ANTON AUER, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH, Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen RFreyen Stadt Pressburg.
Név:.-79.- Herr Anton Auer
Felvétel ideje: 1783. 9. Sept.
Hová vették fel: Serdahel,/Vágszerdahely/. 156.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Ø Åuer

Negedi órás

l

Ezredéves kiáll.

~~VIII b~~ IX. csop. 2 j. l.

Auer főhadnagy

kartogr. - 1809

l. Eperjesy 1929

89. l.

a pásztorok lehajtják ide a hegyvidékről nyájaikat, élénkül meg.

Campagne (fr. kampány), 1. hadjárat, háború; 2. időszak, évad.

Campanella, *Tommaso* (1568—1639). Olasz dominikánus, filozófus. Elve: a természetet ne Arisztoteles műveiből akarjuk megismerni, hanem magából a természetből. Újszerű nézetei miatt sok üldözést szenvedett. *Civitas solis* címen államregényt írt.

Campania. A mai nápolyi Campagna régi neve. Itt még a Kr. e. V. sz.-ban ausonok (aurunkok) laktak a városokban Capua (Nola) letelepedett etruszkok fennhatósága alatt. A tengerparton görög városok voltak (Cumae, Nápoly). A század vége felé Itália belsejéből jött sabellek szállták meg. A Capua fennhatósága alatt állt ager Campanusról Campaninak nevezték el őket. Régebben mint harcedzett zsoldosok, mióta a római uralom alá kerültek, elpuhultságukról voltak ismertek. — Ma rendkívül termékeny, sűrű népességű táj.

Campanile (kamp-). A templom mellett — vele össze nem építve — álló harangtorony. Különösen Olaszországban gyakori.

Campbell-Bannermann (kembell-bennermenn), *John Henry* (1836—1908). Angol liberális miniszterelnök (1905—8).

Campen, *Jacob van* (1595—1657). Hollandi építész, az amszterdami városháza (ma kir. palota) építője.

Camper-féle arezsög. Két vonal zárja be, egyik az a vízszintes, mely a fülnyilást összeköti az elülső orrnyilás alsó szélével, a más is neveznek, mivel a Garonne folyó és a Canal du Midi az Atlanti-Óceánt összeköti a Földközi-tengerrel. XIV. Lajos korában 1666—1684-ig épült; 240 km hosszú, 65 kamara-zsilippel; vízmélysége 2—2·5 m.

Canalejas Y Mendez, *José* (1854—1912). A spanyol liberális párt vezére, miniszterelnök 1910—12. Gyilkosságnak esett áldozatul.

Canaletto, tul. *Antonio Canale* (1697—1768). Velencei tájképfestő. Megalapítója a «veduta», vagyis városi látkép műfajának. Unokaöccse és művészetének folytatója *Bernardo Belotto* (1720—80.), drezdai, bécsi, majd varsói udvari festő, szintén viselte a C. nevet.

Canberra. Az ausztráliai államszövetség fővárosa 1927-től és hozzá tartozó szövetségközti terület 2360 km².

Cancan (kankán). Merész mozdulatú tánc. A XIX. sz. harmadik negyedében volt divatos, Offenbach operettjeiben gyakori.

Cancellaria, l. *Kancellária.*

Cancellaria Apostolica, l. *Apostoli iroda.*

Candia, l. *Kréta.*

Candidatus. A rómaiaknál a magistratusra pályázó, aki fehér (candida) togában igyekezett a polgárok szavazatát megnyerni.

Canevale, *Isidorus* (1730—1786). Udv. építész. Főműve a bécsi Josephinum, nálunk a váci székesegyház és diadalkapu. Tervei szerint építette Hild János a pesti Újépületet.

Canis a non canendo. Példája annak a régi etimologizálásnak, mely a szavak eredetét nem történeti úton, hanem pusztán a hangzás alapján kereste. A példában *canis* =

szettel párosította s ez
zei quattrocentristákra
rolt.

Castaldo (kasz-), *Gi*
I. Ferdinánd magy.
tábornoka. 1551-ben E
noka és megöleti Fráte
Meggondolatlan tette
török beavatkozást
uralmának bukását.

Castelar, *Emilio* (183
férfi, a köztársaság kü
elnöke 1873—74.

Castel Durante. Ezt a
séget VIII. Orbán pá
emeli. A XVI. sz.-ban
székhelye.

Castelli. Kis város az
ban, ahol a XVII—X
értékű, halvány szinez
főleg tányérok készülte
modorú fajanszok is

Casti, *Giov. Battista*
író. Párizsban, a bé
udvarokban élt és a *G*
beszélő állatok) c. p
szatirájával lett híressé

Castigliano (kasztilyi
1884). Olasz mérnök. 18
jelent francia nyelvű
sztatikai és szilárdságta
állapításokat tartalmaz
zás mathematikai m
használatos módját.

Aůgner József

festő

1900 – 3.

Éminsk 1930. 81. C

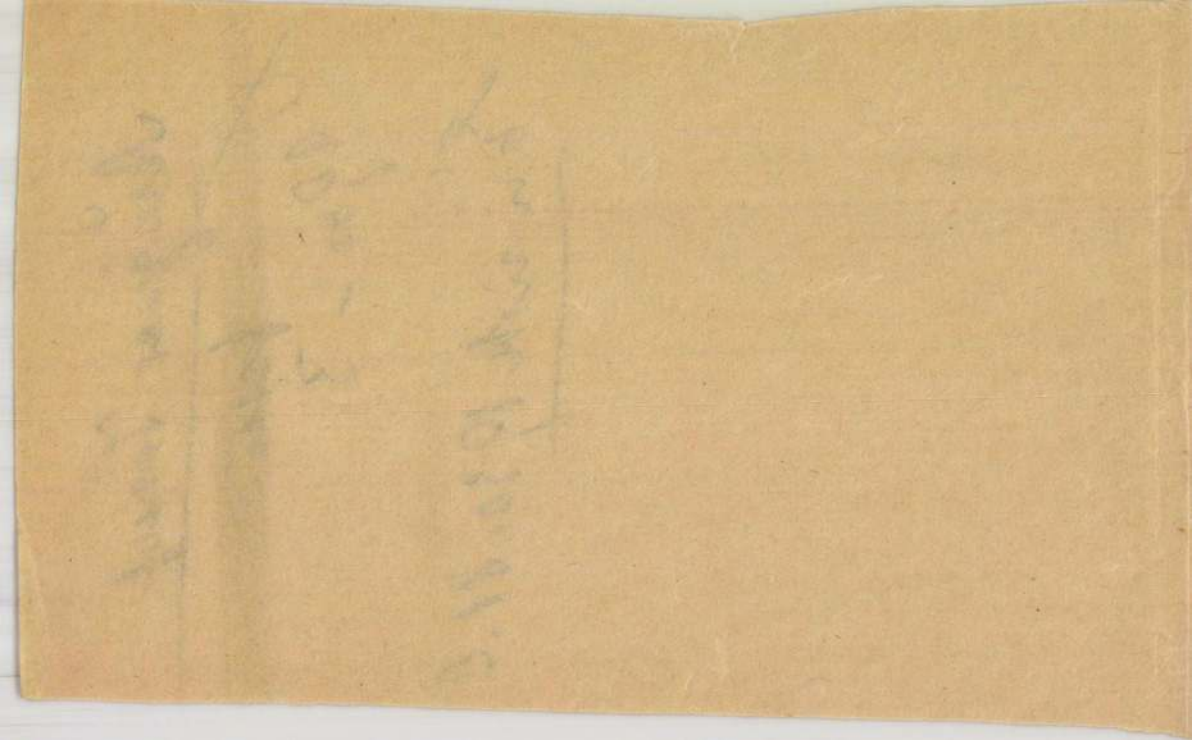

megirva

Auer Bestalan

könnives

Sopron

1559. dec. 12

volg. eskü

Hází

SALA 25.

PITTURE.

Bernasconi Ugo.

1 *Bambina febbricitante.*
2 *Lago a mattina.*

Cascella Michele. *

3 *Viale Premuda = Milano.*

Cordati Bruno. *

4 *Bambino.*

Muller Alfredo.

5 *Settignano = La casa di Desiderio.*
6 *Nudo nel bosco* (bozzetto).
7 *Nudo nel bosco.*

Rambaldi Emanuele. *

8 *Paesaggio a Chiavari.*

Salietti Alberto.

9 *La strada nel bosco.*
10 *Bambina dell' Umbria.*
11 *Donna con scialle.*
12 *Mattino di primavera in Liguria.*
13 *L' aranceto.*
14 *Viole del pensiero.*

Auer Alajos

l.

Novák VII.

118 l.

Nagytekintetü

Müemlékek Országos Bizottsága

Budapest.
IX. Rákos utca 10.

ajánlott!

Auer Alajos

bécsi betűgyáros

l.

Novák V.

81, 82. 107 l.

~~Erny Mihály hagyománya 1871. — Magy. Képt. 246. — Ltsz. 151.~~

1900: VII. 28. — 1901: VII. 28. — 1903: VII. 28. — 1904: VII. 29
28. — 1905: VII. 28.

— Magy. Képtár 245. — Uj lelt. sz. 151. — 1905. átv. jegyz. 441. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 2080. és a leltárban 3035. — Erny Mihály hagyománya 1871-ben.
Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Mh. 245.
Uj. 151.

Erny Mih. hg. 1871.

413

Auer Alajos

a bécsi államnyomda igazgatója.

erőd esetleg lásd

Krasznay István. –

A nyomdászat. I r.

Bp. 1914. 20. l.

Thieme B

nem ismeri

Antonio Donghi : *La canzonettista.*

Auer Alajos

becsi — betűmetsző (?)
és betűöntő
XIX. sz.

l. Novák IV.
63, 67, 68. l.

Hajléktalanok a művészetben

Bárkiből lehet csőlakó · Fotókiállítás, sparheltjárás, csöviboogie, össztánc

Művésznevén Mike-ot (Auer Miklós) sokan csak a hajléktalanok fotósaként emlegetik. Mike nem csak fotózza korunk utcalakóit, támogatja őket, eszik velük, megszáll „náluk" egy-egy éjszakára. Saját hajléktalanja is van: Szemők Pali bácsi, aki a Király utcában lakik, a Halló bár mellett. Az utca emberei címmel Mike hajléktalanokat ábrázoló képeiből nyílt kiállítás a Merz Klubban.

Varga Klára

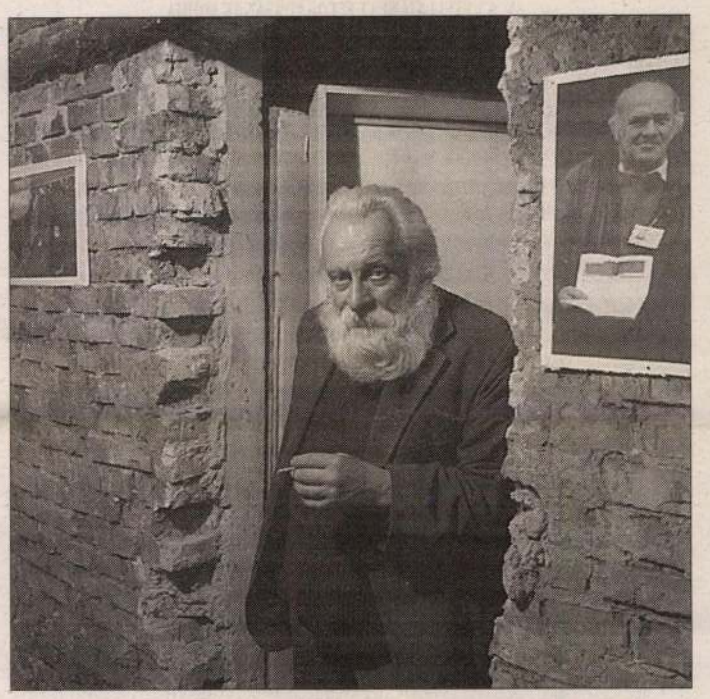

Mikulás bácsi a pincébe költözik

FOTÓ: ÉBERLING ANDRÁS

A hajléktalanok korunk láthatatlan emberei – mondta a kiállításon Triceps (*Lantos László*), az alternatív klub vezetője, aki nem bízik abban, hogy a hajléktalankérdés megoldható. Nem hiszi, hogy a jelenlegi kormányzat vagy a következő maradéktalanul orvosolná a problémát. Ezért a kiállítás nyitva lesz, amíg csak lesz Magyarországon hajléktalankérdés, illetve amíg csak be nem zár a klub. Addig is folyamatosan megújuló anyaggal, havonta friss rendezvényekkel tekinthető meg.

Nagy Nikoletta, Az utca embere mozgalom egyik tagja azt hangsúlyozta, hogy ma bárkiből lehet hajléktalan, s ez az, ami mindannyiunknak közös probléma. A hétköznapi ember – mondta – többnyire azt hiszi, nem tehet semmit ezekért az emberekért, vagy nem tudja pontosan, mit tehetne. A mozgalom tagjai hiszik, hogy bárki nyújthat valamilyen segítséget. Rendezvényeik a minél szélesebb körű társadalmi összefogást célozzák. Kézbe is adtak a megnyitón mindenkinek egy szórólapot, amelyen számos, hajléktalanokat segítő tevékenységre lehet jelentkezni.

Magát a kiállítást hiába kerestük a pinceklub téglafalain. A szervezők a régi bérház lakóinak szénpincéjén végigvezető, sötét, zegzugos folyosóra tették ki a fotográfiákat. Nem is világították meg őket, mondván, hogy a hajléktalanok láthatatlan emberek. A rozoga falépcső utáni kanyarulatban szociológiai összegzés tudatja, ki miért, honnan menynyi időre kerülhet ma az utcára. Mindenki beleborzong, aki olvassa. Mindenki ugyanarra gondol. Egy lófarkas lány előttem, a lassacskán araszoló sorban ki is mondja: – Csak én ne járjak így soha.

A fotók sajnálatosan megszokott fővárosi utcaképek. Olyanok, amelyekről nap mint nap próbáljuk elfordítani a tekintetünket. Olyanok, amelyek mindnyájunkat mégis állandó szorongással töltenek el. Bozontos, borotválatlan emberek hunyorognak a kamerába, majd kukában keresgélnek, szegényes motyójukat, nejlonzacskóikat szorítják magukhoz, eszegetnek, paplanaik alatt arctalanul alszanak az utcán vagy egy elegáns intézmény előcsarnokában. Az egyik sarokban nagy narancssárga doboz. Ebbe lehet dobálni a pénzadományokat a hajléktalanok megsegítésére. Egy ötven körüli pár majdnem titokban – azt hiszik, nem látja senki – vaskos borítékot csúsztat bele. A folyosóról egy lerobbant gázsparhelten mint lépcsőpótlón lehet visszabotladozni az asztalok, székek közé. A színpadon közben kezdődik a táncbemutató. A táncosként is ismert Mike és táncpartnerei adnak elő közös produkciót McMp-vel, az első keresztény rapperrel. Aztán maga Mike jön. Azt elektronikbugizza el, milyen lesz, hogyan él majd harminc év múlva, Marx–Engels-szakállas hajléktalanként. A fő attrakció még hátravan: a színpadra lép egy igazi hajléktalan, maga Mikulás bácsi, vagyis *Csesznek Ferenc,* aki 14 éve él az utcán, és mint mondta, még KISZ-titkár korában sem beszélt ennyi ember előtt. Pedig ő lesz itt a tárlatvezető, sőt ide is költözik a pincébe, ahol illemhely meg hideg víz van, de fűtés, meleg víz nincs. A végére marad egy róla készült portréfilm. Elmeséli, hogyan került az utcára, hogyan él ott, mi történik vele. Derűs, szelíd, sorsát tartással viselő ember. Nem keseredett meg, mint a legtöbb hajléktalan. Ezen az emberen tényleg lehet, érdemes segíteni. Például haza lehetne vinni nagypapának, hiszen úgysincs élő rokona. Az előítéletek, a félelmek, az általánosítások ekkora szakadékot nyitottak ember és ember, magyar és magyar között. A sötét teremben lopva egymásra pillantgatunk, mindannyiunk fejében ugyanaz a kérdés: ha úgy alakulna, talán mégis lenne itt valaki, aki megbízna bennem, nem hagyná, hogy végképp kiessek a rostán?

NYILVÁNOS VÉTELI AJÁNLAT

lolding Részvénytársaságnak
gyzékszáma: 01-10-043271) mint Ajánlattevőnek

2001. évi CXX. törvény
) bekezdésében foglaltak alapján tett

ÉTELI AJÁNLATA

és Befektetési Részvénytársaság
3/A.; cégjegyzékszáma: 01-10-043872)

teli ajánlat megtételekor nem az Ajánlattevő
sítő névre szóló, dematerializált törzsrészvényére,
avazati joggal rendelkező
ese számára!

ÁNLATOT A PÉNZÜGYI SZERVEZETEK
S 28. NAPJÁN KELT III/26.047/2004. SZÁMÚ
VAL JÓVÁHAGYTA!

tájékoztatja a FORRÁS Rt. külföldi Részvényeseit,
r jogszabályok alapján teszi meg. A Részvényesek és
zási szerződésre a magyar jogot kell alkalmazni.
elmét, akiknek bármilyen formában birtokába kerül
gy egyes külföldi országok törvényei tilthatják vagy
kívüli terjesztését és/vagy közzétételét, ezért a jelen
ztése vagy közzététele előtt tájékozódjanak az érintett
ttevő a jelen ajánlatát magyarországi közzétételén
i közzé, és nem engedélyezteti!

ÉTELI AJÁNLAT CÉLJA

az Ajánlattevőnek a FORRÁS Rt. jövőbeni működésére
elen vételi ajánlatban meghatározott **elfogadóhelyeken**
) Rt. **gazdasági tevékenységére vonatkozó jelentés** is.
teli ajánlat eredményeként megszerzi a FORRÁS Rt.
ató szavazatok több mint ötven százalékát, kezde-
vénysorozat tőzsdei kivezetését a Budapesti Érték-
si és Forgalombantartási Szabályokról rendelkezései

JÁNLAT TÁRGYA

énytársaság (a továbbiakban: **Társaság**) alaptőkéje
zesen 9 000 001 (kilencmillió-egy) db, egyenként 1000
ság által kibocsátott valamennyi részvény

IX. A VÉTELI AJÁNLAT ELFOGADÁSÁNAK MÓDJA

1. Az elfogadó nyilatkozat

A Felügyelet által jóváhagyott vételi ajánlat közzétételét követően, a vételi ajánlat elfogadására nyitva álló időtartam kezdő napjának 10 órájától a zárónap 13 órájáig, valamennyi – az ajánlat tárgyát képező – „A" sorozatú FORRÁS Rt.-törzsrészvénnyel rendelkező Részvényes bejelentheti, hogy részvényeit vagy azoknak egy részét a jelen vételi ajánlatban foglalt feltételeknek megfelelően az Ajánlattevőre átruházza.

A vételi ajánlat tárgyát képező részvényeknek az Ajánlattevő részére történő átruházása írásbeli **elfogadó nyilatkozat** alapján történik. Az elfogadó nyilatkozatban a Részvényes kötelezettséget vállal arra, hogy a nyilvános vételi ajánlatban meghatározott részvényenkénti ellenérték megfizetése fejében az elfogadó nyilatkozatban megjelölt részvényeit eladja az Ajánlattevő részére.

Az elfogadó nyilatkozat aláírásával a Részvényes az alábbi nyilatkozatokat teszi és az alábbi kötelezettségeket vállalja:

a.) a Részvényes visszavonhatatlanul vállalja, hogy a jelen vételi ajánlatban meghatározott feltételek szerint eladja az Ajánlattevőnek az elfogadó nyilatkozatban meghatározott mennyiségű részvényt, pertől, tehertől, igénytől, követeléstől, elővásárlási jogtól és harmadik személyek bármiféle jogától mentesen;

b.) a Részvényes az elfogadó nyilatkozat aláírásával kijelenti és szavatolja, hogy az elfogadó nyilatkozat aláírásakor:
- b.a.) amennyiben a Részvényes szervezet, az alapítás helye szerint jogszerűen megalapított és létező szervezet, és eljáró képviselője rendelkezik az elfogadó nyilatkozat aláírásához és az abban foglalt kötelezettségek teljesítéséhez szükséges jogosítványokkal és engedélyekkel, továbbá az elfogadó nyilatkozat aláírásához és teljesítéséhez szükséges felhatalmazásokkal,
- b.b.) az elfogadó nyilatkozat a Részvényes által személyesen, vagy cégszerűen vagy meghatalmazott útján aláírt, jogszerű, érvényes és kötelező erejű kötelezettségvállalás,
- b.c.) az elfogadó nyilatkozat aláírása és a jelen vételi ajánlat elfogadásából eredő kötelezettségek teljesítése sem a Részvényes, sem az Ajánlattevő tekintetében nem sértik a Részvényesre irányadó jog előírásait,
- b.d.) az elfogadó nyilatkozatban a Részvényes nem közöl a valóságnak nem megfelelő, és/vagy félrevezető információt,
- b.e.) a részvényátruházási szerződés érvényes létrejötte esetén, az Ajánlattevő jogosult a Részvényestől megvásárolt részvények tulajdonát a FORRÁS Rt. részvénykönyvébe korlátozásoktól mentesen bejegyeztetni.

c.) Az elfogadó nyilatkozat aláírásával az ajánlatot elfogadó Részvényes visszavonhatatlanul hozzájárul ahhoz, hogy a felajánlott részvényeket a Befektetési Szolgáltató, az Ajánlattevőnek a Befektetési Szolgáltatónál vezetett értékpapírszámláján jóváírja, és a jelen ajánlat feltételei szerint zárolja. A Részvényes tudomásul veszi, hogy a zárolás időtartama alatt a részvényekkel nem rendelkezhet, és azokat nem terhelheti meg.

d.) A Részvényes tudomásul veszi, hogy amennyiben a vételi ajánlat zárónapján kizárólag az elfogadó nyilatkozat vagy kizárólag a részvények állnak a Befektetési Szolgáltató rendelkezésére, az ajánlat elfogadása nem érvényes.

e.) A Részvényes tudomásul veszi, hogy az esetleges érvénytelen ajánlatokkal, az egyes okiratok elfogadhatóságával, az elfogadó nyilatkozat kézhezvételének idejével, a részvények érvényes transzferálásával, továbbá bármilyen a jelen vételi ajánlatban meghatározott érvényességi kellékek hiányával összefüggő kártérítési vagy kártalanítási igénnyel nem léphet fel az Ajánlattevővel vagy a Befektetési Szolgáltatóval szemben.

f.) Az elfogadó nyilatkozat aláírásával a Részvényes tudomásul veszi, hogy a jelen nyilvános vételi ajánlat IX. 8. pontjában meghatározott azon költségeket, amelyek nem az Ajánlattevőt terhelik, maga köteles viselni.

g.) Az elfogadó nyilatkozat aláírásával a Részvényes kijelenti, hogy a nyilvános vételi ajánlat teljes tar-

EBH	Ceglédi Fiók	2700	Cegléd	Kossuth La
EBH	Tatabányai Fiók	2800	Tatabánya	Fő tér 20.
EBH	Tatai Fiók	2890	Tata	Országgyűl
EBH	Salgótarjáni Fiók	3100	Salgótarján	Erzsébet tér
EBH	Egri Fiók	3300	Eger	Kossuth Laj
EBH	Mezőkövesdi Fiók	3400	Mezőkövesd	Mátyás Kirá
EBH	Miskolci Egyetemváros Fiók	3515	Miskolc	Egyetemváro
EBH	Miskolc, Városház téri Fiók	3525	Miskolc	Városház tér
EBH	Miskolc, Kazinczy u. fiók	3525	Miskolc	Kazinczy u.
EBH	Debrecen, Szent Anna u. Fiók	4024	Debrecen	Szent Anna ut
EBH	Debrecen, Belvárosi Fiók	4025	Debrecen	Hatvan utca
EBH	Debrecen, Egyetemi Fiók	4032	Debrecen	Egyetem tér
EBH	Nyíregyházi Fiók	4400	Nyíregyháza	Vay Ádám k
EBH	Mátészalkai Fiók	4700	Mátészalka	Kölcsey utca
EBH	Szolnoki Fiók	5000	Szolnok	Kossuth Laj
EBH	Békéscsabai Fiók	5600	Békéscsaba	Munkácsy u
EBH	Gyulai Fiók	5700	Gyula	Városház ut
EBH	Kecskeméti Fiók	6000	Kecskemét	Batthyányi u
EBH	Bajai Fiók	6500	Baja	Vörösmarty
EBH	Szentesi Fiók	6600	Szentes	Petőfi Sándo
EBH	Szegedi Fiók	6720	Szeged	Kölcsey utca
EBH	Makói Fiók	6900	Makó	Csanád vezé
EBH	Szekszárdi Fiók	7100	Szekszárd	Széchenyi ut
EBH	Dombóvári Fiók	7200	Dombóvár	Hunyadi tér
EBH	Sásdi Fiók	7370	Sásd	Rákóczi utca
EBH	Kaposvári Fiók	7400	Kaposvár	Bajcsy-Zsilin
EBH	Pécsi Fiók	7620	Pécs	Rákóczi út 6
EBH	Pécsi Fiók	7624	Pécs	Alkotmány
EBH	Székesfehérvári Fiók	8002	Székesfehérvár	Palotai utca
EBH	Móri Fiók	8060	Mór	Köztársaság
EBH	Veszprémi Fiók	8200	Veszprém	Szabadság té
EBH	Veszprém C Fiók	8200	Veszprém	Egyetem utca
EBH	Balatonfüredi Fiók	8230	Balatonfüred	Zsigmond ut
EBH	Keszthelyi Fiók	8360	Keszthely	Kossuth utca
EBH	Zirci Fiók	8420	Zirc	Petőfi utca 4.
EBH	Pápai Fiók	8500	Pápa	Fő tér 25-26.
EBH	Siófoki Fiók	8600	Siófok	Fő utca 172.
EBH	Nagykanizsa Erzsébet téri Fiók	8800	Nagykanizsa	Erzsébet tér 20
EBH	Csurgói Fiók	8840	Csurgó	Széchenyi té
EBH	Zalaegerszeg Berzsenyi utcai Fiók	8901	Zalaegerszeg	Berzsenyi utca
EBH	Lenti Fiók	8960	Lenti	Zrínyi utca 3
EBH	Győr Bajcsy-Zsilinszky úti Fiók	9021	Győr	Bajcsy-Zsilinsz
EBH	Mosonmagyaróvári Fiók	9200	Mosonmagyaróvár	Deák Ferenc té
EBH	Csornai Fiók	9300	Csorna	Szent István
EBH	Sopron Előkapu Fiók	9400	Sopron	Előkapu 2-4.
EBH	Kőszegi Fiók	9730	Kőszeg	Rákóczi utca
EBH	Szentgotthárdi Fiók	9970	Szentgotthárd	Széchenyi ut
PB	Újpesti Fiók	1042	Budapest	Váci út 15-19
PB	József nádor téri Fiók	1057	Budapest	József nádor
PB	Andrássy út 5. Fiók	1061	Budapest	Andrássy út 5
PB	Erzsébet körút 17. Fiók	1073	Budapest	

AUGENFELD M. MIKSA
nyomdász, mesterszedő (1870–?)

Győrben tanult, majd a Wodianer nyomdában dolgozott. Ausztriában és Németországban is nyomdászkodott. Hazatérése után a Pesti Könyvnyomdánál, a Posner Nyomdánál és hét évig a gyomai Kner nyomdában tevékenykedett mint akcidensnyomdász. Szakírói munkássága is volt (pl. A mesterszedés).

Magyar Könyvművészeti törekvések a századfordulón
MTA MKCS és Petőfi Irod.Muz.Közös kiadványa Bp.1975.

Augenstein Ödön

festő

1898 – 1900

Éminisk 1930.

81. l.

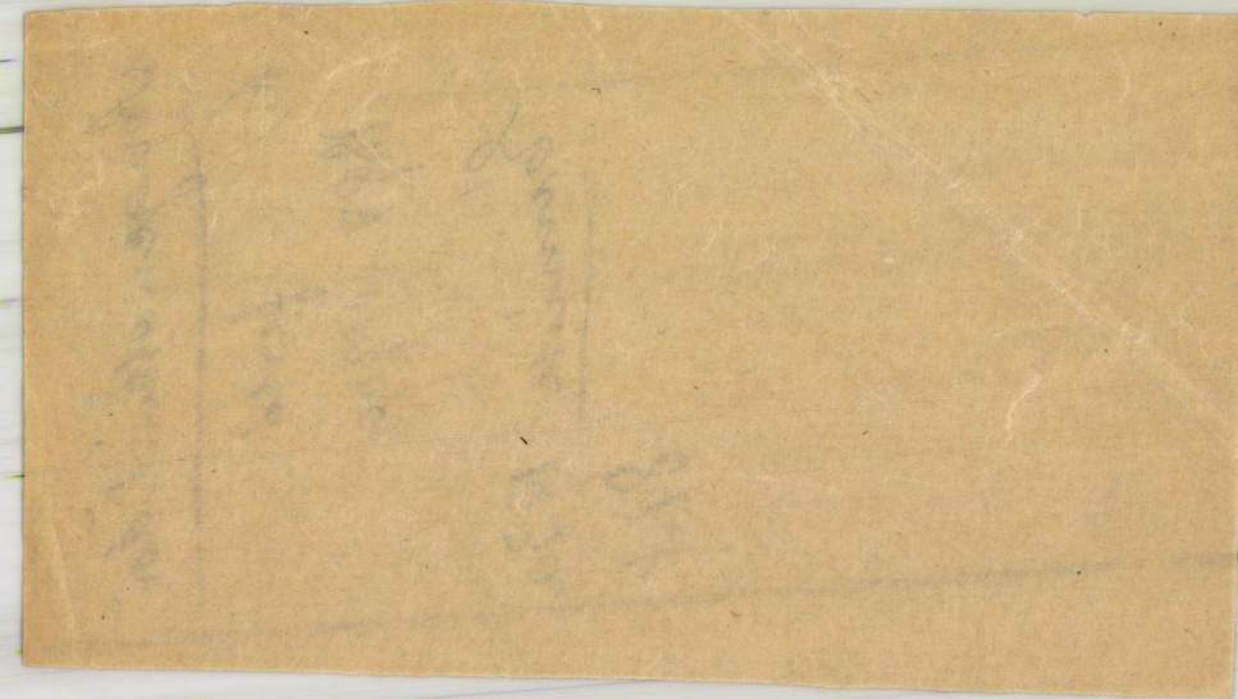

Auger Rupert építőmester, 1633 polgárjogot nyert
/Kassa/

Zemány Lajos cikke. Magy. Mérnök és Építész Egylet.
Heti Írt. 1907. 14.sz. ápr. 14. 153 l.

mazták, a barok izlés ellenállhatatlanul hatol
s a gotikus nodusnak utolsó emlékeit kiküszö-
Helyét kengyelekből és ívekből összetett, tengely
l forgatható test foglalja el, a mint ez a *nemesi*,[1]
nányi,[2] *kis-ekemezői*[3] *szászszent-lászlói*[4] és más
heken észlelhető. A *nagy-ekemezei*[5] ev. egyház-
égnek 18. századbeli, felette nevezetes, zomán-
kelyhén a nodus csak jelezve van, holott
ét *szászsebesi*[6] rokoko kelyhen az e stílusbeli
edény alakját veszi fel.
gotikus nodusok második csoportját az úgy-
ezett kápolnanodusok képezik. Erdélyben ilye-
kel csak a *vurpodi*,[7] *keresdi*,[8] *szelindeki*,[9] *szent-*

Kelyhek kiállításának l. jegyzéke 16. sz. — Képét ld.
h. Ért. i. h. 129. l., 25. ábra
Képét ld. Arch. Ért. i. h. 129. l., 26. ábra.
Kelyhek kiállításának l. jegyzéke 86. sz.
Kelyhek kiállításának l. jegyzéke 55. sz.
Kelyhek kiállításának l. jegyzéke 24. sz. — Képét ld.
h. Ért. i. h. 129. l., 27. ábra.
Kelyhek kiállításának l. jegyzéke 47. sz. — Képét ld.
h. Ért. i. h. 131. l., 29. ábra.
Kelyhek kiállításának l. jegyzéke 59. sz. — Képét ld.
h. Ért. i. h. 101. l., 4. ábra.
Képét ld. Arch. Ért. i. h. 109. l., 12. ábra és Roth:
nstgewerbe IX. tábla 1.
Képét ld. Arch. Ért. i. h. 109. l., 11. ábra. — Roth
nstgewerbe. IX. tábla 3.

körvonalai kétségkivül nagyon élénkülnek e kápo
nodusok által, melyek a gotikus művészetben
lában érvényesülő ama tényt bizonyítják, hogy
architektura szellemével, alakítási eszméivel
alapformáival a művészetek minden ágában,
különösen az iparművészetben nyilatkozik
A kápolnanodusok, a melyeket egyéb kultusztár
kon, tehát kereszteken, ereklyetartókon és czi
riumokon is találjuk, egyáltalában a gotika leg
josabb alkotásai közé tartoznak és tényleg
miniatürszerű építészeten mértékműveivel, d
ormaival, kővirágaival, fialéivel és támpillére
nemcsak azt a finom érzéket bámuljuk, a mely
a középkori ötvösök a gotikus építészet formái
kincsestárából merítettek, hanem elragad benn
ket a vonalvezetés is, a melylyel ez apró kápol
a kehely keretéhez alkalmazkodnak. A *vurpodi* ke
hen a nodus még félénk és szerény, ellenben töké
tes finomságú a *szelindeki* és *keresdi* kelyhek nodu

E korszak legszebb gotikus kelyhei közé tar
zik a *szent-erzsébeti*[3] ev. egyházközség birtokáb

[1] Képét l.: Das sächsische Bursenland. Brassó 1898. 10
[2] Képét és leirását ld. Gyárfás: Batthyáneum I. Bra
19 l., 75. k. l.
[3] Kelyhek kiállításának l. jegyzéke 41. sz.

magirna

Augspurger Till

1661

l

Eperjessy 1929

61. l.

~~A csaszári csapatok~~
~~részére Komárom alatt~~
Souches tábosszernagy részére
~~részére~~ 1661. tábor tervet
készitett a csaszári csapa-
tok Komárom alatt való
elhelyezéséről.

Egy Komáromi táborterve
1661-ből a bécsi Hadi-
levéltárban.

1894/95 Pozsony ligeti kotrás

1892 Pozsony-hid alatti kotrás

1887 3/a. kotrás

1893 8 Zárfalui átmetszés

1888 -10/c. Osienye kotrás

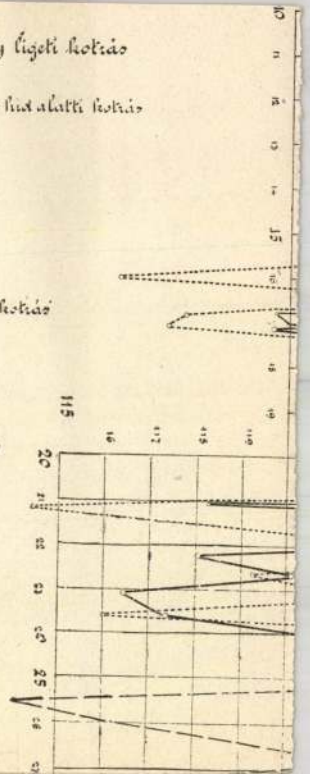

Arigsperger János

Melyhez

valakinek megjegyzése lexikonom nálam lévő példányában:

Arigsperger

Sub hoc lapide
Quiescit Dominus Joannes
Melchior Arigsperger
S. C. Regiaeque Majestatis
Fortalitiorum Comaromii
et Confiniorum
Architectus Qui
Positis primis fundamentis
Leopoldopolitanis
Maturo fato cum dolore
omnium obiit die
27. Septembris
Anno 1664.

Nagy Iván: Lipótvár története. *Tört. Tár.* 1884. 402—403. l.

Működött a XVI. század

—1088

1087. Francesco ~~da~~ di Tolentino:

1087 Krisztus.

van ábrázolva

Mellig ~~látható~~, Fejét k
Vállaira omló hosszú haja, szem
Melle meztelen, Palástját bal

Fresco, méretei ~~41~~ 42·8 : ~~30~~ 31·8
Vétetett 1893: XI. 21-é
Elszámoltatott 1894: XII.
Az elszámolásra nézve l
mot.

1894: VI. 19-én Szalay

704: IV-25.

1893

Augspurger J. M.

~~Arigsperger~~

1663-ban

A töröktől elpoglalt Ersekujvár helyébe Lipotvárát épitettik fel, mely 1669-ben már készen is állott, de a török világban komolyab szerepher nem jutott.

(Tenti neve itt emlitve nincs)

Haiczl Kálmán dr

Ersekujvár multjától. Ersekujvár 1934. 213. l.

templom helyreállitási munkálatainak
Bizottságának szakértője közölte a

AUGSPERGER, Joannes Melchior epitom

Studia Agriensia 17. 163.

az a kt., a
irod. gyűjtésére
megőrzésére
Nevében nem
lényeges.
Felelős: a nemzeti
a) gyűjtésért :
b) megőrzésért
c) bibliogr-i r
Más fel-kat is
összes többi fel-
A XX. sz. első ha
jelentek meg, ut
kt-i rendszerek =
Célszerűen a kp-i
kt-khoz krültek

Ø Auguissola

hadnaemök

l.

Budavuszaf. 1936

76. l.

hibás név

ugyanez

Anguissola

alatt felvevé!

á r o s i M u z e u m
Kecskemét
d 22/1949.

49 VII 21

KECSKEMÉT T.H.J. VÁROS POLGÁRMESTERE

Dr.Szentiványi Gyula Úrnak,

Budapest.
XI., Lágymányosi u 16 sz.

HIVATALBÓL
DIJ ÁTALÁNYOZVA

August Essenwein

a nürnbergi Germanisches Museum igaz-
gatója megkezdi a lebényi romok templom
helyreállítását.

Dercsényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál,
Mezényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem,
1969–70. Budapest 1972

8 f

megvan

August Imre

váci festő XVIII. 7

August Imre, váci festő, 1755 jan.-28-án iratkozott be.

Fleischer Bécs 28. l.

T.998.

l és bástyákkal megerősitett vá-
őtért a Duna szeli, melyen innen
gyes háttérben pedig jobbra Novig-

pütt: WEITZEN.
bra: 62.

1. Statt és befejezése: 7.

k. 6.1: 11.2 cm.

MDK

August Imre pozsonyi festő

A Mária Terézia féle vártemplom oltárszobrait festi ill. aranyozza az 177o-és években

Pálinkás László: Esztergom XVIII. sz.i műv. emlékei. Bp. 1937. 53 l.

Valentiny János festő, Nádasd-Ladány (274.)
Vastagh György festő, Budapest, Lipót-utcza 54. (70)
Veress Zoltán festő, Kolozsvár, Sétatér-utcza (16. (51—53.)
Wetzel György festő, Budapest, Sándor-u. 30. sz. (13.)
Wolff Károly festő, Budapest, Nagymező-utcza 20. sz. (342)
Zahorai János festő, Munkács (270.)
Zeller Mihály festő, Budapest, Murányi-u. 48. sz. (247.)
Zemplényi Tivadar festő, Budapest, József-u. 17. szám (23—25.)

Soós Salzmann Géza szobrász, Budapest, Podmaniczky-u. VIII. ház (74, 100.)

Spányi Béla festő, Budapest, Városmajor-utcza 37. szám (183–185, 212–221, 246.)

Spányik Kornél festő, Budapest, Nagy János-utcza 27. szám (178–180.)

Stark Teréz festőnő, Budapest Rózsa-u. 59. sz. (341.)

Stein János festő, Páris Boulevard Montparnasse 81. szám (131, 157, 158, 260.)

Stetka Gyula festő, Budapest, Bajza-u. 19. szám (32.)

Strobl Zsófia festőnő, Budapest, Bajza-u.26. sz. (331.)

Szegfy Erzsi festőnő, München, Theresien strasse 50. szám (159, 160)

Szenes Fülöp festő, Budapest, Szondy-u. 37/a. (136—139.)

ifj. Szikszay Ferencz festő, Páris, rue de la Santé 32. szám (196—198.)

Szlányi Lajos festő, Budapest, Szűz-u. 3. sz. (8, 26—29, 230, 289—292.)

Tahi Antal festő, Budapest, Török-u. 32. sz. (50.)

Telepy Károly festő, Budapest, Andrássy-út 69. (320, 343–345, 348.)

Telkesy Valér festőnő, Budapest, Dísztér, 16. sz. (281.)

Teltsch Ede szobrász, Budapest, Kis János-utcza 2/b. szám (96.)

Thein Miksa festő, Budapest, József-körút 38. sz. (151—153.)

Tolnay Ákos festő, Budapest, városligeti-fasor 22. szám. (199.)

Tornai Gyula festő, Budapest, városligeti-fasor 26. sz. (186.)

Tornyai János festő, Földeák (140, 338)

Tölgyessy Artur festő, Budapest, Lónyay-utcza 18. szám (161.)

Tull Ödön festő, Budapest Nagy János-utcza 2. szám (255, 257, 322)

Ujházy Ferencz festő, Budapest, Kerepesi-út 19. sz. (279—280.)

Ujváry Ignácz festő, Kis-Oroszi, u. p. Duna-Bogdány (1, 9, 60–65.)

Ürmösi Sándor festő, Budapest, József-utcza 107. szám (333, 334.)

August Imre, „Festö“,
1770. Pozsony.

Pressburger Zeitung
1770, 26. 4z.

Pozsony. 1770. August Imre festő.

Pressburger Zeitung

1770, 26. St.

AUGUST, Emericci, festő Pozsonban

E. A. Mahler 4 éves lánya meghalt (1770, 26. szám, 4 l)

Frankfurter Zeitung
(Gerstner)

August, Emericus

pozsonyi Stuckator (Staffierer) készitette a pozsonyi magyar-tót evang. templom oltarát és szószékét, melyen a szobrász mudiat Prandtenthal Peter pozsonyi szobrász készitette. Tőle valók a pozsonyi Lazarettkirche* és a Miklós templom szószékei is.

Weyde Dr. G. Die evang. Kirche und ihr Erbauer M. Walch. Pressburg 1924.

15. l. 1777

*) Kórházi templom

Vgs.

Dr. Szentiványi

tanár úrnak

H.

Műemlékek orsz. bizottsága.

Arena-u. 41.

August Imre

stukkator

Pozsony XVIII. sz

l.

Weyde Walch

15. l.

1822/1934.

Müemlékek Országos Bi
tekintetes Elnök

M.D.K.

AUGUSZT Imre festő

szül. Vác

1755-ben iratkozik be a bécsi Képzőmű-
veszeti Akadémián

1756-57 Majk kamaldúli kolostor kopól-
nainak festése „inaurator Posoniensis"

1771 Esztergom vártemplom altárát aranyozza

1777-ben pozsonyi polgár

Garas XVIII. 19. 207.

M.D.K

AUGUSZT Imre

Garas XVIII. 77 141, 207.

M.D.K.

August Imre aranyozó

A majki kamalduli remeteség egyik mestere

Magyar müemlékvédelem 1961-1962. Bp. 1966. 201. l.

August Imre

pozsonyi aranyozó tevékenykedett a majki kamaldult remeteség templomában.

Voit Pál: A barokk Magyarországon

Budapest, 1970. 152 l

38 l

AUGUST Imre festő

1756 Porsay

An 1998 240.

83
H ltsz. 3971
vH ltsz. 97804

ltsz. 3972
7
vH ltsz. 83770

pkedísszel, 1785

tsz. 1691
vH ltsz. 97683

AUGUST Imre pozsonyi festő

1771 ivűnkai Grassalkovich-kastéyly palotakápolnáját festi

GALAVICS Géza: A "képtelen Gödöllő" és más történetek.
= MNG Évkönyve, 1991 (1991) 222-223.p.

Bp., 1959
Ars Hungarica. (A Magyar Tudományos Akadémia Művészettörténeti Kutató Csoportjának Közleményei)
Bp., 1973–
Acta Historiae Artium Academiae Scientiarum Hungaricae
Bp., 1953–
Archaeológiai Közlemények Pest-
Bp., 1859–1899
Alföld
Arad, 1901–04
Alföldi Hírlap
Debrecen, 1848–49
Annales Strigonienses. Esztergom Évlapjai 1925–
Antiquitas Hungarica
Bp., 1947–1949
Apor B.: Metamorphosis Transylvaniae azaz Erdélynek változása.
Bp., 1972
Aradi N.: 100 kép a magyar történelemből
Bp., 1955

August János

Pozsonyból, XVIII. 7.

August János, Pozsonyból, 1777 okt. 16-án iratkozott be.

Fleischer Bécs 78. 1.

T. 2492.

l és köröndökkel megerősitett vá-
lőtérben Szent Endre szigetének
ád halad a Dunán, a háttérben
on túl Novigrád látszik. Felirata:

CIA.

: A. la Citta és befejezése: H.

4.4 cm.

91-1 C.

M.D.K.

AUGUSZT János festő, Pozsony

A. Imre festő fia

1777
~~1755~~-ben iratkozik be a bécsi Képző-
művészeti Akadémiára

Garas XVIII. 79. 207.

M. D. K.

AUGUSZT "János festő"

Garas XVIII. 99 141, 207

Auguszt J ános M.N.K.

kaposvári aszt alos

Kaposvár . Rk, plébániatemplom padok, sek - restyében levő szekrény.

Z ádor Mihály: Kaposvár, Bp. 1964. 178.1.

M.D.K.

August János, gjöngjösi.
Repiró

August József, fia, 1786-ban a gjöngjösi házakra felírt numerusok numradíját kéri a várostól.

Heves megye műemlékeiI. zrta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 309. old.

AUGUSZT JÓZSEF /Garasnál helytelenül Augustin/ gyöngyösi piktor 1763-ban Szécsényben a Ferences templom orgonáját festi, 1767-ben Gyöngyössolymoson az rk. templomban dolgozik, ugyanezen évben kifesti a gyöngyöspüspöki templom oltárát, majd a következő évben ugyanezt aranyozza. 1768-ban a gyöngyösi megyeháza mögötti hidat „hamuszínüre" festi. 1772-ben elhunyt, házát özvegyének férje elfoglalta. Fia Auguszt János gyöngyösi képíró 1786-ban a gyöngyösi házakra felirt numerusok munkadiját kéri a várostól.

M.D.K.

Auguszt József, gyöngyösi „piktor"

igazában márolómunkákat végez gyöngyösön és környékén 1758-68 körök, melyeket szerző részletesen felsorol. (Ajtó-, ablak- hid márolás a gyöngyöspüspöki templom oltárát teóti és aranyozza.)

Heves megye müemlékeiI. zrta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 308-309. old.

M.D.K.

August József, festő

Haller generális hívására érkezik Pozsonybál Gyöngyösre.
1758-ban a gyöngyöspüspöki vendégfogdó ajtóit, ablakait szalugáterein mázolja.
1767-ben hifesti a gyöngyös püspöki templom oltárát. 1772-ben maghal. Több kisebb munkája felsorolva az Adattárban (August néven)

Heves negye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarorsuág müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

225. old.
+ 368. "

megirva

August Józsa
festő

IX Vaskapu n. 22. sz

MKSz 1947

MDK

Auguszt Józsa

Szentendrei fa, tus

Európai Isk. XXX. kiáll. 1948. jan.

MDK

Augusztt Józsa
Zsonglőr, tus
Figura, "

Európai Isk. XXI. kiáll. 1948. jan.

MDK

Auguszt Józsa
Figura, akv.

Európai Isk. XXX. kiáll. 1948. jan.

MDK

Auguszt Józsa, sz. 1926.
Képzőm.Főisk. növ.

Európai Isk. XXI. kiáll. 1948. jan.

MDK

Auguszt Józsa

Bábuk	festm.
Egyedül	"
Domboldal	"

O.M.Képzőmüv. Főisk. Ifjusági Köre, Karácsonyi Kiáll. 1946.

AUGUSZT Jórsa (1926-)

30. kiáll. Fiatalok 1948. jan-25. - febr. 8. Csoportkiáll - részkörös

Jelenleg Párizsban él, textiltervező. 1945-1948 körötta
főiskola hallgatója

György - Pataki 1990 154,200. p.

alahol az északot délről, a mediterrán
erűt, harmóniát az Alpokon túli ember
rodalmától elválasztó hegyekben áll
mberto Eco kolostora, A rózsa neve című
gény cselekményének helyszíne. A kostor könyvtárának titkát féltékenyen
zi a könytáros. A kötetek rendjét, a vadi tudást őrző tomusokat csak ő ismeri,
amikor *Vilmos* mester és tanítványa beatol a labirintusba, hogy fellebbentse a
tylat a titokról, elpusztul, elég az egész
önyvtár.

Lehetetlen nem gondolni erre a történetre, ha *Ybl Miklós* életművének, pontosabban rajzainak, terveinek sorsára emlékezünk. Hosszú időn keresztül ugyanis
nki sem sejtette létezésüket, ablaktalan
ronyszobában aludtak át hat évtizedet.
mintegy hétezer rajz, kétszáz épület
okumentációját tartalmazó iratanyag a
azilika kupolájának 1949-es leégése
tán, a helyreállítási munkák során kelt elő 1951-ben.

Páratlan e kincs, amely egyébként
gyanúgy a reneszánsz szellemiségére
al – immár vissza, több évszázados távlatból –, ahogyan Eco őrzött kódexei is a humanista tudás számára rejtettek kincseket.
legérdemelné az a kis ablaktalan toronyoba, hogy Ybl-emlékhelyként hívja-várjon az embereket. Az a tudás, amely e terven összegződött, a múlt mellett ugyanis a
lent és a jövőt is magába foglalja, elválaszthatatlan egységgé ötvözi.

A *múlt*ból, a történelmi stílusok közül
leg az olasz reneszánsz formáit, megoldásait alkalmazta Ybl, mégpedig úgy,
gy a felhasznált elemek művészileg hiles, a kor legmagasabb színvonalát képviselő építészetté álltak össze.

Mindaz, ami Ybl keze alól kikerült, no
a elemei, formái a múlt felé utaltak,
empillantás alatt az építészet *jelen* idevé változott. Elsősorban azért, mert
öntő része volt abban, hogy megváltozott a főváros és a magyar vidék építészearculata, s dinamikusan fejlődött, Bécs
ámára igazi versenytárssá vált az addig
os provincia. S persze a múlt és a jelen
indjárt a *jövő* része is lett, hiszen azon
il, hogy Ybl legfontosabb épületei – az
pera, a Bazilika, a Fóti templom, budaesti paloták, bérházak, vidéki kastélyok
közül számos ma is áll számunkra, a kéi utódok számára is ő és kortársai tették

nek, élvezzük a tudást, mára azonban a toronyszoba titka maga a toronyszoba lett. Senki nem tudja, melyik is volt ez a helyiség, amelyben egykor az iratok rejtőztek. *Gerle János* építésszel, az Ybl Miklós-emlékkiállítás tervezőjével innen föntről, a Budapesti Történeti Múzeumból egyébként is csak a Bazilika körvonalait látjuk, szavakkal, szempillantással inkább Ybl építészetének állomásait követjük. A Bazilikától a Margitsziget felé siklik a tekintet, majd délre, a Fővámház, a Bakáts téri templom felé, hogy a Várhoz közeledve a Várkertbazár lépcsőit követve emelkedjék a tárlat szintjéig.

A mester halá
alkalmából (Ybl
1891. január 22
meg a tárlatot a
Alapítványt. S
nem rekonstru
ahogyan előzete
telesebben, bős
ják az életmű
épületek terve
tervek, metszet
hány épületnek
lovarda, a Várke
tárak, üvegháza
a tárlaton.

MDK

Auguszt József, kömüvesmester.

Budapest.

Póttag.

Az épitöipae jelöltjei az O.T.I. önkormányzatába.

ÉPIP - ÉPMÜV 1929.máj.1. 68.1.

August Józef nuučpitén.

8 órai Ujočj.
1929. IX. 17., 7.
(:Kir.:)

Egyházi épitészet. R. kath. templom.
Gátér. August József műépitész.

---

8 órai Ujság.
1929. IX. 17., 7.
(: H :.:)

August, Ludwig
Kartogr.

l.

Eperjessy 1928
26. l.

August la Vigne

A budai vár mai „C" épülete hocsiát-
hajtójának déli aediculás kapuja,
Serverte la Vigne nyomán Hauszmann.
1962-ben elbontották. (repr.)

Czagány István: A budavári palota és a Szent György
téri épületek. Bp. 1966. Műszaki k., 194 l., 214 kép.

72. l.

August la Vigne

angyalfejes kápolnabejárati kapuja, készült 1856-57-ben. 1959. évi állapot. Lebontották 1965-ben. (A budai várban). (repr.)

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Müszaki k., 194 l., 214 kép.

70. l.

August la Vigne

1853-ban hirdette az Erő, Béke, Vallás és Igazság allegóriáinak nevezett, melyek a ~~[illegible]~~ budai palota nagyudvarának keleti homlokzatán, a 3. emeleten, pontamenseken álltak. Az épület dunai homlokzatának attikájáról helyezte ide Hauszmann.

Czegány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Műszaki k., 194 l., 214 kép.

70-l.

August la Vigne

1851–57 között hirnitette a budai vár „Királylépcső-kapu"-ját
Nem az ő elképzelése lehet, legfeljebb csak kifaragta. Valószínűleg mán 1780-ban fennállt egyszerűbb formában / F. Pichler J. Mansfeld metszete szerint /

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Müszaki k., 194 l., 214 kép.

70-71-l.

August La Vigne

bécsi volván kérvitette 1856-57-ben a budai palotakápolna angyalfejes kapuját. A „C" épület edikulás kapuját ~~[illegible]~~ (kvesiátkajló) 1851-57 körött kérvitette.

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Műszaki k., 194 l., 214 kép.

70. l.

August Márton, festő

Sopronban 1716-ban jelentkezett a tanácsnál a kismarton Book Lőrinc festőnél szerzett felszabaditólevéllel. Franer/Frager Tamás festő tagadta, hogy Pocknak joga lett volna e felszabaditásra, 67.old 11-jegyz.

Csatkai Endre: Adalékok a soproni barokk művészethez. I. rész 64.old

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. XXII. évf. 1968 Sopron

M.D.K

AUGUSZT Mátgás festő"

Garas XVIII. p. 141, 207

M.D.K.

AUGOSZT Károlyás festő

1720-ban váci polgár

Garas XVIII. A. 207. l

mezgirva

Augusta, Jaroslav

zub. 1878 szept. 4. v Humpolci v Čechách festő.

1892-től Rimaszombaton élt. 1897-től a prágai, 1901-4. a münchenii akadémián tanult. Bécsben majd Besztercebányán működött.

Toman 17. l.

G T A

engő rő

Augusta, Jaroslav

gyetvai, festő

Brogyányi Kálmán: Festőművészet Szlovenszkón
Kassa 1931. 41. l.

A m. kir. vallás- és közo

8874/1933. szám.

A Műemlékek Országos Bizot

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.
Díj átalányozva.

Augusta Jaroslav

Wagner Profil

32.1

Formen herausarbeitende kraftvolle
dieses Grabsteins zeigt den ungaris
Einschlag besonders in der Haltung
Physiognomie des Liegenden. Der it
lienische Einfluss offenbart sich h
sächlich an den rein ornamentalen
mälern. Das schönste Stück bewahrt
Nazionalmuseumm von Kolozsvár, ein
volles Beispiel italienischer Ornam
dessen Verzierungen besonders die G
und Rankenmünster unverkennbar unga
Charakter verraten, die Proporzioner
überdimensionierten ornamentüberhau
Sockels und des oberen Gesimses wei
gleichfalls vom italienischen Gesch
ab. Das Grabmal des Geirg Sükössi,
Erbeit des Peter Diószegi von Kolo
aus dem Jahre 1632 /Kolozsvár, Nazi
museum/ erweist sich in der Verlage
der Proportionen, in der plastische
Auffassung der figuralen Teile, tr
italienischer Ornamentik als richti
Schöpfung der ungarischen Renaissa
Typisch wirken vor allem die gehar

Augusta

festō

l. Šourek

34. l.

ga szakbeli könyvtárának gyarap
további intézkedésig, előleges
/:1.000:/ koronát a Műemlékek O
nyugtájára, elszámolás köteleze
fentmegjelölt alnaplójában kiad

Y	Bevétel		Kiadá		
	korona	fill.	korona		
				Áttétel	3613
					3643
					112

Augusta Jaroslav, festő, 1878

Csehországban született, Felső magyarországon telepedett le, alapító tagja volt a magyarországi-Slovak festők egyesületének. A Slovak népélete, népviselte és szokásai képezték képeinek tárgyát. Az első világháborúban szerzett betegsége megakadályozta a falvak látogatásában, mint rajz-

Marian Váross: Slovenské výtvarné umenie 1918-1945. 52.-53. old.
1960.

 m. D. K.

Augusta Jaroslav, festő, 1878.

Tanar működött Lehnecbányán. Igazi művészi tevékenységét az 1918 előtti alkotásai tükrözik. A hétő XIX. sz. realista irány képviselője volt. — „Kassa élesítő," olaj, 1924. 55. old.

Marian Váross: Slovenské výtvarné umenie 1918-1945.

1960. 52.-53. old.

AUGUSTA

1922-ben részt vett a Szlovák művészegyüttes kiállításán, Benk., Gwerk., Hanula, Hermely, Jankovics, Mallý, Milan, Mitrovský, Polkoráb, Svehl, Ruttkay-Nedecký művészekkel együtt.

Tomáš Štraus: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 35. l.

AUGUSTA ?

Mitrovský M. TH., Výstava Spolku slovenských umelcov v Košiciach. Slovenské pohľady 38, 184, 1922. c. írásban találunk rá vonatkozó adatokat.

Tomáš Štraus: Anton Jaxusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 36. l. sélj.

könyvtárban, melyet a mult év nyarán állítottak fel új modern helyiségében.

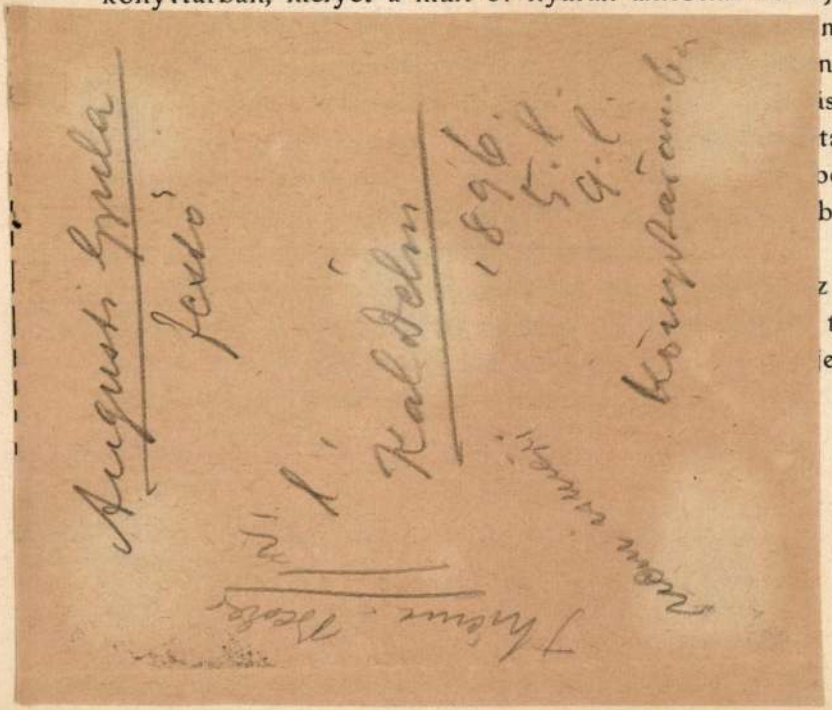

mára a háború bénítóla
nai vidéki központ, úgy
isától a háború egész ic
tásától sokakat visszatarth
bevételi emelkedés mutat
ban csakis a július 1-én

z állandóan élvezett évi
terhére ugyanis a mult
jelenleg az államsegély e

sát legjobban érzi a könyvtár, mert az egyes intézetekhez történt beiratkozá-
igi dijait ebből kellene fedezni.

LOZSVÁR. Az *Erdélyi Kárpát-Egyesület* személyzetéből *Szathmári Ferencz* szolga vonult be katonai szolgálatra, mint közlegény.

háborúnak nyomasztó hatása következtében a múzeum vezetősége a gépirónőt
lelen volt elbocsátani s így a háború az Egyesület működését annyiban meg-
, hogy irodai személyzete nincsen s így csak a legszükségesebb munkákat
.

Szolnokdobokamegyei Irodalmi, Történelmi és Ethnographiai Társulatnak Kolozs-
Erdélyi Nemzeti Múzeum érem- és régiségtárában kezelés alatt álló gyüjte-
annyiban érintette a háború, hogy a tisztviselők közül hadbavonult *Létay*
sztályarchaeológus, aki hősi halált is halt. A tudományos segédmunkások közül

Augustin Fridrich

ágyúöntő

Kassa XVI. n.

l.

Arch. Ert.

1903. 219. l.

az előirányzattal és az előző évi
alábbiakban indokoljuk.
lőirányzattal szemben a családi
ió 1.-vel végrehajtott emelés az
eállitásánál még nem volt ismere-

előirányzat nélküli karácsonyi
ter ur 1939.évi 235.704/1939.-XII.
ehajtott tartalékolás miatt, tová-
-vel életbeléptetett státusbővités
ények emelkedése a remunerációk

tatkozó többletet a kivételes álla-
munkaidőt korlátozó rendeletet fel-

Augustin Gáspár, érczöntő. A XVI. század második felében Kassán élt. A város egyik ágyúöntő mestere volt.

Kemény Lajos: Magyarországi ágyú- és harangöntők. *Arch. Ért.* 1903. 219. l.

GEORGIUS AUGUSTIN, ötvös

A magyarországi ötvösjegyek formája a többi európaihoz hasonló.itt is kevés a geometrikus jegy.Kőszeghy gyűjtéséből:1771.és a 1774.-es jegy.párt alkot.Georgius,ill.Johannes/Hans/Augustini/XVII.sz.eleje/.a jegynek csak felsőrésze egyező,a monogramm is eltérő. 151.old.

CSORBA CSABA: Tulajdonjegyek,mesterjegyek,polgári címerek a középkorban 143.old

A Herman Ottó Múz.Evkönyve, XIII-XIV. Miskolc, 1975

Augusztin György
nagyrebeni ötvös.

A cégénydánádi ref. egyház fedeles kupája
1604.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET
1934. 209. l.

észeti Társulat, az Országos Magyar Iparművészeti
— Szerkesztő: Szablya Frischauf Ferenc.
mban. Előfizetési díj az 1934. évre 20 P. Külföldön 25 P.

ERBE
llschaft für Kunstgewerbe, des Kunstgewerbemuseums
— Schriftleiter: Franz Szablya Frischauf.
elnummern. Jahresabonnement für das Ausland P 25.

garian Society for Applied Art, of the Museum and
tor: Frank Szablya Frischauf.
numbers. Subscription per annum P 25 abroad.

EST VI. KER. ANDRÁSSY ÚT 69.
TELEFON: 29-1-15 és 20-6-78
RÉKPÉNZTÁRI BEFIZETÉSI LAP SZÁMA: 8519

IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT tagjai a „Magyar
t kapják. Tagbejelentéseket kéri az igazgatóság fenti

TENT

atrajzok. — Ungarische Modezeichnungen. —
shions 165
tály a. — Die Kunstgewerbesektion des Verbandes
. — The Department of Applied Art of the
ieties 167
mploma a Pasaréten. — Die neue Franziskaner-
e church of the Franciscans at Pasarét 175
ügyi kiállítás margójára. — Glossen zur Aus-
lingwesens. — Notes on the Exhibition of the

Augustin György
nagyszebeni ötvös

... Az egykori magyar díszkupák egyik legremekebb emléke a cégénydánádi református egyház trébelt csigáslevelekkel, gyümölcskötegekkel s antik éremutánzatokkal díszített edénye. E mű fülén szárnyas herma, billentyűjén a nyilazó Ámorka díszlik. A magyar ötvösművészet e valóban elsőrendű, a Magyar Nemzeti Múzeum Toldalagi kupájára emlékeztető alkotása Augustin György, nagyszebeni ötvös kezeiből került ki 1604-ben. A cégénydánádi egyházhoz csak kétszáz évvel később, 1808-ban, mint Nagyszalontai Toldi Miklós és Kende Erzsébet ajándéka került.

Mihalik Sándor:
A magyarországi ref. templomok művészete.
MAGYAR IPARMŰVÉSZET
1934. 193. l.

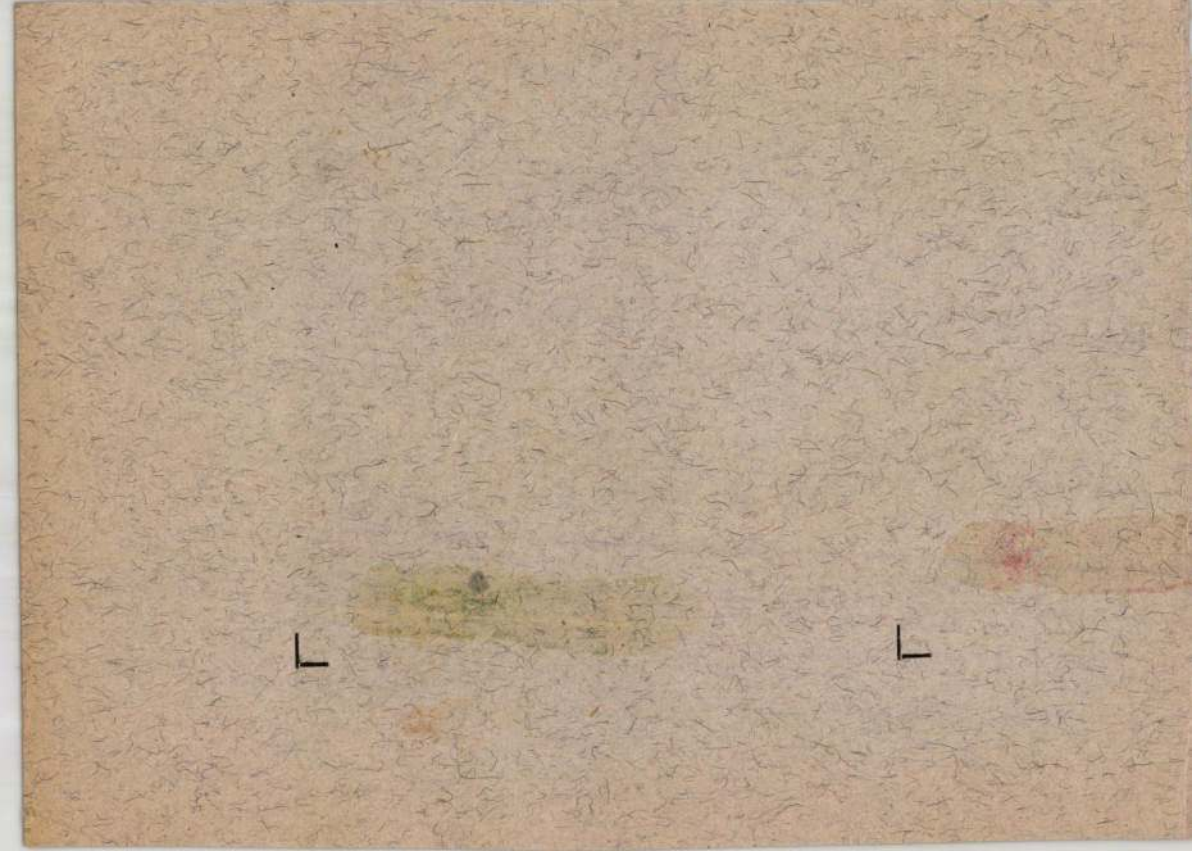

Augustin György

ötvös Nagyszeben

Körnagyötvj. 244 l.

1371	Georgius (Gerg) Augusztin, Gyárfás szerint — *nach Gyárfás* M 1602, Bieltz szerint — *nach Bieltz* e. 1593—1620. (A : IV,2. Gy : 66.) Műve nem ismeretes. — *Arbeit nicht bekannt.*	T S V (M?)

Augustin György

ötvös

1.

Roth - Geschichte
des deutschen
Kunstgewerbes
77 - 1

M. N. Múzeum VIII. 229

Augustin Georgius

ötv.

d.

Kőmagyötvj.

1371. sz.

Ujváry Ignác, festő, IX., Kinizsy-utca 31. (2.)
Vajda Zsigmond, festő, VII., Damjanich-utca 58. (79.)
Vámossyné-Eleöd Karola, festő, I., Mányoki-út 8. (301, 303.)
Várady Gyula, festő, I., József-műegyetem. (6, 19, 146.)
Váradi Lajos, festő, I., József-műegyetem. (123, 124.)
Vas Ferencné, festő, I., Döbrentei-utca 8. (204.)
Vass Elemér, festő, I., Attila-körút 2. (153.)
Vastagh Géza, festő, I., Somlói-út 26. (362, 392.)
Vastagh György ifj., szobrász, I., Tigris-utca 55. (394.)
Velten Armand, festő, Nagyszombat, Kossuth-utca 21. (132.)
Vitéz Mátyás, festő, Munkács. (128.)
Wágner Géza, festő, IV., Egyetem-tér 5. (168, 170.)
Wolff Károly, festő, III., Zsigmond-utca 68. (237, 300.)
Zádor István, festő, VI., Nagymező-utca 8. (46, 48, 49.)
Zsákodi Csiszér János, szobrász, IX., Ráday-utca 31. (393, 397.)
Zilzer Hajnalka, szobrász, VIII., József-körút 55. (412, 414.)
Zorkóczy Gyula, festő, Ujpest, Vasut-utca 69. (297.)

megirva

Augustin György

nagyszebeni ötvös

1602

cród

z

Reiss Hermst

55. l.

e vonatkozó letéti elismervényt

..... ho ..... n.

.....

vállalkozó

Augustin János (Hannes), ötvös. 1602-ben lépett a nagyszebeni ötvös czéhbe, melynek utóbb hosszú ideig czéhmestere volt.

Archiv des Vereines für sieb. Landeskunde. XIV. 408. l. — *Fabricius Károly:* Vázlatok az erdélyi szászok ipari tevékenységéről. *Arch. Ért.* 1879. 65. l. — *Gyárfás Tihamér:* A nagyszebeni ötvösök mesterjegytáblája. *Arch. Ért.* 1910. 415. l. (Mesterjegye közölve a 411. lapon.) — *Müller, Friedrich:* Zur Geschichte der sächs. Goldschmied-Zünfte. *Sächsischer Hausfreund.* 1865. 43. l. — *Roth, Victor:* Geschichte des deutschen Kunstgewerbes in Siebenbürgen. (Studien zur deutschen Kunstgeschichte.) Strassburg, 1908. 80. l.

Augustin János
ötvös. Nagyszeben
Könnagyötvj. 2444 l

1374	Johannes (Hans) Augusztin e. 1602—1629. (A : IV,5. Gy : 69.) Műve nem ismetes. — *Arbeit nicht bekannt.*	1 d ere

A hatvan éves Löbl-nyomda könyvének első o

Augustin János I.

ötv.

1.

Kőmagötvj.

1374. y.

KÉPEK.

A KATALÓGUS KÉPEINEK FÉNYKÉPFŐLVÉTELEIT
BALOGH RUDOLF;
SOKSZOROSITÁSÁT PEDIG AZ ATHENAEUM MÉLYNYOMÓ
OSZTÁLYA VÉGEZTE.

Augustin János

Ötvös

l.

Roth. Geschichte
des deutschen
Kunstgewerbes

80 - l.

Mihalik József VII. 229

JOHANNES/HANS/ AUGUSTIN, ötvös

A magyarországi ötvösjegyek formája a többi európaihoz hasonló.itt is kevés a geometrikus jegy.Kőszeghy gyüjtéséből:1371.és a 1374.sz jegy.part alkot.Georgius,ill.Johannes/Hans/Augustiné/XVII.sz.eleje/.a jegynek csak felsőrésze egyező,a monogramm is eltérő. 151.old.

CSORBA CSABA: Tulajdonjegyek,mesterjegyek,polgári címerek a középkorban 143.old

A Herman OTTÓ Múz.évkönyve, XIII-XIV. Miskolc, 1975

Augustin II. János
Jótevő Magyarban
megírva

Kőmagyötvös
Gy 8. l.

1405 HA 1637 Johannes (Hannes) Augustin, e. 1637—1657. (A: V,12.
Gy: 99.) Műve nem ismeretes. — *Arbeit nicht bekannt.*

Fi V II,

Augustin J á n o s (Hans), ötvös. A nagyszebeni ötvös czéh 1637-ben avatta mesterré.

Gyárfás Tihamér: A nagyszebeni ötvösök mesterjegytáblája. *Arch. Ért.* 1910. 415. l. (Mesterjegye közölve a 411. lapon.)

Augustin II. János ötvös

Kőszeghy 298. l.

Augustin János II.

ötv.

t.

Kolmagyötv.

1405. 7.

M.D.K.

AUGUSTIN József festő Gyöngyös

1763 Szécsény ferences t. orgona festése

Garas XVIII. n. 207

M.D.K

AUGUSTIN József festő"

Garos XVIII. fl. 207. c.

Műhelyek. XIX. sz.

Augustin Károly orgonaépítő-műhely.

Ind. gyűjt.

1832. évf., VIII. köt., 91. l.

Röthkrepf Gábor: Második told. a magyarországi muzsika tört.-hez.

Augustin Károly pesti orgonakénitő"
mester. 1830.

Tud. gyűjt.
1832., VIII., 91.

Budapest.

Augustin Károly orgona és fortepiano-kénitő műhelye.

Tud. gyűjt.

1832. évf., VIII. köt., 91. l.

Róthkrepf Sébr: Második told. a magyarországi munika tört.-hez.

AUGUSTIN, Leonhard, narancsi órámester
L.A. bürgerl. Uhrmacher, 3 hónapos lánya meghalt. (1807, 909 l.)

—

L.A. bürgerl. Uhrmachermeister, 7 napos fia meghalt. (1808, 585 l.)

—

L.A. bürgerl. Uhrmacher, 9 hónapos fia meghalt. (1812, 291 l.)

—

U. az, 6 hónapos lánya meghalt. (1816, 929 l.)

—

L.A. bürgerl. Uhrmachermeister 2 éves fia meghalt (1816, 1089 l.)

./.

L.A. bürgerl. Uhrmacher, 39 éves feleségе meghalt.
(1821, II. kötet, 631 l)

—

L.A. bürgerl. Uhrmachermeister † 75 éves korában,
1844 junius 28. (1844, 532 l)

Pressburger Zeitung
(Genthon)

MDK

Augustin Lénárt

Orásmester Pozsony.

Pressburger Zeitung 1808. 581. l.

Csatkai Endre: Hitzelberger [illegible] Antal győri óráś fuvola-órái.
ARRABONA 3. Győr. 1961. 153-159. l.

Augustin Mária
festő és költőnő

L.

Sunday-Szemlényi
56. l.

Augustin M á r i a, festő- és költőnő; szül. Verseczen 1810 decz. 23-án. Öt éves korában Bécsbe került s 14 éves volt, mikor első költeményeit írta. Anyjának 1828-ban történt halála után részint a költészetben, részint a festészetben keresett vígaszt. Atyja s nénje kíséretében felkereste Bécs elsőrangú művészeinek műtermeit, másolgatott az akkor még Bécsben lévő Esterházy képcsarnokban s különösen sok arczképet festett. Mengs, Carlo Dolce, Guido Reni, Leonardo da Vinci, Rubens s más kiváló mesterek műveiről készített másolatokon kívül említésre méltó 14 kálvária képe a pybrai (St. Pölten mellett) templomban, Madonná-ja Bécs egyik katonai kápolnájában, Krisztus Salvator és Jézus sírbatétele a család birtokában. 1835-ben Augustin Ferdinánd ezredes neje lett, akivel együtt még ez évben elhagyta az osztrák fővárost. Férjhezmenetele után abbahagyta a festészetet, inkább az irodalom terén működött és több kötetre menő novellát és regényt írt. 1852-ben még élt.

Wurzbach: Biographisches Lexikon. Wien, 1856. I. 91. l.

4 III. 28.

Szám	
1.	Hitelezők
2	Berendezés avulása
3.	Tiszta vagyon

Jentiványi Endre
borkereskedő

Augusztin Mária

műrédvelőfestő brnó

A XIX. első

l. negyedében

Versecből

Erdélt Bécsbe

LykaMagymű1800-50

87. l.

29 Szaturnin		Noé **Görög:** Paramon **Izraelita:** Kiszlev 15.
Hétfő **30** András	**November**	**Protestáns:** András **Görög:** András **Izraelita:** Kiszlev 16.
Kedd **1** Eligiusz		**Protestáns:** Elza **Görög:** Nahum **Izraelita:** Kiszlev 17.
Szerda **2**		**Protestáns:** Aurélia **Görög:** Habakuk

magyar

Augustin Mária.

* 1810

Ltáb I. 87.

IV. 148.

ból, kegyeskednék a székesfehérvá
szini szemlével is egybekötött ér

Fogadja Nagyméltó
nyilvánitását

Budapest,1937. ja

MDK

Augusztin Mariska

Cigányszekér, repr. Rajz

Művészet 1915. 71.l.

MDK

Augustin Mariska

Lulu, szinezett rajz

Képzőm. Társ. 1907/8. téli kiáll. kat. 53.l.

Augusztin Mariska

A Nemzeti Szalonban a Magyar Képzőművésznők Egyesülete rendezett kiállitást. Margitay Ernő: "Müvésznők kiállitása" cimmel ir a tárlatról és felsorolja az ott szereplő művészeket: Augusztin Mariska, Fesztyné Jókai Róza, Komáromi Kacz Endréné, Klammer Mariska, Payer Gizella, Rauscher Juliska, Schütz Julcsa, Büttner Helén, Gimzer Etelka, Braunecker Stina, V. Davida Mariska, Zámbori Lona. Augusztin Mariska: "Templom a dombon" és "Tél" c. rézkarcait mutatta be a tárlaton.

ÉLET, Bp. 1912. ápr. 14. IV. évf. 15. sz. 472. lap.

Augusztin Mariska

A Nemzeti Szalonban megnyilt a Magyar Képzőművésznők kiállitása, melyet Margitay Erno ismertet "Három kiállitás. II." cimmel. Vörösné Deli Alice: "Egyedül" c. Clauder Margit két vásznát, Klammer Mariska: "Dürensteini részlet"-ét, Lámné Hilbert Irén: "Napsütés" c. képét, Rainerné Istvánffy Gabriella: "Birkák" c. müvét, Payer Gizella: "Várakozás" c. festményét, Bruck Hermina: "Interieur" c. munkáját, Augusztin Mariska rézkarcait, Erdős Baiersdorf Erna pasztelljeit, Fág Fábiánné Biczó Ilona rajzait és karcait, Pataki Kató karikaturáit komoly elismeréssel méltatja a kritika.

Élet, Bp. 1915. márc. 7. VII. évf. 10. sz. 235. lap.

Valkotását

Augustin Mariska MDK

Kismártoni plébánia, rézkarc

Fajdkakas, rézkarc

Kismartoni zsidóház, rézkarc

Haydn emlékek Kismartonban 12 rézkarc

Műcsarnok 1912. Hegedüs L. Tull Ö. Akvarell- és pasztellfestők és grafikusok egyesülete kiállitásai

MDK

Augusztin Mariska, Bécs

Magyar kiállitó müv. névsora. Mücsarnok, 1899.
22.sz. 346-348 l.

MDK

Augusztin Mariska

Képzőm.Társ. 1909/1o. téli kiáll. kat. 62.l.

MDK

Augustin Mariska, festőm. _graf.

633. Tarka ló. Rézkarc.

Képzőm.Társ. 1912/13. téli kiáll. Kat. 79.l.

MDK

Augustin Mariska

Templom-tér, rézkarc.
Fáradt ló, "

Műcsarnok 1909/10. téli kiáll. 54.lap

Augustin Mariska.

Müveiből kiállitást rendezett a Nemzeti Szalon 1910-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Augustin Mariska MDK

Két kutya, olf.

Műcsarnok 1907. tavaszi kiáll.

Augustin Mariská MDK

Munka után, rézkarc

Mücsarnok 1906/7. téli nemzetk. kiáll.

Augustin Mariska

MDK

Torony, rézkarc

Műcsarnok 1906/7. téli nemzetk. kiáll.

Augustin Mariska MDK

Tüz után, rézkarc

Műcsarnok 1906/7. téli nemzetk. kiáll.

Augustin Marska MDK

Lulu, sz. rajz

Mücsarnok 1907/8. téli kiáll.

MDK

Augustin Mariska, festöm.

Orgonavirág. Khayll Elemér.

Műcs. - Téli Kiáll. 1897-98

Vásárlások. - Műcsarnok. 1898. 54. l.
Magánosok vásárlása.

Augisztin Mária báróné.

/ a legtöbb mágnás családban akadt mükedvelö, de efajta mükedvelés nem szoritkozott a föranguakra. Megtaláljuk a nemesség, papság, minden fajtáju honorációr, söt keresködök, iparosok sorában is. /

Versecböl Bécsbe szakadt, ö is a huszas évek táján fe stegetett.

Lstáb I. 87,88.l.

Augustin Mariska MDK

Várakozás, Diamond point, rézkarc

A kismartoni zsinagoga belseje, rézkarc

Mücsarnok 1910/11. téli kiállitás

MDK

Augustin Mariska

Tarka 16. Rézkarc.

KMT 1912/13. téli kiáll. 79.1.

MDK

Augustin Mariska

Lulu, sz. rajz

KMT. 1907/8. téli kiáll. kat. 53.1.

MDK

Augustin Mariska, XXXXXXX-graf.

Haydn-emlékek Kismartonban.
Album. 12. rézkarc.

Kismartoni zsinagóga. Rézkarc.

Téglavetö. "

Mücs.-OMKT Hegedüs L. és Tull Ö. hagyat.kiáll.
és
Akv. - és Paztl festök Egyes. és Graf. Egyes.-nek kollekcióiból rendezett kiáll. 1912. márc. Kat. 6o.l.

MDK

Augustin Mariska, graf.

Kismártoni plébánia. Rézkarc.

Fajdkakas. "

Kismartoni zsidóház. " 60.l.

Mücs-OMKT Hegedüs L. és Tull Ö hagyat.kiáll.
és
Akv.és Pasztf.festök Egyes. és Graf. Egyes. - nek kolle
cióiból rendezett kiállitás. 1912.márc. Kat. 59.l.
és 60.l.

Augustin Mariska, graf. MDK

Pajták. Rézkarc.

Két tehén. "

Mücs.-OMKT Hegedüs L. és Tull Ö. hagyat. kiáll.
és
Akv. - és Pastl festök Egyes. és Graf. Egyes.-nek kollekcióiból rendezett kiáll. 1912. márc. Kat. 60.l.

MDK

Augustin Mariska

Várakozás. Diamond Point, rézk.

A kismartoni zsinagoga belseje, rézk.

KMT 1910/11. téli kiáll. kat. 55.l.

AUGUSTIN MARISKA

Két kutya. Olajf.

KMT 1907.tav.kiáll.kat. 25.oldal

MDK

Augustin Mariska

Részlet a kismartoni Zsidó-utcából.Eredeti rézkarc.
Tavasz.Eredeti rézkarc.
Kismartoni zsidóház.Eredeti rézkarc.
Emelőgép.Eredeti rézkarc.

Képzőm.Tars.1911.tav.kiall.kat. 45.l.

Augusztin Mariska MDK

A zaandani szélmalom

Mücsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Augusztin Mariska MDK

Csendélet, orgonavirág, olf.

Műcsarnok 1897. téli kiáll.

MDK

Augusztin Mariska

Műcsarnok 1909/1910. téli kiáll. kat. 62.l.

Augusztin Mariska MDK

A Zaandani szélmalom

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

MDK

Augustin Mariska

Munka után. Rézkarc.
Torony. "
Tűz után. "

Műcsarnok, 1906/7. téli nemzetk.kiáll.
59.lap

Augustin Mariska MDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1898/99. téli kiáll.

MDK

Augustin Mariska

Tomplom-tér.Rézkarc.
Fáradt ló. "

Képzőm.Társ.1909/10.téli kiáll.kat.54.l.

Rézkarc - Életkép

Augusztin Mariska:
"Hazafelé"

- illusztráció -

M Ü V É S Z E T
XIII.évf.1914.
154.
Szöveg: 188.

A u g u s z t i n Mariska grafikus

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
188.
Illusztráció: 154.

A u g u s z t i n Mariska grafikus

"Hazafelé" /rézkarc/

- illusztracio -

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
154.
Szöveg: 188.

Augusztin Mariska
Lengyel zsidó, rézk.
Egy orvos, tanulm. rézk.
Sebesült cigány, rézk.
A kórházfolyosón, rézk.
Sulyos beteg, rézk.

Magy. képzőművésznők egyesülete VIII. kiáll. N.Szal
1916. márc. 9 1.

MDK

Augusztin Mariska

Komondorok, ered. rézk.

Kutyák lámpavilágnál. ered. rézk.

N.Szal. tav. tárlat, 1913. ápr. 6. l.

MDK Augu

Augustin Mariska, festö

állatképein meglátszik, hogy szereti tárgyát;
talán elöbbre viszi siralmas állatfestésünket.

Farkas Zoltán: A Nemzeti Szalon öszi kiállitása.
Vasárn.Ujs. Bp.1911.Szept.17. /38.sz. 58.évf./ 753.1.

Augustin Mariska MDK

Agár, rézkarc

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Augustin M. MDK

Mocsár az erdőben, rézkarc

Hattyuk, rézkarc

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

Augustin Mariska

MDK

Kis leány és kutyája, ered.vernismon rézkar

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Augustin Mariska MDK

Cigány szekér, rézkarc

Mücsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Augustin Mariska

Ajták, rézkarc

Két tehén, rézkarc

Műcsarnok 1912. Hegedüs L. Tull Ö. Akvarell- és pasztellfestők és grafikusok egyesülete kiállításai

AUGUSZTIN MÁRIA

HAMÁL JÓZSEF: AZ ELSŐ LÉPÉS. A. M. MUNKÁSI ELÉ.

ÉLET ÉS IRODALOM 2000 jan. 21

közgyûlésen kerülnek átadásra):

3.) Javaslatai a Henszlmann Imre díjra, me
személyeket, intézményeket kívánja juta
támogatják a magyar régészet, művészett
ügyét (rövid indoklással):

4.) Javaslata: az elmúlt 3 év legjobbnak tartot
tudományterületén (a javaslatokat a válasz

A kérdőíveket vagy a következő programon
belül kérjük visszaküldeni. A kiértékelés a ve

Üdvözlettel:
Wollák Katalin titkár

CIGÁNYSZEKÉR AUGUSZTIN MARISKA RAJZA

hette. Egyik alapföltétel megváltozását formai körülmény okozta. Az impresszionizmus a pillanatnyi subjektiv képek visszaadását tűzte ki feladatául. Minthogy a valóság kritériuma maga is subjektiv, s minthogy azonfelül esetleges hangulatot is akart a festő kifejezni, minthogy továbbá a technika, a festék felrakása is az esetleges és subjektiven látott körülményektől függött, azért a művész szükségképen a valóság minél esetlegesebb jegyeinek a megérzésére volt szorítva. Mindjobban maradtak el a képeken a természeti jelenségnek azok a részei, amelyek egy-egy festő meglátásában is mindig ismétlődni szoktak. Az állandó, a karakterisztikus jegyek helyett, a folyton változó, minél subjektivebb elemek keresése lett a fődolog. A tartalomtól, tárgytól való állandó eltekintés csak fokozta ezt a subjektivizmust. Persze ez nem lehet másképen, mint az állandó, folytonosan feltünő, karakteristikus sajátosságoktól való állandó, s szűntelenül fokozódó elvonatkozás révén. Ez pedig a túlsubjektivizmus veszedelmével járt, a valóság objektiv jegyeitől való folytonos abstractió meg lassan általában azt a következményt vonta maga után, hogy lassan elmosódott a valóság iránti érzék. Ha a túlsubjektivizmus bizonyos érzelmi elhidegülést okozhat, akkor a folytonos abstractió, s a valóság iránti érzék elhomályosodása viszont olyan új iránynak lehet a forrása, amely a valóságtól teljesen abstrahálva, egészen új, s nem naturalisztikus szükségletek nyomán kelt életre. Más, az impresszionizmus természetében rejlő belső ellentét az impresszionizmus más formai tulajdonságából következik. A valóság subjektiv nézése, s egyéni és pillanatnyi érzések és meglátások, visszaadások olyan festészeti technikát fejlesztettek ki, amely nem dolgozhatott állandó, kimért, iskolás eszközökkel, hanem amely az egyes folyton változó szükségletekhez mindég újból és újból tudott igazodni. Valahányszor egy új képet kellett festeni, újból kellett a technikai problémát is felvetni. Addig, amíg az egyes fénytünemények, levegőlátások ki nem voltak tapasztalva, ez a technikázási szükség roppant fejlesztő erő volt, az impresz-

Művészet 1915.

szionizmusnak talán legnagyobb hajtóereje. Mikor azonban már a tapasztalatok nagyon is bőven felgyültek, amikor lassan már bizonyos «fogások» is kifejlődtek, akkor a technikázás nagy veszedelemmé kezdett válni. A technikával való folytonos bibelődés lassan elmosta az érzések frisseségét, a meglátások üdeségét, s a tartalomtól különben is irtózó festészet a technikai experimentálás és virtuozkodás veszedelmébe jutott. Ezzel együttjárt még egy körülmény. Mondottuk, hogy az impresszionizmus — apja az egy pillantással átlátható tájkép lévén — távolról nézte a dolgokat. Ennek következtében nem kereste a formák egyes vonalait és csak közelről látható különös idomsajátosságait, a dolgokat, mint összformákat látta, s azt, hogyan illeszkednek be ezek a tér egészébe. Minthogy ez a beilleszkedés a távolbalátásban folt és színhatás alapján történik, azért a dolgokat magukat is színes felületeikből rakta össze formaegészekké. A szinekkel, a foltokkal való szüntelen experimentálás és virtuózkodás főkép gyengébb tehetségű piktoroknál, tehát az impresszionista festmények nagyobb tömegében az összformáknak is foltokba való felbomlását okozta. Ez pedig végül is a jelenség-látás csődjét jelenti, holott ép a jelenségmeglátás az impresszionizmus alapproblémája. Ez a veszedelem a jobbakban is bizonyos bizalmatlanságot, reactiót váltott ki a fény és színfestészet technikája ellen. A túlsubjektivizmus és technikai virtuózkodás veszedelme, a formák technikai okokból való felbomlása, az ezek kapcsán járó érzésbeli ellanyhulás együtt tünetei annak, hogy az impresszionista fejlődés életútjának végéhez jutott. Ha magának az életnek az egésze olyan új fejlődéscsírát nem képes termelni, amely a festészetet az önmaga túléléséből ki nem rántja, s új út, új problémakör felé nem tereli, a festészetet a teljes csőd fenyegeti.

Mialatt azonban az impresszionizmus nagyra fejlődött és mindenütt elterjedt, lassan megváltoztak az élete alapját képező sociálpsychológiai feltételek is. A kapitalistikus életnek, amely főkép a 40-es évek forradalmai után oly rohanvást haladt előre, elmúlt gondtalan fejlődési ideje. Krizisek rázták meg a világot, amelyek megroppantották az egész társadalom életét. A gazdasági és társadalmi élet egésze ugyan mindig ki tudott bontakozni a bajokból, de az ellentétek, amik a kapitalisztikus élet méhében rejlenek, a társadalom és élet nagy problémáiban törtek ki. E problémáktól lett hangos minden országban a sociális és kulturélet mezeje. A társadalmi gondolatok és iratok hihetetlen tömege keletkezett, s az élet maga is napi kérdésekké tette «az élet problémáit». S mert ezek a problémák igazán nem mondva csinált kérdések, s mert igen sokfélék, széles érdekeltségűek, s az élet minden terére benyúlók, s mert mély gyökerüknél fogva — hisz az egész mai társadalmi berendezkedés módja az alapépítményük — s közvetlen egyenesen személyes érdeküknél fogva mindenkinek nemcsak tudati, hanem egész érzelmi életébe is benyúlók, azért végtelenül megkapó és megrázó fontosságúak. Csak természetes, hogy a művészet egésze — hisz a művész érzékenysége talán még fokozott mértékben rezdül meg az életből gyűjtött tapasztalatokra — nem zárkózhatik el az élet nagy problémái elől. Ennek pedig döntő fontossága van a művészet irányalakulására. Az impresszionizmusnak «tartalommentes tiszta érzésművészete» kezdi kevésbbé izgatni érdeklődésünket. A társadalom és az élet problémái, amelyeken szüntelenül rágódunk, nem hagynak el bennünket akkor sem, ha művészi szemléletnek adjuk át magunkat. S ha műtermékre fogunk akadni, amikben ezek kifejezésre jutnak, a tetszés, a gyönyör legnagyobb fokával fogjuk rájuk vetni magunkat. A művészek hasonló körülmények közt élve, megérzik a mai élet e szükségletét, s megteremtik a mai sociális és életproblémák megérzésének a művészetét. A festészet is ezzel egy csapásra tisztán formai irányból ismét tartalmivá alakul. A problémák természete s az élet berendezkedés módja okozza e tartalomkifejezés speciális, semmiféle más időkével össze nem mérhető sajátosságát.

Maga az a tény, hogy a festészet tartalmi, az nem olyan eset, amivel nem találkoztunk a művészet élete folyamán. A keresztény művészet, s a XV.—XVIII. századi kis polgári* művészet is tartalmat fejezett ki. De e tartalomkifejezésnek egész más jellege volt, mint a

* E kor művészetének «kispolgári» jelzője új és szokatlan, de nagyon találó, az elnevezés indokolása, s a fogalom megmagyarázása maga külön területet követel.

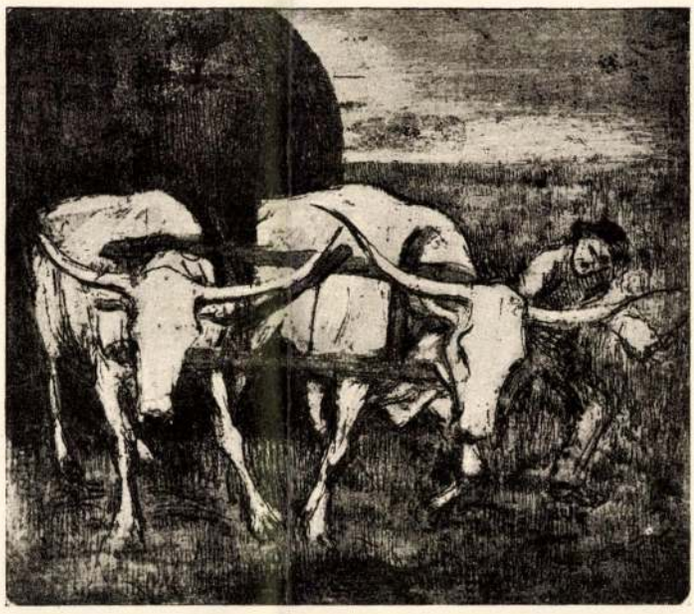

MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZNŐK
A NEMZETI SZALONBAN

HAZAFELÉ
AUGUSZTIN MARISKA
RÉZKARCA

eredményeit és a szobája falára szivesen akasztja fel az új képeket, — hogy az ilyen amatőrnek valamely legujabb festői megnyilatkozás, valamely posztimpresszionista festő képe előtt az a vágya támad, hogy ezzel a festővel lefesteti magát. Vagyis, ha nem is pusztult még ki a portré műfaja, bizonyos, hogy a portré ma nem tart lépést a festészet haladó irányaival, melyek teljesen a portré szempontjainak mellőzésével, teljesen a portrén kívül vívják meg a maguk létének küzdelmét.

A portré hanyatlásának régebbi tünetei okozati összefüggésben voltak a fotográfia fejlődésével is. Amíg az emberek a fotografálást nem ismerték, addig a festett portré nemcsak művészi, hanem általános, hogy úgy mondjuk kommerciális szükségletet is elégített ki. Bizonyos tehát, hogy az első portrék főcélja a konstatálás volt, a minél tárgyibb lefestés; hiszen az első naturalisztikus stúdiumoknak már nagyra tartott eredménye lehetett az, hogy a festmény vagy rajz már nemcsak embert, hanem egy bizonyos, a többitől megkülönböztethető embert tudott ábrázolni. Vannak, akiknek igényeik ezeknél a primitív portré-igényeknél még ma sem jutottak tovább a fejlődésben; akiknek egyetlen követelményük a portréval szemben még ma is az, hogy hasonlítson és legföllebb még az, hogy jóindulatuan hasonlítson, másszóval: hizelegjen.

A fotográfia fejlődése ezeknek a primitív szükségleteknek természetesen gyors és olcsó kielégülését hozta meg; sőt csakhamar nem is érte már be ennyivel, már nemcsak hasonlítani és jóindulatuan hasonlítani tudott, hanem hovatovább a beállításnak bizonyos jóleső természetességét, sőt bizonyos artisztikumát is produkálta. Akik a reprezentatív portré felé vonzódtak, azok számára ott volt a felnagyított szines fotográfia; akik pedig beérték a maguk intimebb és artisztikusabb képmásával, a fotográfia igazán megbecsülni való fejlődési eredményekkel tudta kiszolgálni. Persze, ezek az úgynevezett művészi fotográfiák a festett portré nagy művészeitől kérték kölcsön a maguk eszközeit és artisztikumuk a Rembrand, Velazquez, Tintoretto és más mesterek egyéni vizióiból táplálkozott, de ez az utánérzés a fotográfiánál nem erkölcstelenség és az eredmény a célt jól szolgálta és esztétikai érzésünket sem hívta ki.

A fotográfia fejlődése a festett portrét arra utalta, hogy másutt keresse a maga helyét, hogy olyan szükségleteket elégítsen ki, amilyeneket

Művészet 1914.

A PORTRÉ HANYATLÁSA

Mindenrendű művészeteknek különös jelensége az, hogy bizonyos műfajok szerepe, a közönségnek, sőt a művészeknek is iránt uk való érdeklődése korszakonként megcsökken és egy-egy nemrégen még az érdeklődés homlokterében szerepelt műfaj, — melynek tartalmi lehetőségei, vagy művészi eredményei ezt a kiábrándulást semmiképen sem magyarázzák, melynek értékei semmi tekintetben sem válhattak alsóbbrendüekké, vagy elavultakká, — egyszerre lekerül a napirendről, nincs közönsége, sőt művészei is csak feltünően csökkent számban és közülük sem tud senki igazán kimagaslóvá, igazán korszakossá emelkedni.

Avagy éppen az ilyen korszakos egyéniségek hiánya fokozná le az érdeklődést az egész műfaj iránt? Ez sem lehetetlen. Akárhogy is van azonban, annyi kétségtelenül megállapítható, hogy a műfajoknak is megvan az ő időszerüségük, hogy ne mondjuk: divatjuk, amely őket a különböző korok művészetében nagyon változóan szerepelteti.

Legfeltünőbben az irodalomban tudjuk konstatálni ezt a hullámzást. Hiszen gyermekkorunk még abba a korba nyúlik vissza, mikor a regény volt a műfajok királynője, nemcsak a legelőkelőbb, hanem a legnépszerübb is és Dickens, majd Ohnet, Zola, Tolsztoj és Jókai — hogy a neveket nem fajsúlyuk, hanem csak népszerüségük rokonsága szerint csoportosítsuk — igazán a mindenki ajkán, a mindenki életében szerepeltek. Aztán eljutottunk abba a korba, amikor már az embereknek csak egészen kis, nagyon is ráérő, nagyon idillikus körülmények között élő része olvasott regényt és megállapíthatjuk, hogy még ma is csak egy-egy tehetsége, különössége, vagy szenzációs népszerüségi kvalitásai révén feltünő regényiró felbukkanása tudja az érdeklődést igazán, egészen széles körben, időre-órára megmozgatni. A regény szerepét az ujság, a tárca, a novella és főként a dráma vette át mindinkább. És még az olyan pszichológiai korjelenségekkel sem magyarázhatjuk meg egészen a dolgot, hogy az emberek akkor jobban ráértek olvasni s ezért hódíthatott inkább a regény, míg a mának rohanó életében csak a rövid lélegzetű dolgok tudják lekötni figyelmüket. Mert ha így volna, akkor mi magyarázná meg azt, hogy például még csak tíz évvel ezelőtt az emberek csak egészen kivételesen olvastak nálunk verseket; ma pedig — nevezetesen Ady Endre föllépése óta — ismét élénk érdeklődéssel beszélnek, vitatkoznak versekről, olvasnak, sőt még vesznek is verskötéteket. Alig hihető ennek oly magyarázata, hogy az emberek ma kevésbé volnának gyakorlatiak, mint tíz évvel ezelőtt.

Viszont az is kétségtelen, hogy az egyes műfajok e váltakozó nekilendülései azért mégsem lehetnek egészen izolált, sui generis jelenségek, hanem részben az egyes korszakok más pszichológiai jelenségeivel, részben az egyes művészeti irányok tartalmával tartanak logikai összefüggést. Ezeknek az összefüggéseknek a megállapítása, behatóbb analízise nem kevéssé érdekes, az egyes korok és irányok lényegére is bevilágító tanulságokat igér.

A portré szerepe és jelentősége a festészet témakörében már bizonyára néhány évtized óta lassú csökkenést és visszafejlődést mutat, de sosem volt még a portré a festészetnek annyira elhanyagolt mostohagyermeke, sosem esett még annyira távol a festészet aktuális izgalmainak minden fókuszától, mint manapság. Ez nem azt jelenti, mintha manapság lényegesen kevesebb portré készülne, mint ennekelőtte. Szó sincs róla: rendelnek és festenek ma is elég portrét; vannak reprezentativ szükségletek, melyeket ma is csak hatalmas vásznakon, ragyogó olajfestékkel lehet méltóan kielégíteni és vannak még festők ma is bőven, akik pompás díszmagyarok, vagy tökéletes diplomata-frakkok és sokszínű ordószalagok hűséges lefestéséből élnek. Másszóval: a reprezentativ portré még ma is virágzik. De mind kevesebb szó esik közönség körében és kritikában arról a portréról, mely a művésznek és az igazi amatőrnek szükséglet, melyben a művész őt egészen közelről, primer-módon érdeklő problémát, a magát lefestető amatőr pedig egy olyan óhajtott kapcsolatot keres, amely őt a művészhez, akinek világszemléletét vonzónak találja, közelebbi vonatkozásba hozza.

Ma már mind nehezebben képzelhető el, hogy az amatőrnek — ismétlem, hogy itt csak az igazán hozzáértő amatőrről van szó, — aki egyébként esetleg megértéssel méltányolja az új irány

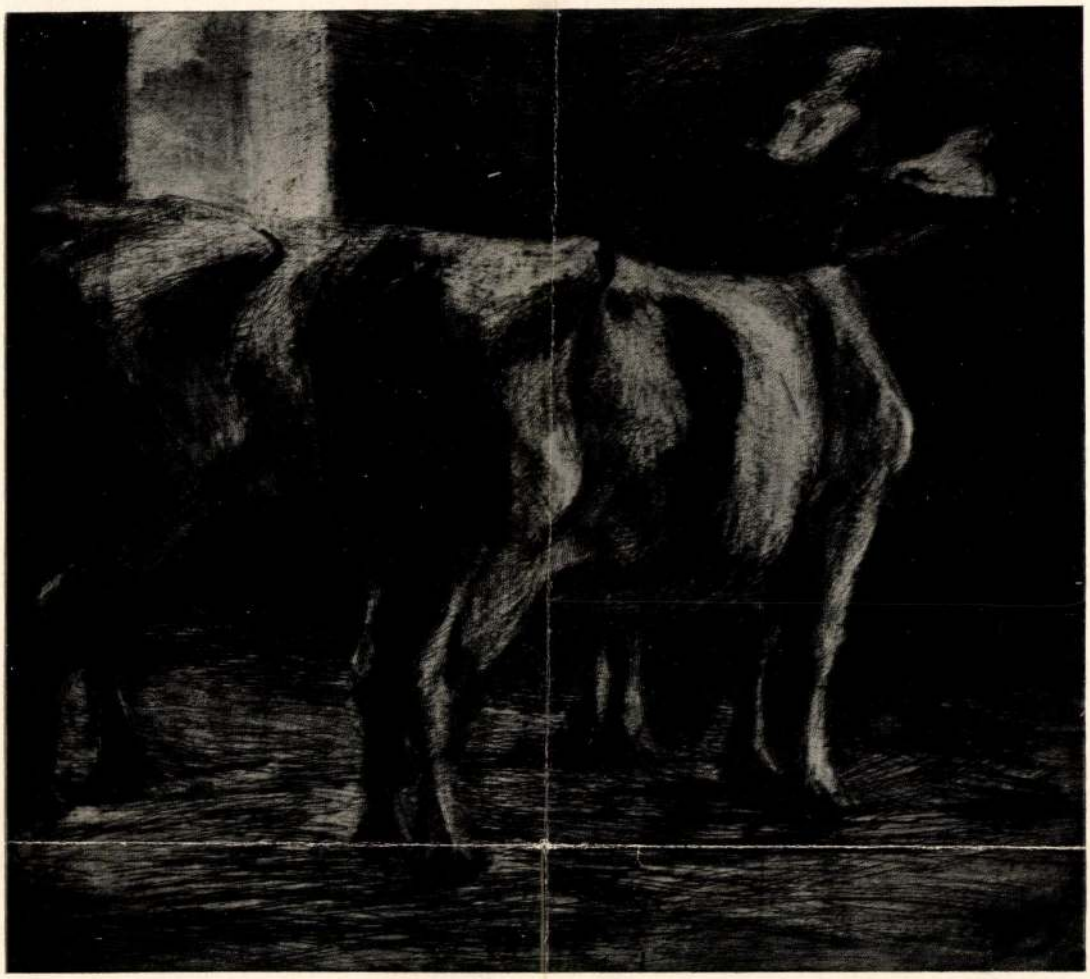

ISTÁLLÓBAN
AUGUSTIN MARISKA RÉZKARCA

semmi forma, roppant üresség. És itt érzem először az egyiptomiaktól magammal hozott erős forma-szuggesztió és lelkes formaöröm hangulat-megszakadását. E plasztikát mímelő rajzbeli formák és ama plasztikai formák között tátongó a külömbség. A Rembrandt- vagy Millet-rajzok igazán rajzbeli, síkbeli formái, annak kapcsán, hogy a maguk eszközével egy természetlátást teljesen kifejeznek, egyenes, könnyű átmenetet nyujtanak az ókori plasztikából az ujkori rajzba. Annak kapcsán, hogy ez a rajzbeli és az a plasztikai formaadás egyenlően matériája rugalmasságának legszélsőbb határáig, lehetőségéig terjeszkedik, anélkül, hogy egyik a másik hatását, nevezetesen a rajz a plasztika hatását meglopni akarná.

Hogy a formabeli tartalmasság a kontúrok hangsúlyozottságától független, azt a grafikánál világosabban mutatja a piktúra. Delacroix-t és Puvis de Chavannes-t kell például szembehelyeznünk és kitünő illusztrációját kapjuk ennek. Mind a kettő egyenlően formagazdag és nagyvonalu rajzoló, holott Puvis éles, forradalmi lila kontúrokkal keríti a formát, Delacroix formáit pedig két-két, sokszor elmosódó színhatárból kell a szemnek rekonstruálni. Vagy talán még erélyesebb a példa, ha Puvis-szel szemben Manet-re vagy Goyára, e nem kevésbé erős rajzolókra gondolunk. Hogy egy Delacroix-val és Puvis-szel a monumentalitásban rokon festőt említsek, Marrès-ról írja Adolf Hildebrandt, hogy tudatossan vallott célja volt képein a plasztikai

Művészet 1911.

átfognak és kifejeznek. Abban, hogy mindkét fajta forma, matériája rugalmasságának legszélsőbb határáig, lehetőségéig terjeszkedik; hogy a külső ábrázolás periferiájára minden belső lelki tartalmat kivetít; hogy egyenlően hordképes, egyenlően kiegyensúlyozott és teljes. Az e helyen erősen hangsúlyozandó, nagyon lényeges különbség pedig: a térben minden irányban egész extenzitásával és egész fajsúlyával elhelyezkedő plasztikai forma és a síkban ábrázolható forma különbsége. Igen, ez a disztinkció régi és egyszerű, mint a fizika minden már fölfedezett igazsága. Csakhogy eddig arról volt szó, hogy a síkbeli formának ki lehet-e fejeznie és hogyan lehet kifejeznie a plasztikai formát? Tehát ezzel a különbséget csak a kifejezés módjában állapították meg. A tartalom és a cél — a síkbeli forma plasztikai formát törekedvén kifejezni — ekként ugyanegy volna. A síkbeli forma tehát nem volna más, mint a teljes kifejeződés lehetőségétől megfosztott plasztikai forma, tehát ennek egy tökéletlenebb megjelenése.

A plasztikai és síkbeli forma azonban nemcsak kifejeződésében, hanem tartalmában is különböző. Rembrandt, minden nagy rajzoló és festő, a szinen túl is, forma dolgában is többet és egészen mást adott, mint a plasztikai forma szegényebb, faut de mieux kifejezését. Ez csak a szines krétával vagy szénnel gipszöntvényeket rajzoló iskolások célja lehet, akik a plasztikát rajzban „kisatírozzák". A természet formáit akarja kifejezni a rajzoló és a festő is, csakhogy nem a plasztikai kifejezés pótlása gyanánt, hanem éppen olyan teljesen, éppen annyira átfogóan, mint maga a plasztika. Ennélfogva a rajzban nem „satírozással", a festésben nem színárnyalással, hanem mindenkor a síkbeli rajz egyetlen eszközével: a vonallal, vagy akár a nem élesen determinált, csak színekből kirajzolódó kontúrral. A síkbeli formának nem az a rendeltetése és kritériuma, hogy a plasztikai forma hatását keltse, hogy „kilépjen a képből", hanem igenis, hogy minél jobban bennefeküdjön a képben, a síkban, csupán kontúrokkal, kontúrok találkozásával, távolodásával, átmetsződésével, tehát rajzbeli elemekkel fejezvén ki a természetnek azt a formamegnyilatkozását, melyet a plasztika tömegeknek térbeni elhelyezésével, elosztásával fejez ki.

A rajzban és a festészetben csak a két vonal között foglalt formának van joga és értéke. E két vonalnak, persze, a piktúrában — mint már megjegyeztem — elég a színhatárokból kirajzolódniok, a színekből kisugárzódniok.

A Rembrandt rajzokon hol apró, bátortalanúl kapcsolódó vonalacskákból, hol világos és sötét foltokból alakulnak ki e kontúrok, melyek a rajz tartalmát, a formát ölelik körül. Lionardo vékonyan, de élesen, határozottan húzta meg formaalkotó vonalait. Egy-két szobával odébb ismét más korba, más művészek más természetlátása elé kerülök. Egy dogmatikusabb művészi korszakba: itt van az „akadémikus," a „száraz" Ingres. Valóban, itt a vonalvezetés aprólékosan, talán verejtékesen gondos, kerek. Semmi „zseniálisan" odadobott vonal, semmi elhanyagolt részlet. Még az iskolásan gondos „satírozás" sem hiányzik. És mégis. Ez az Ingres a legnagyobb és legzseniálisabb rajzolók közül való. Mert nem a vonalfelrakás faktúrája, módszere a döntő, hanem egyedül az, hogy két, akár zseniálisan felvázolt, akár aprólékosan kirajzolgatott kontúr között mennyi a tartalom; a két kontúr a formáknak mekkora mélységét, milyen forma-energiákat tudott felmarkolni? Az Ingres kontúrjai között meleg és forró formák lehelik az élet páráját. És adják egy rajz- egyéniség természetlátásának nagyszerüen domború stílusát. Aztán a formák egy másik hérosza: Millet. Erélyes, gömbölyű, tele kontúrok, tele nedvvel, vérrel. Egy-egy meghajló test derékvonalának, egy-egy behajló térdvonalnak átmetsződésében minő forma-energiák!

De vannak itt egészen másnemű, másértékű formák is. Itt vannak Boucher, Largilliére és társaik erőtlen krétavonalai. Barokk formák, amik itt két-két kontúr között lágyan, gerinc nélkül terpeszkednek. Holott első pillantásra ezek „plasztikusabbak" például a Rembrandt-rajzoknál is. Minuciózusan gondos krétaárnyalással tiltakoznak e formák síkbeliségük ellen. De mik születnek két-két rembrandti vonal csókolódzásából, kacér, magukat kellető eltávolódásából és összetalálkozásából! Boucher két-két vonala között csupa plasztika, de

Augusztin Mariska: Cigányszekér

Idegen írók

Feltámadás

— Elbeszélés —

Irta: Paul Bourget

1.

Elisabeth de Fresne lassan, szomoruan ment föl a dombra. Leült egy sziklára és könnyes szemmel nézte a gyönyörü provencei tájat. Husvét hétfője volt, egy kis harang ezüstcsengésü hangját hozta erre a tavaszi szellő és a föltámadás ünnepén a tenger, a virágok, a nap mind-mind a szeretet győzelmét hirdették — a szeretetét, amely legyőzte a halált...

2.

A fiatal asszony szelid, kék szeme már elhomályosult a sok sírástól és anyai szíve ezen a csodaszép tavaszi reggelen még erősebben vérzett. Négy hónappal ezelőtt temette el a kis fiát és már nem tudott imádkozni ahhoz az Istenhez, aki a gyermeket elvette tőle.

Alatta békésen hullámzott a tenger, amelyen Ludovic de Fresne tíz hónapja hajóra szállott. Milyen nagy szüksége lett volna most az urára, akitől ezer meg ezer mérföld választotta el. Ó, ha itt volna és vigasztalná, ha bátorságot öntene belé, hogy tovább tudjon élni és tovább teljesítse a kötelességét... Kötelesség?! Lent az országúton egy kis ponnyfogatban két feketeruhás gyermek várt rá: Guy és Alice, az ura első házasságából való gyermekek. Elisabeth elgondolkozva nézett le rájuk. Hogy sajnálta, hogy szerette szegénykéket valamikor, mennyire igyekezett az édesanyjukat pótolni! Most, nyolc-kilencéves korukban nem is tudták már, hogy nem az édesanyjuk. És mikor neki magának is gyermeket adott az Isten, milyen aggódó lelkiismeretességgel vigyázott rá, hogy mindhármukat egyformán szeresse. De fölösleges is volt az aggodalom: ha a három szőke fej ott volt körülötte, ha együtt játszottak, szaladgáltak, nevetgéltek, a szíve önkéntelenül háromfelé oszlott... Miért nem maradhatott ez így?... Miért?!...

Amióta a kis Andrét eltemette, valami gonosz érzés ébredt a szívében, — hiába küzdött ellene, ezen az ünnepi reggelen csak még erősebben érezte: nem tudja az ura gyermekeinek megbocsátani, hogy egészségesek és vidámak, hogy szaladgálnak, beszélnek, — hogy élnek, élnek, amíg az ő szegény kis fia a sírban nyugszik! Nemcsak hogy nem szerette többé, néha valósággal gyülölte őket, mert nekik jutott minden öröm, minden vidámság, minden fény, — Elisabeth úgy képzelte, hogy még André része is.

Ha a gyerekek mamának szólították, szerette volna odakiáltani nekik:

— Nem vagyok az anyátok!

Ma reggel még keserübben gyülölte őket, de azért ő maga akarta odaadni nekik a husvéti tojásokat, — mert minél jobban haragudott rájuk, annál jobban vigyázott rá, hogy a gyerekek ne vegyenek észre semmit.

Guy és Alice feljöttek a szobájába, lázas izgalommal, csillogó szemmel nyitották ki a nagy, tarka fatojásokat és arcuk fölragyogott, mikor a szép nyakkendőtűt és az aranyláncon függő kis keresztet megtalálták...

Ó, Istenem! Az ártatlan hóhérok nem is sejtették, milyen vad, kegyetlen fájdalmat okoznak a mamának örömükkel. Elisabeth lelki szeme előtt megjelent a *másik* és szemrehányóan nézett rá. Még volt annyi ereje, hogy föltörő zokogását visszafojtsa, de aztán elmenekült hazulról ide, erre a magános dombra. Pedig kint, az ujjongó tavaszi világban csak még jobban fájt a szíve. Irigy gyülölettel gondolt a mostohagyermekeire, irigyelte tőlük a tavaszi napfényt és a jövőt, amely az ő ragyogó ifjuságuknak annyi szépet igért.

Tudta, hogy igazságtalan a gyülölete. A gyerekek nem szolgáltak rá, hogy mostohaanyjuk, akire az apa olyan nyugodt szívvel bízta őket, most egyszerre rossz legyen hozzájuk. Dehát ő megérdemelte-e, hogy Andrét ilyen hirtelen és ilyen szörnyü módon elrabolják tőle?... Ezt az asszonyt, aki csupa szelidség, csupa jóság, csupa elnéző szeretet volt, a fájdalom megrontotta. Valami vad, gonosz szellem ágaskodott benne és hangos, kétségbeesett kiáltás szakadt föl a szívéből:

— Ó, ha közülük is meghalna valamelyik!

Kinek mondta ezt? Istennek? A tavasznak? Vagy a természetnek, amely itt csupa harmonia, szépség és béke volt? Maga is megijedt a szavaktól, melyekben őrjöngő fájdalma útat tört — és fölugrott a kőpadról. Kezét végighúzta a szemén, mintha ennek a rettenetes kivánságnak a rémét akarná elűzni onnan. Gyors léptekkel lefelé indult a dombról. Menekülni akart a csodaszép provencei tájtól, menekülni az úttól, amelyen a mostohagyermekeivel kellett találkoznia, — menekülni a gondolataitól!

A félig elvadult óriási parkban úttalan ösvényt keresett, ahol száraz lomb tapadt a ruhájára, fenyőtobozok ropogtak a léptei alatt és ahol tövises bokrok hajoltak eléje. Vad öröme telt benne, hogy minden lépés fájt az egyenetlen úton s hogy keze vérzett a tüskés galyaktól, amelyeket minduntalan félre kellett hajtania.

A testi fájdalom szinte elnyomta a mostohagyermekei

Uj Idők 1922. XXVIII. 31. 7.

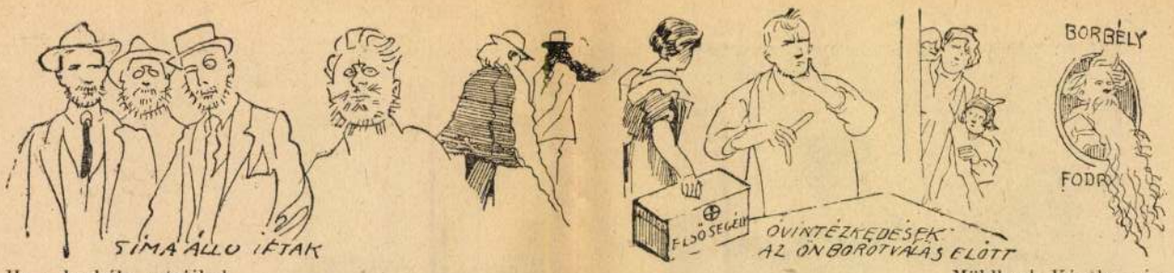

Ha a borbély sztrájkol

Mühlbeck Károly rajza

iránt érzett gyülöletet, de valami legyőzhetetlen hidegség maradt a szívében. Mindjobban megérett benne az elhatározás, amelyet már sokszor forgatott a fejében, de amelynek még sohasem mert ilyen határozott formát adni... Miért játssza tovább egy hazug anyaság komédiáját azokkal szemben, akiknek a puszta jelenléte elviselhetetlen kínt okozott neki? Miért ne szabadulhatna meg tőlük? Annyi igazi szülő adja intézetbe gyermekét, miért ne tenné meg ő is, hogy egyedül maradhasson a kis halottal és ne hallja tovább ezeket a hangokat, ezt a nevetést, ne lássa ezt a nyugtalanságot, amely sértette fájdalmát. Jól tudta, hogy a finomérzésü Guy és a szelid kis Alice sohasem lesz boldog valami zajos internátusban. De hát mennyi kis fiu és kis lány volt távol a szülői háztól és mégis megnőtt mindegyik... Aztán meg, — ha nem lennének boldogok, az nagyon igazságos dolog volna!...

Pedig Elisabeth jól tudta, hogy a gyermekek anyja halálos ágyán könyörgött az urának, hagyjon föl hivatásával és maradjon a gyermekek mellett, szeresse őket az édesanyjuk helyett is... Milyen áhítattal fogadta meg akkor a fiatal mostoha, hogy teljesíti a halott kívánságát és sohasem hagyja el a gyermekeket, minthogy Ludovic de Fresne nem válhatott meg pályájától

Ha elküldi a gyermekeket az apai házból, megszegi a halottnak tett esküjét, — ezt jól tudta Elisabeth. De a már fölébredt mostohaanyai érzéseket nem lehetett olyan könnyen eloltani. Csodálatos megtévelyedéssel: az élő féltékeny volt a halottra, akinek a gyermekei éltek, míg az övé nem élt többé. Ó, hány második házasságot mérgezett már meg ez a keserü féltékenység, amely a legjobb, leggyöngédebb nőket engesztelhetetlen, lelkiismeretlen kínzókká tudja változtatni... Éppen azért érzett pokoli örömet a mostoha, mert az intézeti nevelés a réme volt az első asszonynak... Azt is érezte, hogy ez csak a kezdet, az első lépés a kegyetlenségek útján... Az első lépés, amelynél nem fog megállni...

Mit mond az apának, ha visszajön? Ó, ezen is könnyü volt segíteni. Megírhatja az urának, hogy egyik vagy másik hibájuk miatt nem bírta tovább otthon tartani a gyermekeket. Hiszen volt hibájuk elég. Csakhogy eddig Elisabeth gyöngéd szeretete fogta föl az apai szigoruságot az árvákkal szemben, ha olykor a kis Alice nagyon is rakoncátlan volt és Guy nem akart engedelmeskedni... Ezentúl másképpen lesz...

3.

Miután a fiatal asszony elhatározta, hogy a gyermekeket intézetbe küldi, nem mert tovább gondolkozni. A szíve tiszta mélységeiben már ébredezett a kételkedés, az aggodalom, de még nem akart hallgatni a szavukra. Szenvedélyes vágyódással idézte a kis halottat, aki olyan elevenen jelent meg előtte, mintha nem látta volna őt mereven, szétnyilt ajkkal, a kereszt fölött összekulcsolt, viaszfehér kezekkel feküdni ágyacskájában; mintha nem látta volna, hogy rettenetes, fekete emberek rászögezték a koporsófödelet arra a törékeny, mozdulatlan valamire, ami alig pár napja még az ő eleven, vidám, gondtalan fiacskája volt...

Amint a gyermek olyan elevenen jelent meg előtte, Elisabeth kínzó, ellenállhatatlan vágyat érzett, hogy valami olyat tegyen, aminek André örülne, ha élne... Virágot szed és földiszíti André szobáját. Amióta a kis fiu a fehér gyerekszobából kiköltözött a temetőbe, a szobába senkinek sem volt szabad belépni. Elisabeth már megkérte az urát, hogy vegye meg a villát, amelyben laktak és amelyet akkor, mikor a tengerészhadnagyot Toulonba vezényelték, csak bérbe vettek. Ó, hány asszony, anya, feleség és gyermek kísérelte már meghosszabbítani az imádott halott jelenlétét azzal, hogy megőrizte a tárgyakat, amelyek kedvesek voltak neki!

Négy hónapja Elisabeth minden reggel és minden este megjelent a kis fiu szobájában. Kinyitotta az ablakokat, letörülte a port a bútorokról és kibontotta a ruhácskákat, amelyek még őrizték a kis test alakját...

A vadvirágcsokor egyre nőtt; Elisabeth már alig bírta. Mind a két karjával magához szorította a virágokat és hazafelé indult. A szép, fehér ház ott a pálmák között, futórózsával borított falaival az öröm és a remény szineiben ragyogott és fájdalmas ellentéte volt a feketeruhás, szőke asszonynak, aki virágdíszben pompázó kerten át sietve közeledett — mint ahogyan egy drága sírhoz siet az ember, hogy rászórja a virágot és leboruljon rá zokogva...

4.

Gondolataiba mélyedve lépett be Elisabeth a házba, a hátsó kiskapun keresztül. Észre se vette, hogy a kocsis az istálló előtt a kis angol kocsi kerekeit mosta, amiből az következett, hogy a gyermekek már otthon voltak.

Elisabeth fölment az emeletre, ahol André szobája volt és mintha álomból riadt volna föl, mikor az ajtót félig nyitva találta és a gyermekek hangját hallotta, — a gyermekekét, akikre már egész délelőtt igazságtalan gyülölettel gondolt.

Mit kerestek ebben a szobában, ahova senkinek sem volt szabad belépni? Odabenn majdnem teljesen sötét volt, csak az ablaktábla nyilásán hatolt be egy fénysáv.

Elisabeth szíve hevesen dobogott, amint megállott az ajtóban, hogy hallgatózzék, miről beszélnek a kis látogatók. Maga se tudta, fáj-e neki, vagy jól esik az a meghatottság, amelytől könnybe borult a szeme, mikor meghallotta, hogy a gyermekek megelőzték őt...

Ezen a ragyogó tavaszi reggelen ők is gondoltak a testvérkére, aki nem volt többé közöttük. Virágot szedtek a réten és azt akarták, hogy André is örüljön a mai ünnepnek: husvéti ajándékot hoztak neki, piros tojást, amit a templom előtt vásároltak.

— Ide tedd a virágot, — hallatszott Alice hangja. — Emlékszel még, milyen szép, aranyos bogarakat szedtünk Andrénak a rózsákból?

— Odatesszük a tojásokat, — szólalt meg most Guy, — tavaly is ott voltak. Emlékszel, hogy örült? De jó volna, ha most egyszerre itt teremne és megcsókolhatnám!

— Nem jöhet, mert meghalt... De az égben viszontlátjuk, — mondta a kis lány.

— De hátha föltámad? — felelt a fiú. — Lázár is feltámadt és Jézus is... Minden este és minden reggel imádkozom a jó Istenhez, hogy André is támadjon föl. — Azt hiszem, mama is imádkozik érte... Igaz, hogy csoda volna, ha föltámadna, de hát vannak még csodák...

A kilencéves fiú, aki gyermekes hitében ezeket mondta, nem is sejtette, hogy igazán csoda történt... A föltámadás csodája ment végbe egy asszony szivében, aki már a legjobb uton volt ahhoz, hogy gonosz mostoha legyen. Most a gyermek ártatlan hangjára feltámadt a szívében az igazság, a szánalom, a szeretet és a kötelesség.

Guy és Alice csak azt látta, hogy az ajtó kitárult és édesanyjuk belépett rajta. Odanyújtotta nekik az ő virágját is.

— Tegyétek a tiétek közé, — mondta remegő hangon és olyan szenvedélyes szeretettel ölelte szívére a gyermekeket, ahogyan a harmadikat ölelte volna. Hiszen elveszítette és most ujra megtalálta őket! Mintha az elköltözött gyermek azt súgta volna a fülébe:

— Szeresd őket, mert nagyon szeretnek engem!...

A gyülölet, a gonosz elhatározás, a kegyetlen irigység mind-mind felolvadt, elenyészett ebben az ölelésben, ezekben a csókokban.

Egy emberi szívben megint végbe ment a feltámadás csodája, amelyet a templomban ünnepeltek és amelyet ujjongva hirdetett a tavasz.

Az élet előzte a halált, a szeretet győzedelmeskedett a halálon...

Ford. *Ruzitska Mária.*

Augusztin Mariska

281. Augustin Mariska. Kismartoni zsidóház. Rézkarc. Eladó.
282. Augustin Mariska. Haydn-emlékek Kismartonban. Album. 12 rézkarc. Egyes lapok nem eladók.
283. Augustin Mariska. Kismartoni zsinagóga. Rézkarc. Eladó.
284. Augustin Mariska. Téglavető. Rézkarc. Eladó.
285. Augustin Mariska. Pajták. Rézkarc. Eladó.
286. Augustin Mariska. Két tehén. Rézkarc. Eladó.
287. Prihoda István. Akttanulmány. Hidegtűkarc. Eladó.
288. Prihoda István. Műteremjelenet. Hidegtűkarc. Eladó.
289. Prihoda István. Atelier-jelenet. Hidegtűkarc. Eladó.
290. Berón Gyula. Fák. Szénrajz.
291. Berón Gyula. Tükörből. Ceruzarajz. Eladó.
292. Berón Gyula. Malomárok. Ceruzarajz. Eladó.
293. Prihoda István. P. Irénke arcképe. Hidegtűkarc. Eladó.
294. Edvi Illés Jenő. Csendes utca. Eredeti linoleum-metszet.

KMTars 1912. marc. kiáll.

266. Kron Jenő. Női fej. Eredeti rézkarc. Eladó.
267. Baranski E. László. Az öltözködő. Szénrajz. Eladó.
268. Kron Jenő. Kohómunkás. Hidegtűkarc. Eladó.
269. Kron Jenő. Diósgyőri vasgyár. Rézmaratás. Eladó.
270. Kron Jenő. Diósgyőri vasgyár. Rézmaratás. Eladó.
271. Wágner Géza. Szoborleleplezés Pozsonyban. Ceruzarajz. Eladó.
272. Vészi Margit. Nijinsky és Kaisavina. Színes algraphia. Eladó.
273. Vészi Margit. Párisi munkásasszonyok. Vízf. Eladó.
274. Vészi Margit. Arckép. Algraphia. Eladó.
275. Vészi Margit. Falusi ház. Algraphia. Eladó.
276. Germány Elemér. Lámpafénynél. Hidegtűkarc. Eladó.
277. Germány Elemér. Merengés. Hidegtűkarc. Eladó.
278. Germány Elemér. Erzsike. Hidegtűkarc. Eladó.
279. Augustin Mariska. Kismártoni plébánia. Rézkarc. Eladó.
280. Augustin Mariska. Fajdkakas. Rézkarc. Eladó.

Augustin Mariska, festőnő; szül. Bécsben 1880 márcz. 14-én. Budapesti illetőségű. A rajzolás és festés elemeit Bécsben egy magánrajziskolában tanulta s az itt szerzett készültségével 1899-ben egy, Erzsébet királyi herczegnő tulajdonában lévő kép után megfestette Erzsébet királyné életnagyságú arczképét a győri városház díszterme számára. Műve a legfelsőbb körök elismerésével találkozván, 1900-ban Ő Felsége magánpénztárából 1000 korona ösztöndíjat kapott. A. ekkor Münchenbe ment s egy ideig Schramm-Zittaunál, majd miután 1902-ben újabb 1000 koronás ösztöndíjat kapott, Dachauban H. v. Haycknál képezte magát a festészetben. 1902-ben A. volt az első női hallgató, aki kivételesen engedélyt kapott a müncheni állatgyógyintézetben a képzőművészeti akadémia számára tartani szokott boncztani előadások hallgatására. 1903—1904-ig Wörthben Junghanns tanítványa volt, azután pedig visszatért Bécsbe, hol 1906-ban a rézkarczolást tanulta. 1911-ben Berlinben és Budapesten (Nemzeti Szalon) rendezett kollektiv kiállításokat. Bécsi és lipcsei tárlatokon is többször részt vett és egy képét a bécsi városi múzeum vásárolta meg. Állandóan Kismartonban tartózkodik.

A Képzőművészeti Társulat kiállításain 1897 óta következő művevel szerepelt: Csendélet (Orgonavirág), olajf. (1897). — Csendélet, olajf. (1898). — Bulldog, olajf. — Tehén istálló, olajf. — Munka után, rézkarcz. — Torony, rézkarcz. — Tűz után, rézkarcz (1906). — Két kutya, olajf. — Lulu, színezett rajz (1907). — Templom-tér, rézkarcz. — Fáradt ló, rézkarcz (1909). — Várakozás, diamond point rézkarcz. — A kismartoni zsinagóga belseje, rézkarcz (1910). — Részlet a kismartoni zsidó utczából, rézkarcz. — Tavasz, rézkarcz. — Kismartoni zsidó ház, rézkarcz. — Emelőgép, rézkarcz (1911). — Kismartoni plébánia, rézkarcz. — Fajdkakas, rézkarcz. — Kismartoni zsidóház, rézkarcz. — Haydn emlékek Kismartonban, album, (12 rézkarcz). — Kismartoni zsinagóga, rézkarcz. — Téglavető, rézkarcz. — Pajták, rézkarcz. — Két tehén, rézkarcz. — Tarka ló, rézkarcz (1912). — Czigány szekér, rézkarcz. — Kis leány és kutyája, vernis mou rézkarcz. — Agár, rézkarcz. — Mocsár az erdőben, rézkarcz. — Hattyúk, rézkarcz (1913).

Említésre méltó művei továbbá: Schuk Marina és Prokop József arczképei (pastell, 1905), Prokop J. gyáros tulajdona Pardubitzban és Egy setter (pastell) gróf Wurmbrand Vilmos tulajdona, Steyersberg.

Kiáll. tárgymutatók. — Nemzeti Szalon Almanach. Budapest, 1912. 148. l. — Önéletr. adatok.

cr 56. old.

Augustin Mariska
festő

Nemzeti Szalon

rengeteg hi-
bával, amit
sikerült kijavi-
tani.

Auguszti Mariska 2./

Dagály,rézk.
Egy utrechti Gracht,rézk.
Malom csatorna,rézk.
Őszi szél,rézk.

Nemzeti Szalon

1913. Magy.képzőmüv.nők kiáll.

Házi nyulak,rézk.
Kaszáláskor,rézk.
Foxterier család,rzék.
Kanca és a Csikó,rézk.
Zárdarom,rézk,
Hugom és kutyája,rézk.
Kovácsmühelyben, rézk.
Munkaszünet,rézk.

1913. Tavaszi kiáll.

Komondorok, rézk.
Kutyák lámpavilágnál,rézk.

1914. Magy.Képzőmüv.nők,kiáll.

Binzgaüi igásló, rajz
Répaszüret,rézk.
Müteremsarok,rézk.
Hazafelé,rézk
Lovak a legelőm,rézk.
Látogatás,rézk.
French bulldogg rézk.
Ketten a füben,rézk.
Csupasz ynaku csirkék,rézk.

1914. Téli kiáll.

Lajta ut rézk.

1915.Magy.Képzőmüv.nők kiáll.

Chelsea docks bejárata rézk.
Ihire horse a Themse partján rézk
Ház a zsidó utcában,rézk.
Lovak a richmondi Themse parton
Putney part dagálykor,rézk.
Angora macska, réz.
Angora a kosárban,rézk.
Kizárt macska,rézk.

1916. Magy.Képzőmüvésznők kiáll.

Lengyel zsidó
Egy orvostanuló ,rézk.
Sebesült cigány,rézk.
A korházfolyoson,rézk.
Sulyos beteg.rézk.

1924. Magy.Képzőmüv.nők kiáll.

Malom felé, rézk.
Kanca a vásáron,rézk.
Hófuvás,rézk
Nyári nap

1906. Tavaszi és IV. graf.kiáll.

Tehénfejés,rézk,
Két tehén,rézk
Istálló, rézk.

1909. Magy.Képzőmüv.nők.Egy.kiáll.

Zsidó utca Kismártonban,rézk,
Gete,vizf.
Pajták,rézk.
Tél,rézk.
Parasztistálló, rézk.
Tavasz, rézk.

1911. Őszi kiáll.

Rotter Betrix olaj
Csendélet,olaj
Kacsák,olaj
Kacsák,olaj
A sárga ... olaj
Kutyafej,krétarajz
Udvar, rézk.
Templom interieur,rézk.
Bika és tehén,rézk.
Falka,rézk.
Vadászat után rézk.
Hajdu ut rézk.

Nemzeti Szalon

Alkony a legelőn,rézk,
Legelő bikák,rézk,
Oregapa és unoka,rézk.
Mocsár,rézk.
Kismártomi Mária kápolna rézk
A Hajdu házból,rézk,

1911. Téli kiáll.

Női fej,rézk.
Hazafelé,rézk.

1912. Magy.képzőm.nők kiáll.

Cséplőgép,rézk
Utca Raszlavicán szin.rézk.
Templom szombat este
Tél rézk.
Szüretkor,rézk.
Wien,rézk.
Zsidó utca részlet,rézk.
Tehenek a kutnál,
A zsinagógában, rézk.

1912. Téli kiáll.

Jácintok az ablkaban.olaj

~~1306. Tiberio d'Assisi:~~

1306 Madonna.

Derékon alóli látható, ül és ki
a párkányon álló gyermeket karolta á
és baljával az anyja által tartott ró
öltözete: aranyhimzésű sötétzöld pal
tart össze; rövid kaba
háttérben fák diszlenek.

Jézus pedig

94·8 : 69·4

Fresco, méretei ~~94~~: ~~69~~ cm.
Vétetett [illegible]tól 1895: V
Elszámoltatott 1895: VIII. 3
Az elszámolásra nézve l. az 5

P. Lunghi-

1904: IV. 25.

94·8 : 69·4.

1895

AUGUSTIN *Mariska*, festő és grafikus, * Bécs 1880 márc. 14. Münchenben tanult Hayeknél és Junghausnál. Gyűjteményes kiállítása volt 1911. Berlinben. Kiállított Lipcsében, Bécsben, s 1897 óta Budapesten. Újabban főként rézkarcokkal szerepel.

E. gy. I. 58. l.

Augusztin Mária

Jesto

Verbóczy u. 23.

Mucsarnok

1924 tav.

Augusztin Mariska

lásd

Bende 1916

135, 136 l.

[neki; baljáu a Művészetek genisza áll,
ki a Budapestet ábrázoló nőnek virág-
koszorut nyujt; mögötte a Kereskedelem
látható a nimt a gazdagságot biztosí-
tó Szerencsét hozza magával

ája

Budapest
liszitett erkélyen trónol
Jobb kezében jo-
ajzson nyngtatja. Fejét kökorona ékesíti,
k kibomlott fürtjét a szél elkapja, köntöse
istját bal vállán átvetette.
ipar hodol
a,
A trón aljában a vissza
evezővel és köe-
melyből víz fakad, Könülötte az
ció bortermelést a
és fürtös szőlőgalyat
a korlátnál Amorett foglala-
ő iparnál fogazott kerék van; Mercur szár-
censt hordó és a Szerencse istennő-
a felemelt bőségszarú tartásában két
Fölül harsonát fuvó hír lebeg.
tei
casino frescojának eredeti cartonja.

C. DESSI. római fazekasbélyeg

VIII. 134.

Augustin Mariette

Mémoires 1914. 154

– 1915, 71.

Augusztin Mariška

Háži rupulak rež karc
Kaszaláškor "
Foxterrier család "
Kanca és csikó "
Zárda rom "
Hugom és kutyája "
Kovácsmühelyben "
Munkaszünet "

Magyar Képzőmü-
vésznők Egyesülete V-
ki áll 1913-máj-
jun

Augusztin Mariska

XXV. aukcio

A Gyüstö 1915. 207. l.

Cigányszekér, eredeti rézkarc 30.–

A kovács műhelyben, eredeti rézkarc 30.–

XXVI. aukcio

u. o. 1916. 30. l.

u. az

XXVII. aukcio

u. o. 1916. 50. l.

u. az

Karl der Grosse

Leipzig, Friedrich Brandstetter

Druck von F. A. Brockhaus in Leipzig

Edeny bronzkori N. 178.

Augusztin Mária

Műcsarnok
1924. tav. Gyall 222

Augustin Maria Ea

H. v. ~~Hayeck~~ ?

Jungbauns Wörth

?

Hayek

Hans

Augustin Maria

festō

Kismarton

1,

Forum

1934. 72. l

1934. rešit vett
a Kismartoni Neubarat-
ch Egyesültetek
kiállításán gra-
fikával.

colhmally

A mester neve: .....

A mester kora: .....

A lap czime: .....

.....

.....

.....

.....

A lap meghatározása: .....

A metszés módja: .....

M. kir. Postatakarékpénztár.

Értesítő-lap

P ..... f, azaz ..... f-ről.

58.990

sz. csekk-számlára befizette.

~~Almásy Dénesné ifj gr.~~

Augustin Mária

Schilling Oszkár tordai

Schönberger Armand

Gerstner Ödön

Uitz János

grafikusok

műveiből rendezett kiállítás a Magyar Rézkarcoló Műtelyben. Évszám nincs a meghívón. 1920-as évek eleje.

tovább

A befizető díjmentes magár

Augustin Mariska

részt vett a buffalói magyar graf. kiállitáson 1914-ben.

Birnbaum 28. l.

íti a somorjai pacifikálét, melyet azonban
. ékesít. Érdekessége viszont a talp aljába
szttel — a hatkarélyos talp esetleg későbbi
ek egyike.
észcímeres sírkövek, az öntudatos művész-
, érthető és indokolt volna, ha az ötvösök is
középkori névtelenség fátyolát. Jellegzetes
az első, igaz, hogy kétséges jegyeket, mint
megfejtetlen jegyet a somorjai pacifikálén
jében lévő bevésett A betűt és egy elmosó-
an ez nemcsak az argentum szó rövidítése.
in még pár évtizedet várat magára, de az
ilföldön már általános szokás volt. Úgy
a középkori névtelenség, hiszen az emlékek
lig ismerünk. A selmecbányai régi városi
n megőrzött egy-két nevet. Röviden össze-
tvösök dolgoznak Selmecbányán: Parvus
Péter 1368, Hannus és Gilge 1378. Selmec-
t is a felvidéki ötvösség központja lehetett,
Wolfhart 1364 előtt szerepel mint szőlő-
n pedig egy peresügy kapcsán három ötvös:
egy 1382. évi oklevélben.
tárgyakhoz, kelyheken és díszes kivitelű

Max Klinger Malerei und Zeichnung. Sechste Auflage. Leipzig 1913. Verlag von Georg Thieme 1.50 M.
Altmeister der Kunst I. „Giorgione" von Georg Gronau. Verlag von W. Spemann, Berlin und Stuttgart 3 M.
Altmeister der Kunst II. „Michel Angelo". Adolf Gottschewski. Die Skulpturen. Verlag von W. Spemann, Berlin und Stuttgart 5 M.

EGYESÜLETÜNK. Az 1913 január hó 24-én tartott rendkivüli közgyülés elhatározta, hogy az egyesület égisze alatt vidéki vándorkiállitásokat fogunk a folyó évben rendezni. A vándorkiállitásokon az egyesület tagjain kivül meghivott művészek is résztvehetnek. Tekintettel arra, hogy a vidék számára a kiállitásokat eddigelé inkább vásári, mintsem művészeti szempontok szerint rendezték, az egyesület kötelességének tartja, hogy a vidéken élő, ma még kisszámu, de fejlődésre feltétlenül képes érdeklődőket a modern művészet megértésére, magas szinvonalu kiállitások rendezésével tegye képessé. Az ügyvezető igazgató összes erre vonatkozó előterjesztéseit a rendkivüli közgyülés egyhangulag hagyta jóvá.
Az 1913 február hó 8-án tartott rendkivüli közgyülés mély és őszinte sajnálattal vette tudomásul, hogy Erdei Viktor festőművész, rendes tag egyesületünkből kilép. Az ügyvezetőség ajánlására a rendkivüli közgyülés Zutt Adolf Richard szobrászművészt, a M. kir. Országos iparművészeti iskola tanárát, egyhangulag választotta meg az egyesület tagjává. Az ügyvezetőség a rendkivüli közgyüléstől felhatalmazást kért, hogy az egyesület kiállitásain eladásra kerülő művek ára a vásárló kivánságára részletekben is törleszthető legyen. A rendkivüli közgyülés a felhatalmazást megadta és a részletek törlesztésére vonatkozólag a következő fokozatokat állapitotta meg. 1. Csak 50 koronát meghaladó vásárlások törleszthetők részletekben. 2. 50 koronától 120 koronáig terjedő vásárlási összegek legalább három hónapon belül törlesztendők. 3. 120 koronától 200 koronáig terjedő vásárlási összegek legalább hat hónapon belül törlesztendők. 4. A 250 koronát meghaladó vásárlási összegek egy éven belül törleszthetők, azonban a legkisebb részlet 30 koronánál kevesebb nem lehet.
Az 1913 február hó 25-én tartott rendes gyülés Remsey Zoltán festőművészt egyhangulag választotta meg az egyesület tagjává.
Az 1913 március hó 29-én tartott rendkivüli közgyülés az ügyvezetőség előterjesztésére az egyesületi képtár számára a következő műveket vásárolta meg a negyedik kiállitásból: Bálint Rezső: 64. sz. „Csendélet". Olajfestmény 600 korona. Benkhard Ágost: 235. sz. „Kék ház a dombtetőn". Olajfestmény, 400 korona. Remsey Jenő: „Kártyázók". Olajfestmény, 500 korona.

tágabbak (jobban mondva az ilyen dramatizált balettek keretén belül a kifejezhetőségek fejlettebbek), mint azt ezuttal az operában láttuk. A szereplők mozgásai kissé merevek voltak, mimikus kifejezéseik kissé esetlenek s emellett az egész dolog semmiféle jóakarattal össze nem tartható, egybe nem függő darabokra bomlott, ami a néző szemében teljesen érthetetlen tánckaoszt adott.

Amit aztán nagyon jónak és fejleszthetőnek tartok: a diszletezés és a kosztümök. Nagyon sok finomságot találtam ezekben a dolgokban. Herakles jelmeze, az íjjászok ruhája, de különösen a korsót vivő szüzek halványviola lenge ruhái nagyon szépek. A groteszk manócskák és a pirosruhás szatir jelmezei nagyon mulattatóak; Pandora cigányos ruhája helyett talán szebb lett volna valami buja, piros, a testre sok ráncban hulló és mégis hozzásimuló omlatag ruha. Mindent, ami jó, növelni s ami rossz, könyörtelenül nyesegetni, ez az az ut, amelyen még nagyszerü eredményeket lehet elérni.

(1913 március 9.) REMSEY JENŐ.

JEGYZETEK. Augustin Mariska neve nem ismeretlen név azok előtt, akik a Műcsarnok grafikai termét lelkiismeretesen szokták megnézni. A Műcsarnok grafikai termében az ő munkáit a szemlélő azzal az örömmel köszönti, amelyet a sivatag fáradt és szomjuhozó vándorából az oázis vált ki. Abszolut tiszta művészi szempontok vezetik karcolótüjét és munkáinak hangulata olyan értékeket rejt magában, amely értékek csak a legritkább esetekben találhatók meg a sokszorositó művészet produktumai között. Ennek a megállapitásnak a helyességét különösen „Haydn-mappá"-ja igazolja, amelyben a legegyszerübb eszközökkel örökitette meg a nagy zeneköltő kismartoni tartózkodásának külső körülményeit. A mappa összesen 12 lapot foglal magában és az egyes lapok nagysága $30 \times 34^1/_2$. Érdeklődőknek könyvünk szerkesztősége szivesen szerzi meg ezt a sok örömet nyujtó művet.

KÉPZŐMŰVÉSZETI IRODALOM. A folyó év első negyedében a következő érdekesebb művek jelentek meg:

Die ästhetischen Probleme der Gegenwart von J. M. Guyau. Deutsch von Dr. Ernst Bergmann. Leipzig. Verlag von Dr. Werner Klinkhardt. 6 M.

Feleky Géza: Könyvek, Képek, Évek. Nyugat kiadása 4 K.

El Greco von August L. Mayer. Eine Einführung in das Leben und Wirken des Domenico Theotocopuli, genannt El Greco. Delphin-Verlag München 4 M.

Almanach der Wiener Werkstätte. Verlag Brüder Rosenbaum. Wien und Leipzig 6 K.

1913

A Kéve könyve Bpest 1913. III. K.

HAYDN.

CSÁTH GÉZA IRÁSA, AUGUSTIN MARISKA RÉZKARCAI.

A psychologiai zenetörténetirásnak van egy érdekes problémája, amely hangzik a következőképen. Mi az oka annak, hogy épen a német muzikalitás produkálta a világ legnagyszerübb remekműveit. Hogy a németek ezen a téren ugyszólván versenyen kivül állnak. Hogy a germán zenei geniek mellett mennyiségben is, de kivált minőségben eltörpül mindaz, amit más fajok zenei lángelméi — bár valódi lángelmék! — összevéve termeltek?!

Ha erre az érdekes kérdésre feleletet akarunk adni, Haydnra kell hivatkoznunk, a szimfonia megteremtőjére. Az ő művészetének és életének a tanulmányozása t. i. olyan kulcsot ad a kezünkbe, amelylyel ha nem is juthatunk a kérdés tökéletes megoldásához, mindenesetre alkalmunk nyilik rá, hogy erősen megközelitsük azt.

*

A német faj zenei világuralma Bach Sebestyénnel (1700) kezdődik, de csak Haydnnal (1770) és követőivel jut döntő jelentőségre. S jóllehet Wagner és Brahms halála óta sokat vesztett aktualis erejéből e páratlan szellemi hegemonia, mégis azt kell mondanunk róla, hogy fenmaradása szinte beláthatlan időkre biztositva van. Teljességgel lehetetlen elképzelni, t. i. hogy bár évezredek alatt akár a román, akár a szláv, akár a finn-ugor népfajok — nem szólva a sárga és fekete fajokról — olyan geniuszokat produkáljanak, akiknek zenei invenció-teljesitménye összesen is megközelitse azoknak az óriási Hymalaja-szerü energiamegnyilvánulásoknak az összegét, amit Bach, Haydn, Mozart, Beethoven és Wagner alkotásai képviselnek. Az első pillanatra talán feleslegesnek és kritikai meggondolásra nem is méltónak látszik ennek a kérdésnek a feszegetése, pedig az. Az, mert szorosan összefügg a zene természetével, a zeneművészet lényegével.

Az európai zene, amely a héthangu helyesebben, a tizenkéthangu hanglépcsőn épül, bár elvileg a kombinációk végtelen sorozatát nyujtja, tulajdonkép mégis csak végesszámu lehetőségeket tartalmaz. A tizenkéthangu skálán alapuló zene fejlődése az utolsó esztendők felfedezéseivel és ujitásaival elérkezett a végső állomásra. Kimeritette az összes kombinációs systémákat. Mert ugyebár a zene tulajdonkép a hangok különböző (7-féle fajta) kombinációiból áll.

A Kéve könyve. (1913. III. k.
Bp.)

A melodia, a hangok egymásutánja, ez a zene első ordinatája, az első kombinációs irány. A ritmus, amely hangok viszonylagos időtartamát egymással szemben jelöli meg, ez a második. A harmonizálás, amely az egy pillanatban egyszerre szóló hangok számát és egymástól való távolságát határozza meg, ez a harmadik. A dallamok kifejlesztése egymás mellé, egymás után és egymással szembe való állitása, szóval a zenei szerkesztés, ez a negyedik. Az ötödik a dinamika, vagyis a hangzás intenzitása. A hatodik a tempó, vagyis az ütem abszolut időtartamának kérdése. A hetedik kombinációt szolgáltató alkalom: a hangszin; vagyis a hangszerelés kérdése, amely meghatározza, hogy bizonyos hangot, bizonyos melodiát milyen hangszer vagy hangszerek szólaltassanak meg. Ime ezek, a zenei alkotás összes determinánsai.

Matematikai kombinációk végtelen számsorokkal négy irányban képzelhetők. (Két valódi és két képzetes számvonalnak megfelelően.) A zenei kombinációk ezzel szemben hétféle irányban mozognak. E hétféle irányu kombinációs dimenziók közül eleinte csak az elsők a melodia és a ritmus szerepeltek. A homofón (egyhangu) zene kora volt ez. A harmoniák sokáig igen egyszerüek maradtak, mert hiszen a melodia és ritmus változtatása ugyanazon harmoniák mellett is végtelen sokféle zenei megoldásra adott alkalmat. Idővel azonban kiderült, hogy ezek a kombinációk mégse végtelenek és szükség van a harmoniák változtatására is, ha valami ujat akarunk mondani, azaz, ha le akarjuk kötni az érdeklődést. Már pedig az alkotó művész egyik fontos célja ez. És ugyanez a törekvés szülte a polifoniát, a zene matematikai elvek szerinti épitésének gondolatát. Akkor keletkezett, amikor a ritmikai és melodiai kombinációk egyszerü harmoniák mellett már az összes fontos lehetőségeket kimeritették.

Első pillanatra igen nagynak látszik az a lehetőség, amit a harmonizálásnak és a szerkesztésnek ez az uj módja nyujthat. Hiszen a zenekarban 100 különböző szólamot is irhatunk. A polifonia igazi korszakában — a zene középkorában — a zenekar még igen kicsiny volt, de 20—30 szólamu énekkart azért alkalmazhattak. Irtak is ugyanennyi szólamu kardalokat (miséket és kantatekat) és meg is szerkesztették szép mértani elvek szerint a különböző egyszerre szóló, egymásba szövődő, egymást szimetrikusan kiegészitő melodiák vonalait, de ezeket, a szemre annyira különböző alkotásokat a fül mind ugyanolyannak, egyformáknak hallja és hallotta valószinüleg akkor is. Praktikusan a többszólamuság csak négy, legfeljebb hat szólamig terjed. Emberi fül több szólamot követni, egymástól megkülönböztetni nem képes. A modern zenekarban gyakran szerepel 40—50-féle szólam. Ezeknek szereplése azonban nem polifoniai,

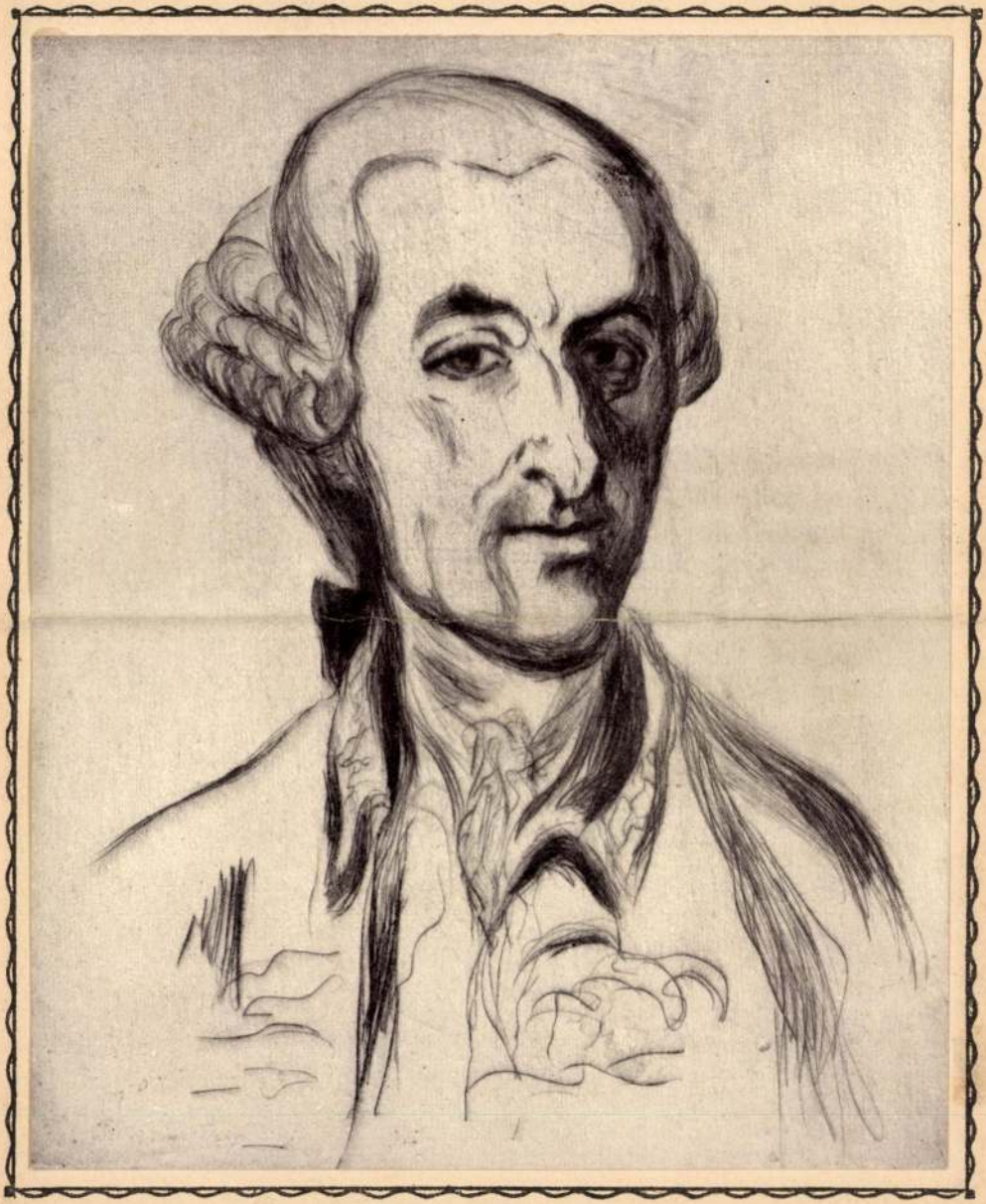

hanem inkább hangszerelési kombinációt jelent. (Elvileg persze máskép áll a dolog. Mert egyetlen hangnak a leirása révén: azáltal, hogy oda és ugy irtam a partiturában, ahová és ahogy irtam — már melodiai, ritmikai, harmoniai, szerkesztési, tempobeli és hangszinezési kombinációkat végeztem.)

Ma ott tartunk, hogy már csak a hangszinek és harmonizálás tárnáiban tudnak a zeneszerzők még értékeket találni. A legujabb kor komponistái tisztán ezekre a kombinációkra vetették magukat. Melodiában, szerkesztésben nem is törekednek változatosságra. Egyrészt visszatértek az egyszerü dalformához, másrészt a primitiv melodiákban lelik kedvüket. Valósággal kéjelegnek az egyszerü, gyermekes hangkövetkezésekben, mert ez ad alkalmat rá nekik, hogy harmoniai találékonyságukat annál szabadabban érvényesithessék. Egészen analog folyamat ez azzal, amit a mai pikturában a vonalakkal látunk.

Az ut, ami még hátra van, nagyon rövid. Elenyészően csekély ahhoz képest, amilyen hosszu eddig volt. A közeli jövő horizonján immár egy olyan alapharmonia ködlik, amelyben szemben a klaszikus zene hármas összhangzatával, a hanglépcső mind a 12 hangja egy időben egyszerre zeng.* Ennél egy sokkal szebb, de talán távolabbi jövőben mi egy 16—20 hangu skálás zongora megépitését látjuk, amelyből az egész zenefejlődési folyamatot ujra elölről lehetne — és talán érdemes is volna kezdeni.

Vajjon csakugyan érdemes volna-e? Olyan kérdés ez, amelyre nagyon bajos feleletet adni. Bizonyitja ezt a hathangu skála példája, amelyet az ujabb zeneszerzők fedeztek fel. (Normális zongorán is játszható, mert a tizenkéthangu skálában benn foglaltatik. A hathangu skála elvileg egy teljesen uj zene megalkotására adna lehetőséget. Valóban azonban nincs igy. Miért? Mert a harmoniai kombinációk száma igen kicsiny. Mindössze 68. De ennél nagyobb baj az, hogy ezt 68-at a fülünk legfeljebb 4—5-félének hallja, sőt még annyinak sem, mert nem képes köztük hangulatbeli különbséget tenni. Zörej-jellegü, zavaros természeti hang, távoli emberi beszédhang benyomását kelti a hathangu skála legtöbb akkordja. Hasonlót mondhatunk e skála hangjaiból alkotott melodiákról is. A hatás, amit keltenek, mindig ugyanaz. A ritmus révén már bizonyos kifejezőképességet kapnak, de ez mindig csakis a ritmus munkája. Szóval a hathangu skála nem alkalmas talaj arra, hogy belőle egy uj zene-

---

* Érdekes itt megemliteni, hogy Bach előtti korszakban az alapharmonia nem hármas volt, hanem csak kettes, csak az alaphangot és a quintet tartalmazta. A terc már disszonanciának számitott és a zenedarab befejező akkordjában nem szerepelhetett.

művészet fejlődjék ki. De valószinü, hogy alkalmas volna rá például egy a mainál többhangu skála.)

*

Ezek után vissza kell térnünk a németek zenei legyőzhetlenségére vonatkozó állitásunkra.

Bach Sebestyén, mint emlitettük, még a zene középkorának a képviselője, a polifonia legnagyobb mestere. Ami poézist, érzést, életigazságot, a melodiák matematikai jellegü kiépitése révén az egymással ellenkező és hasonló irányban való mozgatásával, eltolásával, szükitésével, tágitásával, egyszóval kontrapunktikus feldolgozásával ki lehet fejezni, azt ő egymagában mind megcselekedte. Bátran lehet állitani róla, hogy a reális (hallható) polifonia* összes fontos lehetőségeit kimeritette. Akik utána következtek, nem hozhattak ebben az irányban semmi ujságot, csakis oly módon, hogy az ő polifoniai megoldásait más melodikával, más hangszinekkel és más szerkesztésekben alkalmazták. Értve a szerkesztésen a zene nagy formáinak, sziluettjeinek kialakitását.

A Bach után következő nemzedékre várt azonban a legnagyszerübb munka. A zenekari zene, reális zenekari polifonia megalkotása. Egyszerü, az emberi psyche elemi szükségleteit kielégitő formák megszerkesztése és állandósitása. A hangszinek gazdagitása, zenekari alaptónusok kikeresése. A harmonizálás, tehát az egy időben zengő kisérő hangok szerepének megváltoztatása. Egy a Bachénál egyszerübb s emellett mégis differenciáltabb harmoniai gondolkozás kiépitése.

A zene fejlődésében ez volt a férfiasodás igazi korszaka. Amikor egyik napról a másikra bámulatos és uj kombinációk bukkantak fel, meghökkentve és elbájolva a hallgatót és ujjongásra inditva azt, aki rájuk akadt. A német faj ebben a szerencsés, gazdag, kincseket szóró korszakban szülte a legnagyobb zenei tehetségeit. Akkor indithatta munkába a legerősebb munkásait: Haydn-t, Mozart-ot, majd később Beethovent, amikor a hangok bányájának leggazdagabb ércsomójáig ért a nemzetközi kutatás. Igy szerezte meg egyszer és mindenkorra a döntő szellemi hegemoniát a zeneművészetben. Mind a három embere megértette, hogy mi van a levegőben. Mind a három fáradságot nem ismerő munkakedvvel feküdt neki az uj zenei kombinációk kihasználásának és munkáiknak monumentális sorozatában valóban sikerült elfogniok, leszögezniök a legnagyszerübb, legérdekesebb hangviszonylatokat.

Megoldásaik generális jelentőségüek. Semmi fontos kombinációt nem hagytak kihasználatlanul. Sőt életük végefelé valamennyien utat mutat-

---

* Tehát nem 20—30, hanem legfeljebb 6—8 szólamu.

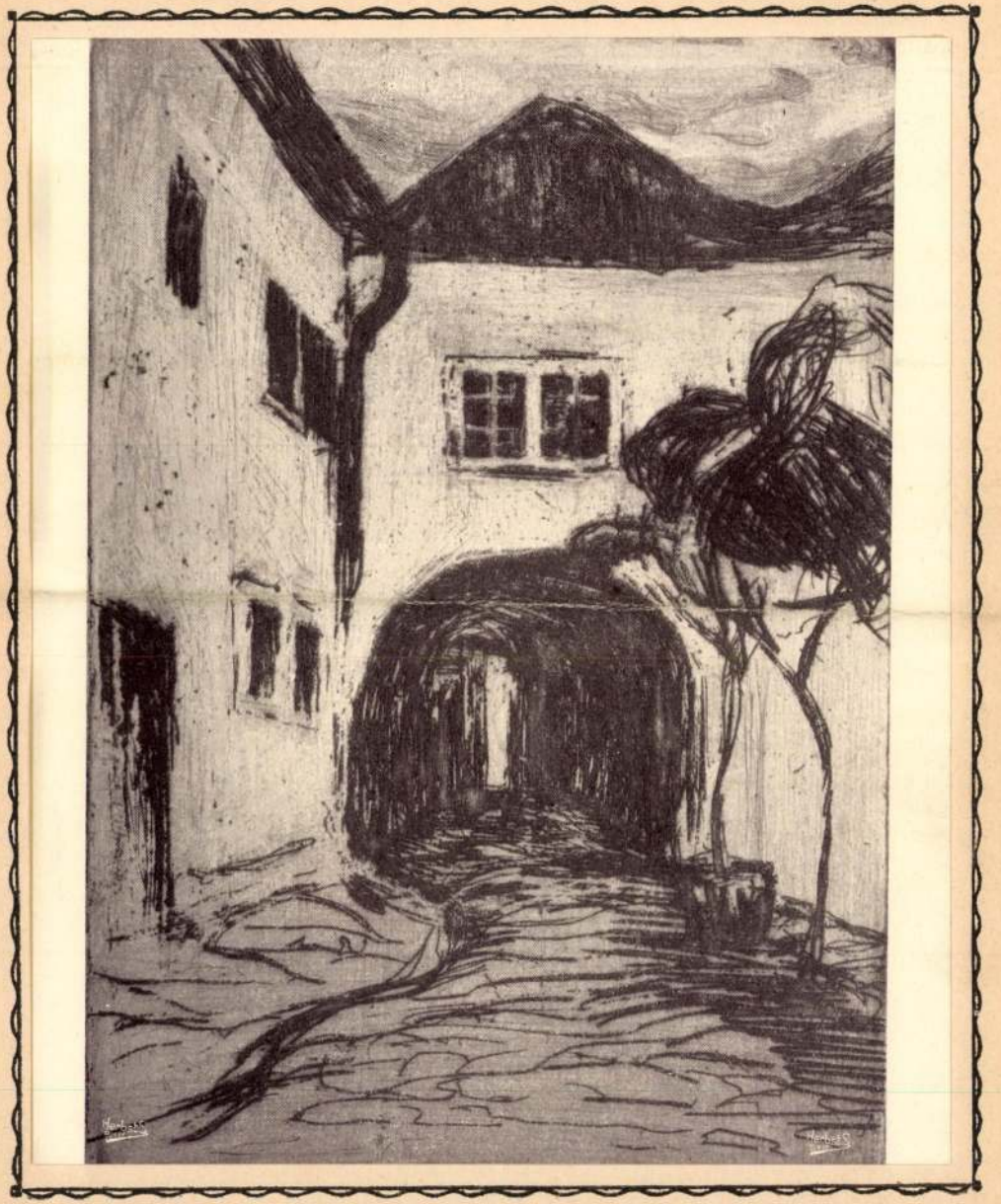

tak, hogy mely irányban kell és lehet az utódoknak tovább keresniök. Haydn a Teremtés cimü oratoriumában a hangfestésnek, a programmszerü illusztrálásnak adja bámulatos példáit. (Wagner tanult belőlük.) Mozart utolsó munkáiban a tulzóan zsufolt zenekari polifonia életrevalósága mellett tett vallomást. Beethoven a harmonizálás és hangszerelés ujabb és ujabb, szabadabb és szabadabb lehetőségeit kutatta és a tonalitás alóli felszabadulás felé vitte a muzsikát. Az ő invenciója, az ő melodiái és harmoniai megoldásai talán közelebb állanak hozzánk, jobban érdekelnek bennünket, de Haydn érdemei kétségtelenül sokkal jelentékenyebbek. Mert ő jutott rá a szerkesztés legszebb lehetőségeire, a zenekarkezelés legéletrevalóbb igazságaira. Ezen a területen Beethoven és Mozart is csak epigonok hozzá képest.

Ujabb zenekutatók igyekeznek megdönteni azt a hosszu idökig fennállott tényt, hogy Haydn volt a mai zenekari formanyelv megalapitója. Stamitzra háritják a dicsőséget, aki valóban tizenöt esztendővel megelőzte Haydnt. Hiszen kétségtelen, hogy ez a formanyelv Bach után már a levegőben volt. Az uj lehetőségeket bizonyára többen megsejtették, amint erre a művészetek és találmányok történetében számos analogiát találhatunk. (A telefon, X-sugár, drótnélküli táviró stb. párhuzamos és egymástól független felfedezése két különböző kutató által.) Haydn munkái azonban mennyiségükkel és minőségükkel egyaránt messze felülmulják Stamitz opuszait. Az pedig, hogy a szimfoniát ő alkotta meg, hogy ő ismerte fel az ennek megalkotására irányuló egyetemes zenei törekvések tendenciáját — kétségtelen.

Ha Haydn kottáit lapozzuk, zongorázzuk, szimfoniáit hallgatjuk, nem érezzük többé, hogy micsoda forradalmár, micsoda merész ujitó volt. Pedig Bachtól az ő zenéjéig sokkal nagyobb a lépés, mint Beethoventől Wagnerig, vagy Wagnertől Strauss Richardig.

A szinfonia a négy tételből álló zenekari költemény. Haydnnál kapta meg először azt a jelentőséget, amelyet ma a szinfonia fogalmához füzünk. Addig a szinfonia zenedarabok sorozata volt, a mai suite-et jelentette. Haydn óta lett az: az életről szóló költemény. Négytételüsége nem esetleges többé, hanem épen olyan természetes és szükségszerü valami, mint a dráma felosztása 3—5 felvonásra. Ez is, az is az életnek a természetéből folyik. A tragikus eseménysorozatok a katasztrófáig nem mennek egy nap alatt végbe. Közben időnek kell elmulnia. Szükség van rá, hogy elkövetkezzenek különböző események, amelyek döntő hatással vannak az emberek karakterére, elhatározásaira, egész sorsára. A dráma ha kondenzálja is az életet, nem nélkülözheti a közbeeső időszakok lepergésének legalább a jelzését. (Felvonásközök.) Hasonlóan időbeli

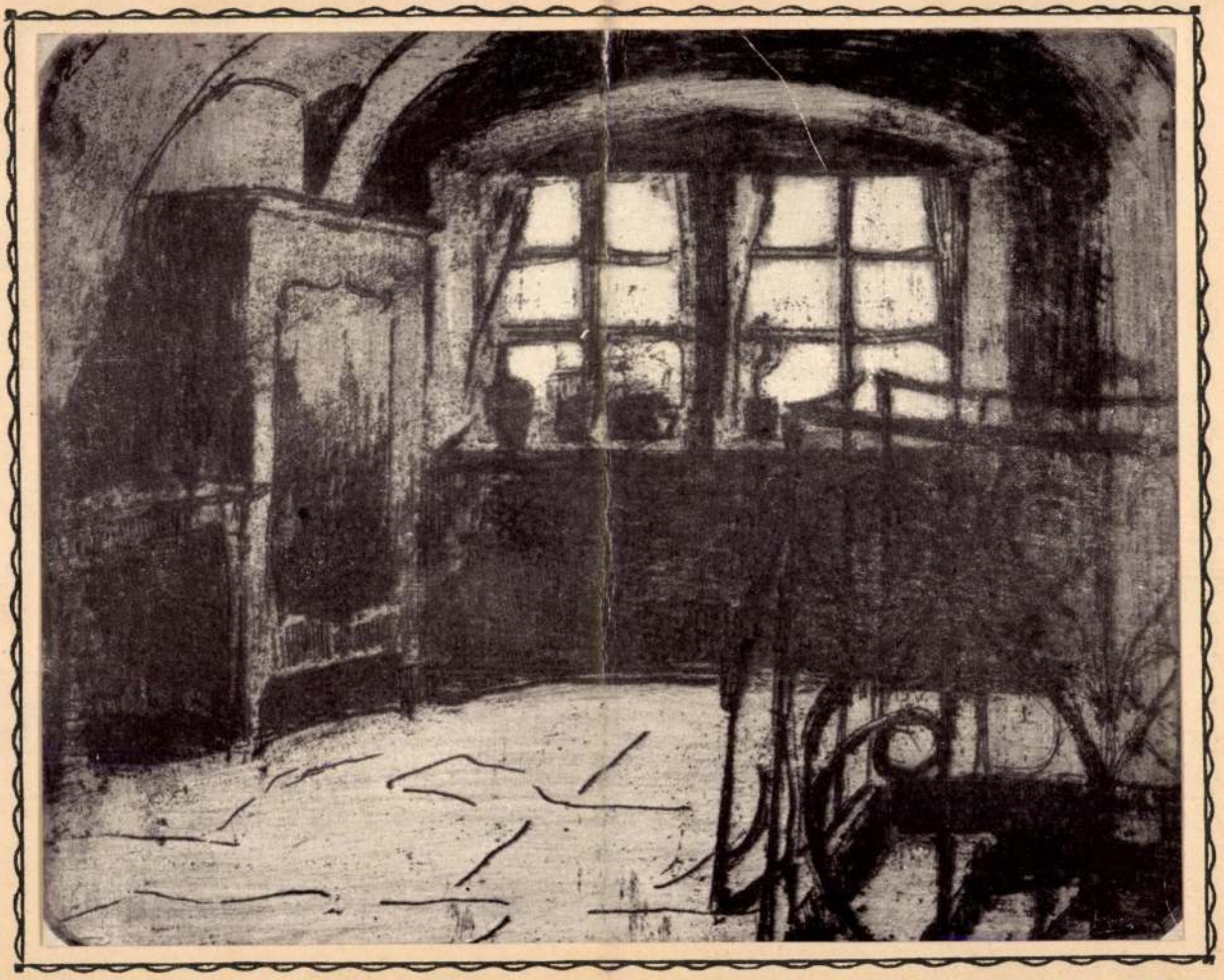

intervallumokat jelölnek még a szinfonia egyes tételei közt levő szünetek.* Szükség van rájuk, bár a szinfonia csak ritkán jeleniti meg drámailag az életet. (Mint pl. a „Symphonia pastorale" első tétele.) Többnyire meditál vagy lirizál, panaszkodik vagy szónokol, szóval lelki folyamatokat ábrázol és pedig a maguk élettani természetük szerint. A fájdalom kifejezésénél a sóhaj, a panaszkodó beszéd ritmusából és elemi melodiájából indul ki. Az öröm ábrázolásánál a tánc gesztusait utánozza vagy a kacagás ritmusát veszi alapul. Gyakran elbeszélő jellegü a zene. Ilyenkor az elbeszélő hangját, hanglejtését halljuk a zenekarból, amint a szomoru vagy vig** történetet az események sorrendje szerint közli velünk. Olykor a hang szenvedélyessé, liraivá válik, ilyenkor nem lehet kétségünk felőle, hogy az elbeszélő a saját élményeit beszéli el. Olykor egy drámaisan megjelenitő zenei részlet ékelődik az elbeszélésbe. Majd ismét elhalkul, nyugottá lesz a tonus, hogy azután végül objektiven összegezze az eseményeket.*** (Mi adja meg a zenének az elbeszélő, lirai vagy drámai jellegét, erről e sorok irója más helyen szándékozik visszatérni.)

A szinfonia az élet teljességének zenei kifejezési formája. Teljesen csak Beethoven által lett azzá. Mert az ő zenéje valóban nem beszél másról — kivéve a zeneszerzési tanulmányoknak tekinthető ifjukori kompozicióit —, mint a saját életéről. Mozart szinfoniáiban még jóval kevesebb a lira. Még inkább dekorativ jellegüek. Ugy viszonylanak Beethoven szinfoniáihoz, mint Watteau diszitésre, mulattatásra szánt finom festményei a Rembrandtnak kedély legmélyét feltáró komor szinfoltjaihoz. Haydn opuszainak tulnyomó része e tekintetben inkább Mozarttal áll rokonságban. Hogy miért, teljesen érthető, ha meggondoljuk, hogy rá várt a nagy feladat: a szinfonia formanyelvének megalkotása. Beethovennek ő már kész zenekari stilust juttatott, ily módon a fiatalabb mester minden figyelmét, ambicióját a kifejezés finomabb árnyalataira fordit-

---

* Barbár és kegyetlen szokás, hogy a karmesterek az egyes tételek után semmi szünetet nem tartanak, hanem ugyszólván rögtön elkezdik a következőt. Ennek csak néha van helye. A zeneszerzőknek pontosan meg kellene jelölniök, hogy mennyi szünetet kivánnak az egyes tételeik után. A Beethoven ötödik szinfoniájának I. és II. tétele között például nézetünk szerint legkevesebb fél perc pauzára van szükség.

** Az elsőre jó példa Beethoven VII. zongora-szonátájának Largoja, a másodikra a VIII. szinfoniájának Allegrettoja.

*** Mintaszerü példája az elbeszélő zenének a Tannhäuser III. felvonásos bevezetése.

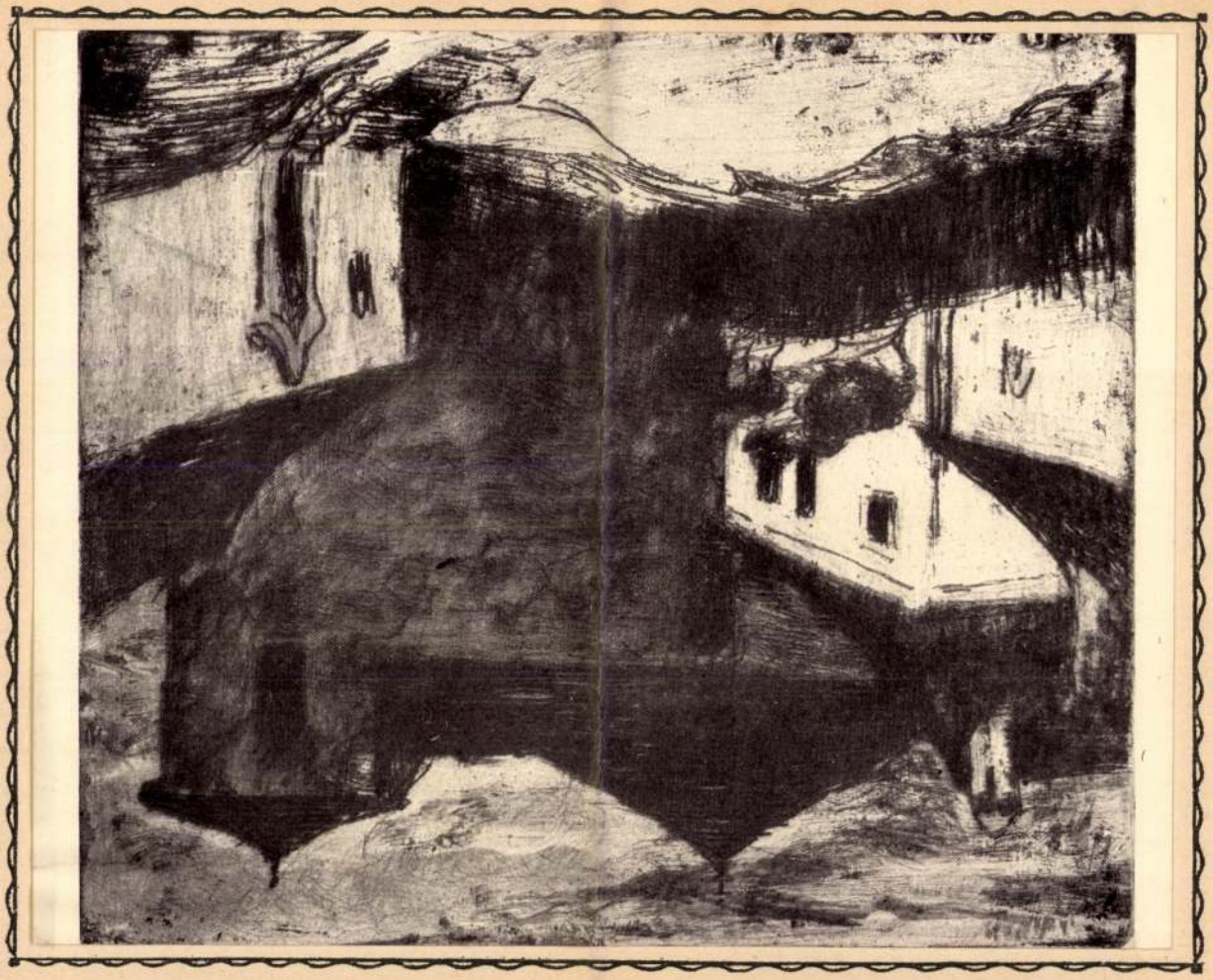

hatta. Hogy hogyan kell majd kifejeznie a mondanivalót, azt már tudta Haydnból, akinek szonátaformáit kezdettől fogva elfogadta és élete végéig nem elvi jelentőségü módositásokkal használta is.

A lényeges az, hogy Haydn már teljesen érezte a zenekari szinfonia jelentőségét, sejtette, hogy az egy uj, a réginél nagyszerübb zeneművészetnek lesz alapja, egy uj művészetnek, amelynek nem az uri nép mulattatása többé a célja, hanem a legszentebb, tegkomolyabb érzések, a legnagyobb életigazságok kifejezése. Azoknak az egyenletsoroknak a megfejtése, amelyeknek egyetlen ismeretlenje, az ember, az én. Tulajdonkép milyen egyszerüek is ezek az élet-egyenletek! Vannak bennök jó és rossz dolgok. Van öröm, szerelem, önfeledt jókedv. Van kétség, várakozás, aggodalom és csalódás. És van bánat, veszedelem, nyomoruság és halál. Milyen egyszerü mindez és az én számára mégis mily végtelenül bonyolult. Haydn szinfoniáiban már megtaláljuk ezeket az alaphangulatokat és a fontos tendenciát is, hogy a szinfoniában valamennyi szerepeljen.

Az első tétel a maga szonátaformájával képviseli a komoly élettervet. A főtéma és annak kifejlesztése a férfias akciót. A melléktéma a nő fellépését, a szerelmet. A zárótéma a törekvést előre. A kidolgozás az élet bonyodalmait, az akadályokat, a gondokat és azok legyőzését. A repriz egészben mindet együtt a teljes perspektivában. A Menuett* — a második tétel — az élet, boldog, könnyü, rózsaszinü oldalát mutatja be. Az Adagio a maga lassu széles melodiájával a boldog meditációt, a megelégedettség érzését vagy a harmonikus fenséges bánat fájdalmát fejezi ki.

A negyedik tétel ismét a vidámságot, a tobzódást, a kedély jókedvü kilendüléseit képviseli. Csak Beethoven után alakitották a zeneszerzők ezt a tételt is komorrá, fenségessé, fájdalmassá, vagy — különösen Csajkovszky, Glazounow — tragikussá.

Haydn másik különös érdeme, hogy a szonátaformát,** mint amely egyrészt az emberi érzések változatosságának, az emberi élet vegyes — jó és rossz — szenvedést és örömet együtt szolgáltató természetének kiválóan megfelel, másrészt pedig a zenekari zene nagyobb méreteihez jól simul, észrevette, kiválasztotta és továbbfejlesztette.

Ez a forma minden valószinüség szerint a román szellem szüleménye. Olasz zeneszerzők: Pergolesi, Alberti, Locatelli, Boccherini alkották meg

---

* Haydnnál a második tétel mindig Menuett. Ő illesztette bele ily módon a Szinfoniába először a táncszerü vig tételt, a Scherzot.

** Tehát azt a formát, amelyben főkép szinfoniáinak első tételeit irta.

az első olyan szerzeményeket, amelyekről német erőszakoskodás nélkül el lehet mondani, hogy a szonátaformát képviselik. Nem lehet véletlen, hogy Bach fiai, tehát második generációbeli, tulkulturált emberek hozták először Németországba. Haydn habozás nélkül dolgozni kezdett vele. Ezzel egy hatalmas lökést adott a német zenei szellemnek, amelynek nagyon is meg volt a hajlama, hogy Bach Sebestyén után tovább is a polifonia végtelen, de sivár mezőin kalandozzon. Ezzel a szerkesztés gondjaitól mintegy megszabaditotta magát. Kész szerkezettel dolgozott és nem változtatott rajta. Annál inkább szentelhette figyelmét és erejét a harmonizálás fejlesztésére, a zenekari művészetre, ahol az invenció, a melodia magában véve csekély dolog, hanem annál fontosabb és egyedül fontos annak a feldolgozása, érvényesitése. Innen magyarázható, hogy Haydn nem idegenkedett tőle, hogy melodikáját olasz elemekkel frissitse fel. Mozart, Beethoven követték a példáját. Sohasem kerülték az olaszos dallam-vonalakat, sőt frázisokat vettek át olasz népdalokból. Ilyen csodálatos zenei épitészeknél a melodika már majdnem annyira másodrangu érdekességüvé válik, mint az a kérdés, hogy Michel Angelo milyen téglából, milyen fajta kövekből épitett. Ők a monumentalis zenekari konstruálás szabályain dolgoztak és sikerült megállapitaniok egy olyan statikát s ez főkép Haydn érdeme, amely képesitette őket, hogy bármely materiából megtámadhatlanul szilárd, gyönyörü épületeket — hatalmas oszlopcsarnokokat, szédületes lépcsőházakat és gigászi kupolákat — alkossanak. Ez a mérnöki művészet kivánta meg a melodika egyszerüsitését is. Bach melodiái például végtelenül komplikáltak Haydn, Mozart és Beethoven melodikájához képest.

*

Ahhoz képest, hogy reá hárult a feladat alapvető része, Haydnnak kedvezett a sors. Olyan körülmények közzé juttatta, hogy kisérletileg kutathatta ki és állapithatta meg ennek az uj tudománynak az alaptörvényeit. 22 éves volt, amikor Eszterházy herceg kismartoni zenekarához hivta meg karmesternek. Korlátlan ura és parancsolója lett egy kicsiny, de teljes zenekarnak, amely csupa jó muzsikusból állott. Olyan öröm ez, amelynél nagyobbat fiatal zeneszerző ma sem képzelhet el. Csinálhatott amit akart. Próbákat tartott, kisérletezett, megfigyelte a hangkeveredés különböző hatásait. Ami nem tetszett, megváltoztatta. Ami szépnek, nemesnek bizonyult, azt megtartotta, tovább finomitotta, fejlesztette. A világtól teljesen elvonulva, nagy nyugalomban, minden napi gondtól mentesen csak a művészetének élhetett. Ilyen szabadság, ilyen elfoglaltság, ilyen érdekes és izgalmasan szép művészi munkálkodás lehetősége persze hatalmasan inspirálta a fantáziáját. Bámulatosan gyorsan haladt

a tökéletesség felé. Alig pár esztendő alatt véglegesen kialakultak a zenekari szinei, azok a napsugaras, előkelő, klasszikus zenekari tónusok, amelyek a cinquecento mestereinek aranybarna, világoskék, tengerzöld és okkersárga szinskáláira emlékeztetnek. A kis zenekarnak (14 vonós, 6—8 fafuvó, 2—4 rézfuvó) legszebb, legtermészetesebb megszólaltatási módjait képviselik ezek a hangzások. Valami fenséges van bennök. Egy egész világnézet szól abból, ahogy Haydn a szinfoniát bevezető harsány dur-akkordot a hangszerek közt kiosztja. Olyan ez a tónus, mint a fehér márvány. Aki dolgozik vele, azt komolyságra, elmélyedésre kényszeriti. Tartózkodás van benne. A kifejezésben egy bizonyos határon tul nem megy és nem is akar menni. Ugyanaz a nemes önkorlátozás ez, melylyel a görög szobrászok éltek, mikor szobraikon lemondtak a szemgolyók ábrázolásáról és az inhártya felületét simán faragták ki.

A kortársak, az ifju zeneszerzők mohón kaptak Haydn felfedezésein. Nem is gondolt senki arra, hogy ennél szebb, jobb zenekari megszólaltás is lehetséges. A zeneszerzők egyetlen vágya volt, hogy Haydnéhoz hasonló formáju, hangzásu zenedarabokat irjanak. Szerkezeteit betü szerint utánozták és modorának elsajátitását célnak tekintették. Mindez jól érthető. Amit Haydn irt, az a mai szemmel nagyszerü, megdöbbentően elmés és szép, de abban az időben még hozzá forradalmian érdekes, sohase hallottan uj és e réven is elragadóan vonzó volt.

Életének legszebb, legtermékenyebb esztendőit — huszonkettőtől egészen ötvenéves koráig — töltötte el igy szakadatlan zeneszerzői és karmesteri tevékenység közben Eszterházy herceg szolgálatában. Házassága, melyet 28 éves korában gyámoltalan tanácstalanságban, véletlenül kötött meg, semmi boldogságot sem adott neki. Felesége egy házsártos, csekély intelligenciáju teremtés, sohase sejtette, hogy micsoda világraszóló géniusz a férje. Önző gondolkozásával, izléstelenségével hosszu évtizedekig megkeseritette ennek az érzékeny és finomlelkü Haydnnek életét. Ez a családi boldogtalanság, amelyet a gyermektelenség csak sulyosbitott, mindenesetre hozzájárult ahhoz, hogy Haydn minden örömét a zenében, a komponálásban keresse. De ebben azután sok öröme is tellett.

Mielőtt kottapapirhoz ült, buzgón imádkozott, diszes ruhát öltött, felbodroztatta parókáját és nagy gyémántos gyürüjét az ujjára huzta. Az a nyugodt, kellemes érzés, amit az uj és tiszta ruha okoz, ugylátszik nála növelte a kifejezőképességet és elősegitette a lélek egészséges fensőbb harmoniáját, amely lelkiállapot — mint egy ideális, boldog élet „Wunscherfüllung"-ja — gyakran jut kifejezésre zenéjében. Nem lehet kétség, hogy abban a négyablakos emeletes házacskában, amely Kismartonban maig is áll, egy alapjában véve igen boldog ember élt.

Kora reggel kelt. Kissé mélázva mosdott, reggelizett, azután elefántcsontgombos pálcáját magához véve, sétára indult. Hamarosan a nagy hercegi park valamelyik messzi ösvényén rótta a lépéseket, teli tüdővel sziva magába az üde reggeli levegőt, a napfényt, a növények édes illatát. Mire a herceg reggelijénél ült, már Haydn az előszobában bebocsáttatását várta, hogy a napi zenélésre vonatkozó parancsokat átvegye. Többnyire csak vacsora után, de néha ebéd után is dirigálnia kellett. Az ujabb és ujabb szimfoniákat, vonósnégyeseket egyre-másra rendelte meg a herceg, aki egyébként teljesen megértette és méltányolta Haydn művészetét. A délelőttöket a próbák töltötték ki a zenekarral, a vonósnégyessel vagy mind a kettővel. Micsoda instrukciókat, tréfákat, anekdotákat hallhattak — Haydn kedélyes ember volt — a nagy hangversenyterem régi falai! Ebéd után az alkotásnak élt, vagy valamelyik hangszeren gyakorolta magát. Lassanként az összes instrumentumokat megtanulta, hogy annál mélyebben beléhatolhasson titkaikba, szeszélyeikbe. Hja, akkor még nem adták elő a hangszereléstant! Még előbb meg kellett alkotnia azokat a műveket, amelyekből e tudomány tudósai szabályaikat, igazságaikat később leszürték. Egyszerü, de világos, a hercegtől kapott finom rokokko-stilü butorokkal berendezett szobájában töltötte az időt ily módon késő délutánig. Szeretett egyedül lenni. A magány bő kárpótlást adott neki a függetlenség hiányáért, amelyet mint filozófus sohasem fogott fel valami nagyon fájdalmasan. A házában ur volt s ha szobájából a szük lépcsőkön és sötét kapualjon áthaladva lejött az udvarra, elmondhatta, hogy mindétig a saját földjén jár. A kis udvarban is nyiltak virágok, csak ugy, mint a fejedelmi parkban és volt benne egy hatalmas vadgesztenyefa is, mely alatt holdas nyári éjjeleken, meleg tavaszi délutánokon, álmatag őszi alkonyatokon sokszor elüldögélt.

Amikor pedig elkövetkeztek a vendégjárások, jöttek látogatóba a fejedelmek, hercegek, sőt a királynő: Mária Terézia is, Haydn a zeneszerzők monopóliumát képező lelkes naivitással szedte elő dobozából ünnepi parókáját, vette elő a szekrényből bársonyfrakkját — hogy teljes diszben vezesse küzdelemre és diadalra muzsikusait. Nem csekély dologról volt szó. A saját munkái számára kellett tapsolókat, hódolókat, csodálókat szereznie. Nincs zeneszerző, akit hidegen hagyna ez a gondolat. Volt is része tapsban, bókban, ajándékokban bőven. Régen elmultak már azok az idők, amikor a zeneszerző az udvari bohóc rangjában és hatáskörében élt. Az emberek már kezdték érezni, még a hercegek, a nagyurak is, akik egyébként oly kevéssé fogékonyak az élet igazi természetének — mely a változások végtelen sorozata — felismerésére,

hogy ez az uj zenekari művészet nagyszerü dolog, pompás és királyi megnyilatkozás, fenséges és döbbenetes, talán isteni eredetü!
Haydn pedig dolgozott tovább. Munkáinak tömege oly nagy,* hogy ha össze is vetjük magas életkorával (77 évet élt) arra az eredményre jutunk, hogy naponta jelentékeny mennyiségüt kellett komponálnia. Évi produkciója ugyanis átlag 500—700 sürün irt partitura-oldalra tehető. Ha már most tudjuk, hogy Haydn életének utolsó évtizedeiben aránylag keveset irt, mert szellemi szivósságának csökkenése már nem engedte többé, hogy naponta iróasztal mellé üljön, akkor bizonyosra lehet venni, hogy voltak esztendők, amikor 3000—3500 partitura-oldalt termelt. Munkássága értékben, jelentőségben, méretekben csak egy Goethéjéhez, egy Darwinéhoz hasonlitható.
Darwin! — bizonyára szokatlan ez a párhuzambaállitás. Művész és tudós. A köztudatban a tudomány és művészet — hibásan — teljesen külön vannak határolva. Pedig e kettő tulajdonképen egy. Célja mindkettőnek az igazság kutatása. A tudós az abszolut igazságot keresi, a művész a relativet. A tudós relativ eredményeket ér el. A művész — a nagy művész — abszolut megoldásokat produkál. Egy Napier fáradhatlan buzgalma, amelylyel a különböző számsorok viszonylatait kutatta nem egyenes pendantja-e Haydnénak, aki a hangsorokkal cselekedte ugyanazt. Egy szimfonia jól megkonstruált első része nem teljesen hasonló emberi erőfeszitést képvisel-e, mint egy természettudományi vagy matematikai igazság és annak bizonyitása adatokkal, tényekkel. Ki tagadhatná, hogy e kétféle produkció viszonya az élettel, a természettel teljesen azonos jellegü.
Haydn és Darwin! Nem véletlen, hogy a modern természettudományi gondolkodás és a modern zenekari gondolkodás megalapitói annyira hasonló életet éltek. Mindketten falun töltötték éveik legnagyobb részét. Csak egyetlen ciklusa volt életüknek, amikor utazásokat tettek. Darwin ifjukorában járta körül a világot. Haydn a 60-as éveiben utazott kétszer Londonba. Egyszerüen éltek, póz nélkül, majdnem igénytelenül. Ugy kell bámulnunk őket, mint legnagyszerübb szellemi örömeink nemzőit.

---

* Irt 104 szinfoniát, 66 suite-et, 16 operanyitányt, 20 zongoraversenyt, 9 hegedüversenyt, 6 cselloversenyt, 16 versenyművet, egyéb hanszerekre 77 vonósnégyest, 38 zongorahármast, 30 vonóshármast, 12 hegedüszonátát, 175 zenedarabot baritonra (az akkori kis csello, melyen mecenása szenvedélylyel játszott, ezért született ilyen sok baritonra irt zenedarab), 6 duettet, 33 zongoraszonátát, 7 notturnot lirára, 3 nagy oratóriumot, 28 misét, 30 kisebb egyházi zeneművet, 24 operát.

Jegyzet: 1. kép: Haydn arcképe. 2. kép: Haydn kismartoni lakóháza. 3. kép: Lakóházának udvara. 4. kép: Haydn szobája. 5. kép: A hangversenycsarnok. 6. kép: Haydn sirja.

Augustin Márton

ök.

l.

Kolozsvár.

1353. 7.

I ÉS NYELVÉSZETI;

ÉNETI TANFOLYAMOK .

yelmét arra, hogy a folyó fél-
és nyelvészeti, továbbá eszté-
t nyitunk, amelyben a kollokvi-
gorlatokra készitjük elő a je-
rtokban történik, de mindenki-
nk foglalkozni.
rlattal rendelkeznek, az elvége-
nyeket teljes mértékben ismerik.
következő tanfolyamokat tartjuk:

S NYELVÉSZET.

készitès. /:Nyelvészetből és
tből:/ Kollegiumonkint heti 1 óra.
pvizsgára magyar szakos hallga-
észetből és irodalomtörténetből:/

pvizsgára nem magyar szakos hall-
2 óra.
kvizsgára. /:Nyelvészetből és
tből.:/ Heti 3 óra.

Augustin Márton
ötvös Nagyszeben
Könnagyötvj. 242. l.

Td

1353 **Martinus (Merten) Augustin,** e. 1593—1623, MC 1609. (A: III,11. Gy: 51. Gyárfás szerint — *Nach Gyárfás:* Merten Ludescher, e. 1591—1624.?)

a) Mellboglár türkizekkel és sodronykúpokkal. — *Heftel m. Türkisen u. Drahtkegeln.*
Mus. Nat. Hung.

b) Serleg felsőrésze. — *Pokal ohne Fußteil.* — Renaissance. — „1629."
Bruckenthal-Museum. *Roth: 172,414,* képpel — *mit Abbildung.* ~~(Meisterzeichen nur beschrieben.)~~

⊢ d

Teher

	Összeg	
	♀	♂
	25875	—
	10	—
	76443	28
	102328	28
	102328	28.

Augustin Márton

ötvös

L.

Szendrey - Szentiványi

56. l.

Mur. Kst. Orsz. Fpége 1914. máj. 21-ki
üléséből VIII. 229–231

Augustin M

Ötvös

d.

Roth. Geschichte
des deutschen Kunst-
gewerbes 82 d.

AUGUSZTINI ISTVÁN, gombkötőmester

15.-Soproni származású.Polgár Kőszegen 1688.febr.24. mester 1688.febr.2.-Azgusztini István gombkötő özvegyét vette el.1694-95-ben,majd az 1700-as évek elején céhmester.meghalt 1726-35 közt. 399.old

SZÖVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek a céh keletkezésétől megszűnéséig 395.old

SAVARIA, A Vas megyei Múzeumok Értesitője, 5-6. 1971-72. Szombathely, 1975

AUGUSTINI ISTVÁN, gombkötőmester

11.-Az anyakönyv csak házasságáról tudósit. Felesége... Katalim, akitól 6 gyermeke született. Polgáreskü tett 1672. aug. 15.-Korán halt meg, 1687-ben. 398. old

SZÖVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek a cég keletkezésétől megszünéséig 395. old

SAVARIA, A Vas megyei Múzeumok Értesitője, 5-6. 1971-72. Szombathely, 1975

Augustin Vinzenz
Freih von
pesti születésü
kartogr.
l.
Eperjessy 1928
26. l.

— TOLNANÉMEDI —

Augustin Vinc báró

pesti származásu
kiváló kartografus
a XIX. sz. első
felében.

Lásd
Eperjesy 1928

26 l.

Revian Lex
szemszámai

aladult Kartharyi (?) [illegible] maradékaban [illegible]
érdekest fogna találni. Egyebet a lezotyag [illegible] nem óhajt.
Az eperjesi T. leiráját a "Közlemények" leg-
közelebbi füzetében fogom adni. Értekezése az "a-
zacy metszetről" iránt szeretném, mielőtt adnám,
személyesen értekezni; mire reménlem alkalmam
lesz august. hóban, melyben a tiszten. tárgyaság kapjára
~~fog~~ kiránduloni szándékozom.

tisztelettel

Huszlmann

V. Bp. 1878 maj 31. kén

mepiva

Augustinus, l. Ágoston

L.

Szendrey – Szentiványi

56. l.

Augustinus, l. *Ágoston.*

Vagyon

Szám	
1.	Pénzkészlet
2.	Adósok
3	Áruk
4.	Ingatlanok
5.	Berendezés

Budapest 1984 IV/20

AUGUSTINUS /VALENTINUS/ Rezmives

Emlitve:.-47.-Adókivetés."Suburbium Platea Pontis ...d. 35." 1646. 30.old.

SZÁSZ PÁL: Adatok a nagybányai pénzverő alkalmazottairól 1530-1660 25.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LVI-LVII.évf. 1957-1958. Akad.Kiadó,Bpest. 1958

D Augusztinyi Gyula

szül. Liptó szentmiklóson 1878
január 1. tanitói oklevél
Ág. ev.

1898/99 I-II. I. é rajztjel
1899/900 I-II 2. e. " "

Tribunus militum V. 257

Augusztinyi Gyula

1898/99 – 1900/901

Tanképzőműintézet

63. l.

Augusztinyi Kornélia

1903/4-1904/5 I., 1905/6-1910/11.

Terképzőmfőiskérk

62. l.

702

John Augustus A.R.A./London/
Szinyei Társaság tiszteleti tagja
Szinyei Merse Pál Társaság VII. kiállitása.
1940. jan.febr. Nemzeti Szalon

Kőrösy László: Esztergom. Esztergom, 1887., 239. l. — Maszlaghy II., 171. szám. — Gerevich: Az Újság, 1916., júl. 20, 4. l. — Gerevich: Régi és újabb magyar festők a prímási képtárban. Vasárnapi Újság, 1916., 554. l. — Lepold—Homor 98. l. — Gerevich PA, 252. l. — Ybl Ervin: Lotz Károly élete és művészete. Bp. 1938., 384. l.

Útban a tanyára

Fa, olaj, 20×29 cm.
Jelezve jobbra lent: Lotz.

Beszédes Kálmán: Az esztergomi érseki képtár. Esztergom, II., 1875., 43. szám. — Földváry: Az esztergomi érseki képtár. Fővárosi Lapok, XIII., 1876., 760. l. —ó: Az esztergomi hercegprímási képtár. Magyar Korona, III., 1879., 21. szám. — Rényi 24. l. — Kőrösy László: Esztergom. Esztergom, 1887., 239. l. — Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 850. l. — Maszlaghy II., 172. szám. — Gerevich: Az Újság, 1916., júl. 20, 4. l. — Gerevich: Régi és újabb magyar festők a prímási képtárban. Vasárnapi Újság, 1916. 554., l. — Lepold—Homor 98. l. — Gerevich PA, 252. l. — Ybl Ervin: Lotz Károly élete és művészete. Bp. 1938., 384. l.

MAGYAR FESTŐ, 1843-ból
Krecsmáry Mihály arcképe
Vászon, olaj, 29×23 cm.

MARKÓ FERENC (1832—1874)
Tájkép

John Augustus A.R.A./London/
Szinyei Társaság tiszteleti tag
Szinyei Társaság nyolcadik kiállitása
1942. január

na : Madonna Jézussal.

Jakab apostol temploma, mely átélve a török időket, a jezsuiták 1759-ig benne tartották az Istentiszteletet. Tornyot is építettek hozzá. A tornyokat a szél 1740-ben ledöntötte. A város hozatta őket rendbe, az egyiket 1742-ben, a másikat 1744-ben. A mi képünk, melyen az egyik torony kész, a másik azonban csonka, a két év között való állapotot jelzi. Később 1758-ban lebontották a mögöttük levő régi, rozoga épületet és helyén épült a mai székesegyház.

Mellette van Székesfehérvár egyetlen fennmaradt középkori épülete, a Szent Annakápolna. 1480 körül Kálmáncsehi (Kálmáncsay Domonkos) székesfehérvári prépost építette. Csillagboltozata, ajtókerete, hólyagdíszes ablakai a késő gotika alkotásai, oltára barokk. Az oltárt gróf Nádasdy László csanádi püspök mint székesfehérvári őrkanonok állíttatta bele a török felszabadulás után. Valószínű, tőle származik a karzat és torony is, míg az eredeti bejárat előtt való előcsarnok a XIX. század közepéről való. A kápolna gondozója, mint az ősi székesfehérvári őrkanonokság somogyi birtokainak mostani tulajdonosa, a piarista rend.

A XVII. században nemcsak rombolt, épített is Székesfehérvár. Uj fejlődési folyamat indul meg történetében, mely lépésről-lépésre haladva alkalmazkodik a kor divatos irányához. Először a szentferencrendiek teszik le 1720-ban templomuk és rendházuk alapkövét, melyek főbejárata viseli magán a kor barokk jellegét. Utánuk 1731-ben a karmeliták kezdik meg a jelenlegi papnevelőintézeti templom építését. Befejezték 1769-ben. Maulbertsch festményeivel és rokokó díszeivel, hazánk egyik legszebb műemlékével gazdagítva művészettörténelmünket. 1745 és 51 között épült a jezsuiták, jelenleg ciszterciták Szt. János-temploma. Gyönyörű térhatása, Sambach freskói, a szószék, a mellékoltárok rokokóba átmenő vonalai és olajfestményei, a padok faragványai, vasrácsos ajtai, sekrestyéje bútorzatának csodás gazdagságú díszei, dombormüves jelenetei igazi műremekké avatják. Méltó társaik a rendház lépcsőházának, ebédlőjének, egykori kápolnájának változatokban pompás stuccodíszei. Ugyancsak jezsuita mestermű a rendházzal átellenes, „Fekete sas" című, egykori jezsuita gyógy-

is történik említés, nem lehet más, mint az eredeti helyéről áthelyezett budai kapu. Megerősíti ezt az 1691-i térkép is. E térkép ugyanis azon a ponton, ahol az 1601-i térképen a várkapu áll, körvonalas falmaradványt, vagyis a régi kapunak még meglevő alapzatát jelzi.

A régi budai kapunak a térkép szerint még teljesen középkori képe volt. Kapuját hatalmas, háromnegyedköralakú bástyatorony védte. Belőle 50 méter hosszú sikátor vezetett a belső kapuhoz. A mellette levő két tágas udvar a hadiszertár és a várőrség tanyája volt. Az új budai kaput már részletesebben ismerjük. Tornyát csak 1872-ben bontották le és emlékét több kép is őrzi a múzeumban. Legkedvesebb Aujezdsky Adolf egykorú (1870.) vízfestménye. Eszerint a torony kockakövekből épült, nyolcszögletes épület volt, piramis alakú tetején hegyes bádogdísszel. Északi falán két római kő, keleti oldalán vörösmárványból készült, hatalmas feliratos tábla volt beépítve. A tábla jelenleg a városház udvarán van és a kapunak 1809-ben történt átalakítását örökíti meg. Az akkor Székesfehérvárott összegyűlt nemesi felkelőket ugyanis József nádor megszemlélve, a kapu a nagy sokasághoz mérten szűknek bizonyult. A toronynak tehát a mai Várkapu-utca felé tekintő nyílását befalazták és a helyett a toronytól keletre húzódó várfalat áttörve a mai Nádor-utca irányában nyitottak utat a vár belsejébe. Ekkor nevezték el az egykori Főutcát Nádor-utcának, a budai kaput pedig Nádor-kapunak.

A palotai kapuról csak írott emlékünk van. A „Tudományos Gyüjtemény" 1827-iki évfolyamának egyik írója imigyen számol be annak XVIII. századi állapotáról: „Láttam még ezen városnak a XIV. század kezdetén, amint irányozhattam, készült palotai ékes kapuját, melynek négyszögű széles tornyai közepetén a magyar királyoknak képei rendszerint helyheztetve és félig elő állván, kifaragva valának." Hogy mikor döntötték le, nem tudjuk. Felvonóhídjának végső maradványai a XIX. század végén tűntek el eredeti helyükről.

A várfalból ma mintegy 62 m hosszú részlet van teljes épségben: a Várkörúton a püspöki kert fala. Kövei között számos

Marosi Arnold
Székesfehérvár művészeti emlékei. Magyar Művészet
1930. 425. l.

Aujeczky

l.

Lykanemzromantika

96 l.

Aujezdsky Adolf

Székesfehérvár 1861.
Terminet után rajzolta Aujezdsky Adolf Köre rajz. és nyomt.: Valdner Mór Székesfehérvár. Utánnyomási jog fentartásával.

Gyenge litografia sárgás alapnyomással.

Csapo Kálman: Székesfehérvár története c. mu (Székesfehérvár 1861) melléklete.

Notiz in „The Times" gewürdigt wurde. Newsome ging mutig aufs Ganze und erklärte, eine in mehreren Sprachen gedruckte europäische Tageszeitung mit „Lokalnachrichten" (also etwa aus dem „Marktflecken Preußen"?), die dem Leser in ihrem Hauptteil jedoch Kenntnis von denselben Tatsachen und Ideen geben solle, sei die eigentliche Zukunftsperspektive seiner noch etwas bescheidenen Zeitschrift „Europe". Er spreche die Hoffnung aus, daß sie sich zur Monatsschrift entwickeln und — eines Tages — zur Tageszeitung werden möge. Er sehe nicht ein, warum eine europäische Zeitung einmal die Reichsausgaben („national newspapers") nicht ebenso reibungslos ablösen solle wie diese einst die Provinzblätter abgelöst hätten . . .

Und der Herr Minister klatschte nicht nur Beifall, sondern betrat auch das Podium und sagte: Warum nicht? Erst vor einigen zehn Jahren habe Baldwin das damals unverständliche Wort gesagt, daß Englands Grenze am Rhein läge, und jetzt — nun jetzt sei eben „unsere Grenze die Welt der Menschen" —. Neben jedem Narren kann in England eben leicht ein Minister stehen.

Die Anekdote hat eine zweifache Moral:

1. Die Zukunftspläne der Churchill, Eden und Genossen haben im Lauf des Krieges derartige Formen angenommen, daß die absurdesten Ideen zwanglos in ihnen Platz finden, ohne daß das englische Publikum noch zu unterscheiden vermag, wo die ernste Verbohrtheit aufhörte und die geschäftige Konjunktur anfängt.

2. Gerade derartige „Improvisationen" vermitteln stets an irgendeiner Stelle überraschende Einblicke in das Unterbewußtsein der britischen Geisteshaltung. Mister Newsomes pressepolitische Spielerei zeigt mit erschreckender Deutlichkeit, wie brutal London und seine Verbündeten die Individualitäten der europäischen Völker, die im neuen Europa nationalsozialisti-

Aujezdsky Adolf

A Székesfehérvári
Vádor utca a budai
kapu tornyával
1870.
Székesfehérvári Mu-
zeum

Iml

megvan

Aujeczky Adolf
festő

L. Szmrecsányi – Szentiványi
56. l.

Aujeczky Adolf, festő. A mult század 60-as éveiben Székesfehérvárott mint rajztanár működött. Életrajzi adatai ismeretlenek.
Az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat évkönyve. 1865—6. Pest, 1867. 244. l.

Rendelvényer	Jegyzet.
Szentiványi Endre. Helyben	Kiegyenlítetett

Aujezdsky Adolf

MAGYAR MUVESZET

1930. 392, 425

Testvérem Há

Egyptom alázatos l

Hajdani bus testvé

A TÖRÖKÖK KIVONULÁSA SZÉKESFEHÉRVÁRBÓL 1601-BEN. Rézmetszet

M. Történeti Képcsarnok tulajdona

A NÁDOR-UTCA A BUDAI KAPU TORNYÁVAL 1870-BEN. Aujezdsky Adolf vízfestménye
A székesfehérvári múzeum tulajdona

Magyar Művészet
1930.

Aujedszky Adolf

festő MDK

"A Budai kapu tornya 1870-ben."

Repr.

Fitz, Székesfehérvár 31. o. 18. kép.

Aujeczky Adolf Székesfeh.H.19.2

Fehérvárott rajztanár. /Ly.N.r.96.o./

A

Anjezdky Adolf M.D.K.

vajzoló

Szélesfehérvár 1861. rajzát litografálta Valdner Mór.

Gerni, A magy. körajz. 1960 212

Aujedszky Adof

1870 körül megfesli a budai-
kapu tornyot Sérsfehérváron.

Fr. Fitz, Császár és Papp, Sérsfehérvár
városképei, Műcsarlózai, Bp. 1966. 40.

Anjedszky Adolf ~~(38 kép)~~

1850 tájan Zémitett vízfestménye megövökítette az Ybl-nek tulajdonított lakóházat (Vörösmarty- és Piac bis szögl)

A budai-kap a torya 1870 körül festmény (38 kép)

Dr Fitz J. - Csánár L. - Papp J., Szécsenkéssi, Bp. 1966.

51.

Aujedszky Adolf

festő MDK

"A /székefehérvári/ Vörösmarty tér 1850-ben"
repr.

Fitz, Székesfehérvár, 40.o. 26. kép.

MDK

Aujezdsky Adolf

1865. Székesfehérvárról jeppi fel a KT, mint

„Konzessionierte Privat Zeichen- und Maler-Schule"

MDK-A-I.-1/255

MDK

Auleitner, F/rater/ Lucas, festő

Felsősegesd. 1783-ban a laikus testvérek között mint "pictor."

Aggházy Mária : Adatok a dunántuli ferences kolostorok művészeti tevékenységéhez a XVIII. században.
Műv. Ért. 1956. V. évf. 2-3.sz. 197. o.

M.D.K.

AULEITNER Sukács ferences szerze-
tes és festő

Alsósegesd

Garas XVIII. A. 208. l.

Aulinger Árpád

festő

1889

Éinisk 1930. 81. l.

M.D.K

AULEITNER Lukács festő

Garas XVIII. 27 208. l.

Megirva

Aulivo Donato

XIII. 4. orafo* veneziano.
Lavorò in Ungheria
verso il 1224.

22. l.

Budinis 151. l.

* aranymives

Aulivo, Donato

velencei ötvös

magyarosnágon

l. dolgozott 1224. tájain

Gerevich románkoriemlé.

240. l.

Aulivo Donato
otvos

Budinis
22. l.

A

királyi magyar tudományegyetem

tanácsának

Budapest.

(Magyarország.)

Aulivo, Donato

XIII. 4

orafo veneziano

1224 Eönil Magyar-
ornagon dolgozott

irod

Budinis

151 l.

704
1903 Szám. Erl. 1903. dec. 2.

Szám : 8823 /1903

Határidő : 1904 1/30

A válaszirat alapjául szolgáló jelentés, megkeresés, rendelet stb. száma : /.

Tárgy : /.

A műemlékek orsza

A zólyomi járási főszolgabíró

Aumeyer festő /XIX sz. e. f. /

Kiváncsi fiu c. festménye

Századok. 1874. 26-44 o.

Nagy Iván: Magyarországi képzőmüvésze

Kiállitás, ~~Buda~~Pest, 1840

Aumeyer festő: Kiváncsi Fiu

Századok. 1874. 26-44 o.

Nagy Iván: Magyarországi képzőművészek

Festészet, önálló táblakép, 1840

Aumeyer: Kíváncsi Fiu

Századok. 1874. 26-44 o.

Nagy Iván: Magyarországi képszőművész

Pesti müegyesület

tárlata 1840-ben.

/Aumeyer: Kiváncsi Fiu-ja szerepel/

Századok. 1874. 26-44 o.

Nagy Iván: Magyarországi képzőművészek

Michael Aumayer, festö

/korszakuk legvégén/ Pozsonyban a linzi születésü M
M.A. - a Bécsben tanult festö is szerepel, aki a
30-as években Pesten is dolgozott s 1848 táján
Pozsonyba költözött, ahol aztán meg is halt.

Ltab.IV. 34.1.

Aumayer pozsonyi festő M.D.K.

Osli, szt. Vendel kápolna oltár-
képe 1860.

Genth. hüeml. 1959 I. 231

P 30
U 1
S 2
Š 3
P 4
S 5
N 6
P 7
U 8
S 9
Š 10
P

MDK

Aumeyer M., 1795-1850.

Appenini táj, festm.

Almássy Teleki VIII. 1942.

2 1.

Aümayer Mihály

festő 1840-ben Pesten

1840 pesti kiáll.

A kivánesi fiú, olaj.

2 db Tanulmányfő, olaj.

L 1840.

Római öntött bronztálacska IV. 30.

— szilymeitér IV. 30.

Aumayer

l.

LykaMagyműI300-50

139.409

526

8 Gottfried		Gottfried **Görög:** Mihály főa. **Izraelita:** Markesv. 23.
Hétfő **9** Tivadar		**Protestáns:** Tivadar **Görög:** Onecifor **Izraelita:** Markesv. 24.
Kedd **10** Av. András		**Protestáns:** Luther **Görög:** Oreszt **Izraelita:** Markesv. 25.
Szerda **11**		**Protestáns:** Márton **Görög:** Menna

Aumeyer

Irod

z 1

Thieme-Becker

II. 253. l.

(Lyka)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Aumayer Mihály

Pesten.

2 tanulmányfőjét à 20 ft megvette a műegylet 1840 ben.

PM Évk. 1853-ra. 12. l.

Szigligeti bronzkines VI. 126

Aümeyer

MAGYAR MUVESZET

1928. 137.

Csatkai cikke

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Aumeyer
festō

l.
Csat-Frey Ö St Kunstt
XXIV. k.
136. l.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MŰVEK.
420

Gindely Antal, Acsády Ignácz.
Bethlen Gábor és udvara 1580-1629.
Bpest, 1890.

L. M. Tört. Életrajzok. VI. köt.

Aumayr (XIX. század).

25. NŐI ARCKÉP. Jelezve: Aumayr pinxit 1846. Vászon, 53—42 cm. 80.—

Aumayr - Tellki VI. 1941

V

IV. nap május 9.		V. nap május 10.	
Festmények	325—450	Festmények	451—558
Ezüst	731—775	Ezüst	776—815
Szőny.-Text.	1091—1220	Porcellán	1441—1515
Porcellán	1401—1440	Üveg	1751—1780
Fajánsz	1581—1645	Butor	2221—2450

Aumayer Mihály
festő

L.
Szendrey - Szentiványi
56.l.

Kelet			Szám	Jövedék		Lejár	
év	hó	nap		P	f.	év	
34	Febr.	1.		500	—	1934	fe

Kelet	Bemutató	Helyr

Aumeyer

Pesto

l.

Szana 1890

61. l.

ülés elnöke, továbbá az elnök által kijelö
aláírja.

A bizot

8.

/1/ A Tanács tagjainak az egyes
V.K.M. sz. r. 7.§./ előtt az elnök kérdés
működésükre tekintettel - melyik bizottsá
melyik albizottságá munkásságában óhajtan
/2/ Hivatalból tagja minden biz
adó résztvesz az egyes bizottságok ülései
/3/ Valamennyi bizottsági ülésén
- tanácskozási és szavazati joggal - a ta
/4/ A bizottsági ülésekről a Ta
azon megjelenhet, - szavazati jog azonb
/5/ A Tanács elnökének, vagy f

Aůmeier Michael
1795–1852

Stáb I. 139

Aumayer M.

IV. 34, 132. 148.

rendezése, beleértve a létesitend
oly módon eszközlendő, hogy régés
és hangulatilag, továbbá a térbel
kép álljon elő, aminek alapeleme
zilika maradványa.A különálló és
dékek az ásatások szinhelyén e cé
rium/ állitandók fel. Tudományosa
lag is helyes,hogy a helyszinen,
lyezést. A kőmuzeumban a töredéke
ban mutatnók be, oly módon, hogy
összeegyeztessék. Ugyanitt müszak
rekonstrukciók is megvilágitanák
Csak a keresztény kori töredékek
vek a székesfehérvári muzeum anya
székesfehérvári muzeum, mint pedi
középkori kövei, a jogi kérdés re
ajándék/ egyesittetnék a létesite

Nagyméltóságu

H ó m a n B á

Vallás- és Közoktat

Aumayer Mihály

festő

ívód

z

Krück I. 35. l.

~~Leybold Pál soproni tanár~~

~~Könyvtára II. 33.~~

1904. június 27. 297

Számvevőségnek: Horváth Géza dr. máramarosszigeti utiszámlája érvényesítés végett áttétetik (443/1904.)

Aumeyer, l. Aumayer

L.

Szendrey-Szentiványi

56. l.

Aumeyer, l. *Aumayer.*

agyan.

Szám	
1.	Pénz készlet.
2.)	Adósok.
3.)	Áruk.
4.)	Aktív váltók
5.)	Ingatlan.
6.)	Berendezés.

Budapest, 1984 febr. 1-én

AUMAYER *Mihály*, festő. * Linz 1795. Mint díszítő festő Bécsben működött, az 1830-as években Pestre költözött s 1848 tájáig itt élt. Ekkor Pozsonyban telepedett le s az 50-es évek vége felé valószínűleg ott is halt meg. A kíváncsi fű, Tanulmányfő és A pesti főtemplom előrészének látképe c. olajfestményeivel részt vett a Pesti Műegylet tárlatain.

Gy. L. I. 58. l.

~~1305. Tiberio d'Assisi:~~

1305. Szent Ferencz.

Csaknem egész alak, áll
övezi; kezein
resztet látunk. Tonsurája nagy, h
kálla leberetvált. Csuháját derek

Fresco, méretei 82: 34 cm.
Vétetett [illegible]tól 1895
Elszámoltatott 1895: VIII.
Az elszámolásra nézve l. a

1895

„Aumayr 18(3)8"

jelzésű, 6-7 éves leányt, (kezében vázát virágokkal tartó), há kérben jobbra város részlet parkkal. Szokványos biedermeier-kép, minden különösebb kvalitás nélkül. Firnisrelten 1934 jun. 18. Ez a kép felvet. Magyarországról Gerult Pestre.

tan abrozolt csáfár

bbra fordul~~ra~~ ablakon át látható. Jobb kezét
s baljában, melylyel térdére támaszkodik, kendőt
ziti, bajuszt és körszakállt visel. Köntös ét derekán
tjának gallérja széles. Alól egy és jobbról egymás
van. Felirata a kép alatt három sorban:

T.
ischen Reiches
300.

méretei a vonalkeretnek 16·4 : 11·cm.

359

140/95 N: 262

Aumayr Mihály, Pozsony

1853. nov.-dec. kiáll. Müegylet.
A pesti főtemplom előrészének
~~[illegible]~~ látképe, olajf., 75 ft.

Edénydíszitő, őskori VII. 103.

Aumayer Mihály, festő. Wurzbach szerint 1795-ben Linzben született s igen ügyes díszítő festő volt. Egy ideig Bécsben működött, az 1830-as években azonban Pestre költözött, s 1848 tájáig itt élt. Ekkor Pozsonyba ment lakni s az 50-es évek vége felé valószínűleg ott is halt meg. Művei közül csak azokat ismerjük, melyeket a pesti műegylet tárlatain állított ki. 1840-ben A kíváncsi fiú cz. genreképén kívül két tanulmányfeje volt látható. Ezeket úgylátszik főleg ol-

csóságuk miatt (20 frt volt darabja) a műegylet vette meg, s kisorsolta tagjai között. Az egyiket a triesti műegylet, a másikat pedig László Jozefa nyerte meg Pesten. Ezután 1853-ig nem találkozunk vele a tárlatokon, s az ez évi november—deczemberi kiállításra beküldött: A pesti főtemplom előrészének belső látképe (olajf., 75 frt.) az utolsó ismert műve.

Athenaeum. 1840. II. 31. l. — *Évkönyve,* A pesti műegylet —. Pest, 1854. I. 12. l. — *Honművész.* 1840. 436, 509, 526. l. — *Lajstromai* a pesti műegylet említett kiállításainak. — *Nagy Iván:* Magyarországi képzőművészek. *Századok.* 1874. 28. l. — *Pesther Tageblatt.* 1840. 188. sz. — *Szana Tamás:* Száz év a magyar művészet történetéből. Budapest, 1901. 56. l. — *Wurzbach:* Biographisches Lexikon. Wien, 1870. XXII. 469. l.

M.D.K.

Donato Bulivo, velencei ötvös

. már az Árpád-korban járt Magyarországon, 1225-ben. Szerző cq 1943-ban megjelent korábbi saját művére hivatkozva közli ezt az adatot.

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában
Bp.1966. Ak.kiad. 2 köt.

1.köt. 565. old.
1.a.jegz.

magiwa

Aůner György

nagyszebeni ötvös

1604

írod

Reiss Hermst

55. l.

NLAT.

..... hogy a .....

..... felépitése alkalmával

..... munkát az ide mellékelt

irt minőségben és az abban

, illetve azokból ..... o|o azaz

énynyel, összesen ..... kor.

..... korona

leges feltételeket ismer..... s

alávet..... a vállalati összeg

Auner György

ötös

L.

Szendrey - Szentiványi

56-l.

Scher.

	Összeg	
	P.	f.
	3700	—
	2	33
	63897	67
	67600000	
	67600000	

Szentiványi Endre
birtokerekedő.

Anner György

Ötv.

l.

Kőmagyötvj.

1376. 4.

245

Nagyszeben

F. sz. Lf. Nr.	Mesterjegy Meisterzeichen	Mester — tárgy — tulajdonos — irodalom Meister — Gegenstand — Eigentümer — Literatur
1376		**Georgius (Gerg) Auner,** M 1604, † 1615. (A: IV,7. Gy: 71.) Ermes kupa, fedelén Ámor. — *Münzenkanne, Deckelfigur: Amor.* Ref. egyház — *Ref. Kirche,* Cégénydánád. Expos. 1934. Magyar Iparművészet 1934, 184 (Mihalik S.), G. Augustinnak tulajdonítja — *G. Augustin zugeschrieben*

I teil.

megirva

Auner István

Ötv.

l.

Kőmagyötvj.

1364. sz.

Auner István

ötvös

L.

Szendrey-Szentiványi

56. l.

Auner István (Steffen), ötvös. 1598 körül Nagyszebenben működött.

Auner István

ötvös Nagyszeben

Kimagyötvj. 243 l.

1364

Stephanus (Steffen) Auner, M 1598, e. —1605. (A: III, 22. Gy: 61.)

Kettős serleg fele. — *Hälfte eines Doppelpokals.*

Mus. Nat. Hung. M—H 18

A táblán a fenti jegy után következő, olvashatatlan jegy helyére az alábbi két jegy egyike volna illeszthető. — *An der Stelle des folgenden Zeichens an der Tafel, das unlesbar ist, könnte eines der hier folgenden zwei Zeichen gesetzt werden:*

Co

magyarra

Auner Márton

ötvös

L.

Szendrey – Szentiványi

56. l.

Auner Márton, ötvös. A kolozsvári ötvös czéh tagja volt és életéről 1663—1680-ig naplót vezetett. Ebből tudjuk meg, hogy atyja A. Gábor 1673-ban halt meg, anyja Kraiczár Kata már 1663-ban elhúnyt. Ő maga 1664-ben Kádár Borbálát vette feleségül. 1675-ben a városi centumpaterek közé választották meg és 1680-ban serbíró volt.

Lukinich Imre dr.: A kolozsvári Auner Márton és Brozer Péter naplója. *Erdélyi Múzeum.* 1903. 108—113. l.

megírva

Auner Mihály

özv.

L.

Szudrey-Szentiványi

56. L.

év	hó	nap		

megírva

Auner Péter

ötös

L.

Szendrey-Szentiványi

56. l.

Kendelvenys	Fireles helje

Josef Aupicht erdiak festő

Fővárosi Lapok 1866. 1.14.39.

Itt az ornágbirok archépeiről

AUPÖK József Rönüwes

1733 Esztergom

MÉrt. 1998. 236.

ajdú, 1/2 sessio
ter, 1/8 sessio, katolikus, 3 fő
1/8 sessio, katolikus, 2 fő
1/8 sessio, katolikus, 6 fő
hajdú, 1/4 sessio, hajdú
dú, 1/4 sessio
ó Miklós hajdú, 1/4 sessio]

io, 11 1/4 tízláb^2 , 3 forint, 16
r, Censuális [Csáky L. u. páratlan

ván, a tó mellett
Halász István eladta Horváth
k 20 forintért
Pothoslis József eladta Balázsovits
k 30 forintért[143]
kab[144]

io, 45 tízláb^2, 12 forint, 65 5/8
scriptionális [Fő u. 14, Csáky L.

Aurachen Jos. Chr.

1756–1831

Ltáb III. 109

IV, 148.

megvivá

T. 2669.

szlótartót a darabont testőrség tag-
épület látszik. Felirata:

um
ICH
-Garde.

23.6 : 20.5 cm.

9.

Auracher

l.

LykaMagyműI800-50
363. l.

15 N. Albert		Lipót **Görög:** Guriasz **Izraelita:** Kiszlev 1.
Hétfő **16** Ödön		**Protestáns:** Ottmár **Görög:** Máté **Izraelita:** Kiszlev 2.
Kedd **17** Cs. Gergely		**Protestáns:** Hortense **Görög:** Csod. Gergely **Izraelita:** Kiszlev 3.
Szerda **18**		**Protestáns:** Ödön **Görög:** Plátó

Auracher József

vezérőrnagy, kőrajzoló

L.

Lendrey-Lexikon

56. l.

Auracher (von Aurach) József Keresztély, vezérőrnagy, kőrajzoló; szül.

AURBACH Misa fényképész Arad

Kincses Károly: Mult idők szinészei vizitkártyákon.
Fotó 1989.3.sz. 106.p.

egy 1879-es felvétele Krecsényi Saroltáról

6320. sz. jegyzék

1984: 2. sz. F. 3. sz. F. 4. sz. F. 5. sz. F. 6. sz. F.

1973: tom. 1. 1974: tom. 2.
1975: tom. 3. 1976: tom. 4.
1977: tom. 5. 1978: tom. 6.
1979: tom. 7. 1980/1981: tom. 8.
1982: tom. 9. 1983: tom. 10.
1984: tom. 11. no. 1. F. no. 2. F. 1985: tom. 12. no. 1. no. 2.
1986: tom. 13. no. 1. no. 2.
1987: tom. 14. no. 1.

1981: 83. köt.

M.D.K.

Anreith György János, építőmester

Hetele egyik legjobb tanítványa, mestere halála évében, 1794-ben nyer polgárjogot Szombathelyen és akkor telepszik végleg oda.

40

Károlyi Antal: A vasszécsenyi két Ebergényi kastély. Müvészettörténeti Értesitő, 1961.X.évf.1.sz. 40.old.

M.D.K.

Auréll /sign.val jelzi rajzait. Rendszerint szövegközi rajzokkal szerepel, de illusztrál is verset és mást./

Váradi Antal: „Al Hakem tornya" c. versét illusztrálta.

A május példányban Patyi István: "Költemények" c. vers-sorozatát illusztrálta.

Magyar Salon, Bp. 1903. ápr. 39. kötet
710. lap
" május 39. "
816. "

M.D.K.

Ouvrel Cinpe
festő-

A kolozsvári Művészképző tanára

Barnes Zoltán, Fülöp Szetal Szucsa
kiszeret 1969 aug 22 lap

Aurél

Virággal telt kancsót ábrázoló képét, rajzait több helyen hozza a lap elbeszélések illusztrációjára, vagy hézagpótló rajzként.
Repr.

Otthon, Bp. 1901. okt. hó.
43. lap

M.D.K.

Andreas Buriſaber, pesti ötvös

neve szerepel Mátyásnak egy Budán 1486. jan. 2-án Zápolyai István bécsi helytartóhoz írt levelében, azonkívül 1492. febr. 7-en Pest város tanácsának oklevelében, amelyben mint pesti polgárt említik.

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában
Bp.1966. Ak.kiad. 2 köt.

1.köt. 564. old.

megirva

Aurifaber András

lásd András ötvös

l. 2 1534–1541.

362. l.

lásd ugyanezt

András ötvös

alatt is

N° 65

4275. Jacobi de la ~~Fugger (Fouquières)~~ Forge (?):
~~Sz. 1580-ban, † 1659-ben.~~
Mikodor a XVII – XVIII

Csendélet.

~~Egy~~ Paraszt ~~[illegible]~~ helyiségetábrázol, a ho
~~és~~ a fatalpú papucsok mellett lévő
get, és a hol ~~jobbról~~ kecskeláb reá akaszto
cseréplábas, merő kanál, vágóaszta
lappal, rézüst fogóval, dézsa lelóg
jére tett rézkannával, magas köpül
vetették és egy rocska képez csoportot
káposzta, törött tojás ~~kiesett sér~~
A háttérben a falon cserépedény és
A tűzhelynél ülő férfi öltözete: p
Közelében hosszú nyelű lapát ~~tám~~
~~Jacobi de la Fugger (?).~~

~~Jobbról~~

± Támaszva.

Fa, méretei ~~48.8:63.3~~ 49:63.5 cm.
~~Gróf Pálffy János hagyomán~~

~~Becsértéke 3400 K.~~

Jegyzet. Száma a törzslelt

~~Jegyzet. A leltár szerint:~~
~~Foix de Lion (Alte belg~~
~~des jüngeren Teniers, nur~~
~~Plach in schwarzen Rahmen~~
~~(II. Salon No. 6)~~

Clichée

? Vt.

32 (5)

M.D.K.

Bartholomeus Buritaber, pécsi

születésű budai ötvös

neve egy 1482-ből származó

oklevélben fordul elő, melyben

a budai Káptalan előtt megegyezett

köt, hogy mint „civis Quinqueecclesien-

sis nunc Buda commorans" pécsi hő-

házát eladja a patacsi pálos kolos-

tornak.

Baloph Jolén: A művészet Mátyás király udvarában
Bp.1966. Ak.kiad. 2 köt.

1.köt. 564. old.

M.D.K.

Bernardus Aurifaber, budai ötvös

neve a budai tanács cq 1491.
jan. 13-án helt oklevelében, mint
elhunyt szerepel. Háza volt Budán.

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában
Bp.1966. Ak.kiad. 2 köt.

1.köt. 564. old.

M.D.K.

Emericus Aurifaber, budai ötvös

neve Buda város 1489. ápr. 26-i orlevelében szerepel. Háza volt Budan „in platea Aurifabrorum". Szerző felborol még öt különböző okiratot (utolsó 1505. ápr. 4-ről) arvuos tartalommal.

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában Bp.1966. Ak.kiad. 2 köt.

1.köt. 566. old.

M.D.K.

Gabriel Aurifaber, pécsi ötvös

II. Ulászlónak 1495. márc. 7-én helt rendelésére dolgozott. Szerző ezt annak bizonyítására hozta hogy a pécsi aranymüveses ebben az időben már erős és jelentős céhet alkottak.

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában
Bp.1966. Ak.kiad. 2 köt.

1.köt. 564. old.
2. m. jegyz.

M.D.K.

Gaspar Aurifaber, budai ötvös

nevét három okiratból körli a szerzó: 1490. febr. 3-ci 1490. apr. 18.-an az esztergomi Ippolito d'Este féle számadás könyvekből, és 1492-ből Beatrix királynő kiutalása, ill. hamaragrófjának elszámolása alapján.

Balogh Jolán: A müvészet Mátyás király udvarában Bp.1966. Ak.kiad.2 köt.

1.köt. 567 old.

AUST Augustin festö

Porsoy 1750

Ars 1998. 241.

negatív: zselatinos szárazlemez, 13x18 cm. OM

Eperjes [Prešov; Sáros vm]
Görög katolikus ~~(egykori minorita)~~ templom, b
1918.
negatív: zselatinos szárazlemez, 13x18 cm, 97

Eperjes [Prešov; Sáros vm]
Minorita templom keresztfolyosója, a püspöki
1918
pozitív. brómezüst, 12x17 cm. OMvH ltsz. 142
negatív: zselatinos szárazlemez, 13x18 cm. OM

Eperjes [Prešov; Sáros vm]
Ev. templom, oltárkép: Brocky Károly: Krisztu
1860
1903
pozitív: celloidin, 12x16 cm. OMvH ltsz. 1428

Eperjes [Prešov; Sáros vm]
Ev. templom, oltárkép: Brocky Károly: Krisztu
1860, részlet
1903
pozitív: celloidin, 12x16 cm. OMvH ltsz. 1428

AUTÓMI József (kőfaragó)

A keszthelyi Festetics szobor talapzatának készitője. (1901)

Veszprémi Hiralp, 1901. 47. sz. 5.p.

Auth Attila, grafikusművész.
Rideg Gábor: Szent István emlékezete.

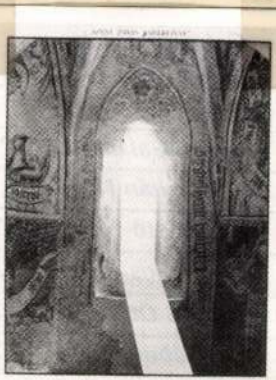

Auth Attila: Fiat Lux, legyen világosság (a kiállítás plakátja)

Művészet, 1989, 4., 63-old.

Auer Ferenc

Szerepelt a kiállítók között (Tirol lakószoba).

Dicta Gusztáv: Otthon '71 kiállítás; Ipari Művészet, 1971. 1. sz. 20. l.

megirva

Auer Ferenc

Nürszabó

1863-ban a Nagedi
Nürszabó Céh Céh-
mestere

Hilf III. l

AUER Ferenc M.D.A.

1929 -ben Nagybányán a Szépművészeti Iskola tagja

1: Nagybánya... Bp. 1964. 339.1.

AUER Ferenc

M. D. K.

Nagybányán a Szépművészeti Iskola tagj

1928.

Deli: Nagybánya ... Bp. 1954. 339. o

Auer Ferenc

szobrász

valószínűleg a képzőművészeti főiskolán végzett 1940 vagy 41-ben 1941. részt vett az alábbi pályázaton

Szépművészet

1941. 159. l.

(A Ferenc József szobrászati dij pályázat.)

Nem ő kapta meg.

Tudtom maleddig nem szerepelt.

Egyelőre bezerzem főiskolai anyakönyvi adatait.

.ékek Országos Bizottságának,

B u d a p e s t.

:ság folyó évi február hó 3-án 36/932
az 1932.évi Tiszti Cim- és Névtár 1
rát a kultuszminisztérium fogja utal-

mtár egyidejű megküldéséről értesitem,
13 pengős előfizetési ár kiutalvá-
ap felhasználásával, intézkedni szi-

32.évi szeptember hó 18-án.

Az elnök megbizásából :

Elekes Dezső s.k.

miniszteri s.titkár.

Auer Géza

szobrász

előkészítő rajzosztály

(4 elemi 2 polg.)

10 hónap, jó eredm.

Tanár Lechner Gyula

I parrajziskola 1896

Auer J.
rapoló

bárd
a

Forum
1938. 187. l.

tevés. szám

megirva

Auer Jákó

1888-ban festette a vörös-
tör plébánia templom-
ban lévő, Szt Istvánt
ábrázoló falfestményt

Serbst Istvánemlékk

III. 250. l.

Bakonybél

15

megírva

Auer János

köfaragó

Sopron

1544. dec. 19.

volg. eskü

Házi

IGAZSÁGÜGYI · P

KERESZT · METS

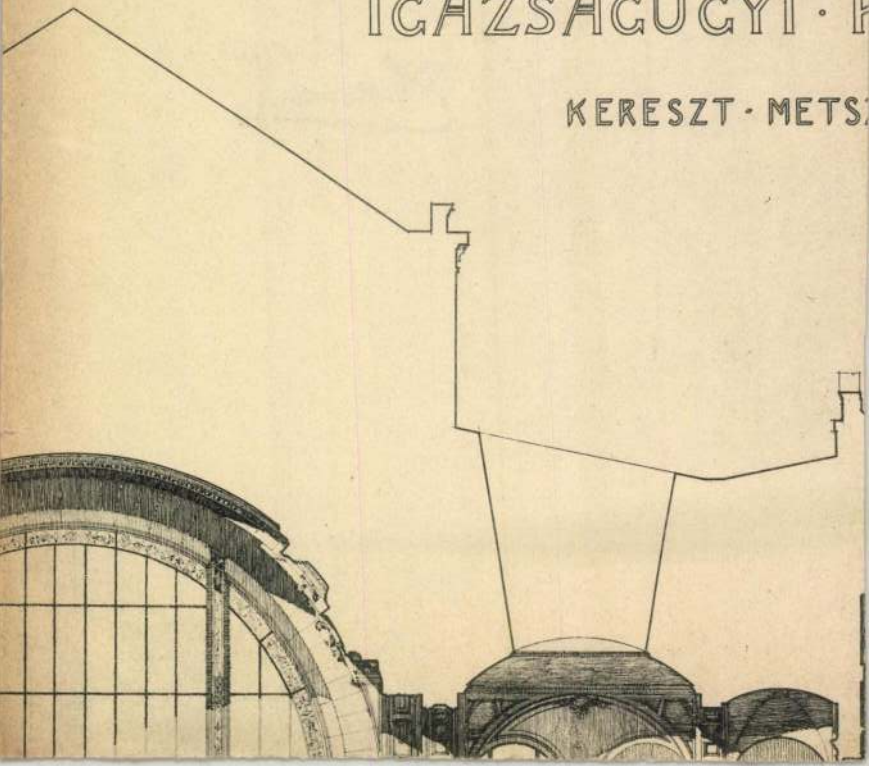

Auer J./Johannes/,asztaloslegény

Győrben ~~megfordált asztaloslegén~~ 1674-1699 között megfordált asztaloslegények jegyzéke származási hely szerint:"Engelstatt:Auer J." 121.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 9[illegible].old

Arrabona,9. Xantus János Máz.Győr,1967.- A Győri Máz. Évkönyve

Auer, Johannes, asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztaloslegények jegyzéke: "Auer, Johannes, Engelstatt, 1688". 113.old 13. jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosművességének történetéhez 93.old

Arrabona, 9.-Xantus János Múz. Győr, 1967.-A Győri Múz. Évkönyve

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Johannes Auer, asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből, 1685-től: "Johannes Auer Von engelstatt gebürtig ein tischler gesehl". 106.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona, 9.-Kantus János Múz. Győr, 1967.-A Győri Múz. Évkönyve

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

MDK

Auer János kőmives inas, kőmives legény

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitettékmujjá Budát az 1686.évi romokból? Müvért 1957.VI.évf.4.szám. 298.l.

megirva

Auer Jains
festi
Szeged
1825

l.

LykaMagymúI800-50
316. l

özött, nagy göndör parókát hord
olva. Feliratai a kép alatt négy

ABENSPERG, E TRAVN DEL
CESa GRAN MAESTRo DELL'
E COLONELLO GENERALE
INFERIORE, c.

00.
..

megírva

Auer József, festő (?)

Egerből, 1821-ben 17 éves

1821
17
1804.

Auer József, Egerből, 17 éves korában, 1821-ben iratkozott be.

Fleischer Bées 28. l.

T. 986. C.

alja el, a melyen innen három hár-
münket, mig balra öt magános fa
yek közt jobbról templom bonta-

yad.

lynek mér. 18: 25.3 cm.

Ø Auer József

süttői vidéki mester
kőmüves

A váci kőmüves és
kőfaragó cék 1871-
ben avatta mesterré

Duray 163. l.

AUER, Joseph, pozsonyi könyvkötőlegéd

J. A., Buchbindergsell, † 34 éves korában, Pozsony, 1791 március 24. (1791, 273 l)

—

Preßburger Zeitung
(Gerthon)

Auer Melinda

amatőr festő munkái a vértesszentkeleti
művelődési házban látható a kiállításon.

Dolgozó Lapja
1984 aug. 4.

Auer J., grafikus

Forum, 1938. 186.

G.Leweke-Weyde: Der ursprüngliche Zustand des Kalvarienberges zu Pressburg.

Acker Mihályné

1927/28 I.

Auer Lipót

Pest

1888

† Budapest 1930

81.1.

N. AUER, grafikus

Az 1848. máj. 1-i keletü 1 és 2 Guldenes bankjegyeket amiket az osztrák kormány a magyar Kossuth-bankók ellensúlyozására kivánt kiadni nagy hirtelenséggel, N. Auer udvari tanácsos tervei alapján nyomták. 62. old.

DR. KUPA MIHÁLY: Magyar és Osztrák bankjegytervezők 61. old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LXIV-LXV. évf. 1965-1966. Akad. Kiadó, Bpest. 1966.

Auer Róbert M.D.K.

Bp.19o1.

Zágráb.13X19.cm. illusztráció Pinter Robert: Zágráb város története c. cikkéhez.id.mü 267-294.p.

Szign.AR. - Morelli G.F.i.

- - rajza után egyszinü fametszet.Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.21.Magyarország.VIII.köt.19o1.291.p.

Auer Róbert M.D.K.

Bp.1901.

A varasdi szinház. Szövegközti illusztráció Hranilovic Henrik: A Dráva-mellék c. cikkéhez.id. mü 446-465.p.

Szign. AR - Morelli G.F.i.

- - rajza után egyszinü fametszet.Készült Morelli Gusztáv Müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.21.Magyarország.VIII.köt.1901.457.p.

Auer Róbert M.D.K.

Bp.1901.

Régi kőkapu Zágrábban. Szövegközti illusztráció Pinter Róbert: Zágráb város története c. cikkéhez. id.mü 267-294.p.

Szign. AR. - Morelli G.F.i.

- - rajza után egyszinü fametszet. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.21.Magyarország.VIII.köt.1901.281.p.

Zágráb. T. 7283.

Szemközt van a kőkapu, mely alatt oltár látszik; balra a sarkon, ülő oroszlán képez diszt, jobbra egy oszlopcsarnokos épulet köti le figyelmünket. Jelzése alól balra: A. B.

Tusrajz, mér. a vk. 19.4: 16.4 cm.
Osztr. Magy. Monarchia XXI. 281 l.
Készitette Auer Róbert.

Sz. n. 234-902
379-902-1532.

Auer Róbert

Zágráb. T. 7284.

A város látképe a háttérben hegylánczczal, az előtérben a Ferencz József téren balra ~~egy~~ ⊥ kupolás épulettel és jobbra a park közepén ~~lévő~~ az uj ~~kiállítási~~ városi mű~~xxxxxx~~al. Jelzése

⊥ csarnokk

⊥ a Staresevics-féle

alól balra: A. R.

Tusrajz Auer R-től, mér. a vk. 21.1: 37.6 cm.
Osztr. Magy. Monarchia XXI. 291 l.

Sz.n. 235-902
379-902-1548.

Auer R.

Varasd. T. 7285.

Az elötérbeli szinház két-emeletes épület erkélyekkel és szoborokkal diszitve. A háttérben fák képeznek csoportot. Jelzése
alól jobbra: A. R.

Tusrajz, mér. a vk. 13.1: 21.5 cm.
Osztr. Magy. Monarchia XXI. 457 l.
Készitette: Auer R.

Sz. n. 236-902
379-902-1666.

Görgeteg. T. 7286.

Az ikonostas képei közül a Megváltó és édesanyjának képét kivéve a többi medaillon alakú és fölül a feszület képez díszt. Az eredeti festményeket Orfelin Jakab festette. Jelzése alól balra: A. R.

Tusrajz Auer R.-től, mér. a vk. 21.9: 16.5 cm.
Osztr. Magy. Monarchia XXI. 565 l.

Sz. n. 237-902
379-902-1748.

KROATISCHE BILDENDE KUNST

==========

(1938)

Kurz vor Weihnachten erlebte die kroatische Hauptstadt Zagreb ein künstlerisches Ereignis, dem in dreifacher Beziehung Aufmerksamkeit gebührt. Anlässlich des sechzigjährigen Bestandes des " Kroatischen Kunstvereins" wurde die an Umfang wie an Inhalt gleich bedeutende Ausstellung " Ein halbes Jahrhundert kroatischer Kunst "eröffnet und gleichzeitig wurde damit der neue grosse Ausstellungspavillon das erste Mal seinem Zwecke zugeführt.

Kroatisches bildnerisches Schaffen lässt sich schon im 1o. Jahrhundert feststellen; besonders in Dalmatien,der Wiege des kroatischen Königtums, finden sich überwölbte und überkuppelte Kirchen und Türme, findet sich in Stein und Marmor die charakteristische Bandornamentik und finden sich auf Grabsteinen Reliefe und flache Skulpturen als Zeugnisse altkroatischer Kunst. In den folgenden Jahrhunderten entwickelte sich die kroatische Kunst unter westlichem Einfluss, ohne jedoch ihre eigene Note zu verlieren. Schon in frühen Jahrhunderten arbeiteten kroatische Künstler im Ausland ; die viel bewunderten Klöster und Stiftungskirchen der mittelalterlichen serbischen Herrscher wurden grösstenteils von Baumeistern aus Dubrovnik-Ragusa erbaut und anderseits nahmen beispielweise der aus dem dalmatinischen Orte Skradin gebürtig Juraj Čulinović /1435-15o4/ als Giorgio Schiavone und der ebenfalls aus Dalmatien stammende Andrija Medulić / 15o3-1563/ als Andrea Meldola Schiavone bedeutende Plätze in der zeitgenössischen italienischen Malerei ein. Der aus Zara stammende Juraj Dalmatinac, der nach seinem Hauptwerk, Kathedrale von Šibenik, Giorgio da Sebenico genannt wird, baute im 15. Jahrhundert nicht nur in Dalmatien, sondern auch in Italien monumentale Bauwerke, wie beispielweise die Kirche S. Francesco alle Scala in Ancona. Um dieselbe Zeit wirkte in Dubrovnik der hochbegabte Maler Nikola Božidarević, der als Nicolaus Ragusinus auch jenseits der Adria hoch geschätzt wurde, der aus Šibenik stammende Natal Bonifacij war im 16. Jahrhundert einer der berühmtesten Kupferstecher Roms und diese Reihe im Ausland zu hoher Geltung gelangter kroatischer Künstler liesse sich noch lange fortsetzen. Aber auch im eigenen Land riss das künstlerische Schaffen trotz vieler kriegerischer und politischer Unbille nie ab. Alle Kulturepochen von der primitivistischen über die altchristliche und altkroatische, über Romantik, Gotik, Renaissance und Barock bis zur Gegenwart haben die künstlerische Schaffenskraft

O
horvát

Auer Róbert

festő

[ide irandó a következő név]

lásd a 163. laptól.

Pola vijeka hrvatske umjetnosti

Zágreb, 1939. *

Horvát festők, grafikusok, szobrászok, építészek, külön csoportosítva, ABC. rendben.

Lásd okvetlenül azért, hogy mit kell kihagyni és esetleg mit kell felhasználni

Ez a irat rövid ismerlebére a műnek.

A tisztán horvát vonatkozások mind mellőzendők.

Továbbítással!

*

(Fordítása! Fél század horvát művészete) 1888 – 1938 ig

der Kroaten befruchtet und angeregt und haben Zeugnisse aller Art, jederlei Materials und aller Grösse- von der mächtigen Kathedrale bis zum zierlichen Kleinkunststück- zurückgelassen. Neben dieser bewussten Arbeit berufener und berufsmässiger Künstler ging aber duch alle Jahrhunderte und geht, starker als bei den meisten anderen Völkern, noch heute die anonyme Kunstleistung der kroatischen Bauern, dass Schaffen der Kollektivseele des Dorfes, die in den Trachten, Stickereien, Geweben, Schnitzereien und Metallarbeiten Tag für Tag neue Kunstwerke vom echtem Wert hervorzubringen weiaa. Und die Bauerschaft ist es ja auch, aus deren Reihen die kroatischen Künstler in ihrer grossen Mehrzahl unmittelbar hervorgehen, wie etwa, um das uberzeugendeste Beispiel zu nennen der grosse Bildhauer Ivan Meštrović, der aus seiner dalmatinischen Hirtenjugend ohne viel Umwege in den Weltruhm hineingewachsen ist.

In die zweite Hälfte des 19. Jahrhunderts, als Zagreb durch die unter dem Namen Illyrismus bekannte kroatische Renaissance noch starker als zuvor zum politischen und geistigen Zentrum aller Kroaten geworden war, fallen auch die Anfänge einer zeitgemässen Organisation des künstlerischen Lebens und Schaffens. Bischof Strossmayer, der grosse Mäzen, dann sein vertrautester Mitarbeiter, der Historiker Monsignore Rački und, als dritter im Bunde, Kršnjavi, der grosszügige Organisator und Gründer auf allen Gebieten der Kunst und des Unterrichts, waren auch hier die Initiatoren und ihnen ist die Entstehung des kroatischen Kunstvereins, der nun sein sechzigjährigens Jubiläum feiert zu danken. Der Kunstverein hat sich aus kleinen Anfängen und durch allerlei Krisen zu schöner Höhe entwickelt, hat in rastlosser Arbeit Kunst und Künstler gefördert und kann nun anlässlich seiner Gedenkfeier nicht nur mit Stolz auf geleistete Arbeit, sondern auch voll Hoffnung in die Zukunft blicken: denn durch die Eröffnung des neuen Kunstpavillons hat Zagreb neben dem bisherigen, seit vierzig Jahren bestehenden Pavillon eine repräsentative Ausstellungshalle erhalten, die mit den modernsten technischen Mitteln ausgestattet ist und auch den verwöhntesten Ansprüchen genügt. Das neue "Heim der bildenden Künste " steht auf dem König Peter-Platz und trägt auch selbst den Namen des ersten jugoslawischen Königs, denn es wurde statt eines Denkmals für den verstorbenen Monarchen errichtet. Das neue Ausstellungsgebäude, das nach der Ideen - skizze Ivan Meštrović erbaut wurde, ist ein monumentaler Kreisbau aus dalmatinischen Stein, den vierkantige Säulen stützend umgeben und den eine flache Kuppel bedeckt, deren zahlreiche, kleine, verglaste Oeffnungen ideale Lichtverhältnisse im zentralen Kreisraum und besonders im oberen peripheren Ringraum schaffen. Über 350 laufende Meter Ausstellungsraums ermöglichen die Veranstaltung auch sehr grosser Ausstellungen, wie dies die gegenwärtige beweist.

Damit die Ausstellung "Ein halbes Jahrhundert kroatischer

Kunst " ihrem Namen entspreche, hat man sie gleichsam juryfrei gestaltet, das heisst, man hat jeden kroatischen bildenden Künstler dessen Werk in den letzten fünfzig Jahren eine irgendwie bedeutendere Stellung eingenommen hat, zugelassen. Verstorbene sowohl wie Allerjüngste, Konservative und Suchende, Akademizisten und Moderne, ohne Rücksicht auf Schule und Richtung, Stil und Technik und nicht einmal im Hinblick auf die künstlerische Qualität immer ganz rigoros. Mehr als 17o Maler, Bildhauer und Architekten sind mit über 5oo Arbeiten vertreten und diese Fülle und Überfülle von Oelgemälde und Aquarellen, Graphiken, Skulpturen jeden Materials, Medaillen, Grundrissen und Fassaden von Kirchen, Kaufhäusern und Villen, all dies gibt einen klärenden Querschnitt durch die Entwicklung, welche die bildende Kunst in den letzten funfzig Jahren in diesem Teile Europas gegangen ist.

Kunst " ihrem Namen entspreche, hat man sie gleichsam juryfrei gestaltet, das heisst, man hat jeden kroatischen bildenden Künstler dessen Werk in den letzten fünfzig Jahren eine irgendwie bedeutendere Stellung eingenommen hat, zugelassen. Verstorbene sowohl wie Allerjüngste, Konservative und Suchende, Akademizisten und Moderne, ohne Rücksicht auf Schule und Richtung, Stil und Technik und nicht einmal im Hinblick auf die künstlerische Qualität immer ganz rigoros. Mehr als 17o Maler, Bildhauer und Architekten sind mit über 5oo Arbeiten vertreten und diese Fülle und Überfülle von Oelgemälde und Aquarellen, Graphiken, Skulpturen jeden Materials, Medaillen, Grundrissen und Fassaden von Kirchen, Kaufhäusern und Villen, all dies gibt einen klärenden Querschnitt durch die Entwicklung, welche die bildende Kunst in den letzten funfzig Jahren in diesem Teile Europas gegangen ist.

der Kroaten befruchtet und angeregt und haben Zeugnisse aller Art, jederlei Materials und aller Grösse- von der mächtigen Kathedrale bis zum zierlichen Kleinkunststück- zurückgelassen. Neben dieser bewussten Arbeit berufener und berufsmässiger Künstler ging aber duch alle Jahrhunderte und geht, starker als bei den meisten anderen Völkern, noch heute die anonyme Kunstleistung der kroatischen Bauern, dass Schaffen der Kollektivseele des Dorfes, die in den Trachten, Stickereien, Geweben, Schnitzereien und Metallarbeiten Tag für Tag neue Kunstwerke vom echtem Wert hervorzubringen weiaa. Und die Bauerschaft ist es ja auch, aus deren Reihen die kroatischen Künstler in ihrer grossen Mehrzahl unmittelbar hervorgehen, wie etwa, um das uberzeugendeste Beispiel zu nennen der grosse Bildhauer Ivan Meštrović, der aus seiner dalmatinischen Hirtenjugend ohne viel Umwege in den Weltruhm hineingewachsen ist.

In die zweite Hälfte des 19. Jahrhunderts, als Zagreb durch die unter dem Namen Illyrismus bekannte kroatische Renaissance noch stärker als zuvor zum politischen und geistigen Zentrum aller Kroaten geworden war, fallen auch die Anfänge einer zeitgemässen Organisation des künstlerischen Lebens und Schaffens. Bischof Strossmayer, der grosse Mäzen, dann sein vertrautester Mitarbeiter, der Historiker Monsignore Rački und, als dritter im Bunde, Kršnjavi, der grosszügige Organisator und Gründer auf allen Gebieten der Kunst und des Unterrichts, waren auch hier die Initiatoren und ihnen ist die Entstehung des kroatischen Kunstvereins, der nun sein sechzigjährigens Jubiläum feiert zu danken. Der Kunstverein hat sich aus kleinen Anfängen und durch allerlei Krisen zu schöner Höhe entwickelt, hat in rastlosser Arbeit Kunst und Künstler gefördert und kann nun anlässlich seiner Gedenkfeier nicht nur mit Stolz auf geleistete Arbeit, sondern auch voll Hoffnung in die Zukunft blicken: denn durch die Eröffnung des neuen Kunstpavillons hat Zagreb neben dem bisherigen, seit vierzig Jahren bestehenden Pavillon eine repräsentative Ausstellungshalle erhalten, die mit den modernsten technischen Mitteln ausgestattet ist und auch den verwöhntesten Ansprüchen genügt. Das neue "Heim der bildenden Künste " steht auf dem König Peter-Platz und trägt auch selbst den Namen des ersten jugoslawischen Königs, denn es wurde statt eines Denkmals für den verstorbenen Monarchen errichtet. Das neue Ausstellungsgebäude, das nach der Ideen - skizze Ivan Meštrović erbaut wurde, ist ein monumentaler Kreisbau aus dalmatinischen Stein, den vierkantige Säulen stützend umgeben und den eine flache Kuppel bedeckt, deren zahlreiche, kleine, verglaste Oeffnungen ideale Lichtverhältnisse im zentralen Kreisraum und besonders im oberen peripheren Ringraum schaffen. Über 350 laufende Meter Ausstellungsraums ermöglichen die Veranstaltung auch sehr grosser Ausstellungen, wie dies die gegenwärtige beweist.

Damit die Ausstellung "Ein halbes Jahrhundert kroatischer

KROATISCHE BILDENDE KUNST

(1938)

Kurz vor Weihnachten erlebte die kroatische Hauptstadt Zagreb ein künstlerisches Ereignis, dem in dreifacher Beziehung Aufmerksamkeit gebührt. Anlässlich des sechzigjährigen Bestandes des " Kroatischen Kunstvereins" wurde die an Umfang wie an Inhalt gleich bedeutende Ausstellung " Ein halbes Jahrhundert kroatischer Kunst "eröffnet und gleichzeitig wurde damit der neue grosse Ausstellungspavillon das erste Mal seinem Zwecke zugeführt.

Kroatisches bildnerisches Schaffen lässt sich schon im 1o. Jahrhundert feststellen; besonders in Dalmatien,der Wiege des kroatischen Königtums, finden sich überwölbte und überkuppelte Kirchen und Türme, findet sich in Stein und Marmor die charakteristische Bandornamentik und finden sich auf Grabsteinen Reliefe und flache Skulpturen als Zeugnisse altkroatischer Kunst. In den folgenden Jahrhunderten entwickelte sich die kroatische Kunst unter westlichem Einfluss, ohne jedoch ihre eigene Note zu verlieren. Schon in frühen Jahrhunderten arbeiteten kroatische Künstler im Ausland ; die viel bewunderten Klöster und Stiftungskirchen der mittelalterlichen serbischen Herrscher wurden grösstenteils von Baumeistern aus Dubrovnik-Ragusa erbaut und anderseits nahmen beispielweise der aus dem dalmatinischen Orte Skradin gebürtig Juraj Čulinović /1435-15o4/ als Giorgio Schiavone und der ebenfalls aus Dalmatien stammende Andrija Medulić / 15o3-1563/ als Andrea Meldola Schiavone bedeutende Plätze in der zeitgenössischen italienischen Malerei ein. Der aus Zara stammende Juraj Dalmatinac, der nach seinem Hauptwerk, Kathedrale von Šibenik, Giorgio da Sebenico genannt wird, baute im 15. Jahrhundert nicht nur in Dalmatien, sondern auch in Italien monumentale Bauwerke, wie beispielweise die Kirche S. Francesco alle Scala in Ancona. Um dieselbe Zeit wirkte in Dubrovnik der hochbegabte Maler Nikola Božidarević, der als Nicolaus Ragusinus auch jenseits der Adria hoch geschätzt wurde, der aus Šibenik stammende Natal Bonifacij war im 16. Jahrhundert einer der berühmtesten Kupferstecher Roms und diese Reihe im Ausland zu hoher Geltung gelangter kroatischer Künstler liesse sich noch lange fortsetzen. Aber auch im eigenen Land riss das künstlerische Schaffen trotz vieler kriegerischer und politischer Unbille nie ab. Alle Kulturepochen von der primitivistischen über die altchristliche und altkroatische, über Romantik, Gotik, Renaissance und Barock bis zur Gegenwart haben die künstlerische Schaffenskraft

Ø
horvát

Auer Róbert

festő

[ide irandó a következő név]

lásd a 163. laptól.

Pola vijeka hrvatske umjetnosti

Zágreb, 1939. *

Horvát festők, grafikusok, szobrászok, építészek, külön csoportosítva, ABC. rendben.

Lásd okvetlenül azért, hogy mit kell kihagyni és esetleg mit kell felhasználni

Ez a irat rövid ismertetése a műnek.

A tisztán horvát vonatkozások mind mellőzendők.

Továbbítással!

*

(Fordítása: Fél század horvát művészete) 1888 – 1938 ig

Zágráb. T. 7283.

Szemközt van a kőkapu, mely alatt oldán látszik; balra a sarkon, ülő oroszlán képez diszt, jobbra egy oszlopcsarnokos épulet köti le figyelmünket. Jelzése alól balra: A. B.

Tusrajz, mér. a vk. 19.4: 16.4 cm.
Osztr. Magy. Monarchia XXI. 281 l.
Készitette Auer Róbert.

Sz. n. 234-902
379-902-1532.

Auer Róbert

Zágráb. T. 7284.

A város látképe a háttérben hegylánczczal, az előtérben a Ferencz József téren balra ~~[illegible]~~ ⊥ kupolás épulettel és jobbra a park közepén ~~[illegible]~~ az uj ~~[illegible]~~ városi mű~~[illegible]~~al. Jelzése

⊥ csarnokk

⊥ a Starcsevics-féle

alól balra: A. R.

Tusrajz Auer R-től, mér. a vk. 21.1: 37.6 cm.
Osztr. Magy. Monarchia XXI. 291 l.

Sz.n. 235-902
379-902-1548.

Auer R.

Varasd. T. 7285.

Az előtérbeli szinház két-emeletes épület erkélyekkel és szoborokkal diszitve. A háttérben fák képeznek csoportot. Jelzése
alól jobbra: A. R.

Tusrajz, mér. a vk. 13.1: 21.5 cm.
Osztr. Magy. Monarchia XXI. 457 l.
Készitette: Auer R.

Sz. n. 236-902
379-902-1666.

Görgeteg. T. 7286.

Az ikonostas képei közül a Megváltó és édesanyjának képét kivéve a többi medaillon alakú és fölül a feszület képez diszt. Az eredeti festményeket Orfelin Jakab festette. Jelzése alól balra: A. R.

Tusrajz Auer R.-től, mér. a vk. 21.9: 16.5 cm.
Osztr. Magy. Monarchia XXI. 565 l.

Sz. n. 237-902
379-902-1748.

Auer Róbert M.D.K.

Bp.19o1.

Zágráb.13X19.cm. illusztráció Pinter Robert: Zágráb város története c. cikkéhez.id.mü 267-294.p.

Szign.AR. - Morelli G.F.i.

- - rajza után egyszinü fametszet.Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.21.Magyarország.VIII.köt.19o1.291.p.

Auer Róbert M.D.K.

Bp.1901.

A varasdi szinház. Szövegközti illusztráció Hranilovic Henrik: A Dráva-mellék c. cikkéhez.id. mü 446-465.p.

Szign. AR - Morelli G.F.i.

- - rajza után egyszinü fametszet.Készült Morelli Gusztáv Müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.21.Magyarország.VIII.köt.1901.457.p.

Auer Róbert M.D.K.

Bp.1901.

Régi kőkapu Zágrábban. Szövegközti illusztráció Pinter Róbert: Zágráb város története c. cikkéhez. id.mü 267-294.p.

Szign. AR. - Morelli G.F.i.

- - rajza után egyszinü fametszet. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.21.Magyarország.VIII.köt.1901.281.p.

savijać

Auer Robert horvát festő, szül 1876-ban Zágrábban. Az ipariskolát szülővárosában végezte, azután a bécsi festő akadémiát és monakói festő iskolát látogatta. 1896-ban Zágrábban ~~jött~~ telepedett le. Nemsokára ezután Amerikába költözködött, a honnan ismet 1904-ben Zágrábba jött vissza. Jelenleg Zágrábban

I sjećanj
II veljača
III ožujak
IV ~~travanj~~
V svibanj
VI lipanj
VII srpanj
VIII kolovoz
IX rujan
X listopad
XI studeni
XII prosinac

Strossmayer Koledar za god. 1907 - 314.

Auer Róbert, horvát festő; szül. 1876-ban Zágrábban. A zágrábi ipariskola elvégzése után a bécsi és müncheni képzőművészeti akadémiákon fejezte be tanulmányait. 1896-ban visszatért szülővárosába, kevéssel utóbb azonban Amerikába ment, honnan 1904-ben jött haza. Azóta állandóan a horvát fővárosban él, ahol jelenleg, mint a művésziskola tanára működik. 1900-ban a párisi világkiállításon A barátnők cz. képével szerepelt. A. az újabb horvát festőnemzedék egyik legtehetségesebb tagja.

Strossmayer koledar za god. 1909. 196. l.

Auer Sándor

szegedi kőfarago

lásd okv.

Kiss Szeged

242. l.

MOB kl. 3703. n

Bugiardini, Olasz festő IV. 35.

megírva

Auer Zakariás

ács

Sopron

1635. jun. 13.

polgáreskü

Hází

~~2116. I. Delhaes.~~

2116. Mátyás király Bécs előtt.

Balról, díszes tábori sátor
jus 21-én megjelent bécsi kül
olyan mozdulatot tesz, mintha
Tollas kalapja és prémmel szé
szemöldöke szőke, szeme barna
kába vetett lánczon emléket
rülötte az országnagyok és a
az asztalra támaszkodó ~~kiss~~
főúr válik ki, ~~mögötte~~ mögötte lá
(tagjaiból) ~~három~~ hármasával sor
állnak. Közöttük egy hosszú s
szekulcsolva figyel a vezető
tagjai helyezkedtek el. Szemk
lót tartó és czimerre támaszk
HVNGARIAE DA.. szavakkal. A lo
A háttérben Bécs városá~~t~~ sz
felhőzött. Jelzése alól jobbr

Vászon, méretei 530: 308
Delhaes István hagy~~atékát~~
Átvétetett 1902: I. 12-én

Hornanya 1893 augusztus

MDK.

Carl Auerbach, festő

Caspar Reisner-rel együtt a tatai kapucinus templom főoltárképe.

Gilyén Nándor: A tatai Kapucinus templom
Müv.Ért.1957,VI.évf.4.sz.3o2 l.

MDK

Auerbach, Carl festő XVIII.sz.

A tatai kapucinus templom főoltárképe

Gilyén Nándor:A tatai kaucinus templom
Művért 1957.VI.évf.4.sz.302.l.

Carl Auerbach

három festménye díszítette a budavári Szt. Zsigmond kápolna Szt. Zsigmond oltárát /k-i fal, kiülő boltmező/ Szaplótlen fogantatás oltárát /nyugati fal, középső boltmező/ és Szt. József oltárát /ny-i fal, kiülő boltmező.

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Műszaki k., 194 l., 212 kép

96. l.

Johann Carl Auerbach festő MDK

bécsi. Kisbér r.k. templom, oltárkép Krisztus a kereszten. 1778.

Genth. Müeml. 1959 I. 162

M.D.K.

AUERBACH Johann Carl festő

1738 - 1786/88

1767 Buda várkápolna Szt. Zsigmond, István és József oltárkép (Máriaremete)

1767 Szentjános rk.t., Krisztus keresztelése oltárkép

1769 Féltorony kastély kápolna, Krisztus keresztelése oltárkép

1778 Kisbér rk.t. Krisztus keresztén oltárkép
Tata kapucinus t. főoltárkép

Garas XVIII. ny. 43, 161-162, 169, 177, 198, 200, 207.

Johann Carl Auerbach bécsi festő

1767-ben a Vásárpolna számára

festett oltárképeket

Budapest története ~~197~~x III. Akad.kiad.Bp.1975

243. old.

MDK

Karl Auerbach, festőm.

ki 1767-ben a budavári Zsigmond-kápolna három oltárképét festette./Bécs; Staatsarchiv: A Geh.Kammer Zahlamtshauptbuch 1766-1769. .848./

Kapossy János: A magyarországi barokk európai helyzete. - Magyar Müvészet.1931. 26.1.

Auerbach, Carl

bécsi akadémiai festő festette a tatatóvárosi Kapucinus templom egyik főoltárképét a XVIII. század végén.

Reinhelyi Elemér dr.

Tata a művészetben.
A tatai piarista rendház és múzeuma.
Budapest, 1938. 16 l

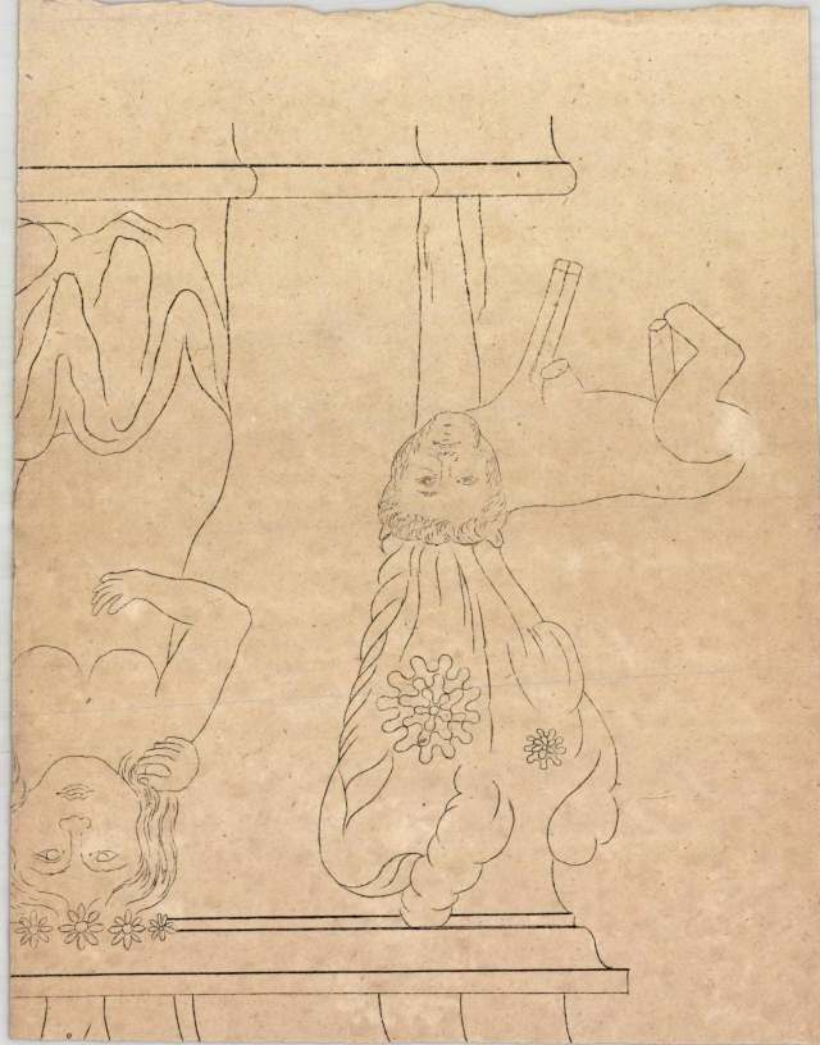

Auerbach

1769. July. Dem Auerbach K. K. Accademie Mahler Vor ein Altar Blath 14 Schuch hoch die Tauf Christi von Joh. Baptist vorstellend nach halbthurn 200 f

A féltoronyi kápolnája
A féltoronyi Kastely részére festett oltárkép; de lehet, hogy ez a féltoronyi plébánia templom részére készült.

Fleiféltoronyi kast 154. l.

A kép már nincs meg.

Auerbach Johann
Karl

bécsi festő
Mária Terézia meg-
bizásából a budai
kir. palota kápol-
nája részére oltár-
képet festett, mely
szent Istvánt, szent
József és szent Zsig-
mondot ábrázolta.

Fleisch Kammer

11. l. –

Auerbach Károly

l.

Ernst Külpmeester

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Auerbach Károly

MAGYAR MŰVÉSZET

1931. 26

Auerbach, Johann Karl

M.o. 1932. 259

Ism. Ibl Ervin:
Magyar Művészet
1932 259-l-es
Pigler Andor
Mb
Szárádok

be kell a cégjegyzékbe vezetni.

Felügyelő bizottság.

az ellenőrző bizottság ellenőrzi
közgyűlés választja.
legalább 3-tagból kell állni
1-évre választandók de 3-
évnél tovább nem lehetnek.
a Részvény Társaság vagyon ke-
zelését és üzlet vezetését bár
mikor felül vizsgálhatja és aláír-
hatja
a közgyűlésen számolnak be
tapasztalataikról
ha az igazgatóság működésében
bűnös visszaélést talál rend-
kívüli gyűlést hív össze.
Az igazgatóság vel. bizottsága
egyetemlegesen felelős a mérleg
felállításáért.

Auerbach, J. K.

A budai kir. várkápolna számára festette fenti udvari arcképfestő azt a három oltárképet, Szent István, Szent József és Szent Zsigmond ábrázolásával, melyekért 1767-ben vett fel 742 forintot. E képeket ujabban eltávolitották eredeti helyükről s ma a mária-remetei templomban vannak.

Fleischer 1932.

Századok 1933. 217. l.

Féltoronyi tévekenysége u.o. 217 lapon, alul.

Auerbach, Johann

Karl

festo

1765-ben a féltorony-
kir. kastélyban
-dolgozott-

vrod
z Fleisch Kammer
13. l.

tatás, 1932. április 30.

	Mérleg		Eredmény	
	V.	G.	V.	Ny.
	1532·12			
	91266–			20398
	159994·8		326·52	
40	9260	137324		
	600p			

Aurbach, Karl

1778

festette a kisbéri
rk templomnak a
Krisztust a keresztén ábrázoló oltaképet.
(Máriatól, Mária
Magdolnától és Szent
Jánostól környezve.)
Fenti Maulbertsch
tanítványa volt, amint
az a képről nyilvánva-
való

Láttam 1938 nov.
15
minkor e kép restau-
rálása nyében a bely-
színen jártam.)

Stock S. A:

Mellig látható, ⊥ s talapzatra helyezett tojásdad medaillonban van ábrázolva. Párókájá göndör, bajusza s szakálla leberetvált. Collaréjának ligulájá széles s cappájá felett lánczon hordja a keresztet. Felirata a talapzaton hat sorban:

⊥ szembe néz,

Simon Ambrosius
Nobilis de Stock Episcopus
Rosoniensis in celeberrima et
antiquissima universitate Viennensi
Facult. Theologicae Caes. R. Praeses
et Director etc. etc.

alól balra: Auerbach pinx. 1751.
jobbra: J. E. Mansfeld sc. 1773.

Rézmetszet, méretei a vonalkeretnek 16·2 : 8·7 cm.

9923.

Sz. N. 484/98.
112 – 98 – 831.

Auerbach János
Károly

festő

XVIII. sz

l.

Kem Pozs

29. l.

Mikor az 1760-as
évek közepén a pozsonyi
Ur palota kápolnájának
díszítő munkálatai folyt-
tak, Mária Terezia
A-t küldte Pozsonyba
a munkálatok felül-
vizsgálatára

megvan

Auerbach, Johann Karl

festő

wód

Kaplung Jahrb

54, 55 l.

Szül. 1723 jul. 9. Beisben
+ 1788 jul. 31. u. o.
Auer Johann Gottfried
fia. A bécsi képzőm.
akadémia tagja [illegible]
Egyházi [illegible] és arcképe
két festett. Egy oltárképe a
beisi szent István dombon
van.

Thieme-Becker
II. k. Leipzig 1908
245 l.

Romániai Szent András plébánia-templom

VIII. 12.

Auerbach

Mária Terézia. 10457.

Vállig, kissé balra, fejéről fátyol omlik vállaira, fülbevalója hosszúkás gyöngyszem. Felirata fölül:

Maria Theressia Rom. Imp.

Kézrajz, mér. 32:21 cm.
Rajzolta Auerbach
Delhaesz István ajándéka.

MDK

Auerbach Fábián,

egy magyar-stylü hálószoba egyes mutorai.

/"mintalapok" IV.évf. /Gaul Károly tanár szerk., faipari füzet/.

"Mintalapok iparosok és ipariskolák számára." szerk.
"Vasárnapi Ujság" 35. sz. 1898. 45.évf. 599.l.

Auerbach, Johann Gottfried

festő. szül. 1697. okt. 28
Mühlhausenben
l. (Türingia) megh. 1753
aug. 3. Bécsben

Va Hö Ernst gyűst

VI/I. 2.

1716-tól Bécsben elt
1735 tól udvari festő.
1750 tól a bécs képzőm
akad. tagja Oltar ci
arcképeket festett

Thieme-Becker
II. 12. 245. l

indulok uj alkotmányos küzdelembe, ezekl
gitimizmus lánglelkü apostola: Griger Mik
királyság megváltó eszméjének. És fegyv
nyugalmat, békét, becsületes demokráciát
Ezért fordulok barátaimhoz, hiveiml
lakozzanak hatalmas, lelkes táborunkhoz.
igaz ügyet, harcoltam a főváros autonomiáj
sok ezer embertársamon, joggal kérheten
harcolni az elnyomatás veszedelme ellen.
És kérek mindenkit, akit közös eszme
nek semmit, amig igazolt embereim
Griger Miklós és az én nevem szer
Budapest, 1935 március havában, a

Márkus-nyomda, Budapest, V., Bank-utca 5. (Felelős vezető: Márkus Géza
Felelős kiadó: Berecz Vilmos.

MDK

Auerbach Hermannus jud. Pest, Terézváros.

festő

Kaposszy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. Műv. Ért. 1952. 1. sz. 138 l.

M.D.K.

Auerbach H. iparművész asztalos

terve szerint készült „magyar stilü" billiárd szoba képe az ezredéves országos kiállításból.

A Magyar Mérnök- és Épitész-Egylet Közlönye, Bp. 1897. 31. köt. 272. old.

Auerbach János, porcelánfestő TDk.

40 éve dolgozik a Herendi

Porcelángyárban.

Havas Ervin: Herend márkája 4-5.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. júl. 2.

AUERBACH JÓZSEF, keramikus

A városlődi kőedénygyárban, minden bizonnyal, mint szakmunkás keramikus dolgozók névsora 1851-1950
AUERBACH JÓZSEF, gyári munkás, 1901.
Függelék, 298.old

MOLNÁR LÁSZLÓ: A városlődi kőedénygyár/1866-1950/
276.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

Auerbach Lipot = Ucs Lipot

Auerbach Lipót

1889/90 – 1893/94

Tetépzőmfőiskérk

63. l.

MDK

Auerbach Lipót

agyagedények

Almási Balogh L: A karácsonyi kiáll. Magyar Iparművészet 1903. jan. 1. 1-28. l. képekkel.

Auerbach Lipót

MDK

fölvételei nyomán szemelvények a tolnamegyei pásztormüvészet köréből. repr.

Magyar Iparmüvészet 1901. 171.,172.o.

megírva

Auerbach Zsigmond
festő
Pestről, 1826-ban 20 éves

Auerbach Zsigmond, festő, Pestről, 20 éves korában, 1826-ban a történeti festészet és rajz szakosztályának r. hallgatója volt.

Fleischer Bécs 28. l.

T. 986 D.

várat, melynek tövében a patakon
balról a vár felé, a hát-
gyelmünket. Felirata:

d.

tein és Rösch Bécsben.

elynek mér. 18: 25.3 cm.

Auerbach Zsigmond

l.

LykaMagyműI800-50

184, 188. l.

6 Miklós		Miklós **Görög:** Miklós **Izraelita:** Kiszlev 22.
Hétfő 7 Ambrus		**Protestáns:** Ambrus **Görög:** Ambrus **Izraelita:** Kiszlev 23.
Kedd 8 Szepl. fogant.		**Protestáns:** Mária **Görög:** Patáp **Izraelita:** Kiszlev 24.
Szerda 9		**Protestáns:** Natália **Görög:** B. A. fog.

Auerbach Sigmund

Geb. in Pest, Maler
21 J. alt.

1822-23.

Bécsi akadémia
Ujhrzy

Kis-Zombori ifjusági egyesület II. 174.

AUERBACH MIKSA

MIKLÓSI-SIKES Csaba: Adatok az erdélyi fényképezés történetéhez = Fotóművészet, XXXIII.évf. 3/4.sz. 1990

26-27-28.p

Auerbach Miksa aradi működé
legkorábbi adatunk 1860-ból való. A
sajtóban neve 1862-ben bukkant fel, am
kor *„a boldogult jeles aradi költő, Lisznyai Kálmán arczképét több száz példányba egy kőnyomatról lefotografálta, áruba bocsátotta, azon feltétellel, hogy az innen bejövendő összeget minden levonás nélkül a költő családja felsegítésére fogja szolgálni."*[41] 1864-ben már *„Auerbach és Kozmata műtermérőI"* írt a lap, akik *„egy idő óta különösen szép bizalmat és elismerést szereztek maguknak sikerült képeik által. Ők kezdték meg itt azon helyes eszme kivitelét is, hogy valamely egyesületi tagok mind egy képre állitják elő... Legújabban az aradi lövészegylet ezen évi tagjainak arczképeit állitották össze."* 1864-ben Fett műterme mellett már az övék volt a legkeresettebb Aradon. *„Fényirdájuk bármi fővárosban vetélkedésre képes lévén, ezek mellett nem igen tudnak megállni."*[42] Júliusban képeiket leszállított áron árusították[43], novemberben pedig Kozmata európai szakmai körutazásáról adott hírt a sajtó.[44] Tevékenységük területét kibővítették. 1865-ben Nagykanizsán, egy évre rá Makón is új *„fényképészeti iro-*

Auerfeld A.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia Magyar növendéke;

belrathozás éve 1837

Jászai Géza: München und dir Kunst Ungarn 1800 bis

1945. Ungarn Jahrbuch Mainz 1970 10 1 149 1

M. J. K.

AUERLICH, Paul

Laid Aurlig és Schirmer

Lorenz Sievert: S. Hann

Brukenthalischen Museum u. Hstadt. 1932.

Auers, Mathese von

l. XVI. sz

1560. Egör Györ

vár anak erdítésen dolgozott

Hadtört. Közl.

1933. 13. l.

Jacobo Ranger paller zegede volt. Mars 3 frt fizetett kapott

Maggiorotti Leone

Andrea – Banfi Florio:

Egör vára.

Hanos társával

~~ot~~ a bástyaöv átépítésen dolgozott

? Ó megnézni

Tehér fecske VIII. 181.

megirva

Auersperg hercegné

nül. gr. Festetics Johanna

2 férfit ábrázoló festmenye, melyek közül az egyik állítólag Pecsovics tolnai tisztartit ábrázolja, aki a 40-es évek ben főkortese volt az anlikus pártnak és a kiröl a „pecsovicsokat" elnevezték.

repr. Reitzel

Vas. Ujs. 1917. 647 l.

(Mukedvelő festő)

r:

I ~~Felső~~ Szeged ~~Tarkány~~ vidékén,

~~[illegible]~~

t zöldelő (mezőn) egy idősebb férfi és egy fi-
a ~~[illegible]~~. Az előre hajlott munkás kapájával
ában kupakos papa van, ne Nemez kalapja karimás,
beretvált, szövött ujjasa és kötényje kék, csz-
t leány pedig a piros kötényéből kivett magot
i fehér kendővel kötötte be, ~~[illegible]~~ felgyűrt
s szoknyája viola. A kék égbolt felhőtlen.

ilasy."

47: 56·5 c/m.

/98 sz. leirattal. Ára 300 frt. — Elszámolta-
az elszámolás elfogadtatott 1899: v. 25-én
277/99)

X

megirre

Auersperg Zsófia

Anya gyermekkel
vorf. 20.3 x 25.5 cm

Föv. Kept. Lelt.

1948.

MDK

Auffenberg-Bruck Natália

Elvarázsolt hercegnő. Gipsz

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll. kat. 38.l.

MDK

Aufenberg Bruck Natália

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll. kat. 57.l.

MDK

Auffenberg -Bruck Natália, szobrászm.

199. Elvarázsolt hercegnö. Szobormü. Gipsz.
Egyetlen példány.

Mücsarnok. 1904/5. téli kiáll. Kat. 38.l.

Auffenberg-Buck Natália MDK

Elvarászolt hercegnő, gipsz

Műcsarnok 1904-5. téli kiáll.

Auffenberg Ireń, ejítész

L: Gulhy Mariann

(gyémánt): Csőrzoborból jön a levegő 3.

Esti Hírlap, Bp. 1978 nov. 21.

magyar

Aufhalter József (?)

kártyapestis

l. Debrecen

Kolbkártyaf

többször

és különféle

keresztnevek alatt.

[illegible]

1.– Surányi Károly, áll. fögimn. tanár

2.– népfölkelő, közlegény.

3.– ?

4.– Pöttartalékos, nyolc heti kiképzés.

5.– Nös; két gyermeke: Károly, szül. 1900
Tibor " 1902

és saját háztartása van.

megvéd

Aufhalter Lajos

kártyagyáros

Debrecen

l. Sőregi János

Írások a szárevés szabadságharc emlékezetére. Debrecen 1948. 28. l

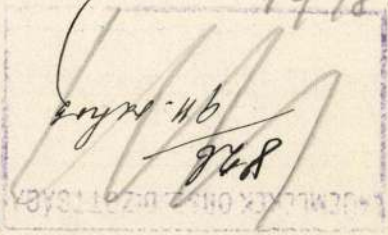

többször 30. l.

[signature]

1948 XII. 16

KÖZMŰLEKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA

„HERMES" Magyar Általános Fartoázlet Részvénytársaság
DOROTTYA-UTCAI FIÓKPÉNZTÁR. V., DOROTTYA-UTCA 8.

Nagyméltóságú
Báró Forster
„Miemlékek szla."

Ezennel igazoljuk, hogy Ko

„Utselőlegvisszatérit
Négyszázötvenn

fizet ett le pénztárunknál, mely
mai értékkel nagyb

K 454.42

AUFRADLER, Georg, pozsonyi fazekas

G.A., Hafner, †58 éves korában, [illegible] Pozsony, 1848 november 4. (1848, II. kötet, 795 l)

Preßburger Zeitung

(Genthon)

Aufrecht és Goldschmidt.

kömyrkötés pályázat

Ipermüvészet 1895-ben 7. l.

Aufsalter György

Jaszagó, Dánszentmiklóson él.

Pestmegyei Hírlap 1969 április 20.
5. old.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI
HÍRLAP

1959 APR 2 D

1021

A fafaragó

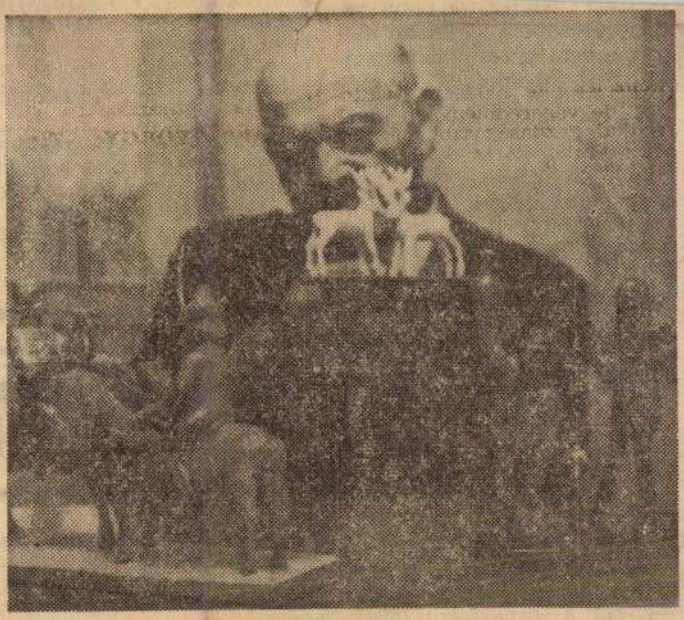

— Ez a két szarvas most készül — mutatja *Aufsalter György* Dánszentmiklóson, otthonában, legújabb művét. Szobrocskája még a fa testének világos, csaknem fehér színét viseli. Az asztal csipketerítőjén előtte álló két szoborcsoport ellenben már sötétre pácolt, ahogy a vitrinben és a szobában másutt is látható valamennyi. A libán lovagló Ludas Matyi, az ágatlan, kiszáradt fatörzs tetején fészkelő madár — ez talán a legszebb különben — és a felsorolhatatlanul sok többi.

— Csak kés a szerszámom.

Mindent megmintázok, amit a természetben, képen, a tévében látok és megtetszik nekem. Legelőször talált bugylibicskával egy halat csináltam. Hatéves voltam akkor.

Igy hát 73 esztendeje került ki ügyes kezéből az első faragás, mert a 79-et már betöltötte. Nem, soha senki nem mutatta meg neki a faragás csínját-bínját, maga magától jött rá fortélyára, tanulni nem volt módja, rá sem ért.

— Gyerekkorom óta magam kerestem a kenyeremet. Huszonöt évig kihordó voltam Pesten a Klotild-palotában egy divatszalonban. Aztán a végén szeszgyárban dolgoztam, onnan mentem nyugdíjba. De akárhol is voltam, szabad időmben mindig faragtam. Mennyi faragást készítettem? Nem tudom, hány százat, vagy ezret. Soha egyet sem adtam el, de sokat elajándékozgattam ennek-annak.

Öt éve

Cegléden kiállítást rendeztek faragványaiból. Még régebben Dánszentmiklóson is.

— De nem üvegszekrényben helyezték el a szobrokat, még kötél sem választotta el a nézőktől. Vásott gyerekek sokat össze is törtek.

Nem lehet letagadni, van mozgás és élet faragványaiban. Az arányismeret hiányát azonban bizonyára észrevenni. Ha ugyan annak mondható, hogy a magyar vitéz két kézre való pallost eggyel forgat a török lovas finom pengéjével szemben. Mert ez a széles, nagy fegyver esetleg a magyar fölényét, biztos győzedelmét jelképezi a párviadalban. A hatalmas butykos pedig a magát utcahosszat végigmulzsíkáltató duhaj falurossza italbefogadó-képességét.

Ha tanulhatott volna

szobrászatot *Aufsalter* bácsi... Faragókészsége így sem pusztán időtöltés, kedvtelés, vagy könnyed szórakozás, fellelhető abban ami kezéből kikerül, a művészi kifejezés keresése.

Sz. E.

(Foto: Gárdos)

isaszegi bakter, a pátyi védőnő és a többi kisember, akinek a napi nyolc órai munkáját fogom bemutatni. De még várniuk kell. Csak kézenfogva, egyszerre léphetnek elő az ismeretlenségből...

— De micsoda lárma ez? Hogy beszélhetnek egyszerre ilyen sokan?... A telki tsz *Zrinyi Ilona* szocialista brigádja intéz rohamot ellenem. A

mények között élő cs
gahévizen. Szociális
ügye. Iratselejtezés és
tár a Levéltárban. Me
ruházási Iroda, népf
röskereszt...

NEM KELL TOL
kedves témák, mind
rültök. Most azonban
rá. Vasárnap „megje
lapban, tehát valami szépet kell írni...

Komáromi Magda

SZŰTS I. DÉNES:

Zálogba Tett Hónapok

4

A város csupa fény. Sétálok a forgalmasabb utcákon, nezegetem a kirakatokat, amelyek tele vannak szép holmikkal. De ehhez pénz kellene, sok-sok pénz. A szerkesztőséggel szembe a nyomda ablakai világítanak. A szedőteremben kopognak a gépek, a kis réz zsetonok végiggurulnak a sineken, a forró ólom párát csap a mennyezetre. Hallom a rotációs gép dübörgését. Találomra másik utcába fordulok. Nem ismerem Somvárat, bár munkanélküliségem alatt elég sokat járkáltam. De este minden vá-

út, amelyen megyek vasúti átjáróhoz vezet. A sínek mellett kődobásnyira folyócskát pillantok meg, amint ezüstösen kígyózik puha, omlósföldű ágyában. Az utcai lámpák fölött fehéren süt a hold, s rohan a domb teteje felé. A folyó partján öreg fák állnak, alattuk padok. A távolból friss növényszagot hoz az enyhe nyári szél. Néha autók motorjai törik meg a csendet, a palyaudvar felől mozdonyfütty hasít a levegőbe. Jól kivehető a gőz sistergése és egy parányi remegés, amely vonat közeledtét jelzi. Megfordulok és lassan hazafelé baktatok. Szeretném tisztázni helyzetemet a

lopnál dolgoznak. Két embert még kérjenek Sóstól, mert kevesen lesznek. Háromszor kell a betont karolni.

— Egyes betonozóbrigád! Maguk a csarnok északi részén maradnak... Előkészítők?... Hármas falazóbrigád!...

Még vagy tíz csapat nevét olvassák. Lassan kiürül a térség. Már csak egy ember marad a színen.

— Kopogtatóbrigád!?

— Jelen! — kilépek a helyemről, egyedül, hónom alatt két nagy fakalapáccsal, mint amilyenekkel otthon anyám a húst vékonyítja.

— Társa hol van?

— Elment ajtókon kopogtatni, hogy helyezzék más munkára.

— Nem baj. Egyedül is verni tudja a deszkát. Ma is a kettes betonozóbrigád alá megy, mert ott nem tudnak vibrátort használni. Ott kopogtasson!

— Igenis, mindjárt indulok.

Megszorítom a szerszámokat, aztán megkeresem a tizennyolcas oszlopot. Jó magasra kell másznom, mert az alját már kitöltötték betonnal, talán már meg is kötött. Az oszlopról jól látom a nap arany fényében fürdő várost. Gerberék háza a „mama szoknyája" alá bújt, eltakarják a testes épületek. Jobb is!

Már égy hete építem itt a szocializmust, közelebbről ezt a kolosszális méretű gyárat. A főépület háromszáz méter hosszú. Fele már készen van, ott már dolgoznak a Szovjetunióból importált gépek. Pi-

Augenfeld Alajos MDK

Perspektiva, Compositio I-III. rajz

Mücsarnok 1899/1900. téli kiáll.

MDK

Augenfeld Alajos

Perspektiva. Compositio I. Rajz

Perspektiva. Compositio II. Rajz

Perspektiva. Compositio III. Rajz

Képzőm. Társ. 1899/900. téli kiáll. kat. 37.l.

Augenfeld Erzsébet

textil

1911

Ernst 1930.

81.l

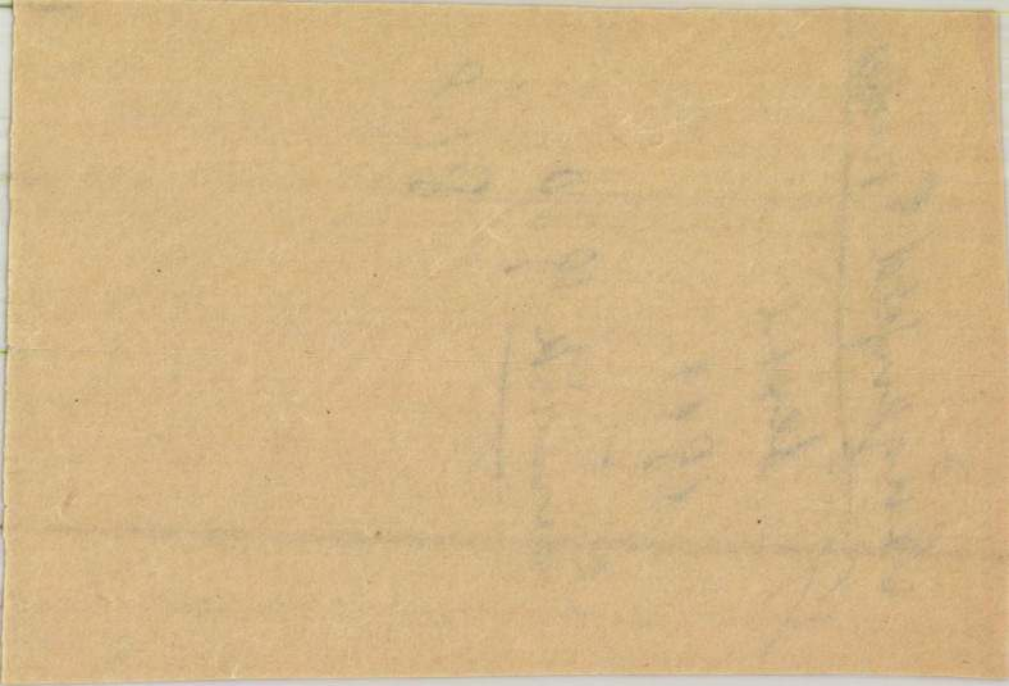

Augenfeld Józef

grafikus

1911.

Ernisk 1930

81 l.

MOK

Ungerfeld József
nyomdász

munkája nyerte a harmadik díjat
Ábra a 237. lapon.

Wankó Vilmos: Az év-könyv belső címlapjára kiírt pályázat
Grafikai Szemle 1929 évf 6-7 sz 227 l

Augenfeld Lili

Csermely János rendezett festőművész növendék kiállitást, melyet /k./ sign.-val ismertet a lap Müvészet c. rovata.
A résztvevők közül Augenfeld Lili meglepő komolysággal tanulmányozza az aktfestés minden változatát, ami komoly értékeket eredményez mu munkájában. Bruszt Klára merész megoldásokat keres a formák müvészi létrehozására. Hadla Gyula festményei könnyedek és levegősek. Dr. Vosinszky Kázmér akvarelljei technikai készségét áruljak el.

A HÉT, Bp. 1921. május 2o.
XXXII. évf. 14. sz. 237. lap.

Allgemfeld Lujza

1921/22 – 1922/23

Ferkészőmfőiskék

63. l.

703

mDK

Augenfeld M. Miksa
mesterszedő

munkája a 4. z. melléklet

÷ Boritékunk, lapdiszünk és mellékleteint

Grafikai Szemle 1907 évf 5 sz 97 l.

MDK

Augenfeld M. Miksa
nyomdász

Tervezte a második melléklet. Pálya munka. (Keresk. nyomtatvány.)

÷ Borítékunk és melléklet ink

Grafikai Szemle 1908 évf 7 sz 145 l

MDK.

Augenfeld M. Miksa
nyomdajig.

Melléklet forvezése (Graf. Szemle kolyázata)
jó példa, hogy a legegy zerülb kereskedelmi
nyomtatvány okba is lehet csint és
modern vonalvezetést bele vinni:
Arendezése kitűnő.
(Berkényi nyomdában nyomták Bpest)

Borítékunk és mellékleteink.
Grafikai Szemle 1908 7 z. 145.

1) Angenfeld Miksa

MOK

A lipcsei könyvipari muzeum ismertetése.
Az ismertetés megemlíti a magyar és
-német szöveggel írt „Budapest epitészeti
tanulmányok" ennü heliogravurokat
melyek nelány epitési remek művet
mutatnak be fővárosunkról.

Angenfeld M.: A lipcsei könyvipari muzeumból
Grafikai Szemle 1892 Sz. 7 old.

2) Angenfeld Miksa. MDK

A lipcsei könyvipari Muzeum ismertetése.

Mikszáth „Dorfgeschichten" Neugebaer fordításában (falusi történetek)

Magyar művészek aquareljével díszített gyönyörű kiállításban jelent meg Wigand Otto kiadásában

Angenfeld M. A lipcsei könyvipari Muzeumból. Grafikai Szemle 1892 1 z. 7 old.

3. Angenfeld Miksa

MDK

A lipcsei könyvpari Imprimismertetése
Sajnálatos, hogy a kiállításon hazánk valójunkig
a kiadók zukkeblüsége miatt alig van képselve.
Hosszas kutatás után talált Aigner kiadásában
egy művel – de az is tévedésre adhatott okot a
nemeteknél – mert Tescheuben lett nyomtatva.
Geschichte der Fremdenerei. L. Abafitól.
(A zabadkölcsönösség története)

Angenfeld M: A lipcsei könyvpari Imprimatól.
Grafikai Szemle 1892 1 7 70.

MNK.

Augenfeld Miksa

nyomdász

mesterszedő szedéskompozíciója a 3. sz.

melléklet (Lyroplon)

– Borítékunk és mellékletünk.

Grafikai Szemle 1907 évf 8 sz. 170 l

MVK

Augenfeld Miksa
nyomdász

pályanyertes cikkének befejező része
Ábrák, modern záródiszek stb.

Augenfeld Miksa: Illusztrációs művek
fördelése és nyomása
Grafikai Szemle 1903 évf 2 z 19-20-21 l

MDK

Augenfeld Miksa
nyomdász szakíró

illusztrációkkal, zemléltető czikke-
-pályanyertes mű. Fejlezek, initiálék stb.

Augenfeld Miksa: Illusztrációs művek tör-
delése és nyomása
Grafikai Szemle 1903 évf 1 sz. 3-4-5-l.

MDK

Augenfeld Miksa
nyomdász szakíró

Ábrákkal mutatja be eikkében
kevés szövegnek nagy téren való be-
osztását.

Augenfeld. M. A könyvnyomtatás diszitő
eszközei
Grafikai Szemle 1904 évf 9 sz 164 l

Dear Mr. Field,

I am very much obliged to you for your kind letter of the 3rd inst.

Yours very truly,

AUGUSTIN Károly

GÁT Eszter: Pest-budai zongorakészitők. = Tanulmányok Budapest Multjából XXIII. Bp., 1990 164-165.p.
206-207.p.

M.D.K.

Georgius Aurifaber, budai ötvös

neve eg 1491. ápr. 11-ei budai kelt oklevélben fordul elő.

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában
Bp.1966. Ak.kiad. 2 köt.

1.köt. 567 old.

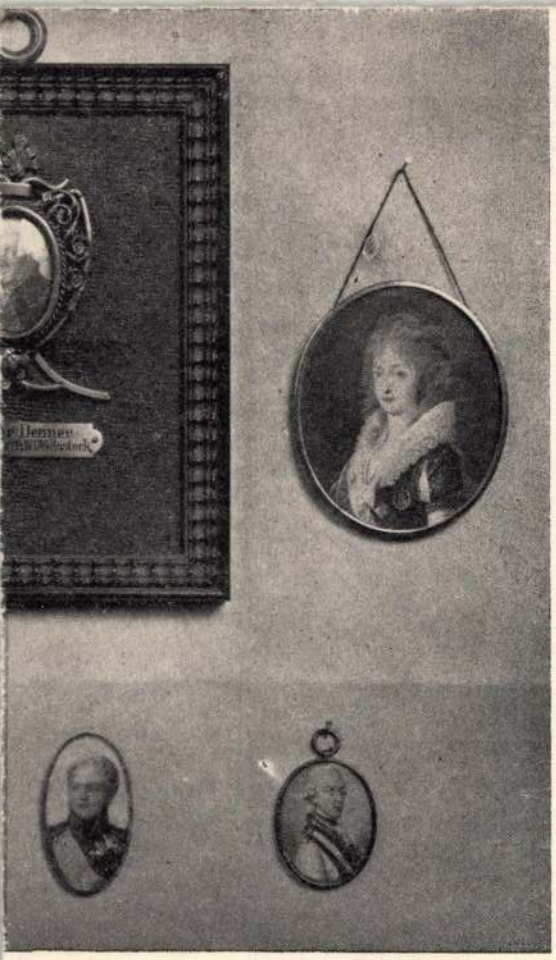

1 V. 9

V. 7 V. 10

István ötvös

(Stephanus Aurifaber)

1263-ban nemesbirtokos királyi ötvösmester, kinek egy egész faluja van.

Bárányné Oberschall Magda. A kézmüvesség első nyomai – Magyar Müvelődéstört I. 556. l.

SALES BY AUCTION

by

LANTOS

(BUDAPEST, IV., MÚZEUM-KÖRÚT 3.)

November and December 1935.

BOOKS OF

ELIZABETH

Late Empress of Austria and Queen of Hungary

AND THE LIBRARY OF THE

Istvan otvos

(Stefanus Auritaber)
1263

l.

Corvina 1925.

II 66. l.

István, ötvös

(Stefanus aurifaber)
1263 az Iglóhoz
közel fekvő Odorin vá-
roska okmánya emliti.
Minden bizonnyal egyike
volt azoknak a királyi ötvö-
söknek, akik az udvar
számára végzett munkájukért
földadományban vagy föld-
haszonélvezetben részesültek.

Horváth Henrik:

Siena és a magyarországi
renaissance kezdete.
H/12. l.

Francesco.

en. + Milan oban 1819-ben.

Pg. 109

folyó szelő ~~melyen~~ kettős nyilás ú kő-
~~...~~ Balra az út ~~vezet a háttér felé, a me~~
férfi megy dolgára. A vissza néző nő kar-
férfi jobb kezében borot tart. Jobbról ~~...~~
...rer). A túlsó parton a dombon épület ~~...~~
tornyos részek vizi malom ~~...~~. Az
...zony áll, az ölhoz lajtorját tamasztottak,
...a tűnél ~~a melynél~~ férfi melegozik és
nő néz ki. A háttérben sziklák emelked-
ngok ~~...~~ sezek egyikében a tűznél
~~...~~. Az ~~...~~ elötérben a
~~...~~ túl épületcsoportok bontakoz-
~~...~~ és fönt a magasban vadludak röp-
a mester ezen jelzését olvassuk: „F. T.

...on, méretei 62:92 cm.
...ker János Lajtó ajándéka.

Istvánaranyműves

XIII. sz.

1263-ban IV. Béla az örökös nélkül elhalt Istvánaranyműves birtokát, melyet az évi census fejében bírt, ugyanannyi évi census fejében Lengvárt fia, Göböl szász bírónak adja.

Harai Okmánytár
V. 527. l.

Tekete Nagy Antal dr
A Szepesség területi és társadalmi kialakulása. Bp. 1934. 317. l.

nek a Szepességen lévő

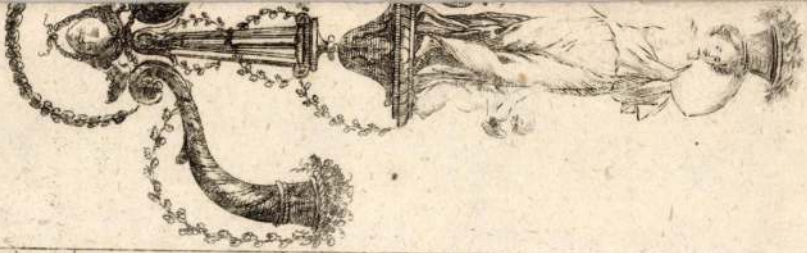

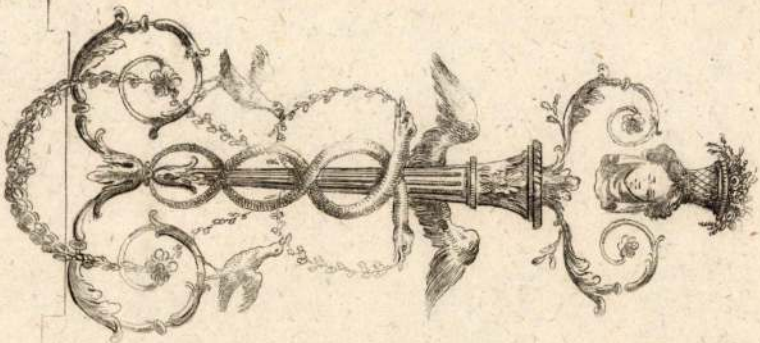

István

kir. ötvös

IV. Bélától 1248-ban

birtok adományt

kapott.

Irod

Divald Magy Ernlt

353. l.

Glossaire Inn

Pest m) Bia

István

király ötvös

(Stephanus aurifaber)

1263

l.

Divjaramtoit

72. l.

István

ötvös 1248

d.

Diviparmtört

46. C.

Aurifaber István

Aurifaber István, ötvös. 1263-ban odorini földbirtokos volt. Valószínűleg azon királyi ötvösök közé tartozott, akik az udvar számára végzett munkáik fejében földbirtokot kaptak ajándékba.

Divald Kornél: Szepes vármegye művészeti emlékei. III. r. Iparművészeti emlékek. Budapest, 1907. 16. l. — *Hradszky József:* Szepesmegye a mohácsi vész előtt. Szepesváralja, 1888.

1263

1 Bp.

(Stephanus Aurifaber),

(Szepes vm.)

megiron

Aurifaber Italus

budai ötvös

l.

Balogh Erdélyiren

I. 351. l.

1500-ban Budán Zsigmond lengyel hercegnek dolgozott.

M. Tört. Tár. 1914. 38, 138 l.

Szinyei Merse Pál. Rococo.

megiron

// Aurifaber Jakab

eperjesi senator többszor
indul utnak 1600 ban,
hogy a várost képviselje.
Január 22-én, mint a vá-
ros követe a pozsonyi di-
ctára utazik, majd
Kassán és Göncör for-
dul meg.

Kmetty 95. l.

GÁRDONYI GÉZA SZOBOR BIZOTTSÁG

Védnökök:

József kir. herceg őfensége — *József Ferenc dr. kir. herceg őfensége*

Budapest, 62. Postafiók 243.

Méltóságos
Nagyságos

Dr. Szentiványi Gyula min. titkár úrnak

H.

Lenke-tér 12 IV/5.

60. sz. m. 50 m. VII. Kr.

Aurifaber János, ötvös, a művészetek mestere. Neve 1517-ben a bécsi egyetem magyar tanulóinak anyakönyvében fordul elő.

Locher, Joanne Josepho: Speculum Academicum. Viennense etc. Vienne, 1773. 251. l.

Aurifaber János
a művészetek
mestere

János, ötvös

Meg kell emlékezni arról is, hogy a bécsi egyetemen tanult bizonyos varasdi származású *Johannes Aurifaber*, aki a XVI. század harmincas éveiben a bécsi egyetem bölcsészetkari dékánja, majd rektora volt. Neve arra mutat, hogy ötvös-családból származott. V. ö. Frankl Vilmos: A hazai és külföldi iskolázás a XVI. században. Bp., 1873. 201—213. l.

Gentmagyarvanszter

81. l.

József: II. Ulászló udvartartása. Bp., 1913. 99. l.), a bécsi adat valamivel többet árul el életéből. Értesülünk arról, hogy hat évvel előbb, Mátyás király uralkodása idején már jobbnevű mester lehetett, aki bizonyára több segédet foglalkoztatott műhelyében, hiszen inasáról, Barnabásról is történik említés.

Meyer György (Georg Mayr) és *Uler János* (Hanns Wler) budai ötvösök 1509-ben Pap János özvegyének, Ilonának ügyében tanuskodtak a budai hatóság előtt. (Quellen II. 4. — 5903.)

Meg kell emlékezni arról is, hogy a bécsi egyetemen tanult bizonyos varasdi származású *Johannes Aurifaber*, aki a XVI. század harmincas éveiben a bécsi egyetem bölcsészetkari dékánja, majd rektora volt. Neve arra mutat, hogy ötvöscsaládból származott. V. ö. Frankl Vilmos: A hazai és külföldi iskolázás a XVI. században. Bp., 1873. 201—213. l.

[363] Quellen II. 2. — 2364.

[364] 3103. (IV.)

[365] V. ö.: Alfred Walcher: Bunte Hafnerkeramik der Renaissance in den Österreichischen Ländern. Bécs, 1906. (Mesternevek, 117—121. l.)

[366] 15.164. (XVII.)

[367] 15.180. (XVII.)

[368] A század második felében, 1463-ban (17.827. — XX.) bizonyos *Hans Rab* lakatosmesterről történik említés, aki talán Győr (Raab) városából vándorolt Ausztriába, Innsbruckba. A hadifelszerelés körébe vágó munkákat vállalt s úgy látszik páncélokat (17.956. — XX.) is készített vagy legalább is javított. 1467-ben szerepel utoljára. *Casper Rab* kőfaragót ugyane meggondolás alapján említjük. 1480-ban (18.537. — XXI.) Mächelpachban dolgozott.

Hans Starch bécsújhelyi ötvös 1470-ben (3248. — IV.) kelt végrendeletében megemlékezik egy *kismartoni puskaművesről*, akinek nevét nem említi s aki tőle egy aranyozott poharat vásárolt, amelynek árával részben adós maradt.

[369] 15.430. (XVII.)

megírva

Aurifaber János

A reformációhoz való csatlakozás miatt zárták el 1529-ben a lőcsei Aurifaber Jánost, feleségével együtt és csak akkor bocsátották őket szabadon, amikor esküvel fogadták, hogy elfordulnak az eretnekségtől.

Wagner: Analecta Scepusii II. 154

Kmetty 87.

M.D.K.

Mathias Aurifaber,

porsonyi aranymüves(?)

neve Mátyásnak a Hainburgi táborban 1482. aug. 25-én helt levelében fordul elő. Szerző szerint tévesen azonosítják Matheus-szal, sőt porsonyi mivolta is hétes, mert valószínűbb, hogy Mátyás állandóan foglalkoztatott ötvöse, volt, azivel 1488-ben Velenceben vásároltatott.

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában Bp.1966. Ak.kiad. 2 köt.

1.köt. 568. old.

Ó Aurifaber Mihály

nem ötvös

lásd missale kompillator

Horányi: Nova memoria

202, 203 l.

Szinyei I 297 l.

Könyvtáramban

lásd Szinyei: Magyarirók.

nagyírva

Aurifaber Miklós

1692. Pest.

l.

Römer Flóris

A régi Pest.

Bp. 1873. 217. l.

Több adat nincs
mint a fenti

24—73. Divald graf. mūint.

[illegible]

Aurifaber (Ötvös)

Miklós

gyulai biró

1492

lásd

Veress Gyulavaros

23.1.

lásd Miklós és

Ötvös alatt

is

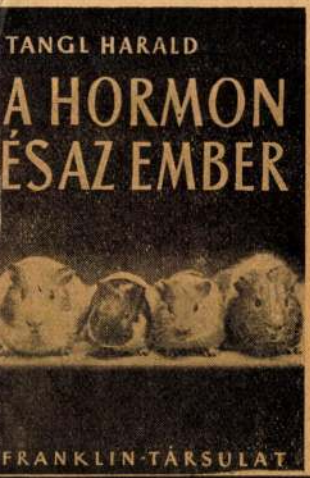

TANGL HARALD

A HORMON ÉS AZ EMBER

A fiziológia kitűnő magyar tudósa a szervezet legrejtettebb kis műszereinek, a mirigyeknek világába vezeti az olvasót. A mellékvese, pajzsmirigy, hasnyálmirigy, tobozmirigy s a többi apró, érzékeny és titokzatos műszer természetét és működését ismertetve, az élet és teremtés legmélységesebb titkaira mutat rá. A modern fiziológia igazi mesterműve ez a könyv.

JÚNIUS

Szerda

1

Pamfil vt.

Csütörtök

2

Erazmus vt.

Péntek

3

Klotild

Szombat

4

K. Ferenc

Aurifaber vagy

Ötvös Miklós

1492-ben Gyula város
bírája volt

Karács Békés vni

I - 244. l.

Aurlich —
— Ayer

M.D.K.

Paulus Aurifaber, pesti ötvös

neve egy 1467. ápr. 26-i okiratban fordul elő, melyben a budai káptalan tiltakozik, hogy két másik egyénnel együtt a káptalant szabad halászatukban malmaikkal gátolják.

Balogh Jolán: A müvészet Mátyás király udvarában
Bp.1966.Akad.kiad. 2 köt.

1.köt. 569 old.

10 Margit kir.-né		Görög Sándor **Izraelita** Szivan 20
CSÜTÖRTÖK **11** Urnapja		Protestáns Barnabás **Görög** Bartal és B. **Izraelita** Sziván 21
PÉNTEK **12** Fak. János	Utolsó negyed 13 óra 5 pk.	Protestáns Kolos **Görög** Omfriusz Izraelita Szivan 22
SZOMBAT **13** Pád. Antal	1936 Junius 30 nap	Protestáns Tóbiás **Görög** Aquilina **Izraelita** Sel.-L. 3. P.

24-ik hét Nap kelte 4 óra 3 pk. – Nyugta 19 óra 57 pk.

Aurifaber Sebestyén

ötvös Lőcse

Könnagyötv. 201. l.

1170		**Sebastianus Aurifaber,** e. 1575.
	Nr. 1138	Fedeles serleg, aranyozott, kerek talpon, vázanodusszal, a kuppa alján hólyagok. Fedelében vésett Máriássy-címer és PM. Későbbi felirat 1664-ből. — *Deckelpokal, verg., auf rundem Fuß, m. Vasennodus u. Buckeln am unteren Teil der Kuppa. Im Deckel Wappen u. PM graviert. Spätere Inschrift v. 1664.* — Ca 1560—1580. M—*H* 31

Iparműv. Múzeum — *Kunstgew. Museum*, Bp. Expos. 1884. (Gróf Andrássy Manó) III, 2, 31, 33, rajzokkal — *Mit Zeichnungen.*

Valentinus Aurifaber, pécsi ötvös M.D.K.

1495. márc. 23-ai kelettel szerepel II. László számadásaiban, aki vele hézmosó medencét csináltatott.

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában Bp.1966. Ak.kiad. 2 köt.

1.köt. 564.old.
2.a. jegz.

megirva

Aurlich György

ötv.

C.

Kőmagyötvj

1419. n.

NAGYVÁRAD

Muzeum: Ezüstlelet

Rómer F. Ferencz: A nagyváradi ezüstlelet. AÉ, VI – 1886, 204–207 l (képe 205 l)

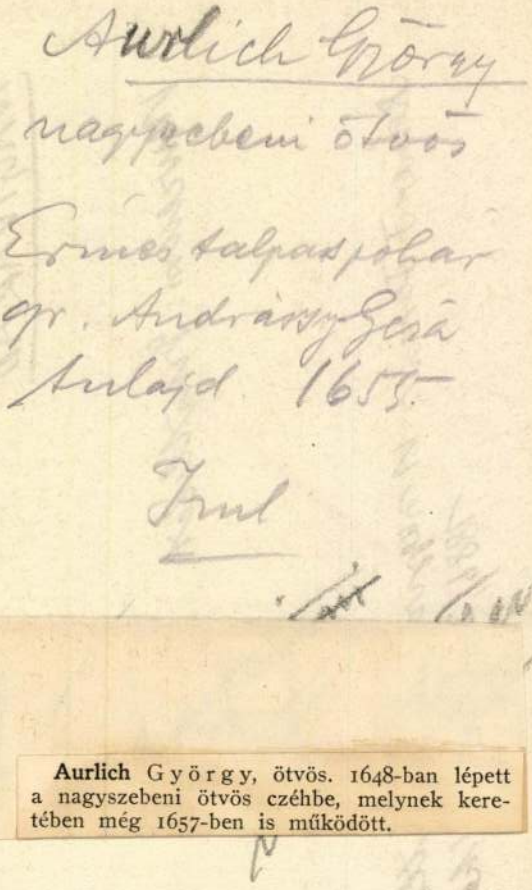

Aurlich György

nagyszebeni ötvös

Ermes talpas pohár

gr. Andrássy Géza

tulajd. 1655.

Iml

Aurlich György, ötvös. 1648-ban lépett a nagyszebeni ötvös czéhbe, melynek keretében még 1657-ben is működött.

Aurlich György
ötvös Nagynaben
Kőmagyóthy 250 l

1419 GA **Georgius Aurlich,** M 1648, † 1673. (A: V,23. Gy: 110.)

a) **Fedeles kupa, hatoldalú testén gyümölcs és angyalfejek.** — *Deckelkanne, am sechsseitigen Leib Obst u. Engelskopfe.* — „1648."
Gróf Andrássy Manó. Expos. 1884 : IV, 2 . . ., 28.

b) **Érmes pohár.** — *Münzbecher.* — „1655."
Gr. Andrássy Manó. Expos. 1884 : IV, 2, 13. Gr Andrássy Géza Expos. 1931:198.

Tö

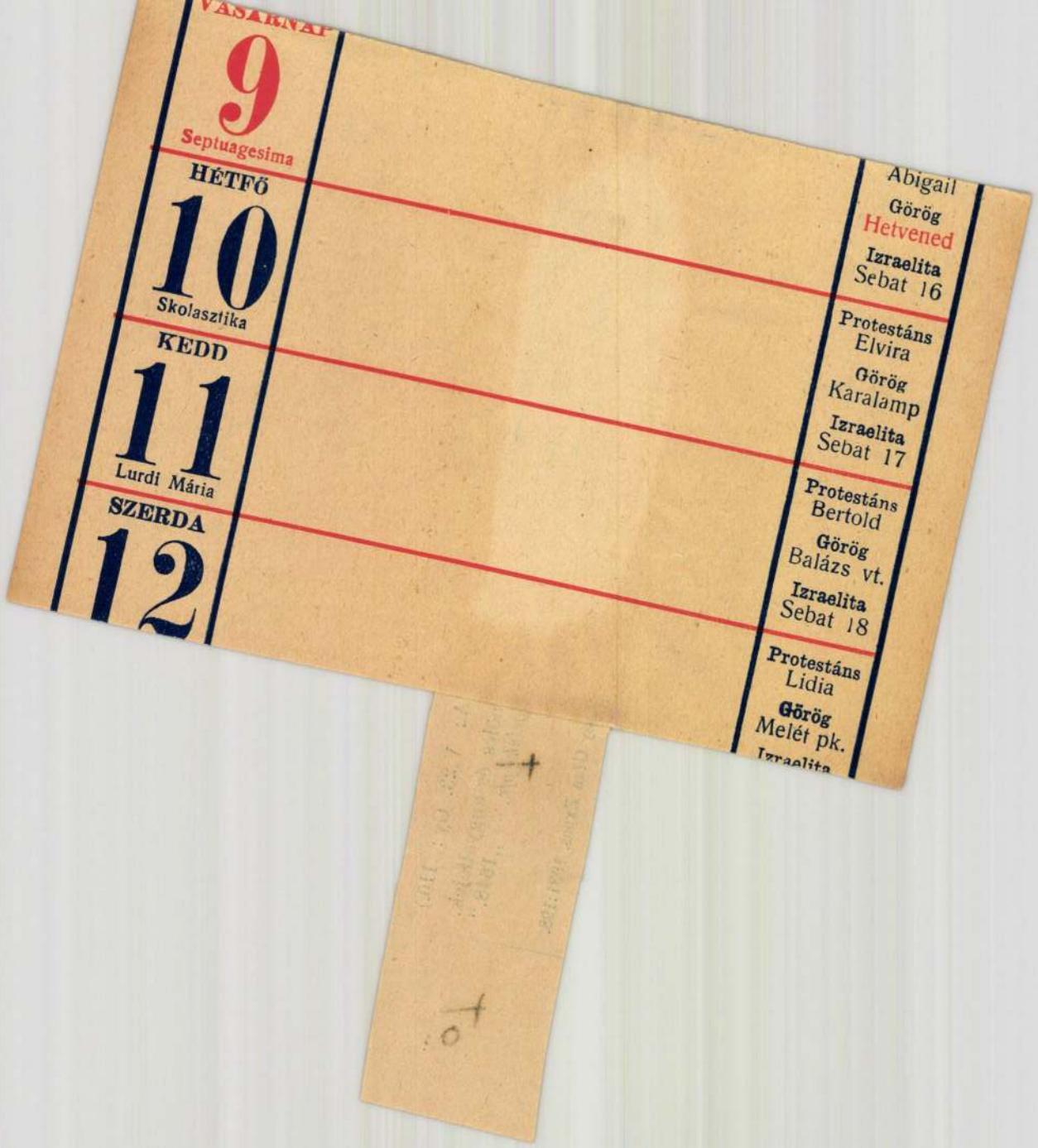
VASÁRNAP
9
Septuagesima
HÉTFŐ
10
Skolasztika
KEDD
11
Lurdi Mária
SZERDA
12
Abigail
Görög
Hetvened
Izraelita
Sebat 16
Protestáns
Elvira
Görög
Karalamp
Izraelita
Sebat 17
Protestáns
Bertold
Görög
Balázs vt.
Izraelita
Sebat 18
Protestáns
Lidia
Görög
Melét pk.

Aurlich György

magyszebeni ötvös

1648

wód

Reiss Hermst

55. l.

Aurlich György, nagyszebeni ötvös a XVII. században. Egy érmes talpas czüst pohára (1655-ből) gr. Andrássy Géza tulajdonában volt

Ingó műemlékek leltára. (MOK.)

Laid

Kőszeghy Elemér

Magyarországi ötvösjegyek. Bp

1936. 1419. [illegible]

Czobor Szalay: Magyarosz tört. emlékei. 322, 383. 1 kappel

igazgató. A

M.D.K.

AURLIG, Paul

Lásd Schirmer

Lorenz Sievert. S. Haun.

Brukenthalischen Museum u. Hstadt. 1832.

M. D. K.

AURLI 9, Georg aranymeives

Paul Schirmer ötöös ~~apja~~ nevelő apja

Lorenz Sievert: Sebastian Hann M.L. Brukenthalischen Museum II. Hstadt. 1932.

11e

M. D. K.

AUSKERIN (orosz - lengyel) festő

Nagybányán tartózkodott (1896 - ~~1904~~)

Réti Bp. 1954. 324. l.

MDK

Auskerin/orosz-lengyel
1896.

A Hollósy-iskola ideje. /1896-19ol./

Aurora Zenei, Iro-
dalmi és Képzőművé-
szeti Kör

Pecsét?

Működéséről ada-
tokat szerezni!

Ø Ausim Ede

aranyumves

Bpest.

Tagja az Iparmi-
veszeti Tarsulatnak

Művészi Ipar

1889. 55. l.

ötv. Ausim Károlyne (1941)

Irányi u. 25

Egyetem u. 2.

Ausim Mária (1941)

Ausim Ede

Ausim Ede arany-, ezüstműves és ékszerész, IV. Irányi-u. 25.
387-053

Bptáv. 1940. sept
1942. jan.

Ausim Ede

budapesti műötvös 1910-ben egy olajtartó pyxist készített a váci székesegyház részére – (váci székesegyház kincstárában kévő) A Simor-kehely mintájára készítette – Csáky Károly gróf püspök pibilcumm (arany) kelyhét – A lenti kincstárban van

Koncz József A váci székesegyház kincstárának utmintatója. Vác, 1910. 53. l. 78. l.

Aůsim Ede
aranymüves Bp

l.

Müvészi Tpar
III. 97. l.

veszi alkotásokat legalább metszetekben

I évf. Budapest, 189

Műcsa

Az Országos Magyar Képző

Megjelenik
minden hó elsején.

Szerk
Ambrozovi
titk

Művészeti állapotaink.

II.

A művészetek iránt a közönség körében tapasztalható közönyösségnek egyik legfőbb oka a *művészi nevelés teljes elhanyagolása,* illetve a képzőművészetek legalább alapvető ismertetésének és méltatásának az eddigi tan- és nevelési rendszerben való teljes mellőzése.

Manapság a tanuló ifjúság szinte összeroskad a túlterhelés súlya alatt. Nyolc hosszu esztendőn keresztül a legnagyobb alapossággal áttanulmányozza a fizikát,

Ausim Ede

aranymives

Bp. Koronaherceg u. 2.

szolgáltattunk ki nálunk 1

Ráth György 1895

149. l.

H. B. (Levelezés.) 37. ny. sz. 1923. V. 5000. — Karczag, Eperj.

Ausländer ~~Lajos~~ Lipót

ötv.

l.

Kőmagyötvj.

1555. 7.

Ausländer Lipót

ötvös Nagyvárad

Kőmagyotvj. 275 l.

1555

Nr. 1532

Leopoldus Ausländer, e. 1836—1837.

Evőkanál. — *Tafelsilber.* — Ca 1830—1840.

Váradi Szűcs Ottilia, Bp.

negativa

Auspitz-Lieben,
Helene

foto'

l.

Beetz. 47. l.

Kifizettem az irodai javada
komból.

Bp. 939. okt. 18.

L. Gerevich

Borbó

Pozsony. Auster Ágoston festő.

1776.

Pressburger Zeitung

1776, 28. 82.

Auster Ágoston, festő,
1776, Pozsony.

Presburger Zeitung
1776, 28. sz.

M.D.K.

AUSTER Ágoston festő Pozsony

1762-ben a pozsonyi Szt. Háromság
emlékén dolgozik

1776-ban említik Pozsonyban

Garas XVIII. 77 208. l.

AUSTER, August, festő Pozsonyban

Augustin A. Mahler 16 éves lánya meghalt.
(1776, 28. vám, 8 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

M.D.K.

AUSTER Ágoston (Augustin) festő

Garaos XVIII. sz 141, 288, l.

Auszterlitz Henrik

festő

l. Aczél H.

megírva

Weisz (Betlen) Gyula, sz., Páris, 9, rue de Sommerard. (90.)

Wellmann Róbert, f., Berlin, Tauenzienstrasse 8. (154—160, 205—207.)

Wolff Károly, f., Budapest, II, Tölgyfa-utca 4. (232, 251.)

Zeller Mihály, f., Budapest, VII., Rottenbiller-utca 27/III. (48.)

Zemplényi Tivadar, f., Budapest, I., Fehérvári-út 26. (6.)

Zsoldos Gyula, f., Budapest, Orient-szálló. (25.)

Ø Åuszterlitz Márkusz

ötvös

1902

Éimisk 1930. 81. l.

M.D.K.

Auszterveil E. /Arad/

Karikaturái Kökény Ilonáról és Hegedüs Gyuláról.

Szinházi Élet. Bp. 1931. juni 7-13. XXI. évf. 24. sz. 65. lap.

Austerweil Lajos M.D.K.

Részt vett a pályázaton , 15 000 Ft-os negvétel.

Társtervező: Szabó István, Marton Lotond, Lohr Ferenc, Karátson Edvin.

Lepr.

A Budapesti Nemzetiközi Vásár Főpvillon terpályázatáról

Magyar Épitőmüvészet 1963 /5. 3-7. 8.1.

Austerweil Lajos

Ipartelepek építészete. Szerk. Rados Aornél. - Bp, Akadémiai Kiadó. - Épületgépészeti és építészeti szempontok az ipartelepek telepitéséhél és tervezésénél. ... Irták Acsay László, Austerweil Lajos stb. - 1966, Akadémiai Nyomda.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-283.l./ 248. l.

MDK

Aut Mari

edényfestő

A Zsolnay-gyár művészi munkáiban közreműködött

1897-1905

65.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

Auth Mari MDK

A Zsolnay-gyár női festőosztályán dolgozott

1897-1904

46.o.

NIKELSZKY GÉZA : A Zsolnay-gyár művészete .
Pécs. 1959.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1979 MÁJ 6

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Auth Attila, a pécsi Művészeti Szakközépiskola növendéke.

1021 1979. MÁJUS 6.

A Dunántúli Napló kisgaléériájából

Friss látásmód, könnyed ecsetkezelés, festőiség árad a képekből — igen, művészpalánták (ha szabad így ezt megelőlegezni) munkáiból kaphat itt ízelítőt az olvasó. A képek pedig székházunkban, a Dunántúli Napló kisgaléériájában szerepeltek, ahol kiállítást rendeztünk a pécsi Művészeti Szakközépiskola növendékeinek — Auth Attila, Kuczkó Magdolna, Mátai Attila, Nagy Niké és Simonfi András — munkáiból. A kollekciót az iskola tanárai a pécsváradi nyári táborban készült munkákból válogatták. Tavaly először rendeztek ilyen táborozást, s lesz folytatás, a növendékek egy csoportja az idén nyáron Harkányba kap meghívást az iskola alkalmi művésztelepére.

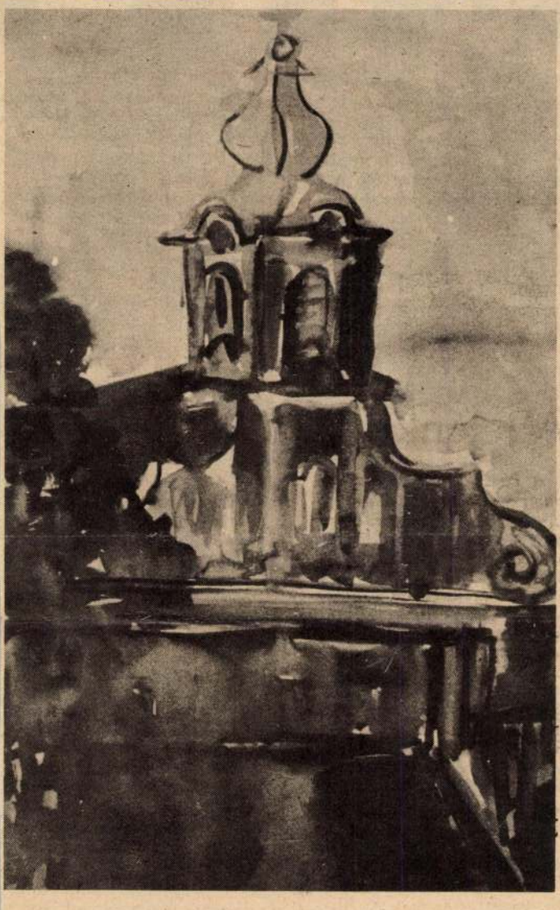

1979. MÁJUS 6.

ÉDES ANY

Délelőtt tíz óra. Hatalmas hancúrozás fogad Szendreiéknél a Zsolnay Vilmos utcában. Két ici-pici lány játszik egy még kisebbel, nagyokat kacagva. A falra függesztett polcról óriási macska nézi őket. Először azt hiszem, játékállat, s hátrahőkölök, amikor megmozdul. Szendrei Imréné elneveti magát:

— Ő a család fiúgyermeke. A szomszédoké volt. Adtunk érte egy Philips rádiót...

Miközben leültet, a fiatalasszony mentegetőzik a rendetlenség miatt. Nemrég ébredt, délután fél öttől éjfél után fél egyig takarítani jár.

— Meg kellett szakítanom a gyest — mondja. — Hiába, négy kicsivel nem elég egy fizetés. Később biztosan könnyebben leszünk. Már az is rengeteget jelent, hogy lakást kaptunk. Öt évig húztuk ki albérletben, s egy évig anyáméknál a nyárikonyhában.

A kétszobás lakás tágas — csak éppen nappal is égetni kell benne a villanyt.

A fiatal nő mindkét karján tetoválás: „Szeretlek Imre, a sírig" és „Ica szeret". Elmosolyodik:

— Ugye, nem szép? De amikor összekerültünk, mindketten beírattuk a bőrünkbe ezt a szöveget egymás nevével. Hogy mindenki vegye tudomásul: nem tudnak bennünket szétválasztani.

— Ki nem akarta ezt a házasságot?

— A szüleink. Pedig... tudja, hol ismerkedtünk meg? Az intézetben. Mindketten állami gondozottak voltunk. Más-más okból, de odakerültünk. Nem mondom el, nem akarom megbántani a szüleinket. Így is felnőttünk valahogy. És most már ők is látják, hogy akármilyen fiatalok is voltunk, egy életre szólt az elhatározásunk.

Szentendrei Imréné most 23 esztendős, férje, aki gépkocsivezető, 24. Legnagyobb lányuk már iskolás.

— Már megvolt Ilona, amikor végre összeházasodhattunk. Csak hát így elmaradt a tanulás. Aztán jött Erzsike, aztán Betti, végül Marika.

Jól hallottam? Még egyszer megkérdezem a neveket: Erzsébet és Elizabeth? Igen. A szülők névadás után tudták meg, hogy más-más formában, de ugyanazt a nevet adták a gyermekeiknek.

— Fiút vártunk harmadszor még öttel! Dr. Horváth Éva megtette. A doktornő férje, Czopf József ugyancsak orvos, a POTE Ideg-, Elmeklinikáján adjunktus. Dr. Horváth Évát egyedül találom otthon. Táppénzen van, harmadszor visszatérő szívizomgyulladással pihen. Mosolygó, barna szemű, vékony asszony. Harminckilenc éves, de jóval fiatalabbnak látszik.

— Csak nem a terhességek következménye a betegség? — teszem fel a talán laikus kérdést.

— Sokan gondolnak erre — válaszolja —, de én nem hiszem. Inkább a sok munka... Nem, nem panaszkodni akarok, olyan boldog vagyok a családommal, hogy senkivel sem cserélnék.

— És a hivatás?

— A tudományos karrierről le kellett mondanom. Az egyetemen kiváló tanuló voltam, úgynevezett „nagy jövőt" jósoltak nekem. Amikor végeztem, azonnal tanársegédi állást kaptam. Most laboratóriumban dolgozom. Ez rutinmunka és csöppet sem látványos. Viszont reggel 7-től délután 2-ig tart a munkaidőm. Ügyelet nincs, tehát jut bőven időm a gyerekekre.

— Tehát mégis meg kellett alkudni?

A doktornő elnézően mosolyog:

— A kívülállónak egészen más a benyomása, mint ami a valóság. Nemrég találkoztam egy évfolyamtársammal, aki szánakozva kiáltott föl: „Mi lett belőled, Éva, egy cseléd!" Nem tudtam vele megértetni, hogy én csöppet sem érzem áldozatnak magam. Hiszen a választásom végső soron összefügg orvosmivoltommal. Még Romhányi professzortól hallottam az egyetemen: „Ha egy orvos csak egy embert is megment, érdemes volt elvégeznie a medicinát." S én megmentettem öt életet.

A héttagú család másfél szoba, hallos lakásban lakik a férj szüleinél, a Székely Bertalan úton. 1979-ben költözhetnek négyszobás lakásba. Az iskolások jó, jeles és kitűnő tanulók. A 14 éves Laci mérnök vagy csillagász szeretne lenni, a 13 éves Éva tanár, Tamás és Edit — 12, illetve 10 évesek — orvosnak készülnek. Eszter még óvodás.

Az édesapa is minden szabad idejét a gyermekekkel

Autheried Kamilné

Deák-Ébnernél tanult
Tollrajzokkal, tanulmányokkal szerepelt a soproni kiállitáson 1911-ben.

Csatkai Endre: A soproni képzőművészet története
1962 Sopron 20.1.

AVAMOVIČ, Demeter festő

Gulyás I. 932-933.h.

meg a parturálom idejében építették ki velünk kapcsolatokat, gyűjtötték, bemutatták a nyugati magyar kulturális értékeket, így a SMIKK könyveit is, többnyire éppen az évenként megrendezett szimpozionok anyagából készült tanulmányköteteinket. Tavaly tavasszal a Szegeden megrendezett Bibó-konferencián személyesen is megismerkedtünk, együttműködésünk bővült. Azóta az első szegedi SMIKK ösztöndíjas már három hónapot töltött Svájcban.

– *„Szűkülő vagy táguló horizontok?" Miképpen válaszoltak a tanácskozók a magyar-magyar párbeszéd kérdésfeltevésére?*

– Eddig nem volt lehetőségünk közös asztalhoz ülni, ötfelé szakított magyaroknak, és érdemben beszélni magyar-magyar kapcsolatokról. A más, az idegen környezet és életszemlélet, bármennyire nem akarjuk, de változtat rajtunk. Ezért ideje, hogy beszélhessünk egymással és kezdjük újra érteni egymást. Amíg a földrajzi és politikai viszonyok változatlanok, addig lesz sajátos erdélyi, felvidéki, sajátos vajdasági, kárpátaljai vagy nyugati magyar irodalom. Ennek ellenére szükséges nemzetben gondolkodnunk és biztosítani a sajátos gondolatok szabad áram-

gelyklaltasol
utat építeni a
nyekhez.

A tanuln
kerekasztal-l
ki Duray Mi
és Dáné Til
Károly, a ny
jeként Saáry
–, a magya
Entz Géza á
egyház rész
csanádi püsp
getésen. A
helyett távi
pésre készü

– *Az ötfe*
lői hogyan
ság esélye
európai hel

– Minde
nak Magya
telek ahl
megfelelhes
nak, melye
nehezednek
szükségesn
zus és a tár
előbbi m
Magyarors
a 15 millió

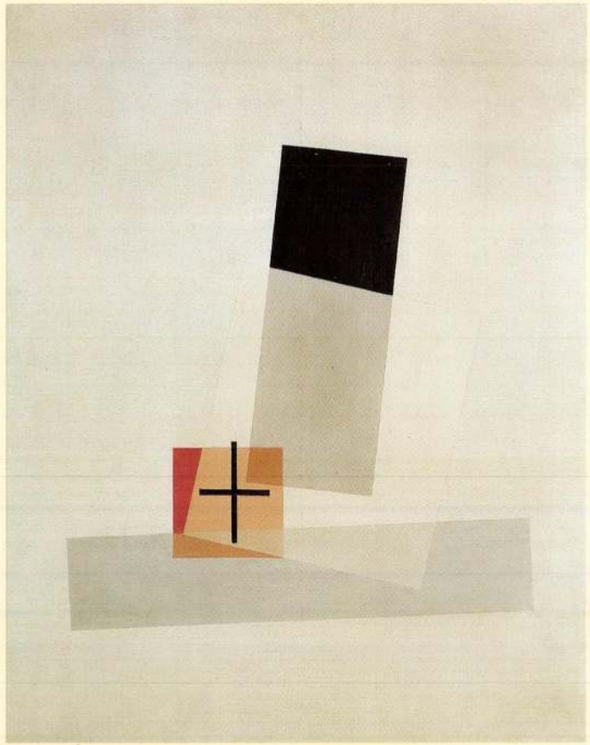

MOHOLY-NAGY, 1922, Museum moderner Kunst Stiftung Ludwig, Wien

BÉLA UITZ, 1920, Neue Galerie der Stadt Linz

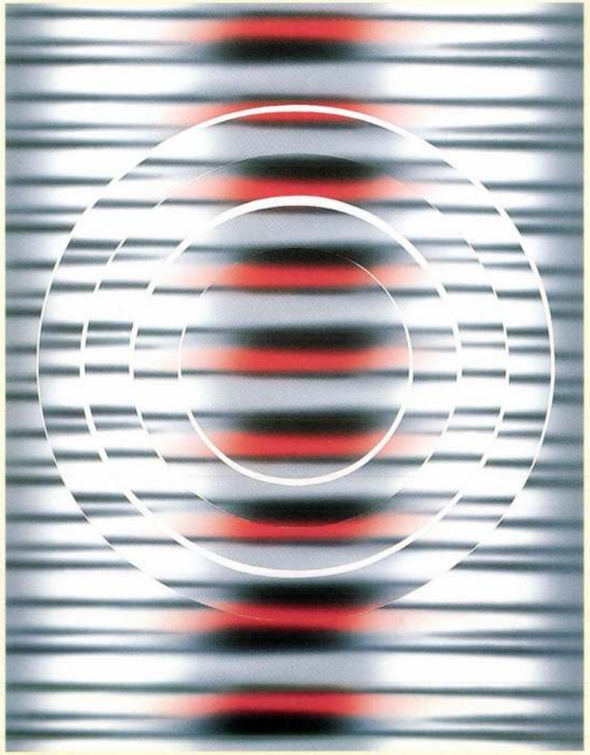

TAMÁS HENCZE, 1970

Titelbild: SÁNDOR BORTNYIK, 1924, Ungarische Nationalgalerie, Budapest

NEUE GALERIE DER STADT LINZ

Blütenstraße 15, A - 4040 Linz, Tel. 0732/7070-3600, Fax 73 61 90

e-mail: Neue.Galerie@mag.linz.at, Internet: http://neuegalerie.linz.at

JÁNOS VASZARY, 1933, Ungarische Nationalgalerie, Budapest

UNGARN-AVANTGARDE IM 20. JAHRHUNDERT

27. August bis 29. November 1998

Öffnungszeiten Neue Galerie der Stadt Linz: Täglich 10 bis 18 Uhr, Do 10 bis 22 Uhr. Geschlossen am 26. Oktober und 1. November. ***Eintritt:*** Erwachsene S 60.– Schüler, Studenten, Senioren S 30.–; ***Katalog:*** 280 Seiten mit 240 Farbabbildungen, Preis S 300.– (mit Jahreskarte S 240.–) ***Ausstellungsplakat:*** S 80.– (S 64.–) ***Führungen:*** jeweils Sonntag um 15 Uhr sowie Donnerstag um 19 Uhr bzw. gegen telephonische Voranmeldung (Tel. 0732/7070-3602) ***Garage:*** Wochentags 2 Stunden Gratisparken im Lentia 2000

---

weitere Ausstellungsorte:

Galerie Maerz, Linz, Landstraße/Taubenmarkt 1: ***27.8. - 3.10.1998***
Öffnungszeiten: Mo - Fr 15 - 19 Uhr, Sa 10 - 13 Uhr (Eintritt frei)

Schloß Peuerbach: 29.8. - 11.10., Öffnungszeiten: Di - Sa 9 - 12 Uhr, an Sonn- und Feiertagen 14 - 16 Uhr, Mo geschlossen (Eintritt frei)

U N G A R N

AVANTGARDE IM 20. JAHRHUNDERT

27. AUGUST – 29. NOVEMBER 1998

NEUE GALERIE DER STADT LINZ

UNGARN – AVANTGARDE IM 20. JAHRHUNDERT

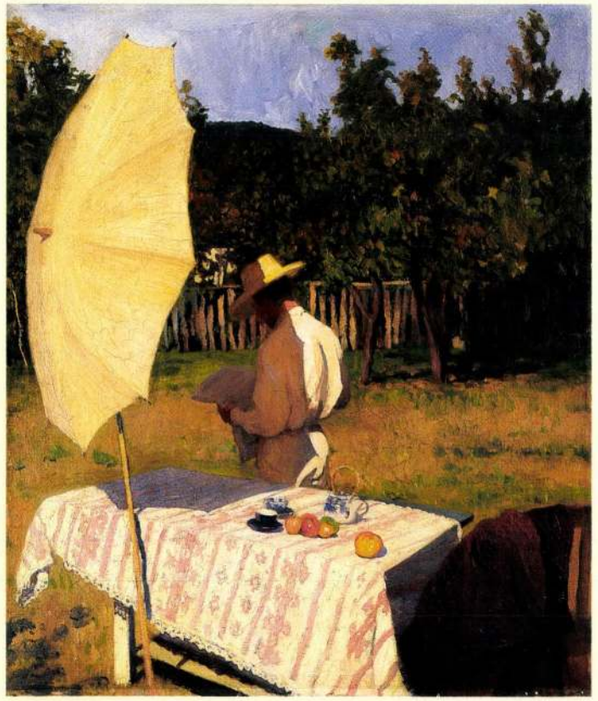

KÁROLY FERENCZY, 1903, Ungarische Nationalgalerie, Budapest

Imre Bak, Ákos Birkás, Sándor Bortnyik, Brassai, Ágnes Deli, Gábor Erdélyi, László Fehér, Adolf Fènyes, Károly Ferenczy, Péter Gémes, Róza El Hassan, Tamás Hencze, Vilmos Huszár, György Jovanovics, Lajos Kassák, André Kertész, Károly Klimó, Tamás Konok, Dezsö Korniss, Tamás Körösényi, József Koszta, Éva Köves, Dóra Maurer, Olga Maté, László Moholy-Nagy, Vera Molnàr, László Mulasics, József Nemes-Lampérth, Hunor Petö, József Rippl-Rónai, Tamás Trombitás, Lajos Tihanyi, Béla Uitz, Lajos Vajda, Viktor Vasarely, János Vaszary, Béla Veszelszky, Gábor Záborszky

JÓZSEF NEMES-LAMPÉRTH, 1907, Ungarische Nationalgalerie, Budapest

Zum Europäischen Kulturmonat in Linz und über diesen hinausreichend wird die Neue Galerie der Stadt Linz in der Zeit vom 27. August bis 29. November 1998 die bisher größte und wahrscheinlich auch bedeutendste Ausstellung ungarischer Kunst des 20. Jahrhunderts zeigen, die bis heute in Österreich zu sehen war. Der Bogen des Projekts spannt sich von der ungarischen Landschafts- und Genremalerei um 1900 über den Konstruktivismus und die dreißiger Jahre bis in die Zeit nach dem 2. Weltkrieg und zur unmittelbaren Gegenwart. Das Schaffen zeitgenössischer Künstler wird nicht nur in der Neuen Galerie, sondern auch in der Galerie der Linzer Künstlervereinigung Maerz (bis 3. Oktober) und im Schloß Peuerbach (bis 11. Oktober) zu sehen sein.

Die Ausstellung signalisiert entscheidende Beiträge zur europäischen Moderne, weist auf Wechselwirkungen in der Beeinflussung ungarischer Künstler durch Paris, München und Wien hin, zeigt aber auch, welchen Stellenwert so bedeutende Maler wie Rippl-Ronai, Fènyes, Ferenczy, Bortnyik, Kassak, Moholy-Nagy, Uitz, Korniss, Vasarely bzw. Photographen wie Brassai oder André Kertész einnehmen. Diese Gesichtspunkte unter Wahrung größtmöglicher Qualität gelten auch für die Zusammenstellung der Werkauswahlen bei den zeitgenössischen ungarischen Künstlern.

Es ist eine Ausstellung voller Entdeckungen, espritgeladen und spannungsvoll, Gemeinsamkeiten unterstreichend und zugleich auf Kontraste angelegt. In vielen Beispielen trifft man auf ein unverwechselbares Kolorit und jene weiterreichenden Idiome, die in spezieller Weise der bildenden Kunst Ungarns eigen sind.

Alles in allem wird die an drei Schauplätzen vorbereitete Ausstellung ca. 240 Werke von insgesamt 38 Künstlerinnen und Künstlern enthalten. Sie soll das Potential ungarischer Kunst in entscheidenden Ausschnitten aufzeigen und damit zu einer besseren Kenntnis der künstlerischen Situation in unserem Nachbarland beitragen. Es wird eine spezifische und zugleich vielfältige Ausstellung sein, die

ADOLF FÈNYES, 1904, Ungarische Nationalgalerie, Budapest

ADOLF FÈNYES, 1906, Ungarische Nationalgalerie, Budapest

umfangreiche Begleitprogramme mit einem Symposion zu Fragen der Wechselwirkungen der Kunst beider Länder, aber auch musikalische Darbietungen und Autorenlesungen anbietet (12.-14. November).

Wichtigster Partner und Leihgeber sowie entscheidender Garant für die Gewichtung des historischen Teils der Ausstellung ist die ***Ungarische Nationalgalerie in Budapest.*** Sie alleine stellt mehr als 40 bedeutende Gemälde und ebenso viele Arbeiten auf Papier zur Verfügung.

Ein zweites größeres Kontingent mit 17 Werken kommt aus der ***Modernen Ungarischen Galerie Pécs*** und dem dortigen ***Vasarely-Museum.*** Weitere Leihgeber sind das Museum moderner Kunst Stiftung Ludwig in Wien und das Kunstmuseum Basel. Hinzu kommen noch private Leihgeber und Museen in Deutschland, der Schweiz, Ungarn und Holland.

Peter Baum

information.macht.krieg

Ars Electronica 98: Die Informationsgesellschaft und der Krieg

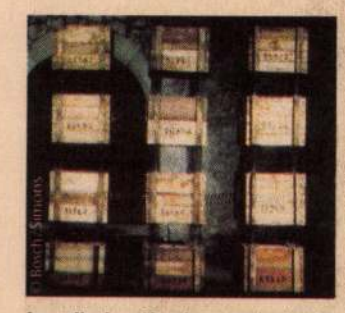

Installation *Krachtgever* (= Krachmacher) von Bosch/Simons.

Die Ars Electronica 98 ist ein wesentlicher Schwerpunkt des Europäischen Kulturmonats Linz September 1998.

Als international renommiertes Festival für Kunst, Technologie und Gesellschaft ist die Ars Electronica der kritischen Reflexion des gesellschaftlichen Wandels verpflichtet, der von digitalen Technologien ausgeht. Die Informationsgesellschaft als zentrale Herausforderung unserer Gegenwart wird von den drei Schlüsseltechnologien Elektrizität, Telekommunikation und Computer getragen.

Zentrales Thema des Festivals 1998 ist „INFOWAR - information.macht.krieg". INFOWAR zeigt die Möglichkeiten und Strategien datengestützter Kriege. Auch die innere Logik der Informationsgesellschaft im Zusammenhang mit dem Krieg als „Vater aller Dinge" wird beleuchtet. Zahlreiche Events und Performances, Installationen und Netzwerkprojekte gruppieren sich um diese Thematik. Das Ars Electronica-Symposium und der Prix Ars Electronica bilden den Kern des Festivals.

Im zweitägigen Symposium steht die „strategische Waffe Information" im Zentrum der Auseinandersetzung. Medienmacht als politische Macht, Lauschangriff, computergestützte Kriegsführung, Hacker und Cyberterroristen sind nur einige der Themenschwerpunkte des Symposiums.

Für den Prix Ars Electronica 1998 haben 1.690 Künstler, Wissenschafter und Experten aus der Unterhaltungsbranche ihre Arbeiten in den Sparten Computermusik, Interaktive Kunst, Computeranimation/Visual Effects und .net eingereicht.

INFO: *Ars Electronica 98 von 7. bis 12. September '98. Tel: +43-732/72 72 - 79 Fax: +43-732/72 72 - 77 www.aec.at, e-mail: info@aec.at Symposium: 8. – 9. Sept. '98 im Brucknerhaus Linz Cyberarts 98: Prix Ars Electronica Exhibition, O.K Centrum*

Installationen, Performances, Events und das Symposium setzten sich mit dem Thema auseinander.

Musik im Puls

Erstmals wird es in diesem Jahr drei Klangwolken in Linz geben

Das Motto des Internationalen Brucknerfestes '98 lautet „Musik im Puls". In diesem Jahr wird es erstmals drei Klangwolken an drei Tagen über Linz geben.

Mit der Visualisierten Klangwolke wird das Festival im Beisein der europäischen Kulturminister am Freitag, dem 11. September, eröffnet. Klaus Obermaier und Robert Spour erzählen mit Video, Großbildprojektionen, 3D-Laser und Feuerwerk die Geschichte der Arbeit. „jobOpera" ist die multimediale Annäherung zum Begriff Arbeit und seiner Transformation.

Samstag vormittag verwandelt sich der Donaupark in einen „OMV-Klangpark" mit Naturgeräuschen. Um 17 Uhr gibt es dann erstmals die „Kinderklangwolke". Alle Kinder sind eingeladen, beim Märchen von der „Klangschlange" mitzumachen.

Am Sonntag wird das Eröffnungskonzert des Brucknerfestes als „Klassische Linzer Klangwolke" in den Donaupark übertragen, dirigiert von Herbert Blomstedt. Auf dem Programm steht Anton Bruckners 3. Symphonie, gespielt vom Gewandhausorchester Leipzig.

Sir Roger Norrington, Sir Colin Davis, Jordi Savall, Martin Sieghart und Gerd Albrecht dirigieren in den folgenden drei Wochen das Orchestra of the Age of Enlightenment, das London Symphony Orchestra, Le Concert des Nations, das Bruckner Orchester Linz und die Bamberger Symphoniker. Von Bruckner sind die Symphonien 3, 4, 6 und 7 zu hören.

Als neue Aufführungsorte stehen die Kirche St. Michael und die Flämmereihalle auf dem Werksgelände der Voest Alpine Stahl AG zur Verfügung.

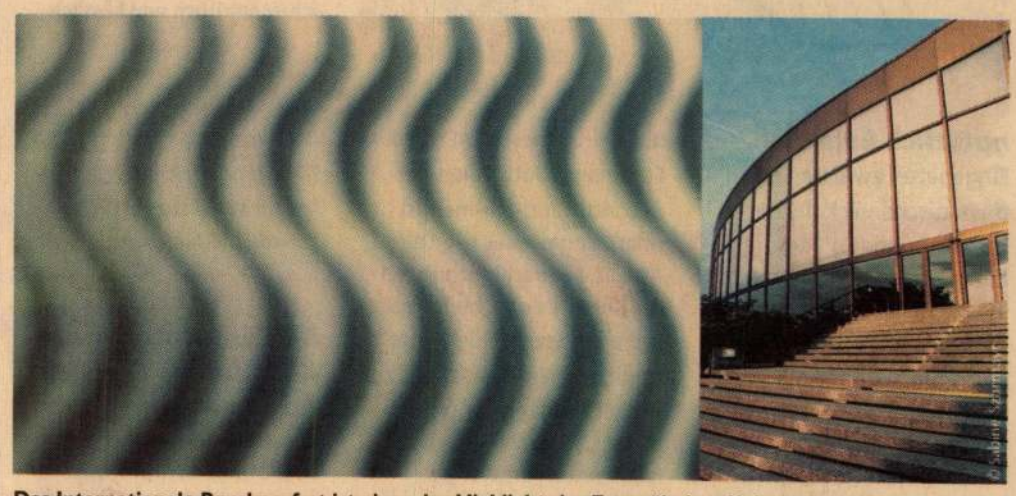

Das Internationale Brucknerfest ist eines der Highlights im Europäischen Kulturmonat '98.

INFO: Musik im Puls, *Internationales Brucknerfest Linz, 11. September – 4. Oktober '98,* **Karten:** *Brucknerhaus-Kasse, Untere Donaulände 7, A-4010 Linz, Tel: +43-732/77 52 30, Fax: +43-732/76 12 - 201, www. brucknerhaus.linz.at* **Klangwolken:** *Freitag, 11. Sept. – „jobOpera" Samstag, 12. Sept. – „Kinderklangwolke" mit Klangschlange Sonntag, 13. Sept. – Klassische Linzer Klangwolke*

Work & Culture

Büro. Inszenierung von Arbeit

Im Rahmen der EU–Präsidentschaft Österreichs beschäftigt sich die Ausstellung „WORK & CULTURE. Büro. Inszenierung von Arbeit" mit einem der brisantesten Themen aktueller Politik. Historisches wie aktuelles Material verweisen auf verschiedene Problemfelder dieses Bereichs: Inszenierung von Berufsrollen, Identität von Unternehmen, Design von Arbeitsplätzen, Informations- und Machtstrukturen, Mobilität und Vernetzung, u. a. Verschiedene Medien wie Fotografie, Film, Video, Kunst und Design, historische und aktuelle Technik und auch Multimedia-Installationen stellen diese Problemfelder dar. Die Ausstellung der Landesgalerie am Oberösterreichischen Landesmuseum Francisco Carolinum findet in Zusammenarbeit mit der Hochschule für künstlerische und industrielle Gestaltung Linz statt.

Anläßlich des Kulturmonats Linz wird die Zusatzveranstaltung „WORK & GENDER" unter dem Ehrenschutz der Bundesministerin für Frauenangelegenheiten und Verbraucherschutz, Frau Mag. Barbara Prammer, am 2. September 1998 um 19.30 Uhr eröffnet. Die Ergebnisse von FUTURE VISION WORK, einem internationalen Wettbewerb für junge KünstlerInnen, DesignerInnen und ArchitektInnen werden gleichzeitig in der Oberösterreichischen Landesgalerie präsentiert.

Unter Mitwirkung der Studenten des Mozarteums Salzburg, des Brucknerkonservatoriums Linz und der Hochschule für künstlerische und industrielle Gestaltung Linz wird die BÜRO-OPER aufgeführt. Das Musikarrangement stammt von Stefano Cavallerin, im Auftrag des Stahlbetonschwellenwerks Linz SSL.

INFO: „WORK & CULTURE" *Bis 4. Okt. '98, Landesgalerie am Oberösterreichischen Landesmuseum Francisco Carolinum. Kuratoren: Herbert Lachmayer, Eleonora Louis. Gestaltung: BKK–2. Weitere Infos: Ausstellungsbüro „WORK & CULTURE" Tel. (0)1- 587 82 72-21 Fax: (0)1- 587 82 724 www.work-culture.at Zur Ausstellung erschien ein Katalogbuch im Ritter Verlag mit Texten internationaler ExpertInnen.* **BEGLEITPROGRAMM:** *FUTURE VISION WORK, WORK & GENDER, ab 3. Sept. '98, Oberösterreichische Landesgalerie. Infos: Forschungsinstitut Archimedia: (0)732-7898-580 BÜRO-OPER,* **Aufführungen:** *28. Sept. '98, 29. Sept. '98 und 1. Okt. '98 im Brucknerhaus Linz* **Reservierungen:** *(0)732-77 52 30.*

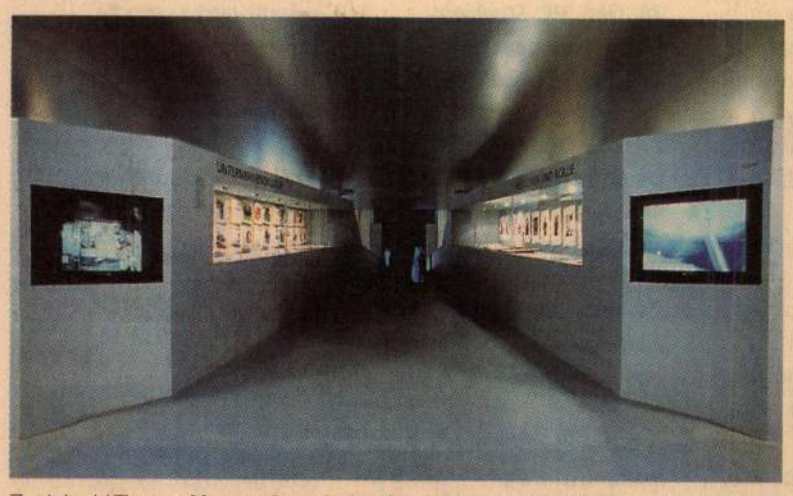

Zwei der 14 Themen: **Unternehmerische Kultur & Identität** und **Menschen & Rolle**

Wunder des Lebens

Vom Ursprung des Lebens bis zur Gentechnik

Die Naturwissenschaften haben in den letzen 150 Jahren drastische Veränderungen erfahren, die man sich damals nie erträumt hätte. Besonders augenfällig war der Wandel in der Biologie.

Im 19. Jahrhundert galt die biblische Schöpfungsgeschichte als Erklärung für die Vielfalt aller Lebewesen. Heute will der Mensch – mit Hilfe der Gentechnik – die Rolle des Schöpfers selbst übernehmen. Dazwischen liegt neben dem bloßen Wissenszuwachs auch eine radikale geistige Wende.

Der Naturwissenschafter und Philosoph Ernst Haeckel verbreitete die Ideen von Charles Darwin im deutschsprachigen Raum. Von seinen Zeitgenossen wurde er dafür „Ketzer" und „Affenprofessor" genannt. Trotzdem führte er ihnen leidenschaftlich ihre tierische Abstammung vor Augen. Haeckel prägte als erster den heute aktuellen Begriff „Ökologie".

Die Ausstellung stellt den damaligen Stand der Forschung dem heutigen Wissensstand gegenüber. Von der Entwicklung des Lebens bis zur Evolution des Menschen und zum Mikrokosmos im Meer reicht die Palette.

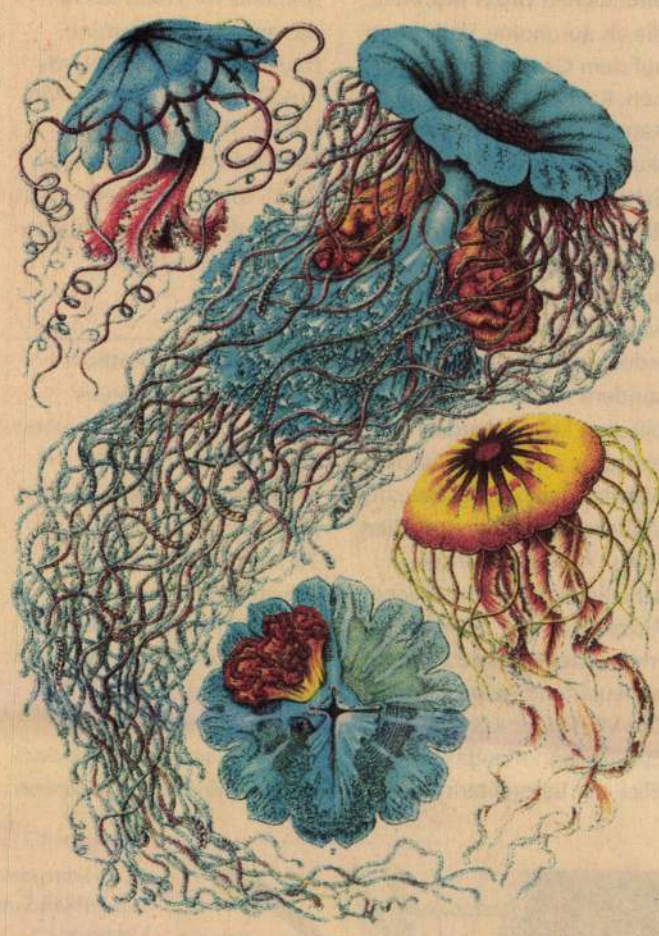

Scheibenquallen. Gemalt vom Naturwissenschafter und Philosophen Ernst Haeckel, einem Anhänger der Darwinschen Ideen

Das brisante Themengebiet der Gentechnik bildet einen Schwerpunkt der Ausstellung. Die Diskussion über Pro und Kontra der Gentechnik ist dabei nicht immer frei von subjektiven Meinungen und Vorurteilen, die oft auf Mißverständnisse und fehlende Informationen zurückzuführen sind. Sachlich bleibt die Diskussion kaum. Die Austellung versucht, dem Besucher die fachlichen Grundlagen zu vermitteln.

INFO: *Welträtsel und Lebenswunder, 13. Okt. '98 – 6. April '99 Sonderausstellung im Schloßmuseum Linz, Tel: 0732/77 44 19*

© Otto Saxinger

Auf dem neuen Platz vor dem O.K stehen die 13 Winterabdeckungen aller Linzer Brunnen als autonome Skulpturen. Ein Teil von Timm Ulrichs konzipierter Gratwanderung zwischen natürlich und küstlich

natürlich künstlich. Eingebettet zwischen den thematischen Eckpfeilern „job-net-gen-fun" des Europäischen Kulturmonats in Linz befaßt sich *natürlich künstlich.* mit Kultivierung und Ersatznatur und legt sich zu diesem Zweck selbst als künstlichen Garten an.

Das Projekt spielt sich im öffentlichen Raum ab. Es nutzt den neu freigeschlagenen Platz vor dem O.K als öffentliche Situation. Die Wahl des Ausstellungsortes spielt auch mit dem Bild vom Platz als jenem Freiraum, den wir uns inmitten des urbanen Gefüges als Ruhezone anlegen. *natürlich künstlich.* ist Garten auf der Betondecke einer Tiefgarage, Setting und Kunst-Biotop. Ein Ersatzidyll mit entsprechenden Motiven: Ein Wegesystem, konzipiert von Timm Ulrichs, macht den Parcours zur Gratwanderung zwischen natürlich und künstlich. Ulrichs läßt BesucherInnen auf leicht erhabenen hölzernen Stegen spazieren, verzichtet aber auf lieblich plätschernde Wasserläufe. Stattdessen sind es die 13 Winterabdeckungen aller öffentlichen Linzer Brunnen, die als autonome Skulpturen auf dem Gartenplateau stehen. Kai Kuss' „Kunst und Katastrophe", eine Schrottskulptur, zeigt durch einen Sehschlitz Explosionen im Ruhezustand. Dietmar Hochhausers Rhinozeros scheint aus dem naturkundlichen Museum entsprungen. Es ist jedoch nicht ausgestopft, sondern aus Beton. Ein bißchen Leben wurde ihm trotzdem – mit Atem und warmer Haut – eingehaucht. Wilhelm Scherübl reinstalliert Natur, indem er künstlerische Praxis durch natürliche Prozesse ersetzt, Sonnenblumen inszenieren sich selbst als leuchtend-gelbe Plastik. Die Münchner Künstlerin Eva Ruhland manipuliert den Blick der BetrachterInnen über ein Panorama-Fernrohr. Ferdinand Götz' Allee mit Second-Hand-Bäumen ist maßstabgetreues mediales Abbild der Bepflanzung eines größeren städtischen Areals. Irene Kar stellt Bilder einer traditionellen Prozession, kultischer Betgang für gutes Wetter, jenen einer modernen Wettervorhersage gegenüber. Fazit: Beide streben die Kontrolle der Natur an. Markus Wintersberger hat das eigene Bild digitalisiert und zur Körperlandschaft aufgespalten, die wie eine Haut über einen Container gezogen wird. Josef Trattner karikiert den urbanen Blick auf ländliche Natur als Kulisse. Er plaziert Schaumstoffsofas auf der Rampe zur Tiefgarage. Es sind dieselben Sofas, die für ein halbes Jahr in der touristisch erschlossenen Natur rund um das Zugspitzareal drapiert sein werden: Ein Poster zeigt die Sofas in den Bergen - farbig leuchtend am blauen See.

Die eine oder andere Arbeit verweigert sich der liebevollen Pflege vor Ort: Josef Trattners zweiter Beitrag ist ein weiteres Plakat mit Sofa vor Naturkulisse, das an mehrere tausend Haushalte verschickt wird. Aus Daniela Spans und Winfried B. Platzgummers künstlichem „RosenBeetle-Beet" spielt ein Popsong mit Kitsch als Methode – und mit der menschlichen Natur.

INFO: natürlich künstlich.
Besichtigung eines hybriden Gebildes. Ein Outdoor-Kunstbiotop auf dem Vorplatz des O.K anläßlich des Europäischen Kulturmonats Linz
30. Aug. – 27. Sept. 1998,
Arbeiten von: *Ferdinand Götz (Bad Ischl + Paris), Dietmar Hochhauser (Linz), Irene Kar (Salzburg), Kai Kuss (Salzburg), Eva Ruhland (München), Wilhelm Scherübl (Radstadt + Wien), Daniela Span/Winfried B. Platzgummer (Innsbruck), Josef Trattner (Wien), Timm Ulrichs (Hannover), Markus Wintersberger (Wien)*
Kurator: Ulrich Mellitzer

Modern Nature oder Künstler als Gärtner. Zur Ausstellung *natürlich künstlich.* findet das Symposion *Modern Nature oder-Künstler als Gärtner* statt. Der Begriff Natur wird von Kulturwissenschaftern und Künstlern intensiv diskutiert. Das Wesen Mensch zerstört einerseits die natürlichen Lebensgrundlagen, andererseits sucht es im Einklang mit der Natur zu leben.
Das Naturdefizit der Moderne scheint passé. Künstler und Denker entdecken, romantisieren und verklären den Garten: Er mutiert zum offenen Aktionsraum. Beim Künstler als Gärtner verschwindet der Gegensatz von Natur und Kultur. Das Subjekt wird im Sinne einer ganzheitlichen Vorstellung Teil von beiden. Sind Pflanzen die besseren Menschen? Es gibt Pflanzen, die die Steinzeit überlebt haben und die auch uns überleben werden.

Das international besetzte Symposion widmet sich dem altmodischen intellektuellen Unternehmen der Botaniker, ein System in die Pflanzenwelt zu bringen. Nicht um Natur zu dominieren, sondern um sie und das Tun der Menschen zu begreifen.

INFO: Modern Nature oder Künstler als Gärtner.
Symposion zur Ausstellung natürlich künstlich.
25./26. September 1998
Konzept und Koordination: *Paolo Bianchi/CH in Zusammenarbeit mit Carl Friedrich Schröer/D*
Weitere Infos: *Patricia Köstring, Büro für Presse und PR, O.K Centrum für Gegenwartskunst, Dametzstr. 30, 4020 Linz, Tel 0732/78 41 78-203, Fax 0732/77 56 84, e-mail ok-office@aon.at*

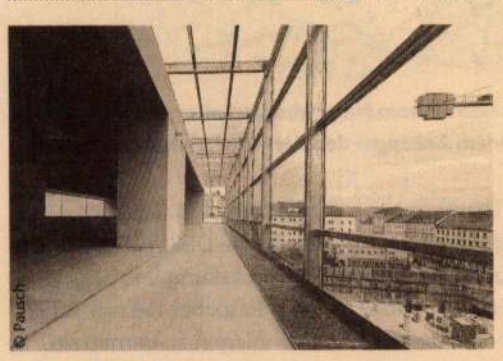

© Pausch

Mediendeck des O.K

O.K-Herbst/Timetable

Das weitere Programm des O.K Centrums für Gegenwartskunst im September 1998

Di, 1. September 1998, 20.00
Eva Ruhland und Kai Kuss *(natürlich künstlich.) im Gespräch*

Di, 15. September 1998, 20.00
The Centre for Metahuman Exploration *(Cyberarts 98) im Gespräch*

Di, 22. September 1998, 20.00
Orangen und Zitronen: *Eine Ausstellungsbilanz mit Herbert Wimberger*

Di, 29. September 1998, 20.00
Timm Ulrichs *(natürlich künstlich.) im Gespräch*

12., 19. September, 14.00, 15.30
Familien im O.K – *Cyberarts 98: Surfkurs für Eltern*

Nexus in Urfahr

Zwölf KünstlerInnen setzen sich mit einem Stadtteil auseinander

Das lateinische Wort *nexus* steht für „Verbindungen" und „Verwicklungen". Im Rahmen des EU Kulturmonats Linz 98 ergründet das Ausstellungsprojekt Nexus den Brückenkopf Urfahr am linken Donauufer. Auf wenigen Quadratmetern hat sich eine kulturell durchmischte Nachbarschaft eingelebt. Zwischen Flößerkirche und dem Ars Electronica Center liegt ein alteingesessenes Wirtshaus, nur wenige Schritte vom Institut Archimedia entfernt liegt das Seniorenheim. Ein Charakteristikum dieses Ortes ist auch der „Urfahraner Markt", der einen wichtigen Wirtschafts- und Unterhaltungsfaktor darstellt.

Die Absicht der Veranstalter, Projektleiterin Monika Leisch-Kiesl und Kuratorin Johanna Schwanberg, war keineswegs die Anhäufung von konkurrierenden Objekten. Vielmehr soll Nexus ein gemeinsames kommunikationsorientiertes Projekt zu der Themenstellung sein. Speziell für den Kulturmonat entstanden somit Projekte in Form von Objekten, Installationen, Hörspielen sowie Video- und Internetarbeiten. Zwischen Stadtpfarrkirche und AEC werden diese künstlerischen Interventionen im Innen- und Außenraum mit dem Publikum in einen Dialog treten.

Eine Gruppe von zwölf nationalen und internationalen KünstlerInnen recherchierte und setzte sich mit der räumlichen und geistigen Konstellation des Viertels auseinander. Die Projekte loten das Nebeneinander und das Aufeinandertreffen alter und neuer kultureller Zentren aus. Die teilnehmenden KünstlerInnen aus Österreich sind: Bernard Bernatzik, Hannes Franz, Werner Feiersinger, Sabina Hörtner, Katarina Matiasek, Flora Neuwirth, Isa Rosenberger und Martin Walde. Der Prager Künstler Ivan Kafka, die Japanerin Keiko Sato, Imogen Stidworthy aus Großbritannien und Andrea van der Straeten aus Deutschland liefern die internationalen Beiträge zu Nexus.

INFO: ***Nexus*** *von 30. August bis 4. Oktober 1998*
Eröffnung: So, 30. Aug. '98, 11 Uhr in Alturfahr Ost/Kirchengasse
Symposion Nexus: *„Statements und Diskussionen" am 15. Sept. '98, 17 – 22 Uhr, Cafe Sky/AEC*
Nexus-Plattform: *jeweils Sa von 16 – 18 Uhr, Treffpunkt: Objekt Feiersinger*
Dialogführung: *jeweils So, 11 Uhr, Treffpunkt: Grundriß Hotel Nexus (Projekt Rosenberger)*
Weitere Infos: Institut für Kunst, Tel.: 0732/78 42 93 Dw 190-191
http://europ-kult98.aec.at/HOTEL_NEXUS

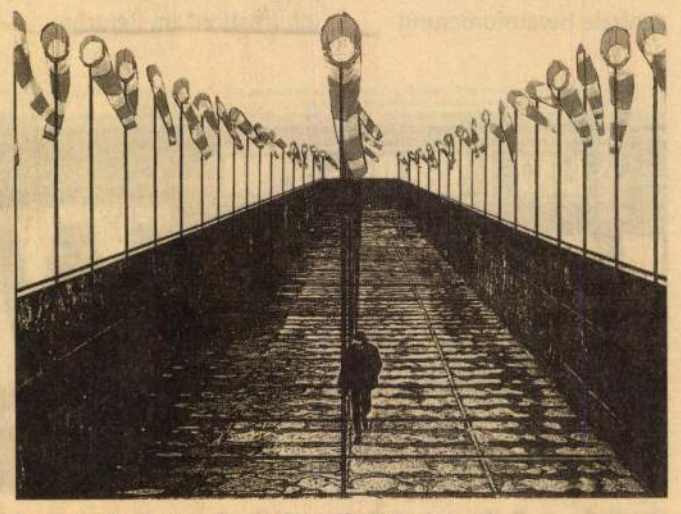

Insel der Freiheit und auch Schlaffheit von Ivan Kafka

Kultur in Vöcklabruck

Theater, Konzert, Kleinkunst, Kinderkultur

© Kenn Duncan

Steve Love's New York Express Roller Dance Company

23. Sept. '98, Stadtsaal
Steve Love's N.Y. Express Roller Dance Company

24. Sept. '98, Stadtsaal
Paganini – Operette von Franz Lehar

25. oder 26. Sept. '98, Kulturzentrum
Brassissimo Vienna – Österr. Bläserquintett

8. Okt. '98, Stadtsaal
Anatol – Episoden-Zyklus von Arthur Schnitzler

11. Okt. '98, Stadtsaal
Judy – Musical über das Leben von Judy Garland zum 30. Todesjahr

20. Okt. '98, Stadtsaal
Don Pasquale – Komische Oper von Donizetti

23. Okt. '98, Kulturzentrum
David Leukert – Komik-Kabarett „Liebe und andere Katastrophen"

24. Okt. '98, Kulturzentrum
Liederabend – K. Eidenberger, K. Hubelnig, S. Walter

5. Nov. '98, Stadtsaal
Rumpelstilzchen – Märchen nach den Gebrüdern Grimm

6. Nov. '98, Stadtsaal
Der Zerrissene – Posse von Johann Nestroy

10. Nov. '98, Stadtsaal
Der Glöckner von Notre Dame – Rumänisches Staatsballett Fantasio

12. Nov. '98, Kulturzentrum
K & K String Quartet – Classic Comedy

23. Nov. '98, Stadtsaal
Amadeus – von Peter Shaffer

1. Dez. '98, Stadtsaal
Hänsel und Gretel – Märchenspiel

6. Dez. '98, Stadtsaal
Rigoletto – Oper von Verdi

11. Dez. '98, Stadtsaal
Mein Vater, der Junggeselle – Boulevard-Komödie

18./19. Dez. '98, Stadtsaal,
Kinderadvent

31. Dez. '98, Stadtsaal,
Silvesterkonzert

Das komplette Saisonprogramm schicken wir Ihnen gerne zu: Tel: 07672/255 66-72 oder 73
Fremdenverkehrsförderungs-GmbH, *4840 Vöcklabruck, Feldgasse 1. Restkarten im Tourismusbüro, Hinterstadt 13 –15, Tel: 07672/266 44*

DER STANDARD KULTUR-ANZEIGER

1924 • Ungarische Nationalgalerie Budapest • © Tibor Mester

Sándor Bortnyik, Der neue Adam, 1924

KULTUR HERBST
OBERÖSTERREICH

1926 • Neue Galerie der Stadt Linz

André Kertész, Satirische Tänzerin

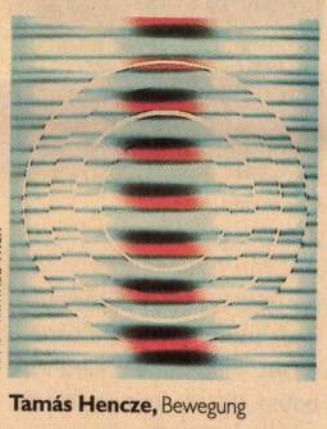

1970 •MMKSL Wien

Tamás Hencze, Bewegung

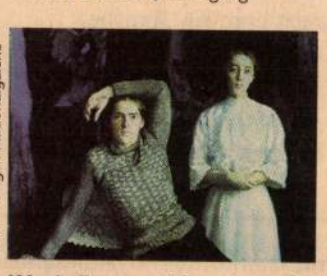

1908 • Ungar. Nationalgalerie

Károly Ferenczy, Doppelportrait

Die ungarische Avantgarde

Die Neue Galerie der Stadt Linz zeigt ungarische Kunst des 20. Jahrhunderts

Die bisher größte – und wahrscheinlich auch bedeutendste – Ausstellung ungarischer Kunst des 20. Jahrhunderts zeigt die *Neue Galerie der Stadt Linz* ab 27. August. Anläßlich des Europäischen Kulturmonats präsentiert das Projekt die ungarische Landschafts- und Genremalerei um 1900, den Konstruktivismus, die dreißiger Jahre, die Zeit nach dem 2. Weltkrieg und die Kunst der unmittelbaren Gegenwart. Das Schaffen zeitgenössischer Künstler ist nicht nur in der Neuen Galerie, sondern auch in der Galerie der Linzer Künstlervereinigung Maerz und im Schloß Peuerbach zu sehen.

Die von Peter Baum konzipierte Ausstellung signalisiert entscheidende Beiträge zur europäischen Moderne, weist aber auch auf Wechselwirkungen in der Beeinflussung ungarischer Künstler durch Paris, München und Wien hin. Sie illustriert, welchen Stellenwert so bedeutende Maler wie Rippl-Ronai, Fènyes, Ferenczy, Bortnyik, Kassak, Moholy-Nagy, Uitz, Korniss, Vasarely und Photographen wie Brassai oder André Kertész einnehmen. Diese Gesichtspunkte – unter Wahrung größtmöglicher Qualität – gelten auch für Zusammenstellung und Auswahl der Werke bei den zeitgenössischen ungarischen Künstlern.

Es ist eine Ausstellung voller Entdeckungen, espritgeladen und spannungsvoll. Gemeinsamkeiten werden unterstrichen, Kontraste werden aufgezeigt. In vielen Beispielen trifft man auf ein unverwechselbares Kolorit und jene weiterreichenden Idiome, die in spezieller Weise der bildenden Kunst Ungarns eigen sind.

Die an drei Schauplätzen vorbereitete Ausstellung enthält 300 Werke von insgesamt 38 Künstlerinnen und Künstlern. Sie soll das Potential ungarischer Kunst in entscheidenden Ausschnitten aufzeigen und damit zu einer besseren Kenntnis der künstlerischen Situation in unserem Nachbarland beitragen. Es ist eine spezifische und zugleich vielfältige Ausstellung, die umfangreiche Begleitprogramme anbietet: ein Symposion zu Fragen der Wechselwirkungen der Kunst beider Länder, aber auch musikalische Darbietungen und Autorenlesungen (12.–14. November).

Wichtigster Partner und Leihgeber sowie entscheidender Garant für die Gewichtung des historischen Teils der Ausstellung, ist die Ungarische Nationalgalerie in Budapest. Sie allein stellt mehr als 40 bedeutende Gemälde und ebenso viele Arbeiten auf Papier zur Verfügung.

17 Werke kommen aus der Modernen Ungarischen Galerie Pécs und dem dortigen Vasarely-Museum. Weitere Leihgaben stammen vom Museum moderner Kunst Stiftung Ludwig in Wien, dem Kunstmuseum Basel sowie aus Privatsammlungen und Museen aus Deutschland, der Schweiz, Ungarn, Holland, Italien und Frankreich.

INFO: *Ungarn – Avantgarde im 20. Jahrhundert, 27.8. – 29.11.'98*
Neue Galerie der Stadt Linz,
Blütenstr. 15, A-4040 Linz,
Tel: +43-732/7070-3600,
Fax: +43-732/73 61 90,
e-mail: neue.galerie@mag.linz.at,
http://neuegalerie.linz.at
Weitere Ausstellungsorte:
Galerie Maerz, Linz: 27.8. – 3.10.
Schloß Peuerbach: 29.8. – 11.10.

Kai Kuss' „Kunst und Katastrophe": Die Schrottskulptur bietet durch einen Sehschlitz Anblick von Explosionen im Ruhezustand

Cyberarts und hybride Gärten

Exhibitions und Veranstaltungen des O.K im Europäischen Kulturmonat

Cyberarts 98

Innerhalb des Festivals Ars Electronica nimmt die *Cyberarts 98* einen besonderen Platz ein. Betrachtet man den Prix Ars Electronica als „search engine" in Sachen digitaler Medienkunst, ist die *Cyberarts 98* eine Entsprechung in Form kompakter installativ orientierter Ausstellungen. Damit wird sie – im Rahmen des Festivals – zum Forum für Kunst an den Schnittstellen zwischen Neuen Medien und Raumbezug. Die im O.K gezeigte *Cyberarts 98* besteht aus drei Päsentationen:

Prix Ars Electronica Exhibition
Die Ausstellung zeigt interaktive, mediale Arbeiten aus den Einreichungen, Auszeichnungen und Nica-

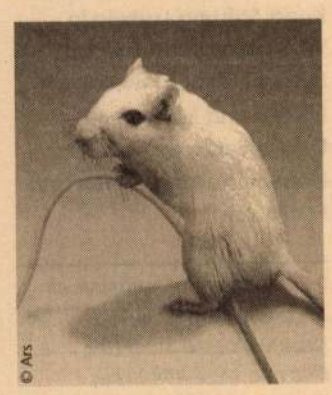

Mouse – Begleiter des Menschen im Cyberwar

Gewinnern zum diesjährigen Prix sowie Computermusik und Animation. Sie präsentiert sich als homogener Überblick über aktuelle Tendenzen der digital art. Das Ausstellungsdesign stammt von den Wienern propeller z.

Cybergeneration U 19
Die Cyberteens (U 19) sind die erste Generation, denen der Computer in die Wiege gelegt wurde. Es ist eine Post-Game-Generation, die mit dem Wettbewerb angesprochen wurde. Die Commodores oder PONG kennen die Kids zwar nicht mehr, können sich aber problemlos im Internet ein eigenes Haus bauen. Aus 541 Einreichungen der TeilnehmerInnen zwischen drei und 19 Jahren, wurden 18 Arbeiten in dem Jugendprojekt *Cybergeneration U 19/Freestyle Computing* prämiert. Sie werden in der gleichnamigen Ausstellung im O.K gezeigt. Das nationale Pilotprojekt wurde erstmals 1998 im Rahmen des Prix ins Leben gerufen. Gefragt waren gute Ideen, computergenerierte Ansätze, es anders zu sehen und zu machen. Bei der Verwendung verschiedener Tools gab es keine Einschränkungen – Freestyle eben.

Border Patrol – Paul Garrin.
Teil drei der Cyberarts ist die Präsentation von Paul Garrins *Border Patrol*, das beim Prix Ars 1997 ausgezeichnet wurde. Das Werk wird erstmals in Österreich gezeigt.

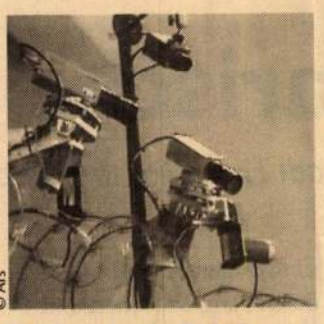

Der Besucher im Fadenkreuz von Paul Garrins Snypercams

Garrins Arbeit hinterfragt Begriff und Methodik der inneren Sicherheit. Innere Sicherheit als Schlüsselwort für Zivilschutz, für den die Gesellschaft widerstandslos eine technologisch aufgerüstete Überwachung des eigenen Lebens in Kauf nimmt. Garrin fragt nach den Ursachen der Angst und läßt in *Border Patrol* keinen entkommen. Auf dem Prüfstand stehen Paranoia und das Instrumentarium der Overall-Kontrolle. Ein von David Rockeby eingerichtetes Interface steuert die Snypercams. Sie suchen ihr Ziel, visieren es an und lassen es nicht mehr los – bis zum virtuellen Schuß. Die Ziele sind die Köpfe der BetrachterInnen, die sich selbst auf Videoschirmen im Fadenkreuz sehen.

INFO: Cyberarts 98
O.K Centrum für Gegenwartskunst *(in Kooperation mit ORF OÖ und Ars Electronica Center Linz)*
Prix Ars Electronica Exhibition: *8. Sept. bis 20. Sept. '98, an den ersten vier Tagen des Festivals von 10 – 24 Uhr, danach Mi bis So, 10 – 18 Uhr, Di 10 – 20 Uhr.*
TeilnehmerInnen: *Peter Bosch & Simone Simons (NL/E), Centre for Metahuman Exploration (USA), Christoph Ebener/Uli Winter (D), Tammy Knipp (USA), Akitsugu Maebayashi (J); Joseph Michael (GB), Iain Mott, Jim Sosnin, Mark Razewski (AUS), Lisa Prah (USA), Scott-Sona Snibbe (USA), Tamás Waliczky (H)*
Cybergeneration U 19/ Freestyle computing: *8. Sept. bis 1. Okt. '98*
Paul Garrin „Border Patrol": *8. Sept. bis 18. Okt. '98*

Cyberarts-Nightlines

Drei Cyberarts-Nightlines wurden in das nächte-Programm des O.K aufgenommen: *Censoratorium* – Arbeiten im Grenzbereich zwischen Musik und Sprache, *Electronic Theatre* – ein Clipping der besten Computeranimationen und Visual Effects des Prix Ars 98 und *Nerve Theory: Shades of Catatonia* – eine Multimedia-Performance.

Censoratorium
Ausgehend von der Umkehrung des Zensurprinzips – das Zensierte wird hörbar gemacht statt unterdrückt – entsteht mit dem Oratorium ein kompositorischer/komponierter Schaukampf zwischen Musik und Sprache. Gesprochene Reizworte löschen Instrumentalklänge gleicher Frequenz. Die Zen-

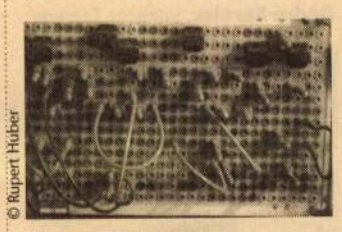

Censoratorium: ZI – Der Urrechner

sur wird bis ins Absurde ausgedehnt: Immer mehr wird erfaßt, immer mehr wird verboten. Bis alle Reizworte entreizt sind, aus Sprache Stimmklang und aus Wortfolgen Rhythmus geworden ist. So schafft die Zensurmaschine ihre eigene Welt.

Electronic Theatre
Die besten Computeranimationen und Visual Effects des Prix Ars Electronica 98. Filmrolle mit Beispielen aus Kunst, Forschung, Wissenschaft und Unterhaltung.

Nerve Theory: Shades of Catatonia
Bombardements mit redundanten, nichtssagenden Botschaften provozieren eine neue Verrücktheit. Das Abgleiten ins Nichts, Eintauchen in ein Meer von weißem Rauschen. Ein Sturm von Tönen, von monotonen, maschinenartigen Klangmustern.
Nerve Theory konzentriert sich auf den wichtigsten Ort der modernen psychologischen Kriegsführung: den Geist der Menschen.

INFO: Censoratorium
Di, 8. Sept. 1998, 22.30 Uhr
Rupert Huber/A, Gisburg/USA, Anna Clementi/I, Bettina Wackernagel/D, Mike Daliot/A, Isabella Bordoni/I, Richard Dorfmeister/A, Daniel Scheffler/D
Electronic Theatre
Mi, 9. Sept. 1998, 21.00 Uhr
Nerve Theory: Shades of Catatonia
Do, 10. Sept. 1998, 22.30 Uhr
Tom Sherman/CDN/USA, Bernhard Loibner/A

IMPRESSUM Alle Beiträge der Beilage Kulturherbst Oberösterreich sind bezahlt und daher Werbung im Sinne des Mediengesetzes. **IDEE & AKQUISITION:** Reinhard Babinsky, Tel. 531 70 – 230, Fax – 363, e-mail: reinhard.babinsky@derstandard.at **LAYOUT & GRAFIK:** Edith Schild/FOX,Grafik Design & Film Fakes, 1070 Wien **REDAKTIONELLE BEARBEITUNG:** Michaela Stipsits **LITHOGRAPHIE:** CHL-Products, 1100 Wien **MEDIENINHABER & HERAUSGEBER:** Oscar Bronner GesmbH&CoKG, A-3430 Tulln, Königstetter Str.132, Redaktion und Sitz der Verwaltung, A-1014 Wien, Herrengasse 19–21; Telefon +43 1 / 531 70-0

U N G A R N

AVANTGARDE IM 20. JAHRHUNDERT

27. AUGUST BIS 29. NOVEMBER 1998 • NEUE GALERIE DER STADT LINZ

KÜNSTLER Notizen

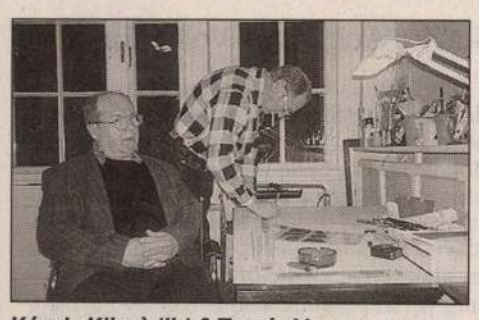

Károly Klimò (li.) & Tamás Hencze Foto: Baum

Die Ausstellungs-Teilnehmer

Fotos: Baum (3)

Annähernd dreihundert Werke aus den Bereichen der Malerei, Grafik, der Fotografie und der Installations- sowie Objektkunst von insgesamt 38 Künstlern und Künstlerinnen umfaßt die Ausstellung „Ungarn – Avantgarde im 20. Jahrhundert" in der Neuen Galerie der Stadt Linz, der Galerie Maerz und dem Schloß Peuerbach. Zu sehen sind dabei die Arbeiten folgender ungarischer Künstler und Künstlerinnen: Imre Bak, Ákos Birkás, Sándor Bortnyik, Brassai, Ágnes Deli, Gábor Erdélyi, László Fehér, Adolf Fènyes, Károly Ferenczy, Péter Gémes, Róza El-Hassan, **Tamás Hencze** (Bilder alphabetisch von oben nach unten geordnet), Vilmos Huszár, **György Jovánovics**, Lajos Kassák, Körösényi, Éva Köves, József Koszta, Olga Máté, Dóra Maurer, László Moholy-Nagy, Véra Molnár, László Mulasics, József Nemes-Lampérth, Hunor Petö, József Rippl Ronai, **Tamás Trombitás,** Lajos Tihanyi, Béla Uitz, Lajos Vajdy, Viktor Vasarely, János Vaszary, Béla Veszelsky, Gábor Záborszky.

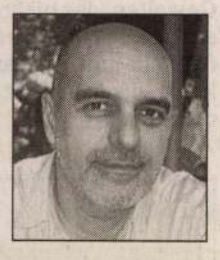

AUSSTELLUNGS Termine

Spielt auf: Das Ensemble „Zengö" Foto: Kasa

Ausstellungsteil I: Die Eröffnung der Ausstellung „Ungarn, Avantgarde im 20. Jahrhundert" erfolgt in der Neuen Galerie der Stadt Linz am Donnerstag, 27. August, 19 Uhr, durch den ungarischen Kulturminister József Hámori. Anschließend Eröffnungsfest mit dem authentischen ungarischen Volksmusik-Ensemble „Zengö".

Ausstellungsteil II (Galerie Maerz, Linz, Taubenmarkt, Mo–Fr 15–19, Sa 10–13 Uhr) von 27. 8. (Vorbesichtigung 17–18.30 Uhr) bis 3. 10. 1998.

Ausstellungsteil III (Schloß Peuerbach, Di–Sa 9–12, So/Fei 14–16 Uhr). Eröffnung am 29. 8., 18 Uhr, mit Bgm. Falkner, Peter Baum und dem Ensemble „Zengö". Dauer bis 11. 10. 1998.

Filme: jweils Donnerstag, 18 Uhr sowie Sonntag, 16.30 Uhr „Balaton" – Reisebilder aus Europa zwischen Wellen und Vulkanen von Michael Kluth. Samstag, 15 Uhr, „Ungarische Kunst heute", ebenfalls von Michael Kluth.

Symposion: Termine noch nicht fixiert.

Neue Galerie der Stadt Linz: Blütenstr. 15, Tel. 0 73 2 / 70 70-36 00, geöffnet tägl. 10–18, Do. 10–22 Uhr) Eintritt 30/60 S.

Katalog: Reich bebildert, ca. 300 Seiten, Fachbeiträge, Essays, biogr. Texte, S 360,–.

Führungen: Sonntag um 15 Uhr mit Spezialthemen (z.B. „Die ungarische Malerei nach der Jahrhundertwende", „Konstruktivismus und Bauhaus", „Malerei in Ungarn heute"), Donnerstag um 19 Uhr, sowie gegen telefonische Anmeldung.

Museumsshop und Espresso geöffnet. Wochentags 2 Stunden gratis parken in der Tiefgarage.

„Frau im gestreiften Badekleid" aus dem Jahr 1933: ein pracht- und stimmungsvolles Bild von János Vaszary Fotos: Ung.Ng. (3)

BILD-HITS: *Über Versicherungs- und Transportkosten sowie berühmte Kunstwerke unserer Nachbarn*

Ungarische Künstler, die die Welt kennt

„Es gibt zwei Sachen, für die Museen nicht gerne Geld ausgeben", so der Neue-Galerie-Direktor Peter Baum im OÖN-Gespräch: „das sind die Prämien für die Versicherung und die Transportkosten."

Das sei Geld, von dem einem bei einer Ausstellung ja nichts bleibe, während man bei einem Ankauf ein Werk besitzt, dessen Wert auch ansteigen kann. Das einzige, was eine reine Ausstellung überdauert, ist die damit verbundene Publikation. Baum: „Alle anderen Ausgaben sind in den Wind geschrieben und deswegen wird versucht, sparsam damit umzugehen."

Klimakisten für Wertvolles

So verbinden sich Flexibilität und spontane Improvisation mit strategischer Vorplanung. Wobei sich ersteres nicht bei allen Exponaten bewerkstelligen läßt. Die wertvollen Arbeiten benötigen für den Transport nämlich eigene Klimakisten.

Diese spezialisolierten Kisten werden mit beträchtlichem Aufwand maßgeschneidert, von Kurieren begleitet, die auch beim Ein- und Auspacken dabei sind. Von den Museen werden dafür extra Restauratoren eingesetzt, die diese Kuriertätigkeit übernehmen sowie genaue Transportprotokolle führen, in denen auch eventuelle Mängel verzeichnet werden.

Auch bei der Linzer Ausstellung gibt es viele berühmte Werke von ungarischen Künstlern, die die Welt kennt.

Da ist zum einen der in Kaposvár geborene „Klimt Ungarns": József Rippl-Rónai (1861–1927), der zunächst als Apotheker, dann als Hauslehrer arbeitete, bevor er ein Stipendium für Paris erhielt und später mit dem schottischen Künstler J. P. Knowles nach Neuilly in ein gemeinsam genutztes Atelier zog. Dort verzeichnete Rippl-Rónai seine erste charakteristische, die „schwarze" Periode und lernte zwei Jahre später den Bildhauer Aristide Maillol kennen.

Enge Kontakte pflegte er auch mit der Künstlergruppe der „Nabis". Über einen kurzen Zwischenaufenthalt in Moskau kam Rippl-Rónai nach Budapest zurück und ist schlechthin „der" Jugendstil- und frühimpressionistische Maler mit persönlicher stilistischer Ausprägung geworden.

Im Bereich der geometrischen Abstraktion, des Konstruktivismus sind vor allem Lajos Kassák (1887–1967) und László Moholy-Nagy (1895–1946) weltbekannt.

Kassák begab sich nach seiner Schlosserlehre zu Fuß auf Wanderschaft von Budapest nach Paris (1907), wo er u. a. auf Apollinaire und Picasso traf.

Kein Platz für Pathos

Er schrieb expressive Gedichte und Romane und gab die antimilitaristische Zeitschrift „A Tett" und ab 1916 die progressive „MA" heraus, in der auch Oskar Schlemmer oder Kurt Schwitters publizierten. 1921 begann er mit eigenen konstruktivistischen Arbeiten. Kassàk zu seinen Arbeiten: „Im vollendeten Werk gibt es keinen Platz mehr für die Farborgien und Tändeleien der Impressionisten, für die Gefühlsseligkeit der Expressionisten und die pathetischen Tiraden der Futuristen."

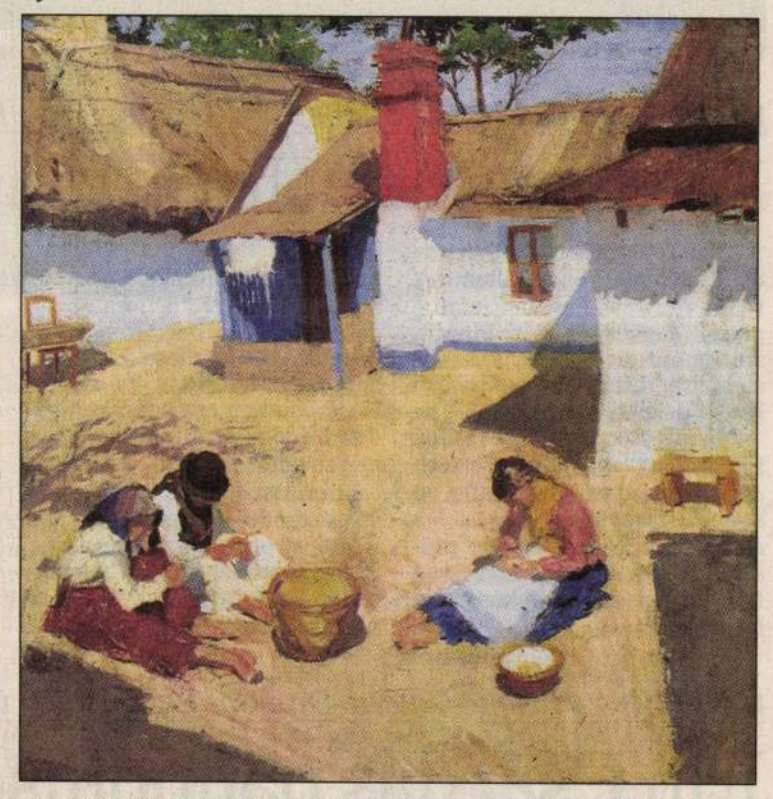

Lichtdurchflutet: Bohnenverlesen von Adolf Fènyes (1904)

Zugang zu Kassáks Künstlerkreis um die Zeitschrift „MA" hatte auch László Moholy-Nagy. Der Jurastudent, der seine Kriegserlebnisse in Form expressionistischer Zeichnungen verarbeitete, brach sein Studium ab und wendete sich der bildenden Kunst zu. Nach Niederschlagung der Räterepublik über Wien nach Berlin emigriert, war er mit den Dadaisten Schwitters, Hausmann und Höch befreundet und wurde schließlich von Walter Gropius ans Bauhaus in Weimar geholt, wo er die Klassen von Itten und Klee übernahm. In den folgenden Jahren beschäftigte er sich mit Malerei, Plastik, Foto-/Typographie, Werbegrafik, Lichtspielen, Bühnenbild und Film.

Im Vordergrund seiner Arbeit stand die Auseinandersetzung mit Licht und Bewegung (etwa „mechanisches Theater"). Moholy-Nagy starb in Chicago, wohin er emigriert war und wo er auch das „Institute of Design" gründete.

Schon früh bei Guggenheim

Weitere berühmte Künstler der Linzer Ausstellung sind die Fotografen André Kertész (1894–1985) und Brassai (1899–1984) sowie Victor Vasarely (1906–1997), der 1929 vom Medizinstudium ans Bauhaus Budapest „Mühely" wechselte und dort seine ersten geometrischen Abstraktionen schuf, die in der Folge in optischen Experimenten und seiner typischen, später sogar seriell erzeugten international begehrten Bildsprache mündeten. Vasarelys Arbeiten wurden bereits 1959 im N.Y. Guggenheim Museum gezeigt.

Akte von Rippl-Rónai

„Mit dem Schatten in der Mitte": Aktuelles von Károly Klimó Foto: NG

AUSSTELLUNGSPartner

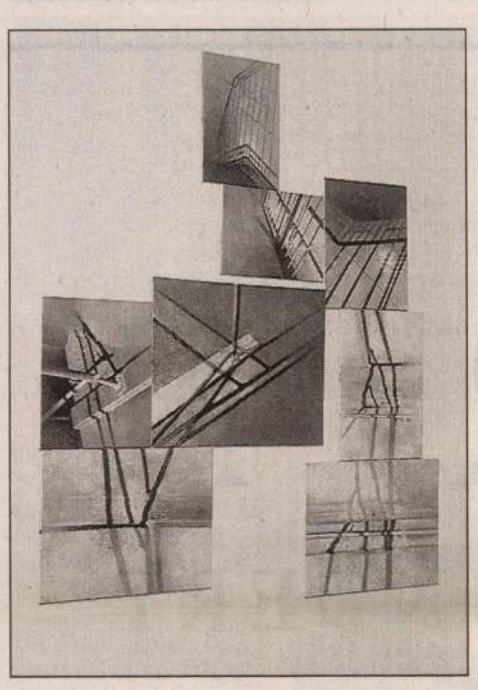

Fotoskulptur von Eva Köves Foto: NG

Biennale-Art in Galerie Maerz

Zu ebener Erde und im ersten Stock gilt die Galerie Maerz – Galerie einer Künstlervereinigung direkt im Linzer Zentrum am Taubenmarkt – seit vielen Jahren als Garant für offene Auseinandersetzungen mit den Phänomenen unserer Zeit. Dies betrifft Bereiche der bildenden Kunst ebenso wie Musik (von Klassik bis Jazz) oder Literatur.

Neben Tamàs Körösènyi stellen mit Róza El-Hassan und Eva Köves jetzt auch zwei Biennale-Teilnehmerinnen hier im Maerz aus. Von Köves stammt die abgebildete Fotoskulptur (Ausschnitt) „Die Schatten von Budapest" aus dem Jahr 1996. Köves begann ihre künstlerische Arbeit mit Installationen und hat daraus eine Mischform aus Fotosequenzen und Malerei entwickelt.

Für die Zukunft ist übrigens eine Austauschausstellung mit Maerz-Künstlern in Ungarn geplant.

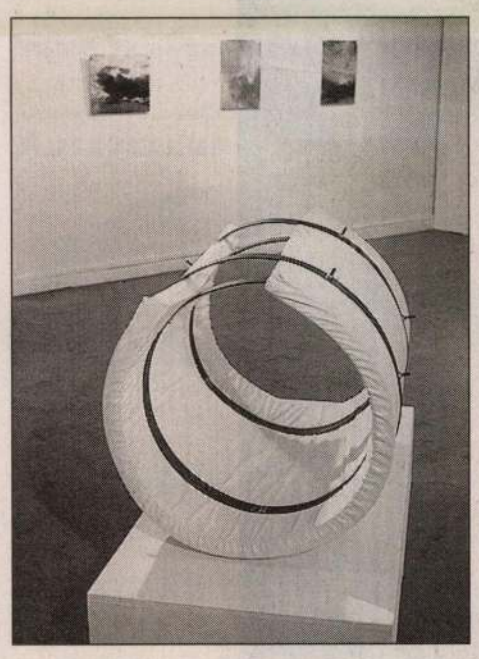

Foto-/Objektmontage: Agnes Deli Foto: NG

Neue Objekte im alten Schloß

Seit einigen Jahren gilt das Schloß Peuerbach im oberösterreichischen Innviertel als Plattform für den zeitgenössischen Ausstellungsbetrieb.

Peuerbach hatte bereits einen Anknüpfungspunkt zu Ungarn: Es gab hier bereits eine erste „Kontaktausstellung" zwischen jungen ungarischen und oberösterreichischen Künstlern.

Die Schloßräumlichkeiten eignen sich besonders gut für die Präsentation aktueller Installationen. Hier stellen jetzt Gábor Erdèlyi, Hunor Petö und die 1963 in Mohács geborene Künstlerin Àgnes Deli aus, die unter anderem an der Amsterdamer Gerrit-Rietveld-Universität studierte.

Von Deli stammt das abgebildete Werk „Mondzeit" (1996) – eine Kombination aus Fotoarbeiten, mit einem Objekt aus Schwamm, Leinwand und Eisen.

Impressum

Eigentümer, Medieninhaber und Hersteller:
Wimmer Medien GmbH & Co. KG, 4010 Linz, PF 78
und 79, Promenade 23, Tel. (0 73 2) 78 05-0, Fax 78 34 79
Herausgeber: Ing. Rudolf Andreas Cuturi
Geschäftsführer: Dir. Dr. Werner Schrotta
Redaktion: Chefredakteur Dr. H. Köppl
Redaktion OÖN-Thema: Irene Judmayer
Layout: Andreas Palmetshofer
Cover: Rudolf Lintner

NEUE GALERIE: *„Ungarn, Avantgarde im 20. Jahrhundert" als Spiegelbild eines Galeriekonzepts*

Balance zwischen Klassik und Moderne

Die Neue Galerie der Stadt Linz, auch unter dem Namen „Wolfgang-Gurlitt-Museum" bekannt, hat in den letzten Jahren und Jahrzehnten immer wieder zwei Aktivitäten besonders betont. Zunächst die großen historischen Ausstellungen, in denen auch eine Art „Nachziehverfahren" stattfindet.

Anhand weltbekannter Künstler, einflußreicher Künstler, wie Picasso, Toulouse-Lautrec, Edward Munch, Mirò, Matisse und vieler anderer mehr, die auch qualitativ als Anhaltspunkt eine Basis für die Beschäftigung mit der Gegenwart darstellen. In besagter Gegenwart hat die Neue Galerie auch viele der ganz bedeutenden Künstler wie Tapies, Lüpertz, Scully, Nitsch, Rainer etc. gezeigt und daneben die entsprechende Präsentation junger, aktueller Kunst, die sich auch zum Teil noch im Stadium der Diskussion befindet, garantiert.

Kein kompletter Überblick

Auf diesem Prinzip aufbauend wird zweitens immer wieder auch versucht, Strukturen der Kunst, kunstgeschichtliche Abschnitte zusammenzufassen. Eine große Ausstellung dieser Art ist jetzt „Ungarn, Avantgarde im 20. Jahrhundert". Eine Ausstellung, die naturgemäß keine Anthologie der gesamten ungarischen Kunstgeschichte sein kann, die aber subjektiv, pointiert und trotzdem um Objektivität bemüht, den Großteil der wichtigsten ungarischen Künstler präsentiert.

Es ist auch hier mit voller Absicht diese Balance zwischen der Klassik, der Moderne und der Gegenwart eingehalten worden. „Diese Herausbildung der Schwerpunkte" – so Neue Galerie Direktor Peter Baum: „macht ja erst das Unternehmen so spannend!"

Der Bogen spannt sich dabei von der Entwicklung der traditionell/spätimpressionistischen/expressionistischen Malerei um 1900, über den großen Flügel mit dem internationalen Konstruktivismus – viele ungarische Künstler sind an das deutsche Bauhaus gegangen, viele sind aus politischen Gründen im Jahr 1920 in die Emigration nach Wien gewandert (u. a. Kassák, Moholy-Nagy, Tihanyi, Uitz) – bis in die Gegenwart.

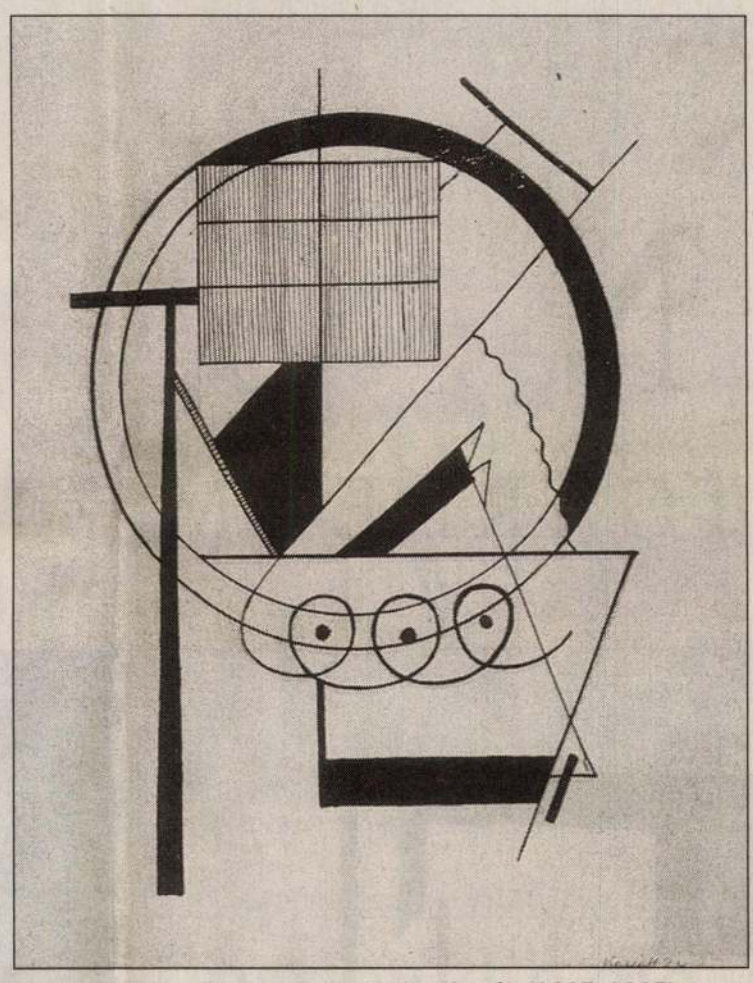

Ungarn in Linz: Geometrik von Lajos Kassák (1887–1967) Foto: NG

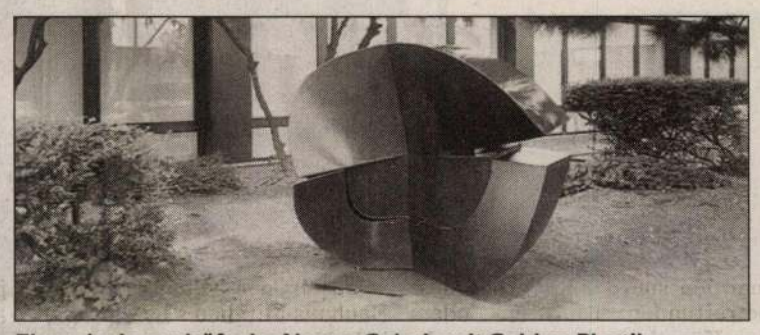

Einer der Innenhöfe der Neuen Galerie mit Gabino-Plastik Foto: Baum

Somit paßt diese Ausstellung sowohl von Struktur als auch Inhalt exakt in das Konzept der Neuen Galerie der Stadt Linz, die im Jahr 1997 ihren 50. Geburtstag feierte. Gegründet unmittelbar nach dem zweiten Weltkrieg, in einer sehr schwierigen Situation, provisorisch untergebracht am Linzer Hauptplatz, im Brückenkopfgebäude West, in kleinen, ehemaligen Amtsräumen, die miteinander verbunden wurden und insgesamt eine Fläche von rund 500 m² hatten.

Die Neue Galerie wurde bis 1973 von Walter Kasten geleitet, 1974 übernahm der von Wien kommende Peter Baum die Direktion, und 1979 fand die Übersiedlung in das „Lentia 2000" im Linzer Stadtteil Urfahr statt.

Das brachte für die Entwicklung der Neuen Galerie zwar grundsätzlich Vorteile gegenüber dem alten Domizil, die Mankos wie räumliche Unzulänglichkeiten, sind jedoch unübersehbar.

Im Frühjahr 1998 wurde deswegen ein internationaler Wettbewerb für den Neubau eines „Donaumuseums" (Arbeitstitel) an der Linzer Donaulände beim Nibelungenbrückenkopf ausgeschrieben. 219 Architekten nahmen daran teil, acht Projekte wurden zur Überarbeitung ausgewählt und daraus soll im November durch eine internationale Fachjury das Siegerprojekt gekürt werden.

Sammlung jetzt im Depot

Die Sammlungsbestände (Wert nach vorsichtigen Schätzungen rund 2 Milliarden Schilling) der Neuen Galerie enthalten etwa 1200 bedeutende Gemälde, Plastiken und Objekte, wichtige Grafikkollektionen (annähernd 9000 grafische Blätter) sowie einige spezielle Sammlungen wie etwa die Schwerpunkte bei Kubin oder Hrdlicka.

Die Sammlungsstrategien der letzten Jahrzehnte waren sehr deutlich auf Internationalität gerichtet, unter Einbeziehung der wichtigsten (ober-)österreichischen Künstler, unter denen besonders in den 80er Jahren eine neue Malergeneration heranwuchs.

Bis auf wenige Ausnahmen – ein kleiner historischer Kern rund um Klimt, Schiele, Kokoschka – wurde der andere Sammlungsbestand in die Depots verbannt, um diese große Ungarn-Ausstellung unterzubringen. Etwa 250 Exponate sind alleine in der Neuen Galerie zu sehen. Um alle wesentlichen Schwerpunkte adäquat präsentieren zu können, gibt es eine Ausstellungspartnerschaft mit der Linzer Galerie MAERZ und dem Schloß Peuerbach.

LEIHGEBER: *Zweiundzwanzig Museen, Galerien und Sammlungen sind an dieser Schau beteiligt*

Beiträge aus vielen Ecken und Enden komprimiert

Bei jeder großen Ausstellung sind die Organisatoren nach dem ersten Schritt, der grundlegenden Konzeption, neben den eigenen Beständen auch angewiesen auf und abhängig von Leihgebern.

Peter Baum: „Es gilt, flexibel auf die Möglichkeiten zu reagieren, was kann man bekommen und was nicht. Schließlich erwächst daraus die Ausstellung mit allen ihren Plus- und Minuspunkten."

Im konkreten Fall der Ungarn-Ausstellung hat Linz in der ungarischen Nationalgalerie in Budapest den wesentlichsten Partner gefunden. Die Nationalgalerie steuert mit beinahe einem Drittel aller gezeigten Werke das Gros der Ausstellung bei, rund 45 Gemälde und ebenso viele wichtige Arbeiten auf Papier (Zeichnungen, Aquarelle und Gouachen).

Siebzehn Werke stellt das Janus Pannonius Museum in Pécs, einer etwas südlicher gelegenen ungarischen Stadt, zur Verfügung. Interessant ist, daß Pécs einige Schwerpunkte ungarischer Kunst besitzt, weil Künstler wie Vasarely oder Béla Uitz sehr mit dieser Stadt verbunden waren und wesentliche Teile ihres Nachlasses dorthin gingen.

Neben anderen ungarischen Museen (u. a. Fotomuseum, Ludwig Museum) oder Privatsammlungen sind auch Leihgeber aus allen Ecken und Enden Europas beteiligt. Vor allem das Stedelijk Museum, das Linz immer wieder bei Ausstellungen zur Seite steht. Diesmal mit Bildern von Vilmos Huszár. Weitere wichtige Unterstützung kam u. a. von: Centraal Museum Utrecht, Kunstsammlung Basel, Museum Ludwig in Köln, die Kunsthalle Bielefeld, Galerie Denise Renè in Paris, Galerie Vismara (Mailand), Museum moderner Kunst Stiftung Ludwig (Wien), und von vielen anderen mehr.

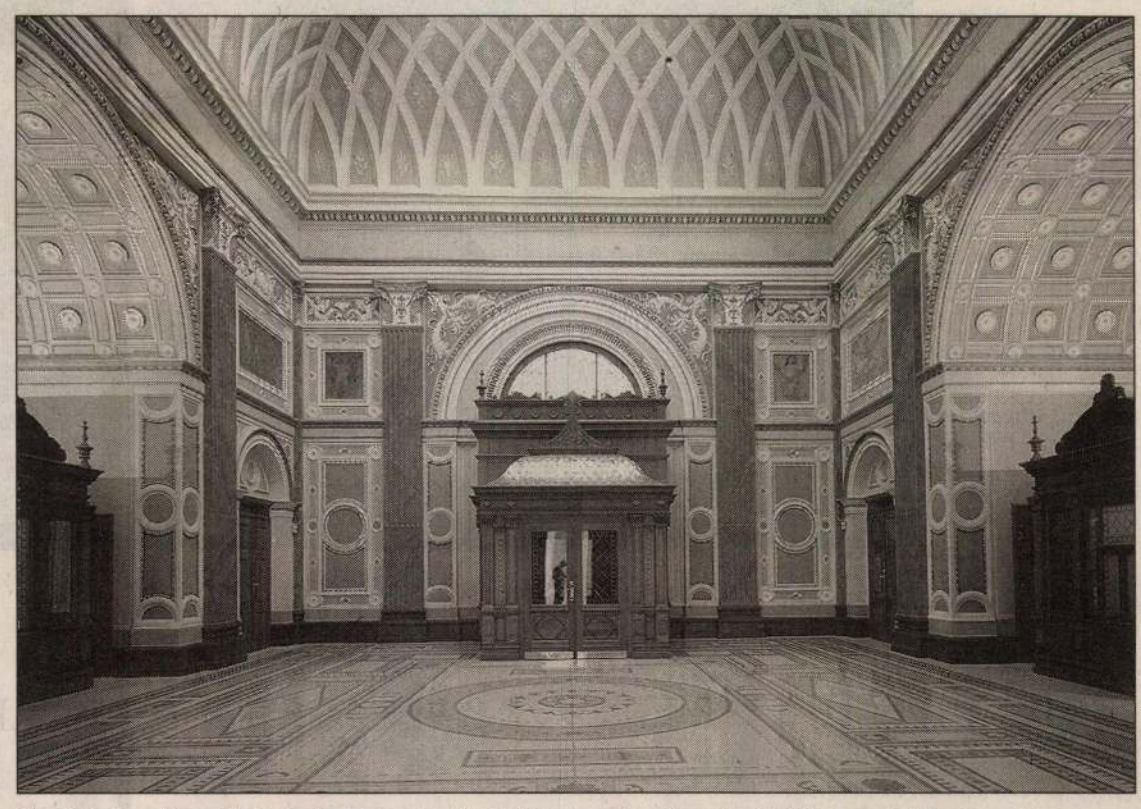

Großzügig mitgearbeitet: das Team der beeindruckenden Kunsthalle Mücsarnok (Budapest) (L.L.Lugo)

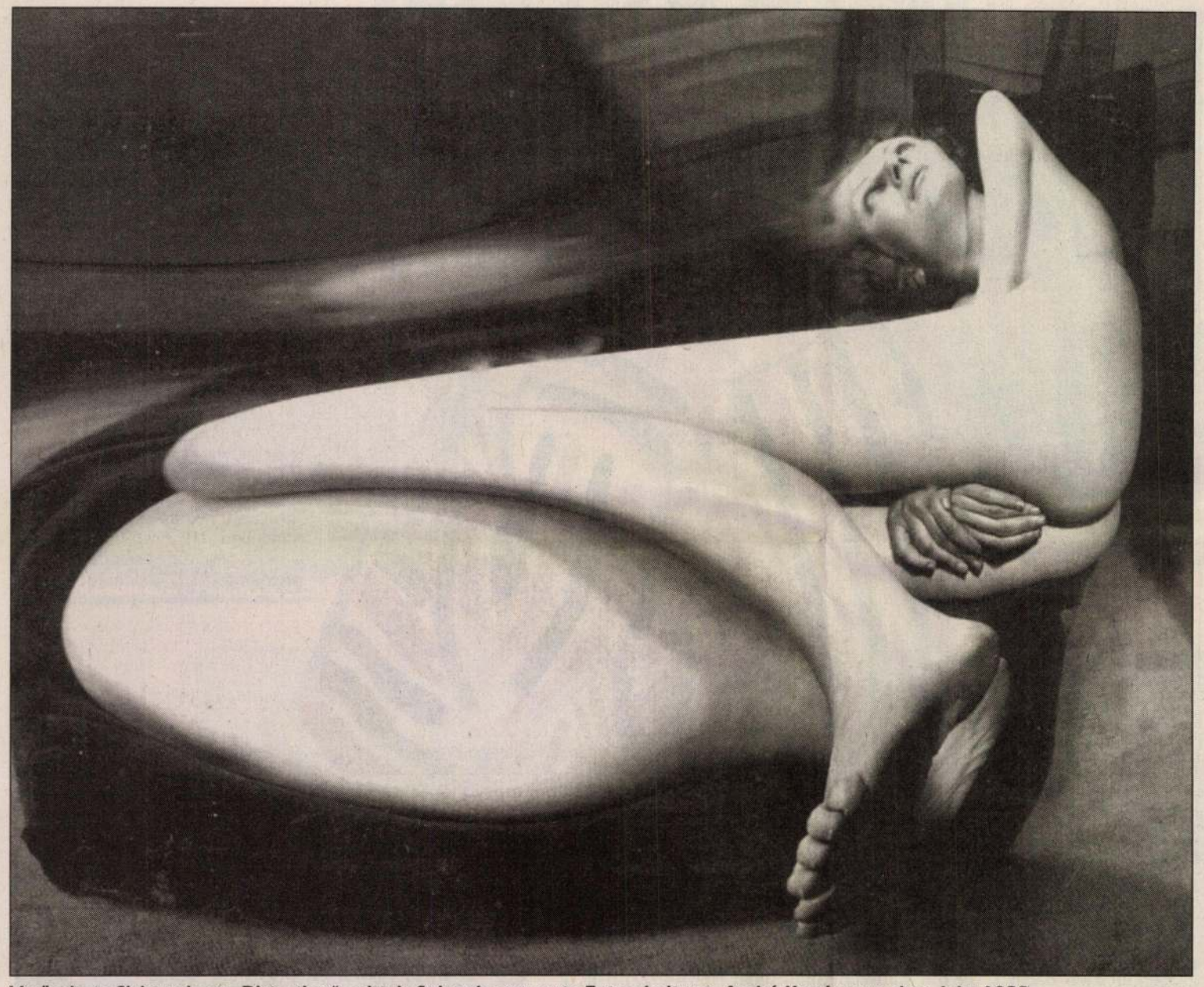

Veränderte Sichtweisen: „Distortion", mittels Spiegeln verzerrte Fotoarbeit von André Kertész aus dem Jahr 1933 Foto: Neue Galerie

FOTOGRAFIE: *Starke Bildbeispiele von Brassai, Kertész, Máté, Gémes und László Moholy-Nagy*

Magische Metaphern der ungarischen Wesensart

„Man fotografiert!" – Das war die schlichte, aber allumfassende Antwort, die ein Einfaltspinsel damals in der Physikstunde auf die Frage „Was passiert, wenn Ihr dann auf diesen Knopf drückt?" gab.

Allumfassend ist dieses „man fotografiert" auch im Bereich der ungarischen Fotografie zu deuten. Das läßt sich angesichts der in der Neuen Galerie präsentierten Werkauswahl von fünf ungarischen Fotokünstlern leicht erkennen.

Hat der Betrachter erst einmal den spezifischen Code des betreffenden Künstlers oder der Künstlerin begriffen, nach dem dieser oder diese die Bilder aufgebaut hat, geht es an die Konfrontation mit überraschenden Details, mit immer wieder neu zu entdeckenden Akzenten.

Literarisch, anekdotisch und von großer symbolistischer Kraft ist etwa die bildnerische Sprache bei einem der bekanntesten Fotografen der Welt, bei André Kertész. Rational-analytisch dagegen der „Wissenschaftler der Fotografie", das Bauhaus-Mitglied László Moholy-Nagy.

Assoziativ geprägt sind die Paris- und Picasso-Fotos von Brassai, der ursprünglich Gyula Halàsz hieß, sich jedoch nach seinem transsylvanischen Geburtsort benannt hat. Und malerisch schließlich Olga Máté, eine der ersten und besten ungarischen Fotografinnen. Sie dokumentierte die ungarischen Intellektuellen und das Bürgertum.

Malerisch – in originärem, experimentellem Sinn – wirkte auch der erst vor kurzem allzu jung verstorbene Photograph Péter Gémes: Mit der Taschenlampe im Dunkel, mit Körperbewegungen „zeichnete" er vor offener Kamera seine „tableaux vivants", seine „Lichtgemälde".

Magische und multiple Metaphern ungarischer Wesensart, präsentiert anhand von Arbeiten, die trotz ihrer Komplexität zugleich eine beeindruckende Vielfalt aufzeigen.

INTERVIEW: *Neue-Galerie-Direktor Peter Baum über Intentionen und Struktur der Ausstellung*

Ein Csárdás pannonischer Kunstvielfalt

Von „B" wie Bak, bis „Z" wie Záborszky – 38 Künstler hat Peter Baum, der Direktor der Neuen Galerie der Stadt Linz, für diese Ausstellung ausgewählt. Warum gerade Ungarn? Warum gerade jetzt? Der Museumsleiter dazu im OÖN-Gespräch.

***OÖN:** Was war Ihre Intention, diese Ausstellung ungarischer Avantgarde zu zeigen?*

Baum: Die wichtigsten Aspekte sind einmal: daß die ungarische Kunst ein Potential darstellt, das im Westen noch viel zu wenig bekannt ist. Dieses Potential erstreckt sich von Beginn der Jahrhundertwende bis in unsere aktuelle Gegenwart hinein. Eine der Absichten war die, aufzuzeigen, daß die bildende Kunst in unserem Nachbarland von hoher Qualität, von hoher Eigenart ist und es gleichsam verdient, auch in internationalem Zusammenhang neu bewertet zu werden.

***OÖN:** Was war die eigentliche Initialzündung, die Ausstellung gerade jetzt durchzuführen?*

Baum: Im Verlauf der Jahre addierten sich da wohl einige kleinere Initialzündungen. Der äußere Anlaß war der Europäische Kulturmonat und die starke Verbindung zu Österreich, zu diesem starken Potential, das sich da artikuliert hat. Das gehört bewußt gemacht.

***OÖN:** Bekannt sind vor allem zwei große Anregungsfelder für ungarische Künstler.*

Baum: Ja, wenn man versucht, das auch etwas systematischer zu begründen, dann gab es um die Jahrhundertwende ungefähr bis 1910 eine sehr fruchtbare Periode. Anregungsfelder waren einerseits Paris, wo vor allem Józef Rippl-Rònai tätig war, der bereits zu Lebzeiten sehr geschätzt war und viele Kontakte hatte.

Zugleich hatte sich in Ungarn, was besonders aus soziologischer Sicht interessant ist, schon vor der Jahrhundertwende auf dem Land im heute rumänischen Ort Nagybánya eine Malerschule gebildet. Von dort kamen etwa der spätere Akademieprofessor Kàroly Ferenczy oder Adolf Fènyes und andere mehr.

***OÖN:** Gab es eigentlich trotz der Monarchie eine typisch ungarische Malerei?*

Baum: Durchaus. In dieser Verbindung mit einer in lokalen Symptomen stehenden neuen Tradition.

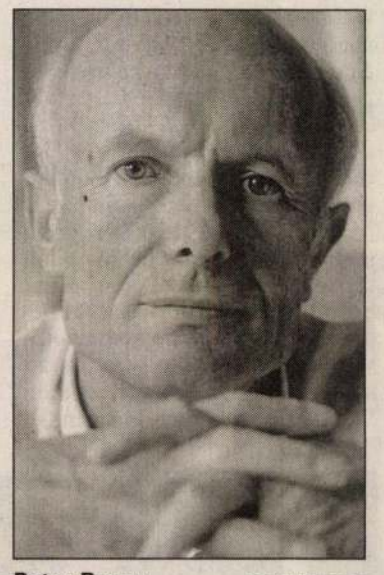

Peter Baum Foto: PeterPeter

***OÖN:** In der aktuellen Ausstellung ist die Entwicklung dieses künstlerischen Potentials in drei Bereiche strukturiert?*

Baum: Ja: Der erste Block geht von den Klassikern 1900 bis 1960 also von diesem Mischstil bis zum Konstruktivismus (etwa mit Moholy-Nagy). Dann kommt das starke Kapitel der Fotografie und schließlich der dritte Block mit den Zeitgenossen, darunter Viktor Vasarely, von 1960 bis zum heutigen Pluralismus.

***OÖN:** Was ist dabei Ihr ganz spezielles Ziel?*

Baum: Eine breite, attraktive Informationsmöglichkeit zu geben, daß unser Publikum anhand spezifischer Werke wesentlicher ungarischer Künstler Einblick bekommt. Es zeigt sich auch, wie stark in bestimmten Phasen der Geschichte die Zusammenhänge grenzüberschreitend funktionierten.

***OÖN:** Woher bekamen Sie die ca. dreihundert Arbeiten, die hier in der Neuen Galerie, der Galerie Maerz und im Schloß Peuerbach zu sehen sind?*

Baum: Wir wurden da ganz großartig unterstützt. Vor allem von der Nationalgalerie in Budapest. Wenn ich diese Bilder nicht bekommen hätte, dann hätte die Ausstellung in dieser Form nicht stattfinden können. Denn während die Konstruktivisten vor allem in Sammlungen im Ausland zu finden sind, so sind die Werke der Klassiker in Ungarn daheimgeblieben.

Es gibt wirklich viel zu entdecken in dieser Ausstellung. Das ist dann für mich auch immer so ein Antriebsmoment. Es macht Freude, wenn man selber erstens profitieren und wenn man das zweitens dann auch adäquat vermitteln kann.

Stilistische NOTIZEN

Starke Achse zur Volkskunst

Die Schule von Nagybánya entwickelte sich aus der 1896 gegründeten Sommerkolonie der Münchner Malschule von Simon Hollósy. Diese bedeutendste Künstlervereinigung Ungarns in der Zeit der Jahrhundertwende orientierte sich an der französischen Freilichtmalerei. Zu ihr gehörten unter anderen auch die in der Linzer Ausstellung vertretenen Künstler Károly Ferenczy und Lajos Tihanyi.

Nagybánya brachte im Wesentlichen ein idyllisch geprägtes impressionistisches Landschaftsbild hervor, das sich mit der bereits um 1904 in expressionistischen Merkmalen artikulierten Aufbruchsstimmung zu einem interessanten Mischstil vereinte. Dieser Zugriff auf den Expressionismus fand in Ungarn sogar früher als in Österreich statt.

Bei all diesen Bildern spielt das Licht eine ganz besondere Rolle, die Hitze des ungarischen Klimas. Dafür gibt es in der Ausstellung ein prächtiges Beispiel von Adolf Fènyes, bei dem Bauern in einem Hof sitzen und Bohnen auslesen. Hier zeigt sich deutlich und meisterhaft gemalt, wie die Farben durch die Kraft des Lichtes zurückgedrängt werden.

Auffällig (nicht nur) an den Klassikern ist auch, daß Ungarns Künstler eine wesentlich stärkere Achse zur Volkskunst haben, als dies beispielsweise in Österreich der Fall ist. Bei uns mag das wohl auch viel mit der Vereinnahmung der Volkskunst während der Nazi-Zeit zu tun haben.

In Ungarn gibt es da jedoch eine ganz starke und wesentlich offenere Verbindung zu den führenden Intellektuellen, zu den Künstlern. Egal ob bildende Kunst oder Musik (Bela Bartok). Elementares Gestalten, das nicht infiltriert ist durch allzu viele Nettigkeiten. Inhaltliche und formale Einflüsse authentischer Volkskunst, die sich quer durch sämtliche Bereiche ziehen.

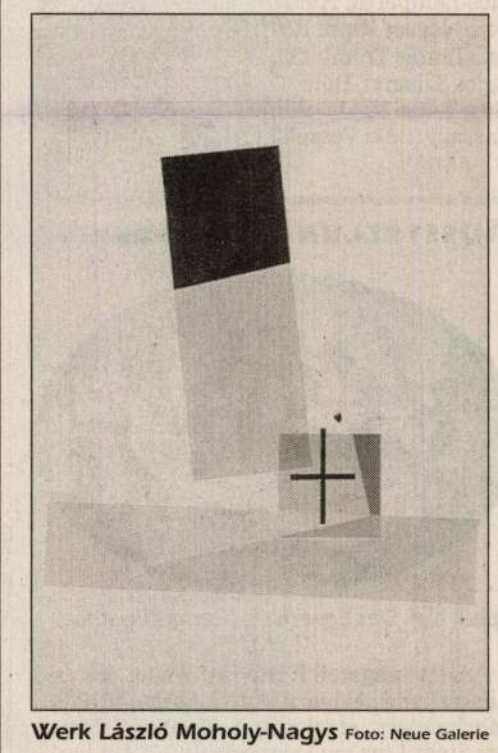

Werk László Moholy-Nagys Foto: Neue Galerie

Konstruktivismus & Bauhaus

Um 1913 prägte Vladimir Tatlin in Moskau den Begriff des Konstruktivismus. Er stand für eine Malerei, die auf abstrakte, geometrische Grundformen reduziert war. Bis 1921 galt diese Betonung des Technisch-Rationalen als offizielle Kunst der russischen Revolution. Es galt, die Umwelt des Menschen im Sinne des Funktionalismus von der Architektur bis zur Typographie zu formen.

Eine andere Form des Konstruktivismus ist der „Suprematismus", den Malewitsch ebenfalls um 1913 formulierte. Er beschränkte sich in seiner Formensprache auf Quadrat, Dreieck und Kreis, die „neuen Symbole", die in der Lage seien, Gefühle unmittelbar wiederzugeben, denn „der Suprematist betrachtet nicht und berührt nicht – er fühlt."

Diese auf Geometrisches reduzierte Formensprache ist in der Ausstellung anhand László Moholy-Nagy zu finden, der am Bauhaus u. a. neben Marcel Breuer, Lyonel Feininger, Itten, Kandinsky, Klee, Marcks und Schlemmer als „Meister" unterrichtete. Das Bauhaus ist eine im Jahr 1919 durch Walter Gropius gegründete Schule, die die Einheit aller bildenden Künste unter Führung der Baukunst und das handwerkliche, technische Können als Grundlage des künstlerischen Schaffens postulierte.

AVANTGÀRD Budapest-Bécs (1873-1920)

2003. február 8., szombat Kult

Magyar Nemzet

A feltörekvés csodálatos évei

Budapest és Bécs a historizmus és az avantgárd között 1873–1920-ig

P. Szabó Ernő

Herczeg Ferenc, a XX. század első felének egyik legsikeresebb magyar írója emlékezéseiben így idézte föl ifjúkora Bécshez fűződő emlékeit: „Nekünk, akkori fiatalóknak egy-egy lóverseny, színházi bemutató, delegációs ülés vagy lokális ülés elég ok volt arra, hogy nagy és lármás rajokban, mint a költöző vadludak, Bécsbe vonuljunk. Az utazás alig került pénzünkbe, és ma már nyugodtan bevallhatjuk, aminek bevallása 40 évvel ezelőtt nemzetárulás lett volna, Bécs életformái nyugodtabbak, előkelőbbek és vonzóbbak voltak, mint a kamaszkorát élő Budapesté. A kamaszkor azonban a gyors növekedés kora, éppen a megidézett évtizedekben, a XIX. század utolsó harmadában vált világvárossá Budapest is. A Monarchia második fővárosaként emlegetjük, s nemcsak a sokasodó reprezentatív épületek, az ipar, a kereskedelem virágzása okán, de azért is, mert számos kiváló irodalmi, zenei, képzőművészeti alkotások születtek akkoriban."

Virágkort jelentett ez az időszak Bécs és Budapest történetében, kultúrájában. Hogy alkotásokban, tehetséges alkotókban milyen gazdag volt ez a kor, azt a bécsi Harrach-palotában holnap megnyíló nagyszabású kiállítás mutatja be. A Zeit des Aufbruchs (A feltörekvés kora – a magyar címváltozatban az eufemisztikus Az áttörés kora szerepel) című, Budapest és Bécs a historizmus és avantgárd között alcímű tárlat anyagát a Budapesti Történeti Múzeum, a Magyar Nemzeti Galéria, az Iparművészeti Múzeum, a Magyar Nemzeti Múzeum, a pécsi Janus Pannonius Múzeum, és még további 15 kölcsönző intézmény legszebb műtárgyaiból a múzeumok munkatársai állították össze. Közel 500 műtárgyat szállítottak Bécsbe, amelyeket az osztrák múzeumok, Historisches Museum der Stadt Wien, Belvedere, Ludwig Muzeum, Schönberg Center és még más kölcsönzők anyagával, mintegy 150 darabbal egészítettek ki. A tárlat megrendezését támogatta a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, a szponzorok között ott van a fővárosi önkormányzat, az Uniqua Biztosító, a Kunstrans, a Skira könyvkiadó, a kiállítás fő szervezője a Collegium Hungaricum, partnere a Kunsthistorisches Museum. Nem elhanyagolható tényező az sem, hogy az éppen háromszáz éve épült Harrach-palota ad otthont a tárlatnak: nemcsak Bécs egyik legszebb barokk palotája ez az épület, de valóban rangos kiállítóhely is. A Kunsthistorisches Museum olyan tárlatokat rendez itt, amelyek méretüknél fogva egyszerűen be sem férnek a múzeum központi épületébe. A palotával szemben, a Freyung másik oldalán a Bank Austria ugyancsak nemzetközi hírnévre szert tett kiállítóhelye, a Kunstforum működik, nagy számú kiállításlátogatója közül nyilván számosan a tér másik oldalán látható tárlatot is megnézik majd.

A magyar művészetnek, nem kis részben éppen a Collegium Hungaricum kiállításszervező tevékenységének (no meg a Ludwig Múzeum nemrégiben távozott magyar igazgatójának, *Hegyi Lórándnak)* köszönhetően amúgy is sok híve van Bécsben, nem kell tehát aggódni, hogy a holnapi nagyszabású nyitó program után üresen konganak majd a termek. Látnivalóban pedig nem lesz hiány, noha Bécsben most is több nagyszabású tárlat látható, ez a kiállítás alighanem a legvonzóbb kulturális programok közé tartozik majd. Hiszen a közös történelmi gyökerekről éppen úgy szó esik, mint az időszak nagyszabású építkezéseiről, amelyek a városképet itt is, ott is máig meghatározzák. Együtt szerepel a mester, *Carl Rahl* (1812–1865) és tanítványa, *Lotz Károly, Hans Makart Hanna Klinkoscht* megörökítő képe mellett ott vannak a magyar alkotók bécsi művei, például *Munkácsy Mihály* freskóvázlata a Kunsthistorisches Museum számára. *Ferenc József* és *IV. Károly* koronázási ünnepségét magyar művészek is látványos kompozíciókban örökítették meg, *Erzsébet* királyné, a magyarok szeretett „Sissije" alakját rokonszenvvel, beleérzéssel ábrázolták, még a korszak ünnepelt festője, *Benczúr Gyula* is lemondott némi ragyogásról, hogy hiteles, emberi portrét festhessen róla. Egyébként is a kiváló képzőművészeti alkotások sora adja a tárlat legfőbb értékét, természetesen elsősorban a magyar művészeké, hiszen *Klimt, Schiele* és osztrák társaik művei a bécsi múzeumok állandó sikerdarabjai. Ott lesznek a tárlaton a dekoratív halasi csipkék, a világhírű Zsolnay-kerámia magyaros stílusú és szecessziós alkotásai is.

A kiállítást vasárnap délelőtt a két ország kulturális minisztere, *Elisabeth Gehrer* és *Görgey Gábor* nyitja meg a szomszédos Ferstel-palota dísztermében. Méltatja, illetve bemutatja az összeállítást *Wilfried Seipel,* a Kunsthistorisches Museum főigazgatója, *Csúri Károly,* a bécsi Collegium Hungaricum igazgatója, *F. Dózsa Katalin,* a tárlat kurátora. A zenei programban *Kodály Zoltán* és *Johannes Brahms* művei hangzanak el. A tárlat április 22-ig, naponta 10–18 óra között tekinthető meg.

Benczúr Gyula festménye Erzsébet királynéról

diőműsor

val a keddenként megjelenő, színes, 32 oldalas

V A S Á R N A P

mtv: **5.35** Hajnali gondolatok **5.38** Agrárhíradó **5.50** Nap-kelte **9.00** Galéria **10.00** Főtér **10.55** „Így szól az Úr!" **11.05** A pápák története **12.05** Úton **12.30** Delta **13.00** Mindentudás egyeteme **13.50** Alexandra David Neel, a felfedező, író és orientalista **14.40** Örömhír **15.10** Szent István-vándorlás **15.40** Autóbontó+ **16.05** Első kézből **16.30** A nagy csapat 2. **18.25** Híradó **18.45** Sporthírek **18.55** A Hét **19.50** NÉVshowR **21.40** Szubjektív objektív **22.10** Telesport **23.10** Híradó **23.20** Sorskérdések **0.00** Héthatár

m2: **5.35** Hajnali gondolatok **5.38** Agrárhíradó **5.50** Nap-kelte **9.00** Vallási műsorok **12.00** English 4U **12.30** Útravaló **12.35** Magyar ház **13.05** Szalay László énekel **13.40** Aranyfüst **14.30** Jelképtár **14.40** Gyerekeknek! **15.25** Nap-nyugta **18.15** TS **20.05** Híradó **20.30** Alkotóház **21.00** Hét végi Helikon **21.25** +1 – kulturális háttérműsor **22.20** A Hét **23.10** Mindentudás egyeteme **0.00** Korán keltem aznap, amikor meghaltam

Duna TV: **5.30** Gazdakör **5.55** Kalendárium **6.55** Hírek **7.00** Papírsárkány **10.10** Hej, hej, helyes beszéd! **10.20** A sokszínű Fontainebleau **11.10** Egy gondolás a Murray-folyón **11.40** Hungarorama **11.50** Híradó. Vers **12.10** Élő egyház **12.40** Nótacsokor **13.05** A láp virága **14.25** Csellengők **14.45** Emlékképek **15.05** Egy múzeum története **16.00** Egyszer volt… a dzsessz, dzsessz, dzsessz **17.00** Sherlock Holmes: Szökés az internátusból **18.00** Híradó **18.20** Heti hírmondó **19.10** Mese **19.15** Halló, halló! **19.45** A világörökség kincsei **20.00** Az ígéret földje **22.20** Dunasport **22.30** Beavatás – A tapintatlan **22.45** Sue

RTL Klub: **6.00** Való világ **6.30** Az internet csodái **7.00** Kölyökklub **10.00** Top of the Pops **10.25** Csak egy szavadba kerül! **10.30** Hihetetlen, de igaz! **11.30** Receptklub **11.55** Csak egy szavadba kerül! **12.00** Híradó **12.10** Ötletház – épülésünkre **12.40** Jack és Jill **13.35** Simlis Jack, a karibi szuperkém **14.00** Nehéz napok egy Föld nevű bolygón **14.55** Nash Bridges – Trükkös hekus **16.05** Sólyomasszony **18.30** Híradó **18.55** Való világ **20.55** Harley Davidson és Marlboro Man **22.45** Belevaló világ **23.10** Híradó **23.25** Fókusz portré **23.55** Országház

(2): **6.00** Reggeli gondolatok **6.30** Állatkert a hátizsákban **7.00** (2)-matiné **8.30** Fox Kids **10.40** Egyről a kettőre **11.00** Bébilesen **11.30** Utazás Gasztronómiában **12.00** Csillagközi szökevények **12.55** Herkules **13.45** Sandokan **14.45** Száguldó Vipera **15.40** Légi zsaruk **16.35** Walker, a texasi kopó **17.30** JAG – Becsületbeli ügyek **18.30** Tények **19.00** Napló

Elpusztult klónozott k

Az ausztráliai Matilda egészséges volt, a világszerte ismert Doll

Eddig ismeretlen okból elpusztult az első klónozott ausztrál juh. A szakértők a boncolással sem tudták kideríteni, mi okozta a 2000 áprilisában született állat elpusztulását.

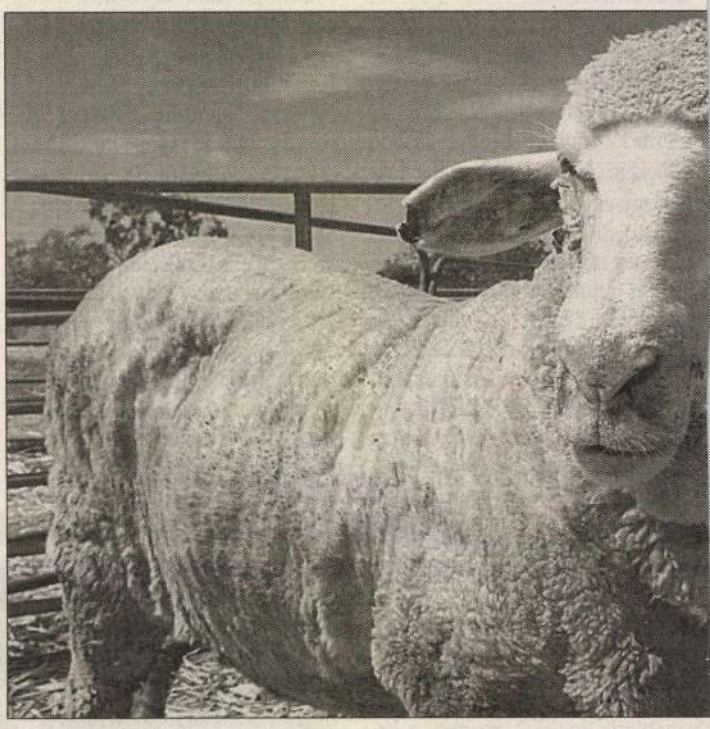

A kontinensnyi ország kutatóközpontja Matildától várta a gyapjúipar talpra

HÍRÖSSZEFOGLALÓ

A Matilda névre keresztelt merinói birka a hét végén múlt ki a dél-ausztráliai Adelaide kutatóközpontjában. A szakértők nem értik az esetet, mert a napokban elvégzett boncolással azt állapították meg, hogy a kifejlett állat tökéletes egészségi állapotban volt – tudta meg az MTI.

Az, hogy Matilda egyáltalán nem betegeskedett pusztulása előtt, ritkaságnak számított, mert sorstársai közül ötből négy – köztük a világ első klónozott birkája, a világszerte ismert Dolly is – komoly egészségügyi problémákkal küszködik – olvasható a Sydney Morning Herald beszámolójában.

A birka megalkotói, a dél-ausztráliai kutatóközpont (SARDI) munkatársai ugyanazt a technológiát használták a klónozáshoz, mint amivel Dolly született 1996-ban Skóciában. Matilda kilenchónaposan, a természetesnél fiatalabb korban, mesterséges megtermékenyítés után három egészséges bárányt ellett. A SARDI, valamint a University of Adelaide munkatársai által létrehozott klónbirkától, illetve ivadékaitól várták Ausztrália „gyengélkedő" gyapjúiparának talpra állását. Matilda pusztulásával egy tíz-

Madarakat irt az olaj Belgium partjainál

MUNKATÁRSUNKTÓL

Több tengeri madarat gyilkolt meg a La Manche csatornában december közepén szerencsétlenül járt Tricolor szállítóhajóból szivárgó olaj, mint amennyi a novemberben elsüllyedt Prestige tanker okozta környezetszennyezés miatt elpusztult – jelentette ki *Tracey Clarke*, a brit királyi állatvédő szervezet képviselője a Le Soir című belgiumi lapnak. A szakember szerint a 2000 elpusztult madárból 1800 élő és 3200 elhullott madarat szállítottak be az önkéntesek. A Tricolorból szivárgó kőolaj tegnap már 70 kilométernyi partot lepett el Belgiumban. Az önkéntesek közmunkások, 250 polgári védelmi szakember, 200 tűzoltó és 240 katona dolgozik.

A 2800 luxusautót szállító Tricolor Pas-de Calais közelében járt szerencsétlenül, és néhány napon belül két tanker, a Nicola és a Vicky is nekiütközött. Mindeközben tartályaiban 110 ezer tonna olajjal a

Hiányzott az űrsikló s

HÍRÖSSZEFOGLALÓ

Mégis a startnál történt sérülés okozhatta a Columbia egy héttel ezelőtti katasztrófáját – állapították meg szakértők, miután megvizsgálták az amerikai légierő egy földi telepítésű követőkamerájának nagy felbontású felvételeit. A szerencsétlenség előtti 60 másodperccel készült képeken jól látszik, hogy hiányzik egy darab a Columbia bal oldali szárnyának

Ajaáki templom költségeinek
fedezetére 12000 kor. előleg
kiutalása.

A m.kir.vall.és közokt.m
án 47491 sz.a.kelt s a bpesti l
rendeletének másolata:

A jaáki templom helyr
visszatéritendő előlegképpen
gedélyezvén, utasitom az állo
müemlékek orsz.bizottsága ale
nyugtájára elszámolás kötelez
vallás és közokt.miniszteri
A hivatalos másolat

Avanzo
festō

laid
z
Budinis

38. l.

AVAR (nép!) ékszer

Arany függő (repr.)

NN: A elmult hónapban...

Művelt Nép 1955 II érf. 31 sz. julius 31. 7 l.

MDK

Avar Anna , I.é.kerámikus

Ifjuságí képzőm. és iparm.kiáll. N.Szal. 1950. jur

5 l.

ÉS FÖLD NÁSZA,

...Kezdetben, abban az időben, mikor "még nem létezett sem lét, se nemlét, sem a légtér sem az ég fölötte,

Nem volt halhatatlanság és halál sem.
Éj s nap közt nem volt különbségtevő-jel.
csak az Egy lélegzett, lehelet nélkül,
Önerejéből. Nem volt semmi más ott."

/Rigvéda/

Az örök kezdetben az egységbe zárt ellentétek: ég és föld, világosság és sötétség, anyag és szellem még tökéletes állapotban vannak. Az abszolútumból való kisugárzásukkal kezdődik a teremtés.
A teremtésmitosz elbeszéli, hogy két elem alakult ki a Káoszból, a Föld és az Ég, amelyek egymástól távol lebegtek a térben. De egy erő ellenállhatatlanul egymás felé hajtotta őket. Ég és Föld szorosan összefonódott. Ebből a szent házasságból született meg az élet, a rendezett kozmosz, a földi világ, és benne az ember.

Igen jeles néprajzi anyag áll rendelkezésünkre, az egykori magyar őshazák területén, és azok környékén száz éve élt nomádok által használt, illetve a Kárpát-medencében az elmúlt századokban készült és használatban volt eszközökből. Évezredes motívumkincs őrződött meg ezeken a használati és/vagy kultikus tárgyakon (textilen, fán, fémen, csonton, szarun, cserépen) és e motívumvilág jelentésköreinek hallatlan mélységei tárulnak föl az ihletett vizsgálódó munkája során. Ezen vizsgálódások eredményeit, tanulságait kívánjuk a közönség elé tárni, "látványtári előadásban" a millennium tiszteletére rendezett kiállításunkon.

Az Első Magyar LÁTVÁNYTÁR szeretettel hívja és várja 2000. július 1. napján, szombaton, délután 16 órára Kiállítóházába Tapolca - Diszel Templom tér, A kiállítás védnöke LASZTOVICZA JENŐ országgyűlési képviselő, az Országos Idegenforgalmi Bizottság elnöke. A millenniumi kiállításra egybegyűlteket köszönti KUTI CSABA a Veszprém Megyei Közgyűlés elnöke. A 10 éves LÁTVÁNYTÁR 2000. évi, saját otthonában rendezett kiállításának megnyitója egyben a "TAPOLCAI MŰVÉSZETI HETEK" ünnepélyes nyitánya is amelynek házigazdája ÁCS JÁNOS tapolca polgármestere A kiállítást megnyítja HOPPÁL MIHÁLY etnográfus, az Európai Folklór Intézet igazgatója. A megnyitón közreműködik, majd a közönséget egész este szórakoztatja, a CSÜRRENTŐ zenekar. A kiállítás anyagát válogatta és rendezte: AVAR LUDMILLA, AVAR ÁKOS, VÖRÖSVÁRY ÁKOS Asszisztens: STEFFANITS ISTVÁN A rendezők köszönetet mondanak műtárgyaik kölcsönzéséért a Keresztény Múzeumnak, a "DistriBútor" Kft. ALMÁRIUM népi régiségüzletének, a Kolozsváry-gyűjteménynek és a névtelenséget választó gyűjtőknek. A kiállítás létrejöttét támogatták: magánemberek és a Veszprém Megye Kultúrájáért Közalapítvány

A kiállítás télen-nyáron nyítva tart 2001. május 31-ig, naponta 10-18 óráig, hétfőn szünnap

ÁVAR ÁRKOS & LUDMILLA

Avar Attiláné

az alábbi tervpályázaton megvételt nyert egyik terv egyik szerzője.

dr.Reischl Antal: A budapesti Népliget rendezésének tervpályázata, 197o. - Magyar Ép.miv.1971.4.sz.2-4.l.

Arsz Attlane

az alábbi tervpályázaton megvételt nyert egyik terv
egyik szerzője.

dr.Reischl Antal: A budapesti Népliget rendezésének
tervpályázata, 1970. - Magyar Ép.mův.1971.4.sz.2-4.l.

Av ar Fere nc M.D.K.

Sárga- ház

Csóri Lajos- Kurucsai Kulcsár István: A Vasas Közpo
Képzőművész Kör 1964. évi kiállitása

Népmüv lés. 1965. 1. sz.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

VASAS
Hvar Ferenc
1966 JAN

Vasárnapi séták

1021

Képzőművészeink kiállítása

A Vasas Képzőművész Kör 1965. évi záró kiállításán, amelyet az *Egressy Gábor* Klubban nyitottak meg december 17-én, 120 mű került bemutatásra. Az anyag színvonalasabb a tavalyinál, stílusban és tartalomban egyaránt. *Expresszív, szürrealista, valamint nonfiguratív stíluskifejezés mellett, megtalálhatók a naturalista és a klasszicizáló ábrázolási módok is.* Ez a *„soknyelvűség"* teszi bátrabbá és érdekesebbé az idei anyagot. A tárlat jó szemléletű nevelői munkáról tanúskodik.

Úgy érezzük, hogy a *gondolati-érzelmi összefüggések* is *szerencsésebben jutnak kifejezésre* ezen a kiállításon. Ez alapjában a fejlődés biztosítéka és e kiállítás pozitív értéke. Persze negatívum is akad.

Hiányoljuk — hogy éppen a legközvetlenebb élményvilágunk: *a munka, a gépek, az ember kapcsolatai — ritkán szerepel a témáik között.* Pedig nap mint nap találkoznak velük. Művészi élményanyagnak, gazdagabb lehetőségét másutt nem találják. Hangsúlyoznunk kell az emberábrázolás szükségszerűségét, hiszen rajta keresztül *csiszolódik, és formálódik a képzőművészeti látásmód.* Ez a folyton megújuló, gazdagon változó világ, *„rejtett"* művésztelep számukra.

A bemutatott képek közül különösen tetszettek *Avar Ferenc* finom színhatású *Emlékezés és Temető* c. képei, *Botond Károly* egyéni látású *Önarcképe, Esztergomi Katalin* intim hatású tusrajzai, *Farkas István* ízesen festett *Kukoricamorzsolás* című olajfestménye, *Kozma Pál* mozgalmas *Kofák és Piac* című olajképei, *Lojdl Béla* széprajzú *Ülő nő* című olajfestménye, *Makra János* erőteljes *Munkásnő* című temperája, *Tábori József* egyéni színhatású, hangulatos *Bodrogkanyar* c. fesménye és *Rátkai György* konstruktív hatású *Téglagyár* című olajpasztellja.

Mohácsi

volt diadalkapu a gyárban.

— *Miért válaszol így?*

— Mit lehet ilyen kérdésre mondani? Jelentkeztem a Munkaerőben, és azóta itt vagyok. Ennyi az egész. Mire kíváncsi még?

— *A felvételnél tettek megjegyzést?*

— Nem.

— *Rosszabb munkakörbe került?*

— Nem.

— *Kevesebb a fizetése?*

— Nem.

— *Megkülönböztetés?*

— Nincs.

— *A munkatársak?*

— Klassz emberek.

— *Tudták, hol volt?*

— Persze. Itt tartóztattak le.

— *Most mivel foglalkozik?*

— Edzéssel. Kályhás vagyok.

— *Ez mit jelent?*

— Behozzák az öntvényt, én megtisztítom, azután felteszem a kályha platnijára, onnan a tűzbe.

— *Egyedül?*

kim sincs ebber
rosban. Így azt
buválódtunk,
legények. Csinál
féle parádét, a
lencen tartoztu
ba, s ott volt
Azzal csinált
got... De a fene vigye el,
ő is csak úgy akarta, mint
ahogy mi... Csak az anyja,
az verte ki a balhét. A többi
már magától ment. Akkor
persze én olyat is megtudtam, amiről azelőtt sosem
hallottam. Négy srác valamiféle autólopásban is benne
volt. Ők még most is ülnek.
Na de az a fontos, hogy túl
vagyok az egészen, és itt
rendesen meghúzom magam,
dolgozom, tanulok, beiratkoztam szakiskolába. Minden
új könyvet számontartok, olvasok sokat — majd csak
lesz belőlem valami.

— *Katona volt?*

— Még nem. Az idén vittek volna.

— *Mi lett a lánnyal?*

— Nem tudom. Azóta egyszer láttam, a villamosmegállóban.

A városszéli vasgyárban utcáról nyílik a munkásfelvételi iroda. A csoportvezető: középkorú férfi. Kerek arc, fekete haj, simán hátrafésülve, kicsit mongolos szem, szürke NEVA-ing, szürke bekecs, szürke nadrág. Csendes, halk szavú ember.

— A személyzeti főosztályvezető említette tegnap, hogy ma idejön az elvtárs. Még tegnap délután összeírtam azoknak a nevét, akikkel ebben az ügyben beszélhetne. Otthon azonban eszembe jutott, hogy könnyen baj lehet ebből. Arról ván ugyanis szó: az ilyen emberekről az üzemben nem tudják, hogy börtönben voltak. Mi a gazdasági vezetőknek nem mondjuk meg — egy-két személytől eltekinte —, hogy kicsoda az

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Hoós Ferenc
NÓGRÁD
1966 OKT 30.

1021

Vasas képzőművészeti kiállítás

Mindenekelőtt két megállapítással kezdem. Az egyik: a szakköri tevékenység szakmai célkitűzése, hogy a műalkotás létrehozását a kör tagja a jó tanulmány szintjén elsajátítsa. A másik: az eszmei célkitűzés, azaz a szemléletformálás, a művészethez értő emberek nevelése. Véleményem szerint ez utóbbi a lényegesebb.

Szemlélődésünket a vasas képzőművészek első országos tárlatán, amelyet a vasas munkás színjátszó fesztivál programjaként rendeztek Salgótarjánban, e két szempont vezette.

Milyen választ ad e kérdésekre a kiállítás egésze? Körülbelül 400 beérkezett képzőművészeti alkotásból — festményből, szoborból, grafikából — 80 munkát látunk. A zsüri dolga nem lehetett könnyű, feladatát ennek ellenére megnyugtatóan oldotta meg. Zömükben az arra érdemes alkotások kerültek a falakra.

Nem képzőművészek művei, műkedvelőké, az ország vasipari üzemeiben dolgozóké. A tárlat a vasas önképzőköri tevékenység seregszemléje. Ilyen aspektusból vizsgálva megnyugtatóan sokszínű, minden bizonnyal híven tükrözi az üzemekben folyó ez irányú tevékenység eredményeit, s gondolom, hiányosságait is. Részben a reprezentálás jellegéből adódó egyenetlenségei ellenére jó színvonalú gyűjteményes tárlatot láthat az érdeklődő.

Az anyag részletes elemzése nem célunk, észrevételeinket a teljesség igénye nélkül tesszük.

Lássuk a díjazott munkákat. A díjak: I. Avar Ferenc: Kapu, II. Liptai Tamás szobra, III. Makrai János: Pipázó ember, IV. Szabó Mária: Csendélet korsókkal, Botond Károly: Önarckép, Márton Gyula: Műterem, Gönczöl József: Udvar, Matula Lajos: Lemezdomborítás.

A tematikailag is sokszínű anyagban találunk tanulmányokat, tájképeket csendéleteket, üzemi tájákat, üzembelsőket, stb. Ez utóbbiaknál megjegyezzük, láthatóan a zsüri is inkább a témát, a szándékot értékelte. Az üzemet, annak belső hangulatát a körök tagjai gyakran nem tudták művészi fokon visszaadni. Nagy Ildikó Vasgyára kevesebb eszközzel kifejezőbb Mezőfi Tibor Gyárrészleténél. Andriska József Ajkai részlete ugyancsak gyengén fogalmazott. Péter József Fazekas című linója sem oldja meg megnyugtatóan a témát, a Hajóépítők folthatása megfelelően érvényesül, kicsit túlpingált, kompozíciója jó. Tóth Gyula Szerelők című munkája, bár technikai hatása van, rajzi értékkel nem rendelkezik, konstrukciós hibáktól hemzseg.

Több örömet szereznek a csendéletek, a portrék. Márton Gyula Műterme a tárlat egyik legjobb darabja ebben a műfajban, méltán díjazták. Kéri Imre tanulmányfeje gondosan kimunkált, becsületes szorgalomról, mesterségbeli tudásról vall, a tárlat legjobb tanulmánya. Király Éva két tanulmányfeje megközelítően elfogadható, felfedezhető rajtuk — erényein kívül — a művészieskedés.

Néhány szó a festmény anyagról, amely ezen a kiállításon erősebb hang, s a szakkörökön belüli következetes tevékenységről tanúskodik. Nagy Ildikó Györöki tája, festői szemléletet árul el, nagy színfoltokban építi a képet. Hafner Károly Fehérvári utcarészlete a reneszánsz perspektíva szabályai szerint készült, korszerű színhangja művészien adja vissza az esti utca hangulatát. Horváth Imre Dunapartja nemes egyszerűséggel, kevés színnel megalkotott munka.

Kétségkívül a tárlat egyik tehetségesebb, kiforrottabb egyénisége Avar Ferenc (Kapu című képe I. díjat kapott.) Mind a Falu, mind pedig a Kapu című művén felfedezhető a Szőnyi hatás, amely elsősorban a lírai hangvételben jut kifejezésre, és sohasem bántóan. Színvilága is ezt a költői fogalmazást szolgálja. A Kapu teljesen meseszerű, sajátos hangú művészi alkotás. Makrai János Pipázó embere aránytalanságával kifejező, alakjának megjelenítése, messze túlmutat a tanulmányon, művészien átírt. Botond Károly Önarcképe belsőleg hiteles, kellemes színkultúrájáról tanúskodik. Keleti Jenő Csatorna a Duna felett című képe az ipari objektumot festői értékekkel gazdag kompozícióban mutatja be, színharmóniája érettebb alkotót sejtet. Chrenkó Imre Tája szőnyeghatású, művészi festmény, mesehangulatot, költészetet áraszt.

Liptai Tamás szobra a tárlat egyik kiforrott képzőművészeti alkotása, magasan kiemelkedik a viszonylag szegényebb, amúgyis kevés szoboranyagból.

Összegezve az elmondottakat, jó színvonalú, a vasas munkás önképzőkörök tevékenységéről sokat elmondó, esetenként művészi élményekkel szolgáló kiállítást láttunk.

Tóth Elemér

— élt ez a deszka, kérem, élt mi a szép bennük. „Nem ér-

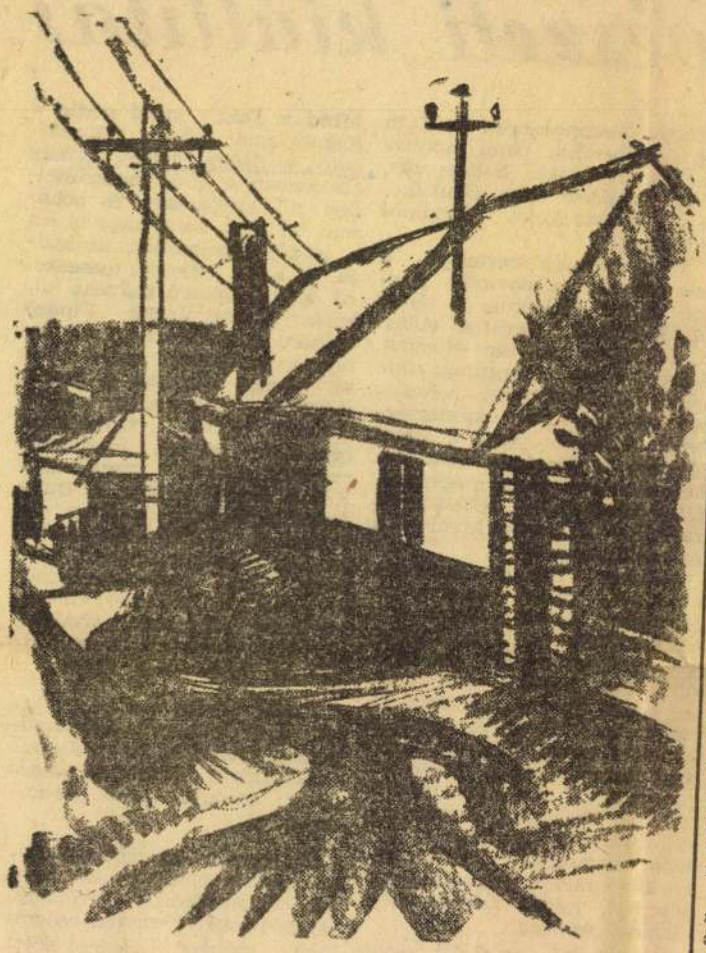

Pataki József: Házak

Solymár Józse

EG

A TÉREN egy kerek pavilonban tejet árusítottak, tejet, kakaót, kiflit és kalácsot. Egy fehér kabátos asszony papírpohárba mérte a tejet, meg a kakaót azoknak a járókelőknek, akik néhány percre le tudtak fékezni a pavilon előtt.

Szolárnak is eszébe jutott, megiszik egy pohár tejet, de aztán rájött, hogy nem is kívánja. Egy emlék miatt nem nagyon szerette.

Szolár tizenöt éves volt a második világháború utolsó esztendejében. De jó növésű, erőteljes kamasz, akiről fel lehetett tételezni, hogy hozzájárulhat a nagy háború sorsának eldöntéséhez. Amikor közeledett a front, elhajtották, mint leventét. Nagyon hosszút gyalogoltak, lábukról lefoszlott a bakancs. Iskolákban és hodályokban tetves szalmán aludtak s tíz körömmel vájták ki a sáros földből a marharépát, hogy a hig zupákon kívül valamit még tömhessenek kamasz gyomrukba.

Így jutottak el Ausztriába, ahol munkára osztották be őket. A Linz környéki kisváros nagy vasútállomását az amerikaiak kétnaponként menetrendszerűen szétbombázták. A légi erődök után ők következtek: összeszedték a hullákat, eltakarították a vagonroncsokat, betömték a bombatölcséreket, lefektették az új síneket s mire végeztek, újra jöttek a repülők. Csak attól féltek, hogy az amerikaiak egyszer megváltoztatják a menetrendet, de mindig megbízhatóan pontosan érkeztek.

AZ ELHAJTOTT kamaszok életében viszonylagos nyugalom alakult ki s főleg hazafelé vonulva nem is bánták, ha egy kicsit megénekeltették őket. Szolár, mint jó növésű, testes fiú, a második sor balszélén menetelt, közvetlenül Lukinics mögött. Ezt a Lukinicsot különben Cézárnak is nevezték, mert nemcsak a legmagasabb és legerősebb volt a társaságban, hanem még ráadásul végtelen fölényesség, hellyel-közzel gőg is áradt magatartásából. Ő például csak akkor énekelt, ha kedve volt, mégsem mert neki szólni sem az oktató, sem a légnyomástól kacsintgatós zupás őrmester. A rövid viharkabátját is úgy hordta Lukinics, hogy elegánsabbnak tűnt sok fiatal tisztecskénél. Ezt nemcsak a többi levente-gyerekek állapították meg, hanem a járókelők is felfigyeltek rá,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ifjú Ferenc

MAGYAR NEMZET

1966 OKT 21

professzor betegsége miatt.

— **Az országos vasas képzőművészeti kiállítást** szerdán Salgótarjánban megnyitották. A megnyitón adták át a díjakat a legjobb művek alkotóinak. Az első díjat a székesfehérvári művelődési ház szakköre nyerte el. Második a Vasas Központi Művészegyüttes, a harmadik pedig az Óbudai Hajógyár, illetve az Ózdi Kohászati Üzemek művelődési házának szakköre lett. Az egyéni alkotók első díját Ayar Ferenc festőművész kapta »Falu« és »Kapu« című olajfestményeiért.

1021

— **Az idei nemzetközi** [illegible]

okozó-e?! A kutatások világszerte folynak ennek tisztázására. Az én véleményem: *a zsír vagy olaj* vitát módosítanám, *zsír és olajra.* Egyiket sem vetem el, de mindkettőt jóval korlátozottabb mennyiségben javallnám, hogy ne legyünk annyira túltápláltak, mint ed-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÓZDI VASAS

Avar Ferenc

1966 VII

1021

Tárlat a Béke-szállóban

Azt hittük, hogy nyolc-tíz festmény fogad bennünket a Béke-szálló II. emeleti társalgójában, ahova a Központi Vasas Képzőművészeti Kör öt festőművésze hívott meg bennünket tárlatnézésre. És csodálkozva néztünk körül a tágas helyiségben. Mindenütt festmények a falakon. Negyvennél több festmény.

Hajdu Sándor szobrászművész vezetésével szeptember 15-én érkezett az öttagú művészcsoport, hogy élményeket gyűjtsön az ÓKÜ különböző munkahelyein, az ózdi dolgozók között. Két hét sem telt el megérkezésük óta és már ilyen gazdag házi tárlat tesz tanúságot arról, hogy gazdag élményanyagot sikerült gyűjteniük.

Elismeréssel kellett nyilatkoznunk ennek a bőségnek a láttán. Aztán sorra nézegettük a festményeket. Ezek a képek „beszéltek".

Elmondták azt az őszinte érdeklődést, mellyel a vasas művészek szemmel és szívvel felitták és a kifeszített vásznakon nem fényképészek módján ábrázolták, hanem elevenen elénk állították a gyár különböző munkahelyeinek hangulatát, a munkájával teremtő ember küzdelmét, a mozgást, lendületet, erőt.

Személyenként nyolc-kilenc nem is kicsiny méretű festmény tanúskodik a művészek élménybőségéről. A terem egyik szélén Avar Ferenc képei kezdik a sort, aztán következnek Makra János, Botond Károly, Bíró Ferenc és Rátkai György képei.

Egyetlen, Arlóban készült kép kivételével mind gyári képeket láthattunk ezen a ház tárlaton. Láttuk az alsóöntést az acélmű öntőcsarnokában, a mélykemence fölött dolgozó darut, Martin-kemencét, hengerlést, sok-sok munkamozzanatát a vas és acél termelésének. Első pillantásra a képek sötét tónusúak, alapszíneiket a viola árnyalatai adják. Később, a szemlélés alatt megvilágosodnak, izzani kezdenek az öntecsek, vibrálnak a fények. Nem sok emberalakot látunk a képeken, bennük mégis egy-egy hatalmas kollektíva munkájának lüktetését érezzük.

A képek megtekintése után beszélgetést folytattunk a művészekkel. Elmondták, hogy amit ezen a kis tárlaton látunk, az csak töredéke annak a hatalmas élményanyagnak, melyet ez alatt az alig két hét alatt szereztek. Elmondták, hogy az üzemek valóságos kincseskamrái, inspirálói az élményeknek. A megfestett képeken kívül egész halmazát készítették a gyors vázlatoknak, melyekből majd Budapesten születnek képek. Ajánlják a Liszt Ferenc Művelődési Ház „Derkovits" képzőművészeti köre tagjainak is, hogy több témát vegyenek a gyártól, a dolgozók világából. Kimeríthetetlen tárházra bukannak így.

Köszönetüket fejezték ki azért a gondosságért és szívélyes vendéglátásért, mellyel a szakszervezeti bizottság és a Liszt Ferenc Művelődési Ház vezetősége e tanulmányútjukat értékes üdüléssé varázsolta. Elragadtatással szóltak arról a kedvességről, előzékenységről, melyet velük szemben a gyár minden helyén tanúsítottak a dolgozók.

A vendégek és a vendéglátók

Szabó Sándor, a „Derkovits" képzőművészeti kör vezetője és Znak Károly festőművész és grafikus, aki a csoport kísérője és patronálója volt az ózdi tartózkodás alatt, megígérték, hogy hasznosítják a vendégművészek javaslatát, saját művészeink is több témát fognak a jövőben feldolgozni a dolgozók világából. Éppen ezért ez a vendéglátás számukra is hasznossá vált.

id. Pálmai Zoltán

hatalok megbeszéltek műszaki vezetőikkel, oktatóikkal és egymással, hogy csoportos versenyt indítanak. A csoportok versenye megkönnyíti a viszonyítást, a sorrend, az elért helyezés felmérését.

Igy történt aztán, hogy a harmadéves tanulókból két csoportot alakítottak. Az egyik csoport a központi karbantartó gyárrészleg gépműhelyében felújítás alatt álló három munkagép félautomata vezérlésének átszerelését vállalta. Ez a csoport 6 tagból áll. A másik harmadéves csoport 7 tagú és a préstelepi 210 lóerős motor elosztószekrényének szerelését és kábelezési munkálatait vállalta. A két harmadéves csoport vállalási felelőse Szendrey Gyurka, műszaki irányítói pedig Papp Ernő és Varga József oktatók.

A 14 másodéves tanulóból álló harmadik csoport egy hatalmas épület teljes külső és belső villanyszerelési munkálatait vállalta el. A Versenyükhöz nyomban egy negyedik csoport is csatlakozott. A harmadéves, 4 plusz 2-es szakközépiskolások a Patak-parti darupálya

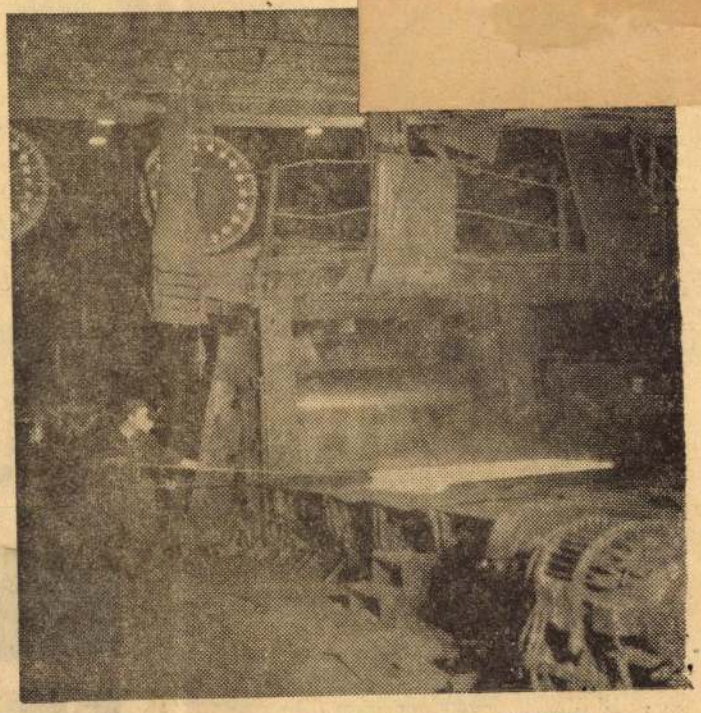

Terven felüli „pihenés"

A blokkhenger mellett

járok. Hatalmas, vörösen izzó tömbök bukdácsolnak a görgőkön. Megdobban a talaj, amikor a henger „befogadja", majd a túlsó oldalon nagy lendülettel az újabb görgősorra dobja. A mélykemence-daru fáradhatatlanul nyulkál a fehéren vibráló kemencébe, a Lauchamer-daruk dudálva futkároznak versenyt az idővel. Emberek sietnek mellettem, senki sem áll a durva melegüzemben.

A lemezhengerek környé-

hengerlünk. Sajnos, a trióhenger párnapos pihenőre kényszerül. Szíjfeszítés lesz a lendkeréken.

A beszélgetés során megtudtam, hogy a lendkerék a nyári nagyjavítás alatt új meghajtószíjat kapott. S amint az ilyenkor törvényszerű, a nagy megterhelés megnyújtja a még friss. új szíjat. Egy ízben — a felcserélés után — már feszítették. Akkor 60 órát állt a henger. Most ismét 72 órát terveztek erre a fontos munkára.

— Maguknak is van vállalásuk a kongresszus tisz-

hallottam: a tavaszi kisjavítást az idén december 1-e után végzik a durvában. Aggódva teszem fel a kérdést. Mi lesz, ha a háromnapos javítás miatt ismét pihenőre kényszerülnek a hengerek.

Nevet Stefán István.

— A lemezhengerészeket az már nem fogja zavarni. Mi úgy határoztunk, hogy éves tervünket december 1-re befejezzük. A javítás miatt nem fő a fejünk.

— Van erre biztosítékuk?

Egy régi táblához vezet. Fent felejtették? Vagy emlé-

3905 64 FNyV. 8. A

Avar Ferenc

MEGHÍVÓ

XIX. Tanács Ifjú Gárda Művelődési Ház és

Nagy Balogh János képzőművész kör meghívja Önt és családját

a kispesti kulturális napok keretében rendezett

KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSÁRA

1964 május 16-án du. 4 órakor

Ifjú Gárda Művelődési Ház (XIX. Gábor Á. út 22)

Kiállítás nyitvatartási ideje 1964 május 25-ig. Nyitva 10—20 óráig. Belépés díjtalan

KIÁLLÍTÓK NÉVSORA:

Avar Ferenc
Benkovits Endre
Botond Károly
Brunecker Károly
György Viktor
özv. Illéssy Péterné
Illéssy Zoltán
Kalán Lászlóné
Kalán László
Keszler Rezső
Kocsis Győző
Kozma Ottó
Mutnyánszky Marietta
Muszély Marika
Ozsvári Sándor
Parposz Nikosz
Pátrovics Lukács
Prihoda László
Rösch Emil
Szabó László
Szegedi Attila
Szegedi István
Dr. Szendy Imréné
Szilágyi János
Tóth Gyula
Varga Ferenc
Viola József
Zakar László

MDK

Avar Ferenc

A képzőművészeti kiállitison résztvett.

Meghivó. XIX.Tanács Ifjú Gárda Művelődési Ház és Nagy Balogh János képzőm.kör. 1964 Máj 16 - Máj 25-ig.

Avar Ferenc

Szerepel a Vasas Szakszerv.

Kiállításán a Főváros.

Művelődési Házban

Népművelés 1967 III. n. 36 old.

M.D.4

Auer Ferenc
festő

MOM „Szakáts Árpád "Művelődési Otthonában rendezte tárlatát.

– kiállítások.
Művészet, 1967. szeptember. 47 kép.

1021

Quiet evening

FROM IRONWORK TO

Part of the exhibition

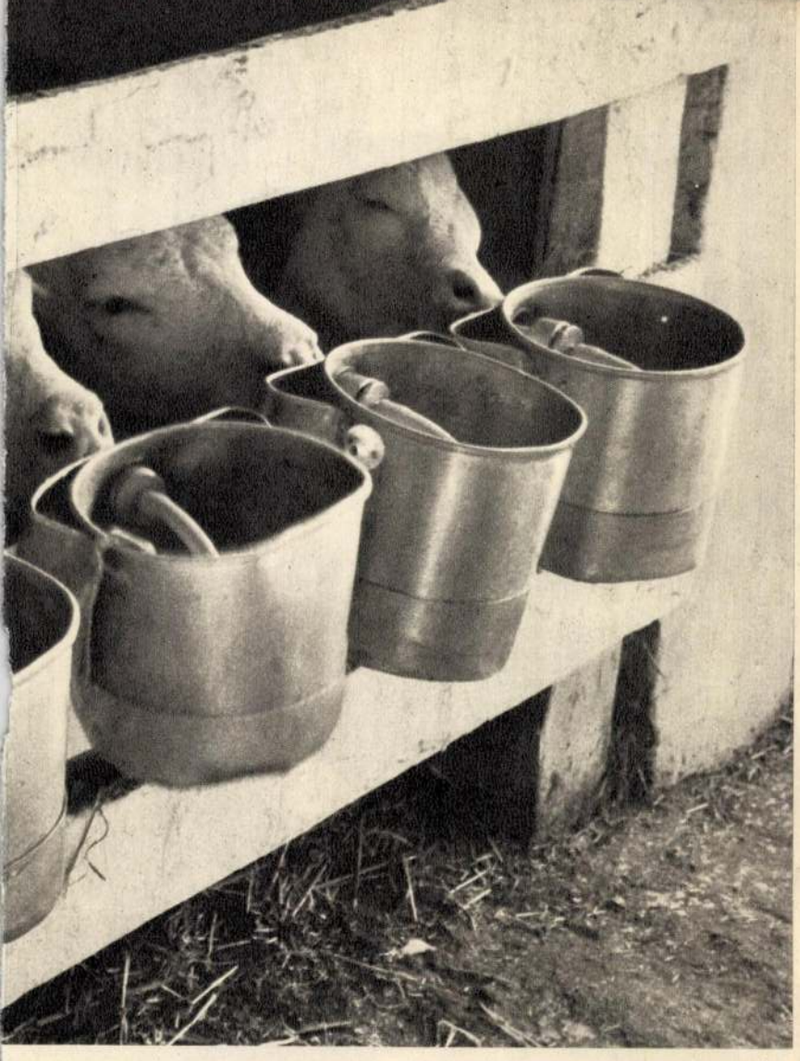

Hygienic and up-to-date: feeding the calves

The end of the day

NEWS

An Honorary Degree of the Budapest Technical University has been conferred on a former student Pál H. Schweitzer, now Professor of the State University, Pennsylvania.

*

Already this year Hungary has exported one million kilogrammes of edible snails, mainly to Switzerland, West Germany and France.

*

At the International Gastronomic Festival in Torquay, Devon, three Hungarian chefs and a pastry-cook will represent Hungarian cuisine.

*

The Folk Art department of the Zsámbék Cooperative is exporting carved chessmen to England. One million pieces are expected to be delivered by the end of this year.

*

The popularity of Hungarian light music is demonstrated by the fact that at present eight hundred Hungarian musicians are engaged by internationally known places of entertainment in Europe, the Near East, Africa and the United States.

*

English geophysicists have arrived in Debrecen to discuss plans for a joint programme of scientific collaboration between the Debrecen Nuclear Research Institute of the Hungarian Academy of Sciences and the Geophysical Institute of Liverpool University.

*

British European Airways has started a London-Budapest direct flight twice weekly.

*

The grand prix at the Montreux Choir Festival was won by the Choir of the Budapest Eötvös Loránd University of Sciences. As a result of this success, the choir has been invited to London.

*

At the 13th Oberhausen Short Film Festival, József Nepp won the main prize with his cartoon: Five Minute Thriller.

*

This spring altogether two million flowers were planted in the squares and parks of Budapest—which means that there were as many flowers blooming as there are inhabitants in Budapest!

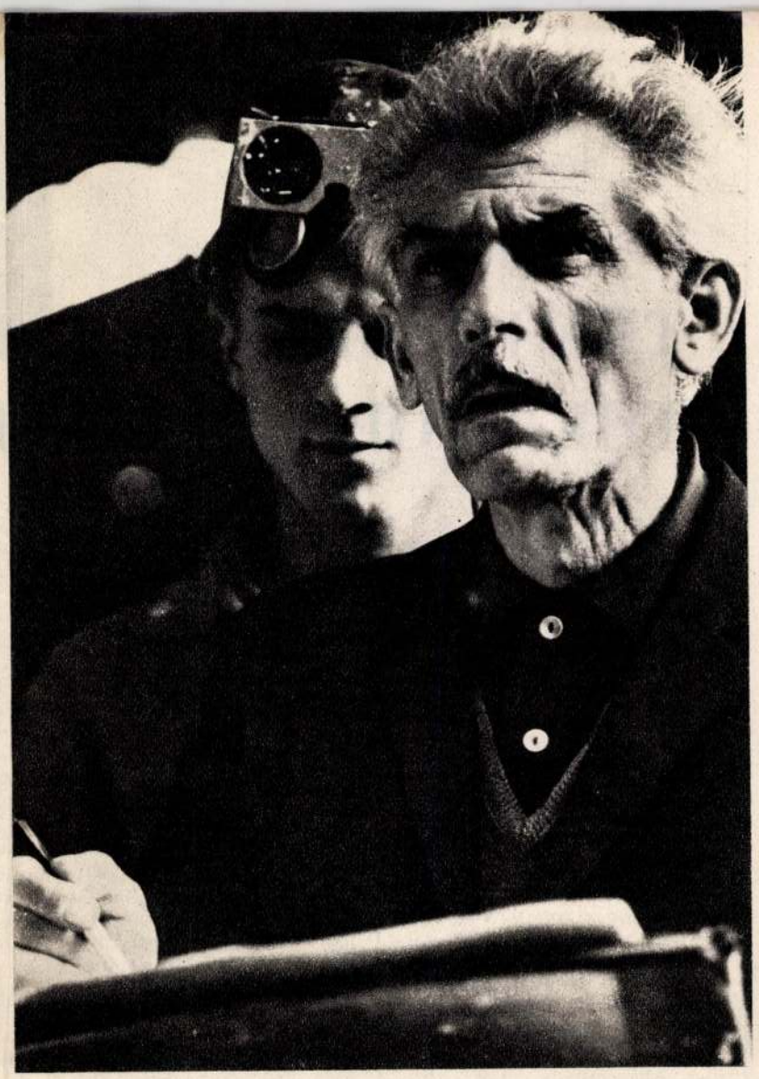

Ferenc Avar,
the artist

Ferenc Avar, the turner

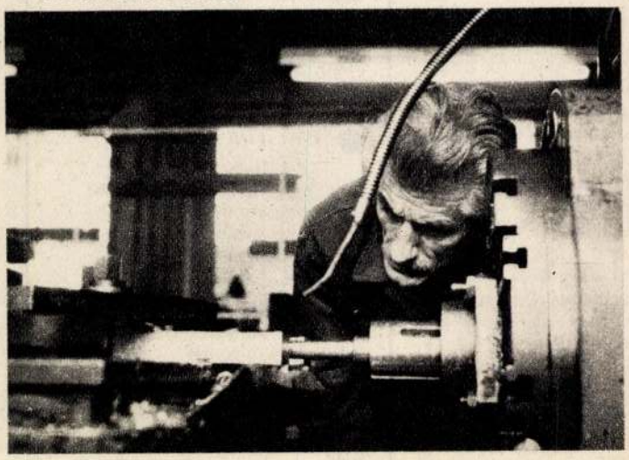

PAINTING

In the studio

János Makra, mechanic, makes preparations for his first exhibition

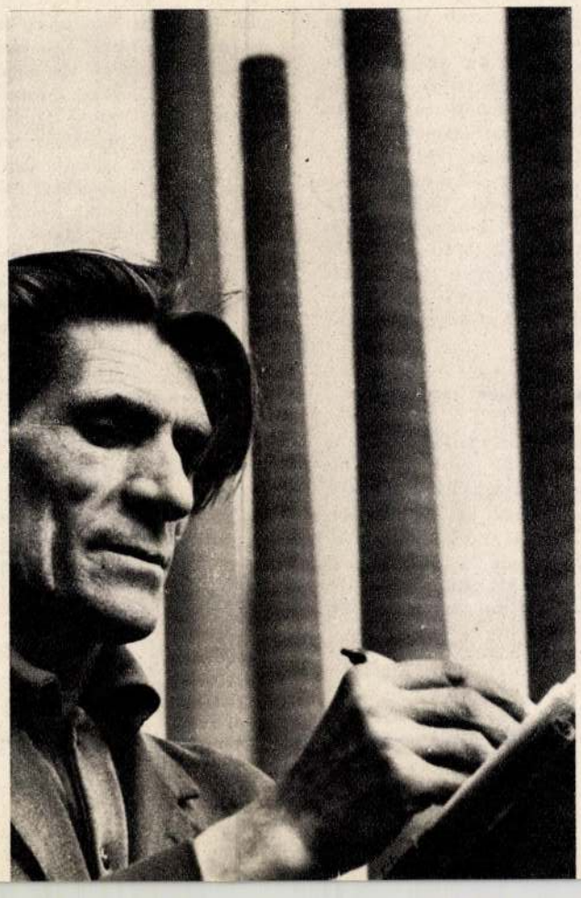

Ironworkers. Their work is tiring, it exhausts body and mind. At the end of working hours and at week-ends most of them rest, potter about at home, or enjoy themselves in company. But these ironworkers paint. They are interested in the mysteries of art and while they learn they are creating. Their art club was founded fifteen years ago, and now it has five hundred members. All of them ironworkers. Out of the five hundred there are some whose "only" connection with art is a weekly or monthly visit to a museum or art gallery; there are some who have been admitted to the Academy of Fine Arts; and there are some like János Makra, a mechanic at the maintenance building of the Medical University of Budapest, who is holding this year an exhibition of his works in a gallery in Budapest.

Photo report by Péter Korniss

PROBLEMS AND TALKING-POINTS

THE DESTINY OF THE PEOPLES OF THE DANUBE BASIN

There is a reckoning of the size and importance of rivers according to the number of countries through which they flow. By this reckoning, the Danube heads the world list. The Danube passes through eight countries (West Germany, Austria, Czechoslovakia, Hungary, Yugoslavia, Roumania, Bulgaria, Soviet Union) and carries along with it tributaries from three additional countries (Albania, Turkey, Greece) into the sea. It is achieving more and more significance in international trade. Before the Second World War, the river carried around 8 million metric tons of cargo annually; today the average yearly load is over 30 million tons.

The Danube Basin also constitutes a cultural link. This is the area where the three major European cultural spheres: the Latin, the Slavic and the Germanic are hinged on each other, and each of them has exerted considerable influence on the lives of the Danubian peoples.

In addition to its economic and cultural importance, the Danube valley is of tremendous political significance as well. Historical experience has time and again demonstrated the need for the solidarity and cooperation of the peoples living in the Danube Basin.

● *Currents of Chauvinism*

The Danube flows through eight countries, and thirteen different peoples live in its catchment-area of 315,000 square miles. This part of Europe has been in constant agitation throughout history, either because of the contests between the great powers, or because of misunderstandings among the different national groups. The First World War broke out in this area, and the aggression which set off the Second World War, the annexation of Austria and the overthrow of Czechoslovakia, also took place in the Danube region.

It has been the tragedy of the Danube valley that in striving for their ambitions, the major powers pitted the Danubian peoples against each other, stirred up chauvinistic passion and changed what could have been a peaceful community of the Danubian peoples into a zone of international tension. The ruling classes of the individual peoples were also to blame for this tragedy because, conniving with one or the other of the major powers, they also sought for political and economic advantages at the cost of their neighbours. Before the First World War, the aggressive minority policy of the Hapsburgs and of the Hungarian ruling classes sharpened these conflicts, giving them a permanent edge.

Between the two world wars there were plans for organizing the cooperation of the peoples of the Danube basin, for instance, the Tardieu plan and the Hodza plan, but each of them crumbled under the weight of the conflicts created by the peace terms dictated by the imperialist powers at Trianon.

Only after the Second World War, when the majority of the peoples living in the area had launched socialist construction, were there any realistic conditions for close cooperation based on the similarity of social systems.

● *German Aspirations*

Apart from the River Po, the Danube is the only major waterway which runs from west to east, and consequently links central Germany with the plain of the Black Sea. If the Danube-Rhine and the Danube-Elbe canals are built, without doubt the Danube will be the strongest link between Western and Eastern Europe.

The ambition to unite the basin of the Upper Danube with the areas along the middle and lower reaches of the river, became evident early on. To extend the power of the Hapsburg dynasty over the regions of the Rhine and Main, maintaining at the same time control of the Danube region, was a plan that for a while played a very important part in the Hapsburg policy which became clearly defined by the end of the 15th century through the Burgundian scheme of the Hapsburgs and the Jagello marriage. Emperor Maximilian wanted to extend his power to the mouths of the Maas, Schelde and Rhine just as much as to the central Danubian countries of Hungary and Bohemia.

In later German policy two principal trends can be observed. One of these strove to unite the peoples of the Danube basin within a single state and bring them under German domination in this way. The other attempted to ensure the political and economic influence of the German ruling classes through dividing, and pitting against each other the peoples of the area. The two policies were, of course, not always very distinct from each other, for the adherents to the Hapsburg empire often applied the principle of "divide and rule", for instance, in 1848-49, at the time of the Hungarian War of Independence; and on the other hand, the final aim of the Hitlerist Danubian policy was also to annex the peoples living here to the *Reich* as is evident from official nazi maps.

A solution to the German problem has then always been a principal issue of essential interest to the Danubian peoples. It is vital for the peoples of the Danube that a peace-loving, democratic-spirited Germany should exist in the heart of Europe, and not the kind which tries to pursue the "Danubian destiny of Germany" in one of the above ways.

● *Ties with Austria*

Economic ties are basic to the cooperation of the Danubian countries. Although every condition is given for the further expansion of economic cooperation, the area is not free from certain centrifugal tendencies. Austria, for instance, who maintained much closer economic contact with her Danubian neighbours between the two world wars than she does today, is now orientating herself with the Common Market, and through this she may lend the concept of neutrality an interpretation which we would find difficult to follow.

We are exploring the possibilities of cooperation among the peoples of the Danube valley, carrying on a series of talks with the Austrian government, the more so because the cooperation of the countries of this Danube area—and especially of those who live along the border between the two social systems—may become a very important factor in the organization of European peace and security.

● *The Aims of Hungarian Foreign Policy*

Economic, cultural, political cooperation and transport agreements in this part of Europe may in fact contribute to organizing a system of European peace and security. It is the definite aim of Hungarian diplomacy to keep improving relations—in the first place on a bilateral basis—with all the neighbouring countries.

Tibor Pethő

Avar Ferenc

Az N.D.K. Kulturális Centrumá-
ban rendezett tárlaton részt vett
Avar Ferencnek igazi festési látás-
módja van.

Bojár Iván: Kiállításról-kiállításra

Magyar Hírlap 1971/123 6old.

Avar Ferenc

A Vasas Központi képzőművészeti Kör tagja, 1961-ben a tokaji művésztelepen dolgozott.

Benedek Miklós: A tokaji nyári művésztelepen
Északmagyarország 1961. a ug. 6. 6.l.

MDK.

Avar Ferenc

Festményét dijazták.

Ganz Mávag 1965 ápr.2. lap -

.

Avar Ferenc

Sárga ház c. képével
szerepel a Vasas Képzőművész
Kör Kiállításán (ebben)

Négyművelés 1965. I. sz., 41 old.

Avar Ildikó

Rajza Kohlhaas Mihályról

Dr. Vikár György: Rögenmék a népirodalom tükrében

Élet és Tudomány 1962 jul 824. l.

M.D.K.

Avár Ildikó

Az Ifjusági Szinház Kamara Szinházában került bemutatásra Gajdár-Avgyejev: "Timur és csapata" c. szinmüve, amelynek ruháit tervezte a müvész.

Szinház és Mozi. Bp. 1952. dec. 12.-18. V. évf. 50. sz. 14. l.

M.D.K.

Avar Ildikó

Az Ifjuságí Szinházban Móricz Zsigmond: Légy jó mindhalálig c. szinmüvéhez tervezett ruhákat.

Szinház és Mozi. Bp. 1952. szept 26. okt. 2. V.évf. 39. sz. 11. l.

M.D.K.

Avar Ildikó

Romasov: "Mindenkivel megtörténik" c. vigjátékához tervezett ruhákat.
A darabot az Ifjusági szinház mutatta be.

Szinház és Mozi. Bp. 1953. márc. 10-19. VI. évf. 10.-11. sz. 19. lap.

M.D.K.

Avar Ildikó

Az Ifjuságí Szinház Kamara Szinházában bemutatott -Hegedüs Géza:- "Mátyás király Debrecenben" c. történelmi játékhoz tervezett jelmezeket.

Szinház és Mozi. Bp. 1953. nov. 6.-12. VI. évf. 45. sz. 17. lap.

M.D.K.

Avar Ildikó

Az Ifjusági Szinház Kamara Szinházának bemutató előadásához, Hárs László: /Titkos örs" c. vigjátékához tervezett ruhákat. „A/

- - -

Szabó Pál- Balázs Sándor: "Darázsfészek" c. vigjátkához tervezett jelmezeket.

- - -

Szinház és Mozi. Bp. 1954. ápr. 9. VII. évf. 15. sz. 29. l.

Bp. 1954. ápr. 16. VII. évf. 16. sz. 29. lap.

M.D.K.

Avar Ildikó

Afinogenov: "Kisunokám" c. vigjáték ruháit tervezte, melyekről a kritika elismeréssel nyilatkozik.
A Jókai Szinház előadása.

Mátrai Betegh Béla: Kisunokám c.
Szinházé és Mozi. Bp. 1955. márc. 25. VIII. évf.
12. sz. 13. l.

M.D.K.

Avar Ildikó

A Jókai Szinházban Szigligeti: "Fenn az ernyő nincsen kas" c. szindarabjához készitett ruhaterveket.

Nyerges Ágnes: "Fenn az ernyő nincsen kas" c. Szinház és Mozi. Bp. 1955. szept. 30. VIII. évf. 39. sz. 8.-9.l.

M.D.K.

Avar Ildikó

A Jókai Szinház felujitásában előadott Énekes madár c. népi játék jelmezeit tervezte.
Tamási Áron darabja.
Fényképen a két főszereplő a müvész által tervezett ruhákban.

Énekes madár.
Szinház és Mozi. Bp. 1956. ápr. 13. IX. évf. 15. sz. 5. l.

mdk

Avar Ildikó

rajzai: Molière korának öltözete

Avar Ildikó: A Selmec (írta és rajzolta)

Népművelés 1956 év. 9 sz 42 l.

Avar Ildikó, grafikus

MDK

Címlap-rajz Kohlhaas
Mihály egyik magyar kiadásához.

Regv.

Így történt!
– : Heinrich von Kleist

27.I.

Család és iskola, Bp. 1961. november

MŰEMLÉKvédelem

mdk

Avar Ildikó

rajzai illusztrálják írását.

Avar Ildikó: A. Jelmez (írta és rajzolta)

Népszavelés 1956. 7 sz. 44-45 l

melk.

Avar Ildikó

rajzai:
A Magyar Biedermeier viselet. Illusztrációk

Avar Ildikó: A Tehnez irta és rajzolta

Nyomtatás 1956 ev. 9. sz. 34. l.

AVAR Hedikó graf. jelmezkv.

SzL 1994 37.

publicisztikája, cikk- és híra
- Függelékként: az egyeteme
a hazai tudományosság körébe
megjelent kiadványok (a
kritikákkal együtt), tanulmá
helyükre és nyelvükre való tek

A bibliográfia évente kb. 260
időszaki kiadvány, kb. 250
feldolgozása, elemzése és más
révén - a hazai és k
irodalomtudomány és irodalmi
társtudományok irodalmi érd
teljesség igényével. Az irod
kutatások alapvető segédeszkö
életben, az oktatásban,
felhasználható.

Korlátozott példányszámban k
tárgyévi kötetek is.

A kiadványok megrendelhetők

1

MDK.

Avar László
festő

Kiállításán szereplő képein
bemutatta a „Szevelmes pár
búcsúját", Martin Kemencét,
„Kohót" és ipari vonatkozású
„tárgyakat.

Kovács Gyula: Kró Nikka
Művészet, 1967. december - 38 lap.

MDK

Avar László

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 dec.p.39.

M.D.Y.

~~Avar László~~
festő.

A MOM-ban rendezett kiállítást.
Képei általában 60×80-as méretűek és bemutatja az Arlói begyehet, elröppenő madarakat stb.

Kozár és Gyula: Krónika
Művészet, 1967. december - 38 lap.

Avar László

festőművász kiállitása. Bp, MOM. - Ism.: Kovács Gyula, Művészet, 1967.8éévf. 12.sz. 39-4o. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 197o. 1.sz. 68-1o7. l./

88. l.

AVAR MIHÁLY, művezető

A Szombathelyi Vérellátó Alközpontot 1968-ban kezdték építeni Heckenast János építészmérnök tervei szerint. Elindulástól a próbaüzemeltetés végéig Avar helyszíni vezetésével folyt a kivitelezés. 51.old

HECKENAST JÁNOS-ISTVÁN LAJOS: Az új Vérellátó Alközpontról, szerepéről és jelentőségéről 47.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1.szám. 1969. Szombathely

AVAR MIHÁLY, művezető

A Szombathelyi Verellátó Központot 1996 behenezdték

MDK

Avar Ödön
ábrás

Kovácsoltvas gyertyatartóját
állította ki.

Dr. Kovács Ottó: Az első magyar ...
Dunántúli Napló, 1954. március 7-i 4. lap

MDK

Avar Ödön

Szerepelt a pécsi és baranyai művészek által a Janus Pannonius Múzeumban rendezett reprezentativ kiállitáson.

kovácsoltvas gyertyatartója.

Dr. Harcos Ottó: Az első megyei ipar és népmüvészeti kiállitás.
Dunántuli Napló, Pécs. 1957. V.7.

Avedik Félix

— **Avedik Félix a büntetőtörvényszék másodelnöke.** Dr. *Avedik Félix* budapesti büntetőjárásbirósági elnököt — mint megirtuk — a budapesti büntetőtörvényszék másodelnökévé nevezték ki. *Avedik Félix* 1888-ban született az erdélyi Erzsébetvárosban. Budapesten végezte jogi tanulmányait, majd a központi járásbiróságon kezdte pályáját. Előbb kuriai jegyző, majd budapesti büntetőtörvényszéki biró, 1929 óta pedig a budapesti büntetőjárásbiróság elnöke volt. A büntetőtörvényszék uj másodelnöke kiváló munkásságot fejt ki a jogi irodalom terén, számos büntetőjogi könyve, tanulmánya jelent meg. A büntetőjárásbiróság uj elnöke, dr. *Bérczy Géza*, büntetőtörvényszéki tanácselnök volt, hosszabb időn át volt tagja dr. *Szemák Jenő* ezidőszerinti törvényszéki elnök tanácsának.

— Károly

Pesti Hirlap

1939. ápr. 12.

Kocsis Zoltán VI. o. t. felv.

Háttérben a kalocsai érseki főszékesegyház, melynek első őse a Szent István korabeli székesegyház volt.

Olaszország megszállta Albániát

Időjárás: *Várható időjárás a következő huszonnégy órára: Élénkülő szél. Felhősebb idő. Több helyen zápores, zivatar. A hőmérséklet csökken*

NEMZETI UJSÁG

XXI. évfolyam, 81. szám ◆ VASÁRNAP ◆ Budapest, 1939 április 9

Geraldine királyné és Zog király Görögországba menekült — Anglia hétfőn garantálja a görög függetlenséget — Birtokba vették Kárpátalja határterületét

† Lyons ausztráliai miniszterelnök meghalt

Avedik Félixet a büntetőtörvényszék másodelnökévé nevezték ki

Vitéz Haász Aladár miniszteri osztályfőnök ujbóli kormányzói elismerésben részesült

Garancsy László, a Belváros uj elöljárója

ÖRÖK FELTÁMADÁS

Irta: MAKRAY LAJOS prépost, országgyülési képviselő

Magyarok! Testvérek! A világ minden tájáin! Ahova elgördült egy vércsepp a nagy magyar vérkeringésből, ahová csapódott egy hullám az örök magyar életáramból! Az édes Haza anyai szeretetének egész melegségével és a magyar Husvét diadalmas örömével száll köszöntésünk felétek!

Husvét! Mennyi emlék rajzik fel lelkünkben! Ünnepélyes harangszó zengése, a körmenet nehéz pompája, szárnyaló ének, az ébredő tavasz minden igézete a koronázó templom tövében épp ugy, mint a vakító fehérre meszelt és ragyogóra sikált bájos kis falusi templom alján. De a Husvét nemcsak az érzések meleg hullámait inditja el; tul ezeken nagy igazságokat is hirdet.

A Husvét a feltámadott Krisztus végtelen, a történelmen és világon átfeszülő erejének ünnepe. A karácsony a szeretet melódiáira van hangolva és a szeretet tüzes szineit skalázza. Husvétkor az erő áll az előtérben. Husvét hajnalának glóriás fényében a győzelmes, erős Krisztus áll. S körülötte az erőnek: a lélek, az élet, az igazság és a reményteljes optimizmus erőinek forrásai ömlenek. Ezen erő nélkül — a szenvedés, a halál, a mulandóság, a gonoszság, az emberi vakság és igazságtalanság felett diadalmaskodó erő nélkül senki sem boldogulhat. A feltámadt Krisztust, ezt az életet formáló, vezető, emelő és irányitó gazdag energiaforrást egyetlen egy kor, egyetlen egy nemzet és egyetlen egy ember sem nélkülözheti. Minden bajunkat, ennek a szerencsétlen emberiségnek szörnyü vergődését, kulturánk válságát és hanyatlását, a béke és biztonság elvesztését, minden nyomorunkat és rettenetes zuhanásunkat egyetlen okban lehet összesüriteni: elvesztettük Krisztust. Mert ahol Krisztus van, csak ott virul az egészséges, izmos élet — és ahol nincs: ott bizonyosan a pokol ég. Érezzük!! Mert minden kor és minden ember, amelyik Krisztust letépi a keresztről, önmagát szegezi oda.

A tengerszemek jeges magasságokban is megérzik a tenger titokzatos ritmusát, viharzó lélegzetvételét és ők is feltarajozzák, borzolják hullámaikat, mert valami misztikus kapcsolatban vannak a tengerrel. Ugyanazon élet és erő fogja őket össze. A rügyek a pince mélyén is beisszák a tavaszi napsugár életet ébresztő erejét, mert valami mélységes reláció egységbe fogja őket össze. Ilyen összeköttetés van az ember és az emberiség élete, sorsa, történelme és Krisztus között. Ez az erő ömlött be Szent István áldott keze és munkája nyomán a magyar lélekbe, életbe és ez lett a mi fenntartó, védelmező és ezer veszélyből kivezető, irtózatos elesésekből felemelő leghatalmasabb történelmi erőnk is. Ezért nem tagadhatjuk meg és nem szakadhatunk el ettől az erő- és életcentrumtól sohasem!!

Husvét a lélek és a szellem elsőbbségének és felsőbbségének az ünnepe. Annak a léleknek, amely hegyóriások, kontinensek és óceánok felett is összefog és összeköt valamennyiőnket — magyarokat. A Husvét azt hirdeti, hogy a szellem több, mint az anyag, erősebb és hatalmasabb. Az anyag csak kelyhe a szellemnek; az anyag szétporlad, a szellem, a lélek örékkévaló. Évezredek után is hat, hódit, tömegeket tud magával sodorni. Szuronyok millióri nem férhetnek hozzá, de egyetlen lélek millió szuronyt képes megmozditani. Aranyhegyek nem érnek fel értékével és egy lélek aranyhegyeket tud emelni. Ezt a nagy igazságot elfelejtettük. Beleszédültünk az anyag imádatába és csodálatába; detronizáltuk a szellemet és trónra emeltük a matériát. És boldogabbak lettünk? Semmiesetre sem, csak végtelenre szétfeszitett látókörünk zsugorodott össze. Lelkileg rövidlátók lettünk!! Valóban szükség van a husvét tanitására. Nem azért, hogy megvessük az anyagot, hogy leértékeljük a technikának feltétlenül nagyszerü eredményeit, hanem hogy helyreállitsuk a helyes sorrendet! Visszaadjuk a szellemnek elveszett koronáját és az életnek a harmóniát, az egységet és a végtelen távlatot és meglássuk az életnek igazi értelmét és jelentőségét.

Husvét az életnek ünnepe! A megszakithatatlan élet himnuszát zengi. Nem a halálé az utolsó szó, a halál nem befejezés, hanem kezdet. Nem végállomás, hanem átszállás, nem Nirvána, az élet lángjának az eloltása, hanem az örökké lobogó élet tüzének a felszitása. Aki nem hisz a Husvét szavának, akinek életvonala sem siklik bele az örökkévalóságba, aki azt élet határán tul nem lát egy uj életet felderengeni: az már itt a földi életben halott, mert nem tudja kifeszíteni lelke szárnyait, hisz nem érez végtelent és örökkévalóságot maga körül. A szenvedés, a gond és a bánat is nem azért van, hogy végigszántson rajtunk és aztán a halálban elpihenjen, hanem, hogy a halálon át

A FÜGE-FARM

IRTA:
THURZÓ GÁBOR

Biharban a házat körülnőtték a diófák. Tágas, almaszagu nagyház volt ez, a falakon ősök képeivel, akik irtózatos krinolinban, vastag pakomparttal és nyolcszorosan áll alá tekert kravátliban néztek le a széles asztalra, amelyen télire eltett barackbefőttek és muskátli-cserepek álltak. Szabályszerü ősök voltak, Salánky Mátyás pedig komoly magyar nemes: gyönyörüen kiegészitették egymást. Aki bejött, annak Petőfi jutott az eszébe és a rozsdás kardot kereste. A Salánkyak nem tulságosan értettek a kardhoz, az öreg Mátyás legföljebb a puskát szerette. A vadászáshoz volt egy szük lóden nadrágja, abban járt ki a mezőre, nyulászni. A fiatal Salánkyak mind a hárman az ősökhöz hasonlitottak: épphogy vékonyabb arcuk volt, a pakomportjuk nem volt olyan bozontos, — a váltókhoz azonban ők se értettek. S itt volt a baj. A magtár megtelhetett volna lassan váltókkal, számlákkal, a Salánky-vénlány, az öreg Euphrosine, egyre nevetett az irdatlan sok papíron, szép, teli piros arca tele lett a nevetéstől grüberlivel.

Amikor a baj történt, az öreg Salánky és a három fiatal Salánky Pesten volt. A Pannoniában laktak, mindegyik más szobában, pompeji vörös falak között, a plafon korpos volt már a szüntelen pipától és cigarettától. Az öreg Salánky unta már nagyon Bihart, nyulakra is tilalom volt már jó ideje, nem volt értelme a pusztán maradni. Jó fold az — mondogatta —, megtermi az magától még a rizset meg a füget is, minek ahhoz a gazda? Ha meg éppen nincs pénz, majd lesz, az ötszáz hold van olyan jó pénzre, mint itt Pesten valami göthös bérház. A fiatal Salánkyak se gondolkodtak másként. Rettenetesen fiatalok voltak, nyulánkak, mulatósak, inzurrekciós huszár-nadrág illett volna rájuk, s a pesti arany-napokban ugy is viselkedtek, mint az inzurrekciós huszárok.

Ebéd után együtt voltak az apjukkal, lent a kávéházban. Sakkoztak, a homályos, langyos helyiségben régidivatu, kényelmes, kicsit pókhálós volt minden, a feketéhez ürmöst illett inni, s az egész élet olyan volt, mint egy pohos szakállas porral befutt ürmös-üveg. A vén Euphrosine nehezen talált rájuk. Mennyi széken kellett áttörnie, Uramisten! A tollas kalapban, turnürös szoknyában alig fért el a halványkék üvegburákba bujtatott lámpáktól halványan megvilágitott asztalok között.

Az öreg Salánky sakkott adott Lacinak, azután Euphrosine-ra nézett.

No, mi az, Frózi?

Euphrosine alig kapott lélegzetet. Az utcán is furcsán néztek rá, mint valami pojácára, ez a fogadtatás se volt valami barátságos. Ránézett az öreg Salánkyra, halványkék szeme, kicsit nagy és piros orra volt neki is, meg Janinak, a nagyobbik fiunak.

— Ezt aztán megcsináltad. Nesze. Megjött az irás. Egy hét mulva árverezneek. Husz holdad nem marad.

Az öreg Salánky még se hallotta, amit a nővére mondott. Hiába is hallotta volna, ilyent úgy se lehet megérteni. A fiuk mindhárman fölneszeltek, az egész hir lehetetlen volt.

— Micsoda, tönkrementünk?

— Tönkre hát. Ti meg itt ültök ebben a glancos kávéházban.

— Miért ne ülnének, te Frózi. Attól nem leszünk jobban.

— De lehettünk volna! Persze, ahhoz más kell, hozzá kell látni a földhöz, gazdának kel lenni! Ti? Itt ültök Pesten. Az én időmben dologidőben csak a fürdőkbe járt föl a rendes ember.

Muszáj volt Frózin kicsit mérgelődni. Az öreg Salánky legszivesebben pattogott volna:

— Mit feleselsz? Ha podagránk lenne, megmaradna a föld? Még a baj is kell ehhez, ráadásnak? Igy legalább egészségesek vagyunk.

A szobában érzett először kis nyilalást. Hát persze, elmegy a föld, elmegy minden. Azokon az akácokon, buzatáblákon ott van egy-egy lehellet az életéből és a régiek életéből. Husz hold az ötszázból, mi a fenét kezdjen rajta? A fiuk is ugyanigy álltak a többi szobákban, a luszter alatt, rettenetesen főtt a fejük: mihez kezdjenek? Semmit se végeztek, az apjuk se végzett, az öregapjuk se. Ha meghal az öreg, akkor osztozkodnak, — igy gondolkoztak. Száz-száz hold nem sok, de fiatalok, olyanok, mint a friss csikó, a száz holdra akárhonnan kapnak tizszer annyit. A papa is igy nősült, a nagyapa is. A családfára gondoltak, a sok pici mellékágra: tele volt az sváblányokkal a Bácskából, tót menyecskékkel a Mátyusföldről. Valamikor régen is kevés volt a föld, de gyarapodott, mert valami mindig volt. Olyan a száz hold, mint valami jó kártyalap, annyit nyerhet vele az ember, amennyit akar. De igy ki jön hozzájuk? Van-e milimári, aki feleségül megy egy hét holdas gavallérhoz, még akkor is, ha Salánkynak hivják? Más idők ezek. Fölnéztek a plafónra a füstös stukkókra, a falon a beramázott angol lóverseny-képekre: alászolgája!

Éjszaka senki se ment ki, az öreg Salánky szobájában aludtak mindannyian, a vén Frózi kapott csak szállást valamelyik budai rokonnál. Egy éjszaka is számit itt a szállodában, a különbözetből legalább cigarettára futja egy hétig. De milyen komisz cigarettára, ha valaki negyvenet szív el napjában! Hárman a duplaágyban aludtak, az öreg Salánky a diványon. Ébren voltak, de kicsit kótyagosan, mint aki sokat ivott. A szekrény dagadásig tele van jó holmival, finom ruhákkal, cipőkkel, — most ezeknek is vége. Pista felkönyökölt az öccsei között és szemrehányóan az öreg Salánkyhoz fordult:

— Mi mondtuk mindig papa, hogy nálunk valami baj van. Sose hitted el.

— A fene a nagy eszedet, most találod még? Akkor mondtad volna igy.

Az öreg Salánkynak lelógott a lába a diványról, egy papirkosarat tett alája, igy feküdt, akár a kinpadon. Nohát, ha ez lesz a szegénység, az uj élet, köszöni szépen. Mi lesz a fiukkal? Elmehetnek lovásznak vagy vasalót árulni, máshoz se értenek. A kis Felsenthal Trudival se lesz semmi, a vén téglagyáros nem adja

Lapunk mai száma 30 fillér

Keresztény Szabóiparosok Szövetkezeténél

Budapest, IV., Károly-körut 30 (Városháza)

jó szövetet vásárol!

Nagy választék! Olcsó árak

megváltsa és megszerezze az örökkévaló élet jogát. Szenvedni kell, meghalni kell, de minden könny és halálveriték célja mégis csak az élet! Csak az él, amiért meg tudunk halni. Az élethez való elvitathatatlan jog ára a halál. Ez a kis buzamag nagyszerü evangéliuma. Ez a katasztrófák sötétségébe is bevetődő fénysugár. A nagypénteki tragédia, az irtózatos „nem" után felderül a Husvét sugárzó hajnala és felzeng a diadalmas „igen"!! Az élet rejtélyét csak ez tudja megoldani. Az élet — egyeseké csak ugy, mint a nemzeteké — amelyet a Gondviselés ráállitott a Golgota véres utjára, nem torpanhat meg a nagypéntek fullasztó sötétségében, hanem szenvedéseiben, halálkinjaiban megtisztulva és megnemesitve siet a husvéti megnyilt sir fényáradásába.

A Husvét az igazság győzelmes erejének az ünnepe. Az igazság az Isten világotvezető gondolatai, erői közt a legmonumentálisabb. Az életnek és az isteni ökonomiának fundamentuma. Minden összetörhet, a szeretet tüzei lelohadhatnak, a szabadság himnusza elfakulhat, az igazság azonban megdönthetetlenül áll! Isten erőssége; Ő őrködik felette. Ő a garanciája. Keresztre feszithetik, sziklasirba zárhatják, de ősereje, elpusztithatatlan élete szétveti a sziklafalakat.

Egy nemzet értékét is az adja meg, mennyiben áll az isteni igazság szolgálatában. Nemzetek nem feltétlenül halhatatlanok. Halhatatlanokká csak akkor lesznek, ha hiven őrzik az Istentől reájuk bizott kincsét az igazságnak.

A nemzetek hierarchiájában nem a számbeli nagyság állapitja meg a sorrendet, hanem a nemzet lelke, szelleme, feladata, szerepe, hivatásának tudata és a történelmi hivatás szolgálatának készsége és lendülete. Igy lehet kis népből nagy nemzet. A magyar nemzet a szabadság eszméjének őrzője és hüséges szolgája. Történelmi hivatását egy évezreden keresztül mártiromságig menő áldozatossággal teljesitette. Járta az igazság utját és arról a legkegyetlenebb szenvedések sem tudták letéríteni. Ezért elpusztithatatlan és megölhetetlen ez a nemzet. Ezért példázza és hirdeti életével és történelmével Husvét örök igazságát. Husvétot a magyar bátran nemzeti ünnepei közé iktathatja.

Husvét végül a reménység és az optimizmus csodás erejének ünnepe. A reménység nem önámitás, hanem egészséges realitás. A jégpáncélba vert tél álma és vágya, az éjszaka sóhaja, bujkáló és kibomlani akaró életerő az alvó rügyben, hajnalodás, zsendülés: ez a remény. A tavaszodó élet lehellete, meleger árad felénk, meggörnyedt emberek és magyarok felé ma inkább, mint bármelyik husvétkor az utolsó husz esztendő alatt. Felvilágosodik előttünk, hogy nem a rossz, az álnok, a becstelen győz, — ennek csak átfutó sikerei lehetnek, — hanem végeredményben mindig a jónak, az igaznak és a becsületesnek kell diadalmaskodnia. És nincsen letiportság és elesettség, mégha évtizedekig tart is, amelyből nem volna felemelkedés és talpraállás.

Ezen a Husvéton egész különösen megfog ez a gondolat, amikor együtt ünneplünk huszéves elszakitottság után a visszatért magyar testvéreinkkel és szivünkre ölelhetjük Szent István gyönyörü birodalma letört részének kedves és értékes területeit és lakóit. Szemünk előtt történt a világtörténelemben szinte példátlan gyorsasággal egy kegyetlen igazságtalanságnak legalább is részben való jóvátétele. A magyar igazság elindult és egész bizonyosan nem fog féluton megállni. Amit Isten egynek teremtett, azt emberi mesterkedés nem fogja széttörhetni.

Az Uristen nagy világtervében minden embernek és minden nemzetnek megvan a szerepe. És az Isten ad elegendő erőt, hogy ezt a szerepet, — ha alázatos és odaadó lélekkel hajlik meg akarata előtt, — hüségesen és becsülettel betölthesse.

A magyar nemzetnek ezen terület és az egész európai egyensuly és béke érdekében nagy történelmi feladatot osztott ki az Uristen. Ezt a hivatását azonban csak a szentistváni teljes birodalom csorbitatlan erőkészletével és a magyar Szentkoronában kifejezett nemzeti élet csonkitattlan teljességével tudja betölteni. Éppen ezért az isteni igazság logikája következtében ennek a nemzetnek az életében is be fog következni a nagy megváltás, a szentistváni birodalom feltámadásának nagy öröme és boldogsága. Csak álljon ennek a hatalmas nemzeti és történelmi ügynek szolgálatában olyan magyarság, amelyik telve van a Husvét szellemével: az erő, az élet, az igazság és a törhetetlen optimizmus lelkével!

Ez a magyar Husvét üzenete, igazsága és biztatása!! Fel a fejjel! Ne csüggedjetek, bizzatok és szeressétek nagyon, de nagyon — bárhova sodort is az élet — ezt az áldott, jóságos, édes magyar Hazát!!

Érezzük át ezt elevenen mindannyian, itt és az ország határain tul, ahova elszáll a husvéti harangnak a szava és a husvéti körmenetek éneke és emléke. Ez a lélek fogjon össze tul téren és időn egy nagy, csodálatos, termékeny és áldásos testvéri közösségbe itt e Hazában és az egész földkerekségen élő minden magyart!!

Testvérek! A magyar Husvét lelke köszönt! Alleluja!!

Dr. Avedik Félix

a büntetőtörvényszék másodelnöke,

Dr. Bérczy Géza

a büntető járásbiráság elnöke lett

A hivatalos lap husvét vasárnapi száma közli, hogy a kormányzó az igazságügyminiszter előterjesztésére dr. *Avedik* Félix budapesti büntetőjárásbirósági elnököt *a budapesti királyi büntetőtörvényszék másodelnökévé nevezte ki.* Az uj alelnök kinevezése ugy birói és jogászi körökben, mint a társadalom széles rétegében *osztatlan örömet keltett. Avedik* Félix személyében *kiváló jogász és kitünő adminisztrátor* került a büntetőtörvényszék másodelnöki székébe. Magyarország első törvényszékének sok tapintatot és széles látókört igénylő másodelnöki méltóságával ugyanis velejár a törvényszék adminisztrativ teendőinek irányitása és *Avedik* Félix, aki tiz évig volt a büntetőjárásbiróság elnöke, bebizonyitotta, hogy egyike azoknak a kiváló vezető biróknak, aki szaktudásával, rátermettségével közmegelégedésre fogja betölteni ujabb méltóságát is.

Dr. *Avedik* Félix ősrégi erdélyi örmény családból született 1888-ban, Erzsébetvárosban. 51 éves korában, tehát *karrierjének elején érte a kormányzó kitüntető bizalma.* Jogi tanulmányait Budapesten végezte és itt kezdte meg jogi pályafutását is a központi járásbiróságon. Feltetesei figyelmét *már pályája elején* magára vonta, csakhamar a Kurián jegyző, majd a budapesti büntetőtörvényszéken biró lett. 1929-ben nevezték ki a budapesti büntetőjárásbiróság elnökévé, abban az időben, amikor *a büntetőjárásbiróságra évről-évre egyre több és nehezebb feladat hárult.*

Avedik Félix mindenkor nagy pártfogója volt a fiatalságnak, szeretettel karolta fel ügyeiket s a büntető járásbiróság jegyzőinek és joggyakornokainak részére *továbbképző jogi szemináriumot tartott állandóan.* A katolikus társadalomnak régóta ismert és előkelő képviselője, aki szabad idejében kitünő festőművész is. Állandó szoros és baráti összeköttetésben áll művészi és irodalmi körökkel is. Felesége, *Felvinczi Takács* Alice, az európai hirü hegedümüvésznő.

Ugyancsak a hivatalos szám vasárnapi számában jelent meg dr. *Bérczy* Géza törvényszéki tanácselnöki kinevezése is. A büntető járásbiróság elnöki méltóságát *az igazságügyminiszter előterjesztésére vele tölteték be.* Az uj járásbirósági elnök *kiváló képességü iró,* korábban hosszu ideig volt tagja a *Szemák*-tanácsnak, amely a háboru utáni politikai és népbiztosi pereket tárgyalta és számos nagy ügyben szerkesztett itéletet, mint előadó biró. *Nemrégiben nevezték csak ki törvényszéki tanácselnöknek* s ebben a minőségében a budapesti büntetőtörvényszék ötöstanácsában kapott beosztást, amelyben többször elnökölt. Dr. *Bérczy* Géza, *Avedik* Félix méltó utódjaként került a büntető járásbiróság élére.

Igmándi keserüviz

a természetnek kimagasló őskori alkotása.

Figyelem:

Minden kis- és nagyüveghez forrásismertető van mellékelve. E nélkül ne fogadja el.

Tulajdonos:

SCHMIDTHAUER LAJOS, KOMÁROM.

---

a lányát egy semmiházi Salánkyhoz, fütyül a cimerére. Szépen vannak annyi bizonyos. Frózi elmehet valamelyik gazdag rokonhoz kulcsárnőnek. Jó ha még azt a nyakukba sózhatja, más protekciót ugyse kérhet. A fiuk még irnoknak se jók, a földhöz értenek azok, a lóhoz meg a puskához, egy adóivet se töltenek ki rendesen.

A három fiu már korán font volt. Irtózatos szüken feküdtek, kibökték egymás derekát, s mintha egy hétig mást se tettek volna, csak ittak, kótyagos volt a fejük. Laci öltözött föl elsőnek. A sárga cipőt vette, a kockás ruhát, amelynek olyan bőven szabatta a hátát, a kis tiroli kalapot, a három ezüst makkal. Pista és Jani álmosan nézett rá:

— Hová mész?

— Állást keresek.

— Miféle állást? Megbolondultál?

Laci a vállát vonta: maga se tudja, nem is csoda. Semmire se gondolt, arra se, milyen állásra lenne jó. Ő volt a legalacsonyabb valamennyiük között. Tatár vér van benned, te Laci — mondták rá katonakorában, ha lóra ült. Kicsi volt, mokány és kemény legény, ha csufolni akarta valaki, nyugodtan azt mondhatta, hogy karikalába van, mint Dzsingisz kánnak. Hová menjen? — gondolta a portásfülke előtt. Zsibongott a Rákóczi-ut, jó friss tavaszi levegő volt, eső után, megindult lassan a pályaudvar felé. Arra lehetnek a lóversenypályák, legalább a versenyt elnézi, hadd lássa, milyen dolog lovásznak lenni. Nyereg nélkül lovagol, amikor Klárival voltak összemelegedve, kijárt a lovardába, még voltizolni is tudott. A lóversenypálya mellett elténfergett egy kicsit, beszagolt az istállóba. Jó párás állatszag volt itt. Kis vágyat érzett, ahogy a zsokékat látta: jó lenne megpróbálni. Fiatal ő is, összel lesz tizenkilenc, biztosan nem késő még. Rádőlt a fehér korlátra, az ügető, kényelmes lovakat bámulta, a sima trappot. Ezt ő is tudná, nem nagy kunszt az. Sóvárgott és félt egy kicsit: milyen lesz az élete?

A világért se mentek volna haza Biharba, az öreg Salánky ebből az egyből nem engedett. Euphrosine menjen vissza Biharba, ő cselédnek született, egyezkedjen, takaritson, kaparja össze, ami maradt, — őt nem viszi haza a szive. A Népszinház-utcában vettek ki albérletit, az udvar felé nézőt, fürdőszoba-használattal. Nem is olyan rossz igy, a fő, hogy itt vannak a törülközői, a borotvaszappana, a zsilett-készlete, igy jobban elviselheti a számüzetést. Naphosszat az udvarra nézett, a meztelen, szürke tüzfalra, várta, hogy kéményseprő menjen végig a tetőn. Legszivesebben fogadott volna valakivel: végigmegy-e vagy sem, — a méreg csak az volt, hogy nincs egy fityingje se. Szerencse, hogy babba játszott eddig is Pistával sakkot, most nem birná a költségeket, mert rossz játékos, annyi szent.

Jani hamar megszokta a pesti szegényéletet. Csak gyalogolni tudott nehezen, más baj nem lett volna. Eleinte félt fölvenni a csizmáját, pedig abban tudott járni, az öreg Salánkyval órákhosszat járták nyul után a mezőt. Amikor lekopott lábáról a cipő, nagynehezen fölhuzta a csizmát. Pompás, fényes csizma volt, az utcán majd kisült a szeme, de a nadrág majdnem eltakarta és ha kezében az elegáns bőrtáskával, amin rajta voltak a nizzai, zürsi hotelcimkék, sorra járta a házakat, a konyhákat, azt hihették róla, hogy eltévedt gavallér. A táskában három fajtáju vasaló volt, remek darabok, nikkelezve, elefántcsont-utánzat fogantyuval, Jani büszkén mutogatta és nyugodtan ajánlhatta mindenkinek: az öreg Salánky minden nap ezzel a márkával vasalta a pejacsevicsnadrágját, ő pedig igazán kényes, olyan élesen szereti a búgot, mint a beretva. Janinak pénze is szépen volt, félretett valamit, néha szinházba is elmentek, a nyári szinpadra, mert csak az operettet szerették, az öreg Salánky még emlékezett Pálmay Ilkára, a drámát nem tudta megszokni.

Jó, sürü tavasz volt. A lóversenypályának olyan illata volt, mint egy cseresznyeágnak. Laci remekül érezte magát a lovon, megfogyott kicsit, elvesztette a hasát, ami ugyse illik egy fiatalemberhez és Pista meg az öreg Salánky elszomorodva, sóvárogva szagolták a ruháját: ló-szaga volt, fü-szaga volt, mint tavasszal Biharban mindennek. Sakkoztak, Laci és Jani olvastak az ágyban, végeredményben valahogyan már rend volt, s hogy Bihar messze van, Frózi semmit sem ir, talán kisebb baj már. Lacinak és Janinak nem is hiányzott nagyon, egyszerre belesüppedtek az uj életükbe, másra igazán nem lehetett gondjuk, baj is lett volna abból.

Május is elmult, amikor Euphrosine irt, hogy jöhetnek. A kocsi nem lesz kint az állomásnál, ugyanis csak egy ló maradt, az öreg igásló, a Trézsi, de gyalog is lehet menni egyszer. S nem husz hold maradt, hanem csak tiz, de a házzal, a fügefákkal és annyi föld még van, hogy valami gabona megterem. A magtárat azért lebontotta Frózi, — minek az? Ami tiz holdon megterem, annak jó lesz a spájz is.

Egetett már a szép nap, az öreg Salánky kicsit eltotyakosodva ment Pista és Frózi között, könnyes volt a szeme: nem értette ezt az egészet. Az ut, amin megy a másé, a föld itt jobbra-balra a másé. Pista csak a meleget érezte, a friss zöldet látta, arra gondolt, vetettek-e a ház mögött? S van a ház mögött egy göcsörtös kis domb, ott jó lenne krumplit ültetni. Az öreg Salánky kint maradt a tornácon Euphrosine-nal, össze volt törve, nézni se tudott semmire, — ez már nem az ő világa, itt már meghalni lehet csak, semmi egyebet.

Délután Pista kiment a ház mögé. A hold pici volt, alig akkora, mint egy nagyobbacska vitézi telek, Frózi megmutatta, hogy medig tart, a sor jegenyéig, ahol gyerekorukban játszottak. Pista végigment a tiz holdon, a buza már kidugta fejét alaposon, zöld volt, puha, mint a snidling a cserepekben, s talán nem is volt sokkal több. Nem sok, — ezt érezte. Nem sok, de elég. Itt élnek gazdák, akik egy tő kukoricából gazdagodtak meg, miért ne legyen szerencséje neki? A krumplit nézte, a fiatal kukoricát, a tiz-husz gyümölcsfán az apró, aszalt kigyózöld barackokat, almákat, körtéket, — és bátor volt, maga se tudta miért. Visszament a házhoz, akkorra megesteledett, az ég fekete volt, tele csillaggal, éles holddal, hüvösödött. A ház mellett dús levelekkel zölldeltek a fügebokrok, volt vagy negyven belőlük, a sürü nyári meleg ugy huzza ki a kacskaringós ágakból a leveleket, mintha a Riviérán élnének. Gyerekkorukban megfájdult a hasuk a sok fügétől. Biharnak ebben a sarkában ugy gyülik össze májustól—szeptemberig a hőség, mint a nagyitó fókuszában. Negyven füge-bokor, ebből lehet valamit csinálni.

Ültek a tornácon. A másik két fiura gondoltak, azok is igy ülnek most a Népszinház-utcában, a sárga villanykörte-fényben és olvasnak. Frózi borsót pucolt, az öreg Salánky sirt. Pista hirtelen fölállt, nem volt nyugta.

— Papa, ne sirjon már. Rend lesz itt, meglátja. Füge-farmot csinálunk. Mindenüvé fügét ültetünk. Olyan gazdagok leszünk a fügéből, mint egy olasz prince. Frózi néni, ugy-e igazam van?

— Persze, hogy igazad, — nézett föl Euphrosine a borsóról.

— Te is azt hiszed, Frózi? — az öreg Salánky szeme tele volt bizalommal. S most mosolyogtak mind a hárman. Egy bokor füge, egy árva ló, egy nikkelezett vasaló — és ujra lehet kezdeni mindent. Az ebédlőben az ősöket látták, Pesten a két fiut, s Pista szive tele volt rettenetes bizalommal, mint aki kidönthetetlen sziklának támaszkodik a szakadék szélén: jöhet itt akármi, nem lesz semmi bajuk. Jó vér az övék, jó föld ez, mindig lehet ujra kezdeni. Mert most már okosak lesznek, — amit vetnek, ők aratják le, bölcsen, mértékkel. A holnap tele van izzel-bőséggel, mint egy őszibarack, egy érett füge illattal, — s a holnap igazán az övék. Fölpattant, a fügéről eszébe jutott minden. Körülásatja a bokrokat, levetetj azt a nyári konyhát, ami délután elfogja a napot és meglesz a füge-farm Biharban.

A holdfényben ragyogtak az apró fügelevelek, cirpegtek a tücskök, a Népszinház-utcában fénylett a nyereg, amit Laci hazahozott, hogy kipuccolja, és kicsit levegőzött a széken a vasaló. A lárma tele volt villamos-csöngéssel tücsökcirpelés helyett, de a holdfény ugyanaz volt, mint Pista fölött, odaát Biharban.

Ávédik Félix

Ávédik *Félix*, a budapesti büntető járásbíróság elnöke, *1888. Jogtudományi főműve: *Büntetőjog* (2 kötetben). A magyarországi és az ázsiai örménység alapos ismerője (maga is örmény származású); kutatásairól *A magyar örménység multja és történeti jelentősége* és *Az örmény nép multja és jelene* c. munkái számolnak be. Mint festőművész és grafikus, Berlinben és Párizsban tanult és gyakran állít ki. Felesége, *Felvinczi Takács* Alice, hegedűművésznő.

Uj Idők Lex.
III. k 620. l.

UJ IDŐK LEXIKONA

HARMADIK KÖTET

ASSISTENS—BÉKEPIPA

Avedik Félix

Alice c. rajzú repr.

Képzőművészet

1934. 44 l.

Petruccioli

19. Cola Petruccioli (orvietói festő, XIV. sz. vége): Háromkirályok, Madonna a trónon (otrangyháttel). Hátoldalt márványutánzatu festésben: Giovanni da Melano (sic!) és kék szám: 181. Fa, tempera, 34×44 cm.

Avertebrata (lat.), a gerinctelen állatok tudományos neve.

Avertin, tribrómmetilalkohol, fehér kristályos anyag. Végbélen keresztül alkalmazott műtéti altató- és érzéstelenítő szer. ERDŐS J.

Aves, a. m. *madarak.*

Aveszta (tudás, törvény), a Zaratusztra által megreformált perzsa vallás szent könyve. Zaratusztra reformációjának az irataiból és irodalmából csak az Avesztában levő töredék maradt meg. Zaratusztra kijelentéseinek az első gyüjtője Vistaspa király volt, később Valkas, a pártusok királya, majd Ardasir (226—240), I. és II. Sahpur (240—271 és 310—379) perzsa királyok gyüjtötték össze a maradványokat. Ezeknek az írásoknak a nyelve egy régi perzsa dialektus, amelyet régebben zendnek neveztek, ezért *Zend-Aveszta* is volt e gyüjtemény neve. A zend szó nem zend nyelven írott Avesztát jelent, hanem magyarázatokkal megtoldott tudást vagy törvényt. Az Aveszta eredetileg huszonegy részből állott. Felölelte a perzsák egész vallásos tudását. A ma meglevő Aveszta első része, a Yasna, az áldozatokról szól. Ebben vannak a Gathák, az istenekhez intézett himnuszok, amelyek az Aveszta legrégibb részei. Másik része, a Vendidad, a gonosz szellemek ellen való törvényt, a tisztulási szabályokat tartalmazza. A harmadik, a Yahst, újabb áldozati énekek gyüjteménye. A Yahstokból a perzsa istenek világát ismerhetjük meg, Zaratusztra reformációjának az elvei pedig a Gathákban maradtak meg. A Yasna és a Vendidad együtt adják az igazi Avesztát, a Yahstokat és a többi töredékeket Khorda-Avesztának (kis Aveszta) nevezik. Az Aveszta első kéziratai a XVIII. század második felében kerültek nyugatra. Anqueteuil Du Perron beállt indiai katonának s hét évig élt parszi papok között, míg az első Aveszta-kézirathoz jutott s azt 1761-ben hozta Európába. Legjobb kritikai kiadásuk Geldnertől származik (1886—1895). SZIMONIDESZ L.

Avezzano, járási székhely Aquila degli Abruzzi olasz tartományban, a lecsapolt Fucino tó mellett, 713 m magasan, (1921) 11.032 lak. Vasúti csomópont. 1915-ben nagy földrengés pusztította. P. ORMÓS J.

Aviatika (lat., az *avis* madárszó után), a. m. repülés, a levegőnél nehezebb légi járóművekkel kapcsolatos tudományág, ill. foglalkozás. Lásd: *Repülés.* UDVARY J.

Avicenna (teljes neve: Abu Ali Al Huszain Ibn Abdalla *Ibn Sina)*, arab orvos és filozófus, szül. 980-ban Afsennában, a perzsa Bokhara tartományban, megh. 1037-ben Hemdánban. Jogot, teológiát, metafizikát, filozófiát és 16 éves korában már orvostant tanult. A bokharai fejedelmek orvosa és vezére volt. Mértéktelen életmódot folytatott, de mégis sokat összeírt, tanított és gyógyított. Műveinek száma a százat meghaladja és alapjai voltak még a középkorban is az orvostannak. Híres munkája, *Kánon*-ja, amely az orvosismeretek enciklopédiája, fiziológiai és fizikai alapon épül fel, bonctana, szülészete, sebészete elég fogyatékos. Két filozófiai főműve: *Al-Sefa* (gyógyulás) 18 kötetes enciklopédia, *Al-Nadjah* (szabadulás) az első kivonata. Az Egyetemi Könyvtárban őrzik (Cod. 76.) *Arnoldus De Villanova* (1235—1312) fordításában *De viribus cordis* (a szív erőiről) c. művét, mint ritkaságot. BÁLINT NAGY I.

Avicennia *L.* (növ.), a *Verbenaceae* család génusza, 4 faja a tropikus tengerparti tájakon honos, úgynevezett *mangrove fák*, lélegző gyökerekkel. Cserjék, átellenesen álló bőrnemű levelekkel. A termések nem hullanak le, hanem a növényen magán nyílnak fel és csíráznak ki (vivipar) s a lehulló fiatal gyökeres növénykét a tenger vize szállítja tovább. PALIK P.

Aviculidae, a *Gyöngykagyló*-félék tudományos neve.

Avignon (ejtsd: *àvinyõ)*, a francia Vaucluse départementnak és érsekségnek székhelye a Rhône balpartján, közel a Durance torkolatához, (1921) 48.177 lak. A város síkságon épült, egy 60 m magas mészkőplató körül, amelyen

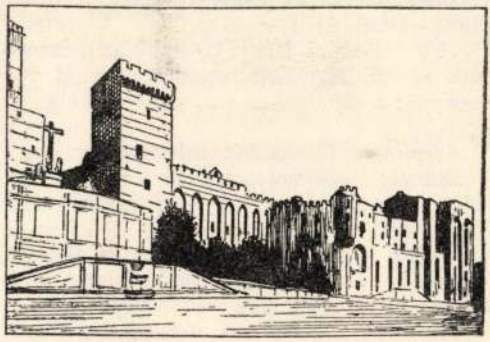

A pápai palota Avignonban

a pápai palota és dóm állanak. A XIV. sz.-ból való városfalak, régi templomok és szép középületek teszik híressé. Az 1177-ben épült hídnak még négy íve áll. A lakosság selyemiparral és mezőgazdasági termékek kereskedelembe hozatalával foglalkozik. P. ORMOS J.

T ö r t é n e t e. A római *Avennio* Caesartól kapta a latin jogot Kr. e. 48-ban. A szaracénok

vözlégy Caesar! A halálra szántak köszöntenek». Suetonius római történetíró följegyzése szerint Claudius római császárt e szavakkal köszöntötték a gladiátorok. (Megjegyzendő, hogy az idézet e közkeletű formája nem pontos: Suetoniusnál Caesar helyett «imperator» szó olvasható.) KALLÓS E.

Ávedik *Félix*, szül. 1888 június 15-én, a budapesti kir. büntetőjárásbíróság elnöke. Irói és művészi (grafikai) tevékenységet is folytat. BALÁS P. E.

Avellanada, kerületi székhely Buenos Aires argentiniai tartományban, a Riachuelo mellett, (1914) 46.277 lakossal.

Avellanus Areadius (eredeti nevén *Mogyoróssy Árkád)*, amerikai-magyar író, született Esztergomban, 1851 február 6-án. Mint tanár került ki 1879-ben Amerikába. 1880-ban az *Önállás* c. lapot idította meg, majd megalapította a Verhovay-egyesületet, az amerikai magyarok legnagyobb betegsegélyző szövetkezetét. Számos tankönyvet írt. PIVÁNY J.

Avellino, 1. olasz tartomány Campaniában, 3018 km², (1921) 406.973 lak. — 2. A tartomány székhelye, vasuti csomópont, (1921) 25.595 lak. Termékeny völgyben fekszik. Közelében van Monte Vergine búcsújáró hely. P. ORMÓS J.

Avena (növ.), a *zab* latin tudományos neve.

Avenarius *Richard*, német filozófus, szül. 1843-ban, megh. 1896-ban. Zürichi egyetemi tanár. Főbb munkái: *Philosophie als Denken der Welt, gemäss dem Prinzip des kleinsten Kraftmaasses* (1876), *Kritik der reinen Erfahrung* (1888—1890) és *Der menschliche Weltbegriff* (1891). Filozófiai irányát empiriokriticizmusnak nevezi. Egyetlen megismerési mód van szerinte: a tapasztalás s egyetlen valóság: az érzéklet. NAGY S.

Aventinus, Róma hét halmának egyike, a Palatinustól délnyugatra. Csak Kr. e. 456 óta vált lakottá. Augustus korában a város XIII. kerületét alkotta. KALLÓS E.

Avenue (franc. ejtsd: *àvnű)*, a. m. bejárat, átjáró. Igy hívják a nagyvárosok hosszú, nyílegyenes, fasorokkal szegélyezett sugárutait.

Avercamp, *Hendrik van*, hollandi festő, szül. 1585 január 25-én Amsterdamban, megh. 1663 után Kampenban. A hollandi természetet keresetlenül, szeretetteljes elmélyedéssel ábrázoló első tájképfestők egyike. Művészetét különösen tarka alakocskákkal élénkített téli tájképei jellemzik. Jól van képviselve a budapesti Szépművészeti Múzeumban is. ÉBER L.

Averecsenko, *Arkádij Timofejevics*, orosz író, szül. 1881-ben, megh. 1925-ben Prágában. Humoros és főleg szatirikus elbeszéléseit a *Szatirikon* című élclapban közölte, amelyet ő alapított és szerkesztett. Egy-két színpadi jelenetét a magyar kabarékban is előadták. 1921-ben kivándorolt hazájából s kesernyés humorral rajzolta az orosz emigránsok szomorú életét. BONKÁLÓ S.

Averescu (ejtsd: *áverészku) Alexandru*, román tábornagy, szül. 1859 április 22-én, Ismailon, Besszarábiában. Részt vett az 1877-iki orosz-román-török háborúban. 1907-ben hadügyminiszter, 1913-ban hadtestparancsnok volt a bulgár hadjáratban, majd a világháborúban az összes román haderők főparancsnoka. 1918-ban a bufteai béketárgyaláson mint miniszterelnök vett részt. Mint a néppárt alapítója és elnöke, 1919—1920-ban belügyminiszter, 1920 már.-tól 1921 dec.-ig és 1926 márc.-tól 1927 jan.-ig miniszterelnök volt. 1930-ban II. Károly király tábornagyi rangra emelte. TODOR Á.

Averno, latinul *Avernus*, 3 km kerületű, 65 m mély tó a Campagnán, Nápoly közelében. Vulkáni kráterben foglal helyet. Környékén régebben kénes gázok törtek elő, ezért a római mondák ide képzelték az alvilág bejáratát. Déli végén félig vízzel ellepett barlang van, amelyet a Cumaei Sybilla lakóhelyének tartottak. P. ORMÓS F.

Averrhoa *L.* (növ.), az Oxalidaceae *(Madársóskafélék)* család génusza, három faja valószínűleg tropikus Amerikában honos. Fák, páratlanul szárnyalt, ingerlékeny levelekkel. A bogernyő virágzatban egyesült apró virágok a fiatalabb és az idősebb ágakon jelennek meg. Az *Averrhoa Carambola* L. és *A. Bilimbi* L. fajokat ízletes termésükért a trópusokon mindenféle kultiválják. PALIK P.

Averroes, helyesebben: *Ibn Rasid*, arab filozófus, szül. 1126-ban Cordobában, megh. 1198-ban Marokkóban. Nevezetesek voltak Arisztotelész műveihez írott kommentárjai, amelyek a keresztény világban is nagyon elterjedtek. NAGY J.

Avers (a latin adversus-ból), az érem, pénz, medália elő-, fő- v. képlapja, ellentétben a *revers*-szel, ami hátlapot jelent.

Aversa, város Olaszország Caserta tartományában, püspöki székhely, a Nápoly—casertai vonal mellett. Környéke nagyon termékeny, bora (asprino) híres. 1030 körül alapította a norman Rainulf, aki a közeli Atella lakosait telepítette ide. 1345 szept. 19-én itt gyilkolták meg Endrét, Nagy Lajos királyunk öccsét. Nagy Lajos a vár ostroma közben megsebesült 1350 júl. 26-án; a várat ezután egy héttel adta föl a vitéz parancsnok, Pynrata Jakab. TÖRÖK P.

Gutenberg Lex. TV. k.

Képes Figyelő 1948 APR 24

93

PorKaitól is megszabadultunk!

A demokrácia kiirtja a fezőröket

Érdekes házasság híre érkezett a hélen Svájcból: *Porkai Márton műkereskedő és képszakértő feleségül vette Sterbinszky Máriát, egy pilótatiszt elvált feleségét.* Az esküvő fényes keretek között tartották meg, az esküvői vacsorán, amelyet *Zürich legelőkelőbb szállodájának különtermében rendeztek*, negyven vendég jelent meg, köztük *több magyar szökevény.*

A ragyogó esküvővel csaknem egyidőben fejezte be a nyomozást a gazdasági rendőrség abban *a nagyszabású képcsempészési ügyben*, amelynek főszereplője *Porkai* Márton volt, akit azonban már nem tud ak felelősségre vonni, mert mint annyiszor már életében — megneszelve a reája leselkedő veszedelmet, *eltűnt működése színhelyéről.* Igy azután csak társai kerültek a Gazdasági Rendőrségre, míg *Porkainak tetemes összeggel sikerült külföldre jutnia.*

Évekkel ezelőtt egyik ujság »világcsaló« jelzővel ruházta fel *Porkait*, aki egész pályafutása során *művészügyességgel táncolt a paragrafusok között.* Zsidó családból származik, a dzsentri hangzású *Porkai* nevet még az első világháború alatt huszárönkéntes korában vette fel. *Eredetileg Piklernek* hívták s Porkai úgy véli, hogy ez a név nem nyitná meg előtte azokat az ajtókat, amelyeken pedig mindenáron be akart jutni. Összebarátkozott az ezredében szolgáló fiatal arisztokratákkal, akiknek *szokásait szolgai módon utánozta* és akiknek hűséges borbarátja lett.

Autón hozatott kaviár

Érdeklődése már fiatal korában a képzőművészet felé sodorta. Valóságos szerelmese lett a képeknek és még az ellenségei is elismerték róla, hogy kiváló szakértő. Az első világháború után külföldi tanulmányutra ment, *beutazta egész Európát és Amerikát.* Amerikai nőt vett feleségül, *a házasság azonban rövid ideig tartott.*

1920-ban *nemzetközi szaktekintélyként jelent meg Budapesten.* Az infláció alatt *Krausz* Simi és az akkori pénzügyi nagyságok klikkjéhez férkőzött és óriási üzleteket kötött. Semmi pénz nem volt neki elég. *Költekezésben túlszárnyalta az akkori infláció lovagjait* és arisztokrata barátait is. *A nők is rengeteg pénzébe kerültek.* Egyszer Siófokon nyaralt az akkori *Jardin-mulató angol táncosnőjével.* Egy átmulatott éjszaka után a hölgynek kaviárra volt gusztusa, mire *Porkai* titkárját *autóba ültette és Budapestről hozatott kaviárt...*

Vádol a képhamisító

A Szépművészeti Múzeummal gyakran állott harcban, főleg olyankor, amikor egyik vagy másik képére vonatkozólag *nem kapta meg azt a szakvéleményt, amelyet ő akart.* Ilyen eset miatt került ellentétbe *Térey* Gábor igazgatóval, akit később korrupcióval vádolt meg. Az idős, puritán ember *öngyilkosságát is ezzel az üggyel hozták össz függésbe.* Hasonló módon bánt el néhány évvel később *Petrovics* Elek főigazgatóval is. Bebizonyította három múzeumi festményről, hogy hamisítványok. *Petrovicsnak emiatt le kellett mondania állásáról.* Akkoriban azt suttogták, hogy *Porkai* azért tudta olyan bizonyosan, hogy a képek hamisak, mert *eredetileg tőle származtak!*

Közben *másodszor is megnősült*, egyszerű családból származó gyönyörű pesti leányt vett el feleségül, *de ez a házassága sem volt tartós.*

Az infláció utáni *nagy bessz Porkait is súlyosan érintette.* Rengeteget veszített a tőzsdén, mecénásai is elszegényedtek. Hosszú hónapokon keresztül a legnagyobb szegénységben élt, másodrendű szállodában huzódott meg és *gyakran hetekig adós maradt számlájával.* Hagyományos szerencséje azonban ekkor sem hagyta el.

A Keleti pályaudvaron *megismerkedett egy belga gyémántkereskedő feleségével*, aki utbaigazítást kért tőle. A vonat indulásáig még egy óra volt, addig beszélgettek, aminek az lett a vége, hogy a *belga hölgy egy nappal elhalasztotta utazását, kifizette Porkai adósságait* és másnap vele együtt utazott el Budapestről.

Külföldön *Porkai* valóban nagy üzleteket csinált. Németországban ismerkedett meg *Lobkovicz herceggel*, akivel később Amerikába ment, ahol a herceg »Gainsborugh Galery« néven elő-

kelő műkereskedést alapított, *Porkai* vezetésével. Hamarosan rájött azonban arra, hogy *Porkai becsapja, ezért kitette szürét. Porkai* Washingtonba ment, ahol megismerkedett *egy szenátor leányával, aki belészeretett. Porkai* meg akarta szöktetni a leányt, a szenátor azonban túljárt az eszén és *kitolongoltatta Amerikából.*

Porkai visszatért Budapestre. Utközben megismerkedett *Rudolf Mária* grófnővel, egy elszegényedett osztrák arisztokrata család sarjával, akit feleségül vett. De ez a házassága sem lett hosszabb életű, mint az előző kettő.

Porkai idehaza a Vigadó-utcai pensióban ütötte fel főhadiszállását, ahol egymás után fedezte fel a szenzációs műalkotásokat, amelyekről hamarosan kiderült, hogy — *hamisítványok.* Felfedezése ugyanis abból állott, hogy korabeli gyengébb festményeket *az ugyanabban a korban élt nagy mesterek munkájává restauráltatta át.* Egyre több per indult ellene. 1938-ban végre a hatóságok mint a gazdasági életre káros egyént, *internálták.*

Megalakul a „Képsiboló Kft."

A fasiszta és nyilas időket *származása ellenére baj nélkül vészelte át.* Kitűnő összeköttetései révén kivételezettnek számított. A felszabadulás után ismét felvette a *Pikler* nevet. Ezentúl mint *Porkai-Pikler* Márton szerepelt. Óriási költséggel rendbehozatott egy két szoba hallos lakást és pazarul berendezte. Egyik pazar estélyén beszélte meg *Esterházy* Tamás »gróffal« a *Régi Képszalon* Kft megalakítását. A Kft. tulajdonképpen képcsempészésre alakult. A Szépművészeti Múzeumban a külföldi mesterek képeit *a valódi értékük töredékére értékeltették*, majd kivitték Svájcba, ahol megkapták a megfelelő árat érte, de *feketén is csempésztek ki képeket külföldre.* Amikor már elég tőkéjük volt Svájcban, *Esterházy* Tamás elhagyta az országot és helyette unokaöccse, *Esterházy* József kapcsolódott az üzletekbe. *Porkai ismét rengeteget keresett és költött.*

A felszabadulás után ismerkedett meg a szép, szőke *Sterbinszky* Máriával, aki rövid idővel előbb vált el volt pilótatiszt férjétől. *Sterbinszky Mária ismert alakja volt a belvárosi luxushelyeknek. Porkai* belészeretett a fiatal asszonyba.

A mult nyáron azután a Gazdasági Rendőrség is felfigyelt Porkaiék tevékenységére. *Porkait elővették a rendőrségre,*

ahol
Utána
eladta
ben S
»feket
A
pította
nak t
forint
Esterh
Félix,
volt e
és Bo
Rendő
A
a kal
hagyj
Dél-A
séges,
lesz

Harmadik Felé x d+

kers

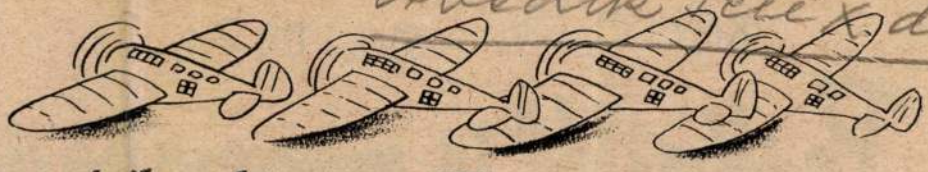

n ölték meg a nácik a híres repülőgép-feltalálót?

gatója
en le-
n az
ó esett
amely
orosan
gához.
onban
Biro-
nteljes
a né-
tudott
rs-ügy
mány
s re-
unkers

elderí-
a na-
ra dr.
kfurti
razga-
z régi
z ak-
nkers

nak a gyárak egész üzemvitelébe. A kutatóintézethez azonban annak külön jogi állása következtében nem tudott hozzáférni és ezért mindenáron arra törekedett, hogy a kutatóintézetet olvasszák bele a kereskedelmi alapon működő repülőgépgyárba.

Junkers tanár, aki idealista tudós volt, megtagadta Milch tábornagynak ezt az ajánlatát, mert kutatóintézetének eredményeit nem akarta háborús célok szolgálatába állítani. Milch azzal fenyegette meg Junkers tanárt, hogy bíróság elé állítja, de a feltaláló nem engedett. A nácik válasza az volt, hogy lefoglalták a repülőgépgyárat. Ezzel a lépéssel térdre kényszerítették Junkerst, mert hiszen elvonták a kutatóintézet anyagi bázisát is, úgyhogy Junkers kénytelen volt kapitulálni.

1933 júliusában a légügyi minisztérium Junkers személyi titkára ellen hazaárulási pert akart indítani, de a német igazságügyminisztérium, amely akkor még nem volt teljesen »gleichschaltolva« nem volt hajlandó a vádat vállalni. Október 14-én azután *a Gestapo letartóztatta a 74 éves Junkers tanárt.* Az éjjeli kihallgatás során *szerződést tettek elébe, amelynek alapján minden gyára, vállalata, szabadalma a nácik birtokába megy át.* Amennyiben a szerződést nem írja alá, akkor hazaárulás miatt még aznap éjszaka a leipzigi »Volksgericht« elé állítják.

Junkers a kényszer hatása alatt aláírta a szerződést. Miután a nácik attól féltek, hogy Junkers gyárainak mérnökeit és munkásait ellenük hangolhatná, Münchenben *kényszertartózkodási helyet jelöltek ki számára.* Ezekben a hetekben a nácik gondoskodtak arról, hogy propagandájukkal befeketítsék Junkerst és a lapokban egyre-másra jelentek meg cikkek, amelyek Junkerst hazaárulással vádolták meg. Hetvenötödik születésnapján a nácik azzal tisztelték meg Junkerst, hogy újabb vádat dobtak a közvéleménybe: Junkers sokmillió márkával károsította meg a német államot. A megfelelő propagandisztikus előkészítés után *Junkerst ismét letartóztatták és házi őrizetbe vették.* Junkers azt követelte, hogy állítsák becsületbíróság elé, a légügyi minisztérium azonban óvakodott az esetet pártatlan és független becsületbíróság elé bocsátani. Junkers erre azt követelte, állítsák népbíróság elé, amit már nem tudtak megtagadni. Tárgyalásra azonban nem került sor, mert a légügyi minisztérium mindent elkövetett, hogy az eljárás elhuzódjék. Junkers a börtönben súlyosan megbetegedett és műtétnek kellett magát alávetnie. Bár azelőtt soha beteg nem volt, a *börtönben ismeretlen körülmények között meghalt,* anélkül, hogy megérhette volna rehabilitációját.

Özvegyét és négy fiát jelentéktelen összegű, értéktelen márka-bankjeggyel »kártalanították« a gyárakért, amik most már teljesen náci-birtokban voltak, amikor azonban a hátramaradottak tovább akarták folytatni a rehabilitációs pert, hogy Junkers tanár emlékét megtisztítsák a nácik által reá szórt rágalmaktól, a légügyi minisztérium szemforgató farizeuskodással azt válaszolta: a kérelem érthetetlen, hiszen Junkers tanárt soha semmivel meg nem gyanusították. **(Gergely)**

Elfogták a »SÁRGA TENGER« Kalózait

Nemrégiben hírt adtunk arról az akcióról, amelyet *a kínai vizeken garázdálkodó japán tengeri rablók ellen indítottak.* A »Stars and Stripes« c. lap újabb jelentése szerint április 12-én az északkinai Taku város közelében a szárazföldre menekült kalózokat a rendőrség másfélórás tűzharc után elfogta.

A kagoshimai kikötőből elrabolt gyorsnaszádot, amelyet *24 szökött japán háborús bűnös kalózkodásra használt fel,* a rendőrhajók nekiszorították a partnak. 10-én este a banditák ágyúikkal tüzelni kezdtek a közelgő őrhajóra. A naszád hét centiméteres ágyúi több találatot értek el az őrhajó fedélzetén, amelyet végül a helyszínre siető »Cyklops« cirkáló mentett ki szorongatott helyzetéből. A kalózhajó a sötétség leple alatt *egérutat nyert.*

A flotilla természetesen folytatta az üldözést. Éjjel két órakor a »Real« cirkáló radarkészülékei 2500 méter távolságra jelezték a gyorsnaszádot.

A csatahajóról több találatot értek el a gyorsnaszádon. A japánok végső kétségbeesésükben *két torpedót lőttek ki a cirkáló felé..*

A cirkáló kénytelen volt beszüntetni az üldözést. A kalózhajó viszont abbahagyta kitörési kísérleteit és egyenes vonalban a távoli partok felé indult el.

A flotilla radarkészülékei *pontosan mutatták a menekülő hajó irányát* és a rendőri gyorsnaszádok parancsot kaptak, hogy vágják el a menekülő hajó útját a szárazföld felé is.

A gyorsnaszádok azonnal rohamra indultak. Két irányból igyekeztek a teljes sebességgel haladó kalózhajó után. Amikor közvetlenül a part előtt másfél mértföldnyire megközelítették a naszádot, hirtelen *vakító tűzoszlop emelkedett a magasba és hatalmas robbanás rázta meg a levegőt.* A rendőrhajók a helyszínre siettek, mire azonban odaérkeztek, *a kalózhajó utolsó roncsait is elnyelte a tenger...*

A robbanás helyén *búvárok ereszkedtek a mélybe a roncsok átvizsgálására.*

A mély vízben dolgozó búvárok telefonon jelentették, hogy a hajó roncsai között *nem találtak holttesteket.*

Ezután már nem volt kétséges, hogy a *japánok csónakon elhagyták a hajót,* amelyet utána a levegőbe röpítettek. *Igy akarták elhitetni, hogy valamennyien elpusztultak.*

Rádión tüstént értesítették a parti erőket a kalózok ügyében beállott új fordulatról. A rendőrség páncélos riadókocsikon sietett a partra, amelyet *vérebekkel kutattak végig.*

KÖNYV, FOLYÓIRAT, HANGLEMEZ, RÁDIÓKÉSZÜLÉK AZ **IBUSZ** KULTÚRSZALONJÁBAN, VÁCI-U. 22. T. 185-612 Ugyanott: FOLYÓIRATKOLCSONZÉS

pitték a fürdőszobába. Kedden délelőtt is légiriadó volt, utána *Antal* egy közeli asztalos műhelyben három ládát vásárolt és azzal tért vissza. Most úgy döntöttek, hogy a holttestrészeket belerakják ezekbe a ládákba, este autón átviszik Budára és ott *valahol egy elhagyatott helyen a Dunába hajítják a ládákat.*

Elfogják a tetteseket

Este autót szereztek és *Treitl* Ambrus Antallal két ládát betették a kocsiba, a harmadikat a lakásban hagyták, mert nem fért el. Világos volt még a Dunapart, féltek a soffőrtől is, mire az „Aranykacsa“ elé vitették magukat. Ott letették a két ládát, arra gondoltak, hogy záróra után, amikor néptelen a vidék, *leviszik a ládákat a Dunapartra és behajítják azokat a vízbe.* A harmadik ládát szerdán este akarták eltüntetni.

Az ezredes ébersége azonban megakadályozta szándékukat. Treitl Jánost, a bűnszövetkezet vezérét és a többi bársakat, vezérét és a többi bűntársakat, akiknek a nevét a Hernád-utcában elfogott fiatal *Treitl* árulta el,

szerdán este egy budai nyaralóhelyen, ahol bújkáltak, fogták el a detektívek.

Több bűncselekménnyel is gyanusítják Treitléket. A nődaraboló és halottégető rablógyilkosok statáriális bíróság elé kerülnek.

REICHARD LÁSZLÓ

SPORT

Nem sikerült a Nagyváradnak a visszavágás...

Nagyvárad—Gradjanski 1:1 (1:1)

Nagyvárad. 8000 néző. Vezette: Kékesi

A Gradjanski Nagyváradon is bebizonyította, hogy méltán emlegetik Európa legjobb csapataként. Kemény, de végig sportszerű küzdelmet hozott a horvát és magyar bajnokcsapat találkozója. A játék elején a vendégek voltak fölényben, a NAC nehezen találta magát. Később feljött a NAC, de ekkor a zágrábiak védelme, élén az európai hírű *Glaser* kapussal valamint az egyményi középhátvéd *Jazbinsekkel*, sorra verte vissza a NAC-csatárok nem túl meggyőző támadásait. A 28 percben *Barna* fejjel továbbította a labdát *Sárvári* elé és a NAC-középcsatár gondolkozás nélkül félmagasan a hálóba bombázott 10 lépésről.

Már-már úgy látszott, hogy 1:0 marad a félidő, amikor 2 perccel a befejezés előtt *Mészáros* kétszer is lyukat rúg és a szemfüles *Wölfl* a kifutó *Vécsey* mellett begurította a labdát.

Szünet után a nagy akarattal küzdő nagyváradiak állandóan támadtak, de a Gradjanski hallatlan szívósan védekezett. Minden nagyváradi támadás végén ott volt egy zágrábi láb, amelyik az utolsó pillanatban közbelépett, vagy közbenyúlt. A játék ekkor már kezdett elkeményedni, de a játékvezető nagyon vigyázott, hogy túl ne lépje a sportszerűség kereteit. Gólt az egyik félnek sem sikerült lőnie és így az eredmény 1:1 arányú döntetlen. *Folytatása következik vasárnap Budapesten az Üllői-úton.* Talán akkor sikerül a NAC-nak a „törlesztés“.

Reszkess vidék!

(Fogadkoznak a budapesti ökölvívók)

Holnap, *szombaton* kerül sorra ökölvívóink idényvégi hatalmas műsora, a *Budapest válogatott—Vidék válogatott* ökölvívómérkőzés. A hatalmas érdeklődést erősen fokozza az a tény, hogy legutóbb a két válogatott mérkőzésén a nagy esélyes budapestiek csak nehezen tudtak a lelkesen és nagyszerűen dolgozó vidékiektől egy 8:8 arányú döntetlent kicsikarni.

Azon a „bizonyos“ 8:8-as döntetlenen három hatalmas meglepetés született. A sokszoros válogatott *Vajda* és *Bene III*, azonkívül az utánpótlás egyik legtehetségesebbje, a csepeli *Bicsák* vereséget szenvedett. *Bene III* méghozzá ki lett ütve!

A szombati visszavágón mind hárman visszaadhatnak valamit a kölcsönből eredeti legyőzőjüknek, *Csendesnek, Hauknak* és *Kapocsinak.* Meg is tesz mindent ennek érdekében a három fiú.

— *Ha addig élek is, visszavágok a pécsi vereségért Csendeknek* — mondja Vajda. — *Főleg azért volt kellemetlen ez a vereség, mert teljesen megérdemeltem. Szeretném, ha az én visszavágásom is ilyen tiszta lenne.*

De hasonlóképen beszél *Bicsák* és *Bene III* is.

— *Én is ugyanúgy, tehát kiütéssel akarok győzni Hauk ellen, mint ahogy őneki sikerült engem „elkapnia“* — mondja a kis Bene. És mérgében olyan nagyot ver a homokzsákba, hogy az majdnem szétmegy.

Bicsák már szerényebb:

— *Én megelégednék már egy pontozásos győzelemmel is. Természetesen ha alkalmam nyílik a kiütésre, akkor élek vele. Így legalább „kamatostól“ adom vissza a pécsi vereséget.*

Szombaton délután fél 7-kor a *Millenáris* sporttelepén eldől, hogy sikerül-e *Vajda, Bene III* és *Bicsák* terve?

A Magyar Lovaregylet
július hó 1-én és 2-án délután 3 órakor
versenyt tart

Az Esti Ujság színháza

Megnyilt a Magyar Művészek Háza

Frissen takarított lakásoknak különös ismertetőjele, hogy a rendet, a tisztaságot nemcsak azért érzi az ember, mert tudja, hogy a legeldugottabb sarokban sem húzódhat meg esztendők óta felgyülemlett por. vagy hulladék, hanem azért is, mert valahogy a levegő is tisztábbá vált, az alapos szellőztetés, a porszívózás, rendszeres porolás és súrolás mintha a levegő összetételét is megváltoztatta volna. Ilyen érzés fogott el mindenkit, aki tegnap a volt Fészek Klub előcsarnokába belépett, hogy résztvegyen az új vezetéssel, új céltűzésekkel meginduló Magyar Művészek Háza megnyitóünnepségén.

Az előcsarnokban jóval kezdet előtt nagy a sürgés-forgás. Egymásután érkeznek a tagok és vendégek, Palló Imre országgyűlési képviselő, miniszteri biztos és Oláh György országgyűlési képviselő, a Művészek Házának elnöke feleségeikkel fogadják az érkezőket. Egymásután tűnnek fel a magyar művészvilág jellegzetes jólismert egyéniségei. Az egyik sarokban Istókovits Kálmánt és Merész Gyulát látjuk, majd a műsoron is szereplő Báthy Anna és Koréh Endre érkezik meg gróf Széchényi Dénessel.

Elökelő közönség

Az ünnepélyes megnyitáson résztvett vitéz *Imrédy* Béla közgazdasági miniszter, a közönség soraiban ott láttuk *Orsós* Ferenc professzort, *Avedik* Félix dr.-t, a kultuszminisztérium részéről vitéz *Haász* Aladár osztályfőnököt, *Balogh* László miniszteri tanácsost, jelen volt dr. *Haála* Róbert, a nyilaskeresztes párt országgyűlési képviselője, a Művészek Háza újonnan megválasztott ügyésze, *Zimmer* Ferenc, *Horváth* Géza, *Bothár* István képviselők. Majdnem teljes számban megjelentek a budapesti színházak igazgatói, vitéz *Bánky* Róbert, *Vaszary* János, *Fényes* Szabolcs, *Orosz* Barna, *Cselle* Lajos és a vidéki színházak vezetősége.

A keresztény filmszakma is elküldötte képviselőit. *Páger* Antal körül csoportosult: *Tóth* Miklós, *Szalontai Kiss* Miklós, *Barla* László és társaik. Résztvett az ünnepségen *Muráti* Lili, aki *Turay* Idával érkezett. A vendégek között láttuk *Cserépy* Arzént, *Ákom* Lajost, *Ádám* Jenőt, a Zeneakadémia tanári karának számos tagját, dr. *Balázspiri* Lászlót, a művészek között a vidéki vendégszereplése miatt kimentette magát *Kiss* Ferenc, a Nemzeti Színház számos művésze azonban *Uray* Tivadarral az élén, szintén megjelent.

Az ünnepséget a miniszteri biztos, dr. *Palló* Imre nyitotta meg. Beszédében hangsúlyozta, hogy hivatala elfoglalásakor *alapelvéül tűzte ki, hogy a romok eltakarítása után a magyar művészek legjavának összefogásával építik majd ki a nemzeti irányú, a nemzettel szemben kötelességet érző magyar művészeti életet.*

— *Magyar nemzetiszocialista vagyok — folytatta beszédét a miniszteri biztos —, az új világot, az új fellendülést kulturális és művészi vonatkozásban is csak úgy tudom elképzelni, hogy az minden megnyilatkozásában a magyarság egyetemes érdekét szolgálja.*

E fajtától elszakadt, csökkent magyarságtudású, álhumanista jelszavakkal dobálódzó „művész“ helyett olyan tisztánlátó, tehetséges és áldozatkész művészekre van szükségünk, akik ezekben a súlyos és nehéz időkben művészetüket százszázalékosan a nemzet szolgálatába állítják.

A miniszteri biztos megnyitója után a *Szentgyörgyi*-kvartett játszotta el Mozart egyik vonósnégyesét, majd *Károlyi* Gyula zongorázott Liszt-műveket hatalmas sikerrel. A műsort három énekszám zárta be, *Báthy* Anna, *Rösler* Endre és *Koréh* Endre mutatott be néhány dalt. A műsort Felvinczy Takács Alice hegedűszáma zárta be.

Oláh György beszéde

A miniszteri biztos bevezetője után *Oláh* György országgyűlési képviselő, a Magyar Művészek Házának elnöke tartotta meg előadását. Hangoztatta, hogy az a tény, hogy a miniszteri biztos bár a klub nevét is a Magyar Művészek Háza elnevezésre változtatta, bizonyítja, hogy le kell törölnünk a táblát, mindent el kell felejtenünk, ami az utolsó évtizedekben ezek között a falak között történt.

— *Sehova sem hatolt be úgy az elmult korszak lelki hanyatlása nálunk,* — folytatta *Oláh* György elnök — sehová se vitték be annyira a bomlás, a meghasonlás démonát, mint a művészet és az irodalom területeire. Hasadtságot, szétkülönülést tenyésztettek itt mesterségesen és szinte patelógikus felelőtlenséget a nemzeti közösség, a társadalom, a család, létparancsaival szemben. Tudjuk, kik állottak e beteg folyamat mögött. Tudjuk kinek volt érdeke, hogy ez a kultúra tele legyen meghasonlással.

— Ezek a termek itt körülöttünk a maguk túldíszített sötétvörös bársonyfüggönyeivel egy fülledt és puha korra emlékeztetnek bennünket, amikor képzelt problémák, művirágok után szaladt a művelt ember és hazugul szenvelgett, mert nem tudta, mi az igazi szenvedés. Ma igazán nem ilyen teleholdnál epekedő korszakot élünk. *A mának vérben, vasban, ezer tűzvész lángjában újjászülető embere úgy érzi, a művészet is csak fegyver, amely a közösség fennmaradását szolgálja, tehát a művésznek is egészen más felelősséget kell éreznie.*

Fel kell ébresztenünk a művészvilágot

— Ezek a klubtermek is látszat szerint csak pihenést, szórakozást, kellemes együttlétet kínálnak nekünk. Pedig *ezekből a helyiségekből kell elindulnia számos nagy feladat megoldásának.* Ujjá kell alkotnunk a magyar filmet, át kell rendeznünk a magyar színpadot, ki kell válogatnunk a magyar irodalomban a konkoly közül a tiszta búzát. Fel kell ébreszteni ájultságából a művészvilág egy részét, hitet kell önteni sok kicsinyhitűbe, akibe már beleevődött a tudat, hogy mi önmaguktól nem is tudunk kultúrát teremteni.

— Felhívást intézek tehát innen mindenkihez, aki a mostani nagy átalakulással kedvezőbb helyzetbe jut: ne feledkezzék meg a magyar művészet iránti kötelességről. Ez a vagyon, amit a nagy őrségváltás most a kezére bíz, a nemzet vagyonának egy darabja, nem méltó tehát őrzésére, aki nem érzi, hogy a magyar kultúrapártolás a nemzeti becsület kérdése. Azt az áldozatot, amit az egykori Fészek Klubban tanyázó fakereskedők, vidéki nagybérlők, terézvárosi álbohém-ügyvédek meg tudtak hozni, hogy magukat műpártolóknak mondhassák, igazán meghozhatja az új keresztény vállalatvezető vagy gyáros is. Amit néhányezer zsidó nagytőkés oda tudott lökni a magyar tehetségnek, annak sokszorosát kell összeadnia a magyar közösségnek, különben önmagunkat sajnáljuk le!

— Nem zárhatom szavaim anélkül — fejezte be előadását *Oláh* György —, hogy ne mondjak *a klub vezetősége nevében köszönetét a miniszteri biztos úrnak.* Hiszen az ő lelkesedésének és világnézeti elszántságának köszönhetjük, hogy ezekből a termekből végkép száműzték a terézvárosi demokrata-illatot. *De köszönetet kell mondani a belügyi kormányzatnak, elsősorban a belügyminiszter úrnak,* hogy erre a radikális átalakulásra felhatalmazást adott. Végezetül melegszeretettel köszöntöm mindannyiukat, akik ezen az avatóünnepségen megjelenve, hitet tettek a magyar művészet most kezdődő új korszakának fontosságáról és jelentőségéről.

SZÍNHÁZ- és MOZIMŰSOR

JEGYRENDELŐ-TELEFONSZÁMOK:
Stádium-Corvin: 145-056
Stádium: 14-00-00
Kultúr: 18-99-99

DIJMENTES HÁZHOZSZÁLLÍTÁS

OPERA péntek (4): Tristan (Wag. B6.) — **UJ MAGYAR SZINHÁZ** minden nap este (6 órakor): őfelsége a mama. — **FŐVÁROSI OPERETT SZINHÁZ** minden nap (½6 órakor, V., Ü. 2, ½6 órakor): Luxemburg grófja. — **ERZSÉBETVÁROSI SZINHÁZ** minden nap (6): Cserebogár, sárga cserebogár — **MARKUSPARK SZINHÁZ** minden este (6-kor): Szakítok magával. — **MADÁCH SZINHÁZ** mindennap (½7, V. 3): Ártatlanok. — **MAGYAR MŰSZINKÖR** (3 5 és 7): Tokaji aszú. — **NÉPVARIETÉ** (Sportcsarnok) minden nap (6-kor, vasár és ünnepnap ¼4, ½6-kor): Artistaparádé.

BEMUTATÓ MOZIK:

ATRIUM (Tel.: 153-034, 154-024.) ½4, ½6, ½8 órakor, Sz., V., Ü. ½2 órakor is. Ezt történt budapesten. Híradók.

BELVÁROSI HIRADÓ (Tel.: 181-244.) Gutenberg János könyvnyomdája. (Kultúrfilm.) Budapest új polgármesterének beiktatása. (Riportfilm.) Rajzos híradó a 100 éves Hymnuszról. Magyar-, Ufa- és Európa-híradók. Folytatólagos egyórás előadások 10—21 óráig.

CORVIN (Tel.: 138-988, 339-584.) 3, 5, ½8-kor. Nem angyalok az asszonyok. V., Ü. 11-kor is.

DEÁK (Tel.: 121-343., 125-952.) ½4, ½6, ½8-kor. Sz. ½2-kor. V., Ü. 11-kor is. Kirándulás az alvilágba. Biztonságos óvóhely. 3-ik hétre prolongálva.

FORUM (T.: 189-707, 189-543.) 3, 5, 7. V., Ü. 11-kor is. Örök küzdelem. II rész. Isten veled Kyra. 3-ik hétre prolongálva. (Nézők részére modern óvóhely.)

HIRADÓ FILMSZINHÁZ (Tel.: 222-499.) Gutenberg János könyvnyomdája. (Kultúrfilm.) Budapest új polgármesterének beiktatása. (Riportfilm.) Rajzos híradó a 100 éves Hymnuszról. Magyar-, Ufa- és Európa-híradók. Folytatólagos egyórás előadások 9—21 óráig.

KAMARA (Tel.: 423 901.) ½12, ½2, ½4, ½6, ½8. Szerelmi riadó (Modern, 500 személyes óvóhely.)

KASZINÓ (T.: 185-329, 383-102.) ¼4, ¼6, ¼8. Sz ¼2-kor is. V., Ü. d. e. 11. Különös fogadás.

KORZÓ (T.: 18-28-18.) 3, 5, 7. Sz 1-kor V., Ü. d. e. 11-kor is Nem angyalok az asszonyok

NEMZETI APOLLO (T. 222-002.) 3, 5, 7. Sz. 1, V. 8, 11 és 1-kor is. Levegőből nősülök. (Modern, 800 személyes óvóhely.)

OMNIA (Tel.: 130-125.) 3, 5, 7. Sz. 1. V., 11 és 1-kor is Ez történt Budapesten. 4-ik hétre prolongálva.

PEST (Tel.: 221-222 ½12 ½2, ½4, ½6, ½8 kor. Nincs semmi baj.

RADIUS T.: 122-098 120-564.) ¼4, ¼6, ¼8-kor. V., Ü. 11-kor is Sz ½2 kor. Szív és dal. 2-ik hétre prolongálva (óvóhely van.)

SCALA (Tel.: 11-44 11.) ½4, ½6, ½8-kor Sz., V., Ü. ½2-kor is. Ez történt Budapesten.

SZITTYA (Tel. 111-140.) ½4 ½6 ½8 Csodarepülő. 17-ik hétre prolongálva.

URANIA MOZGÓ T. 146-046.) 3, 5, ½8 V., Ü. 11-kor is. Vívódás.

MÁSODHETES MOZIK:

ADRIA (Margit körút 5/b T.: 353-707.) 3, 5, 7-kor. V., Ü. 11 és 1 órakor is. Aranypáva.

ANDRÁSSY T. 12-41-27. ½4, ½6, ½8 V., Ü 11, ½2-kor is. Néma tanú. V. d. e. 11-kor is.

ANNA MOZGÓ (T.: 225-238.) 3, 5, 7. V., Ü. 1-kor is. Isten rabjai.

BAROSS (Tel.: 149 510.) 3, 5, 7-kor V. Aranypáva.

BARLANG (T.: 422-722.) 3, 5, 7. Sz., V., Ü. 1, 3, 5, 7-kor. Régi nyár.

BELEZNAY (T: 225—276) 11 ½4, ½6 ½8. V. ½2-kor is. Örök küzdelem I. rész. Élni akarunk.

BELVÁROSI FILMSZINHÁZ (Telefon: 384-563.) ½4, ½6, ½8-kor. V., Ü. ¼3, ½4, ¼5, ½6, ¼7, ½8-kor. Aranypáva.

BUDAI APOLLO (T.: 351-500.) ½4, ½6, ½8. V. ½2-kor is. Aranypáva.

CAPITOL Tel.: 134 337.) 1 3, 5, 7-kor V., Ü. 11 órakor is. Örök küzdelem I. rész. Élni akarunk. 3-ik hétre prolongálva.

CSABA (Tel.: 146 040.) 3, 5, 7. V 11 és 1 kor is. Benedek-ház.

DAMJANICH (T.: 425 844.) ¼4, ¼6, ¼8. V., Ü. ¼2-kor is. Aranypáva.

DUNA (T 111-994.) 3, 5, 7 V., Ü. 1 kor is. Muki.

ERZSÉBET (T 222 401.) 11 1 3, 5, 7 Dr. Kovács István. 2-ik hétre prolongálva.

HOMEROS (T.: 496-178.) ½4, ½6, ½8 V., Ü. ½2-től. Párduckisasszony. Világhíradók

IPOLY (T.: 292-626.) ½2, ½6 V., Ü ½2-kor is Carmella.

JÓZSEFVÁROSI (T.: 131-316.) 3, 5, 7 V., Ü. 1-kor is. Mátyás rendet csinál.

MESEVÁR (Tel.: 114-502.) ½4, ½6, ½8. V. ½2-kor is. Benedek-ház.

NYUGAT (T 121-022. ¼4 ¼6 ¼8 Sz. ¼2. V., Ü. ¼2-kor is Leányvásár.

OTTHON T. 146-417.) ¼4, ¼6, ¼8 V ¼2-kor is. Aranypáva

PALOTA T 15-66-05.) ½4, ½6, ½8. V. ½2-kor is Mindenki mást szeret.

PATRIA (T. 145-673.) 10 ¾12 ½2 ½4 ½6, ½8. Végzetes éjszaka. V., Ü. 11 és ½2-kor is.

PETŐFI (T.: 428-478.) 3, 5, 7. V., Ü. 1. Férjek.

RÁKÓCZI (Tel.: 426-326.) 11, 1, 3, 5, 7. Annamária.

SZÉKELY T: 226—425.) ½12, ½2, ½4, ½6, ½8. Tűz. 2-ik hétre prolongálva.

TINÓDI (T. 225-602.) ½4, ½6, ½8 Sz ½8 órakor. V. és Ü. 11, ½2-kor is Operett.

TISZA (T.: 133-171.) ½4, ½6, ½8 kor. V., Ü. ½12-kor is Aranyember.

TOLDI (T. 224-413.) 10, ¾12 ½2 ¼4, ¼6, 7-kor V., Ü. 11, 1, 3, 5, 7 órakor. Aranypáva.

TURÁN (T. 120-003. ¼2, ¼4, ¼6 ¼8. V. d. e. 11-kor is. Aranypáva.

UGOCSA T. 15-44-22.) ¼4 ¼6 ¼8. V ¼2-kor is. Dr. Kovács István.

UJBUDA Tel.: 268-999.) ½4, ½6, ½8 V., Ü ½2-kor is. Benedek-ház.

ZUGLÓI (T: 297-093.) ¼2, ¼4, ¼6, ¼8. V., Ü. ¼12 kor is. Akrobat óh!

Átütő, hatalmas filmsiker
SOMLAY felejthetetlen alakítása
Benedek ház
Szörényi Éva, Nagy István
Ujbuda, Bethlen, Csaba Mesevár,

Magyar Petiot-eset a Hernád-utcában

Egy bűnszövetkezet a főbűnös lakására csalt két gazdag nőt, akiket meggyilkoltak és testrészeiket elégették

A gyilkos banda tagjait elfogták

A budapesti rendőrség fáradhatatlan munkával olyan bűnügyi rémregényt bogozott ki, amely hasonló a párisi Petoit orvos bűnügyi regényéhez.

Két nőt daraboltak fel az eddigi megállapítások szerint a tettesek, utána egyes testrészeket elégettek, a többit ládákba rakták.

Kedden éjszaka 11 órakor fedezték fel a bűncselekményt és szenzációs nyomozással alig 24 óra leforgása alatt a tettesek, egy kivételével, és bűntársaik is kézrekerültek.

Két gazdátlan láda az utcán

A pestvidéki törvényszék közelében, a Kacsa- és Medve-utca sarkán egy földszintes épület áll, az „Aranykacsa"-vendéglő. Kedden este kilenc óra tájban taxi állott meg a vendéglő előtt. Két fiatalember ugrott ki a kocsiból és

két ládát emeltek le a járdára.

A sofőr furcsán nézett az ismeretlen férfiakra és megkérdezte tőlük, hogy mi van a ládákban. A fiatalemberek megnyugtatták a sofőrt, hogy *borosüvegek vannak a ládákban és megmutatták a fedelen lévő borospalack-rajzokat is*, aztán kifizették a viteldíjat.

A ládákat a fiatalemberek

nem vitték be a vendéglőbe.

A Medve-utca 19. számú házban lakik *Györffy* ezredes, *aki az ablaknál tartózkodott és látta a jelenetet.* Attól tartott, hogy valaki ellopja a ládákat és *figyelmességből felhívta a vendéglőt telefónon.* Egy férfihang jelentkezett, mint utólag kiderült, az egyik tettes volt, aki a söntésben fröccsözött társával együtt. Ő ment a telefónhoz és még udvarias hangon megköszönte a figyelmeztetést és *kijelentette, hogy azonnal beviszik az üzletbe a borosüvegeket tartalmazó ládákat.*

Borzalmas lelet

Később az ezredes ismét kinézett az ablakon. Most már nem a vendéglő előtt, hanem attól távolabb,

egy másik ház kapuja előtt pillantotta meg a ládákat.

Gyanusnak találta a dolgot és elővigyázatosságból — mert ő *is robbanóanyagot vagy elrejtett zsidóvagyont sejtett a ládákban,* — felhívta telefonon a Mária-téri 39-es őrszobát. *Marosvári* II. János rendőrt küldte ki az őrszobaparancsnok. Az volt az utasítás, hogy *egy ideig vigyázzon a ládákra, hátha visszajönnek tulajdonosai, ha pedig nem jelentkeznek, nyissa fel azokat.*

A rendőr este 11 óráig állt őrt a ládák mellett, *de senki nem jelentkezett.* Tizenegy óra után a rendőr vésőt, kalapácsot szerzett és

óvatosan felnyitotta előbb az egyik, azután a másik ládát.

Abban a pillanatban, amikor az első láda fedele feltárult, *kellemetlen, erős bűz csapta meg az orrát.* Zseblámpájával bevilágított a ládába és megdöbbentő látvány tárult eléje

egy női fej, egy törzs, egy törzsről lemetszett jobb lábfej és több kisebb testrész volt benne.

A másik ládában is feldarabolt női testrészeket talált. Ebben fej nem volt, ellenben két, törzstől elvágott kar, egy törzsről lemetszett női balláb és még egy levágott másik női bal lábszár került elő. A két ládában talált testrészek össze voltak keverve, ami azt bizonyította, hogy

két áldozat van.

Jobb társadalmi osztályhoz tartozhattak, testük ápolt, körmeik manikűrözöttek,ó lábujjaik pedig pedikűrözöttek.

Az első nyomok

Marosvári rendőr meglepő felfedezését azonnal jelentette a főkapitányság központi ügyeletére, ahol megdöbbenést keltett a bejelentés. *Bozzay* Gyula dr. és *Kemény* Gábor dr. rendőrfőtanácsosok, a *bűnügyi* osztály vezetői és dr. vitéz *Szondy* Lajos detektívfőnök és helyettese: vitéz *Kmetty* István rendőrtanácsos irányításával a rendőrtisztek és detektívek egész tömege jelent meg a helyszínen. A rendőrorvos, a vizsgálóbíró is kiszálltak. *Várhegyi* detektívfőfelügyelő embereivel a környéket járta végig, hogy *adatokat szerezzenek az autó rejtélyes utasáról.* Az *Aranykacsa* vendéglőben, ahol a tettesek bentjártak, *Mészáros* Istvánnét, a tulajdonos feleségét, a csapost, az egyik pincért hallgatták ki, akik abban az időben a söntésben tartózkodtak. Mészárosné először zavaros válaszokat adott, majd

kiderült, hogy jól ismeri a tetteseket, a nevüket is tudja, fenn is járt a főtettes Hernád-utcai lakásán.

Annyira jó ismeretségben voltak, hogy pár hónappal ezelőtt, amikor férjét árdrágítás címén letartóztatták,

Treitl János 30 éves volt főpincér, a nődaraboló és halottégetők vezére adott kölcsön tízezer pengőt,

hogy óvadékul használja fel. *Mészárosnén kívül a csapos, az egyik pincér és egy zenész is jól ismerte Treitl Jánost.* Jó vendégük volt, szórta a pénzt, sőt

a két áldozat is megfordult egy-két alkalommal a vendéglőben.

Meglepő bűnügyi regény alakult ki az első kihallgatások nyomán.

Nagyarányú bűnszövetkezet működött hónapok óta a fővárosban.

Mint detektívek zsarolták a gazdag zsidókat, sőt keresztényeket is és

két gazdag nőt teljesen kifosztottak, azután meggyilkolták őket és holttestük és ruhaneműik egyrészét elégették.

A rendőri bizottság a helyszini szemle és a kihallgatások után a két ládát a feldarabolt testrészekkel *a törvényszéki orvostani intézetbe szállították.*

Kedden éjjel bizottság szállott ki a Hernád-utca 29. számú bérházba, ahol

az első emelet 10. szám alatt elegánsan berendezett háromszobás lakás fürdőszobájában történtek a gyilkosságok és a konyhában, a tűzhelyen égették el a holttestek egyes darabjait.

A házfelügyelő elmondotta, hogy *Treitl* János főpincér, aki hosszabb ideig külföldön élt és 1943-ban tért vissza, két hónapja bérli a lakást. Előzőleg *Frankl* László kormányfőtanácsos, háziúr lakott ott. *Treitl feleségével és másféléves gyermekével, azonkívül öccsénél: Treitl Ambrus 19 éves asztalostanonccal lakott együtt.*

Igen sokan jártak hozzá férfiak és nők, nagy összeköttetéseire és beszerzési kapcsolataira hivatkozott.

Elmondotta még a házfelügyelő, hogy *kedden délben a légitámadás után a lakók panaszkodtak, hogy kellemetlen, fojtó bűz árad ki Treitlék konyhájából.* Fel is ment hozzájuk, az asszony nyitott ajtót és röviden kijelentette, hogy *a fiatalabb Treitl enyvet olvasztott és attól keletkezett a bűz.*

A bűnszövetkezet tagja

A lakásban dr. *Simon* Ferenc rendőrtanácsos a detektívekkel hozzáfogott a házkutatáshoz. A *hálószobában alvó fiatalembert találták.* Ijedten, halotsápadt arccal mondta be személyi adatait: *Treitl* Ambrus, a bűnszövetkezet vezérének öccse.

Őrizetbe vették.

Átkutatták a lakást és a hálószobában az ágy alatt, ahol a fiatal asztalostanonc aludt, *találtak még egy ugyanolyan ládát, mint Budán.* Felnyitották és

ebből egy szőkehajú női fej és más női testrészek kerültek elő.

A fürdőszobában a földön alvadt, felmosott vér nyomait fedezték fel, *a konyha tűzhelyében elégett csontmaradványokat, fehérnemű- és ruhafoszlányokat találtak.*

A fiatal Treitl rendőrségi kihallgatása során feltárult a borzalmas bűnügy minden részlete.

Treitl János szervezte meg az áldetektív, zsaroló és rablógyilkos bandát.

Rajta és öccsén kívül: *Antal József* 19 éves asztalossegéd. *Prém* János 27 éves kereskedősegéd és a szökésben lévő *Dobos* István 21 éves sütősegéd, aki különben tüzkőárus **és** különös ismertető jele, hogy az arcán égési sebhelyek vannak, követték el a két rablógyilkosságot.

A bűnszövetkezet több felhajtóval dolgozott.

Ezek közül a legnagyobb szerepe *Kovács* Magdának volt, aki egyik zenészközvetítő irodában titkárnő és benső szálak fűzik az Aranykacsa-vendéglő egyik zenészéhez. *A fiatal leány ismeretségben állott Karfunkel Piroska 35 éves abaujszántói születés gazdag borkereskedővel és nővérével, a megmagyarositott nevű, 45 éves Szántói Rózával.*

A két testvérnek a Belvárosban, a Dorottya-utca 10—12. számú házban „*Vinea*" elnevezés alatt hosszú ideig tokaji borlerakata volt, azonkívül vidéken birtokaik, szőlőik és Pesten a XIII. kerület Csendőr-utca 13 alatt fényesen berendezett négyszobás villájuk volt. Kovács Magda azzal a mesével, hogy Treitl és barátai minden ügyüket el tudják intézni és a hatóságnál mindenben segítségükre lesznek,

meghívta a gazdag testvéreket Budára, az Aranykacsa vendéglőbe vacsorára.

A Treitl-család és baráti körük jelentek meg és a legjobb hangulatban *cigány mellett szórakoztak záróráig.*

A számlát Szántói Róza fizette

és hálálkodott, hogy milyen „*jószivű*" emberekkel hozta össze őket a sors. Az idősebb Treitl természetesen *rangos személyiségnek állította be magát.* Máskor is találkoztak a gazdag nőkkel, behálózták őket és *állandóan kisebb összegeket zsaroltak ki tőlük.*

Előzetes felkészülés

A fiatal Treitl előadása szerint a mult hét végén a nők *azzal fordultak bátyához, segédkezzen nekik, mert a légitámadások miatt értéktárgyaikkal együtt vidékre szeretnének költözni.* Treitl János párezer pengő fáradsági díj fejében hajlandónak bizonyult az utazás elősegítésére. Abban állapodtak meg, hogy

június 24-én, szombaton este, a két testvér bőröndjeikkel, amelyekben értékeik és ruhaneműik vannak, felmennek a Hernád-utcai lakásba és együtt utaznak vidékre.

Bele is mentek ebben az ajánlatba. Treitl előzőleg összehívta bűnszövetkezetének tagjait és közölte velük, hogy milyen „jó üzletre" van kilátás. Alaposan megbeszélték a teendőket. Elhatározták, hogy

a két nőt teljesen kifosztják és utána megölik őket.

Kovács Magda tanácsolta, hogy a Hűvösvölgyben egy elhagyatott helyen küldje „*gajdeszba*" őket. Elhatározták, hogy

a két nőt vasdorongokkal agyonverik, holttesteiket feldarabolják és elégetik a kályhában.

Végrehajtják a gyilkosságot

Szántói Róza és huga *Karfunkel* Piroska szombaton este 8 óra tájban *gyanutlanul érkeztek a Hernád-utcai lakásba.*

Több nagy bőröndben hordár hozta utánuk értékeiket.

Treitlék vendégül látták a két nővért, barátságosan elbeszélgettek velük, azután közölték, *hogy csak másnap éjszaka utazhatnak.* Treitlék egy ideig haboztak. Treitlerné a kisgyermekét elvitte a lakásból, egy ismerősükhöz.

Vasárnap este összejöttek a bűntársak is a Hernád-utcai lakásba *és előkészítették a gyilkossághoz szükséges eszközöket.* Úgy tervezték, hogy késő estig etetik, itatják a nőket és

amikor már kissé emelkedett a hangulat, végeznek velük.

A gonosztevők eredeti tervét azonban *a légiriadó keresztülhúzta.*

Hétfőn délelőttre halasztották el a gyilkosságot. Akkor is riadó volt, mire *estére tűzték ki a végső terminust.* Vacsora után, amikor a kiszemelt áldozatok kissé mámoros állapotban voltak,

zsebkendővel betömték a szájukat, azután betuszkolták a két nőt a fürdőszobába s ott az előre elkészített vasdorongokkal, súlyzókkal rájuk estek.

A *Treitl-fivérek, Antal József* és *Dobos* István,

addig ütötték a két nő fejét, amíg élet volt bennük.

Mind a kettőnek bezúzták a koponyáját és *tíz perc mulva már halottak voltak.* A gyilkosság után kinyitották a fürdőkád vízcsapját, teleengedték vízzel a kádat és a két halottat, *akikről leszedték a ruhákat, lehúzták ujjaikról az ékszereket, kitépték füleikből a függőket, beledobták a kádba.*

A szörnyű gyilkosság után hozzáláttak a zsákmány szétosztásához.

Ötvenezer pengő értékű ékszerek, ruhaneműek, 30 ezer pengő készpénz felett osztozkodtak.

A pénzből Dobos és Prém csupán 2—2 ezer pengőt kaptak.

Osztozkodás a zsákmányon

Hajnalban ötóra tájban a fiatal *Treitl* Ambrus és barátja az ugyancsak 19 éves *Antal József*, akivel együtt dolgoztak egy asztalosműhelyben, *hozzáfogtak bárdokkal és konyhakésekkel a kádból kiemelt holttestek feldarabolásához.* Úgy határoztek a banda többi tagjaival, hogy

elégetik a holttesteket.

Délelőtt, amikor Treitlné hozzákezdett az ebédfőzéshez,

pár ruhaneműt és testrészt behajítottak a tűzhelybe.

Nagyon nagy bűz keletkezett és *hosszantartónak bizonyult a hullaégetés.* A kibirhatatlan bűz eltávolítása miatt szellőztettek a konyhában, kinyitották az ablakot és ekkor jött fel a házfelügyelő körülnézni. A hullarészeket a szellőztetés előtt vissza-

Hátizsákokat, oldalzsákokat

készít, javítás hozott anyagból is, Házkötő Illés üzeme, Thököly-út 31/33 sz. Telefon: 496-182.

BIZTOS POLOSKAIRTÁS 9 pengő

Plutó szab. elektr. poloskairtógép kölcsönző Károly krt 5. T.: 223-977, 423-383.

Felvidéki cukorgyár

keres hosszú gyakorlattal rendelkező gazdasági könyvelőt Németül beszélők előnyben. Részletes ajánlatokat fizetési igény megjelölésével „Felvidéki cukorgyár" jeligére a kiadóba kérünk.

Avedik Félix dr

Jeste

Műcs. kiáll, 1934 tél
Pipics 109. l.

MUTATV

KIRÁLYI MAGYA
BUDAPEST VII

Nagyságos

Dr. Szentiván

Avédik Félix

Avédik Félix dr., a budapesti büntetőtörvényszék másodelnöke
XII. Hieronymi-út 36. 154-824

Bptaivb. 1940. szept.
4 1942. jan

Képes Krónika

IRODALMI, MUVÉSZETI, SZINHÁZI, TÁRSASÁGI ÉS SPORTHETILAP

XXI. évfolyam 12. szám. *Budapest, 1939 március 19*

Dr. Avedik Félixné, Felvinczi Takács Alice

Az asszony három arca:
anya, hitves, művész

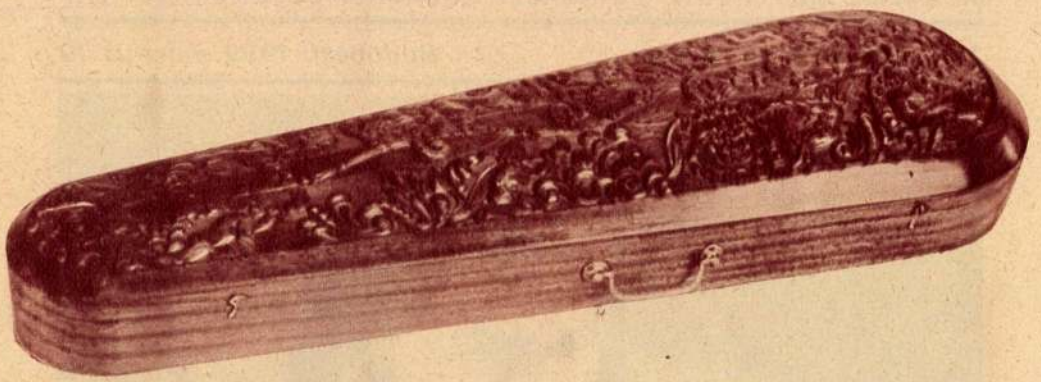

Avedikné Felvinczi Takács Alice hegedűje, amelyet az észt köztársasági elnöktől kapott ajándékba

„Akarom, mert ez bus merészség
Akarom, mert világ csodája
Valaki az Értől indul el
S befut a szent nagy Óceánba."
Ady

Sűrűn szakad a hó s fehér függönyt borít Beethoven komor arcára. Márciusi hó, amely — mondják — mindent megszépít. Úgy érzem, hogy ebben a márciusi hóesésben a szalon sarkában függő rézkarcon is megszelídülnek, meglágyulnak Beethoven mély, kemény vonásai és olvasom a portré alá ceruzával írt Ady-idézetet. Értől az Óceánig. Elgondolkoztat, hogy mi köze Ady örök szép verssorainak Beethovenhez? Rokonlelkek voltak vagy egy harmadik rokonlélek fűzte őket össze elválaszthatatlan barátokká?

A kérdésre a választ dr. Avedik Félixné, a budapesti büntetőjárásbíróság elnökének felesége, Felvinczi Takács Alice adja meg, akivel ott ülünk a Hieronymi-úti villa szalonjában a zongora mellett, a Beethoven-kép alatt.

— A kép és az Ady-idézet találkozása egy dátumhoz fűződik. 1927 január 10. Ekkor nyertem meg a Reményi-díjat egy Beethoven-koncerttel

Beethoven, vagy Mendelssohn?

s ennek emlékére kaptam szüleimtől a Beethoven-képet, amelyre felírtam a gyermek hegedűművésznő álmát, egész életem mottóját; az Ady-idézetet.

Ez volt az első komoly nagy sikere Felvinczi Takács Alice hegedűművésznőnek, a második Geyer Stefinek, akiről már gyermekkorában ezeket írta Molnár Antal: „A legtöbb gyermeki kompozició ritkán lépi túl a diatonika határát, mint például egyik volt növendékemé, Felvinczi Takács Alice tízéveskorabeli kis kompoziciója, amely valóságos keletázsiai egzotikum". A művésznő, Hubay Jenő, Oscar Studer és Bloch tanítványa ugyanis mint „csodagyermek" tűnt fel kilencéves korában. Tulajdonképpen Bloch fedezte fel s a Képes Krónika volt az első, amely leközölte arcképét a csodagyermekek galériájában, nagy jövőt jósolva a művésznőnek.

A csodagyermek

A fiatal lány

Felvinczi Takács Alice az Értől való elindulást így mondja el.

— 1919 november 6-án édesanyám felvitt a Zeneakadémiára és Bloch kezembe adott egy hegedűt, hogy játsszam. Ekkor voltam kilencéves. Szüleim szerint a tehetségem már kétéves koromban jelentkezett, ekkor már különbséget tudtam tenni, hogy melyik a Mendelssohn- és melyik a Beethoven-koncert. Az akadémiára felvettek s egyszerre három osztályt végeztem el, később is átugortam egy osztályt, mert mestereim úgy találták, hogy többet tudok, mint osztálytársaim.

Végig jeles minden osztályában s a zenetanári oklevele is színjeles. Zene-

A művésznő

tanári oklevelét 1930 november 23-án szerezte meg s akkor ő volt a legfiatalabb zenetanár Magyarországon. Ahogy beszélgetünk, a meleg családi környezetben, a művésznőben felelevenednek a régi emlékek.

— 1922-ben szerepeltem először nyilvánosan az Emericana hangversenyén, tizenkétéves koromban. Olyan nagy sikerem volt, hogy többször meg kellett ismételjem műsorszámomat. Első külföldi szereplésemen tanárommal, Studerrel vettem részt tizenötéves koromban, amikor svájci turnéra indultunk. Bécsben nyertem nemzetközi hegedűversenyen, majd egymás után hívtak meg Szófiába, Varsóba, Finnországba, Esztországba és Svájcba, ahol több koncertet adtam. Finnországba például négy hangversenyre voltam szerződtetve és összesen tizenhatot adtam.

— Melyik volt a legnagyobb sikere eddig? — kérdezzük a művésznőt.

— Zürichben Goldmark második tételét játszottam hangversenyemen és játékomtól egy nő annyira megha-

A méltóságos asszony interjút ad Koncz Károlynak, a kitűnő ujságírónak

tódott, hogy hangosan sírva fakadt. Legnagyobb sikerem talán azonban mégis itt ért, ebben a szobában. Hegedültem, amikor befutott két kisfiam, az ötéves Félix és a kétéves Tamáska. Félixke meghallgatta játékomat és így kiáltott fel: „Anyukám, mintha az angyalok játszottak volna!"

Felvinczi Takács Alice leemel a zongoráról egy díszes hegedűtokot s megmutatja. (A tokot a hegedűvel le is fényképeztük.)

— Ezt a hegedűt az észt köztársaság elnökétől, Pätz Konstantintól kaptam, akkor, amikor hangversenyt adtam Tallinban az észt-finn-ugor kongresszus alkalmával. A hegedűt eredetileg az elnök édesatyja kapta nemzeti ajándékképen az észt nemzettől s a köztársasági elnöknek annyira megtetszett a játékom, hogy hazaküldte szárnysegédét a hegedűért s megajándékozott vele. Talán ez volt életem legszebb emléke.

Felvinczi Takács Alice művészetét nem kell külön méltatnunk. Amellett, hogy Magyarország első hegedűművésznője, nemcsak a művészetének él, hanem a családjának is. Szereti az otthonát, kitünő házi- és gazdasszony s a magasütötte vaniliás kiflikkel kinál meg.

— Nagyon szeretek főzni és itthon, persze, erdélyi konyhát vezetek. Ezenkívül rengeteget varrok kisfiamnak. Az utóbbi évben ugyanis nem voltam külföldön s több időm maradt, hogy a családommal foglalkozhassam. Kíváncsi a házasságomra? Elárulom, hogy mint minden nőnek, a sikerek mellett, nekem is az volt a vágyam, hogy férjhez mehessek. Férjem édesapám jóbarátja volt, előzőleg tíz évig járt hozzánk s ha jött, szabad volt köszönni férjemnek, aztán vissza kellett

A büntetőjárásbíróság elnöke is művész titokban. (Művészsarok Avedik Félix lakásában)
(Foto: Orelly)

fűnöm a lecke mellé. Aztán — egy szép napon — úgy-e, így szokták mondani? — megkérte a kezemet és boldog asszony lettem.

A szalon, ahol ülünk, tele van a művészi sikerek emlékeivel. Egykori mestereinek arcképei között rengeteg babérkoszorú, emlékszalagok, köztük egész sereg az észt bajtársi egyesületek emlékszalagaiból, abból az időből, amikor a művésznő hangversenyezett Tallinban s a bajtársi egyesületek megválasztották tagul. Aztán a művésznő portréja, amelyet férje készített. Avedik Félix ugyanis nemcsak magasrangú bíró, kitűnő jogász és jogíró, hanem kitűnő festő és egy másik szoba sarkában kis műterme van berendezve. A vitrinekben az aranyérmek között sok értékes gyüjtemény, köztük Krisztus keresztjének egy darabkája s a házi oltár mellett örökmécs ég.

— Mik a tervei a méltóságos asszonynak? — kérdezzük.

— Amikor Tallinban voltam, megfogadtam, hogy tíz évig nem megyek férjhez. Aztán mégis férjhez mentem. Itthon, a lakásomban nem szerettek hangversenyt adni s most eleget téve a meghívásnak, elhatároztam, hogy ismét külföldre megyek hangversenyezni. A szeretteten kívül a zene az, amely a legerősebben összetartja az embereket s az a vágyam, hogy tehetséges művésznők részére keresztényi alapon női kamarazenekart hozzak össze. Talán sikerülni fog.

— Szabad egy utolsó kérdést még, méltóságos asszony? Elérte-e az életében azt, amit mottóul választott?

— Solon mondta, hogy tökéletesen boldog az ember csak halála után lehet. Így a művész is csak a halála után lehet tökéletesen művész.

Megérkezik a művésznő férje a hivatalból, befutnak a szobába a kis gyerekek. Vége az intervjúnak. Búcsúzóul ezeket mondja Felvinczi Takács Alice:

— Tizenhároméves koromban, az első nagy sikerem alkalmával, megjelent a hajamban az első fehér szál is...

Kint szakad a hó. Márciusi hó.

(—)

A boldog család (Foto: Orelly)

Franciaország kardja nyilatkozik Az Estnek

Weygand tábornok

fővezér és diktátorjelölt, a modern francia hadsereg megteremtője kijelenti:

ha békét akarsz, készülj a háborúra!

Párizs, december 20
(Az Est párizsi szerkesztőségétől)

Maxime *Weygand* tábornok, *Pétain* marsall mellett,

Franciaország legnagyobb élő katonája.

Neve elválaszthatatlanul összeforrott *Foch* marsalléval, akinek vezérkari főnöke volt már a békeidőben és leghűségesebb munkatársa maradt a győzelem napjáig. Ott lovagolt *Foch* mögött az *Arc de Triomphe* diadalíve alatt a fegyverszünet ünnepének emlékezetes napján és ott ül ünnepi üléseken zöld frakkban azokon a padokon, ahol valamikor mestere ült a Francia Akadémia padján, mert a francia halhatatlanok nem találtak méltóbb utódot az elhúnyt nagy katona, *Joffre* marsall helyére. Foch tudományos módszereinek és tradicióinak folytatója lett Weygand tábornok nagy mesterének halála után is.

Weygand katonai erényei megmutatkoztak a háború után számos nagy megbízatás során, sziriai és libanoni főbiztos korában, de főként akkor, amikor a francia kormány 1920-ban őt küldötte ki

a lengyel hadsereg újjászervezésére.

Weygand vitte diadalra Lengyelország seregeit a súlyos veszedelemmel fenyegető orosz támadás ellen.

A köztársaság kormánya a tábornok érdemeit magas méltósággal jutalmazta. *Marsalli rangra* nem emelhették, mert marsalbotot francia generális *csak háborúban* kaphat Franciaország védelmében szerzett érdemeiért. De 1931-ben őt nevezte ki a *Legfelsőbb Haditanács elnökévé*, aki jövendő generalissimus háború esetére és

ő fejezte be a francia hadsereg háborúutáni modern szellemben történt újjászervezését.

Generalissimus korában *politikai kombinációk célpontjává* lett. Zavaros időkben, 1933 februárjában

diktátori ambiciókkal gyanusították.

A baloldal nem tudta megbocsátani neki a Szovjet seregei felett aratott győzelmeit. Amikor Franciaország katonai szövetséget kötött a Szovjettel, az oroszbarát francia körök egyre nagyobb bizalmatlansággal nézték Weygand tábornokot a francia hadsereg élén. Ez év elején nyugdíjazták hát, azon a címen, hogy *elérte a korhatárt.*

— A haditechnika fejlődése dacára ez dönti el a katona értéké: a karaktere!

Weygand a dicsőség tetőpontján és visszavonultságában is megmaradt igazi katonának, soha nem állott ki a politikai arénára és önfegyelemmel tűrte a dicsőséget, a támadásokat és *megőrizte méltóságteljes hallgatását visszavonultságában is.*

Mindenki tudja azonban ma is Weygandról, hogy *háború esetén* a francia hadsereg nem tudná nélkülözni kiváló katonai képességét és minden bizonnyal előszednék a visszavonultságból és döntő posztra állítanák.

Weygand nem várja tétlenül ezt a pillanatot. Olyan munkára vállalkozott, amely a francia nemzetvédelem egyik legfájdalmasabb sebét akarja orvosolni.

A francia ifjúság nevelésének mai állapotán

akar változtatni.

Azok, akik ismerik törhetetlen energiáját, erkölcsi felfogását, morális kvalitásait, biztosra veszik, hogy kezdeményezése felrázza ernyedtségéből a francia közélet irányítóit és ugyanolyan eredményekre vezet majd, mint aminőket *a hadsereg újjászervezésében ért el.*

— Ez a szó: katona, morális kvalitásokat jelent!

Kevés újságíró dicsekedhetik avval, hogy interjút kapott Weygand tábornoktól. Katonakorában nem beszélt és némaságba burkolózik ma is. Egészen rendkívüli kitüntetés tehát, hogy *Az Est* párizsi szerkesztőjének sikerült egy igen érdekes és a nyilvánosság számára is szánt beszélgetést folytatnia a volt generalissimussal.

Nagy katonák arcképével díszített hatalmas dolgozószobájának íróasztala előtt fogadott *Weygand* generális. Hetvenkét éves, de elegáns, ruganyos, fiatalos alakja alig látszik ötvenegynéhánynak... Civilruhát hord, mint ahogy azt hordott aktív korában is, amikor nem volt szolgálatban. Gomblyukában egyetlen kitüntetés szalagja,

a közkatonák érdemkeresztje,

a »*medaille militaire*«, ami a legnagyobb érdemrend, amit tábornok kaphat. Köröskörül nagy katonák szobrai, képei: *Vauban*, XIV. Lajos híres, tudós marsallja, *Turenne*, Montecuccoli legendás ellenfele, *Napoleon*, *Joffre* és *Foch*, a megboldogult *Albert* belga és *Sándor* jugoszláv királyok arcképei. A kandallón *Pietri* flottaügyi miniszter figyelmének tanúbizonysága és ajándéka, a most épülő legmodernebb francia hadihajó, a »*Foch*« csodálatosan tökéletes miniatür kis modellje.

A civilruha ellenére is katonás Weygand generális egyénisége. Minden szívélyessége mellett van a modorában valami *katonásan tartózkodó*, valami diszkréten fegyelmezett. Látszik rajta, hogy nem szokott áradozni. Pedig milyen lelkes tűz ragyog a szemében, amikor kedvenc témájáról kezd beszélni:

Ki a jó katona?

— A fiatalság nevelése, irányítása: micsoda szép gondolat! A baj csak az, hogy a gondolat gyakran megáll félúton és nem lesz belőle cselekedet. A teoriától messze az út a gyakorlatig. Néha eltéved ezen a hosszú úton a legjobb szándék is. Pedig nem szabad eltévednie!...

(— Azt beszélik, tábornok úr, hogy Ön a fiatalságot *túlságosan katonás irányban* akarja nevelni. Igaz ez?)

— Katonás irányban? Mit jelent ez a szó? Mit jelent az, hogy »katona« a szó mai modern értelmében? Valóban dicsőségre, harcra, vérre szomjazó üresfejű naplopót jelentene, mint ahogy egyesek állítják? Akinek semmi más gondja, mint hogy öldökléssel kitüntesse magát? Az én elképzelésemben

a katona mást jelent.

Mindenekelőtt olyan embert, akinek karaktere van, tud és merészel a saját elvei és ideáljai szerint élni. Szívét betölti az áldozatkészség, a közügyek iránti odaadás, a hűség, amivel esküjének és adott szavának tartozik és az a kultusz, amellyel a nemzet nagyságának és biztonságának hódol. Ezek a tulajdonságok nemcsak a katona életében fontos vezérlő csillagok, hanem az élet minden fázisában is. Ha ezekre az erényekre neveljük a fiatalságot, akkor nem vesztegette el idejét, még ha nem is lesz katona, még ha béke uralkodik is a világban és sohasem is kell majd értékesítenie ezeket az erényeit a haza védelmében. Ezek az erények

a békében is megcáfolják annak az izmait,

akinek egyéniségét irányítják.

— A modern katonának, csakúgy mint a történelem bármely régi kato-

— Manapság nem a katonák a legvérszomjasabbak!

Székrekedés? DARMOL a kedvelt és bevált hashajtó.

BORDIGHERA
HOTEL ANGST
Elsőrangú ház. 135 szoba. Nagy park. Penzió Lit 30-tól felfelé
HOTEL BORDIGHERA
Minden komfort. Kért Napsütéses központi fekvés. Penzió Lit. 25-től felfelé
Tulajdonos igazgató: A. LONGARI.
Grand Hotel Park
Nagy park. Összes szobák tengeri kilátással. Penzió Lit. 25-től. Átalánymegállapodások családok részére
Hotel Royal
Pompás déli fekvés. Elsőrangú konyha és kiszolgálás. Mérsékelt árak. C. Simon ig.-ful.

nájának, két részből tevődik össze az értéke: az egyik a mesterségbeli tudása, a másik a karaktere. Az egyiket meg lehet tanulni, a másikat ki lehet fejleszteni, neveléssel.

— Természetesen olyan értelemben vett katonáról beszélek, akinek ideálja, hogy

országát védelmezze,

nem pedig zsoldos katonáról, aki valamikor pénzért harcolt bármely úr zászlója alatt.

— A katonai mesterség összehasonlíthatatlanul bonyolultabb lett a haditechnika fejlődésével. De a döntő a katona értékére a morálja, az erkölcsi kvalitásai, a karaktere.

Nagyobb veszély, több erkölcsi erő

(— Tábornok úr, az abesszíniai háború kitörése óta sokszor hallottuk, hogy bármiféle vad és elszánt lelkesedés sem mérkőzhetik a tankok, a repülőgépek erejével.)

— Kétségtelen, hogy a technikai felkészültséget nem pótolhatja a lelkesedés. De a technikai tökéletesség mit sem ér a katona morális kvalitásai nélkül. Nagyjából egyenlő feltételek mellett pedig igazán nem lehet vitatkozni arról, hogy az a hadsereg ér többet, amely morálisan felette áll az ellenfelének...

(— De hiszen folyton azt halljuk, hogy a modern háborúban a katona bátorsága harmadrendűvé válik. Mit ér a bátorság *a mérges gázok és az öldöklő hadigépek ellen?*)

— A haditechnika fejlődése

megnövelte azokat a veszedelmeket, amikkel a modern katonának szembe kell néznie.

A telefont kezelni, jelentéseket vinni, intézkedéseket továbbítani öldöklő, modern háborúban sokkal több morális kvalitást követel, mint amikor még a hadiszerek kezdetlegesebbek voltak. A haditechnika fejlődése tehát nem hogy feleslegessé tenné a morális kvalitásokat, de sokkal fokozottabban követeli azokat a mai katonától.

(— Sokat hallottunk arról is, hogy a veszedelem váltja ki az erényeket. A francia népről például kevesen hitték a háború előtt, hogy harcias erényekkel ékes. És az egész világot bámulatba ejtette az a csodálatos hősiesség, amiről a francia katona a háború során tanuságot tett...)

— Ez a módszer: megvárni, amíg itt a veszedelem, hogy az utolsó pillanat végső rémülete adja meg az erőt, amire hosszú évek munkájával kell nevelni az ifjúságot, szerintem nem más, mint

játék a tűzzel,

mert vétkes könnyelműséget követnek el a nemzetnek azok a vezetői, akik elmulasztják megtanítani az ifjúságot arra, hogy ha rákerül a sor, képes legyen megvédeni a haza földjét.

(— Hogyan kell tehát előkészíteni az ifjúságot, hogy döntő pillanatban jó katonaként állja meg a helyét?)

— Már mondottam, hogy elsősorban morális nevelésre van szükség. De azt is mondottam, hogy

a morál egyedül nem elegendő.

Nem beszélek most a katonai tudomány tanításáról, mert hiszen ez speciális feladat és tanítása, ha szigorúan vesszük, a katonai szolgálat idejére korlátozható, feltéve, ha ennek ideje nem túlságosan rövid. De néhány rövid hónap alatt nem lehet jóvátenni hosszú évek mulasztását. Meg lehet tanítani a katonát, hogyan bánjon a harci eszközökkel, de nem lehet acélossá tenni az izmait, kifejleszteni ellenállóképességét. Ezt csak a testnevelés okos és céltudatos megszervezése érheti el.

Nem a katonák uszítanak háborúra

— Ebben az irányban Franciaország eléggé

elmaradt a többi nemzetek mögött.

Ha akár az olasz, akár a német ifjúság nevelésének példáját veszem, vagy ha tetszik az oroszét, azt látjuk, hogy mindezek a nemzetek sokkal nagyobb gondot fordítanak az ifjúság testi nevelésére, mint mi franciák tesszük. Ez tehát a legelső és legsürgősebb feladat: kipótolni ezeket a mulasztásokat...

(— A pacifisták nem sok jót várnak ettől a »katonás« neveléstől, — vetem közbe. — Attól félnek, hogy az ifjúság ilyenirányú nevelése a militarizmus szellemében dominálja a generációkat és túlzott harcias szellemre vezet, ami *előbb-utóbb a háborút idézi fel...*)

— Az, hogy elkészítjük a nemzetet, hogy szükség esetén fiai jó katonák legyenek, egyáltalán

nem jelenti azt, hogy propagandát csinálunk a háborúnak.

Sőt, éppen ellenkezőleg. A legutóbbi hónapok eseményei — fejezi be jelentőségteljes nyomatékkal a beszélgetést Weygand generális — éppen azt mutatják, hogy egyáltalán nem a katonák a legvérszomjasabbak. Tessék csak végignézni ma Európán. Mit látunk? A harcias intézkedéseket, »szankciókat« éppen azok követelik leghangosabban, akiknek programja a pacifizmus. Higgye el, morálisan és fizikailag erős fiatalság

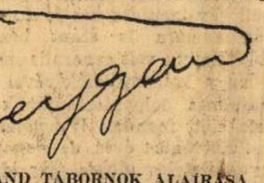

WEYGAND TÁBORNOK ALÁÍRÁSA

a legjobb eszköz arra, hogy biztosítsa egy ország számára méltóságának és függetlenségének tiszteletben tartását — mégpedig háború nélkül.

Dr. Aigner László

A Városi Színház Karácsonya:
Két ragyogó Honthy-operett:
Csárdáskirálynő
(Honthy és Szücs László)
Bécsi tavasz
a szezón nagy operettsikere.
Szilveszter este ½8-kor
Bécsi tavasz
Fillérés helyárak
Jegyek már válthatók!

Dr. Avedik Félix

A megsértett becsület vívóterem helyett tárgyalóteremben szerez elégtételt

Dr. Avedik Félix büntetőjárásbírósági elnök nyilatkozata

— *Az Est tudósítójától* —

A budapesti büntetőjárásbíróságon az utóbbi években *feltűnően megszaporodott a becsületsértési és rágalmazási perek száma.* Míg azelőtt többnyire házsártos házmesterek és ideges lakók vagy perlekedő szomszédok háborúskodtak a bíróság előtt, addig most mindgyakrabban *közéleti emberek, társaságbeli hölgyek.* Az ügyvédek rendszerint így kezdik a tárgyalást: az ügy kényes természetére való tekintettel zárt tárgyalást kérek...

Erről a feltűnő jelenségről beszélgettünk dr. *Avedik* Félix büntetőjárásbírósági elnökkel.

— A hat év alatt, mióta a büntetőjárásbíróság elnöke vagyok, azt tapasztaltam, hogy míg azelőtt inkább csak tömegügyek kerültek a bíróság elé, az utóbbi években egyre több olyan feljelentés érkezik, amelyekkel a közeletben, társaságban szereplő személyek — nők is — a közöttük támadt ellentétet kívánják bírói döntés alá bocsátani, azonkívül igen sok feljelentés tartama *az érdekelt személyek belső családi életének zilálságára mutat,* vagy ezzel kapcsolatosan merültek fel nézeteltérések. Olyan kényes természetű ügyek kerülnek a bíróság döntése alá, amelyeket a bennük szereplő magas társadalmi állású személyek *azelőtt rendszerint társadalmi úton, párbajjal intéztek el. Mostanában*

a becsületsértési és rágalmazási feljelentések negyven százaléka ilyen természetű,

de megnyugtató ez a körülmény, mert azt mutatja, hogy *a bíróságok iránti bizalom lényegesen emelkedett.*

— Ugylátszik rájöttek, hogy *párbajjal a becsületsértések, de különösen a rágalmazások el nem intézhetők.* A társadalom és az általános jogrend szempontjából is kívánatos, hogy az ilyen ügyek a bíróság előtt tisztáztassanak. *Én mint bíró*

a párbajt ököljognak, únbiráskodásnak tartom,

amit még a Btk. mai rendelkezéseinek hatályosabb alkalmazásával is ki kellene küszöbölni. *A párbaj az igazságot nem bizonyíthatja,* csak az illető testi ügyességét, vagy pillanatnyi helyzeti előnyét a fegyveres viadalban. Elégtételt sem mindig ad, mert gyakran éppen a sértett veszti életét, vagy sebesül meg.

Enyhék a becsület-büntetések

— Régebben általában úgy mondták: *egy pofon öt pengő.* Ez a mentalitás alakult ki az emberek lelkében a becsületvédelemmel kapcsolatban, ami tarthatatlan volt. *A helyzet megváltozott, de még mindig kívánni valót hagy hátra,* mert azok a büntetési tételek, amelyeknek alkalmazására a törvény módot és lehetőséget ad, nem jutnak kellő mértékben érvényre. Ugyanis közönséges *becsületsértésnél*

nyolcezer pengőig terjedő pénzbüntetés

szabható ki, míg *feltűnően durva becsületsértésnél*

a fogházbüntetés hat hónapig terjedhet,

rágalmazásnál pedig

nyolc naptól 2 évig terjedhet

a fogházbüntetés.

— *Szóval szigorúbb büntetéseket kellene kiszabni?*

— *Igen,* mert a becsület rongálása bizonyos vonatkozásban fontosabb, mint az anyagi javak ellen elkövetett bűncselekmények. Természetesen az ítéletnek tekintettel kell lenni — ami bírói mérlegelésre tartozik — *a vádlott és a sértett egyéniségére.* A becsületügyek megkívánják, hogy az ítélkező bírók elmélyedjenek azok elbírálásánál és minden ügyet a maguk értékére emeljenek fel. Van rá lehetőség, hogy a kényes ügyek a nyilvánosság kizárása mellett tárgyaltassanak le és így azokról a szereplő személyeken kívül senki se szerezhet tudomást.

H. E.

RENDKÍVÜLI KEDVEZMÉNY
Az Est-lapok olvasói és előfizetői részére
Az alábbi színházi előadásokra olvasóink és előfizetőink KÜLÖNBÖZŐ RANGU JEGYET RENDKÍVÜL LESZÁLLÍTOTT ÁRON válthatnak. Az Est kiadóhivatalában, VII. ker., Erzsébet körút 18—20. sz. (Telefon: 43-8-88). Reggel 9 órától délután 6 óráig, vasárnap délelőtt 9—2 óráig.
A kedvezményes áru előadások műsora:
KEDDEN, DECEMBER 24-ÉN
VIG: Hamupipőke, Lakner bácsi előadása (3 d. u.) MAGYAR: Az Ur katonái (3 d. u.)
KARÁCSONY ELSŐ NAPJÁN
VIG: Volt egyszer egy asszony (3½ d. u.) VÁROSI: Csárdáskirálynő (4 d. u.) Bécsi tavasz (8 este). FŐV. ORF.: Kivételes műsor, Loseff Mária és Ramon Novarro vendégjátéka (4 d. u. és 8½ este). KIRÁLY: Nótás kapitány (2 d. u. és 8 este). ROYAL: Ezüst menyasszony (4 d. u. és 8 este). BETHLEN TÉRI: 3 ember a hóban (5½ d. u. és 8½ este).
KARÁCSONY MÁSODNAPJÁN
VÁROSI: Bécsi tavasz (4 d. u.) Csárdáskirálynő (8 este). KIRÁLY: Nótás kapitány (2 d. u. és 8 este). FŐV. ORF.: Kivételes műsor, Loseff Mária és Ramon Novarro vendégjátéka (4 d. u. és 8½ este). ROYAL: Ezüst menyasszony (4 d. u. és 8 este). BETHLEN TÉRI: 3 ember a hóban (5½ d. u. és 8½ este).
PÉNTEKEN, DECEMBER 27-ÉN
MAGYAR: A gazdag ember (8). BELVÁROSI: Urilány (8). PESTI: Érettségi (8). ANDRÁSSY-UTI: Méltóságos asszony (8). KIRÁLY: Nótás kapitány (4½ d. u. és 8 este). FŐV. ORFEUM: Kivételes műsor, Loseff és Novarro vendégjátéka (8½). TERÉZKÖRÚTI: Kacagó december (9). KAMARA: Budapest—Wien (8). ROYAL: Ezüstmenyasszony (8). BETHLEN TÉRI: Három ember a hóban (8½). KOMÉDIA: 3 ember a szőrszban (9).
SZOMBATON, DECEMBER 28-ÁN
VÁROSI: Csárdáskirálynő (8). FŐV. ORFEUM: Kivételes műsor. Loseff és Novarro vendégjátéka (4 d. u. és 8½ este). KIRÁLY: Nótás kapitány (4½ d. u. és 8 este). KAMARA: Budapest—Wien (8). ROYAL: Ezüstmenyasszony (8). BETHLEN TÉRI: Három ember a hóban (8½). KOMÉDIA: 3 ember a szőrszban (9).
VASÁRNAP, DECEMBER 29-ÉN
MAGYAR: Az Ur katonái (3½ d. u. és 8 este). PESTI: Érettségi (4 d. u. és 8 este). VÁROSI: A piros bugyelláris (4 d. u.) Csárdáskirálynő (8 este). ANDRÁSSY UTI: Méltóságos asszony (8). KIRÁLY: Nótás kapitány (2 d. u. és 8 este). FŐV. ORFEUM: Kivételes műsor. Loseff és Novarro vendégjátéka (4 d. u. és 8½ este). KAMARA: Budapest—Wien (8). TERÉZKÖRÚTI: Kacagó december (9). ROYAL: Ezüstmenyasszony (4 d. u. és 8 este). BETHLEN TÉRI: Három ember a hóban (5½ d. u. és 8½ este). KOMÉDIA: Három ember a szőrszban (4½ d. u.)
MINDEN JEGYVÁSÁRLÓ INGYEN KAPJA A TELJES SZÍNLAPU »MAGYAR SZÍNPAD«-OT

A szenvedő beteg nőket reggel éhgyomorra egy kis pohár természetes Ferenc József keserűvíz 2—3 óra alatt könnyű, lágy bélkiürüléshez segíti és ezáltal igen sok esetben rendkívül jótékony hatással van a beteg szervekre.

mit szól hozzá?

Berlinből jelenti a Prágai Magyar Hirlap: „Göring miniszterelnök a Négyéves terv cimü lapban cikket irt, bejelentve a német közgazdasági élet teljes átszervezését. A jövőben — irja — egyetlen intézmény sem fog üresen futni, vagy fölöslegesen dolgozni. A kormány nem bürokratikusan, hanem a felelősség tudatában ellenőrizni fogja a közgazdasági fejlődését. Az első feladat, hogy a német közgazdaság megvalósítsa a nagy kollektiv célokat és ne fölöslegeseket teremtsen. Éppen ezért nagy különbséget fog tenni az olyan gazdasági csoportok között, amelyek önző érdeket szolgálnak s olyanok között, melyek mindenekelőtt a köz érdekeire vannak tekintettel."

●

Chiappe, Páris volt rendőrfőnöke törvényjavaslatot nyujtott be, amely büntetéssel óhajtja sujtani a külföldi szolgálatban álló politikai ügynökök működését. Javaslatának indokolása során Chiappe kifejtette, hogy egy demokratikus állam totalitásos szomszédjával szemben szükségszerüleg hátrányba kerül, ha büntetlenül türi a külföldről pénzelt ügynökök tevékenységét. Éppen ezért azt inditványozza, hogy mind azok, akik közvetve vagy közvetlenül külföldi származásu pénzösszegeket vesznek igénybe, hogy azzal politikai mozgalmakat irányitsanak, amelyek a francia állam biztonságát veszélyeztethetik — kettőtől öt esztendeig terjedő szabadságvesztés büntetéssel legyenek sujtandók. Azt kivánta továbbá, hogy a törvény hatályát Algirra, a francia gyarmatokra, protektorátusokra és mandatáriális területekre is terjesszék ki.

●

Ludendorff tábornokról irja a Wiener Tagblatt: „Ludendorff nemcsak rendkivüli stratégiai tehetség volt, hanem szinte mániákus becsvágy, fékezhetetlen hatalomvágy és veszedelmes ön-tulbecsülés tartotta megszállva. A tengeralattjáró harcot, Bethmann Hollweg bukását, a teljesen alkalmatlan Michaelis kancellárra való kinevezését, a végzetes lengyel és határállam-politikát és a fegyverszüneti meghódolást az emlékiratok szerzői és történetkutatók legnagyobbrészt Ludendorff számlájának rovására könyvelték el. Ha nem is minden terheli őt abból, amit a legfelső hadvezetőség elmulasztott és elhibázott, mégis mindabból, ami a világháboru alatt a legtöbb német kancellár meddő ellenállásával szemben megtörtént, nagy részt Ludendorff diktatorikus magatartásának és törekvéseinek lehet tulajdonitani. Ez a politika és diplomácia legalább részben viseli a felelősséget azért, hogy a központi hatalmak hősiessége mit sem használt és nem tudta elháritani a legsulyosabb békefeltételeket. Ludendorff először tulbecsülte a központi hatalmak erejét és ellenálló képességét, lebecsülte a számszerüleg, később pedig anyagban és technikában is roppant tulerőben lévő ellenfelet és éppen ezért nem volt hajlandó békefeltételeiből engedni. Végül azonban mint egy olyan kártyajátékos, aki minden készpénzét a zöld asztalon hagyta, oly mértékben és módon adta fel a játszmát, amenynyire az kétségtelenül nem volt elveszve. Hogy a fegyverszüneti tárgyalások elhirtelenkedve és előkészités nélkül indultak meg, azt az összeomlás után uralomra jutott pártokkal egyáltalán nem rokonszenvező történetirók is javarészt Ludendorff táborának és gyakran emlitett idegválságának terhére irják."

MIBE KERÜL A NŐI SZÉPSÉG?

15.000 EMBERNEK AD KENYERET BUDAPESTEN A KOZMETIKA

A Belvárosban és más kerületek forgalmas utvonalain gyakrabban megforduló budapestiek ujabban meglepetéssel konstatálják, hogy az üres üzlethelyiségeket, amelyeket a gyenge vagy egészen rossz üzletmenet miatt hagytak ott egykori gazdáik, tulnyomórészt vagy hentesek és cukorkások, vagy női fodrászok veszik bérbe mostanában. Különösen

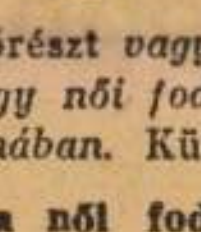

a női fodrászüzletek szaporodnak erősen egyes kerületekben,

a házbér magassága, vagy a főbérlő jövedelmének csökkenése miatt otthagyott és üressé vált *lakások* közül sokba viszont *kozmetikus szalónok* költöznek.

Mit bizonyit mind ez? Hogy bármennyit is vitatkoznak arról, *hanyatlott-e a konjunktura vagy sem*, a női szépség ápolására hivatott üzemek körül egyelőre nincsenek nagyobb bajok. Még pedig azért, mert ha a lakást, kosztot, alkalmazott-tartást illetően, a helyzethez alkalmazkodva, a hölgyek hajlandók leépitésjellegü koncessziókra, *a toalett és különösen*

a szépségápolás mellett azonban a végsőkig kitartanak.

Ezért nem lehet ma még a szépségápolást kultiváló ipar *dekonjunkturájáról* beszélni és ha egyes női fodrászok és kozmetikusok évvégi mérlege még sem olyan kedvező, mint évekkel ezelőtt, ezt éppen az emlitett szakmában észlelhető terjeszkedésnek: a *nagy konkurrenciának lehet tulajdonitani.*

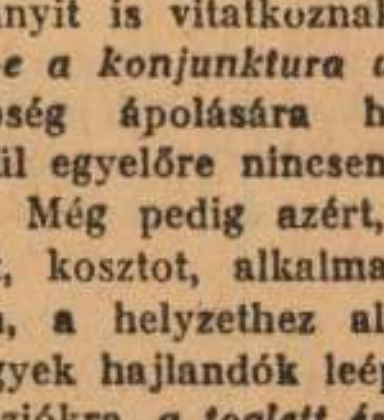

Ezt különben leginkább *Eckert* Bálint fodrászipartestületi elnök adatai igazolják. Mint az *Esti Kurir* munkatársának mondotta, Budapest 2400 fodrásza közül csak mintegy 5—600 foglalkozik kizárólag urifodrászattal. A többi 1800—1900 *női fodrász is egyuttal*, az utóbbiak pedig körülbelül 3400—3500 segédet foglalkoztatnak. Vagyis csupán a női fej és kéz ápolása több mint 5500 ember munkáját veszi igénybe, ami viszont, ugyancsak *Eckert* elnök megállapitása szerint, annyit jelent, hogyha egy-egy női fodrásznak és segédnek csupán két-két hozzátartozója van,

a női kéz és fej ápolása körülbelül 15.000 embert juttat kenyérhez Budapesten.

A film és a frizurák divatja

A megélhetésért folytatott nehéz küzdelmek idején büszkén hivatkoznak az érdekelt iparosok erre az eredményre, amelynek létrehozásában döntő tényező természetesen, hogy — mint a női fodrászok mondják — a *«középosztálybeli» hölgyek* egyrésze ma már nemcsak a tartóshullámnak, a hajmosásnak, a manikürözésnek, hanem *a hajfestésnek* is lelkes hive.

Tudni kell ugyanis, hogy sok hölgy, elsősorban azok, akiknek állásuk van, nem divatból, hanem *muszájból* festi haját. Korán őszültek és igy állásuk biztositása céljából is szükségük van arra, hogy az *öregség közeledésének jeleit* — eltüntessék. A fodrászok szerint tehát egy *középosztálybeli hölgy fej- és kézápolási budgetje* a következőképpen alakul:

Tartóshullám hathónaponként . . .	á 12.—	24.— P
Vizhullám, manikür, mosás együtt hetenként	á 3.—	156.— P
Hajfestés hathetenként	á 12.—	100.— P
Ez együttvéve *évenként* kb.		280.— P

Ez a kiadási tétel természetesen *átlagos* tétel, mert nemcsak az igénybevételek száma, hanem aszerint is változik, hogy a Belvárosban vagy pedig a külső periferiákon végeztetik-e a szépitési müveletet, ugy hogy a szépségápolás évi költsége lehet jóval nagyobb és lehet lényegesen kisebb is. Mindenesetre a fodrászok szükségesnek tartották annak a megállapitását, hogy a fenti összegnek csak egy kis töredéke marad náluk. Az adó, az üzletbér, a fütés, világitás, személyzettartás, hajfestés stb. rengeteg összegbe kerül (*Eckert szerint csupán hajfestékért negyedmillió pengőt fizetnek ki évenként a női fodrászok*), azonkivül nagy kiadást jelent a fodrászok számára a — *mozik látogatása is.* Ugyanis

a frizurák divatjának kialakulására óriási hatással van a film.

Egyes *hölgyek egyenesen megkövetelik, hogy a fodrász nézze meg sürgősen, esetleg kétszer is azt a filmet, amelynek legragyogóbb részletei: a sztárnak jelenetenként változó frizurái.*

Amikor pedig a női fodrászok észrevették, hogy egyes adataikon meglepődtünk, siettek — bizonyára megnyugtatásképpen — kijelenteni, hogy a női haj és kéz ápolásáért kiadott pénz csak egy része a női szépségápolással kapcsolatos kiadásoknak. A tor násszáról nem is szólva ugyanis, elég tekintélyes kiadást jelent például a nagy népszerüségre jutott *kozmetika* is. E népszerüség rovására, vagy ha ugy tetszik, javára lehet irni, hogy ma már — mint *Gáog* Erzsébet, a Budapesti Kozmetikusok Ipartestületének *elnöke* mondotta nekünk — szintén

néhányszáz kozmetikus és sokszáz kozmetikus segéd és segédnő működik Budapesten.

A kozmetika költségei

— Mindnyájan tudjuk — mondotta az elnöknő —, hogy nem mindenkit áldott meg a gondviselés szabályos arcéllel, tiszta és puha arcbőrrel, de ahány arc, annyi speciális kezelési igény, amit csak a kozmetikusok gyakorlott szeme vehet észre. Észre is vesszük és ezeket a hiányosságokat pótolja és javitja a kozmetika, amivel nemcsak a nőknek, hanem a férfiaknak is nagy szolgálatot teszünk. A kozmetika ugyanis olyannak mutatja a nőt, *amilyennek a férfi elképzeli és látni akarja az — ideált . . .*

A kozmetikát igénybe vevő hölgyek közül legtöbben *tiszteletvényes bérletjegyet* váltanak. Ennek az ára, a szalónok működési helye és berendezkedése szerint 30—60 pengő között változik. Ami pedig talán a legérdekesebb, *sok kozmetikus a bérletjeggyel együtt garanciát is nyujt.* Hogy tudniillik,

mire a bérletjegy lejár, minimálisan 15 évvel lesz fiatalabb a hölgy.

Pontosabban 40 volt, amikor fizetett és 25 lesz, amikor ujitani kell a bérletet. Ujitják is sokan és mivel ilyenformán a *kozmetika is körülbelül 150—200 pengőbe kerül évenként*, érthető, hogy *sok lakás kozmetikai rendelővé avanzsál.*

Ezekután mi sem természetesebb, minthogy a *női szépség megszervezését és megtartását szolgáló kozmetikai szerek:* a puder, ruzs, krém, kölnivíz, parfőm forgalmi adatai is érdekelni kezdtek bennünket. A *legnagyobb illatszergyár* igazgatója a következőket mondotta:

— Természetesen nem egészen pontos, de a pontossághoz közelálló becslésünk szerint

kozmetikai szerekre, tulnyomórészt belföldi gyártmányokra, évenként 4 millió pengőt költenek a hölgyek Budapesten.

Ebben azonban még nincsen benn a szappan és a szájápolási cikkek ára.

. . . Nagyon jelentékeny összegek ezek, amelyeknek előteremtése, ha kisebb tételekből is adódnak, sok helyen nagyon sulyos probléma. Mint a női fodrászati és kozmetikai ipar terjeszkedéséről szóló adataink is igazolják azonban, a *férfiak iparkodnak e problémát megoldani.* Egyrészt, mert a női szépség, akármennyi is a gond, ma is döntő tényező, másrészt, mert a szépségápolás, a kozmetikai szerek előállitása és forgalombahozatala sokezer ember számára jelent foglalkozást, azt is mondhatnánk: *majdnem* biztos kenyeret . . .

Rácz Géza

Minden kerületben vendéggondozó hivatalok várják az Eucharisztikus Kongresszus látogatóit

Minden nemzetközi kongresszusnak számolnia kell a *nyelvi* nehézségekkel. Hogyan lehet ezeket a nehézségeket megoldani az *Eucharisztikus kongresszuson?* Nem lesznek-e áthidalhatatlan akadályok a százezernyi idegen Budapestre érkezésekor? Rendelkezünk-e megfelelő tolmácsokkal, idegenvezetőkkel, rendőrökkel stb.?

Ennek a kérdésnek nem megfelelő elintézése veszélyeztetné az egész kongresszus sikerét, hiszen, ha az idegen valóban «*idegennek*» érzi magát, nem azzal a lelki élménnyel megy haza, amelyet itt keresett Magyarországon és Budapesten. Az előkészitő főbizottság minden nehézséget le akar küzdeni s a kereskedelmi minisztériummal együttesen máris

megindult az idegenvezetők toborzása,

akik a szokásos idegenvezető tanfolyamon kivül még egy másik tanfolyamot kötelesek meghallgatni, melyen *kiképzik azokra a kérdésekre, melyek e speciális kongresszussal kapcsolatosak.* Megfelelő számu idegenvezető áll majd rendelkezésre, de a kongresszus máskép is gondoskodott a látogatókról. A központi vendéggondozó hivatalon kivül

minden kerületben megalakult a vendéggondozó hivatalnak egy kirendeltsége.

Ha a külföldit valami érdekli, vagy valamit el akar érni, a lakásához legközelebb eső vendéggondozóhivatalhoz fordul. A kongresszusi bizottság ennél is tovább ment. *Bizottságokat* alakitott, amelyek a vendéggondozó hivatalokon kivül, külön foglalkoznak az egyes nemzetekkel. A vendéggondozó-hivatal minden nemzetet ellát. Ezek az *egyes bizottságok* pedig külön a nemzetek részére alakulnak magyar előkelőségek bevonásával.

A külföldi résztvevők saját nyelvükön tartanak gyüléseket.

Minden nemzet számára külön, állandó gyüléstermet és templomot bocsátanak rendelkezésre.

De ezzel még nem intéződött el a nyelvi kérdés.

A fő ünnepségeken, amelyek liturgikus természetüek, nincsen beszéd. A nagyüléseken a magyar szónoklatok mellett, amelyeket egy-egy kiváló magyar közéletü férfiu tart, *felszólalnak más nemzetek kiválóságai is.* Az egyes nemzetek nagyüléseken öt-öt perces beszédeket mondanak és ez valóban grandiózus élmény lesz, sokkal nagyobb, mint egy népszövetségi ülés. Minden nemzet, *a legkisebb is felszólalhat a saját nyelvén, amelyet azonnal leforditanak egy európai nyelvre.*

Gondoskodott az előkészitő főbizottság arról is, hogy a nagy ünnepségeken megfelelő számu *speaker* álljon rendelkezésre, kik a megafónokon keresztül magyarázzák el az eseményeket és tolmácsolják a beszédeket.

A legügyesebben a kongresszusi *himnusz* kérdését oldották meg. A kongresszusi himnuszt azonnal leforditották *latin* nyelvre és a latinből most készülnek a külföldi forditások. A himnuszforditások olyan kitünőek, hogy minden nemzet a saját nyelvén énekelheti és mégis csodálatos egész, *egy dallam, egy ritmus csendül ki* belőle a sok nyelv ellenére.

A tolmácsok, az idegenvezetők, az idegent eligazitó hivatalok külön jelvényeket viselnek,

ugyanez történik a budapesti rendőrökkel, akik szintén előkészülnek a kongresszusra. Az előkészitő főbizottság irodája a főváros minden részéből azt az értesitést kapja, hogy magánosok, kereskedők, orvosok, stb., stb., akiknek legkisebb kapcsolatuk lesz az idegenekkel, szorgalmasan készülnek, hogy ezt a hatalmas tömeglátogatást Magyarország méltóképpen fogadhassa.

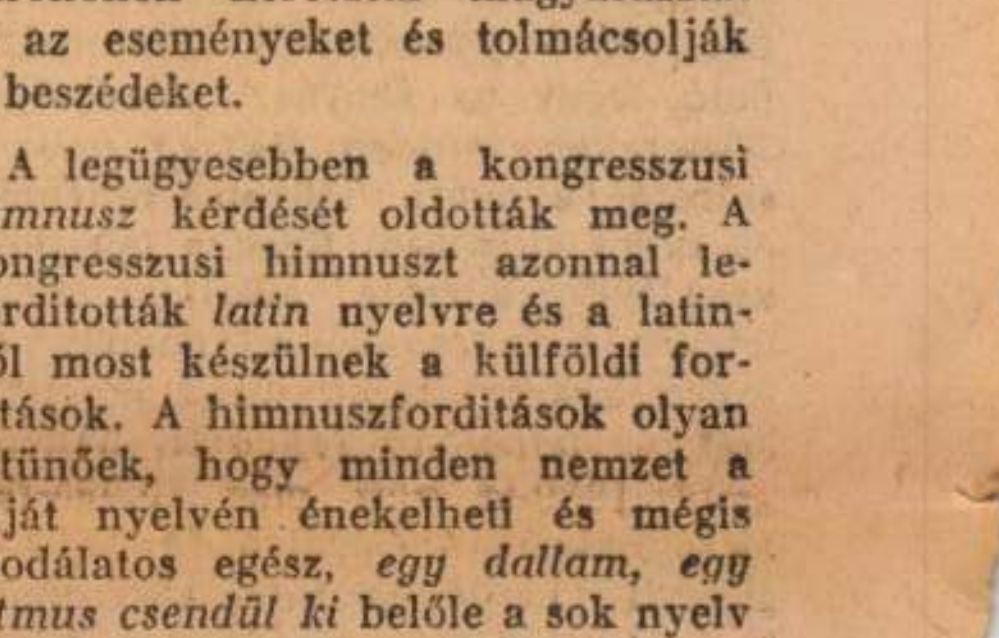

A ma emberének könyve!

II. javitott és bővitett kiadás!
VÖLGYESI FERENC DR.

ÜZENET AZ IDEGES EMBEREKNEK!

448 oldal — Ára csak P 4.80

E szenzációs mű angol- és spanyolnyelvü kiadásai hihetetlen példányszámban elterjedve, óriási siker értek el!

A londoni The Medical Times irja: „Ezt a könyvet Európa egyik legnagyobb praxisu és leghiresebb idegorvosa irta. Lehetetlen azt röviden méltatni . . . Nagy betükkel kellene kiplakátozni olyan mondatait, mint: Ha megdőlt, vagy legalább is inog a materialista-világ aranysztenderdje, miért nem igyekeznek helyébe iktatni a lelkek boldogságsztenderdjét? Bizonyára kevesebb volna a világ neurotikusainak, lelki betegeinek és meghasonlottainak száma! Ez olyan mű, mely az egyszerü elolvasásnál sokkal többet érdemel. Lassan, figyelemmel kell tanulmányozni, mert minden sora gazdag szellemi táplálék és lelki élvezet . . . E mű egy nagy géniusznak, a lélek igaz mesterének munkája."

Kapható az Esti Kurir könyvosztályában, V., Vilmos császár-ut 34.

Szenzációs Szilveszter a Vigadóban

1/2 10-kor ● 3 és 1/2 órás pompás, mulattató, nivós müsor

BÉKEFFI LÁSZLÓ tréfa és konferansz, CSORTOS Simor Erzsébettel, BÁRSONY—DAJBUKÁT paraszt-tréfa, HACSEK és SAJÓ éjfélkor, SZÁSZ ILA, PÁRTOS GUSZTÁV, GYURKOVICS MÁRIA bravur áriák fuvola és zongora kisérettel, CZIFFRA GYURI és KOVÁCS ISTVÁN 2 zongorás számai, ZOLTÁN IRÉN, SZŰCS LÁSZLÓ, GERVAI MARICA, SZENDI LAJOS. Az európai turnéra induló «Blue Danube» női jazz-zenekar énekes-táncos revüje. Oxford trió, Abay tánctrió (Pallay koreográfia). LÁSZLÓ MIKLÓS és IMRE tréfában, BÁNÓCZY Szilveszteri divatrevüje 12 legszebb manequinnel. FODOR ARTUR és Mátrai komikus páros jelenete. — Zongoránál Dr. HERZ OTTÓ. — Jegyek Koncertnél, IV., Váci-utca 23. sz. Telefon: 1—884—64.

Egy esztendő panaszaiból

Milyen ajándékot vár a pesti polgár?

Kétezernél több panaszt közöltünk az esztendő folyamán, csupa olyan felszólamlást, amelyeknek megszivlelése jogos kívánság, de a közönség mégis a legnagyobb ajándéknak tekintené, ha az orvoslásra illetékesek csak a kötelességüket teljesitenék. Három olyan általános panaszcsoport van, amelynek a legtöbb panaszlója akadt, s ez a három csoport: *A betegsegélyezés, a közlekedés* és a *szórakozás* gyüjtő név alatt foglalható össze.

A pesti polgár generálisan azt az ajándékot várja a betegsegitő pénztároktól, hogy *a beteget egyénien kezeljék, építsék le a bürokratizmust*, a tisztviselő, főleg az orvosi kar ne ugy kezelje a szenvedőt, mint hajdan a kaszárnyaorvosok kezelték a regrutákat. Azt meg a polgárság követeli, hogy a visszaélő pénztári tagokat könyörtelenül büntessék meg, de *ne lássanak minden betegben szimulánst.*

A pesti polgár a közlekedés félelmes erejü. Beszkártól ezt az ajándékot várja, eszméljen arra, hogy ő lényegében a polgárság szolgája, hogy nem kizárólag üzleti intézmény, s hogy alkalmazottainak megélhetése a polgárság teherviselő képességeinek figyelembevételétől függ. Az egyes utvonalak kocsisürüségét, menetidejét sem lehet tisztán üzleti szempontok szerint beosztani s gondolni kell arra, hogyha valamelyik utvonal nem is fizetődik ki, ott is laknak polgárok, akik megkivánhatják a világvároshoz mélto közlekedést.

A pesti polgár a szórakozás nem egészen jelentéktelen tényénél sokfelé ágazó panaszaiból kisummázható, hogy az árnyas, jóleverőjü közterekben *minden költség nélkül* szeretne a nyári időben pihenni, de nincs elég pad, főleg a gyermekek levegőztetésére alkalmas területeken hiányzanak a padok, a gyermekeket kisérők mind magukkal kénytelenek hozni a széket.

A pesti polgár nyáron és télen is olcsón akar — joggal — az üditő, gyógyitó fürdőhöz jutni. Szeretné, ha a fürdőjegyen kivül ne kelljen csaknem ugyanannyi borravalót és mellékkiadást is fizetnie, mint amennyi a fürdőjegy ára. Azt szeretné, hogy legalább a közintézmények üzemeinél irtsák ki a megalázó borravalórendszert. A kispénzü polgár nyáron olcsó, kulturstrandfürdő ajándékát szeretné kapni, mert a köztulajdonban lévő strandok árát kevesen tudják megfizetni.

Az ivókurák használatánál szedett tizfilléres vizdij is sok megbotránkozást vált ki. Ezt a tiz fillért nyugodtan elengedhetik azoknak, akik magukkal hozzák az ivópoharat.

A nyári kirándulások közlekedési költségét is apaszthatnák, s a fogaskerekü villamost bekapcsolhatnák, a rendes átszálló forgalomba.

A téli sportok számára, főleg a korcsolyázás céljaira, a városligeti tó egyrészét a kispénzü polgár számára is hozzáférhetővé tehetnék, ahogyan az régen volt.

A szinházak és mozik, a kávéházak és mulatók ruhatári intézményét végre hatósági beavatkozással megrendszabályozhatnák, s ha tüzrendészeti intézkedés az, hogy a látogató felsőruha nélkül üljön be a nézőtérre, miért fizettetik meg a közönséggel éppen ezt a követelményt, mikor minden egyéb ilyenirányu kötelezettség a szinházat terheli?

A pesti polgárnak a dohányjövedékkel szemben is van ajándékigénye. A kimutatás szerint a nikotexes faintos a legkeresettebb áru. A pesti polgár nem törődik azzal a furcsasággal, hogy a dohánykincstár óriási jövedelemtöbbletre tesz szert azáltal, hogy a forgalombakerülő áruból kivonja a dohány lelkét, a nikotint, és ennek ellenére sem adja olcsóbban a nikotintól megfosztott árut, sőt ellenkezően drágább áron számitja, de legalább ne rontsa meg az árut. Éppen ezt a legnépszerübb szivarfajtát rontja meg azzal, hogy most már vágottveggel hozza forgalomba, denikotizált dohánymennyiséget csip le a megdrágitott áruból s ezt a nagy tömeg dohányt, amelyet már nem terhel ujabb denikotizáló eljárás költsége, természetesen uj áru számára használja fel. A pesti polgár elengedi a gyürüt erről a szivarról, de adják vissza neki az ép szivart.

A pesti polgár értelmetlenül áll a *Portoriko* szivar rejtelménél. Csak a pápai jelzésü gyártmány az, amely ellenértéke a tizenegyfilléres, nem alacsony árnak. A többi gyártmány csomós, görbe, puha, sokszor szivhatatlan. Ferdén ég, keserü, s rágyujtás után türhetetlen forróság éri az ajkat. Miért nem kapunk csak „pápai", tökéletes árut? Miért kap ebből az elég kellemes, de nem is olcsó szivarból csak a protekciós áruda, s igy a nagyközönség csak hirből tudja, hogy tizenegy fillérért valahol jó szivart is lehet kapni? Az azután természetes, hogy az ilyen árudákban idegen nem jut „pápai" Portorikóhoz.

A pesti polgár nem érti, hogy denikotizált pipadohány miért drágább? Hiszen a nikotinmentes dohány pillanatok alatt szétporlik, a mennyiség fele haszontalanul megy kárba. A pesti polgár azt az ajándékot várja a dohánykincstártól, hogy a denikotizálás után, a dohány porlandóságát valami utonmódon akadályozza meg.

Ha az 1938-as esztendő ezeket az ajándékokat hozza meg, a pesti polgár azért is hálás köszönetet fog fondani.

Jorio

WINDSOR GRILL
PODMANICZKY-UTCA 8. SZAM
ÜNNEP- ÉS VASÁRNAP 5 ORAI TEA, TÁNC * UZSONNA P 1.20

A jövőbe látott a fakir, de a jelenbe nem

Páris, december 24.

(Az Esti Kurir tudósitójától.) Humoros körülmények között tartóztattak le *Bordeauxban* egy szélhámos fakirt. A várost elárasztották hirdetésekkel, hogy *Shankar Das* hindu fakir átutazóban van a városban és

megmondja mindenkinek a multját, jelenét és jövőjét.

Cobdeville rendőrfelügyelő inkognitóban jelentkezett a fakirnál, hogy leleplezze csalásait. E célból kitalált történetet adott elő. Elmondotta, hogy *felesége megszökött egy barátjával és magával vitte pénzét is.* A fakir négy papirszeletre kérdéseket irt föl, majd megkérte vendégét, otthon egyenként égesse el a papirszeleteket, aminek következtében *az ő magnetikus ereje urrá lesz a hütlen asszonyon.* gyermekét visszakapja és az asszony mint „bünbánó rabszolga" fog visszatérni hozzá.

A biztató igéretéért a fakir ezer frank honoráriumot kért,

amit azonban nem kapott meg, ellenben a detektiv előállitotta a rendőrségre, ahol kiderült, hogy a hindu fakir tulajdonképpen *egy arab szélhámos*, akit már régebben kiutasitottak az ország területéről. Jóslásaival tekintélyes összegeket csalt ki hiszékeny áldozataitól.

Finom fogazásu tömegcikkek: Óragyár, Tömő-u. 26

KEVESEBB A PÁRBAJ ÉS TÖBB A „KÉNYES" BECSÜLETSÉRTÉSI PER

Beszélgetés Avedik Félix büntetőjárásbirósági elnökkel arról, hogy a pofon ára miért nem öt pengő többé

...Az ügy kényes természetére való tekintettel zárt tárgyalást kérek... Csaknem minden érdekes becsületsértési, rágalmazási per tárgyalása igy kezdődik az utóbbi időben. A bíróság ajtaja bezárul és a nyilvánosság legtöbbször nem szerez tudomást a szenvedélyes, izgalmas perről, ahol a becsület elbukik vagy a rehabilitáció megszületik.

Aki figyeli a büntetőjárásbiróság munkáját, megállapithatja, hogy ma már nem házsártos házmesterek, kotnyeles szomszédok perpatvara szerepel előttük legtöbbször, hanem *a társadalmi élet legelőkelőbb, legismertebb reprezentánsai* keresnek elégtételt a büntetőjárásbiróság szobáiban. Kinos afférek, amelyek azelőtt csak a vivóteremben voltak elintézhetők, ma már egyre nagyobb számban kerülnek a büntetőjárásbiróság elé. Feltünő jelenség az is, hogy a járásbiróság *szigoru büntetéseket szab ki. A pofon már nem öt pengő, a felelőtlen rágalom már nem husz pengő, hanem sok esetben sulyos fogházbüntetéssel jár.*

Miért lett kevesebb a párbaj és több a kényes becsületsértést per? Erről beszélgettünk dr. *Avedik* Félix-szel, a budapesti büntetőjárásbiróság elnökével, aki ezeket mondotta:

— Nyolc éve figyelem, mint a büntetőjárásbiróság elnöke, a társadalomnak a becsületvédelem körül kialakulóban levő ujabb felfogását. Megállapithatom, hogy a feljelentés tárgyává tett cselekménynek a természete sokszor milyen kényes és

a pereskedő személyek születésüknél, vagyonuknál és hivatásuknál fogva valóban a társadalom felsőbb vagy középosztályából kerülnek ki.

Eddig ennek a társadalmi osztálynak tagjai a maguk társadalmi felfogásának megfelelően, becsületük védelmét kizárólag párbajjal látták elintézhetőnek. Az utóbbi időben azonban *a birósághoz fordulnak jogvédelemért.* Lehetséges, hogy még a birói eljárás előtt becsületük megsértéséért lovagias elégtételt is igyekeztek szerezni, de azzal, hogy a birósághoz fordulnak, a lovagias eljárás kizárólagosságának elvét kétségtelenül megtörték A statisztika is azt mutatja, hogy a magáninditványra üldözendő cselekmények, igy a becsületsértéseknek és rágalmazási pereknek a száma mennyire megszaporodott:

1934-ben 7146, 1936-ban 7528 feljelentést adtak be a budapesti büntetőjárásbiróságon.

— Ha a pereskedések feltünő szaporodásának okait keressük, *a háborus pszihózisig kell visszamennünk.* A világháborut elinditó pisztolylövések nemcsak az emberek százezreinek halálát és felbecsülhetetlen értékek pusztulását okozták, hanem *a lelkekben is borzalmas rombolást idéztek elő.* A háborut követő gazdasági összeomlás pedig egyesek, családok vagyoni helyzetében hozott létre igen kedvezőtlen változást. A megélhetés gondja az életért folytatott küzdelemnek olyan elkeseredett ütemét váltotta ki, ami bizony a lelkekben etikailag és erkölcsileg nemkivánatos érzéseket keltett fel.

— A lelkek eldurvulásának rendkivül sok és elszomoritó példáját látja a büntetőbiró. És

etekintetben nincs különbség a müvelt és tanulatlan, a gazdag és a szegény, a rokon és az idegen között.

Az ellentéteknek e nagy zürzavarában áldáz gyülölködéssel telitetten állnak egymással szemben a szülők, gyermekek, házatársak, rokonok és meghitt jóbarátok is.

— Ezekben a perekben bizony rendkivül nehéz a büntetőbiró helyzete. Nem elégedhetik meg a tényállás egyszerü tisztázásával, nem illeszthetí be azt könnyedséggel a jogszabály keretébe, hanem kötelessége *az emberi szereteten keresztül* keresni az igazságot. Kutatnia kell nemcsak a történéseket, amelyek a büncselekmény megállapitásához szükségesek, hanem az inditóokokat is, amelyek a vádlottat a büncselekményre késztették. Nem elég ezekben a perekben a tettest megismerni, hanem látni kell az embert is teljes lelki berendezkedésével.

Kigyó a haraszt alatt

— És mit lát a biró, ha az előtte álló emberbe néz? — kérdeztük *Avedik* elnököt, aki igy felelt:

— Az ügy befejezése után igen gyakran áldáz ellenfélként szembenálló felek

könnyes szemekkel, de mosolygó arccal, megnyugodott lélekkel távoznak el.

Nagyon sok család boldogsága tért vissza már igy a feldult tüzhelyhez és a kihirdetett birói határozat alapja volt az uj, lelkileg tartalmasabb életnek. Hála Istennek, vannak olyan szerencsések, akik a napi küzdelemben nem vesztik el itélőképességüket s mérlegelik az ellenük irányuló támadás minőségét, illetve annak csekélységét s a támadó személyét. Viszont igen gyakran megtörtént, hogy az is, aki minden ellentétet szülő lehetőséget kerül, hivatásánál, társadalmi szereplésénél fogva embertársai beszédtárgyává válik és személyére vonatkozó olyan megjegyzésről szerez tudomást, amely mellett szó nélkül nem térhet napirendre. Igen könnyen kialakul «a közvélemény», hogy nem zörög a haraszt, ha nem fujja a szél. De ugyanakkor a hiresztelők nem gondolnak arra, hogy *kigyó is lehet a haraszt alatt.*

— Az erkölcsi érintetlenség megvédésének kényszerüsége — amit oly gyakran hallunk —, szükségessé teszi a rágalmazókkal szemben való fellépést.

És aki ezt nem kerülheti el, kénytelen a nem keresett küzdelem izgalmainak terhét vállalni.

Arról beszélgetünk ezután Avedik elnökkel, hogy a járásbiróság ma uj gyakorlatot honosit meg s a cselekmények sulyának megfelelően sokszor feltünő szigorral itélkezik.

— A sértett fél fellépésének célja, — mondotta az elnök — hogy elég tételt, éspedig *a sértésnek megfelelő sulyu elégtételt kapjon*, hogy a sértés és a sérelem kiegyenlitődjék. Régebben általában ugy mondták: *egy pofon öt pengő.* Ez a mentalitás alakult ki az emberek lelkében a becsületvédelemmel kapcsolatban és az tarthatatlan volt.

A becsületvédelmi törvény módot ad arra, hogy szigoru büntetéseket alkalmazzunk. A közönséges becsületsértésnél 8000 pengőig terjedhető pénzbüntetést szabhatunk ki, mig a feltünően durva becsületsértésnél hat hónapig terjedhető fogház, a rágalmazásnál pedig nyolc naptól két évig terjedhető fogház a maximálls büntetés.

Az egyén lelki nyugalma, de a társadalom békéje is megköveteli, hogy mindenkinek erkölcsi értéke a legteljesebb védelemben részesüljön.

Ezeket mondotta a büntetőjárásbiróság elnöke, amikor tárgyalásra hivták: az ügy kényes természetére való tekintettel *zárt tárgyalásra...*

Récsei Ödön

100.000
pengő értékü
karácsonyi ajándékot ad
a 6 pengő áru
HÄCKEL
nyelvkönyvek ajándékozásával!

HÄCKEL
szerint tanulj nyelveket!

TANULJUNK IV. kiadás!! KÖNNYEN GYORSAN NÉMETÜL
Irta: dr. Ernst Häckel, a Pázmány Péter Tud. Egyetem előadója, a báró Eötvös-kollégium tanára A kiváló szerző sokéves tanitási gyakorlat gazdag tapasztalatai al-pján irta meg fenti valóban ujszerü müvét, amelyből mindenki — öreg fiatal — egyformán könnyedén, játszva és a legrövidebb idő alatt sajátithatja el legtökéletesebben a német nyelvet. 350 oldal. ára füzve 6.—, kötve 7.— pengő.

TANULJUNK II. kiadás!! KÖNNYEN GYORSAN ANGOLUL
Irta: dr. Szenczi Miklós, az Aberdeen-i egyetem (Nagybritannia) Magiszterre, a báró Eötvös József Collégium tanára
A helyes kiejtés pontos megjelölésével, szójegyzék és a feladványok megfejtésével, dr. Ernst Häckel tanár már ismert és közkedvelt módszere szerint feldolgozva és összeállitva
Ára füzve 6.—, kötve 7.— pengő.
Kapható az Esti Kurir könyvosztályában.

Svájci stopper- és percie'ző órák:
Óragyár: Tömő-u. 26, Kossuth Lajos-u. 5

Az Esti Ujság színháza

Oláh György lesz az elnöke a Fészek Club helyén megnyíló Művészek Házának

Sivár csend és borongó félhomály fogadja a belépőt a Dob-utca és Kertész-utca sarkán levő művészklub, a Fészek előcsarnokában. A klub, amely *évtizedeken át központja volt a zsidó kártyásoknak*, lipót- és terézvárosi sibereknek, ügynököknek és a művészi pályákon működő zsidó liberális elemeknek, most megszűnés előtt áll. Jelentettük már, hogy a kormányzat miniszteri biztost küldött ki *Palló* Imre országgyűlési képviselő személyében, aki már nagyjából el is végezte a nagytakarítást.

A Fészekben valamikor reggeltől-estig folyt az élet. Az alapítók, a mult nagynevű művészei nyomában azonban hamarosan igen vegyes társaság vette át az uralmat, *a díszes palota termeiben este, de főleg éjszakánként valóságos siserehad tanyázott*. A keresztény művészek fokozatosan elmaradtak, kénytelen-kelletlen otthagyták a számukra alapított klubot, mert valósággal kinézte a többség azt, aki nem közülök való volt.

Utóbb már semmiben sem különbözött a Fészek egy mellékutcabeli demokrata társaskörtől, ahol *legfeljebb csak mutatóban akad néhány keresztény, főleg a komornyikok és pincérek sorából*. A keresztény művészek csak egy-egy parádés estély alkalmával vonultak fel, a vezetőség nagy rábeszélésére, mert *ekkor szükség volt rájuk kirakati dísztárgyként*. Egyébként zajlott az élet egészen addig a pillanatig, amíg meg nem kondították a Fészek fölött a lélekharangot.

Kedden délután ellátogattunk az elhagyott klubba, ahol *Palló* Imre miniszteri biztoson kívül jelenleg már csak a személyzet tartózkodik. Hivatalosan ugyan *még nem szűnt meg a klub*, jellemző azonban a tagok álláspontjára, hogy *a történtek után máris megszűntnek tekintik a viharosmultú társaskört*. A portás is csodálkozva néz ránk, amikor belépünk, ki lehet az a tájékozatlan halandó, aki belép e palotába, amelyben már csak a hivatalos apparátus dolgozik, klubéletnek azonban nyoma sincs.

Az igazgatósági helyiségben az íróasztal mellett *Palló* Imre ül, egy sereg levéllel és irattal elbarikádozva.

— Mi az oka ennek a némaságnak, — kérdezzük — hiszen a Fészek jogilag még nem szűnt meg?

Palló mosolyogva válaszol:

— *Mindenki érzi, nemcsak a keresztény, hanem elsősorban a zsidó tagok is, hogy még itt a levegő meg van fertőzve. Az a zsidó-szabadkőműves világ, amely a végső pontig lezüllesztette a klubot, hihetetlen károkat csinált. Elég, ha arra utalok, hogy a Fészeknek bár 1100 jólkereső tagja volt és nagy jövedelmet biztosított a kártyajövedelem is, mégis a felső emeletig ért az adósság. Itt, emellett a palota mellett, a Kertész-utcában van egy bérház, ennek is a Fészek volt valamikor a tulajdonosa. Ravasz és körmönfont módon a ház idegen tulajdonba került és később kölcsönöket is kellett felvenni, hogy a klub költségvetése fel ne boruljon.*

— Hogy alakul most a törlések után a tagnévsor?

— *Ezerszáz tagunk volt, ebből hétszáz zsidó tagot máris töröltem. A tagdíjat azonban a törölt tagoknak is fizetni kell az év végéig, mert alapszabály szerint a tagdíj a naptári év első hónapjával esedékes, akkor pedig a törölt tagok még valamennyien itt ültek. Ebből a négyszáz tagból és az ezután belépő keresztény jobboldali magyar művészgárdából szervezzük majd meg az új klubot, amelynek címe: Művészek Háza lesz.*

— Mikor alakul meg az uj klub?

— *Az alapszabálymódosításon most dolgozom és ha elkészültem a rendcsinálással is, akkor rövidesen megkezdheti működését a „Művészek Háza".*

— Kik lesznek az uj vezetők?

— *Nagyjából már elkészült ez a névsor,* — mondja Palló. — *Oláh György országgyűlési képviselő lesz az elnök, Merész Gyula társelnök, Kiss Ferenc pedig alelnök. Tizenkét igazgatót választunk, ezeknek a névsora — elképzelésem szerint — a következő lenne: Györffy István, Kampis János és Gál Ferenc festőművészek, Antal Dezső építész, Bárdos Lajos zeneszerző, vitéz Szende Ferenc, az Operaház örökös tagja, továbbá Rajniss Ferenc, Milotay István, Hubay Kálmán, Páger Antal, Erdélyi József és Avedik Felix. Főtitkár: Matolay István építész lesz, titkár: János Alajos festőművész, háznagy: Kövér Gyula és Papp Domonkos, pénztáros: Bolda István, ellenőrök: vitéz Sándor József és Horváth Béla. A választmányt úgy képzeljük, hogy a festők, szobrászok, építészek, iparművészek, zeneszerzők, zenészek, énekesek, színészek és filmesek céhjéből egyenkint négy-öt tagot választunk meg. Lesz tizenöt „civil" választmányi tagunk is a művészetpártoló, egyéb pályákon működő tagok sorából.*

— Az a tervünk különben, hogy itt helyezzük el a felállítandó képzőművészeti és iparművészeti kamarát is. Remélem, hogy hamarosan elkészülünk a munkával és akkor megkezdheti működését a magyar művészek ujjáalakuló, jövőbenéző társadalmi egyesülése.

(U. J.)

Franciaujdonságot próbál a Vígszínház

Hegedűs Tibor rendezésében néhány nappal ezelőtt megkezdték a Vígszínház idei utolsó újdonságának, a francia Paul *Nivoix* „*Nem értünk a fiatalokhoz*" című vígjátékának próbáit. *Tokaji* György átdolgozásában kerül színre a francia darab, amelyben két generáció áll egymással szemben. *Somlay* Artur, mint zeneszerző színigazgató játssza a főszerepet, aki a fiát alakító *vitéz Benkő* Gyulában talál vetélytársra. *Mihályi* Ernő, *Kelemen* Éva és *Pákozdy* Ferenc alakítanak még vezetőszerepeket. A bemutatóra a hónap végén kerül sor.

Hat pályamű érkezett be az Operabarátok operapályázatára

A Magyar Operabarátok Egyesülete, mint ismeretes, működésének 10 éves évfordulója alkalmából pályázatot írt ki egy egész estét betöltő operára, amelyre hat pályamunka érkezett be. Az elbírálásokkal kapcsolatos teendők ellátására bizottság alakult, melynek tagjai az alapító egyesület elnökén és ügyvezető alelnökén, valamint az Operaház igazgatóján kívül *Zathureczky* Ede, a Zeneművészeti Főiskola főigazgatója, *Ferencsik* János, az Operaház karmestere, *Kókay* Rezső dr., a Zeneművészeti Főiskola tanára, *Oláh* Gusztáv, az Operaház főrendezője és *Weress* Sándor, a Zeneművészeti Főiskola tanára lettek.

A pályaművek felülbírálására a pályázati feltételeknek megfelelve, a bizottság kebelén belül alakítják meg a szakértőkből álló öttagú bizottságot, mely működését rövidesen megkezdi.

(*) **NÉMETHY ELLA** betegsége miatt műsorváltozás lesz az Operában és pénteken, május 19-én nem a „Tristan és Isolda" kerül színre, hanem bérletszünetben, 5 órai kezdettel a „Tannhäuser" .. adják elő. Kedden, május 23-án pedig a harmadik bérletsorozat utolsó előórai kezdettel a „Tannhäuser"-t adszerepel a műsoron.

Csütörtökön a Scalában:

SÁRGA KASZINÓ

Pár évvel ezelőtt a könyvpiac szép sikere volt *Nagymányi* Zoltán humoros regénye, a „*Sárga kaszinó*". A Lajthay-produkció filmet készített a mulatságos regényből, amelyet csütörtökön a Pergőképforgalmi Kft. mutat be a Scala filmszínházban. A filmbohózat meséje arról szól, milyen viszontagságos úton és mennyi bonyodalom után tud kiszabadulni egy fiatalember a bolondok házából, akit tévedésből szállítottak oda. A burleszk helyzetek sorozata a kacagtatásra és a gondtalan szórakozásra készített film, amely bővelkedik a meglepetésekben, a váratlan fordulatokban és a komikumban. *Szilassy* László játssza azt a fiatalembert, aki a kellemetlen és egyben mulatságos helyzetbe kerül, a fiatal és tehetséges *Szemere* Vera a partnere s vezetőszerepeket játszanak még mellettük a rádióból ismert kellemeshangú *Zádor* Mária, aki először szerepel filmen, továbbá *Pápay* Klára, *Makláry* Zoltán és *Toronyi* Imre.

Uray Tivadar — Ferencsik János tanítványa

Néhány nap óta *Uray* Tivadart a vezénylés művészetére tanítja a Hunniában *Ferencsik* János, Operaházunk kitűnő karnagya. *Uray* Tivadar hatalmas szimfónikus zenekart dirigál ugyanis a most készülő „*Vihar után*" című filmben, amelynek főszerepét mint világhírű karmester alakítja. Bár a zenekar valódi vezetője *Ferencsik* János, a gép előtt *Uray* Tivadar vezénylő pálcájára harsan fel a nagyszabású zenés filmen *Beethoven* Pastorál-jának magávalragadó zenéje. A halhatatlan zenemű több mint huszonöt filmbeállítása napokon át tartott. *Ferencsik* egyébként „tandíjat" sem kért a tanításért, *Daróczy* József, a rendező, azonban értékes ajándékkal lepte meg s felvételek végén. *Uray* mellett a készülő új film többi főszerepeit *Fényes* Alice, *Szabó* Sándor, *Ladomerszky* Margit, *Pethes* Sándor, *Kamarás* Gyula és *Tímár* Kató játsszák.

— *OPERAHÁZI VENDÉGJÁTÉKRA kapott meghívást Fehérpataky Ervin, a kolozsvári Nemzeti Színház operatársulatának kitűnő énekese. A vendégművész június 14-én lép fel a pesti Operaházban, amikor a „Bohémélet"-ben Collin szerepét énekli.*

Uj magyar orvosfilm: *Idegen utakon*

Az orvosi hivatás, emelkedettségének és tisztaságának szükségességét hangsulyozza ki a néhány nap mulva bemutatásra kerülő „*Idegen utakon*" című Iris-film. *Kopácsy* Margit történetének főhőse ugyanis egy hivatásáért lelkesedő fiatal orvosnő, akit a pénz és az anyagi jólét egy pillanatra megszédít és csak súlyos fordulatok után tud visszatérni igazi rendeltetéséhez. *Apáti* Imre rendezésében készült a problémafilm *Barabás* Pál forgatókönyve nyomán, a női főszerepet *Tolnay* Klári játssza és a gyermekkórházban, valamint a luxus szanatóriumban lepergő meséjű film többi szerepeiben *Szilassy* László, *Sulyok* Mária, *Mihályfi* Béla, *Abonyi* Géza, *Fáy* Béla és a sztárjelölt *Hertelendy* Hanna játsszák.

„Templomrombolók"

„*Templomrombolók*" címmel izgalmasan érdekes rövidfilmet tűzött műsorra az Uránia. Az angol terrorbombázók példátlanul vandál munkája vonul végig a filmen: a lerombolt kultúrértékek, templomok, múzeumok, könyvtárak, kórházak és tudományos intézetek füstölgő, lángoló és üszkös romjai, amelyek áldozatul estek a zsidó és néger repülőterrornak.

Megkezdődtek Erdélyi Mihály nyári operettjének próbái

Mint minden esztendőben, az idén sem múlik el a nyár *Erdélyi* Mihály operettje nélkül. A népszerű szerző-igazgató a multhoz hasonlóan elsőrangú szereplőgárdát toborzott nyári operettjének előadására. „*Cserebogár sárga cserebogár*" lesz a címe az új Erdélyi daljátéknak, amelynek primadonnaszerepében *Honthy* Hannát látjuk viszont. *Ajtay* Andorral most kötöttek megállapodást a férfifőszerep alakítására, a többi vezetőszerepekre pedig *Fejes* Teri, *Somogyi* Nusi, *Bilicsi* Tivadar és *Wesszely* Pál szerződött le. Az első próbákat már meg is tartották az Erzsébetvárosi Színházban. A bemutatót június első felében tervezik.

Szenzáció! Szenzáció!

Áprilisi tréfa

MARIA MERCADER
Bolondos vidám játék
A PÁTRIA új műsora
MÁTÓL

Ma a **HUNGÁRIA PARK**ban
Muráti, Vaszary, Kelemen Éva, Somogyi Nusi, Lengyel Gizi, Pethes Sándor, Pataky, Solthy, Kőváry, Kazal, Gerard Laboch.
Kezdete ½6-kor.

SZÍNHÁZ- és MOZIMŰSOR

JEGYRENDELŐ-TELEFONSZÁMOK:
Stádium-Corvin: 145-056
Stádium: 14-06-00
Kultúr: 18-99-99

DIJMENTES HÁZHOZSZÁLLÍTÁS

OPERAHÁZ szerda (½6): Az álarcosbál (IV. 14.) — **NEMZETI SZINHÁZ** (½6): Liliomfi (IV. 11). — **VIGSZINHÁZ** (6): Naplemente előtt. — **MAGYAR MŰVELŐDÉS HÁZA**: Péntekig nincs előadás. — **UJ MAGYAR SZINHÁZ** (5): Őfelsége, a mama. — **FŐVÁROSI OPERETTSZINHÁZ** kedd (½6): Luxemburg grófja. — **ANDRÁSSY SZINHÁZ** (6): A pénz nem boldogít. **VIDÁM SZINHÁZ** (6): Varjúfészek. — **NEMZETI BÁBJÁTÉK SZINHÁZ** (6): Angyalt vettem feleségül.

BEMUTATÓ MOZIK:

ÁTRIUM (Tel.: 15-30-34. 15-40-21.) ¼4, ½6, ½8. Sz. V. és Ü. ½2 órakor is. Lejtőn. Híradók.
BELVÁROSI HÍRADÓ (Tel.: 181-244.) Éneklő Németország. (Kultúrfilm.) — Rajzos híradó Berlinről. Magyar-, Ufa- és Európa-híradók. Folytatólagos egyórás előadások 10—21 óráig.
CORVIN (Tel.: 133-988, 339-384.) ½3, ¾5, 7-kor. Jud Süss. V., Ü. 11-kor is.
DEÁK (Tel.: 121-343., 125-952.) 3, 5, 7. Sz. 1-kor, V., Ü. d. e. 11 és 1-kor is. Miből lesz a cserebogár? Biztonságos óvóhely.
FÓRUM (T.: 189-707, 189-543.) 3, 5, 7. Lejtőn. 2-ik hétre prolongálva. (Nézők részére modern óvóhely.)
HIRADÓ FILMSZINHÁZ (Tel.: 222-499.) Éneklő Németország. (Kultúrfilm.) — Rajzos híradó Berlinről. Magyar-, Ufa- és Európa-híradók. Folytatólagos egyórás előadások 9—21 óráig.
KAMARA (T.: 423-901.) 11, 1, 3, 5, 7. A látszat csal. (Modern, 500 személyes óvóhely.)
KASZINÓ (T.: 185-329, 383-102.) ¼4, ½6, ½8, Sz. ½2-kor is, V., Ü. d. e. 11, 1, d. u. ¼4, ½6, ½8-kor. Süss Mara házassága.
KORZÓ (T.: 18-28-18.) 3, 5, 7, Sz. 1-kor, V., Ü. 3-kor is. Szerelmi riadó.
NEMZETI APOLLO (T.: 222-002.) 3, 5, 7, Sz. 1, V., Ü. 11-kor is. Lejtő. (Modern 800 személyes óvóhely.)
OMNIA (T.: 130-125.) 3, 5, 7, Sz. 1-kor, V. 11 és 1-kor is. Nixi mindig bajt csinál. 2. hétre prolongálva.
PEST (Tel.: 221-222.) ½12, ½2, ¼4, ½6, ½8. Egy nap a világ. 5-ik hétre prolongálva.
RADIUS (T.: 122-098, 120-564.) ¼4, ½6, ½8. Sz. ½2, ¼4, ½6, ½8. V. Ü. 11, ¼4, ½6, ½8. Végzetes éjszaka. Híradó (Óvóhely van.)
SCALA (Tel.: 11-44-11.) ¼4 ½6 ½8-kor Sz., V., Ü. ½2-kor is. Szűts Mara házassága. 18-tól: Sárga kaszinó.
SZITTYA (Tel.: 111-140.) ¼4, ½6, ½8. Sz., V., ½2-kor is. Csodarepülő. 9-ik hétre prolongálva.
URÁNIA MOZGÓ (T.: 146-046.) 3, 5, ½8. V., Ü. 11-kor is. Muzsikál a mult. Templom rombolók.

MÁSODHETES MOZIK:

ADRIA (Margit körút 5/b. T.: 353-707.) 3, 5, 7, V., Ü. 11, 1-kor is. Lajla.
ANDRÁSSY (T.: 12-41-27. ¼4, ½6, ½8. V., Ü. 11, ½2-kor is. Komédiások.
DUNA (T.: 111-994.) 3, 5, 7. V., Ü. 1-kor is. Csintalan asszonyok.
BAROSS (3, 5, 7 órakor V. 11-kor is. Hivatása orvos. 18-tól: Sziámi macska.
BARLANG (T.: 422-732.) ½2, ¼4, ½6, ½8. Muki.
BUDAI APOLLO (T.: 351-500.) ¼4, ½6, ½8, V. ½2-kor is. Kettesben.
CAPITOL (Tel.: 134-337.) 1, 3, 5, 7-kor. Muki. 2-ik hétre prolongálva. V. d. e. 11-kor is.
CSABA (Tel.: 146-040.) 3, 5, 7, V. 11 és 1-kor is. Csődöt mond a tudomány.
DAMJANICH (T.: 425-644.) ¼4, ½6, ½8. V., Ü. 11 és ½2-kor is. Lajla.
ERZSÉBET (T.: 222-401.) 11, 1, 3, 5, 7. Potyautas. 2-ik hétre prolongálva.
HOMÉROS (T.: 496-178.) ¼4, ½6, ½8. V., Ü. ½2-től. Botrány. Világhíradók.
IPOLY (T.: 292-626) ¼4, ½6, ½8. H. ½2 órakor is. V., Ü. 11. ½2 órakor is. Felejts, ha tudsz. 18-tól: Régi szép idők. 18-án d. e. 11-kor is.
JÓZSEFVÁROSI (T.: 131-316.) 3, 5, 7. V., Ü. 1-kor is. Kettesben.
MESEVÁR (Tel.: 114-502.) ¼4, ½6, ½8. Sz. V. ½2-kor is. Tengerparti randevú.
NYUGAT (T.: 121-022.) ¼4, ½6, ½8. Sz. ½2, V., Ü. 11 és ½2. Megbélyegzett asszony.
OTTHON (T.: 146-447.) ¼4, ½6, ½8. V. ½2-kor is. Kadétszerelem.
PALOTA (T.: 15-66-05.) ¼4, ½6, ½8. V. ½-kor is. Akkor.
PÁTRIA (T.: 145-673.) 10, ¾12, ½2, ¼4, ½6, ½8, Sz. 11, ¾2, ¼4, ½6, ½8-kor. Ketten a tengeren. 2-ik hétre prolongálva.
PETŐFI (T.: 428-478.) 3, 5, 7. V., Ü. 1, 3, 5, 7. Kettesben.
RÁKÓCZI (Tel.: 426-326.) 11, 1, 3, 5, 7. Kettesben.
SZÉKELY (T.: 226-425.) ½2, ¼4, ½6, ½8, ¾12. Lajla.
TINÓDI (T.: 225-602.) ¼4, ½6, ½8. Sz. ½2. V., Ü. 11, ½2-kor is. Kettesben.
TISZA ELDORÁDÓ (T.: 133-171.) ¼4, ½6, ½8-kor. V., Ü. ½2-kor is. Tilos a szerelem.
TOLDI (T.: 224-443.) 10, ¾12, ½2, ¼4, ½6, 7. Pénz beszél. V., Ü. 11, 1, 3, 5, 7 órakor. 18-tól: Sziámi macska.
TURÁN (T.: 120-003.) ½2, ¼4, ½6, ½8. V. d. e. 11-kor is. Kijózanul az öreg szív.
UGOCSA (T.: 15-44-22.) ¼4, ½6, ½8. V. ½2-kor is. Megálmodtalak. Híradó.
UJBUDA (Tel.: 268-999.) ½4, ½6, ½8. V., Ü. ½-kor is. Alfa tau.
ZUGLÓI (T.: 297-093.) ½2, ¼4, ½6, ½8. V., Ü. ¼12-kor is. Hivatása orvos.

A legbűbájosabb német vígjáték
Asszonyfurfang
Paula Wessely, Hermann Thimmig, Attila Hörbiger
Holnaptól a **BARLANGBAN**

Páratlanul érdekes, lenyűgöző filmóriás:
LEJTŐN
SZILÁGYI-SZABÓ, TIMÁR, GREGUSS, FAY
Nemzeti Apolló + Szittya
Mától: ÁTRIUM is!

Az utolsó évek legtökéletesebb olasz filmvígjátéka
Mesél az élet
Kizárólag
CSABA

Szipokázó humorú, tiroli vígjáték
Hozományvadász
MESEVÁR
Előadások kezdete: hk.: ¼4, ½6, ½8, vasár- és ünnepnap: ½2-kor is.

A rendőri felügyelet alá helyezett Karádi azt kérte, hogy Pest környékén élhessen visszavonultan a világtól

Kéréséről később dönt a rendőrség

Karádi Katalint kedden délben **rendőri felügyelet alá helyezte a rendőrség.**

Legutóbb hetekig őrizetben volt, egy folyamatos üggyel kapcsolatban hallgatták ki a rendőrségen, majd más helyeken is, azután szabadlábra került. Erre ismét működésbe lépett az a reklámhálózat, amely körülvette Karádit és elhíreszlelték, *hogy újból visszatér a felvevőgép elé, filmjeit ismét forgalombahozhatják, mintha mi sem történt volna.* A rendőrség felfigyelt ezekre a jelensségekre.

Kedden délelőtt detektív jelent meg Karádi Katalin Kaas Ivor-u. 9. számú ház első emeletén lévő lakásán és közölte a meglepett művésznővel a főkapitány utasítását, hogy azonnal öltözzön fel és

kövesse a detektívet a főkapitányságra.

A déli órákban egy autó állt meg a főkapitányági kapu előtt, amelyből Karádi szállt ki a detektív kíséretében. Felsiettek az első emeletre, ahol

Petrányi György főkapitány elé vezették.

A főkapitány

közölte Karádival, hogy rendőri felügyelet alá helyezte

és a döntést a Mosonyi-utcában, a toloncházban hirdetik ki.

Karádit a detektív taxin kivitte a toloncházba, ahol a toloncház vezetője közölte vele, hogy

különböző ügyei miatt szükségessé vált, hogy ugyanolyan elbírálás alá kerüljön, mint azok a nők, akik könnyelmű viselkedésükkel megbotránkoztatják a dolgozó emberek társadalmát.

Előkerültek a régi Karádi akták is. Először a zsidótörvény kijátszása miatt került Karádi a rendőri büntető bíró elé. Első és másodfokon akkoron *5000 pengőre ítélték*, de harmadfokon *megsemmisítették az ítéletet.* Egyidőben

felhajtója volt a Délibáb-utcai titkos rulett-klubnak is.

A zsidó származású *báró Skerlecz* Ivánné, a volt horvát bán feleségének fényűzően berendezett palotájában jöttek össze a gazdag pesti zsidók és aranyifjak éjszakánként, ahol 10—20.000 pengős tételekben folyt a játék. A pénzes embereket, könnyelmű, léha ifjakat és gazdag öreg zsidókat

Karádi „sleppelte" és búsásan keresett itt is.

Egy napon a rendőrség rajtaütött a titkos rulett-barlangon, az egész társaságot előállították a főkapitányságra. A csavargóbíróság, amely a toloncházban működik, ebből az ügyből kifolyólag báró Skerlecz Ivánnét pénzbüntetésre ítélte, a játékosok nagyrészét ugyancsak elítélték és

Karádit is beidézték a csavargóbírósági tárgyalásra.

ő azonban nem jelent meg, mire büntetőparancsot kézbesítettek a lakására. *A büntetést kifizette.* Ez volt utolsóelőtti szereplése a toloncházban. Amikor kihirdették a rendőri felügyelet alá helyezést, Karádi egy kéréssel állott elő:

— Arra kérem az urakat, — fordult a rendőrtisztekhez, — engedjék meg, hogy

Pest környékén bérelhessek egy villát és ott éljek teljesen visszavonultan, elzárkózva a világtól,

mert nagyon röstellem azt, hogy minden héten ide kijöjjek a toloncházba és együtt jelentkezzem azokkal a különféle foglalkozású nőkkel, akiknek ugyancsak jelentkezniök kell.

A rendőrtisztek közölték Karádival, hogy *ebben az ügyben majd később döntenek*, de valószínűleg nem hagyhatja el a főváros területét, mert akiket rendőri felügyelet alá helyeznek, ha egy-két napra el is utaznak, akkor is engedély kell és jelentkezniök kell kisebb helyen a bírónál, nagyobb helyen a szolgabírónál, vagy az illető város rendőrhatóságánál.

A bombakárosultakért

Az angolszász bombázások károsultjainak anyagi megsegítésére indított gyűjtésünk az áldozatkész magyar közönség körében nap-nap után újabb és újabb visszhangra talál. Ez az adakozás a legszebb bizonyítéka annak, hogy a magyar nép a rendkívül komoly idők veszélyóráiban összetart és a segítségre szorulók támogatására siet. Gyűjtésünk eredményè már meghaladja a 150.000 pengőt. Bérházak lakói, vállalatok személyzete, munkáscsoportok adják össze jószívű adományaikat és, mint lapunk olvasói, beküldik szerkesztőségünkbe, hogy juttassuk el a rászorultaknak. A legmeghatóbbak azok az adakozások, amelyek egy-egy óvóhely felszentelése alkalmából gyűlnek össze. A Futó-utca 10. sz., Dankó-utca 30. sz., Dessewffy-utca 40. sz., Zsigmond király-utca 14. sz., Kelety Károly-utca 8. sz. és Cserhát-utca 5. számú házakban elkészült új óvóhelyek felszentelésekor az egymásrautaltság érzése legelőször is a kibombázott családok anyagi megsegítésében nyilvánult meg. A legutóbbi napokban beküldött adományokat az alábbiakban nyugtázzuk:

Benes József m. kir. tanácsos	3.000.— „
Universum szállítmányozás	2.500.— „
Práter-u. 63. sz. ház lakói (házparancsnok gyűjtése)	341.70 „
Vasutasok Jótékonysági Országos Egyesülete	300.— „
Kelety Károly-u. 8. ház lakói óvóhely felszent. alkalm.	227.50 „
Zsigmond király-útja 14. sz. ház lakói óvóhely felsz.	226.— „
Futó-utca 10. sz. ház lakói óvóhely felsz. alkalm.	222.— „
Mecset-utca 10. számú ház lakói	167.— „
József-telepi bányamunkások, Salgótarján	148.10 „
Szpaszov Jánosné, Budapest	135.85 „
Kocsárdy Dénes „Merrefelé" c. cikkének rádió-jogdíja	132.70 „
Garay-tér 14. számú ház lakói	105.— „
Idős Weinwurm Antal cég és személyzete	90.— „
Cserhát-utca 5. számú ház lakói óvóhely felsz. alkalm.	88.— „
Dankó-utca 30. számú ház lakói óvóhely felsz. alkalm.	79.— „
Dessewffy-utca 40.sz. ház lakói óvóhely felsz. alkalm.	73.— „
B. Gy., Budapest	50.— „
Vitéz Kozma József, Inárcs	40.40 „
Gelencsér Sándor és Neje, dr. Nagy Zoltánné	30.— „
Bischitzky Sándor, Budapest	20.— „
Összesen:	7.976.25 P
A legutóbb kimutatott gyűjtési összeg	144.117.60 „
Eddigi gyűjtésünk a mai napig összesen	**152.093.85 P**

A NAGY KALAND

HOGYAN AKARNAK PARTRASZÁLLNI AZ ANGOLSZÁSZOK?

II.

A londoni inváziós főhadiszállásán kínosan ügyelnek arra, hogy az ellenfél kémei ne tudhassanak meg féltve őrzött katonai titkokat és ne juthassanak birtokába olyan adatoknak, amelyek az invázióra összevont csapatok létszámára és elhelyezkedésére, továbbá a partraszállító flotta összetételére és egyes egységeire, valamint magára az előzönlési haditervre vonatkoznak. A nagy óvatosságra jellemző, mulatságos esetre hívja fel ezzel kapcsolatban a figyelmet a svéd Nya Dagligdt Allehanda egyik legutóbbi száma.

Azt írja a stockholmi lap, hogy *Londonban még a főhadiszállás tanácsosszonyait is különleges rendszabályoknak vetik alá, ha bevagy kilépnek Eisenhower vezérkarának irodáiból!* Csakis kellően lekontrolált takarítónőket szerződtetnek, akiket tökéletes hallgatásra esketnek meg s a legszigorúbban ellenőrzik őket még magánéletükben is. Mindannyiszor lefényképezik őket, valahányszor megérkeznek munkára a főhadiszállás épületébe s mindenütt fel kell mutatniuk iratukat, igazolványukat, ahová csak belépnek. Ennek ellenére a külföld mégis sok olyan dologról értesül, amit Eisenhowerék szigorúan titokban akarnak tartani...

Az inváziós flotta titkai

Idetartozik mindjárt *az inváziós flotta kérdése.* Jól tudjuk, hogy a partraszálláshoz a szárazföldi csapatok átszállítására *kellő számú és megfelelő hajótérre van szükség.* Nem elég azonban a hajótér, hanem különleges típusú partraszállító bárkák, csónakok, tankhajók és ú. n. csónakanyahajók ezreire van szükség, hogy a hadműveletet gyorsan, rajtaütésszerűen, sok helyen és egyöntetűen lehessen végrehajtani, mert másképpen a siker kevés kilátásával operálhat a támadó fél. Angliában és főleg az Egyesült Államokban már hosszabb idő óta folyik *a sajátosan inváziós célokra megtervezett hajóegységek gyártása;* belőlük már igen sokat vontak össze az egyes déli és délkeleti brit kikötőkben, ahol a legrigorózusabban őrzik azokat a kíváncsi szemek elől és akárcsak a terveket és modelleket a főhadiszállás irodáiban, a kikötőkben sem lehet megközelíteni őket.

Ez az elmélet. A valóság azonban az, hogy minden *hétpecsétes titkolódzás ellenére is a külföldön már sokat beszélnek a különféle inváziós egységekről.* Az *Exchange* egyik londoni munkatársának legutóbb sikerült érdekes részleteket megtudnia, *milyen hajók és hajótípusok állnak rendelkezésére* a brit-amerikai hadvezetőségnek a nagy vállalkozás lebonyolítására. *Az első hullámban nem nagy csapatszállító hajók indulnának majd, amelyek fedélzetükön ezer és ezer katonát szállíthatnak az európai partvidékre, hanem az úgynevezett inváziós csónakok, partraszállító hajók és csónakanyahajók, amelyek a rohamkülönítményeket, páncéltörő csapatokat és az áttöréshez szükséges harckocsikat, különleges lövegeket visszük a rendeltetési helyre.*

Indiszkréció folytán ma *már csaknem valamennyi hajótípust ismerik* a katonai szakértők. A legfontosabb hajófajta az Exchange szerint az inváziós flottában (Landing Craft vagy röviditve L. C.) az *L. C. T.*, amely mindössze 350 tonnatartalmú, 70 méter hosszú és 12 méter széles páncélozott csónak, könnyű fegyverzettel és alig 10—12 fönyi személyzettel. Nagyobbszámú harckocsit visz fedélzetén (leggyakrabban 7—8-at) s *minthogy a vízszint alá körülbelül egy méterrel merül, könnyen megközelítheti a partot.* A 250 tonnás és mintegy 50 méter hosszú *L. C. F.*-típus, amely angol és amerikai hajóépítő mérnökök közös erőfeszítésének gyümölcse, nem harci eszközöket tesz partra, hanem katonákat — mintegy 250 embert — tud szállítani. Gyorsmozgású jármű, amelyből az angolszász hajógyárak már igen nagy mennyiséget gyártottak.

Mik azok a „csónakanyahajók"?

Még nagyobb számban készültek és készülnek az L. C. A.-nak nevezett inváziós járművek, az úgynevezett rohamcsónakok, amelyek igen nagy sebességgel közlekednek és különféle páncélтörő berendezéssel és eszközökkel rendelkeznek. Legénységüket erősen páncélozott óvóállások védik a parti ütegek tüzétől. Igen fontos szerepük van a partvédelem leküzdésében s a mögöttük jövő csapatszállító sajkák és bárkák útjának szabaddátételében. Egy másik hajótípus az L. C. S., amely 30—40 embert visz fedélzetén és elsősorban az ú. n. kommandó-csapatok partraszállásához szolgál. Fontos feladatuk lesz az M. T. B.-nek nevezett "inváziós rohamcsónakoknak is, amelyeket a legtalálóbban a partraszálló csapatok „tábori tüzérségének" hívhatnának.

Az M. T. B.-k nem szállítanak katonákat, hanem kizárólag a partok mentén való operálásra hivatottak. Sohasem egyedülállóan működnek, hanem vagy rajban (hat tüzércsónak alkot egy rajt, három raj pedig egy flottilát), vagy pedig flottilában. Az utóbbi esetben a kis hajóegységek különböző feladatokat látnak el: némelyek tüzérségül szolgálnak, mások a parti vizek elködösítését végzik, ismét mások magának a partnak az elködösítését hajtják végre. Mindössze 3—5 ember teljesít szolgálatot rajtuk. Rendkívül mozgékony járművek, amelyeket igen nehéz eltalálni.

Ezeken a hajóegységeken kívül még jóval kisebb csónakok ezreit is alkalmazzák, ezeket azonban ú. n. „csónakanyahajók" viszik a szárazföld felé s csak akkor bocsátják útjukra, amikor már megközelítették a parti sávot. Az anyahajók nagyrésze tengerjáró gőzös és teherszállító hajó volt, amelyeket erre az alkalomra alakítottak át. Némelyik 20—30 csónakot is tud fedélzetén vinni a szükséges katonasággal egyetemben. Jól fel vannak szerelve légelhárító fegyverekkel s így védekezni tudnak az ellenfél összpontosított légitámadásai ellen is.

Az angolszászok roppant büszkék az ú. n. kétéltű járműveikre, amelyek tengeren és szárazföldön egyaránt tudnak mozogni: úszva 10—12 kilométeres, szárazföldön pedig 36—38 kilométeres sebességgel közlekednek. A hatméteres, két és féltonnás „alligátorok" 25 embert tudnak szállítani s nagy előnyük, hogy a parthoz érve, legénységüknek nem kell kiszállniuk, hanem a jármű, most már mint autó folytathatja útját. Védelemre azonban nem sok lehetőségük van, a kocsik nyitlak és csupán könnyű páncélzattal rendelkeznek. Kétéltű kocsikat már a csendesóceáni harcokban és a sziciliai partraszállásnál is használták az amerikaiak, de akkor nem igen váltak be; a nyugateurópai partraszállásra azonban már nagymértékben tökéletesítették a korábbi típusokat.

A nagy probléma: a légifölény!...

Az inváziós hadműveletek megindításához a londoni főhadiszállás hatalmas tömegű hajót vont össze a déli és délkeleti, továbbá az Irország felé néző kikötőkben, amelyekhez egyre és egyre több új hajó csatlakozik a birodalom minden részéből. *A nagy csapatszállítók mellett igen sok romboló, cirkáló, csatahajó és repülőgépanyahajó is horgonyoz az északnyugati kikötőkben, továbbá Firth of Forthban és az északamerikai hajógyülekező helyeken:* ezek mind csak parancsra várnak, hogy résztvegyenek a partraszállási műveletekben és támogassák az előzönlési kísérletet.

Ütőképes és nagy fölényben lévő légiflotta nélkül azonban hiába állítanák csatarendbe a legnagyobb tömegű harci és szállítóhajóhadat is: az inváziós tökéletes kudarcra lenne kárhoztatva! Ezért Eisenhower és munkatársai mindent elkövettek, hogy *óriási mennyiségű repülőgépet összpontosítsanak a brit szigetországban.* Ez persze nem volt egyszerű feladat, akármilyen iramban dolgoztak is az amerikai repülőgépgyárak. Elsősorban — és ez volt az egyik legfontosabb kérdés! — elegendő mennyiségű repülőtérről és hangárról kellett gondoskodni. A brit légügyi miniszter csak a napokban jelentette ki egy zártkörű beszámolón, hogy *negyedmillió acrenyi területre volt szükség új repülőterek építésére és mintegy 500 repülőgépcsarnokot emeltek az angol és amerikai légierő kötelékeinek.*

Ezt azonban még mindig elégtelennek tartják, mert félnek attól, hogy a nagy vállalkozás pillanatában nem tudják majd biztosítani a szükséges légifölényt. Brit szakértők szerint *Németország repülőgépgyártását az állandó bombázások sem voltak képesek észrevehetően meggyengíteni,* viszont az is tény, hogy a németek erősen takarékoskodnak repülőgépparkjukkal. Hol vannak tehát Hitler gépei? — teszik fel a kérdést Nagybritanniában. A szakemberek azt felelik erre, hogy — tartalékban!

Az angolszászok nem ismerik a német repülőgépipar mai kapacitását, de joggal feltételezik, hogy *a birodalomnak azt jelentékenyen növelnie sikerült.* Aggódnak tehát, hogy légifölényüket a döntő órában nem tudják majd kellő mértékben kibontakoztatni. Ezért az állandó erőfeszítések, hogy minél nagyobb légierőt gyüjtsenek össze a brit anyaországban. Persze az egyre hevesebb légivállalkozások jelentékenyen apasztják a rendelkezésre álló légiparkot, de ezt egyelőre az amerikai szállítások úgy-ahogy ellensúlyozzák...

Cs. B.

(Folytatjuk.)

Shinwell szerint Angliára „borzasztó" napok várnak

Genf, május 17.

Shinwell munkáspárti képviselő a Daily Mail szerint kijelentette, hogy Angliára még „borzasztó" napok várnak. Csak fáradságos, kemény munka állíthatja ismét talpra Angliát és hozhatja vissza azt az életszínvonalat, amelyet az ország a háborúban elvesztett. (MTI)

18-án, áldozócsütörtökön
az ALSÓMARGITSZIGETI
CASINO
megnyílik
Szigeti uzsonna — Korai vacsora
Robisz Emil zenekara Telefon 122—084 128—211

Avédik Félix

Figurális cementrajzok
a Független Művészek
Társasága kiállításán,
Nemzeti Szalon 1929
okt.

Svedik Félix

Nemzeti Szalon

A v é d i k F é l i x.

1929. Független művészek kiáll. – Nemzeti Szalon

Önarckép, ~~xxixxxx~~ szénr.
Öltözködésközben, ceruzar.
Akt tanulmány, ceruzar.
Munkaután, ceruzar.

Akt tanulmány, ceruzar.

Ávedik Félix

arch. regr.

Lex magy Társ

2. tábl.

Csongrá

Csomorkány, temp
Ecsér, templomron
Fábián-Sebestyén,
Hódmező-Vásárhe
rom. (10
ismeretes.)
Pusztaszer, templ
Szeged, ferenczieк
Kulturpalota
Várrom.
Szőllősi sáncz. (?)
Tápé, templom.

Ávedik Félix

lásd

Lex Magy Társ

~~[illegible]~~ 22. b. l.

Duna VI. 75.

Arvedik Félix

élet-kép

Gellért

29, 30. l.

Felelős kiadó: Mészáros József. — 5267. Franklin-Társulat nyomdája: vitéz Litvay Ödön.

KARÁCSONYI KÖNYVKIÁLLÍTÁS

Budapest, IV., Reáltanoda-utca 5. szám alatt

—

KIÁLLÍTÁSI CSOPORTOK:

1. Hogyan készül a könyv?
2. Nagymagyarország az irodalom tükrében
3. Magyar Pantheon
4. Új magyar irodalom
5. Nobel-díjasok
6. Sport — utazás — kaland
7. Nagy mulattatók
8. Gyermekkönyvek és ifjúsági iratok
9. Németek, olaszok, finnek
10. A nagyvilág híres könyvei

Avédik Félix

Öltözködés Erzben

Munka után c.

képei repr.

Rát Str 113. l.

ÚJ
ERDÉLYI
IRÁSOK

Avédik Félix dr

Laid

Ki-kiadó? 30. l.

NYOMTATVÁNY

Budapest

ürmak

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
és
A MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

tisztelettel meghívja

L. VAN PUYVELDE

a belga művészeti múzeumok igazgatójának,
liègei egyetemi tanárnak

folyó hó 28-án (csütörtökön) délután ½6 órakor
a Magyar Tudományos Akadémia előadótermében

Rubens et l'influence italienne

címmel tartandó előadására.

(Vetített képekkel)

GEREVICH TIBOR
az Orsz. Magy. Régészeti és
Művészettört. Társulat elnöke

FABINYI TIHAMÉR
a Magyar-Olasz Társaság
elnöke

Avenarius
budai festo

wed

Schams Ofen

386 d.

Avedik Félix festőművész

Tabán

Jubileumi kiállitás tárgymutatója.Műcsarnok.1934.

ÁVÉDIK FÉLIX

Arcképtanulmány. Szénrajz.

KMTárs. 1938. őszi tárl. kat. 17.oldal

MDK

Avedik Felix dr.

Művével résztvett a kiállitáson.

KmTárs. 1943. márc. - ápr. tav. kiáll.
Kiállitó művészek névsora. 23.lap

Avédik Félix MDK

Alice, szines kréta

Mücsarnok 1934 téli kiállitás

MDK

MDK

Avedik Felix, festö

Akt. Ceruzarajz.
Öregember. "

OMKT.-Mücsarnok. IV.Nemzeti Képzömüv. Kiáll.
BP.1937.ápr. 29.-jun.20. Kat. 13.1.

MDK

Avedik Félix

F.T.Z.-né arcképe. Rajz.

Tavaszi Tárlat. 1940. ápr.-máj. 22.l.
Mücs.

Ayuda Felix

P.T.Z.-de arcabje. Maja.

MDK

Avedik Félix

Édesanyám, ceruzarajz.

Téli Kiállitás. Mics. 1935. nov.
27.1.

M.D.K.

Avedik Félix dr. budapesti bünt.járásbiróság elnöke

Állandó kiállitója volt a Műcsarnoknak és a Nemzeti Szalonnak. A kiállitasokon grafikáival és akvarelljeivel szerepelt.

Koncz K.irja: A nagytekintet igazságszolgaltatás magánélete.

Nemzeti Ujság,1934.dec.25. 10.l.

MDK

dr. Avedik Félix festő

KMTára 1938. nov. őszi tárl. Műcs. 32 l.

Ávedik Félix MDK

Arcképtanulmány, szénrajz

Mücsarnok 1938 Őszi tárlat

MDK

MDK

Avédik Félix

Balaton mentén

Tavaszi Tárlat. 1940 ápr.-máj. 6.l.
Mücs.

MDK

Avedik Félix

Salzburg, ceruzarajz.

Téli Kiállitás. Mics. 1935. nov.
27.1.

Svedin Felix

Salzburg, Germania.

27.1.

Avedik Félix

MDK

Akt, ceruzarajz

Műcsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

Avedik Félix

MDK

Alkony a Dunán

Műcsarnok 1937 Téli kiállitás

Avedik Félix MDK

Öregember, ceruzarajz

Mücsarnok 1937 IV. Tavaszi Képzőm. Kiáll.

Avédik Félix MDK

Anyám, ceruza

Műcsarnok 1943 tavaszi kiállitás

Avédik Félix

MDK

Tamáska, rajz

Félixke, rajz

Műcsarnok 1943 tavaszi kiállítás

Avedik Félix

F.T.Z.-né arcképe, rajz

Nicsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Avédik Félix MDK

Balaton mentén

Mücsarnok 194o Tavaszi tárlat

Avedik Félix

MDK

Feleségem, szines kréta

Édesanyám, ceruzarajz

Műcsarnok 1941 Arcképkiállitás

Avedik Félix

Szerepel a Műcsarnok Féli

tárlatán

Magyarság 1937 I. 23

Avšdik Félix

MDK

Taormina, ceruzarajz

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Avedik Félix MDK

Édesanyám, ceruzarajz

Műcsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll.

Avedik Félix MDK

Salzburg, ceruzarajz

Mücsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll

Avédik Félix

Alkotásaival szerepelt a Független Művészek Társasága tárlatán.

P.H.930.X.5.

Avedik Félix

festőművész

Téli tájat - Hócsarnokban - képével szerepel.

Finom ceruzarajzok

Pesti Hirlap
1935.VI.16.

Avedik

Grafikáival

.....

szerepelt a Független Művészek Társ.-nak kiáll.-án.

8.O.U.930.X.5.

Avedik Felix

Független Művészek Társaságának kiállításain a Nemzeti Szalonban rajzai szerepeltek.

NM.929.X.13.

ÁVÉDIK FÉLIX

Önarckép. Ceruzarajz.

KMTárs. 1938. őszi tárl. kat. 18.oldal

MDK

Avedik Félix
grafikai műve:

Taormina. Ceruzarajz.

Az Orsz. Magy. Képzőm. Társ. jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója. 1936. máj-jun. 23.1.

Avedik Félix MDK

Tabán,

Műcsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

Avédik Félix

Reflexlex 119. l.

Élekt. arck.

u.o. 430. l.

Avedik Félix

életrajz

lásd

Katonai magyállam

325, 326 l.

- Avedik Félix festő
Hieronymi út 36. Műcsarnok

Első kiállítás
1934. téli kiáll. 173.
1934. dec. – 1935. jan. M. Képrőm. Egyes. 40. é. jub. kiáll. XI. 10.
1935. téli kiáll. 315, 322.
1936. máj. – jún. 75. é. jub. kiáll. 353 sz.
1937. jan. – márc. téli kiáll. 571.
1938. nov. – dec. őszi tárl. 197, 199.
1941. nov. arckép kiáll. 258, 262, 263

Juhász István, múzeumi őrség

IX. 123.

Ávédik Félix

l.

Ransnéprirod

2. l.

Avedik Félix

Mucsarnok

1943. marc-apr tav.
kidll.
142, 144, 159

venniök külső szakembereknek is, esetleg olyanoknak, akik más kérdésben a tanfolyamnak hallgatói. Az egyetem azzal, hogy szóhoz engedi őket, elismeri a mondanivalójuk jelentőségét, bár nem mondja, hogy azzal azonosítja magát. De utat nyit, teret ad, lehetőséget biztosít s ezzel a fejlődést segíti. Nem hallgatom el: még azzal is, hogy így az egyetem önmagát önbírálatra serkenti.

Az egyetemi oktatás és az eleven élet összefonódását, kölcsönös megtermékenyülését jelenti minden jól rendezett továbbképzés.

4. A továbbképzésnek minden intézménye művelődéspolitikai érdeklődést érdemel, mert művelődéspolitikai szerepe van. Ezért elejétől kezdve figyeltünk a Mérnöki Továbbképző Intézetre olyanok is, akik nem vagyunk szakszerűen érdekeltek. Ez a magyarázata annak, hogy a most folyó évben — bár hivatalos közöm nincsen hozzá — nagy érdeklődéssel kísértem az Intézet munkásságát. E megfigyelés alapján legyen szabad kifejeznem az örömömet azon, hogy a Mérnöki Továbbképző

Aovább

~~Abódi Nagy Béla~~

~~Agrikola Lívia~~

~~András László~~

~~Andrássy Zoltán~~

~~Aradi Edvi Illés Jenő~~

~~Ács Géza Ferenc~~

Ávedik Félix

lásd.

Kolozsvári Műcsarnok. megrejtő kiáll.

Kat. 1943.

Exp. 19 4

Nm.

Va

augusz

rendel

Szenti

terhér

délyez

K. Elemér

1943. IX

36.547. — K. M

Arvedik Félix

lásd

Gulyás Magyarok

I. k. 930, 931. l.

Ávédik Felix

festő

l.

E. G. I. 591.

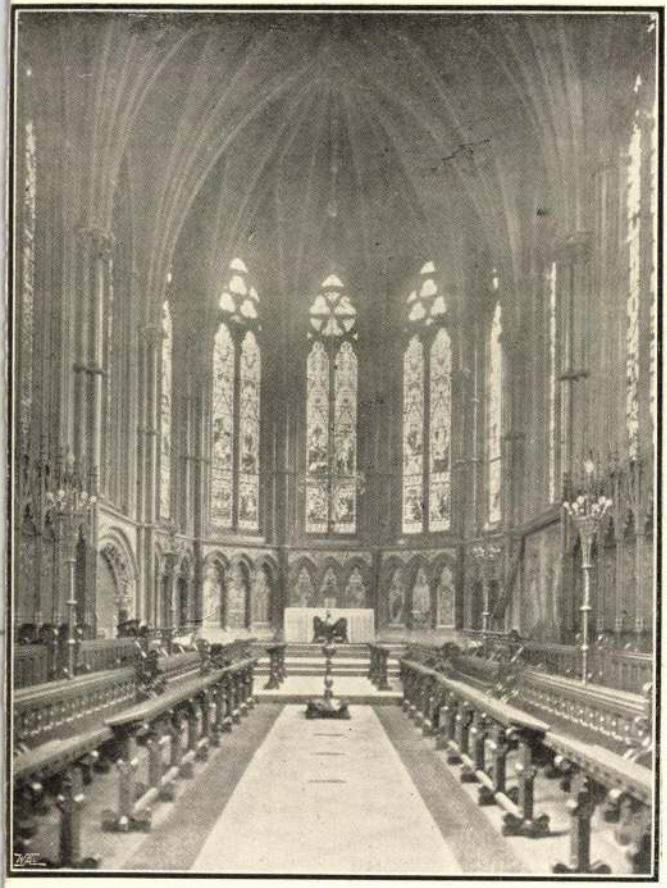

„Exeter College“ kápolnája Oxfordban.

t VII. nemzetközi építészkongresszus.

Az orosz kérdőjel

Irta: Báró Wesselényi Miklós

A Szovjetunió politikai és katonai helyzete, valamint eziránvú kapacitása a közvélemény túlnyomó többsége előtt ma is hatalmas kérdőjel. Bizonyos az, hogy *homály borítja mindazt, amit Oroszország katonai felkészültségéről, sőt külpolitikai irányvezetéséről tudunk.* Sőt az is bizonyos, hogy a Szovjet hivatalos urai saját jól felfogott érdekükben egyáltalán nem igyekeznek ezt a homályt eloszlatni, hanem ellenkezően, annak fokozására törekednek. Ez a titokzatosság az aktív diplomácia terén is igen érezteti hatását, hiszen Oroszország a különböző kormányok számára csak alig valamivel kisebb kérdőjel, mint bármilyen más laikus ember szemében. A Szovjet mesterien megrendezett kém- és kémelhárító szolgálata mellett, mely talán a legtökéletesebb a világon, a titkos utakon való tájékozódás sehol sem olyan nehéz, mint éppen Oroszországban. Az a döntő, illetve helyesebben, bár döntőnek beharangozott, de egyáltalán nem döntő szerep, melyet Oroszország a mult év szeptemberében lezajlott csehszlovák krízis idején játszott, a Szovjetunió nemzetközi politikai értékét és jelentőségét ismét az érdeklődés előterébe állította. Viszont ugyancsak fokozza az orosz probléma aktualitását az angol politika mostani erőfeszítése, mely a Szovjetuniót mindenáron az általa tervezett védelmi rendszerbe szeretné belekényszeríteni.

Mint minden más államnál, így a Szovjetuniónál is *a nemzetközi politikai kapacitás értékmérője egyenlő a külpolitikai helyzet és a katonai erő koefficiensével.* Ami az előbbit illeti, kétségtelennek tűnik, hogy bár Oroszország helyzete bonyolult, sőt némely vonatkozásban súlyos is, de azért *egyáltalán nem mondható előnytelennek.* A Szovjetunió az európai politika színpadán, mely még ma is a világpolitika gócpontjának tekintendő, intenzíven az 1930-as évek elején jelent meg. Ennek az aránylag késői szereplésnek indokai azonban igen érthetőek. Egyrészt uralmának első évtizedében a Szovjet túlságosan el volt foglalva belső bajaival és belső felépítésének munkájával, másrészt mindaddig míg Trockij s általa a »permanens forradalom« gondolata befolyást gyakorolt a Szovjet politikájára, a külpolitika is tökéletesen e gondolat szolgálatában állott. Trockij bukása után azonban a szovjet külpolitika bizonyos értelemben elpolgáriasodott, némely vonatkozásban visszatért régi imperialista alapelveihez, szóval polgári értelemben is világpolitikát csinált. Közben volt néhány viszonylagosan nyugodtabb év, de ez inkább csak azért nevezhető nyugodtnak, mert időközben Oroszország a Távol-Keleten folytatott igen élénk külpolitikai tevékenységet s ennek hullámai már csak nagyon letompulva érkeztek el Európába.

A helyzet azonban gyökeresen megváltozott akkor, midőn Németországban a nemzeti szocializmus jutott uralomra. E körülmény kényszerítette Franciaországot arra, hogy az új német hatalommal *modus vivendit* kereső lengyel szövetség helyébe a Szovjet személyében *új keleteurópai szövetségest kapcsoljon be saját biztonságát szolgáló szövetségi rendszerébe.* Ez a közeledési kísérlet Oroszországnak is igen kapóra jött, hiszen a Harmadik Birodalom megalakulásával *elvesztette egyetlen komoly európai támaszpontját.* Ilyen előzmények után jött létre *a szovjet-francia szerződés,* mely Oroszországot hosszabb szünet után ismét az európai politika aktív tényezőjévé avatta. Mert ez a szerződés nem csak két állam közt létrejött egyszerű politikai vagy katonai szövetség volt. Következményei sokkal mélyebben mutatkoztak. A francia szerződés ugyanis *a Szovjetunió számára a francia külpolitikai rendszerhez való hozzásimulást jelentette.* Igy magáévá kellett tegye a kollektív biztonság alapelvét s ezzel kapcsolatban, legalábbis bizonyos mértékig, mérsékelnie kellett külföldi propagandáját.

A kollektív biztonsági rendszer elfogadását a Népszövetségbe való belépés jelentette, a csehszlovák szerződéssel pedig elvállalta Franciaország különleges érdekeltségeinek védelmét is. Még fontosabbak voltak azonban e szerződés angol következményei. *Nem vitás, hogy a francia-angol együttműködés megingathatatlan.* Ennélfogva ha Oroszország együtt kívánt működni Franciaországgal, *alkalmazkodnia kellett az angol érdekekhez is.* Anglia és Oroszország pedig mindig ellenfelekként álltak egymással szemben. *Ez az ellentét ősi és az orosz terjeszkedés Indiát veszélyeztető dél felé haladó irányvonalának köszönhető.* Ez ellentétet a világháborús együttműködés csak intermezzoszerűen egészen rövid időre szakította meg. A francia-szovjet egyezmény azonban az előbb említett vonatkozásban újból ilyen együttműködést teremtett, mert hiszen egyik fő következménye éppen az orosz-angol közeledésben jelentkezett. Ennek hatása viszont napjainkig elsősorban a Távol-Keleten mutatkozott, ahol Oroszország Anglia oldalára állt, annál is inkább, mivel itt Japán személyében új, veszedelmes ellenfele támadt.

Az első csehszlovák krízist követő müncheni egyezmény, valamint Csehszlovákia nemrég bekövetkezett teljes megszünése több vonásban átalakította az európai politika arculatát s kétségtelen, *hogy a mostani kibontakozásban is Oroszország fontos szerepet fog játszani.* Már München után és most újból egyik fő kérdése a nemzetközi politikának, hogy a változott viszonyok következtében miként alakul a Szovjetunió és a nyugati hatalmak viszonya? A müncheni egyezmény után úgy tünt, hogy Franciaország levonva a kudarc végső következményeit, elejti a szovjet-szerződést. A békülést kereső müncheni politika azonban alig néhány hónap mulva kimult és Csehország annektálása aktív szövetségi politikára ösztönözte a Párizs—London tengelyt, melyben most *London vette át a kezdeményező és irányító szerepet.* A brit külpolitika pedig elsősorban a keleteurópai államok védelmi arcvonalba való szervezését tekinti feladatának. Beck londoni tárgyalásai, melynek végső következményei ma még nem állapíthatók meg teljes biztonsággal, szintén ezt a célt szolgálják.

Természetes tehát, hogy egy ilyen nagyvonalú elgondolásban a Párizs—London tengely a müncheni kudarc ellenére is ismét intenzíven szeretné bekapcsolni Oroszországot. Mert világos — angol felfogás szerint — hogy amiért szeptemberben a francia-orosz egyezmény nem működött jól, ez még nem ok arra, hogy más esetben ne működjék esetleg kifogástalanul, miután ma már tudjuk, hogy elsősorban *Franciaország volt az, amely nem óhajtott Cseh-Szlovákiával szemben fennáló szerződéses kötelezettségének eleget tenni.* A bekapcsolódási tárgyalások tehát folyamatban vannak, de ezek még távolról sem érkezhettek el befejezésükhöz. Nem szabad ugyanis elfelejteni, hogy a Szovjet ázsiai terjeszkedésének irányvonala továbbra is dél felé mutat és így *az Angliával való ellentét újból nagyon könnyen kirobbanhat, nem beszélve arról, hogy Oroszország az európai segítség ellenértékeként legmesszebbmenő támogatást kér a Párizs—London tengelytől a Távol-Keleten.* Ellentétek tehát bőven vannak, de pillanatnyilag az összetartozás érzése látszik a legerősebbnek s ezért mindenesetre számolni kell azzal, hogy a megegyezés Oroszország és a Párizs—London tengely között előbb-utóbb valamilyen formában létrejön és az sem lehet vitás, hogy bármilyen is legyen majd az illető egyezmény, az Oroszországnak jelentheti a nagyobb előnyt. Mindezekből kitűnik, hogy bár Oroszország helyzete kétségtelenül igen bonyolult, és ma még tisztázatlan is, azért végső eredményben nem mondható föltétlenül előnytelennek, mert külpolitikája több eshetőségre is felkészült. A kérdés mindenesetre az, hogy ezt a politikai felkészültséget mennyire támasztja alá a katonai erő súlya?

A *Szovjet katonai készültségéről* kellően ellenőrizhető pontossággal csak azokat az adatokat tudhatjuk, melyek a szovjet-kormány hivatalos kiadványaiban és a Népszövetség katonai évkönyvében megjelennek. Ezek szerint a szovjet-hadsereg békelétszáma egymillió kétszázezer ember. Nem vitás azonban, hogy háború esetén elvben e létszám tízszeresét lehetne fegyverbe szólítani. De mindenesetre csakis elvben, mert nagyon kétséges, hogy *a Szovjet mai zilált belső viszonyai között egy mozgósítás egyáltalában végre volna hajtható.* Természetesen itt nagy különbség van akkor, hogyha *támadó* vagy *védekező* háborúról van szó. Az utóbbi esetben a mozgósítás valószínűleg sikerrel járna, míg támadó hadjárat esetén ez már nagyon kétséges. A szovjet-vezetők azonban e körülménnyel alighanem tisztában vannak és ennek megfelelően rendezkedtek be. *Éppen ezért nem valószínű, hogy minden esetleges szerződés ellenére is, Oroszország bárki ellen támadó háborút indítana.* Nemcsak belső politikai viszonyai kényszerítik védelemre, de az ország mérhetetlen kiterjedése és földrajzi alkata is erre predesztinálja.

A másik körülmény, amivel a Szovjet vezetői számolnak, az úgynevezett decentralizált háború. Ennek megfelelően a távolkeleti hadsereg számára Transzbajkáliában külön ipartelepeket létesítettek, melyek tökéletes önellátásra képesek és ezáltal az önállóan operáló hadsereg akcióradiuszát és kapacitási értékét nagy mértékben megnövelték. Hasonló hadicélokat szolgáló ipari centrumok létesültek az esetleges többi harctereken, így a Kaukázusban, sőt a Murmanszk partvidékén is. Ennek ellenére a hadsereg technikai felkészültségéről biztosat nem lehet tudni, hogy azonban nem lebecsülendő, azt a mult nyáron lefolyt csang-ku-fengi incidens is megmutatta.

Az orosz szfinksz titkaira ma még csak következtetni lehet. Ezek a titkok súlyosak és fenyegetők, amelyeket sem lebecsülni, sem figyelemre nem méltatni nem lehet. Mert egy bizonyos. Bármilyen kormányforma van vagy lesz a jövőben Oroszországban, ez a földrész, már csak hatalmas kiterjedésénél fogva, a nemzetközi politikának mindig egyik döntő tényezője marad.

Épül, bővül, átalakul, de három hét mulva már nyitva áll a Budapesti Nemzetközi Vásár

Három hét mulva már javában áll a vásár a budapesti Városligetben. Addig még két esemény lesz, amely általános érdeklődésre számíthat a vásárlátogató közönség körében. Az egyiknek dátuma április 22, mert ennek a napnak hajnalától kezdve lép érvénybe a belföldi közönség számára is a vásárigazolvány alapján igénybevehető 50 százalékos utazási kedvezmény. A második esemény a vásár ünnepélyes megnyitása, amelyet április 28-ának délelőttjére tűztek ki.

A vásár nyitásig még hátralevő rövid néhány nap alatt a vásár területén természetesen felfokozott izgalmas munka folyik, teli érdekességgel, az utolsó pillanatban is még érvényesülést kereső friss ötlettel.

A végre teljes egészében magyarrá lett *Aggteleki barlang* turisztikai feltárásával most készültek el. Csak természetes, hogy az országnak ez a kincse is helyet kíván a vásár idegenforgalmi pavillonjában. Módosítani kell tehát a terveket, bővíteni, átrendezni, de ha az utolsó pillanatban is, végül mégis csak helyet fognak keríteni ennek a látványosságak is.

A *közös lengyel-magyar határral* kapcsolatban megindított gazdasági tárgyalások még nem fejeződtek be. Mégis számolni kell azzal, hogy az ebből adódó forgalmi és turisztikai lehetőségek propagandát várnak a vásártól. A megoldást itt is csak már kivitelezés alatt lévő tervek módosításával találhatja meg a rendezőség.

Kiderült, hogy a vásár első napján esedékes *építőanyagtőzsde* a visszacsatolt területek nagyszámú érdekeltje folytán már nem fér el az eddigi elhelyezésében. Most a termek egész sorát szabadítják fel a Gerbeaud-pavillonban, hogy a tőzsde forgalmát helyszüke ne zavarja.

Igen illetékes helyről arra figyelmeztették a vásár vezetőségét, hogy az ősi magyar gondolatot a *divatrevükben* is érvényre kell juttatni. A holnap ruhái mellett az elmúlt évszázadok magyar öltözékei is szerepelni fognak tehát a vásár divatbemutatóján. De krinolinnak több hely kell, az uszályt apród viszi. Át kell tehát méretezni az egész színpadot az öltözőkkel, ruhatárakkal egyetemben.

A *budapesti közművek* első nagy kiállításának hírére külföldi városépítő szakértők tömegével jelezték érkezésüket. Két szempontból is érdekli ez a vásárt. A főváros a mutatkozó érdeklődésre való tekintettel az eredeti elgondolásnál jóval gazdagabb, érdekesebb anyaggal vonul fel. De a sok látogatónak szélesebb járóhely is kell. Újból felvetődik tehát a probléma: több helyet teremteni, akár a régi elgondolás teljes felborítása árán.

Két hatalmas kiállítási csoport létrehozatala csak a jövő héten dönthető el végleg. Mindkettőnek megvalósítása országos érdek. Ha úgy fordul, helyet kell tehát teremteni akármi módon.

Hangsúlyozzuk, mindez csak néhány kiragadott példa. Kisebb-nagyobb változattal százával adódik most naponta a hasonló. És a vásár mégis el fog készülni idejében. Oly nagy rendben áll majd, mintha minden részét hónapokkal ezelőtt állapították volna meg, megmásíthatatlan végső módon. Harmonikus, művészi egységet fognak látni, kiegyensúlyozott szakmai beosztással, új, nagyranőtt vásárt, melynek minden része a biztos, nyugodt erőt sugározza.

Bútor Lukácsnál Dohány u. 30
Óriási választék. Fizetési kedvezmény

NAPI HÍREK

JÓ REGGELT!

Boldog húsvéti ünnepeket mindenkinek. A vadevezős vadevezzen, a turista énekelje, hogy milyen jó a dolga, a zöldvendéglős százasokat számoljon, a szinigazgató tegye ki a táblát, munkásember lógassa a lábát. Keep smiling.

Az amerikaiak szerint különben húsvét után a béke biztosítva lesz. Csak azt nem tudjuk: melyik húsvét után.

A nap legszomorúbb eseménye: A kanadai végrehajtók fele állástalan. Miért nem mind és miért nem nálunk?

Beszélgetés a kávéházban: »Olvasta? Megint milliókkal csökkent a svájci aranykészlet.« »Ne mondja, bár már az én aranykészletemről mondhatnám, hogy csökkent!«

A nap hőse viszont Mae West, aki a következő tízparancsolatot állította össze a férjes asszonyok számára: »1. Ne hagyd soha várakozni a drágát. 2. Ápold, ha beteg, s hallgass, ha ideges. 3. Mindig csinosan és boldog mosollyal jelenj meg előtte. 4. Sohase beszélj a multadról. 5. Ne dícsérd régi barátai erényét. 6. Ne felejtsd el a születésnapját. 7. Dícsérd az ízlését, ha bármit vesz neked. 8. Ne zsörtölődj, ha nem vesz semmit. 9. Ne kérdezd, hová jár. 10. Ne faggasd, hol volt, mert ha tisztességes ügyben járt, nem kell alibi, ha pedig más nőnél volt: az a te hibád.«

Mindenben első a Pesti Napló

— Lapunk legközelebbi száma a húsvéti ünnepek után szerdán reggel a rendes időben jelenik meg.

— A kormányzó elismerése Hóman Bálintnak és munkatársainak a Szent István évi ünnepségekért. A Budapesti Közlöny vasárnapi száma az alábbi legfelsőbb elhatározást és kéziratot közli: A m. kir. miniszterelnök előterjesztésére dr. *Hóman* Bálint magyar királyi titkos tanácsos, vallás- és közoktatásügyi minisztternek a Szent István emlékév megünneplésének előkészítése körül szerzett kiváló érdemeiért elismerésemet fejezem ki. Vonatkozó kéziratom idezárom. *Horthy* s. k., gróf *Teleki* s. k. Kedves dr. Hóman! A Szent István emlékév megünneplésének előkészítése körül szerzett kiváló érdemeiért Önnek elismerésemet fejezem ki. — A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére a Szent István emlékév megünneplésének előkészítése körül szerzett érdemeikért megengedte, hogy dr. vitéz *Hadsz* Aladár miniszteri osztályfőnöki címmel felruházott vallás- és közoktatásügyi minisztériumi tanácsosnak újbóli elismerése, továbbá dr. kálnoki és hodgyai *Bedő* Albert miniszteri osztálytanácsosi címmel és jelleggel felruházott miniszterelnökségi miniszteri titkárnak és dr. *Moravek* Endre vallás- és közoktatásügyi minisztériumi miniszteri segédtitkárnak elismerése tudtul adassék.

— A pápa húsvéti beszéde. *Vatikánvárosból* jelentik: XII. *Pius* pápa vasárnap délelőtt a húsvéti ünnepi misén latinnyelvű beszédet mond a Szent Péter bazilikában. A pápa beszédét a mise után a vatikáni rádió több nyelven közvetíteni fogja. A Reuter-iroda római levelezője úgy értesül, hogy XII. Pius pápa vasárnap elmondandó rádióbeszédében *nagyfontosságú utalásokban fog foglalkozni a külpolitikai helyzettel.* Azt hiszik, hogy érinteni fogja a lengyel helyzetet, miután a Vatikán a lengyel-német közvetítés politikáját követi.

— Kormányzói elismerés. A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére megengedte, hogy a Munkács ellen január 5-éről 6-ára virradó éjjel intézett támadás visszaverésére alkalmából tanusított kiválóan bátor és önfeláldozó hazafias magatartásukért *Kapuvári* János és *Cserna* Zoltán magyar királyi rendőrségi detektívnek elismerése tudtul adassék.

— Házitanítás. Okleveles állástalan tanítók és tanárok mérsékelt díjazásért vállalják elemi, polgári és középiskolások korrepetálását. Díjmentesen közvetít az Orsz. Izr. Tanítóegyesület titkársága VII., Wesselényi u. 44. telefónon is 144—085. szám alatt.

Bútorszállítás tengerentúlra
Lift-vanban biztosítással vállal Ringwald bútorszállító beraktározó vállalat Teréz-körút 1/a. Telefon 122-366

Bútor Olcsón ÉBNERNÉL VIII. KARPFENSTEIN-U. 2. SAROKHÁZ.

Beugrott a Dunába Reiner Ferenc volt gyöngyösi szerkesztő

(Saját tudósítónktól.) Megemlékezett a *Pesti Napló* arról a bejelentésről, amelyet *Rupert* Rezső országgyűlési képviselő tett néhány nappal ezelőtt a főkapitányságon. Elmondotta, hogy *Reiner* Ferenc volt gyöngyösi lapszerkesztő, kiadó és nyomdatulajdonos levélben bejelentette neki öngyilkosságát: megírta, hogy *beugrik a Dunába.*

A rendőrségen kiadták az utasítást a dunai motoros őrségeknek és a Duna közelében posztoló rendőröknek, hogy *fokozottan figyeljenek* és akadályozzák meg a készülő öngyilkosságot.

Nagypénteken délután Reiner Ferenc mégis elkövette öngyilkossági kísérletét. Délután fél 6 óra felé az Eskü tér járókelői egy férfit láttak, aki felsietett a hajóhídra, amely előtt nem állt hajó. Egy pillanattal később átvetette magát a korláton és belezuhant a vízbe. A kikötő mellett lévő ladik *Potyondi* János hídőrrel és egy hajóslegénnyel kifutott a Dunára az életúnt megmentésére. Vagy 60 métert vitte már a víz, mire sikerült kimenteni. Ekkor került ki, hogy az életúnt *Reiner* Ferenc.

Az életmentési kísérletet a partról végignézte egy fiatal nő, aki zokogva borult a kimentett Reiner vállára. A síró nő Reiner menyasszonya: vele együtt akart öngyilkos lenni. *Az öngyilkossági kísérletet azért követte el, mert törvényes felesége van, akitől nem tud elválni és így nem tudja elvenni menyasszonyát.*

— Meghalt Lyons ausztráliai miniszterelnök. *Sydneyből* jelentik: Joseph Aloysius *Lyons,* Ausztrália miniszterelnöke, éjjel háromnegyed 1 órakor rövid betegség után elhunyt. Súlyos náthaláza miatt már szerdán a st.-viventi kórházba kellett szállítani. Orvosai szerint szervezetét az utóbbi hónapok nemzetközi eseményeivel járó izgalmak viselték meg.

— Betörések. *Steingard* Sebestyén Berény utca 3. számú házban levő lakásán betörők jártak. Ékszereket és ezüstneműeket vittek el 300 pengő értékben. Egy hónappal ezelőtt ugyanitt hasonló módon történt betörés. — *Sugár* Pál fűszeres Sándor utca 19. számú házban levő lakásáról ismeretlen tettesek 600 pengőt elvittek. — *Földváry* Andor Rákóczi út 3. számú házban levő divatárúüzletében betörők jártak. Az udvaron keresztül hatoltak be az üzlethelyiségbe, ahonnan készpénzt, ingnemüeket és divatárucikkeket vittek el, összesen 350 pengő értékben.

— Hirtelen halál a kávéházban. Nagyszombaton este a Lónyay-kávéházban hirtelen rosszul lett a meghalt *Surány* Miklós 63 éves ügyvéd. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe szállították.

= Az olyan egyéneknek, akiknek bélürülése elégtelen s ezért emésztésük meg van zavarva és éjjel nem tudnak aludni, ajánlatos néhány napon át korán reggel egy pohár természetes *»Ferenc József«* keserűvizet éhgyomorra inni. Kérdezze meg orvosát.

= Az új kétliteres Adler az országutak királya. Ma már nemcsak gyorsasági rekordokat, hanem kényelmi és biztonsági csúcsteljesítményeket kíván a kocsijától az autós. A kétliteres Adler valóban ilyen rekordkocsi, mert egészen csodálatos a teljesítőképessége annak ellenére, hogy az üzemanyagfogyasztása meglepően csekély és az új ára valóban alacsony. A külön rúgózott mótortól kezdve az abszolut biztonságot nyujtó fékberendezésekig minden újítás azt a célt szolgálja ezen a kocsin, hogy úgy a vezető, mint az utasok kényelemben és biztonságban, a legcsekélyebb fáradság nélkül tehessék meg a leghosszabb utakat is. Sok egyéb kisebb-nagyobb újítás és technikai berendezés teszik a kétliteres Adlert az országutak igazi királyává.

= Tavaszi divat szenzációja a derékba szabott fűző. Minden hölgynek ruhájához nélkülözhetetlen. Olcsó beszerzési forrás. Kőszegi R., Rákóczi út 9.

= Elegáns férfi raglánja, felöltője, uccai és sportruhája Fehér M. Miksától, Károly király út 12. (Külön mértékosztály.)

= A kellemes illatú Elida »Kék-Vörös Címer«szappan átütő sikert aratott. Jelmondata, amely egyébként a dobozon is olvasható: *»Jólápoltság — friss közérzet!«*

= A könnyed nagyvonalúság korszaka. Ez a mai kor vezérlő eszméje. Érthető tehát, ha még a divatra is rányomja bélyegét. Brachfeld cs. és kir. udv. szállító, Nádor ucca 8., tavaszi raglán-, felöltő- és sportkabátkülönlegességei az elegáncia biztosítékai.

= Reggel, délben, este tanulhat angolul lemezekről az Audio-Vox-rendszerrel, mely csak szemét és fülét foglalkoztatja. Tanuljon a legmodernebb módszerrel! Az Audio-Vox-lemez darabára P 6.50 minden jó szaküzletben. Felvilágosítás, levelezés: Kelen Péter Pál, Budapest, Andrássy út 19. Telefón: 118—800.

= Párizs kedvencei, London remekei, a tavaszi divat legújabb költeményei kelnek nemes versenyre egymással azokban a művészi ízléssel megrendezett kirakatsorokban, melyek Budapest világváros egyik fő vonzóerejét képezik, 16 egymás mellett és egymás felett levő kirakatban a szebbnél szebb selymek, szövetek, 10 kirakatban a legújabb ruhakreációk, 13 kirakatban a legsikkesebb cipők, kalapok, a csodaszép fehérneműek, 40 kirakatban a sport-, lakberendezési és háztartási cikkek foglalnak helyet. Mindezek olcsó árak mellett a Kálvin téri Fenyves Áruházban.

Bírósági kinevezések

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

A kormányzó az igazságügyminiszter előterjesztésére dr. Ludvig Rezső kúriai bírót a kúriához tanácselnökké, Biber Dezső ítélőtáblai bírót a budapesti ítélőtáblához tanácselnökké, dr. Balta Béla pécsi ítélőtáblai bírót a kúriához bíróvá, dr. Ávedik Félix budapesti büntető járásbírósági elnököt a budapesti büntetőtörvényszék másodelnökévé, Gavallér Dezső győri járásbírósági alelnököt a győri járásbíróság elnökévé, dr. vitéz Turáky Dezső pestvidéki járásbírósági elnököt a budapesti központi és dr. Takács Gyula kapuvári járásbírósági elnököt a győri járásbírósághoz alelnökökké, dr. Deseő Árpád zalaszentgróti járásbírósági elnököt a zalaegerszégi törvényszékhez tanácselnökké, dr. Bérczy Géza budapesti büntetőtörvényszéki tanácselnököt a budapesti büntető és dr. Boga Bálint budapesti törvényszéki bírót a karcagi járásbíróság elnökévé, dr. Szilágyi Sándor pestvidéki, dr. Kun Ferenc és dr. Kóczán Ödön budapesti törvényszéki bírákat a budapesti ítélőtáblához bírákká, dr. Szeley Imre kecskeméti törvényszéki bírót a kiskunfélegyházi királyi járásbíróság elnökévé, dr. Döry Dénes pécsi királyi törvényszéki bírót a pécsi ítélőtáblához bíróvá, dr. Bazsó Gábor gyulai törvényszéki bírót a devecseri, dr. Békei Béla szekszárdi törvényszéki bírót a szentgotthárdi, dr. Sennovitz Kálmán pécsi törvényszéki bírót a szentlőrinci, dr. Harsányi Imre pécsi törvényszéki bírót a tabi és dr. Horogh Pál pestvidéki törvényszéki bírót a pestvidéki járásbíróság elnökévé, dr. Schüszler Rezső váci fegyintézeti igazgatót a budapesti és dr. Derecskey János szécsényi járásbírót a balassagyarmati ügyészséghez ügyészekké, dr. Lányi János budapesti ügyészt a budapesti törvényszékhez bíróvá, dr. Bálint Zoltán budapesti központi járásbírósági titkárt a gödöllői, dr. Horváth Béla budapesti törvényszéki titkárt a budapesti központi járásbírósághoz járásbírákká, dr. Cserta Kálmán budapesti büntetőtörvényszéki és dr. Unkelhäusser Miklós budapesti törvényszéki titkárokat a budapesti büntetőtörvényszékhez bírákká, dr. Kammerloher József soproni törvényszéki titkárt a komáromi ügyészséghez ügyésszé, dr. Csetényi István Artúr gyulai törvényszéki jegyzőt az orosházi járásbírósághoz járásbíróvá, dr. Schirilla János pestvidéki törvényszéki jegyzőt az egri ügyészséghez ügyésszé, dr. Juhász Jenő hajdunánási járásbírósági jegyzőt a hajdúböszörményi, dr. Tömösváry József sátoraljaújhelyi törvényszéki jegyzőt a kisvárdai és dr. Horváth Ferenc zalaegerszegi törvényszéki jegyzőt a zalaegerszegi járásbírósághoz járásbírákká, dr. Klie Béla budapesti törvényszéki jegyzőt a szolnoki ügyészséghez ügyésszé, dr. Mispál Ferenc gödöllői járásbírósági jegyzőt a kalocsai, dr. Kováts Lajos budapesti központi járásbírósági jegyzőt a debreceni és dr. Szarukán József debreceni törvényszéki jegyzőt a derecskai járásbírósághoz járásbírákká, dr. Sánta József kecskeméti járásbírósági jegyzőt a kecskeméti, dr. Benson Tamás soproni törvényszéki jegyzőt a komáromi, dr. Mann Ervin budapesti törvényszéki jegyzőt a veszprémi és dr. Gaál Ödön kalocsai törvényszéki jegyzőt a kalocsai ügyészséghez ügyészekké, dr. Kolumbán Géza békési járásbírósági jegyzőt a békési járásbírósághoz járásbíróvá és dr. Bornemisza Elemér kabai gyakorló ügyvédet a gyulai törvényszékhez bíróvá kinevezte.

*

Ávedik Félix 1888-ban Erdélyben, Erzsébetvárosban született, jogi tanulmányait Budapesten végezte és itt kezdte meg jogi pályáját a központi járásbíróságnál. Később a kúrián lett jegyző, majd budapesti büntetőtörvényszéki bíró és 1929-ben nevezték ki a budapesti büntetőjárásbíróság elnökévé. Értékes munkásságot fejtett ki a jogi irodalom terén is, könyveiben, tanulmányaiban főleg a büntetőjoggal foglalkozott és ő szerkeszti a Jogi Hírlap című jogi szaklapot. Személyében kiváló jogász és kitűnő adminisztrátor került a büntetőtörvényszék másodelnöki székébe.

A büntetőjárásbíróság így megüresedett elnöki székét *Bérczy* Géza eddigi büntetőtörvényszéki tanácselnök foglalja el. Az új járásbírósági elnök kiváló képességű bíró, korábban hosszú ideig volt tagja *Szemák* Jenő, ezidőszerinti büntetőtörvényszéki elnök tanácsának és számos nagy ügyben szerkesztett ítéletet, mint előadóbíró, majd mint büntetőtörvényszéki tanácselnök.

— Bajtársi összejövetelek. Azok a bilkei 44-es hegyitüzérek, akik 1911., 1912., 1913. és 1914-ben vonultak be, április 9-én d. e. 10-kor a Schultz-féle vendéglőben (Aréna út és Thököly út sarok) bajtársi találkozót tartanak. — A volt m. kir. veszprémi 31. honvédezred bajtársi szövetsége május 7-én d. e. 10-kor leplezi le Veszprémben az elesett bajtársak emlékét megörökítő hősi emlékművét. Az ünnepség napjára fülleres vonatot indítanak. Jelentkezés: Bp., IV., Ferenc József rakpart 27. III. em. 11. — A volt budapesti 1. honvédtáborlágyúscred és az abból alakult tüzérezredek Bajtársi Köre április 13-án este 8-kor a Budai Vigadó-vendéglő emeleti különtermében bajtársi összejövetelt tart. — A volt m. kir. szabadkai 6. honvédgyalogezredben és annak alakulatában szolgált tisztek, altisztek és legénységi állományúnk, utolsó rendkozatuk és szolgálati beosztásuk megjelölésével, közöljék saját, valamint ismerős bajtársaik címét: Előkészítő Bizottság, Pécs, Rákóczi út 11.

KERTI ERNYŐ INDANTHREN ERNYŐÜZEM Tel.: 386-148 RÁDAY U. 10

AVEDIK FÉLIX

Alkony a Dunán.

Téli kiállitás képes tárgymutatója. Műcsarnok. 1937.

MDK

Avedik Félix grafikus

Grafikai művel vett részt a Műcsarnok 1934 évi téli tárlatán.

(m.v.): A Műcsarnok téli tárlata.

Nemzeti Ujság, 1934.Jan.13. 11.lap

Avedik Félix

MDK

Taormina, ceruza

Műcsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

MDK

Avedik Félix

Képzőművészet. 1955. 11.o. kép

MK

Avédik Félix, festö

Akt vázlatok.
Öreg asszony.
Akt. vázlat
St.Paolo templom Velencében.

Nemz.Szalon.-A Független müvészek Társ. XII.kiáll.
1930.okt. Kat.

Ávédik Félix

MDK

Önarckép, ceruza

Műcsarnok 1938 Őszi tárlat

Рабочий билет

Avedik Félix

festőművész,

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1934.1.13.

Avédik Félix

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.
Ceruzarajz

Pesti Hirlap
1934.I.14.

Avedik Félix

Alkotásával szerepel a Magy.Képzőm.Egyesü-
tének negyvenéves jub.kiáll.-án.

N.U.934.XII.12.

Ávédik Félix

"Tabán" c. műve

.....

a Magyar Képzőművészek Egyesülete jub.kiállitásán.

Pesti Hirlap, 934.XII.13.

Aveline C. R.

l.

Kel Bpografabr

22. Nám

megirva

Aveline, C. R.

francia rézm

laid

Bpgrafab

22. 27.

Thieme-Becker

II 4. Leipzig 1908

273. l.

nem ismeri

mathématicien, qui fit deux voyages en Amériq
nait bien pourvu d'expériences et de littératu
pourrions rendre justice aux mérites de cet ho
et vicissitudes de sa vie tourmentée. C'est proba
Károlyi lorsque, après la défaite des patriotes h
pour éviter les persécutions des Autrichiens. Q
de brochures, cahiers ou pamphlets sur des su
de fer, la condition des prisons, des questions so
nerie. Une part de ces publications est aujour
peut-être qu'elles vont maintenant retourner d
tionnerons ici que l'une ou l'autre choises au
aujourdhui est un volume du journal hebdom
York en 1832 — un journal au temps où le cher
Travellers' Directory and Emigrants' Guide, de
the Middle and Northern States, New York, 1
Des deux Amériques (Paris, 1825) et un autre p
1835); enfin nous nommerons, de cette intéressa
oeuvre par *D'Orbigny* qui jadis fit sensation (I

Ayant terminé notre revue de la biblioth
quer deux pieces importances lesquelles, sans
thèque, s'y trouvent tout même incorporées. L'un
content cinquante-deux aquarelles d'une exqui
architectures et quelques sujets de figures du
ces aquarelles sont par les peintres esuisses *Fr*
pour avoir vécu et travaillé ensemble, inséparab
leur tableaux des beautés resplendissantes des
feuille sont les aquarelles par *Ch. Pierron*, l'aq
artiste habile accompagna le Comte Georges
l'Orient entre 1832 et 1835, et c'est alors qu'i
il y a quelques ébauches inachevées.

L'autre carton gigantesque contient non
sinées avec une force et une satire saisissantes
personnalités les plus distinguées de la haut
l'Italie en général. Nous sommes inclinés d'acce

Aveline C.p. R. MDK

Rézkarc: Buda és Pest látképa Ny-ról.
sign: faith par Aveline C.p.R.

29.o. 22.szám

/dr. Kelényi B.Ottó/: Buda és Pest grafikus ábrázolásai a visszafoglalás korában. 1683-1718. Bp. 1937.

Aveline, Pierre
francia rézmetsző
látképei és kosztümképei ismeretesek.

MDK

17.o.

/dr. Kelényi B. Ottó/: Buda és Pest grafikus ábrázolásai a visszafoglalás korában. 1683-1718. Bp. 1937.

Avenarius, festő. A XVIII. század vége felé Kasselben született. Festeni Rómában és Párisban tanult. Mint zongora- és rajzmester került a mult század első évtizedében Erdélybe, hol két főúri családnak is szolgálatában állott. Először gróf Haller Jánosnál Fejéregyházán kapott alkalmazást, majd a gróf Bethlen család fogadta szolgálatába, s egyrészt olyan házi festő féle volt, másrészt pedig Bethlen Rozalia grófnő gyermekeit tanította rajzolni. 1816-ban ennél a családnál ismerkedett meg vele Kazinczy Ferencz, aki A.-nak gróf Gyulai Lajosról festett arczképét egy, a grófhoz intézett levelében igen dícsérte. A kép annyira tetszett Kazinczynak, hogy Döbrentei Gábor figyelmét is felhívta a festőre, arra kérvén őt, hogy arczképét A.-sal festesse meg az ő számára. 1820 körül A. elhagyta Erdélyt s felköltözött Budára, hol már 1822-ben mint igen ügyes arczképfestő működött. Horvát István feljegyzéséből tudjuk, hogy 1831-ben még Pesten és Budán egyaránt dolgozott. Utóbb Vaálba (Fejér m.) költözött s lehet, hogy ott is halt meg. A fővárosban készített képei és rajzai közül csupán Verseghy Ferencz képmása ismeretes, mely Höfel Balázs rézmetszetében »Verseghy Ferencz maradványai és élete« (Budán, 1825.) cz. könyv mellett rézmetszetben jelent meg.

Báuyai Elemér: Horvát István művészeti jegyzetei. *Művészet.* 1908. 134. l. — *Horvát István:* Magyarországot illető képgyűjtemény és Művésztár Magyarországra nézve. Összeszedte —. Pesten, M.D.CCC.XXXI. Kézirat. M. N. Múzeum. Qu. Hung. 456. — *Művészet.* 1905. 415—416. l. és 1908. 209. l. — *Rajzoktatás.* 1907. 51. l. — *Schams, Franz:* Vollständige Beschreibung der kön. freyen Hauptstadt Ofen in Ungarn. Ofen, 1822. — *Vayk:* Régi magyar mecenások. *Művészet.* 1902. 214. l.

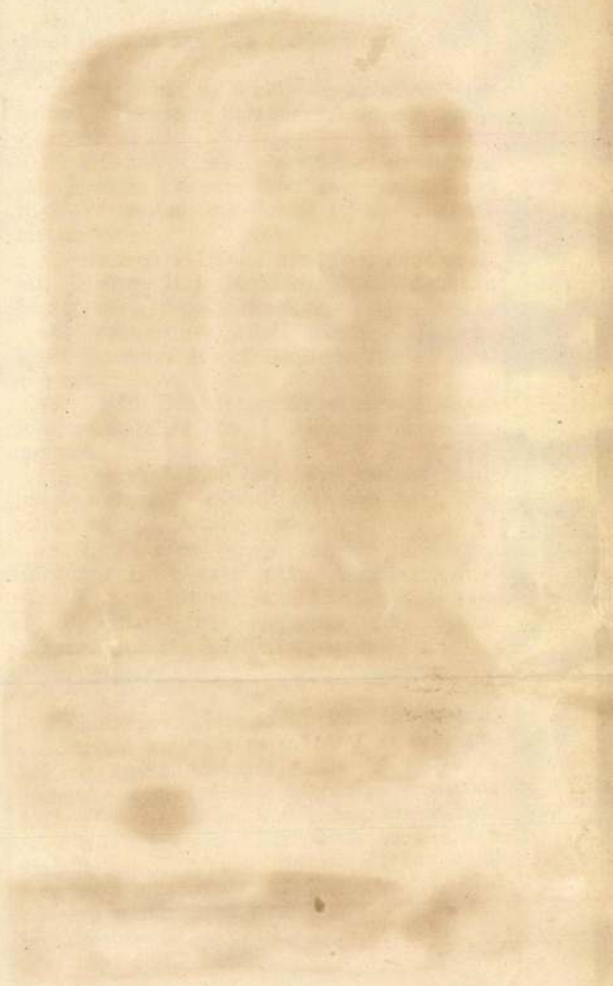

MDK

Avenarius
arcképfestő

A Szépművészeti Muzeumba van egy diszmagyarruhás női képmás „Avenarius penx" jelzéssel, 1821-ben készült.

Bisó Béla: Egy Avenarius festmény

M.M.M. Évkönyve 1951. 114 o.

Avenarius
festő

MDK

Brunszvik Julia arcképe 1821.
(lelét a Szépművészeti Múzeumban)
(Repr.)

MMM Évkönyve 1951. XXVII.

Avenarius

Ltáb I. 21, 22, 121

III. 23–25

IV. 105, 117, 118

9990.

ı nyugvó keretbe helyezett tojásdad
ıst és babérgalyak közt herczegi koro-
ét sorban:

Bathori
benbürgen.

cm.

69-900.
-900-22.

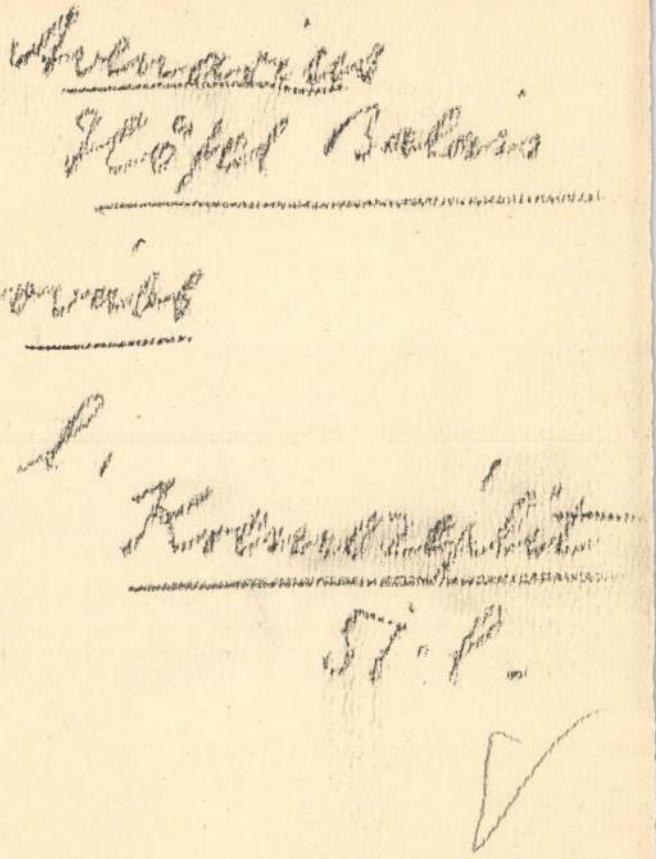

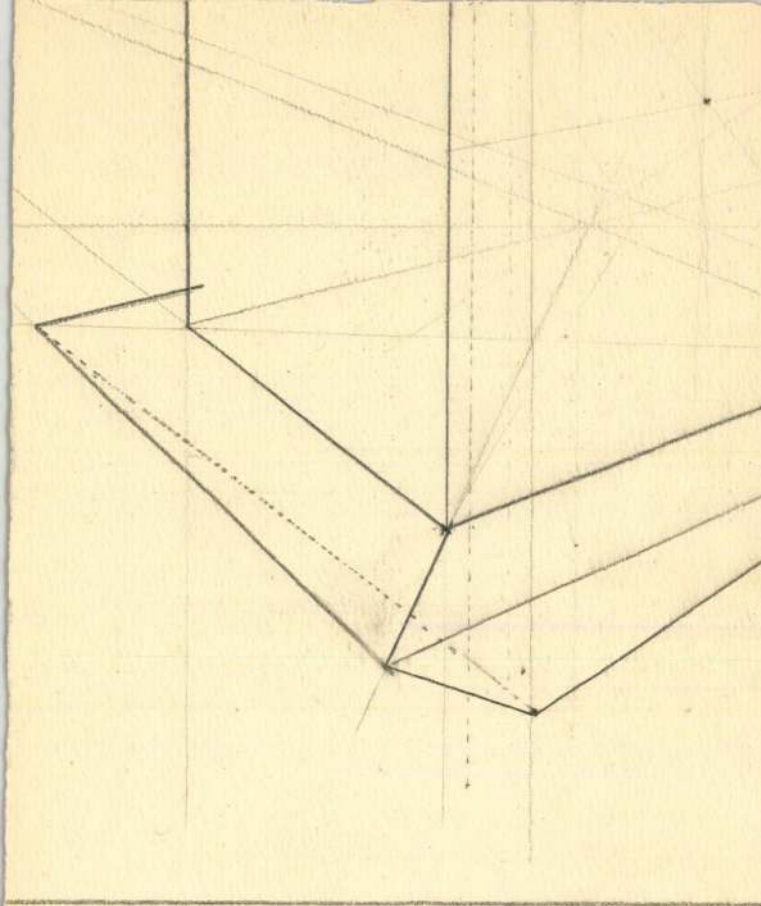

Rajz: Verseghy Ferenc arcképe
Avenarius N. 1825.

Művészet VII. évf. 1908. 133-134. l.

Buda, Avenarius festő müködik itt.

Ld.: Müvészet VII. 1908. 209.

Gr. Gyulay Lajos arcképe, festette Avenarius.

Ld.: Müvészet VII. 1908. 209.

Grafika, rajz, Avenarius.

Ld.: Müvészet VII. 1908. 209.

Schams budai monográfiája Avenarius festőről.

Ld.:Müvészet VII.1908.209.

Avenarius képiró/festö/
Budán, 1825-31.

Művészet. 1905. IV. 415-416. l.

Horváth István adatgyüjteményé Avenarius festőről

Ld.:Müvészet VII.1908.209.

Kazinczy Ferenc Avenarius festőről.

Ld.:Müvészet VII.1908.209.

Döbrentey Avenarius festőről.

Ld.:Müvészet VII.1908.209.

gr.Haller János, Avenarius festő rajzra tanítja gyermekeit.

Ld.: Művészet VII. 1908. 209.

Betlen Imre, Avenarius festő rajzra tanitja gyermekeit.

Ld.: Müvészet VII. 1908. 209.

Róma, Avenarius festő működik itt.

Ld.: Művészet VII. 1908. 209.

Kassel, Avenarius festő szülővárosa

Ld.: Müvészet VII. 1908. 209.

Páris, Avenarius festő müködik itt.

Ld.: Müvészet VII. 1908. 209.

MDK

Avenarius
arcképfestő

Egy Avenarius-festmény: Bíró Béla

M.M.M. Évkönyve 1951. 113 o.

Avenarius festo-

Erdelyben

lásd XIX. sz. deje

Műveszet 1902. 217. l.

Vayk-cikke

Avenarius

Cásd

Művészet 1908. 134. l.

ezen az oldalon ismeretlen, érdekes adatokkal.

Bányai Elemér
vikke

Szathmáry György, ref. lelkész-tanár

VIII. 209, 210.

Avenarius

adatok

Művészet 1908. 209. l.

Szabadságharcz, 1848/49-iki

VIII. 177.

Avenarius

edélyi arcképfestő

l.

Zónkay Cornelia:

Kazinczy Ferenc művelődéstörténeti jelentősége. Pécs 1913

63. l.

Avenarius

erdélyi festő

Kazinczy idejében

Györi Mihály:

Marosvásárhely régi és uj képzőmüvésztehetségei kötelezuek.

Székely Nép. 1943. aug. 18.

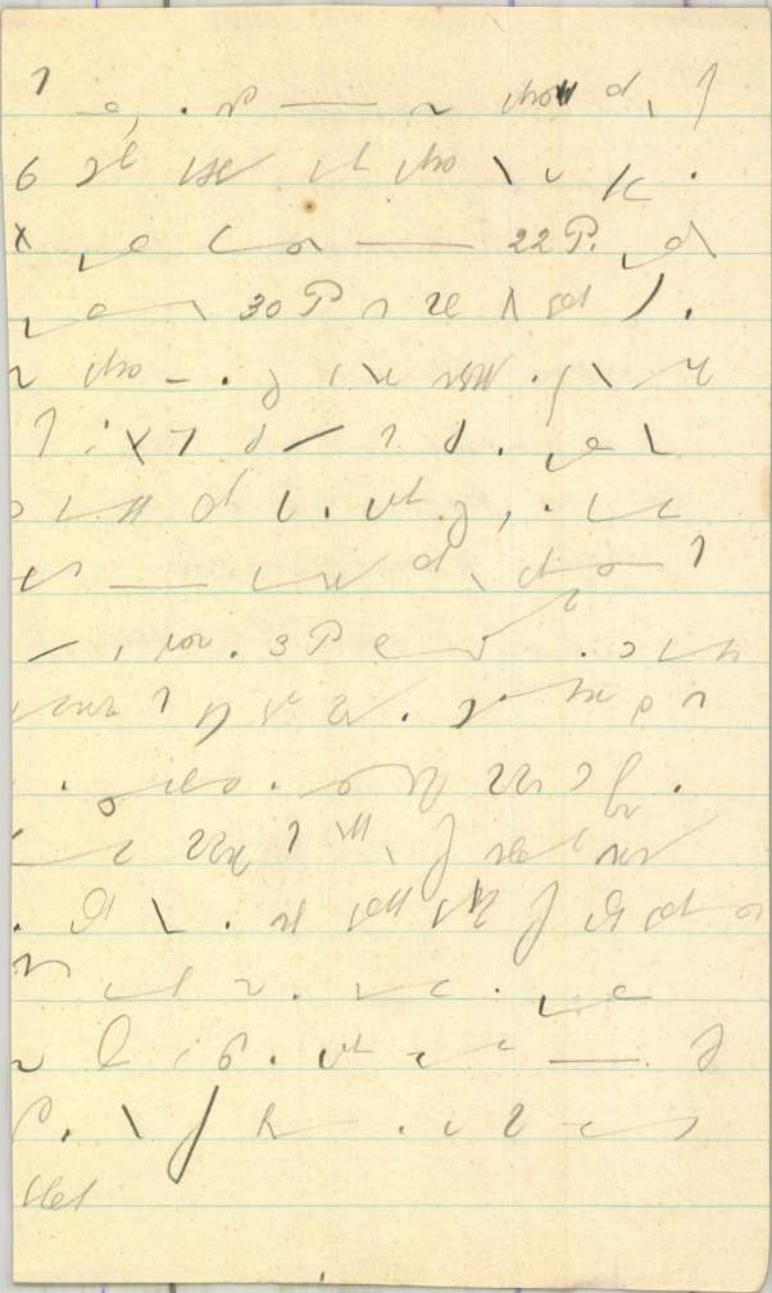

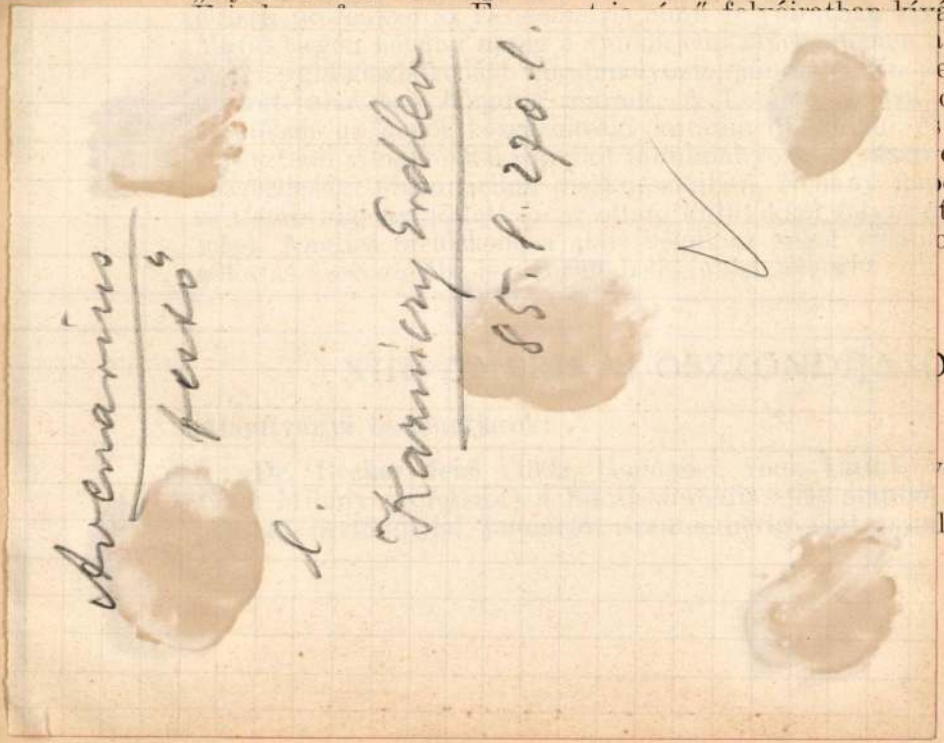

„Dynamics of Saving and Investment" című dolgozatát, amelyet
ván közzétenni.
norvég villa-
edig Angliába
of Economics
matematikai
ett az elméleti
ot Oxfordban
tt megbeszélé-
osenergia-szol-

OK.

egyészmérnök
nyert 4000 P
lmányúton az

szítésére nyert 800 pengő összegű ösztöndíjjal folytatta az uráli összehasonlító nyelvtudomány köréből vett két nagyobb értekezésének és egy könyvalakban megjelenő hosszabb összefoglaló tanulmányának elkészítését. Ezek a munkái a következők: „Sugumeid -ng (-ngu) deverbaalse ja denominaalse nominaaltuletuslõpu ajaloo juurde“ (Eesti Keel, 1934), — „Adalék a -k momentán és az -uk, -ok, -ek (-ök) deverbális nomen képzők történetéhez“ (Magyar Nyelv), — „Die Wortbildungslehre des Uralischen“ (Bibl. Hung. — Estica, 15. sz.). Tudományos munkásságán kívül hazánkról a tanév folyamán 12 előadást tartott különböző észt kultúregyesületekben.

XII. DÁN-, NORVÉG- ÉS SVÉDORSZÁGI ÖSZTÖNDÍJAS.

A Rockefeller-alap társadalomtudományi osztálya lehetővé tette, hogy előző tanévi ösztöndíjasa, dr. Theiss Ede, akinek kereskedelemügyi m. kir. miniszteri főmérnökké történt kinevezése miatt előző tanévi amerikai tanulmányútját meg kellett szakítania, a hátramaradt

Avenarius

festő

l.

Kazinczy levelezése

XIV. k. Bp. 1904

415, 419, 443, 444,

470. l.

Avenarius

l.

Kazinczy Lev.
XV. k. 22. l.

Bp. 1905.

Avenarius

l.

Biró Erdmüv

156. l.

Avenarius

Galdtö

1816

l. 74 ismerhodelt meg vele Kazinczy

LykaMagymúI800-50

16-17, 123, 282

283, 510, 511.

22 Cecilia	☽ Első negyed 2 ó. 19 p.	Cecilia **Görög:** Filémon **Izraelita:** Kislev 8.
Hétfő **23** Kelemen		**Protestáns:** Kelemen **Görög:** Amfilok **Izraelita:** Kislev 9.
Kedd **24** Ker. János		**Protestáns:** Emma **Görög:** Kelemen **Izraelita:** Kislev 10.
Szerda **25**		**Protestáns:** Katalin **Görög:** Katalin

Avenarius

l'

Biró Erdkast

98,100 l.

Avender Gyula

Avender Gyula műötvös, aranyműves, II. Batthyány-u. 56.
150-868

Naptár 1940. szept.
– 1942. jan.

resk. k.i.t., V. Zápolya-u. 32.
291-784
Automobil és pneumatik

Aver Thoman harangontö

zu Gratz 1600

Vjesnik Arheol. XIII. 1913/14. 175

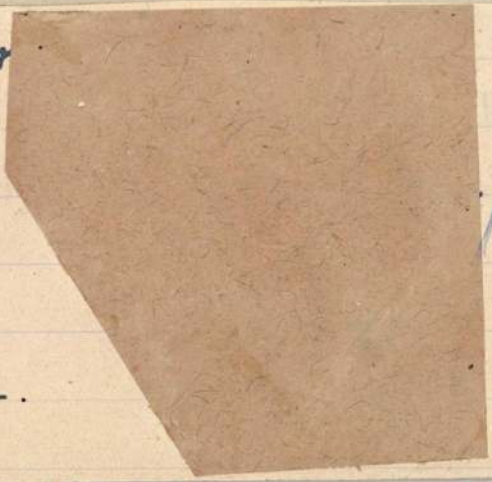

Herzog

5435	GYÖNGYÖSPATA	R. t. temp
5436		"
5437		"
5438		"
5439		"
5440		"
5441	GYULA	Vör
5442	GYÖNGYÖSPATA	R. t. te
5443		"
5444		"
5445		"
5446		
5447		

Averlino, építész, l. *Filarete.*

Ez kimaradt
az A betűből

Pótlandó!

MJK

Antonio Averolino építén

Tata várát építi. (XV. század) 5. lap.

Florenzi származása

Buda és Visegrád várak átépítésén is dolgozik, Mátyás megbízásából.

Bonfini nagyon dicséri tehetségét.

Írása: „Antonii Averolini Florentini, etiam Chilaretos appellati, de Architectura libri XXV. Ex Italico idiomate ab Antonio Bonfinio Asculano Latine redditi ad Mathiam Corvinum Hungariae Regem." (Eredetije a velencei szt. hárk. templom tulajdona. Egyike a legnebb Corvin Kódexek)

Pinta renaissance stílusu palotát épít.

Faller Jenő: Tata várának építéneiről, Tata, 1938. 5-8. lap.

5-8.

M.D.K.

Averulinus mester, miniátor festő

neve egy ismeretlen olasz festőt jelöl meg, aki a budai műhelyben az Averulinus Corvin-kódex (Valence, Bibl. Marciana) illusztrációit festette. Ez a mester nem azonos azzal a miniátorral, aki a kódex két első lapját illuminálta, azaz Cassianus mesterrel, illetve Cattaneoval. Az illusztrációk az un. Medici kódex rajzai után készültek, néha jól átdolgozással. Szerző a témához a 2. köt. ben 13 ábrát közöl.

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában
Bp. 1966. Ak. kiad. 2 köt.

1. köt. 521. old.
2. köt. 415-418. a

Averulinus, Antonius Florentinus
u.n. Filarete

MDK

Épitészeti munkája, melyet Bonfini Antal Mátyás megbiszásából forditott le. A Corvina egyik legjellegzeteseb könyve./A Budai keverék stil legszebb darabja./
Ma Valencében. Szt Márk könyvtár.Cod.Lat.VIII 2.

22.45-47. 74. 98-99. o.

Fraknói Vilmos Fógel József - Gulyás Pál - Hoffmann Edith: Bibliotheca Corvina. Mátyás Király budai könyvtára. Bp. 1927. 172 lap. 30 kép.

Avigler

A Vigadón történt későbbi átalakitások, épitkezések:
1889: szellőzési és fütőberendezés /Knuth Károly/
1900: átalakitási tervek /Avigler ?/
1905: felvonó /Steinhardt Antal/

Czegány István: A pesti Vigadó épülettömbje. Építés Építés ettudomány, 1970. /2.köt./, 173-262.1.

202.1.

Kannibalizmus a galériában

A magángalériák, képtárak és antiquitások utcájaként ismertté vált Falk Miksa utca krimibe illő jelenetek színterévé lett. Parázs vita, szadizmusba torkolló perpatvar zajlott a Markó utca sarkán álló Rubint and Ionut Galériában, ahol dekorációs kést szegeztek Rubint Ávrahám Péter festőművész torkának, földre teperték, majd fejbőréből egy darabot kiharaptak, közölték vele: „fizetsz vagy megdöglesz!", végül két támadója közül az egyik elvette az asztalról a tulaj kocsikulcsát, s elszáguldott a járgánnyal. Az eseményeket végig élte társa is, akit ugyancsak késsel tartottak sakkban.

A sértett állítása szerint K. Géza tette ezt vele. Az a férfi, akit börtönévei alatt elhagyott a kedvese Sz. Gyöngyi és összebútorozott, majd örök hűséget fogadott Rubint Ávrahám Péternek. Ám amikor az ex élettárs kikerült a sittről, a nő ismét mellette voksolt. Csakhogy időközben eladták Gyöngyi 13 milliót érő házát, s másba fektették a pénzt. Igaz, K. Gézáék tisztázatlan eszközökkel rávették a vevőt, hogy álljon el az adásvételi szerződéstől, a ház árát máig nem tudták kifizetni. Rubint szerint a vételár felét szeretnék tőle megkapni, de ő úgy véli, semmivel nem adós.

Rubint Ávrahám Péter a támadást követően feljelentést tett az V. kerületi Rendőrkapitányságon, s a zsarukkal megegyezett: csapdát állítanak K. Gézának. Másnap fizetés ígéretével csalta az üzletbe támadóit. A detektívek órákig vártak lesben az utcán és a környék üzleteiben, míg végül befutott K. Géza és pereputtya. A megrendezett pénzátadás pillanatában csaptak le rá a rendőrök. S bár a kapitányságra a legapróbb gyermektől a felnőttekig mindenkit bevittek, három óra múltán mindannyian szabadon távozhattak. A védekezésben már rutinos, rovott múltú K. Géza mindent tagad. Bár Rubint bal füle fölött szabad szemmel is jól láthatók a fogak nyomai, K. tagadja, hogy a kannibalizmushoz vagy a kocsi elviteléhez köze lenne. Állítólag csak beszélgetni ment a Falk Miksa utcai galériába.

Hogy mi az igazság, mennyire bizonyítható a sértettek és a gyanúsítottak állítása, annak kiderítése a rendőrség nem könnyű feladata. A környező üzlettulajdonosok azonban a végeredménytől függetlenül jobban szeretnék, ha a Rubint and Ionut Galéria bezárna. Mert mióta megnyílt, tovatűnt a nyugalom. Piaci kofákat megszégyenítő, ordenáré kiabálástól, pofozkodástól lett hangos a régiségkereskedők utcája, tovatűnt a boldog békeidők hangulata.

Koldusözön

Szakadt nadrágú, mintás inges férfi ötéves forma, mezitlábas, kócos hajú kislánnyal rója a bel-

üríti a fejfedőt. A metró Astoria aluljárójánál pöttömnyi kislány ül a hideg kövön egy szál bu-

Hat éve, amikor inváziószerűen lepték el a fővárost a kuncsor-

FK feltérképezte a kol-

Akkor adataik sze-

Lánglovagok ujjgyakorlatai

Az elmúlt hat hétben nem akadt túl sok dolga a Belvárosban a tűzoltóknak. Mindössze háromszor kellett különböző helyszínek-

Rubint Ábrahám Péter fotó

Új igazgató a közterület-felügyeletnél

Májustól új igazgató irányítja a Fővárosi Közterület-felügyeletet. *Varsányi Péter* még csak 40 éves, s már 22 éve dolgozik a közigazgatásban. Az előadói munkától az igazgatói székig a ranglétra szinte minden fokát végig járta.

A Fővárosi Ügyészségi Nyomozó Hivatalban dolgozott amikor tudomást szerzett a Fővárosi Önkormányzat pályázatáról. Tizenhét próbálkozó közül neki sikerült. A közterület-felügyelet nem volt ismeretlen előtte, hiszen, a cég alapító tagjai közé tartozik. 1983-87 között dolgozott az utcán, vezette a fotó labort, s ahol lehetett kipróbálta magát. Bár elvégezte az Államigazgatási Főiskolát, ma is tanul. Az ELTE kiegészítő jogász képzésén vesz részt. Nős, egy gimnazista lánya van. Pályamunkájában sok más mellett az nverhette el a [illegible]um tetszés-ugyan a kelleténél több az adminisztratív munkatárs, akik ezután az alközpontokban kapnak feladatot. Tervei közt szerepel, hogy az alközpontok vezetőinek felelősségét erősítse, s szeretné, ha a közalkalmazottból köztisztviselőkké vált munkatársaiban a minőségi váltás szemléletváltással párosulna.

Mint mondta, a március 1-jével életbe lépett szabálysértési törvény hatását, visszatartó erejét már érzik. Nyáron a Margitszigeten, a Római-parton, a Várban és más, tömegeket vonzó idegenforgalmi centrumokban rendszeresen jelen lesznek. A közelmúltban három hétvégén akcióztak felügyelőik a Róm[illegible]ton, s 2,5 millió for[illegible]

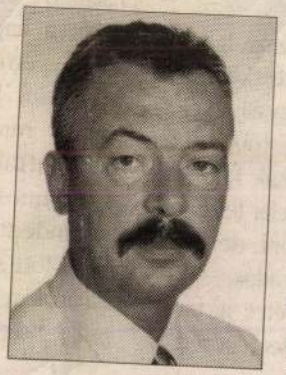

mondta, hogy szívesen erősítené az akció csoportot, hogy ütőképes fővárosi csapat álljon össze. Elismerte, hogy a korrupciót nehéz felszámolni, hisz nem könnyű tetten érni a jó pénzért szemet hunyókat, de hogy nem lehetetlen, arra a legfrissebb példát említette. A III. kerületben egy engedély nélkül területet használó presszóstól pénzt kértek emberei, azért, hogy az intézkedéstől eltekintsenek. Amikor tudomására jutott, azonnal felvette a kapcsolatot a BRFK illetékeseivel, s lebuktatták a korrupt kollégákat. A náluk talált 60 ezer forint arra utalt, máshol is így jutottak [illegible]pénzhez, ezért hivatalos sze-[illegible]kötelességének tud-gazdálkodását tekintette át, ezután a külső kapcsolatokat kezdi kiépíteni a társszervekkel. Úgy véli, egy felügyelő egy rendőr felállás mind a két testületnek hasznos lehet, hisz jobban kihasználhatják a létszámot. Végső stádiumhoz értek a tárgyalásai az APEH bűnügyi igazgatósággal. Aláírásra vár az együttműködési megállapodásuk. Kollégái tisztában vannak azzal, hogy nem „etethetik meg", mert ismeri az irányítása alá tartozó közterület felügyelők és vezetők munkáját egyaránt.

- Lia -

Jogi tanácsadás

Az V. kerületi önkormányzat havonta két alkalommal, minden második és negyedik pénteken 9 és 13 óra között társasházi közös képviselők, valamint gazda-

Avramovity Dimitrije

1815 - 1855.

Elekfy Jenő: Jugoszláv képzőművészeti kiállítás a Fővárosi Képcsarnokban. Magyar Művészet. 1948. 222. l.

HELYSÉG

BÁNFFYHUNYAD

VÁRMEGYE

Kolozs

ŐRZÉSI HELYISÉG

Ref. templom

TULAJDONOS

SZAKCSOPORT

KOR

170.

MÉRET

TÁRGY

Festett jemenugszet

LEIRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS):

FÉNYKÉP, RAJZ

AVRAMESCU Maria

M.D.R.

1929 -ben Nagybányán a Szépművészeti Tanoda tagja

Réti: Nagybánya... Bp. 1904 339.1.

Avramovics Demeter

1815–1855

Szab I. 118, 119.

II. 58

III. 75

IV, 148.

TEPHAN BATORY. A magyarázó szöve-
Batory, König von Polen" és befejezé-
enhetman" e megjegyzés: „Eigenthums-

: 58 cm.

.

AVRAMOVITS *Demeter*, festő, * Szentiván 1815 márc. 27., † Újvidék 1855 márc. 13. Bécsben tanult s azután a Délvidéken és Szerbiában görög kel. templomi és arcképeket festett.

K. L. I. 591.

~~1307. Tiberio d'Assisi:~~

1307 Madonna a gyermek Jézussal

Derékig látható, fejét kis
bal kezével karolja át. Öltözete;
dicsfény övezi.

64 : 62

Fresco, méretei ~~63.5~~: ~~62~~ c
Vétetett [illegible]tól 1895
Elszámoltatott 1895: VIII.
Az elszámolásra nézve l. a

L. P. Luzzi-

904: IV. 25.

1895

Avramovics Demeter

Avramovics *Dimitrije*, bácskai szerb festő és író, *1815. †1855. Ujvidéken, Pesten és a bécsi festőakadémián tanult. A Bánságban és Szerbiában templomi- és arcképeket festett; többek között (Karagyorgyevics Sándor fejedelem meghívására) megfestette a belgrádi székesegyház ikonosztázisát.

Uj Idők Lex

III. K. 623. f.

jukban a vizsgáztató professzorokat, azok
gálat lefolyását, egyéb pszichológiailag j
viselkedés módját) ismerni.

Ezt a hiányt óhajtanánk pótolni akk
az u.n. próbavizsga intézményét. Azok az i
riumi szolgálatot akármi oknál fogva igény
korábban öt, de legkésőbben három nappal u
részt igen méltányos dijtételek mellett. E
chológiai körülményekre és az egyetemi viz
egységesen vehető igénybe és annyi óráig t
a teendő vizsga. Pl. előszigorlatnál 3 óre

Ezen az u.n. próbavizsgán ügyfelünk
vizsgálat szempontjából figyelembe veendő
illetőleg egyes jellemző, speciális kérdés
is kiegészitjük és ellenőrizzük.

A próbavizsgálattal kapcsolatos köz
Önnel, személyes megbeszélés alkalmával.

Abban a reményben, hogy ezen ujitás
várjuk mielőbbi személyes látogatását és v

Budapest, 1938. január hó.

Avramovits

l.

LykaMagymúl300-50

129-1, 198, 331. l.

29 Márta		Izraelita: Ab 10.
Csütörtök 30 Judit		Protestáns: Judit Görög: Szila Izraelita: Ab 11.
Péntek 31 Loyol. Ignác	**Július**	Protestáns: Oszkár Görög: Eudocim Izraelita: Ab 12.
Szombat 1 Vasas Péter	Nap kelte 4 ó. 37 p. — Nyugta 19 ó. 35 p. 31. hét 1936 **AUGUSZTUS** 31 nap	Protestáns: Vas. Péter Görög: Sz. † körm. Izraelita: Voëthka

Avramovics

l

Lykanemzromantika

189. l.

1815
25
840

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Avamović Demeter

festő

1815 – 1855

l.

Gulyás Magyar írók

I. k. 932, 933. h.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS
GYÓGYFÜRDŐI ÉS GYÓGYFORRÁSAI
XI., KELENHEGYI-ÚT 4. SZ.
Telefon: 268—800

A

Müemlékek Országos Bizottsága

t. Elnökségének,

Budapest.

Högyes Endre utca 9.

Avramovits Demeter

Avramovits

Szentiványi Gyula

Demeter, festő, szül. 1815 III. 27. Szentiványon, megh. 1855 III. 13. Ujvidéken. Bécsben tanult. A délvidéken és Szerbiában gör. kel. templomi és arcképeket festett.

Avramović, Dimitrije

festő és igó

Mil. Sajkásszentivan

1815 márc. 27 + Újvidék

1855 ápr. 13.

Révai XXI, 108. l.

Avramovits Demeter, festő; szül. 1815 márcz. 27-én Szent-Iványon, a sajkás kerületben; megh. 1855 márcz. 13-án Újvidéken. Atyja, Mihály, újvidéki lakos volt. Mint gyermek atyjával együtt felkerült Pestre, honnan később szüleivel együtt ismét Újvidékre költözött. Ugyanitt végezte az algymnasiumot is, felsőbb tanulmányokra azonban nem lévén pénze, az iskolából kimaradt, s egyházi képeknek üvegre való festésével foglalkozott, melyeket piaczi árúsok útján értékesített. Ebből a szerény jövedelmi forrásból tartotta fenn magát s mellesleg egy Miso nevű piktorhoz és Talajanac festőhöz járt dolgozni. Húsz éves korában nem törődve sanyarú helyzetével, Bécsbe ment, hogy ott a képzőművészeti akadémián magát teljesen kiképezze. De csak egy évig maradhatott Bécsben, mert a létfenntartási eszközök hiányában vissza kellett térnie Újvidékre. Hazatérve nagy nélkülözései közepette sem lett hűtelen az ecsethez, s újra saját erejéből küzködött egy ideig, mikor atyjától és Stankovits metropolitától némi segélyt nyervén, másodszor is felment Bécsbe, hogy tanulmányait folytathassa. Ez alkalommal ismét sok nélkülözésben volt része, de végre is sikerült a tanfolyamot elvégeznie.

Az első elismerés 25 éves korában érte, mikor a bécsi akadémia tanárainak ajánlatára őt hívták meg a belgrádi új metropolitai templomnak képekkel való díszítésére. E által 1848- és 1849-ben kiadott két könyvben írta le. Ezeken kívül még több műtörténeti munkát írt, melyekkel a szerb műtörténeti írók között előkelő helyet biztosított magának.

Halála előtt kevéssel még két Krisztus sírra való képet, továbbá Szent-Iván község részére hat szentképet festett, s ezek voltak utolsó művei. 1855 márcz. 4-én érte az első szélhűdés Újvidéken, három nappal később a második és márcz. 13-án a harmadik, mely ki is oltotta életét. Hamvai Újvidéken a szt. János templom bejárata alatt pihennek.

(Atzkert)

Atzger József, festő l. Atzger Károly életrajzában.

730-ban és 737-ben elpusztították. Később a toulousei gróf és Provence grófja bírta közösen a Forcalquier-családdal. Az utolsó Forcalquier a városra hagyta a maga részét (1135-ben), így lett ez a városrész szabaddá. VIII. Lajos 1226-ban albigens lakosai miatt lerombolta a várost. A toulousei részt 1348-ban a pápa vásárolta meg Nápolyi Johannától. Itt laktak 1309—78 (avignoni vagy «babyloni» fogság) a pápák, 1378-tól az ellenpápák (VII. Kelemen, XIII. Benedek). 1791-ben Avignonban és a hozzátartozó Venaissin grófságban polgárháború ütött ki, a forradalmi párt kívánsága szerint az egész területet bekebelezte Franciaország. A pápa a tolentinói (1797 febr. 19.) békében lemondott róla. Fontosabb zsinatok voltak itt; 1209-ben az albigensek ellen, 1326-ban, 1328-ban a császár ellenpápája ellen, az utolsó 1668-ban. TÖRÖK P.

Avis (lat.), a. m. madár.

A vista (franc. *à vue)*, látra szóló váltó, amely bemutatáskor fizetendő.

A-vitamin, lásd: *Antixeroftalmiás vitamin.*

Avitaminózisok (gör.-lat.), vitaminhiány által okozott betegségek. Ha az ember és állat tápláléka kellő mennyiségű és minőségű fehérjét, zsírt, szénhidrátot, ásványi alkatrészt tartalmaz is, ez az egészségnek, fiatalok növekedésének fenntartására még nem szükségkép elegendő. Miként a legutóbbi két évtized kutatása kiderítette, a szervezet épségbentartásához bizonyos különleges összetételű anyagoknak, az ú. n. *vitaminoknak* (akcesszoros faktorok, kompletinok) csekély mennyiségeire is szükség van. Ma öt ily vitamint ismerünk, melyeket az ABC első betűivel szokás jelölni. Az A-vitamin hiánya a *xeroftalmia* nevű szembetegséget okozza és növési zavart idéz elő. A B-vitamin hiánya (mely pusztán hántolt rizzsel való táplálkozásnál szokott előfordulni) a keleti népeknél *beri-beri* néven gyakori betegséget hozza létre. A B-vitaminnak hatása van emellett a növekedésre is. A C-avitaminózis a régtől fogva ismert *skorbút*, szintúgy a gyermekek *Barlow-kórja*. A D-vitamin hiánya gyermekeken a csontok hiányos képzésével járó angolkórt *(rachitisz)*, felnőtteken (gyakrabban nőkön) csontlágyulást *(oszteomalaciát)* okozza. A legutóbb fölfedezett E-vitamin (mely főként magvakban, zöld növényi részekben fordul elő s hővel szemben feltűnően ellenállóképes olaj) a szaporodóképesség fenntartásához szükséges. Ha egyszerre több vitamin hiányzik a táplálékból, kevert avitaminózisok jöhetnek létre. Így a kis tengeri hajókon gyakori az ú. n. vitorlásberiberi, a skorbút és a beriberi kombinációja. Valószínűleg avitaminózis a bőrgyulladásokkal, idegrendszeri degeneratív folyamatokkal járó *pellagra* is. Az avitaminózisok gyorsan javulnak a megfelelő vitamin adagolására. Az avitaminózisokhoz sok tekintetben hasonlóak azon állapotok, melyeket a táplálékfehérje bizonyos aminosavainak, avagy egyes sóknak hiánya hoz létre. JENDRASSIK L.

Avocat (fr. ejtsd: *àvokà)*, az ügyvéd francia elnevezése, a latin advocatusból származik. A latin országokban az elnevezés hasonló, így Portugáliában *advogado*, Olaszországban *avvocato* —, sőt e kifejezést más, nem latin nyelvek is átvették (németül *Advokat*, szerbül *odvjetnik* stb.). A latin országok legtöbbjében, mint Franciaországban, Portugáliában, Spanyol és Olaszországokban, sőt Belgiumban és Angliában is a mi fogalmaink szerinti ügyvédi tevékenység ketté van osztva az avocat és az *avoué* tevékenységi körére. SOMMER A.

Avocato-körte, lásd: *Persea.*

Avogadro *Amadeo (di Quaregna e Ceretto)*, olasz fizikus, szül. 1776 jún. 9-én Turinban, megh. 1856 júl. 9-én ugyanott. A jogi doktorátus megszerzése után fizikával kezdett foglalkozni és tanár lett előbb egy gimnáziumban, 1820-tól pedig a turini egyetem matematika-fizika tanszékén. 1850-ben nyugalomba ment. Tőle származik a modern kémia egyik alapvető tétele. DÉR Z.

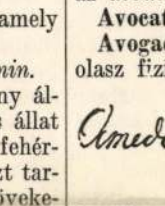

Avogadro-szám, az elméleti fizikában bármely anyag egy gramm-molekulájában foglalt molekulák száma. Millikan kísérleti alapon megállapította, hogy ez a mennyiség = $(6.062 + 0.006) \cdot 10^{23}$ ERICHT L.

Avogadro tétele kimondja, hogy egyenlő hőmérséklet és nyomás esetén a különböző gázok, ill. gőzök egyenlő térfogataiban a molekulák száma ugyanaz. Tehát az egyenlő hőmérsékletű, nyomású és térfogatú gázok tömegei és ezzel együtt sűrűségeik is úgy aránylanak egymáshoz, mint az illető gázok molekulasúlyai. Ez a körülmény alkalmas a molekulasúly meghatározására is. DÉR Z.

Avoué (franc., ejtsd: *àvué)*, Franciaországban és ehhez hasonlóan az angol-francia jogterület egyes államaiban intézményesített kapocs a fél és az ügyvéd között. Angliában *solicitor*, Belgiumban *avoué*, Olaszországban *procuratore*, Portugáliában *solicitadores* elnevezéssel. Tevékenységi köre a legtöbb országban hasonló a francia avouéjéhez, de nagy eltérések is vannak országok szerint. *Franciaország-*

ban az ügyfél az avoué-hez fordul, ő veszi fel a tényállást s a megbízó által megnevezett vagy a vele összeköttetésben álló avocat-ot bízza meg az ügynek a bíróság előtti képviseletével. Önállóan szerkeszt okiratokat, szerződéseket, elvállal perenkívüli megbízásokat, ő tárgyalja meg a megbízóval a honorárium kérdését, mert költségkérdésekben a fél az avocat-val nem érintkezhet. Franciaországban számuk meg van határozva és kinevezésük elődjük ajánlatára történik. SOMMER A.

Avoirdupois (ang., ejtsd: *everdjupoj*; franc. *àvoárdüpoà)*, neve az angol fontnak, melyet súlymérték gyanánt használnak úgy Angliában és gyarmataiban, valamint az Északamerikai Egyesült Államokban. Rövidített jele: *avd.* 1 avd = 16 ounce à 16 dram = 453·59265 gr. 14 avd = 1 stone, 28 avd = 1 quarter, 112 avd. = 1 centweight (cwt), 20 cwt = 1 ton = 1016 kg. Az Egyesült Államok több államában, valamint Kanadában is azonban a cwt vagy mázsa (Cental) többnyire csak 100 angol font. HELL L.

Avramesti, a jelenleg Romániához tartozó *Szentábrahám*, régi udvarhelyvármegyei község mai neve.

Avramović *Dimitrije* (ejtsd: *àvràmovity)*, festő és író, szül. 1815 márc. 27-én Sajkásszentivánon (Bácsm.), megh. 1855 ápr. 13-án Ujvidéken. A XIX. század első felének legkiválóbb szerb ikonfestője. Főműve a belgrádi székesegyház képsorozata. Irodalmilag is működött. Két műve sok hozzáértéssel a görögországi Athosz hegyen levő szerzetesköztársaság műkincseivel, művészetével és történetével foglalkozik. KÖNIGSTÄDTLER A.

Avrig, a jelenleg Romániához tartozó *Felek*, régi szebenvármegyei község mai neve.

À vue (franc. ejtsd: *àvü)*, a m. bemutatásra, látra. A váltó lejárati ideje meghatározásának egyik módja.

A. Wagn., állatnevek után Wagner Andreas nevének a rövidítése.

Awomori, kikötő Nippon japáni sziget Rikuoku öblében, (1920) 48.933 lakossal.

Axelrod *Pavel*, orosz-svájci szocialista író, szül. 1850 aug. 25-én Pocsepen (Csernigov kormányzóság), megh. 1928 ápr. 16-án Berlinben. Sokáig napszámosmunkából élt, de folyton tanult, elvégezte a kievi egyetemet is. Egyik megalapítója volt az orosz szocialista munkásmozgalomnak; az elméleti szocializmus terjesztése terén is tevékeny részt vett, de korán szembefordult az erőszakot hirdető társaival. Évtizedeken át Svájcban élt. Az orosz polgári forradalom (1917 febr.) után hazatért, de hamarosan szembekerült a bolsevistákkal, visszament Zürichbe és onnan harcolt a bolsevizmus ellen. Emlékiratai *Erlebtes und Durchdachtes* címen jelentek meg.

Axenfeld *Theodor*, német szemész-tanár, szül. 1867 jún. 24-én Goldesbergban, megh. 1930 júl. 29-én Freiburgban. Iskoláit Bonnban végezte, 1895-ben Marburgban magántanári képesítést nyert. 1897-ben a rostocki egyetemen a szemészet tanára lett, 1901-től Freiburgban működött. A német szemészek között az első helyet töltötte be; a szem bakteriológiájáról, a trachomáról, a tavaszi hurutról írt tudományos munkái klasszikusak. Tankönyveit több nyelvre lefordították. Kitünő előadó is volt. Harminc éven át szerkesztette a *Monatsblätter für Augenheilkunde* folyóiratot. Legjelesebb tanítványa a magyar származású *Szily Aurél*, münsteri tanár. BÁLINT NAGY I.

Axente *Szevér* (ejtsd: *àkszentye)*, román politikus, szül. 1821-ben, megh. 1900-ban Brassóban. Tanulmányait Balázsfalván és Nagyszebenben végezte, 1847-ben Romániába ment tanárnak. 1848-ban visszatért Erdélybe és vezérszerepet vitt mint prefektus a forradalomban a magyarok ellen a császár pártján, ezért kegydíjat is kapott s a Bach-korszakban hivatalt is viselt. Élete végső éveit Brassóban töltötte.

Axilla (lat.), anatómiai műszó, a. m. hónalj.

Axiológia, a. m. *Értékelmélet.*

Axióma (gör.), a. m. 1. becsülés; 2. valami igaznak vagy jónak tartott dolog; 3. általános tétel — igazság; 4. olyan végső igazság, amelyből más igaz tételek következnek. Általában minden olyan tételt axiómának tartanak, amelynek igazsága szerintünk annyira világos, hogy éppen ezért további bizonyításra nem szorul. A legvégső axiómák az ú. n. *logikai alapelvek*, amelyek minden lehetséges tételnek az előfeltételei. Nélkülük a tudomány egyáltalában lehetetlen volna. NAGY J.

Axióma a *geometriában* eredetileg a szemléleten alapuló, egyszerűbb tételre vissza nem vezethető, bizonyításra nem szoruló tétel. A geometriának minden tétele végeredményben az axiomákból következik. A geometriai axiómákat először Euklidész foglalta rendszerbe (Kr. e. 300 körül). Egyik axiómája azonban, a párhuzamosakra vonatkozó, a többiekkel ellentétben nem volt eléggé szemléletes s így kezdettől fogva arra törekedtek a matematikusok, hogy azt vagy egy szemléletesebbel pótolják, vagy pedig kiküszöböljék. Az évezredeken keresztül tartó vizsgálódások a nemeuklidesi geometria megteremtéséhez vezettek (Gauss,

Gutenberg Lex. IV. k

VASÁRNAP

8

Kath. Erzsébet k.-né
Prot. Téréz

HÉTFŐ

9

Kath. Veronika sz.
Prot. Lukrécia

KEDD

10

Kath. Amália
Prot. Amália

SZERDA

11

Ax, Joseph

1765. Juny 27. an Joseph Ax
Schlossermeister à Conto
seiner Arbeith 900 frt.
July 21. an Sudo Simile
deto 900 f.
Nov 5. an Sudo zu Saldo
1595 f 44 x

Fleifeltoronyikest 153. l.

Az 1765 iki átalakitás alkalmából.

1800
1595
3395

Awer Fülöp

XVI

l.

Patakiváróp

122 l

meghívó

Szamóthy Gyula

Nemzeti Szalon

A X a m é t h y G y u l a.

1918. A 32-esek festőinek kiáll. - Nemzeti Szalon

Leány, olajf.
Erdőszéle, olajf
Dunapart, olajf.
Női fej, olajf.
Ösz, olajf.
Szentesi utca, olajf.
Tanya, vizf.
Tájkép, vizf.
Tavasz, vizf.
Tájkép, vizf.
Oroszfogoly, rajz.
Fedezék, szines rajz.
Legényem, rajz.
Árok, rajz.
Fedezék, szines rajz.
Domboldal, vizf.

Axaméthy Gyula

1909/10 – 1912/13

Ferlépzőmfőistért

63. l.

kortársait. Tanulmányozta az ember és a ló anatómiáját, a vonal, levegő és a szín perspektíváját. Fizikai tanulmányai kiterjedtek az emelőre ható erők, a surlódás törvényeire, a súlypont és a lökés hatásaira, a repülés törvényeire, az optikában a színes árnyékra, az írisz mozgásaira, benyomások tartamára a szemben. Lodovico Sforzához írt levelében elsősorban mint mérnök és a háború technikusa, hidak, ostromlókészülékek, fegyverek készítője ajánlkozik és csak utoljára mint festő és szobrász. Épületterveiből mi sem került kivitelre, sem utca-, sem vízi tervei, sem palota- és kastély-, sem templomtervei, mely utóbbiak között a központi elrendezésű kupolás tervek foglalják el a főhelyet. Csak tudunk róla, hogy mesterileg játszott a lanton, mi több, egy tisztán ezüstből való új lantot is konstruált és híres volt rögtönzött költeményeiről, de belőlük, sajnos, egy sem maradt reánk. A milánói „Accademia Lionardo da Vinci" számára készültek festészetről írt tanulmányai („Trattato della pittura"), amelyek telve vannak új megfigyelésekkel e téren. Legfőbb sarktételei: „A festészet a világosság és sötétség keveréke az összes egyszerű és összetett színek különféle fajából". „A művész, aki csak más művészeket és nem a természet alkotásait tanulmányozza, unokája, de nem fia a természetnek, minden jó mester tanítójának". Állandóan jegyzőkönyv volt nála és abba írta megfigyeléseit, melyeket rajzokkal kísért. Mintegy 5000 kéziratos lap maradt utána, többnyire tükörírásban, mert balkezes volt, tollrajzokkal tarkítva. Ezek legnagyobb része a párizsi Institut de France, a windsori könyvtár és a Bitish Museumban van, a Codex Atlanticus a milánói Ambrosianaban és még néhány ugyanott a Trivulzi-könyvtárban. Mindenfelé elszórt szén-, vörös kréta-, finom ónrajzai és életteljes, szellemes tollrajzai hagyatékának egyik legbecsesebb részét alkotják, művészi alkotásának módjába a legszélesebb bepillantást nyujtják, mert

Komáromi múzeum IX. 29

Axamétky Gyula

Mübeszét 1918.16.l

180

Thomas?

Landseer, Edwin Landseer kajza utan

Tájkép. (Landscape.)

118 x 155 mm.

K. 30.—

Axamethy Gula

festő l. Kelenföld

Bpesti Házigyed festőinek kiáll. a Nemzeti Szalonban 1918.

Leány, olaj.

Erdőszéle, olaj.

Dunapart, olaj.

Nőfej, olaj.

Ősz, olaj.

Több vízf. tanulmány és rajzok.

Axaméthy Gyula

T 1918.

A 32. gyalogezrednél, a budapesti házi-ezrednél katonai szolgálatot teljesítő művészek kiállítása január 10-én nyilt meg a Nemzeti Szalonban. A kiállítás jótékonycélt szolgált, az ezred elesett hőseinek özvegy és árva-alapját. A bemutatott olajfestmények és grafikai művek közül csak igen kevés nőtt ki harctéri motivumból. A fiatal művészgárdának több ismert, komoly tehetségű tagját találtuk képviselve a kiállításon, ameiyeken a következők vettek részt: Axaméthy Gyula, Bálint Árpád, Berény Róbert, Bethlen Gyula, Csáky László, Cserna Károly, Edvi Illés Jenő, Frank Frigyes, galantai Fekete Béla, Fischl Gyula, Glatter Gyula, Károlyi Gyula, Kárpáthy Jenő, Kornai József, Lázár Oszkár, Lurja László, ifj. Méray Horváth Károly, Mocsányi Károly, Palesch Pál, Réczey Viktor, Teplánszky Sándor, Timár János, Veres Zoltán, Végh Gusztáv, Záhonyi Géza.

Művészet 1918. 16-l.

Művészet

A KERESKEDELMI ISKOLÁT VÉGZE

KÖZGAZDASÁGI
ÜGYVEZET
SÁSDY-SCHACK BÉLA dr, UDVARI TANÁC

~~Nagyságos~~
~~Méltóságos~~
Tekintetes

Szántóvány

NYOMTATVÁNY

Axaméty Gyula

foto

1.

Intérieur

1912. 6. 4.

6 l.

Eberg
i

KIFIZETTETETT
MAGY. KIR. ÁLLAMPÉNZT IX. ker.
Budapest, 1912 év apr. hó 13 n.

Koczkar

Axamétky Gyula, festő M.D.K.

szinezte ki Révész Imre müveiről készült rézkarcokat, melyeket Prihoda István karcolt rézre. Révész mindakét eljárást irányitotta és ellenőrizte, a kéz példányokat aláirta.

Sándor László: Révész Imre ukrajnai müvészi hagyatéka

Müvészettörténeti Értesitő, Bp.1964. XIII.évf.

3.sz. 240 old.

.D.M.

Axaméthy Gyula

A Szalonban rendezték a "Budapesti Háziezred festőinek képkiállitást", melyről a lap Művészet c. rovata számol be sign. nélküli kritikájában.
Axaméthy Gyula, Végh Gusztáv, Károlyi Gyula, Edvi Illés Jenő és galántai Fekete Béla művészek alkotásairól elismeréssel nyilatkozik.

A HÉT, Bp. 1918. jan. 2o.
XXIX. évf. 3. sz. 46. lap.

Akelrad Dezső

aranyműves segéd

5 elemi, 2 ipariak.

Iparrajziskola

1887–88. tanév

41. l.

Gombos Antal, áll. igazgató-tanító

VIII. 235

Ø Axelrad József

aranyminves

Bp.

l.

Erredeveskiáll

XVI. cs. 16. l.

3872. Katona Nándor.
Sz. Szepes-Ófaluban 1864

Karszt-vidék.

Kopár hegyes ~~vidék, el~~ [illegible]
münkbe, a melyen innen terebé
hová a völgyben kanyargó és t
zet, a hegy oldalán, város bon
rös fedelüek; hátterében pedi
portok fehérlenek. Az égbolt
Katona Nándor.

Vászon, méretei 67:98.3

Vét 5410-909

megirva

Axentovich, Axenty

örmény lengyel festő

vut. Brassó

1859-ben

l.

Justh Zsigmond naplója.

Sajtó alá renderte Halász Gábor. Bp. ~~1944~~

é. n. 194. l. 196. l.

207. l. 221. l. (többször)

282. l.

Alsócsernátoni ásatás VI. 175.

~~[illegible]~~ Axentovits

festo"

Fővárosi Lapok 1895. jun. 6., 1788. old.
(Műrészetek. Vif.: Magyar műrészek
a két „Salon"-ban.)

Kalmán

Axentovicz Teodor

GROTTGER ARTUR: Jelenet az 1863-iki lengyel lázadásból.
Scene aus dem Aufstande von dem Jahre 1863.

Rozsaffy Dezső dr.:

LENGYEL MŰVÉSZET.

POLNISCHE KUNST.

A lengyel nemzet és a lengyel föld évszázadokon át a legnagyobb megpróbáltatásokon ment keresztül. Belső és külső harcok emésztették erejét, kötötték le tevékenységét. Csoda-e, ha a művészet szelid palántája oly nehezen tudott gyökeret fogni a nyugtalan, göröngyös talajban s alighogy meggyökerezett, máris tövestől tépték ki? . . .

A lengyel művészet históriája éppen ugy mint a lengyel nemzeté, sok tekintetben hasonlit a magyarhoz.

I. A mi igazán számottevő épitészeti, szobrászati vagy festészeti emlékmű Lengyelország régebbi multjából fönnmaradt, annak készitője nagyobbára német vagy olasz mester volt. Az egykori lengyel főváros, Krakkó — mint tudjuk — valóságos német művészeti telep volt a XV—XVI. században.

A nürnbergi* származásu Veit Stoss 1477-ben itt műhelyt alapitott, mely csakhamar fényes virágzásnak indult. A sok templomu Krakkó majdnem valamennyi egyházában a mester egy-egy faragott-festett ábrázolására akadunk.

* Vagy talán magyarországi? V. Ő. Divald Kornél: «Magyarország csúcsiveskori szárnyas oltárai.»

A Gyüjtő 1915. 190. l

AXENTOVICZ TEODOR: Jordánünnep. — Jordanfest.

Legrégibb hiteles alkotása a Mária-oltár, melyen a lengyel tipusokat határozottan meg lehet különböztetni a némettől, a Frauenkirche-ben van. Stoss műhelyét majdnem husz éven át tartotta fönn s bizonyára Magyarország és Erdély számára is dolgozott, műhelyében magyar festőket is képzett ki, bár e tekintetben a vélemények még nem állapodtak meg. A Veit Stoss nyomában Krakkóba települt művészek közé tartozott Hans von Kulmbach is, a ki 1514-től 18-ig tartózkodott ott. Albrecht Dürer testvéröccse, Hans Dürer ⟨szül. 1490⟩, a kinek munkáiból semmi sem maradt fönn, 1526-tól 1538-ig mint lengyel udvari festő működött Krakkóban. A hirneves bronzöntőnek, Peter Vischernek is számos siremlékét találjuk a krakkói templomokban. Mikor azonban III. Zsigmond fejedelem székhelyét Varsóba helyezte át, ezzel a krakkói iskola tevékenysége is megszakadt s azontul Breslau és Danzig műhelyei látták el a lengyelországi és krakkói templomokat. Lassanként az olasz renaissance kiszoritotta a német müvészeti importot. A Jagello-fejedelmek, a kik nagy pártolói voltak a művészeteknek, olasz mestereket hivtak udvarukba. Olaszok épitették a templomokat és palotákat s az olasz renaissance izlés irányadó lett minden téren.

Egy-két lengyel nevet is följegyzett ebből az időből a művészethistória. Antonello da Fiesole tanitványa, Gabriel *Slonski* ⟨sz. 1598⟩ és ennek tanitványa Jan *Michalovicz*, a lengyel művészet ősei.

A gazdag főurak pompás gyűjteményeknek vetették meg alapját, de ezek a XVII. század végén nagyobbára tönkrementek a Svédországgal vivott háboruban, a mi megmaradt belőlük, azt II. Katalin cárnő szállittatta el Oroszországba.

AXENTOWICZ *Tivadar*, festő, Brassó 1859 máj. 13. Lembergben nevelkedett, Münchenben, Párizsban és Londonban tanult. 1895 óta a krakói művészeti iskola tanára. A legjelesebb lengyel festők egyike. Főleg pasztell női arcképeivel s a lengyel népéletből vett jeleneteivel aratott sikereket.

E. Gy. I. 59. l.

Aloisio Andrea

~~Tiberio~~ d'Assisi meghalt 1556

Madonna a gy

A trónoló

dul~~...~~és a térdén ül

A lefelé néző gyer

balkezét az anyjának

ki palástját fejére

lefelé néz. ~~...~~

217

Fresco, me

Ára

Lapa: 1308

4615 4
18500

226

Axentovicz

Szentiványi Gyula

Tivadar, festő, szül. 1859 V. 13. Brassóban. Lembergben nevelkedett, Münchenben, Párisban és Londonban tanult. 1895 óta a krakói művészeti iskola tanára. Arc- és genre-képeket fest.

1904. VI. 17.

Máramarossziget mint.

Kettős példányok (339/1904.)

Axentovič Tivadar

jesto-

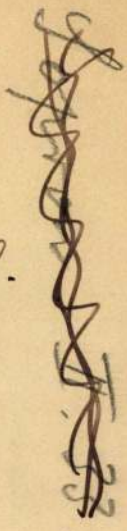

úřad

=

Krück I. 35. l.

Lengyel mesterek a Nemzeti Szalonban. Spanyol nő. Axentowicz Theodor festménye

het. De ahhoz, hogy útlevelet kapjon, a százszázalékig hiteles okiratok egész sorára van szükség. A prefektura lógósai kettőzött figyelemmel ügyelnek arra, hogy más emberfia ne lóghasson meg.

Maître Hamelin felemelkedett és fenyegetően így szólt:

— Most pedig, tisztelt uram, ha eszébe jutna aziránt érdeklődni, hogy mik egy érvényes végrendelet kellékei, előre bejelentem, hogy udvariatlanul lennék kénytelen önnek válaszolni.

— Minthogy ettől meg akarom önt kímélni, kedves mester, ajánlom, térjünk át a dominózásra, — indítványozta Trouille vidáman.

Soha életében nem veszítette el pénzét nagyobo gyönyörüséggel, mint ezen az áldott délutánon, amely egy valószinütlen, boldogító álom megvalósulásának igéretével kecsegtette.

Három játszma után az ügyvéd, aki meg akart szabadulni nyereségétől, meghívta Besselt, hogy vacsorázzék vele s vacsora után magával cipelte az Alcazar Lyrique-be. Ebben a mulatóban tanyázott ugyanis Aurillac úr, aki kárörvendő mosollyal jelentette ki, hogy mindenben szolgálatára kíván lenni Henri Trouillenek, ha megnősül.

Másnap reggel Bessel, igéretéhez híven, benézett a Georgakopoulo-cég irodájába. Ott, természetesen, mindent a legnagyobb rendben talált, néhány percig eltréfált a könyvelővel s a csinos gépírókisasszonnyal, azután elbúcsúzott tőlük s a Modaneta-ajánlotta lakás megszemlélésére indult. A káprázatóan berendezett hatszobás lakás annyira megnyerte tetszését, hogy alkú nélkül, tüstént kibérelte.

A város első ékszerészénél vette meg az eljegyzési gyűrűt: az ékszerüzlet legszebb darabját. S dél-

Uj Idők, 1928. Pünkösd. 22-n

A nagyvilágból. A „Pressa“ sajtótörténeti kiállítás Kölnben. Gutenberg első könyvsajtója, rekonstruálva, korszerű ruhába öltöztetett nyomdászokkal

után, boldog esküvői hangulatban szállt fel a cannesi vonatra. Lett volna rá ideje, hogy La Napouleban töltsön egy órát. De nem tette. Ezen a nevezetes napon nem akart összetalálkozni az illir miniszterrel és családjával.

Utközben már azt is kitervelte, hogy hogyan fogja az igazolására szolgáló okmányokat és a Henri Trouilletól eltulajdonított személyi adatokat Germaine elől elrejteni. Erre aránylag egyszerű megoldást talált. Meg kell akadályoznia, hogy házasságát Cannesban is kihirdessék. Cannesban Germaine, valamely üres órájában, bizonyára elsétálna a városházára s megnézné: hogyan fest esküvőjük kihirdetése a városház fekete tábláján? Ugyanekkor természetesen arra is rájönne, hogy Henri Trouille II. adatai tökéletesen megegyeznek Henri Trouille I. adataival. Rá kell tehát birnia Germainet, hogy tüstént költözködjék át Marseillebe. A marseillei városház nagy, Germaine abban a városban idegen, dolga lesz termérdek s eszébe sem fog jutni, hogy a városház fekete tábláját tanulmányozza.

Minden akadály elhárul útjából!

Bessel boldogan, délcegen, csillogó szemmel sietett az állomásról a Rue Felix Faureba s lépett be Pelagie Trouille képeslevelezőlapboltjának ajtaján.

Germaine, jöttére, felugrott s úgy meredt rá, mint valami kísértetre. Arca váltakozva hol falfehér lett, hol pipacspiros.

— Jónapot, Germaine kisasszony. Miért néz rám oly ijedten?

— Meglep, hogy viszontlátom, — felelte a leány zavartan.

— Meglepi? Hiszen megmondtam, hogy ma eljövök.

— Igaz. De mégis . . . Bocsásson meg: én azt hittem, hogy nem fog visszatérni, többé sohasem.

— Miből gondolta? Miért hitte?

— Azért, mert rosszul viseltem magamat. Kegyetlen voltam és gőgös.

— Dehogy volt, — mondta a férfi boldogan. — Ha valamelyikünk rosszul viselte magát, akkor az én voltam.

— Szó sincs róla. Én tüntettem a szegénységemmel, mintha csak a szegénység érdem vagy erény lenne. Ön sokkal jobb ember, mint én. Ezt mindig tudtam, most azonban, hogy visszatért, kétségtelenül érzem.

A férfi elkomolyodott:

— Nem vagyok jobb önnél. Bizonyosan nem vagyok jobb. Ha mégis jobbnak látszom, annak egyszerű a magyarázata. Én szeretem önt. Ön viszont közönyös irántam.

— Hogy mondhat ilyet? Ön nékem egyáltalán nem közömbös.

A férfi megkeseredett. Hogyan gondolhatta egy percig is, hogy ez a fiatal leány szerelemre gyulladhat iránta?

— Köszönöm, Germaine kisasszony, — mondotta szíves hangon, miután legyürte hiuságát. — Köszönöm, hogy megengedi, hogy lássam. Köszönöm, hogy öreg szívemet még egyszer megdobogtatja.

A leány egy ideig elgondolkodva nézte, azután odanyújtotta neki a kezét.

— Azt hiszem, rosszul ítéltem meg önt.

Hangulata egyszerre megváltozott.

— Most azonban elég a lirából, — mondta nevetve. — Tudom, hogy nem nőies vonás, mégis bevallom, hogy semmi érzékem sincs a lira iránt. Ha tőlem függne, ahelyett, hogy érzelegjek, sokkal szívesebben lennék mindig jókedvű és vidám. Ha az élet lélekzethez engedne jutni, csakhamar kiderülne, hogy van tehetségem a boldogsághoz.

A férfi úgy hallgatta szavát, mint ahogyan egy sóvárgó, édes dallamot hallgatunk, amelyet messzi partokról hoz felénk a tavaszi szél.

— Nagyon örülök, hogy visszatért. Tegnap elmondhatatlanul szomorú voltam, mert nem jött. Már annyira megszoktam az ön társaságát, hogy elhagyatottnak érzem magam, ha ön nincs itt. Nem mennénk el innen, ebből a rettenetes boltból?

Feltette a kalapját. S miközben a kesztyűjét húzta, az ajtón át, felnézett az égre.

— Esőre áll az idő.

— Szeretnék valamit kérni öntől, Germaine kisasszony.

— Akármit kér, teljesítem. Sok mindent kell jóvátennem.

— Szeretném, ha ma nem vendéglőben ebédelnénk. Annál is inkább szeretném ezt, mert hiszen valószínűleg úgysem ülhetnénk ki, a szabadba. Inkább azt ajánlom: vásároljunk be mindenféle jót, és költsük el ebédünket az ön nappali szobájában.

A leány tapsolt örömében:

— Remek ötlet, — mondta. — Nekem azonban otthon nincs egyebem, mint teám és kenyerem.

— Majd megvesszük, amire szükségünk van.

— Akkor azonban siessünk, hogy hazaérjünk, még mielőtt megered az eső.

Elhagyták a kis boltot, s végigjárták a környék összes, nevezetesebb csemegeboltjait. Annyi mindent vásároltak be, hogy egy század katonának is elég lett volna. Germaine egyre csak nevetett.

— Három hónap alatt sem tudjuk megenni ezt a rengeteg sok ennivalót.

Kezükben megszámlálhatatlan csomaggal éppen akkor értek a komor ház elé, amikor nagy cseppekben esni kezdett.

— Soha nem látott még ez az öreg szoba ilyen

I. KÉPEK.

1—653.

A. P. monogrammista (19—20. század).

1. 2 darab FÉRFI- ÉS NŐI FEJTANULMÁNY. Lent jobbra a férfi képmáson a művész monogrammja és az évszám: 1904.
Pasztel. Mindegyik kép mérete 35×27.

Alois Alfred Clarence — Douglas Edwin után (19. sz.)

2. „MINE LOST".
Rézmetszet. 73×50.

Alkin Henry († 1850 k.)

3. 2 darab SPORTLAP.
Színes rézmetszet. Mindegyik lap mérete 18,5×27,5.

Alt Franz (szül. 1821).

4. FÉRFI KÉPMÁS. Jelzés lent jobbra: Franz Alt 844.
Vászon. 63×53.

Alt Jakob (1789—1872).

5. A MILANÓI KIR. PALOTA. Jelzés lent jobbra: J. Alt 1850.
Vizfestmény. 14,5×20,5.

Alt Rudolf von (1812—1905).

6. HALLSTADT. Lent balra: Hallstadt.
Vizfestmény. 17,5×25,5.

Amerling Friedrich von (1803—1887).

7. A SATYR ÉS A PARASZTCSALÁD.
Vászon. 39×50.

Angol festő (18—19. század).

8. NŐI KÉPMÁS.
Vászon. 78×63.

Angol festő (18—19. század).

9. NYUGVÓ VENUS.
Vászon. 37×30.

Anreiter Alois von (1803—1882).

10. EGY GYERMEK KÉPMÁSA. Jelzés jobbra a párnán: Anreiter.
Vizfestmény. 15×13.

Anreiter Alois von (1803—1882).

11. FÉRFI KÉPMÁS. Jelzés lent jobbra: Anreiter 838.
Miniatür. 8,5×7.

Antwerpeni festő (17. század).

12. GYÜMÖLCS- ÉS ZÖLDSÉGBEVÁSÁRLÓK.
Vászon. 110×117.

Antwerpeni festő (17. század).

13. A KIRÁLYOK IMÁDÁSA.
Fa. 26×34,5.

Antwerpeni festő (17. század).

14. PÁDUAI SZENT ANTAL A GYERMEK JÉZUSSAL.
Vászon. 105×82.

Antwerpeni festő (17. század).

15. MÁRIA A GYERMEKKEL ÉS ANGYALOKKAL.
Vászon. 92×72.

Arnot G. (19. század).

16. LEÁNY SZALMAKALAPBAN. Jelzés lent jobbra: G. ARNOT, Páris.
Vászon. 79×63.

Arthois Jacques d'. (1613—1686).

17. TÁJKÉP.
Fa. 22×24,5.

Asserbaum Fanny (szül. 1848).

18. ERDŐ VADÁSSZAL. Jelzés lent jobbra: F. Assenbaum, München.
Vászon. 49,5×39,5.

Atkins Thomas L. — Landseer Edwin után (19. század).

19. „THE FORESTERS FAMILY".
Rézmetszet. 56×85.

Audry (19. század).

20. HAZATÉRÉS A SZARVASVADÁSZATRÓL.
16,5×36.

Axentowicz Theodor (szül. 1859).

21. PARASZT LEÁNY. Jelzés fent jobbra: T. Axentowicz.
Pasztel. 80×54.

Backhuyzen Ludolf (1631—1708).

22. TENGERI TÁJ.
Vászon 163×234.

Backhuyzen Ludolf (1631—1708).

23. TENGERI TÁJ.
Vászon. 65×73.

Ernst Muzeum aukció XVII.

Aszentovicz Tivadar

festő

L.

Szudrey - Szentiványi

58. l.

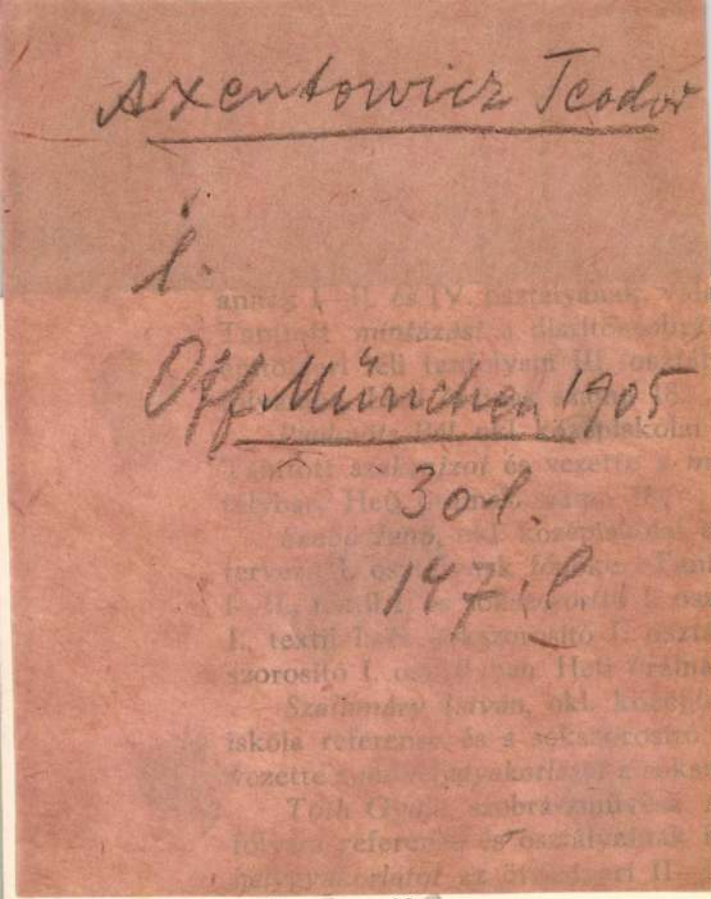

nak száma 18.

Városy Aladár, okl. építészmé
felügyelő. Az építőipari téli tanfoly

építőipari téli tanfolyam és az épület-
m I. és az építőipari esti tanfolyam
ri téli tanfolyamon *kőmívesmunkát*
és *műtörténetet* a IV. osztályban,
ztályában. Heti óráinak száma 18.
kiállítási és kiviteli ügyek referense.
n; vezette a *műhelygyakorlatokat* a
akorlatokat a faipari mesterképzőn.

tanár. A menza-ügyek referense és
öke. Tanított *szabadkézi rajzot* az
műves-, faipari és díszítőszobrász-
rtani rajzot az agyag-, díszítőfestő-
az általános rajzi és festészeti osz-
i és festészeti osztályban. Heti órái-

ír. A szertári ügyek és iparostovább-
hatervező II., valamint az esti alak-
tott *alakrajzot* az esti alakrajzi tan-
–IV. osztályában. Heti tanítási órái-

B

Babarczy, Emerich, Baron, Militärschriftsteller, geb. 1819, gest. 21. Dez. 1881 als Feldmarschall-Leutnant, hinterliess das Werk: *Bekentnisse eines Soldaten* (1850).

Babarczy, E. Stephan, Schriftsteller, geb. 5. Nov. 1774 in Szeged, gest. zwischen 1810 und 1815, schrieb und übersetzte zahlreiche Dramen. Bekanntere Dramen: *Der seltene Männerkuss* (1804), später auch in ungarischer Sprache erschienen und *Virginia.*

Babay, Koloman, Belletristiker, geb. am 7. Dez. 1862 in Gárdony, ist seit 1888 als ev.-ref. Seelsorger in Mezökomárom tätig. Selbständige Werke: *Szerelmes kisasszonykák* (Verliebte Fräuleins, 1887), *Balatonmelléki történetek* (Geschichten vom Plattensee, 1892), *A Visky leányok* (Die Visky-Töchter, 1899).

Babes, Emil, rumän. Publizist, geb. 1858 in Wien, ist in Ungarn als Advokat und in publizistischer Beziehung als warmer Verfechter der Annäherung des Rumänen- und Ungartums tätig. Neben seinen zahlreichen Zeitungsartikeln und Brochuren ist sein Werk „*Diagnoza*" (1908) bekannter geworden.

Babes, Viktor, Bakteriologe, geb. 1854 in Wien, wirkte ein Jahr als Privatdozent an der Budapester Universität und wurde 1866 als Professor an die Bukarester Universität berufen. Er publizierte eine Unzahl bakteriologischer Abhandlungen und in ungarischer Sprache das Werk: *A bakteriologia rövid tankönyve* (Kurzes Lehrbuch der Bakteriologie).

Babes, Vinzenz, Historiker, geb. 1822 in Hodony, gest. 1907 in Budapest, zählte zu den angesehensten Politikern des ungarländischen Rumänentums und war einer der Gründer der rumänischen Nationalistenpartei. Babes veröffentlichte zahlreiche historische Abhandlungen in rumänischer Sprache.

Babic-Gjalski, Lyubomir, kroatischer Romanschriftsteller, geb. am 26. Okt. 1854 in Gredice, ist in der kroatischen Romanliteratur der erste Vertreter der realistischen Richtung. Bekanntere Werke, die Romane: *Maricon* (1884), *Gyurgjica Agléena* (1889), *Osvit* (1892), *Za materinsku rigec* (1906), ferner die Novellensammlungen: *Illustrissimus Baterich* (1884), *Pod starimi Brovovi* (1885), *Iz varmegjinskih dana* (1887), *Male pripovijesti* (1894), *Diljem doma* (1899).

Babics, Koloman, Philosoph, geb. am 23. Jän. 1840, gest. 22. Okt. 1886, studierte 1869 im Auftrage des Unterrichtsminis-

sor der Bakteriologie an der Budapester tierärztl. Hochschule tätig und veröffentlichte zahlreiche bakteriolog. Studien, besonders bezüglich der Tuberkulose, der Wutkrankheit, der säurefesten Bakterien und der von ihm entdeckten Pseudowut. Sein bakteriolog. Handbuch: *Die Naturgeschichte der Bakterien* wurde von der Königl. Ungar. Naturwissenschaftl. Gesellschaft 1912 herausgegeben.

Aumayer, Maler zu Beginn des vorigen Jahrhunderts. Aufsehen erregte sein *Neugieriger Knabe* (1840).

Aussermann, Franz, Honvédoberst, geb. 1821, gest. 1893, nahm am 1848-er Freiheitskampfe teil und wurde am 25. Mai 1849 von Klapka mit dem Kommando der Komáromer Festung betraut. Nach der Reorganisierung der ungar. Honvédschaft wirkte A. als Kommandant des Szegeder Honvéddistriktes. Er veröffentlichte verschiedene histor. Studien über den Freiheitskampf, in denen er als Erster für den als Verräter verrufenen Görgey eine Lanze brach.

Avarffy, Alexius v., Arzt, Gynäkologe, geb. 6. Nov. 1880 in Arad, absolvierte die medizin. Studien in Budapest, wo er sich dem Spezialgebiete der Gynäkologie und Geburtshilfe zuwandte und unter Professor Bársony, dem Leiter der I. Universitäts-Frauenklinik, als Praktikant und Assistent arbeitete. Er weilte längere Zeit in Berlin, wo er sich mit Röntgenologie und Gynäkologie befasste. A. ist derzeit I. Assistent an der I. Universitäts-Frauenklinik. Als Mitglied des Budapester königl. Ärztevereines betätigte A. sich besonders an der gynäkolog. Sektion und die Fachliteratur verdankt ihm zahlreiche wertvolle Beiträge in der ungar. und deutschen medizin. Presse.

Axentovics, Theodor, Maler, geb. 1859 in Brassó, wurde 1895 zum Professor der Krakauer Hochschule der bildenden Künste ernannt und zum Präsidenten der Allgemeinen Vereinigung Polnischer Künstler gewählt. Er zählt heute zu den anerkanntesten Portrait-, Historien- und Genremalern Polens. Bekanntere Werke: *Szenen aus Venedig, Würzburg in 1813, Huzulenbegräbnis, Mohrenwanderung, Polnische Gesandte in Paris, Bauerntanz, Jordanfeier.*

Azary, Akusius, Veterinärarzt, geb. 1850, gest. 1888, studierte an den Pariser, Berliner und Münchener Hochschulen und hatte bedeutenden Anteil an der Begründung der ungar. wissenschaftl. Tierarzneikunde. Seit 1882 an der Budapester Veterinär-Hochschule als Professor tätig, war A. einer der Ersten, der den Augenspiegel und die Uroskopie in die Tierheilkunde einführte und die Pasteur'schen Schutzimpfungen gegen infektiöse Tierkrankheiten anwandte. Er publizierte auch mehrere Studien in der ungar. und ausländ. Fachpresse.

Theodor Axentovitz festő

). Népszava, XXXVIII.1910 jan.20

16 sz. 5 lap.
A lengyel müvészek kiállitása.

AXENTOWICZ, Teodor

Wagner István

Hi, ök ... és München

[Teodor Axentowicz]

17/104

Magyar Hírlap, 1984. máj. 5. 7.

tatás hiányában a vélemények ará-
an felelőtlenség lenne bármilyen felté-
(Egyébként is kérdéses, hogy egy
t meg lehet-e oldani többségi dön-
rdést csak spekulatív módon tudjuk

s tárlat, a „szalon" intézménye igen
kint vissza, Magyarországon is már
s, Franciaországban pedig még ré-
a XVIII. századba nyúlik vissza. A
abb kori polgári nyilvánosság intéz-
negteremtette a képzőművészet és a
dszeres találkozásának lehetőségét.
pusztán a művek közszemlére való
anem centruma is egy sor fontos
körülötte szinte már-már valamiféle
szer alakult ki, melynek egymást fel-
ást logikusan követő részei a zsűri-
s, a díjak odaítélése, a megnyitó, a
a műkritikák megjelenése. A kiállítás-
n – valamiféle versengés, összeha-
mérettetés alapján, tehát elvileg a
ny" eszméinek megfelelő módon –
i. A mű elfogadása, kiállítása már
éve is sikernek számított, de rangot,
télyt jelentett az is, hogy ki melyik
, s azon belül is kit „hová akasztot-
dő jelentőségű társadalmi esemény
tó, a vernisszázs, olyan ünnepség,

meg olyan tekintélyes összegűek v
több évre is biztosították egy-egy mű
munkafeltételeit.) Mindez persze a
sajtó nyilvánossága előtt zajlott.
volt azután az alapja a további é
is: ekkor került sor az uralkodó, a k
zat vagy a művészet- és múzeumpa
tek vásárlásaira, többnyire ekkor
majd megbízást középületek díszíté
majd nagyobb eséllyel az emlékmű
kiből lehet divatos portréfestő. Szer
rendszernek a műkritika is. A tá
mellett látható sokszáz mű össze
korábbi évek szalonjaival való össz
határozó egyéniségek vagy tenden
jellemzése, méltatása, a díjak in
jogosultságuk kétségbevonása a
létrehozta a kiállítási kritika műfaját.
revaló lap arra törekedett, hogy legy
sa, hogy a hasábjain megjelenő vé
ségével, önállóságával és szakmai
ságával tekintélyt szerezzen az ú
véleményével mind a közvéleményt,
los döntéseket befolyásolni tudja.
független lapok véleményeinek vitá
tációjából alakult ki azután a köz
egy hosszabb vagy rövidebb időszak
zése művészeti, esztétikai, ízlésbel

Ez a rendszer – így röviden és vá

MDK.

Axl Leskoschek

Grafikai kiállitásáról megjegyzések

Élet és Irodalom 1965.IV.lo. lap -

MDK

Axmann

Berzsenyi Dániel arcképe, rajzolta Barabás Miklós, metszette fenti

Lantos tudom. antiquarium 1939. márc. havi árjegyzéke. 19.1.

MDK

Axmann

A rabló, rajz. - Ender, metsz. Axmann

Figyelmező 1837 I. 3. sz.

MDK

Axmann

Jókai Mór, metsz. Barabás rajza után

Lantos tudom. antiqu. 1939. okt. 46-49 l.

MDK

Axmann

Berzsenyi Dániel, ~~xxjxx~~ Barabás rajza után
metszet

Lantos tudom. antiqu. 1939. okt. 46-49 l.

Axmann metszö.

Atheneum. 1837. I. 3. sz.

Axmann Adél

Művészi Ipar

1892. 192. l.

218. l.

Római germánábrázolás III. 199, 200

Axmann Adél

szörnyegszövő

Kozák

l.

Ezredines kiáll.

XII. csop. 43. l.

Axmann, Ferdinand

Bécs festő
1864.
Szent István és
László
oltaképek
festett Kimle
számára
és ilyen munkát
végzett Temesvár
részére is

Lyka: Nemzeti
romantika.
Bp. 1942
48 l.

Thieme-Bécker
II. k. 1908. ~~II~~. 287 l.

Axmann Józef reim fia mil. Bécs 1838. nov. 3
Salzburgban és Bécsben
rajztanárt vett.
1897. nyugdíj
Comba
szerint

a bécsi akadémián tanult
s Kupelwieser és C. Rahl mesterkoláje

nap

5

ap.
os

fő

6

Pál vt.
Pál

ld

7

ir. hv.
ló

da

8

pk. vt.
nte

rtök

9

Pál ap.
Pál

ek

0

eml.
l

oat

. vére
old

Theodor Axentovitz festő

Népszava XXXVIII.1910 jan.20
20.

16 sz.5 lap.
A lengyel müvészek kiállitása.

Theodor Axentowitz festő

Népszava XXXVIII.évf.1910.jan.20.
16 sz. 5 lap.

A lengyel müvészek kiállitása.

megirva

Axmann György

aism.

1657. Nagyszeben

Albrich Herm

289. l

T.

Europa film, Rüpt.

Budapest

Rothermere u. 12. III. 2

művészettörténeti és archaeologiai tanulmányok egész sora tölt be. Magyar szempontból fontos Hekler Antal kis tanulmánya: „Kunst und Kultur Pannoniens in ihren Hauptströmungen", melyben Pannonia kultúrájának és művészetének áttekintő, összefoglaló, a különböző hatásokat kellően értékelő és kidomborító képét kapjuk, melyet a szerző a leletek felhasználásával tesz érthetőbbé és teljesebbé. A kis tanulmány fontos kísérlet a pannóniai művészet és kultúra részletes összefoglalására, mellyel a magyar régészet egyelőre még adósa a tudománynak.

Oroszlán Zoltán.

LEHRS, MAX. Geschichte und kritischer Katalog des deutschen, niederländischen und französischen Kupferstichs im XV. Jahrhundert. V. Martin Schongauer und seine Schule. Wien. 1925. Gesellschaft für vervielfältigende Kunst. F°. 410 lap és 16 tábla.

A XV. századi német és németalföldi metszetek stúdiuma fontos segédtudományunk e kor magyarországi művészeti termékeinek megismeréséhez. A Magyarország területén a XV. és XVI. században működő számtalan művészeti műhely gazdag forrásai ezek, melyekből bőségesen merítik anyagukat. Az E. S. mester, a Berlini passzió mestere, a Zwolléből származó J. A. mester, az Amsterdami kabinet mestere, Israhel van Meckenem, a P. W. mester, Martin Schongauer, Veit Stoss és Albrecht Dürer metszetei hálás anyagot szolgáltattak úgy a díszesen festett kéziratok, mind az erdélyi és felsőmagyarországi festett és faragott szárnyasoltárok alkotóinak. E művészek közül is, Düreren kívül, Schongauer az, kinek metszeteiből Magyarországon legtöbbet merítettek. Az ő műveinek ismerete adja meg a kulcsot a medgyesi, prépostfalvai, földvári, berethalmi, rádosi, alsóbajomi stb. szárnyasoltárok és Pál mester lőcsei főoltárának vizsgálatához. Általános művészettörténeti jelentőségén kívül ez a szempont az, mely a XV. századi metszetek legnagyobb ismerőjének, Max Lehrsnek legújabban megjelent pompás munkáját számunkra különösen fontossá teszi.

A XV. századi német, németalföldi és francia metszőket és összes műveik lajstromát felölelő nagyszabású munka 1908-ban indult meg. A most megjelent kötet a sorozat V. darabja. Az első kötetek számos, névtelen művésze után Lehrs az V. kötetben, melyet tisztára Schongauernek szentelt, elérkezett az első német művészhez, ki bizonyos tekintetben történeti területre vezet; az elsőhöz, kinek nevét, hazáját s megközelítőleg életrajzi adatait is ismerjük és a kinek — 115, névjelzéssel és mesterjeggyel jelzett rézmetszete maradván fönn — alig több, mint 40 évre terjedő élete voltaképpen egész munkásságának eredményeit is hiánytalanul bírjuk.

Jelentősége a rézmetszés történetében korszakalkotó, amennyiben megteremtője a modern értelemben vett rézmetszésnek; azaz ő alkalmazta az árnyékokban először a keresztsraffirozást, mely ma már egyszerűnek látszó technikai fogás új lehetőségeket nyitott meg s evvel a jövőt biztosította a rézmetszésnek. Születési éve nem sokkal 1445 utánra esik, halála idejét újabb kutatások 1491 február 2-ban állapították meg. Atyja aranyművesműhelyében kezdett tanulni s mint a XV. század legtöbb rézmetszője az aranyművességet egész életén át folytatta is. Erre mutat az a körülmény, hogy grafikai munkáinak egyötödét aranyművesek számára készült mintalapok alkotják. Festői munkásságának első nyomait Lehrs 1469-re vezeti vissza, első, nem egészen biztos keltezésű festménye, a Madonna a rózsalugasban, 1473-ból való; nem valószínű, hogy 1470 előtt egyáltalában alkotott volna rézmetszetet. Ha a hatvanas években már lettek volna metszetei, azok kópiáit Lehrs igen helyes és szellemes feltegetése szerint okvetlenül meg kellene találnunk a Mondatszalagok mesterének mindenhonnan összehordott, lényegében másolásokból vagy kölcsönvett elemek összetákolásából álló oeuvrejében. A művész egyetlen grafikai műve sincs keltezve s így Lehrsre várt a nagy feladat, hogy az előtte e tárggyal foglalkozók többé-kevésbbé értékes dolgozatait fölhasználva s nagyjából Wendland beosztását követve, a munkák vizsgálatából oly megfigyeléseket merítsen, melyek segítségével chronológikus rendbe szedhesse Schongauer egész munkáját s elénk állítsa a művész világosan érthető, logikus fejlődését.

Schongauer nagy, önálló alkotó geniejét misem bizonyítja jobban, mint hogy munkáiban alig-alig találunk reminiszcenciákat a Játékkártyák mesterének és az E. S. mesternek rézmetszeteiből, ellenben annál nagyobb volt az ő hatása a kortársak valamennyiére és sok XVI. sőt XVII. századi művészre is. Hogy csak a legnagyobb neveket említsem: Urs Graf, M. Wolgemut, az idősebb Holbein, sőt Dürer, a németalföldi Gerard David és Mabuse is gyakran merítettek műveiből. Lehrs széles tudással és odaadással teli, gondos munkájának egyik főérdeme a metszetekre vonatkozó mindennemű adatok összegyüjtése. Utánajárt e kölcsönvételeknek s a rézmetszetek jegyzékében, az egyes lapok leírása után, minden esetben megemlíti az előforduló másolásokat. Így a könyv elolvasása után, plasztikus képet nyerünk arról, hogy Németország, Németalföld, Olaszország, Spanyolország és Magyarország művészei festmények, szobrok, rajzok, miniatűrök, fametszetek, tésztanyomatok, limogesemailok, üvegfestmények, gobelinek, bronzplakettek, elefántcsont- és gyöngyházreliefek, kályhacsempék, aranyművesmunkák és niellók készítésénél mily

buzgón merítettek a mester műveiből. Ez mutatja a művész óriási jelentőségét a XV. századi művészetre nézve, melynek természetes folyománya műveinek ily széleskörű elterjedése.

A metszetek leíró katalógusában Lehrs arra is rámutat, hogy az idők folyamán a különféle nagy árveréseken milyen áron keltek el az egyes darabok, valamint arra is, mely gyüjteményekben találhatók a legszebb példányok. Ilyen külön kiemelésre méltónak a budapesti Grafikai gyüjtemény anyagából öt darabot ítél: a passziósorozat három darabját, Krisztus tövissel koronázását és az Ecce Homót, melyek még az Esterházy-gyüjteményből származnak, továbbá az 1911-ben vásárolt Krisztust a pokol tornácában; különálló lapokból pedig a múzeum egy újabb szerzeményét, az 1917-ben vásárolt Szent Kristófot. Lehrs szerint e budapesti darab a létező 40 példány közül a hét legszebbnek egyike. Az ötödik darabnál, Keresztelő Szent János képénél Lehrs megtévedett. E lap nemcsak hogy nem a legszebb példányok közül való, hanem elég gyönge, szakadozott, ily helyen említésre sem méltó darab és nincs is vízjegye.

A drezdai Kupferstichkabinet kiváló ny. igazgatójának, a magyar nemzet kedves, régi, jó barátjának e munkája — nem számítva a kevés szöveggel s gazdag illusztratív anyaggal megjelenő pazar publikációkat — a legutóbbi évek grafikai irodalmának legnagyobb eseménye. *Hoffmann Edith.*

HEVESY, ANDRÉ DE. Jacopo de Barbari, le maître au caducée. Paris és Bruxelles. 1925. G. van Oest. F° 53 lap és XXXIX tábla.

A Corvináról szóló, gazdagon illusztrált munkája után (1923) Hevesy Andor újabb, fényesen kiállított könyvvel gyarapította a művészettörténeti irodalmat. Műve Jacopo de Barbarinak életét és munkásságát tárgyalja, ki a XV. század fordulójának egyik, ha nem is legnagyobb és irányító jelentőségű, de mindenesetre igen érdekes velencei művésze volt. Dürer Velencében ismerkedett meg vele s igen nagyra tartotta. Utóbb Barbari változatos élete folyamán hosszabb időt töltött Németországban is.

Az I. fejezetben Hevesy Barbarinak nyugtalan életét a nála megszokott írói készséggel, eleven színekkel állítja elénk. Föltételezi, hogy Barbari, ki berlini Madonna-képének bizonysága szerint a híres szépségű ciprusi királynővel, Catarina Cornaróval is összeköttetésben állt, sokoldalú irodalmi és zenei műveltségénél fogva mindenképpen jól bele tudott illeszkedni e kor előkelő, velencei társadalmába. E feltevése igazolására idéz egy szonettet, melyet Marino Sanuto kedvese, Girolama Corsi egy Jacometo nevű festőhöz intézett. E szonett azonban, mint azt a Kunstchronikban megjelent bírálatában már Gronau is megemlítette, minden valószínűség szerint nem Jacopo de Barbarihoz szól, hanem Giacometto Veneziano miniatűrfestőhöz. 1490-ben Miksa császár egy Jacopo Barbiria nevű zenészt küldött Beatrix királynéhez a budai udvarba, kivel a királyné nagyon meg volt elégedve. Hevesy szerint e zenész Jacopo de Barbari lehetett. E feltevés helyességéről — dacára a név meglepő hasonlóságának — egészen meggyőződve nem vagyok, mert először semmi más nyom nincs arra, hogy Barbari már ekkor Miksa szolgálatában állt volna, másodszor sem Beatrix, sem Miksa császár semmi módon sem nevezték volna a művészt csupán zenésznek, hanem említést tettek volna festővoltáról is.

Hevesy könyvének II. fejezete Barbari munkáit — a festményeket, rézmetszeteket és rajzokat — tárgyalja, melyek sorát a szerző fontos darabokkal gyarapította. Így elsősorban egy minket magyarokat különösen érdeklő festménnyel, melyet Magyarországon Szilágyi Erzsébet egyetlen hiteles arcképeül ismertek régóta. Így publikálta Teleky József: „Hunyadiak kora" című, 1857-ben megjelent munkájának XII. kötete előtt, egy Axmann József igazgatása alatt készült acélmetszetben. Az acélmetszet nem tükörképes a festményhez s ezenfelül jobb alsó sarkában a 87-es számot viseli s így több mint valószínű, hogy nem is közvetlenül az eredeti festmény után, hanem egy metszetsorozat 87-es számú lapja után készült. Hevesy az Axmann-féle acélmetszetről nem tesz említést, noha nem lenne érdektelen tudnunk, hogy a festmény és Axmann metszete közé eső metszeten az ábrázolt Szilágyi Erzsébetnek van-e mondva. Hogy a festmény, dacára a rajta szereplő attributumnak, a gyűrűs hollónak, nem ábrázolhatja Szilágyi Erzsébetet, avval mindenki tisztában volt, ki a metszet jobb felső sarkában megismerte Jacopo de Barbari művészjegyét, a Merkurbotot. Szilágyi Erzsébet ugyanis az 1480-as évek elején húnyt el, Barbari pedig csak sokkal később jött át az Alpeseken. De különben is az ábrázolt az egyik kezében kormánypálcát és martírpálmát, a másikban országalmát tart, fejét glória övezi. Ki lehetett tehát az a szent, kinek a Corvinokkal teljesen azonos attributuma volt? Hevesy érdeme, hogy Szent Oswald, angol király személyében rámutatott az ábrázolt kilétére. Mivel azonban a külföld számára írott munkájában Szent Oswald élete történetét csak futólag érintette, elmondom röviden. A szent király a kereszténység lelkes védelmezője volt s ez érdemei jutalmául Isten csodát művelt vele. Mikor ugyanis királlyá akarták fölkenni, eltörött az olajos üveg. Ekkor holló szállt le az égből, szent krizmát és egy levelet hozva magával, melyből megtudhatta az ámuló közönség, hogy a krizmát

Magyar Művészet
1925.

maga szent Péter áldotta meg. Innen szent Oswald másik attributuma, a levél, melyet a holló vagy szájában szokott tartani, vagy nyakán viselni. Ha a festményen véletlenül a levél is ábrázolva lenne, a magyar közönség talán még inkább meg lett volna róla győződve, hogy a kép valóban Szilágyi Erzsébetet ábrázolja. A latinul jól beszélő holló ezután is az udvarnál maradt és midőn a király egy szűzet kívánt feleségül venni, a holló szállt el a lányhoz a gyűrűvel, hogy ujjára húzza, mivel a menyasszony atyjának szokása volt, hogy a kérőket megölje. Ékes latin beszédjével a kedves holló még meg is győzte az apát s a király elvette a lányt. Nemsokkal ezután, 642-ben elesett Pedna pogány király ellen folytatott harcában.

Hevesy elvitázhatatlan érdeme, hogy Barbari e fontos képére rámutatott és a külföldi irodalommal megismertette. Ugyanő felveti a gondolatot, hogy e festmény Miksa császár számára készülhetett, mivel e szent a császár rendelésére készült nagy fametszetsorozatban, a Jakob Menneltől összeállított „Heilige aus der Sipp-, Mag- und Schwägerschaft des Kaisers Maximilian" című munkában is előfordul. Ez lehetséges: de ha figyelembe vesszük, hogy Szent Oswald egy regensburgi templomnak is és már 1396 óta a passaui Ágoston rendieknek is védőszentje volt, talán nem tekinthetjük eldöntött kérdésnek, hogy éppen Miksa császár rendelte volna meg a festményt. Mellesleg megjegyzem, hogy e sorozat számára 1516—1518-ban készült fametszetek nem Burgkmair munkái, — mint azt Hevesy állítja — hanem, mint Simon Laschitzer szép dolgozata óta (Jahrbuch der Kunsthistorischen Sammlungen des Allerhöchsten Kaiserhauses. 1886—1887) tudjuk, a kitünő Leonhard Beckéi. E fametszetek azóta is Beck neve alatt ismeretesek, így említi őket L. Baldass is, legutóbb (Der Kunstkreis Kaiser Maximilians. Wien, 1923) megjelent könyvében.

Szent Oswald képén kívül Hevesy még két rajzot is vezetett be a Barbari-irodalomba. Az egyik közülök, az oxfordi Christ Churchben levő Diadalmenet, minden valószínűség szerint valóban Barbari munkája. Nem lett volna azonban érdektelen, ha a szerző megemlíti e rajz erős vonatkozásait Mantegnának Cézár diadalmenetét ábrázoló Hampton-courti kartonjaihoz.

A másik rajz, a Louvreban levő allegórikus kompozíció azonban nem Barbari munkája. Hevesy ez attribúciója bizonyításául Barbarinak a Győzelmet és dicsőséget ábrázoló, allegórikus metszetére hivatkozik, melynek női alakjai szerinte feltűnő rokonságot mutatnak e rajzéival. De éppen főleg ez a metszet alkalmas arra, hogy megmutassa, mennyire nem Barbarié e rajz. Itt az aktokban csupa izmos forma, telt, szép vállak, mindenütt erős gömbölyű húspárnák és aktivitás a mozdulatokban; a metszeten (és Barbari minden egyéb munkáján is) lomhán eső vállak, a testben petyhüdt formák, csipőtlenség, a hátfigurában egyenes idomtalanság, modorosan megnyúlt, lágy formák és halk mozdulatok. A szerző ez attribúcióját szerencsésnek tehát nem tarthatom.

A továbbiakban Hevesy nagyon helyes érzékkel elvitat a művésztől néhány festményt, melyet az újabb irodalom neki tulajdonított.

A III. fejezet néhány eddig ismeretlen oklevél szövegét közli; a IV. Barbari összes, eddig ismert műveinek lajstromát adja, irodalmukkal együtt.

A könyv külső megjelenésére vonatkozólag van még néhány szavam. Mint már a Corvinákról szóló munkájával kapcsolatban tettem, itt is arra kell emlékeztetnem a szerzőt, hogy a sajtóhibák a legelegánsabban kiállított könyvek értékét is csökkentik. Ez a könyv ugyan gondosabban van javítva, mint amaz, de itt is bánt, ha az érdemes Karl Woermann neve Voermannak és a firenzei Uffizi gyüjtemény következetesen Uffici-nak van írva.

Jacopo de Barbari műveinek megismeréséhez, ki a Dél és Észak közötti kapcsolatok oly fontos közvetítője volt, Hevesy könyve értékes, új adalékokkal szolgál és a művészről szóló irodalomnak egyik nevezetes darabja.

Hoffmann Edith.

FRANCESCO LA CAVA: Il volto di Michelangelo scoperto nel Giudizio Finale. 67 l. Bologna, 1925.

A napisajtó útján járta be ezúttal a világot egy fölfedezés, vagy inkább azonosítás híre, melynek a szenzáció jellegét az adta, hogy Michelangelóról volt benne szó és hogy a fölfedezés regényesen szokatlan körülmények között történt. A Capella Sistina hatalmas Ítéletnapja-freskójának egy részletében egy laikus művészetrajongó, Francesco La Cava doktor, római egyetemi orvostanár Michelangelo ábrázatára ismert. La Cava maga megírta fölfedezésének történetét egy ízléses kiállítású füzetben, mely a bolognai Zanichelli-cég kiadásában jelent meg. Több képmellékleten részletfölvételekben bemutatja Michelangelónak a freskón fölfedezett fejét és összevetésül mellette a mesternek Jacopo del Conte-től valószínűleg 1544-ben, tehát három évvel az Ítéletnapja nyilvános bemutatása (1541 karácsonya) után festett mellképét. A fej attributumként szerepel a freskón: része rajta annak a lenyúzott emberbőrnek, melyet Szent Bertalan mint a maga vértanúságának szimbolumát mutat fel az ítéletet dörgő Krisztusnak. Az üresen lötyögő emberbőrön a csontszerkezetéről lefejtett arc nagyon eltorzult ugyan, az orr alatti részek nem is látszanak rajta, mégis frappáns a hasonlatossága Jacopo del Conte Michelangelo-ábrázolatával.

Nem is vonta addig kétségbe senki La Cava fölfedezésének helyességét, mint ahogy nem is férhet kétség ahhoz, hogy a Szent Bertalan attributumaképp szereplő lenyúzott emberbőr feje helyén Michelangelo önmagát festette meg. Inkább a karrikatúráját, semmint pontos és hűséges képe mását. Ez azonban nem változtat azon a valóságon, hogy a véletlen Michelangelónak eddig egyetlen ismert *önarcképére* vezette rá a tudományos kutatást, alaposan megtréfálva ugyanazt a kutatást, amely a közelmultban két monumentális művet is szentelt a michelangelói ikonográfiának (Ernst Steinmann: Die Porträtdarstellungen des Michelangelo; Garnault: Les portraits de Michelange), bennök nagy szorgalommal dolgozta föl az irodalmat és elmés újabb kutatások új eredményeit is közzétette (például Steinmann a római Monte di Trinità templom Rovere-kápolnabeli „Mária mennybemenetelé"-nek alakjai között általa fölfedezett Michelangelo-fejet), de sejtelme sem volt arról, hogy a maholnap négyszáz éves Ítéletnapján a mester önmagát is megábrázolta. Nem első furcsa esete a tudománynak, mint ahogy nem első példája a véletlen nagy szerepének az emberi fölfedezések történetében.

Kis könyvében La Cava Michelangelo egykorú leveleinek és életrajzíróinak adatai segítségével részletesen megrajzolja azt a lelkiállapotot, melyből a mester eltorzított önarcképe támadhatott. Azidőbeli állandó keserűségével, emberkerülő elzárkozásával, melyben a halál is kívánatosabbnak látszott neki az életnél, magyarázza az önarckép keletkezését. Magyarázata teljesen meggyőző. Szent Bertalannal, kit a pogányok elevenen megnyúztak, önmaga sorsát akarta példázni Michelangelo. Keserűen és gúnyosan, — ezért törekedett önmaga vonásainak eltorzítására. Úgy érezte, hogy ő is kortársainak áldozata, őt is megnyúzták elevenen irígy és fenekedő barbárok. Hogy keze alatt önmagának képmása eltorzult, abban ezen a motívumon túl még annak a szándékának is része lehetett, hogy fölismerhetetlenné tegye magát. Mert hiszen könnyen a nagy mű sikerébe kerülhetett volna az, ha keserűségének ezt a szent helyet és alkalmat profanizáló szabadjára bocsátását kortársai észreveszik. Nem is maradt ránk semmi nyoma annak, hogy bárki is fölfedezte volna a freskón azt, amit a mester a lenyúzott emberbőr gyűrődései közé rejtett. S a kortársak után majd négyszáz évig az egymást fölváltó nemzedékek sorai és a Sistina látogatóinak milliói sem vették észre.

La Cava könyvének ez a lényeges tartalma. Fölfedezésének inkább ikonográfiai és művelődéstörténeti a jelentősége, semmint művészettörténeti. A nagy mester élete művét mi új adattal sem gyarapítja, legföllebb egy nagy alkotása már ismert — bár mindenesetre figyelemre alig méltatott — részletének ád új értelmet, sőt egyáltalán értelmet. Érdekes új adalékkal szolgál ellenben Michelangelo lelkiéletének történetéhez. A könyv lelkes ember írása. Megérzik rajta a fölfedezésén való öröm, de se túl nem becsüli a maga szerepét, se le nem becsüli azokat, kikkel a véletlen nem bánt olyan kegyesen, mint véle. Nem gúnyolódik a tudós kutatókon, hanem ellenkezőleg, tisztelettel emlékezik meg munkájukról és eredményeikről. Ez is egyik vonzó tulajdonsága kis könyvének. *(e. a.)*

„DEDALO" a neve egy új olasz művészeti folyóiratnak, amely közvetlenül a háború befejeződése után indult meg Firenzében. Felelős szerkesztője Ugo Ojetti, az ismert olasz művészeti kritikus, de tulajdonképpeni szerkesztője („segretario di redazione" címen) Luigi *Dami*, a fiatalabb olasz műtörténészet egyik legképzettebbje. A *Dedalo* messze kimagaslik a többi olasz művészeti folyóirat közül pazar kiállításával s pompás krétás papirosával, képanyagának bőségével és az egyes képek méretével és gondos kivitelével a béke bő esztendeinek emlékét idézi föl. Nagyon gazdag és érdekes az eddig megjelent öt évfolyam szövegrésze is. Benne természetesen főként az olasz művészetről — a régiről, újról és legújabbról — s azonfelül még különösen az ókornak olaszországi vonatkozású művészetéről esik szó. A fiatalabb olasz művészethistórikusok egész falanxa felvonul az öt évfolyamban s meg-megjelennek soraikban a régibb nemzedékek és a külföldi művészetkutatás kiváló képviselői is. Bennünket ezúttal magyarországi vonatkozása miatt a most megindult hatodik évfolyam első száma érdekel. A budapesti Országos Ráth György-Múzeum egy olasz festményéről olvasunk benne gondos tanulmányt. A szóban forgó festmény egy Palma Vecchio nevével szereplő szép női arckép. Már Th. Frimmel fölvetette ezzel a képpel kapcsolatosan Sebastiano del Piombo nevét. Ezzel az attribúcióval, mint általában az egész Ráth György-Múzeummal, azóta sem foglalkozott senki. Mígnem most *Gombosi* György, fiatal magyar műtörténész, a berlini Goldschmidt tanítványa, ki a korai olasz művészet körébe vágó doktori értekezésének elkészítése végett a firenzei egyetemen töltött legutóbb egy esztendőt, az elhalványult nyomon megindulva, igen alapos stíluskritikai vizsgálat után ugyanarra az eredményre jutott. Mindenekelőtt Fra Sebastiano korai és kései arcképeinek sorát vonultatja föl és komponálásuk módjában megállapítja a Ráth-Múzeum női arcképével való stílusbeli rokonságukat. Majd Palma Vecchiónak egy jellemző női arcképét (a bécsi múzeumbelit) állítja vele párhuzamba, hogy a két arckép között való lényegbe vágó temperamentum- és felfogásbeli különbözőséget nyilvánvalóvá tegye. Palma Vecchio női fejének játékos lágyságához ké-

AXMANN Josef metric

Borda 18. No. 6684

ségi állapotának rosszabbod

A magyarországi múzeu

jelentős változás történt.

gatóságok megszervezésével

alakult ki. A Tápiószele

vel a Pest Megyei Múzeumok

sébe került, ami 30 éve

egységének.

Blaskovich György halála u

tézte a múzeum ügyeit - in

letkora és megrendült egés

totta a folyamatos láthatós

népszerűsítette hőn szeret

JOSEF AXMANN, vésnök

A Privilegierte Oesterreichische Nationalbank 1841. jan.1.i keletü 5,10,50,100,és 1000 Guldenes bankjegyeit Peter Fendi grafikus rajzai alakpján a következő vésnökgárda véste acélba:az alakokat Franz Stöber, Johann Passini,Thomas Benedetti és N.Pföhl.A szöveget Josef Wiedermann;a dizsitményt Josef ~~Passinixáxx Passinixáxx~~ Axmann és Johann Passini készitették. 62.old.

DR.KUPA MIHÁLY: Magyar és Osztrák bankjegyterveznők 61.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LXIV-LXV.évf. 1965-1966. Akad.Kiadó,Bpest. 1966.

MDK

Axman, Josef, 1793-1873.

Barabás Miklós után, Petőfi Sándor képmása, acélmetsz.

Árv. Közl. 1937. 7.rk.sz. 84.sz. 15 l.

Axman, J. M.D.K.

Tompa Mihály arcképe / Acélmetszet Barabás Miklós raj után /repr.

Kersztury Dezső: A magyar irodalom képeskönyve Bp. 1956
215.1.

MDK

Axmann, Josef,
1793-1873, Barabás Miklós/1810-1898/ után

Jókai Mór képmása. Acélmetszet.
13x14

Festmények, rajzok, metszetek. - 97. aukció.
Árverési Közl. 1941. márc. 2. fk. sz. 17.1. Kat.

Axmann József

Gara László és leánya, acélm. Loder után Axmann József

Adatok művészetünk történetéhez. Művészet III., 1904. 205 l.

MDK

Axmann József

Gara László és leánya, metszet, Loder után, 1821

Nagy Iván: Magyarországi képzőművészek. Századok, 1874, 26-44 l.

MDK

Jusef A xmann

Magyar Könyvszemle 1942.III.füz.267-289.o.

~~Barabás M~~

Axmann József

Berzsenyi Dániel,
acélm. jeszichtól
1859.

Fővárosi képtár
4454 lett.

Budapesti VII. ker. Kiszuglói kör népkot.

IV. 261

Pesti Hirlap, 1925. dec. 20.

Aszmann József.

Művészeti kiállitások.

(A Szépművészeti Muzeumban.)

Uj grafikai kiállitást mutat be a Szépművészeti Muzeum „*Művészi sokszorositó eljárások*“ cimen. A gazdag anyagot dr *Hoffmann Edith*, a grafikai osztály vezetője állitotta össze és a katalógusban igen tanulságosan magyarázza meg az összes grafikai eljárásokat. Maga a művészi anyag elsőrendü, mert hiszen muzeumunk hires a grafikai anyag értékességéről.

Itt most a leghiresebb mesterek műlapjain tanulmányozhatjuk az eljárások sokféleségét.

Kezdődik e sorozat az egy dúcra bevésett *fametszetekkel*, *amelyek* első lapjai 1400 körül jelentek meg s 1470-ben bevonultak a nyomtatott könyvbe is. Ehhez a technikához tartozott a *poncolt ércmetszet* és a *tésztanyomat*. Ez utóbbi a XV szazad utolsó harmadában virágzott s romlandósága miatt ma alig ismeretss 150 tésztanyomat. Muzeumunk egyetlen példányt őriz belőle melyen Szent Jeromos képét alig lehet felismerni Értékes ritkaság itt egy fába metszett játékkártya-sorozat me'yet akkori szokás szerint kézzel szineztek. Magas művészi értéket a csoportnak *Dürer Albrecht* lapjai az „Apokalipszis“ sorozatból, a mester biblikus lapjai, azután *Holbein Hans*, *Menzel Adolph* lapjai.

A *clair obscur fametszet* már több dúcra való véséssel készül, a különféle tónusok vagy szinek szerint itt Hans *Baldung Grien* „Boszorkányos előkészülete“. — *Andreani* Andrea „Fürdő nimfák“ cimü finom lapja és Ugo da *Carpi* „Diogenes“-e a legszebb lapok.

A *rézmetszet* 1430 körül született meg és éppen ellenlábasa a fametszetnek mert mig ennél a rajzot magasan kivésik a dúsból, a rézlemezre mélyen bevésik. A festékkel bekent lapon csak a mélyedések festékanyaga marad vissza. Egy jó metszet mintegy ezer jó és 1500 másodrendü levonatot ad. — E csoport igazi nagymestere *Dürer Albrecht*, aki máig utólérhetetlen maradt művészetének tökéletességével és termékenységével. Az „Adám és Éva“ — „A lovag, a halál és az ördög“ talá.. legszebb ezek között. Még Andrea *Mantegna* „Krisztus sirbatétele“ jelenti itt a monumentális tudást, kitünő mester az olasz *Raimondi* aki Rafael „Páris almáját“-t véste nagy művészettel rézbe, a német *Schongauer* viszont uj technikai eljárásával lett nagyjelentőségü — A *rézkarc* annyiban különbözik a rézmetszettől, hogy a hevitett lemezt vékony aszfaltrétegget vonják be s a művész erre tüvel belekarcolja thémáját; a karcolás erőssége szerint vésődik a rajz a lemezbe. A lemez igy kevésbbé tartós, de sokkal több szabadságot enged a művészi genialitásnak különösen a hideg tüvel való eljárásnál. Ott *Rembrandt* a nagymester, akinek világhirnevét genialis karcai lényegesen emelték. Szebbnél-szebb lapjai közül csak az u. n. százforintos lapot („Jézus gyógyitja a betegeket“), — „A három kereszt“, — a „Krisztus Emmonsban“ c. lapot s az „Ecce homo“-t emlitjük Nagyon finoman van képviselve van *Dyck*, *Ingres* *Fragonard*, *Rodin*.

A *mezzotinto* eljárás azon alapul, hogy a lemez egész felületét előbb éles fogacskákkal felborzolják, mely bársonyos levonatot ad Ebbe az alapba dolgozzák bele a képet. A reprodukciók pompás, selymes hatásuak s különösen népszerüek. Angliában *Watson*, *Dickinson -Green*, *John Dean*, *Smith John Rafael*, *Ward William* a nagy angol portrait-festők után készült kitünő fekete és szines nyomásu lapjukkal szerepelnek. — Folytatása az eljárásnak a *pontozó modor* melynek fő képviselője a Londonban élő *Bartolossi Francesco* volt

Az *aquatinta* eljárásnál a rajz körvonalait maratják s az alapot finom gyanta- vagy aszfaltporral hintik be A maratás többször ismétlődik, mig a tussrajzszerü hatást el nem éri. Ennek *Goya*, a spanyol nagymester volt a legfőbb hive; az eljárást *Leprince Baptiste* találta fel Ott mindkét mestert tanulmányozhatjuk. — Ujabb technika a „*Krétamodor*“, mely megtévesztésig hasonlit a krétarajzhoz Ezt a rézlemeznek a mattoir nevü (buzogány szerü) eszközzel való ráspolyozásával érik el Itt *Demarteau Giles* az első mester Szép lapjai vannak.

A *könyomat* anyaga a litografikus kő, melynek csiszolt lapjára olajos krétával vagy olajos tintával viszik át a rajzot A többi rész maratása után a rajz finoman kiemelkedik az alapból. A szines litografia több kőről készül. Felta'álója *Senefelder Aloys* 1800 körül. Gyors és olcsó eljárás. Az ujabb francia mesterek különösen kultiválják Itt Ingres, Manet Carrière Daumier (a hires karikaturista), Toulouse Lautrec, Renoir, Signac (pointilista lapjai emlitendők.

A kiállitás bemutatja még az *algráfiát* (alumínium nyomatot), Paszka Cornélia lapján, az *acélmetszetet* (melynél a rézlapot acéllemez pótolja) *Axmann József* lapján. Ezt az eljárást az amerikai Perkins használta először s azóta fölöslegessé tette a rézmetszést, jóval nagyobb tartóssága révén. Látjuk még az *üvegkarc*, a *monotypia*, a *heliogravur*, a *vernis mou* és a *linoleum-metszet* bemutatott példányait, mely eljárások alig szerepelnek.

A kiállitás annyira tanulságos, hogy mindenkit érdekelhet, — aki még tanulni akar

Festő-rajztanárok.

A Barcsay-utcai főgimnázium rajztermében hat rajztanár képkiállitást mutat be szünidei müveiből. A rajztanárok ugyanis az ujabb nemzedéket művészetre tanitják, de a nemes hivatásuk közben nem igen érnek rá a művészkedésre

Most mégis tetszetős kollekciót mutatnak be *Biczó András*, a jeles illusztrátor a legtartalmasabb. A „Decameron“, — a „Vadászat“, — a „Meseillusztráció“ művészi kompozicíók, melyek már a Műcsarnokban is sikert arattak. — egy sereg szines tusrajza viszont gazdag humor-forrássá tár elénk. — *Bundschuh Ottóban* finom érzésü tájfestőt ismerünk meg akinek zebegényi, pilismaróti és budavidéki tájrészletei és falusi utcarészletei a legjobbak. — *Szegedi Kovács Ágoston* ismert szibériai képei helyett most balatoni hangulatokkal és tanulmányokkal demonstrálja tudását, — *Uferbach Jenő* mint figuralista, *Szathmáry István* mint tájfestő (erősen grafikus hatásu művekkel), *Spolarich László* mint pastellfestő (jó Dunarészletekkel és gyermektanulmányokkal) vesz részt a kiállitáson

Iparművészek.

A monzai nemzetközi iparművészeti kiállitás bezárása után most küldték el a kitüntetéseket. *Maróthi Géza* nagy sikerében *Kiss Ferenc* ötvösművész és *Ligeti Miklós* is osztozik (aranyérmet kaptak). E két művész legszebb müveiből most kiállitás nyilt meg Kiss Ferenc Türr-utca 9. szám alatti műtermében. A fiatal mester művei a régi magyar ötvösművek hatása alatt készültek, serlegek, kelyhek, diszedények, ékszerek, szines zománctól és ékkövektől ragyognak. Ligeti majolikái is magyaros izlésnek.

(K. k. L.)

Hirlapban, ez a kétségtelen nemzeti nagyságot jelentő férfi nagyobb lett, mint egykori ünnepeltetése és harcai legforróbb idején volt.

Hogy miért lett nagyobb, erre irásai adják meg a választ. Azért nött egyszerre a gondolatok oly kiváltságos hárcosává, amilyen ritkán akad manapság, mert becsületes bátorsággal mondta meg és mondja meg mindazt, ami minden embernek ebben az országban fájdalmasan a szivén fekszik. Tapasztalatai nagyok, tudása alapos és ezerágu, fantáziája épitő erejü, szive kristálytiszta, stilusa magával ragad, könnyei igaziak, fájdalma szent, humora, mely a fájdalmakon túl is mindig átvilágit, az eltiporhatatlan életnek szakadatlan tündöklése. Tisztább szavu harsona ma nem zeng ebben az országban imádott fajtája jövőjéért, mint a Hegedüs Lóránt szava. Ezért van, hogy népszerüsége szinte egyik napról a másikra példátlanná növekedett, ezért van, hogy Hegedüs Lóránt, az iró, ma annyira az érdeklödés központjában van, mint Jókai óta senki más.

És ez a ragyogó lelkü, sugárzó szemü, bölcs szavu, nagytudásu és sajgó szivü ember ime most regényt irt, talán azért, hogy a multját ebben a munkában még jobban eltemethesse, azzal a különös, egyéni gyászszertartással, melyből minden lépésre uj élet fakad, vagy talán azért, hogy rajongó olvasótáborát e regényen keresztül még inkább kinevelje

ur
He
a
ko
na
re

evésben találják az elvezetet, hanem abban, hogy feltünést keltsenek, s alkalmat adnak arra, hogy róluk beszéljenek az emberek. Mert Rómában — ugymond — „nem elég fényesen élni, hanem feltünö módon is kell azt cselekedni. Közönséges pazarlásról az ily elfoglalt városban nem is beszélnek."

Az ily inyencek számára Budapesten nincs piac. Külföldi, s ritkább csemegéket hozatnak ugyan a mi egyes kereskedöink is, de ilyen különlegességeket nem tartanak, s nincs is, aki azokat megvegye. Ha vásárol is valaki például angolnát, nem köti magát ahhoz, hogy az ép Cadix-ból való legyen. Még ilyenkor karácsonykor se, amikor pedig mindenki azon igyekszik, hogy válogatottabb ételeket egyék, mint máskor, — és többet is.

Különös és legalább is jellemző dolog az emberre nézve, hogy ünnepnapokon jobban és bőségesebben szokott enni, mint máskor. Azzal ad kifejezést az ájtatos meghatottságának, ha tele eszi magát, s ugy érzi, hogy szükséget szenved, ha ilyenkor nem válogatott falatok és inyenc eledelek kerülnek az asztalára. Ez bizonnyal öskori barbár maradvány még a modern emberben. Abból a korból való,

---

nyok megszólaltak, az orgonabokrok édesillatu virágai harmatosan hajladoztak az alkonyatban és Armand egy este megvallotta a két öreg kisasszonynak, hogy szeret, mérhetetlenül szeret egy édes, drága, szöke leányt.

A Haller-kisasszonyok öreg szive boldogan dobogott az izgatottságtól. Letették kezükből az örök himzést, ünnepélyesen meggyujtották a ritkán égő régi üvegcsillárt és a csipketeritös asztalra maguk készitette vaniliás likört hoztak, édes süteményt és Armandot maguk közé ültették a zöldripsz-kanapéra. És ekkor, az izgatottságtól remegö hangon kérdezgették, óvatosan, apránként, hogy az édes bódító italt annál jobban élvezhessék, lassan szürcsölhessék.

— Szép? — kérdezték egyszerre és apró, ösz fejüket izgatottan nyujtogatták elöre.

Armand megivott egy pohá rlikört, éhesen ropogtatta az édes süteményt és rajongva sóhajtotta:

— Mint ez a tavaszi alkonyat!

— Szöke?

— Mint a legszebb holdas éjszaka!

— Karcsu?

— Inkább gömbölyü.

— Ah! — a két kisasszony panaszosan sóhajtott. Ez volt az első családás.

— Magas?

— Kicsi.

Ez volt a második családás.

— Fejedelmi?

— Királyi! — lelkesedett Armand.

— Büszke?

Ezt a kérdést nem értette Armand.

— Elökelö?

— Nagyon elökelö lelkü, — áradozott Armand.

— De ugy, társadalmi felfogások szerint elökelö-e? Szülelnek állása? . . .

Armand, mintha zavarba jött volna. Hallgatott.

— Na jó, — gondolták a Haller-kisasszonyok. — Még az nem olyan nagy baj, hogy nem elökelö. Bizonyosan nagyon gazdag.

— Gazdag? — kérdezték.

Armand szerelmesen, de kissé mélabúsan mosolygott.

— Szegény!

A két kisasszony felugrott a kanapéról.

— Szerencsétlen, — kiáltották egyszerre, — magát valami nem hozzá méltó nő lépre csalta!

Armand boldogan mosolygott és kezét szivére szoritotta.

— Akit én szeretek, — mondta, — az egy angyal. Egy kékszemü, szöke, kicsike, gömbölyü angyal.

A két kisasszony torkát már sirás fojtogatta.

— Hogy hivják? — kérdezték.

És Armand most egyszerüen, nyiltan elmondott mindent. Hogy a gömbölyü angyalt Rác Klárikának hivják és szivart árul egy vizivárosi trafikban, mig a Klárika anyja fürdös-asszony az egyik budai fürdöben.

Ez sok volt . . . A két kisasszony ösz fejecskéje erötlenül lehanyatlott, mint két hervadó fehér virág, melyet durva szelek téptek meg. A közeli Mátyás-templomban estére harangoztak, de ezt ök nem is hallották. Tele volt a szelid szivük keserüséggel, haraggal és bánattal. Mintha valaki nagyon-

P. H. 1925. XII. 20

Axmann József

acélmetsző

l. Arv. Csarnok 97.

aukció Cat.

2093. TÁLCAKENDŐ. Batiszt, kézirece szegéllyel, 2 darab . . . . . 12.—
2094. RÁVARROTT CSIPKE. 3 darab. 320 cm. . . 30.—
2095. MISERUHA. Selyembrokát. Francia, XVIII. század vége . . . . . 15.—
2096. KEHELYTAKARÓ. Brokát. XVII. század vége 2.—
2097. STOLA. Selyemdamaszt, fémszálcsipkével díszítve. Francia, XVIII. század . . . . . 2.—
2098. GOBELINTERÍTŐ. Kézimunka . . . . . 5.—
2099. KIS TERÍTŐ. Selyemhímzés. 2 darab . . . 4.—
2100. LEPEDŐ. Vászon, kalotaszegi hímzéssel, vertcsipkeszegéllyel. (Hibás.) . . . . . 5.—
2101. LEPEDŐ. Vászon, piros keresztszemes hímzéssel. Torockó. (Hibás.) . . . . . 5.—
2102. LEPEDŐ. Vászon, kalotaszegi hímzéssel. (Hibás.) 15.—
2103. LEPEDŐ. Vászon, csipkebetéttel és szegéllyel. (Hibás.) . . . . . 10.—
2104. KIS TERÍTŐ. Brokát. Francia, XVIII. század. (Hibás.) . . . . . 2.—
2105. KIS TERÍTŐ. Damaszt és brokát. Francia, XVIII. század. 6 darab. (Hibásak.) . . . . 6.—

Axmann József

EHIK GY.

Ăxmann *József*, rézmetsző, szül. 1793-ban Brünnben, halálozási éve ismeretlen. A régi monarchia területét bejárta, de leginkább Budapesten és Bécsben dolgozott. Acélmetszésű arcképeiről nevezetes. Berzsenyi Dánielt, Czuczor Gergelyt s több magyar kiválóságot örökített meg. CZAKÓ T.

Gutenberg Lex. IV. k.
637 l.

A mai Athén látképe az Akropóliszról

Axmann József

Axmann *Josef*, osztrák festő és grafikus, *1793. †1873. Egyideig Pesten, utóbb Bécsben dolgozott. Arcképeket festett, de nevét inkább réz- és acélmetszetei tették ismertté. Sokat metszett magyar folyóiratok (Aurora, Hebe) számára.

Uj Idők Lex,

III. k. 623. l.

Dr.S Á G H Y
SZEMINÁRIUMA
IV. Veres Pálné u.33.

Kedves Kollegám!

Az utóbbi időben annyiszor találkoz
is boldog uj esztendőt kivánjak Önnek.

Az év utolsó napjai arról nevezetes
kis mérleget csinál, nem ugyan a Kt. szabá
mol a saját lelkiismeretével.

Majdnem mindannyian ugy érezzük ily
nem adta azt, amit tőle vártunk s mi viszo
vettünk. Ha netán kedves olvasóm is azok k
szintén nem mutat tulzottan kedvező egyens
fogadkozik önmagában, hogy majd másképpen

Kollegám, ha vállalkozásom Önnek el
sen fel, örömmel fogok rendelkezésére álla

A mai egyetemi rend nagy teljesitmé
ném Önt arra, ha anyagilag megengedheti ma
gálataim igénybevételét az utolsó pillanat
is elhatározta.

+ +

Legyen szabad ez alkalommal egy, a
nem szerepelt, nevezetes ujitás bevezetésé
Kollegáinknak vizsgáit módunkban lesz nagy

Sokan vannak Kollegáink között olya
lyesen különböző akadályoztatás miatt rész

Axmann József

MAGYAR MŰVÉSZET

1925. 296.

Pl.

eva ~~[illegible]~~. Fejét balra fordítja
sszú. Tekrése ~~oldalt~~ jobbról, de há-

9, talapzatának méretei 16.7
2,000 K. -- Gróf Andrássy Dé-
(621-913). -- A Magyar Nemz.
~~tvétetett 1913 április 23-án~~
árczius 30-án (245-914).

15

Axmann Josef

Nyitra. T. 4616.

A középtérben emelkedő hegyen látjuk a várat, tövében a patak tulsó partján a fák közül három ház válik ki, az előtérben pedig jobbra fák diszlenek. Felirata:

Die Burg Neutra.

alól jobbra: Jos Axmann sc.

Am., mér. a vk. 7.6: 11.8 cm.

126-94-223.

Beczkó. 4547.

A középtérben emelkedő sziklán van a romladozó vár, tövében pedig házak látszanak, a melyek felé széles út vezet és a melyeknek udvarai bekeritvék. Felirata:

Betzko.

alól középütt: J. Axmann sc. 1822.

Am., mér. a vk. 7.9: 12.1 cm.

126-94-8.

Erzsébet királyné:

Derékon alól, ülve, balra, tojásdad medaillonban. Középütt elválasztott haja kontyba van feltűzve s oldalt hullámos. Ruhajának kivágott derekát széles csipke díszíti s hermelines palástját karjaira leeresztve tartja. A virágkeretű medaillon fölött korona van. Felirata a kép alatt:

„Elisabeth
Kaiserin von Oesterreich etc."

alól balra: „Stahlstich v:"
s jobbra: „Jos. Axmann."

Acélmetszet, méretei az acéllapnak 14.2 : 10.5 cm.
Metszette: Axmann József.

Ltsza 7939.

191/93 № 1689.

0 ft.

Szilágyi Erzsébet:

Derékon alól, szem közt nézve s állva látható. Jobb kezében a gömbön holló ül, melynek csőrében aranygyűrű van s baljában jogart s pálmát tart. Fejét dicsfény övezi s körülcsavart kendőjéből nyílt korona levelei emelkednek ki. Ruhája kissé kivágott s bőújjú köntöse prémes. Felirése fölül 500 és a caduceus, alól pedig jobbra »87« Felirata a kép alatt:

SZILÁGYI ERZSÉBET

és e felett: Metszetett Axmann Jós. igazg. alatt.

Acélmetszet, méretei a vonalkeretnek 14·6 : 10·1 cm.

9931 (ch. n.).

Sz. N. 492/98
112 - 98 - 917.

Axmann József, Barabás u.

Berzsenyi Dániel. 1859.

Nővilág. 1860.

Nyitra:

A vár ~~látképe~~:

A déliről ~~oldalán~~ lankás és éjszakról ~~oldalán~~ meredek, kopasz hegy tetején van a vár, hol főleg III szent Emeram-temploma köti le figyelmünket. A hegy oldalán elágazó út vezet ~~a vár~~ ~~ba~~ és aljáu, a Nyitra Hulsó partján, a fák között, három házikót veszünk észre. Az égbolt felhőzött. Felirata a kép alatt:

„Die Burg Neutra"

s alól jobbra: „Jos. Axmann sc."

Az élmethet, méretei 7.6 : 11.9 C/m.

Methette: Axmann Jósef.

Lsfa 4614

126/94. N: 223.

Beczkó:

~~A vár látképe~~:

~~A~~ Romjai meredek sziklacsucson ~~a vár romokat~~ látszik, mig a hegy tövében ~~tobb~~ bekerített udvarú ház köti le figyelmünket, ~~melyeknek udvarai be vannak kerítve~~. Az előtérben balról facsoport van, melyet szintén kerítés vesz körül. Felirata a kép alatt:

„Betzkó"

s alól középütt: „Axmann sc. 1822."

Acélmetszet, méretei a kettős vonalkeretnek 7.9 : 12.1 Cm.

Ltsza 4547

126/94 № 8

A PESTER ZEITUNG [illegible] ATA.

A Magyar Könyvszemle 19[illegible] övetkező sorokat olvassuk: „A Magyar [illegible] gos Széchényi Könyvtárának Hírlaptár[illegible]ból csak az 1839—1845. I—VII. évfol[illegible] csonkán. Keressük az 1845—1848. VII—[illegible]lesidera-tum" lehetőségét KERESZTY hír[illegible]áfiája is alátámasztja, mert állítása szer[illegible] a lap.[2] A könyvtárakban található *Pest*[illegible] csonkáknak látszanak: az utolsó kötetek [illegible] az 1845.

Ezzel a közzététellel majdnem egyidőben indult útjára egy új német politikai lap megjelenését hirdető körlevél:

„Pränummerations-Anzeige einer neuen deutschen politischen Zeitschrift, welche unter dem Titel Pester Zeitung, redigirt von Eduard Glatz, im Verlage von Landerer und Heckenast mit 30. März 1845 wöchentlich viermal erscheinen wird ..."

És a Pester Zeitung valóban meg is indul 1845. március 30-án, folytatja a 29-én megszűnt, 1839. jan. 1-én indult *Pesther Tageblatt, zeitschriftliches Organ für Wissen, Kunst und Leben* című és mindvégig SAPHIR szerkesztésével készült lapot.

A *Pesther Tageblatt* olvasóközönsége már kész tényekkel találta magát szemben: a német szépirodalmi lap megszűnt, a folytatása az elődjével szemben politikai rovattal bővült, lapkiadó és nyomdász nem változtak, *csak a felelős szerkesztő* személye. Miért? Talán, mert más a lap iránya, változott a tartalmi összetétele; az is lehetséges azonban, hogy a kiadótulajdonos, HECKENAST összekülönbözött a társkiadó és felelős szerkesztő SAPHIR ZSIGMONDdal. Ha ez volt a közvélemény, elég messze járt

Axmann

l.

LykaMagyműI300-50

484. l

Havas B. A.		Izraelita: Ab 17.
Csütörtök **6** Úr színváltoz.		Protestáns: Berta Görög: Urunk szinv. Izraelita: Ab 18.
Péntek **7** Kajetán		Protestáns: Ibolya Görög: Pulkéria Izraelita: Ab 19.
Szombat **8** Cirjék	Nap kelte 4 ó. 45 p. — Nyugta 19 ó. 25 p. 32. hét 1936 **AUGUSZTUS** 31 nap	Protestáns: László Görög: Emilián Izraelita: Ekev

Axmann József
rei-ei acélm.

l.
Bíró-Barabás
218. l.-

VASÁRNAP **24** Kath. Fog. kiv. M. Prot. Gellért	Izr. Gedaljah böjt	14
HÉTFŐ **25** Kath. Gellért Prot. Kleofás	Miand. czekkmánban 1734 n.	15
KEDD **26** Kath. Cipr., Juszt. Prot. Jusztina		16
SZERDA **27**		17

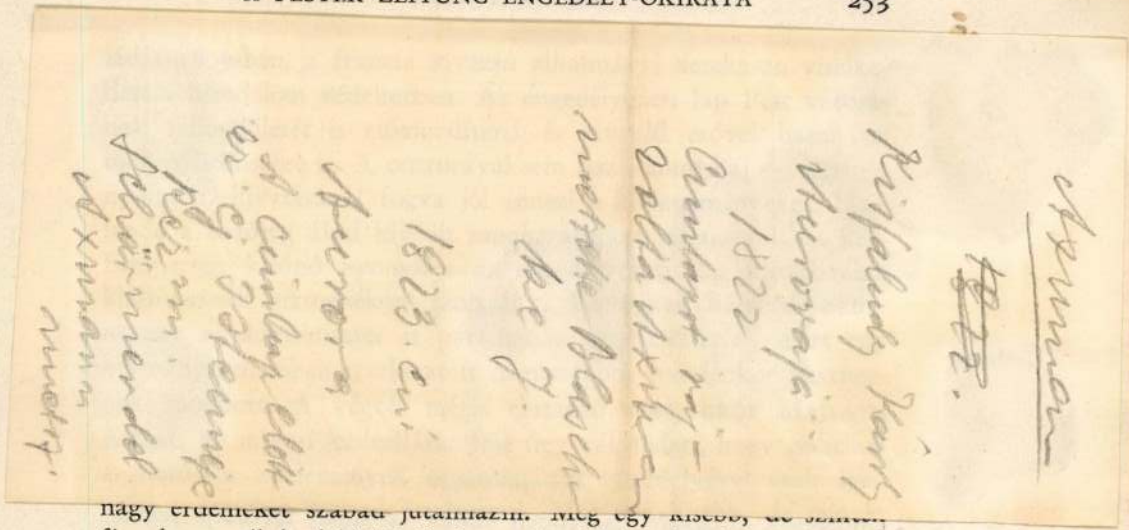

nagy erdemeket szabad jutalmazni. Még egy kisebb, de szintén figyelemreméltó gátló körülményre is tekintettel volt az elutasító végzés: özvegy RÖSSLERNÉ, SCHICKMAYER JOSEPHA tiltakozó jelentésére. Eszerint az országba bekerülő külföldi, valamint a meglévő hazai német lapok teljesen kielégítik a német olvasóközönséget, mely napról napra [illegible]

irányzattal szembehelyezkedő radikálizmust bármiképen is erősíthették volna.[6] A továbbiakban látni fogjuk, hogy LANDERER ügyét — bár öt hosszú esztendő leforgása alatt — mégis a bécsi kormányzat juttatja révbe. Kérelmező, de még az intézkedő fórumok sem sejtették az első akták lavinatermészetét, nem láthatták előre, hogy az elkövetkező években a KOSSUTH- és a HECKENAST—SAPHIR-ügyek is bekapcsolódnak.

KOSSUTH LAJOS ugyanis LANDERER nyomdatulajdonosnak 1840 végén engedélyezett és 1841. jan. 2-án megjelent lapjánál, a *Pesti Hírlap*-nál volt szerkesztő. LANDERER az engedélyt GRÓF MAJLÁTH ANTAL kancellársága alatt kapta. A bécsi kormányzat kezdetben KOSSUTH szerkesztői minőségét nem kifogásolta, mert úgy vélekedett, hogy a magyar radikális párt legveszedelmesebb emberének programmját éppen annak lapjában tarthatja legbiztosabban nyilván. Mikor azonban arra ébredt, hogy KOSSUTH eszméinek leghatásosabb ügyvivője a *Pesti Hírlap* és így hatalmas fegyvert adott az „ellenfél" kezébe, rögtön felmerült a kormányzatban KOSSUTH eltávolításának a gondolata. Érintkezésbe lép

Kossut
újításá
szabad
járand
melyn
Ha a
vagy l
a *Pest*
a jele
rozta
közön
legere
állom
mány
elé p
ugya
Kossuthot megvenni:

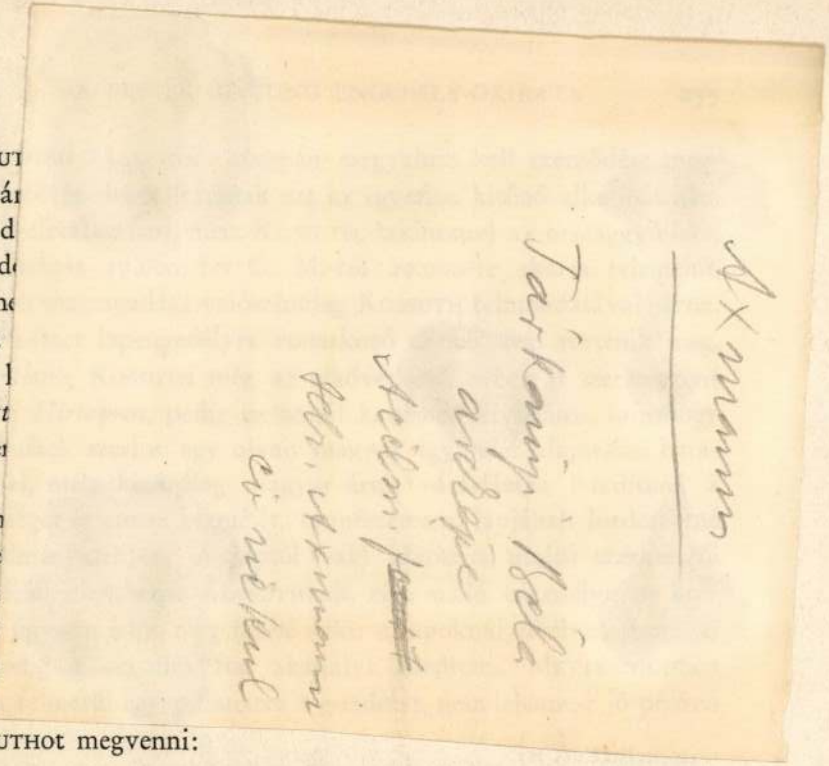

lem: LANDERER megvált KOSSUTHtól, a társkérelmezők helyzete pedig a legméltányosabb elbírálásra számíthat.

HECKENAST ugyanis a már említett *Pesther Tageblatt* című szépirodalmi lapjától, még inkább annak felelős szerkesztőjétől és kiadótársától, SAPHIR ZSIGMONDtól szeretett volna minél előbb megszabadulni. Egyideig megkísérelték egymásközt ügyüket elintézni és HECKENAST igyekezett megértetni kiadótársával, hogy szépirodalmi napilapjuk a hasonló tartalmú és igen keresett *Der Spiegel*lel (1828—1852) és *Der Ungar*ral (1842—1848) nem versenyezhet. Előfizetői is egyre csökkennek."[9] Mondjon le SAPHIR, megfelelő kártérítés mellett, a kiadói társjogról és álljon el a kettőjük között létesült szerződéstől; hiszen újságírói pályafutása, eddigi eredményei szavatolják, hogy hasonló vállalkozásba bármikor bekapcsolódjék, vagy maga is lapot alapítson.[10] HECKENASTnak különben a központi cenzurahivatallal is sokszor meggyűlt a baja a *Pesther Tageblatt* miatt. Szemére vetették a túlságosan sok magyar tárgyú, magyar vonatkozású cikket és ezzel a lap még büszkélkedett is:

schwester der ungarischen Zeitungen, das „Pesther Tageblatt" erwähnen. Das Blatt ist zwar ein deutsches und als solches würde ihm hier wohl kein Raum gebühren, jedoch verläugnet es keineswegs sein Blut und sein Vaterland, indem es sich häufig mit magyarischen Gegenstä[illegible] Ungeschick, [illegible] ie ungarische [illegible] dass es nicht [illegible] eses Central-

[illegible] nete 1780—

[illegible] megszűné- [illegible] pedig meg- [illegible] szerkeszti. [illegible] an. 1-től a [illegible] épirodalmi [illegible] Az enge- [illegible] —1865 — [illegible] e Landes- [illegible] és pesti

Axmann

Tárkányi Béla J.
arckép
megjelent
T. B. J. Költemé-
nyei. Pest 1857
Acelm. Felr
Axmann József
metr. 1857

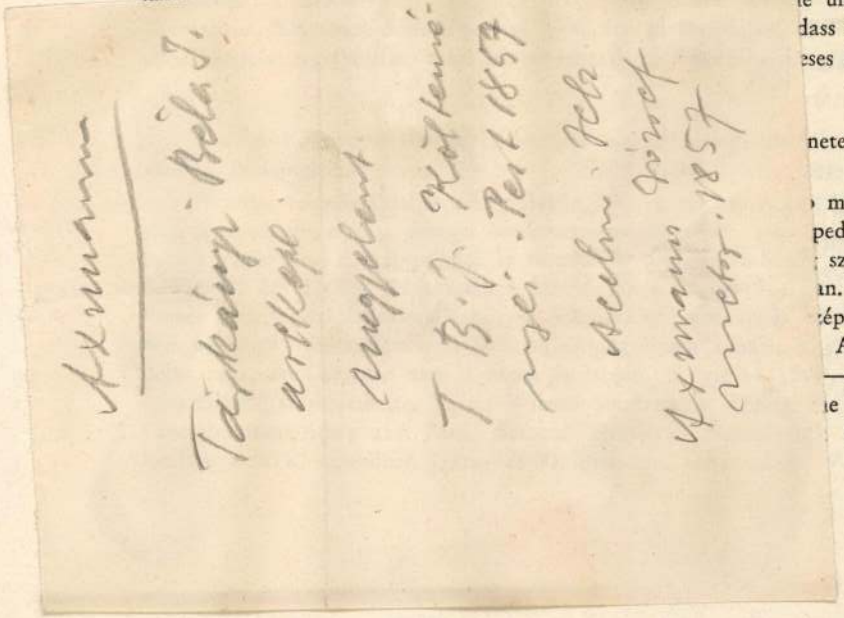

des Pestty Hirlap verliert zu gebrauchen?"[5]

A jelentések azonban az ellenkezőjéről tájékoztatják. Ekkor már a kormányzat hajlandó LANDERERnek, társának és JÁRY GYÖRGY pesti városbírónak együttesen német lapra engedélyt adni a dicasterialis hírek közlésének jogával. A nevezetteknek azonban a kormány laptervezetéhez kell majd alkalmazkodniok és mindahhoz, „melyet a magas kormány mindenkor célszerűnek és elkerülhetetlenül szükségesnek fog nyilvánítani". LANDERER KOSSUTHtal kapcsolatban megtarthatta a kormánynak tett igéretét; jól számított: KOSSUTH megvált a *Pesti Hírlap*-tól és a lapkiadótól, akit „szóbeli szerződésük megszegésén ért". 1844-et írnak és a fentnevezettek: LANDERER, társa HECKENAST és JÁRY GYÖRGY városbíró még mindíg nincsenek az igért német lapengedély birtokában. Pedig ekkor már igen előnyös fordulathoz jut a kére-

[5] Wiener Staatsarchiv. Conferenz-Acten 1188/1843.

Axmann József

l.

Va Hö Ernst gust

VII/V. 41.5.

indulok uj alkotmányos küzdelembe, ezek
gitimizmus lánglelkü apostola: Griger Mik
királyság megváltó eszméjének. És fegy
nyugalmat, békét, becsületes demokráciát

Ezért fordulok barátaimhoz, hiveim
lakozzanak hatalmas, lelkes táborunkhoz.
igaz ügyet, harcoltam a főváros autonomiá
sok ezer embertársamon, joggal kérheter
harcolni az elnyomatás veszedelme ellen.

És kérek mindenkit, akit közös eszme

nek semmit, amig igazolt embereim

Griger Miklós és az én nevem szer

Budapest, 1935 március havában, a

Márkus-nyomda, Budapest, V., Bank-utca 5. (Felelős vezető: Márkus Géza
Felelős kiadó: Berecz Vilmos.

Axmann József

Axmann József

brünni születésű (1793) rézmetsző, Weidlich tanítványa, ki 1811-től kezdve Bécsben képezte magát s dolgozott Hormayr «Geschichte von Wien» czímű munkájába és *Taschenbuch*jába, valamint a Haastól kiadott «Bildergallerie von Belvedere» czímű vállalatba, melyben 24 metszete jelent meg. Tagja volt a bécsi képzőművészeti akadémiának is. L. Wurzbach id. m. I. köt. 96—97. lapjait.

Karinczy Ferenc levelezése XVII. k. Bpest 1907, 626 l.

elképzelni sem lehet. S talán nem is jó elképzelni — a hegyre se jó felnézni, mikor felmennek rá, s a felkapaszkodó út minden egyes fokát olyan összefogott erővel kell nézni, mintha csakis ez az egy volna hátra. Ám ország, melynél megveretése után az lett volna természetes, hogy egypár óra alatt zuhanjon és törjön össze ezer évet, s ehelyett pár óra alatt szervezkedett neki újabb ezer évnek: ilyen ország bízhatik magában. Még akkor is, ha senki másban nem bízhatik. E sorok írójának a Nyugat ezen száma terve szerint arra kellett volna felelnie, hogy az új Magyarország számára milyen külpolitika volna ajánlatos. Meg fog rá felelni gondos mérlegeléssel, majd ha a napok és órák a gondos mérlegelést megengedik. De végső felelete megvan s nem a maga eszéből, hanem az események parancsából, s abból, ami erőt ez események közben Magyarország megmutat. Magyarország külpolitikája magyar politika lesz, vagyis nem lesz semmiféle nyugati vagy keleti, ilyen vagy olyan nagyhatalmi tájékozódású.

Axmann József

1821. Bécs.

vrd.

Kazinczy Ferenc levelezése. XVII. k. Bpest 1907. 480. l.

Axmann József

acélmetrō

l –

Vayer Pármán

44. l.

Jarány

273

Axmann József
verin -

l.
Kolb Jenő -
Régi játékkártyák
76. l.

863/911. kho
cb: XII. 4.

decz. 2. 1911.

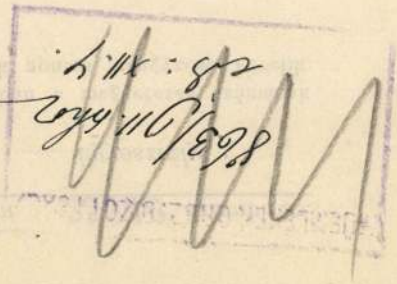

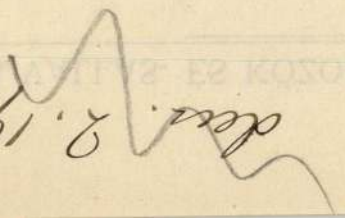

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI M. KI

191 1 évi 25348 számv. sz.

VI. ügyosztály.

A válaszban a megkeresés számának és évének pontos feljegyzése kéretik.

Nagyméltóságu

br. Forster Gyula Urn

elnökéne

F. é. október

és november hó 8-án 811

csém Sztehló Ottó bizott

Axmann József

vezin -

l.

Kolbkártya f.

Giergl János

nőregében

Axmann József

acélmetsző

lásd

Kremszéplit

a 44. lapitól

sokszor elő-

fordul.

a könyv végéig

Kremmer Dezső dr.:

A magyar szépliteratura

virágoskertje. Bp. 1925

44-és kv. M.

893.

893. David Teniers II. után.

A mester sz. Antwerpenben 1610-ben. † Bruxellesben 1690-ben.

Jelenet a katonai életből.

A terem közepén különféle hadi felszerelések képeznek csoportot, melyre lobogó borul. Balról gyermek áll nyakában és jobb kezében karddal, baljában pedig lándzsával, melynek bojtja piros. Jobbról a dobnál két térdre ereszkedett katona játszik koczkát, kettő pedig bárdját és puskáját fogva nézi a játékot. Mögöttük még hárman vannak a kandallónál, mely felett gyertyát látunk. Közülök egy ülve és egy állva pipázik. Az előbbi a söröskancsót tartóval beszél, ki feléje hajlik; az utóbbi a játszók felé tekint. A mennyezeten lámpa lóg. Künn a szabadban egy tiszt és társa vallatja az őrség által elővezetett foglyot, a ki térdreereszkedetten könyörög. A háttér sík terület várossal, a melyen innen katonák járkálnak és beszélnek.

I
389.

Axmann József

acélmetsző

l.

Mark Bárónélet

137. l. 218. l

der Faltengebung, dem Bewegungrytmus und
dem Relief mit dem Marientode die übe-
f Fragmenten des Margaretendenkmals. Be-
engste Analogien. Schüler und Gehilfen
em Sohn Giovanni noch Arnolfo di Cambio,
ser Geselle. Von den einschlägigen Schöp-
rabmahl des Wilhelm de Braye in Orvieto
n Margarete am nächsten. Damit ist nur
acht, da die Reliefbilder des Sockels
beiten der Marmorari oder Cosmaten er-
benen sich auf der von karyatidenartigen
at wie in Orvieto, oder zwischen Sockel
tztere scheint in unserem Falle wahrschein-
issmässig hochgeraten wäre. Die antiki-
higen sich bei Arnolfo über Einzelüber-
s der französischen Gotik zu einer klas -

Axmann József

Lásd Okr

Magyar Könyvszemle

1942. 269 és kv. ll.

272, 273. l. - 274. l.

282. l.

igyi Minisztériumnak

B u d a p e s t

Axmann József

Művészet 1915. 90, 94

Magyar Művészet
1925/26

Cicsmia h. n. VI. 239

Axmann

l.

Lykanemzromantika

~~48~~, 53. l.

Axmann, J.

rézm és acélm

l

6048 ATTILA NYOMDA R.-T., Budán

Ernst-Muzeumaukcioja

I.

941

Ajánlók:

Felajánlott havi összeg :

Havi jövedelem :

Vallás :

Személyi adataim:

Név: .....

Születési hely és idő: .....

Családi állapot, gyermekek száma, ebből eltartott: .....

Apa neve és vallása: .....

Anya neve és vallása: .....

Feleség neve és vallása: .....

Feleség esetleges állása és munkaadója: .....

.....

Axmann Józef

Aut 1793 marc. 7 Brün

+ 1873 nov. 9.

Solnohradě.

Toman. 19. l.

Thieme-Becker

II. 287.

engőről, mely összegből :&O

789

[illegible]

ÁÉLÓ /!&

Axmann Joseph

1793 – 1873

Ltáb III. 103

IV. 106.

T. 2670.

lő Pionnier Stabs-Offizierrel a
térben Mineur-ok dolgoznak. Fel-

2 : 22.8 cm.

Axmann Józef
acélm.

mus
ed

Barabás M.

Berzsenyi Dániel
arczépe fentichtól
Repr.

Vértesy Jenő

Kölcsey Ferenc
Magy. Tört. Élete.
Bp. 1906. 55. l.

Axmann József

Vörös Marty Mihály Eötvös (1800–1855.)

Acélmetszet Barabás M. nyomán.)

Axmann József.

M.T. Képcs. Kat. (1922.) 624.—

Berzsenyi Dániel. Barabás után Axman.
Acélmetszet.
H.U. Lr. 899.

Axmann József

Axmann József

Barabás Mahlknecht

Berecz Antal, mellkép, könyvm.

rajz. Barabás 1870.

Képn. 20.5 – 24.5, lapn. 35 – 54.5 cm.

Kun S. Arch-jegyz. (32.) 65.

Lantos x. A.

68

591 **Jókai** Mór. *Jókai Mór.* Rajz. Barabás 858. — Jos. Axmann sculps. Acélm., 4⁰

616 **Kossuth** Lajos. Rajz. *Barabás.* — Metsz. Mahlknecht. Kiadja Heckenast Gusztáv Pesten. Acélm. 4⁰ (Kossuth aláirásának facsimiléjével.

Lantos F.
Ankeiró

„Toborzó" ostyakeverék

Dreher Maulz

csokoládégyár készitménye

Axmann József

Berzsenyi Dániel
Barabás rajza
után. Acélm

Fő. Képt. lett.

1948

LEVELEZŐ LAP

Pallas Budapest.

Axmann József

Magyar Koszorúsok Albuma. Tilahy Lajos írta. 1843. Pest.

A címlap előtt Petőfi Sándor arck.

Acélm. Jelzés: Barabás 1860. del.

J. Axmann sc.

György Jenő tul.

Föv. Kot. tul.

Ki. (1). 855.

Mappa Reservata Albuma. Tetelny
dolgos ivta. 1873. Sept.
A einlang elein Petöfi Sándor arck.
Aetun. Jelzés: Borsodon 1860. okt.
J. Arany &c.

Axmann József

acélmetsző

vód

Berzeviczy Albert

Árpád alakja a

művészetben Csánki

Dezső. Árpád és

az Árpádok.

Bp. 1907, 205. l.

Schärmer M.

rajza utan

Árpád vezér Épé

Aurora Almanach

1822.

Schärmer Mar. rajza. Axmann József

bezivatta, Blaschke János metszette

Árpád. Aurora 1822. első ... megyszia

Axmann József

Az 1840-50-és években
Heckenast és Gyurtav
pesti könyv~~kiadó~~ kiadó nemet
nyelvű kiadványaikon
Geiger Nep János, rapai
ut az szentes szamos acélmet-
szeset kérjetett.

Szemző Cikke

MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS MÜVÉSZETTÖRI

M E G

a Magyar Régészeti és Müvészettö
lis hó 15-én, szombaton délután
mányegyetem muzeologus előadóter
felolvasó ülésére.
Tárgysorozat: Dr. Nemeskéri Jáno

Dr. Aggházy Mária:

Budapest, 1950. április 1

F.k.: Dr. Dobrovits Aladár
Soksz.: Vörösváry, Bp. V. Muzeum-krt. 13.

Axmann József

becsi acélmetszö

lád

Szemzö 269, 270, 271,

272, 282. l.

273.

274.

Magyar Könyvszemle

1942. -

számára konkluzió. Itt kezdődik az olvasó számára a szellemi tevékenység, az olvasás célja, az olvasmány által megindított gondolat- és képzetsorok továbbfűzése. Misem természetesebb, minthogy a képzőművésznél ez a továbbalkotás a szó szoros értelmében véve testet ölt. A festő nem az irodalmi motívum egyszerű illusztrátora, a leírások képes ábrázolója, hanem ugyanannak a gondolattartalomban újraátélője, mindenesetre az irodalmi mű hatása alatt. Nem minden egyén, vagy kör közelíti meg egyformán a költői gondolatot. Sokszor lealacsonyítja, vagy eltorzítja, saját felfogása szerint egészen mást magyaráz bele. A képek segítségével nyomon követhetjük a különböző korok, nemzetek, szellemi áramlatok, egyének állásfoglalását a nagy irodalmi alkotásokkal szemben.

A Biblia és a görög-római ókor irodalma ma is kimeríthetetlen forrása a művészeteknek; azonban a modern kultúra, a modern szellem is termelt ki olyan egyetemes, időtlen alkotásokat, mint pl. a legátfogóbb, a végső nagy problémákat, a világot hordozó *Divina Comedia; Boccaccio Decameronja,* az élet színes kis mozaikokból összerakott képe, ma is olyan eleven és aktuális, mint annakidején. A minden emberben rejlő, a világot soha tudomásul venni nem akaró gyer-

magyar

Axmann J.

Vorosmarty: ~~a rokoje~~
Minden munkái
Rendezte Gyulai
Pál. Pest 1864.
Barabás rajza
Jos Axmann
vérm.

Axmann József

Frankenburg Adolf
archéje, acélm.
fensitől.
Megjelent
fensinek Öszinte
vallomások e-
müve mellett
Pest, 1861.

dessebb ujevtendot kívánunk,

Szeretettel köszöntünk,

Jóska kézcsókjait küldi és sajnál-
ja, hogy az ünnepek alatt nem
látogatjatok meg házunkat

Margit

Axmann József

acetin -

l.

Szinnyei X.

1000 h.

Petőfi arcképe

Axmann 1860

megjelent Zilahy

Karoly M. Koszorú-

rok Albuma.

1863

LOM

Oldal

lános leírása 1
. 5
tek, érmek 14
. 17
. 21
. 26
. 32
. 34
átcsövek, fegyverek . . 36
. 37
. 43

Axmann

Eötvös József báró
arcképe. Acelni
jelz. Bayer u. Axman
(Megjelent Gyöngyösök.
Báró Eötvös József Összes
szépirodalmi Munkáiból.
~~Pörtöny~~ Pest 1861)

Kremer 83 b

Axmann Jónek
Benedict J.
acélmetsző

Barabás:

Tompa Mihály. 1857.

J. Axmann et J. Benedict sc.

858. Acélm. 8°

Lantos X. A. 680. —

Axmann József

Czuczor Gergely összes költői művei. 1-3. köt.

A címlap előtt a költő arcképe. Festette Barabás 1837. Másolta 1858. Véste Axmann József Bécsben. A 2. kötet címlapja előtt, balról Czuczor Gergely nülőháza Andódon. litogr. A 3. köt cím. előtt balr. a költő arcképe.) 1899.

Kr. ①. 271.

Axmann József

acélmetsző

Vörösmarty dalai
arcképe, Barabás 1857
acélbanmetszette festi
Megjelent Hazánk
I. évf. 1858. 409. l
előtt.

1.– 72. ll.

Budapest
1900.

Axmann József

Jókai Róza:

Mellig, balra. Középütt elválasztott hullámos hajának fonatai kontyba tűzvén fel, csipke főkötőjéről fátyol omlik vállaira s függőket s lánczon emléket hord. Ruhájának kivágott derekát fodrok díszítik s ingvállánál puffasztott ujai rövidek. Kebleü virág van. Felirata a kép alatt aláirásának másául:

„Jókainé Róza"

a jobb karnál: „Barabás 858"
a balnál: „Jos: Axmann sculps:"
s legalól középütt: „Növiláz. Kiadja Heckenast Gusztáv Pesten."

Acélmetszet, az alak nagysága 10.1 s az acéllap méretei 19: 12.9 c/m.

Methette: Barabás Miklós.

Ltsza 7952.

1858.

Labrfalvi Róza

191/93 № 380

Axmann József

acélmetsző

III. Fridrik császár arcképe

Megjelent:

Teleki József gróf

Hunyadiak kora Magyarországon. V. k.

Pest, 1856.

Szilágyi Erzsébet arcz.

u. o. XII. k. Pest 1857.

ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
BUDAPEST VIII, NEMZETI MÚZEUM

Igen tisztelt Tagtársunk!

Választmányunk folyó évi március h
változatlanul 15·— Ft, azaz **tizenöt** forint
éppen csak, hogy fedezni tudja Társulatunk
nyomda és postaköltségek, stb.), éppen ezért k
a könyvkiadási viszonyok meg nem javulnak, ta
Értesítő 1944–45. évi kötetét továbbra is 35.— Ft,
Elnökségünk feltett szándéka, hogy minden nehe
Értesítőt. Ennek előállítási költségei azonban
megjelenésekor fog határozni a felől, hogy ez
hozzájárulás ellenében fogja tagdíjukat már befi

Tisztelettel kérjük tehát, hogy ez évi tagdí
befizetési lapon mihamarabb eljuttatni Társu
helyzetben van, mindnyájunknak kötelességünk
fizetési kötelezettségünk pontos teljesítésével i

Budapest, 1947. május 2-án.

Axmann József

Pázmány Péter arch.
Eduard Spiro pinxit
Jos. Axmann sculpsit
Viennae 1855.
Acélmetszet.

Török János:
Magyarország prímá-
sa. Pest 1859. I. rép
c. műben

Axmann József

Életkép. T. 2072.

Utra induló oláhok.

Az előtérben egy egész oláh család halad jobbra, mely- mögött az ut mentén leány ül ölében dézsával. A háttér hegyes vidék. Felirata

alól balra: Barabás del.
jobbra: J. Axmann sc.
legalól középütt: Nyomt. Lorber Pest 1853.

1853

Am., mér. a vk. 13.4 : 9.9 cm.

Axmann József

Aurora. 1824.

Ciml. előtt allegórikus kép: a magyar genius

A ciml. jelzése: Axmann József rajzés mettsz.

7 hangjegylap, 7 rézm.

Föv. Kvt. Tul.

Kr. ①. 875.

~~1825~~.

Szepesvár. T. 6352.

A középtérben emelkedő szikla tetején látjuk a romladozó várat, az előtérben oldalt fák képeznek csoportot, a háttérben pedig balra hegy látszik. Felirata:

Das Zipserhaus.

alól középütt: Jos. Axmann sc. 1821.

Igar Samuel
Csebkovye

Am., mér. a vk. 7.6 : 11.8 cm.

140-95.

Axmann József

acélmetsző

Szilágyi Erzsébet
arcképe,
Eredetileg megjelent

Teleki József: A
Hunyadiak kora -
c. művében
Repr.

Vayer Lajos: An-
gol király képe a pesti
Vigadón. Budapest
1947. 1. sz. 19. l.

[illegible]
halála utan a sartomány-
ban maradjon. Onnan
került később a kerirat
a Jezsuitakhoz.
Ujabbkori bársonykotés-
ben aranyozott disszel. —

IRODALOM

— Könyvkiáll. Emlék:
Corvin-Codexek. 64 old.
181. —

JEGYZET

Axmann József

rézmetsző és acélmetsző

L.

Szendrey-Szentiványi

59. l.

Képe ar 59. lapon

Barabás Miklós emlékiratai. Budapest, 1902. 148. l. — *Ernst Lajos:* A magyar történeti festészet. Budapest, 1910. 31. l. — *Művészet.* 1904. 205, 270. l. — *Nagy Iván:* Magyarországi képzőművészek. *Századok.* 1874. 28. l. — *Tudományos Gyűjtemény.* 1821. XII. 102. l. — *Wurzbach:* Biographisches Lexikon. Wien, 1856. I. 96—97. l.

88965 — 88965 —

Axmann J.
acéhnetszó

Alexander Petőfi's
Lyrische Gedichte. I–II.
B. Deutsch von Theodor
Opitz. Pest, 1864. Verlag
von G. Heckenast.
8-r. archep Barabásrajza
utánnyomatszette fenti.

Gulyás Pál: Magyar
szépirodalom idegen
nyelven.
Magyar Könyvszemle
1915, 178-l.

STÜHMER
STÜHMER
STÜHMER
STÜHMER
STÜHMER
STÜHMER
STÜHMER
STÜHMER
STÜHMER
STÜHMER

Axmann József rés- és acélmetsző, XIX.

Metszete: Jókai Mór

Századok. 1874. 26-44 o.

Nagy Iván: Magyarországi képzőművészek

Patak Jenő

Axmann József festő/19.sz./müve a Müegylet sorsolási kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.IV.l.332.old.

Axmann József réz- és acélmetsző, XIX.

Metszete: Tihanyvára

Századok. 1874. 26-44 o.

Nagy Iván: Magyarországi képzőművésze

Graf[illegible]ll. acélmetszet, XIX sz.
[illegible]fele

Axmann József metszete: Egy allegória
/1822/

Századok. 1874. 26-44 o.

Nagy Iván: Magyarországi képzőművészek

Grafika, réz ill. acélmetszet, XIX. sz

Axmann József metszete: Berzsenyi Dániel. /1859/

Századok 1874. 26-44 o.

Nagy Iván: Magyarországi képzőművészek

Grafika, réz ill. acélmetszet, XIX. sz. első fele.

Axmann József metszete: Czuczor Gergely

Századok. 1874. 26-44 o.

Nagy Iván: Magyarországi képzőművész

Grafika, réz ill. acélmetszet, XIX s
első fele

Axmann József metszete: Tihanyvára
/1822/

Századok 1874. 26-44 o.

Nagy Iván: Magyarországi képzőművészek

Grafika, [illegible] acélmetszet, XIX. sz.

Axmann József metszete: Jókai Mór

Századok 1874. 26-44 o.

Nagy Iván: Magyarországi képzőművészek

Pest

Axmann József réz- és acél-metsző
műhelye XIX sz. e. f.

Századok. 1874. 26-44 o.

Nagy Iván: Magyarországi képzőművészek

Axmann József réz- és acélmetsző, XIX.

Metszete: Gara László és leánya

Századok. 1874. 26–44 o.

Nagy Iván: Magyarországi képzőművészek

Axmann József réz- és acélmetsző, XIX.

Metszete: Berzsenyi Dániel

Századok. 1874. 26-44 o.

Nagy Iván: Magyarországi képzőművészek

Axmann József rés- és acélmetsző, XIX.

Metszete: Czuczor Gergely

Századok. 1874. 26-44 o.

Nagy Iván: Magyrországi képzőművészek

Grafika, acélmetszet
Berzsenyi Dániel arcképe, Axmann
József, 1859.

Müvészet, III., 1904. 205.

Adatok müvészetünk történetéhez.

Grafika, acélmetszet
Czuczor Gergely arcképe, Axmann
József

Művészet, III., 1904. 205.
Adatok művészetünk történetéhez.

Grafika, acélmetszet
Tihany vára, Axmann József

Művészet, III., 1904. 205.

Adatok művészetünk történetéhez

Grafika, acélmetszet
Jókai Mór arcképe, Axmann József

Művészet, III., 1904. 205.

Adatok művészetünk történetéhez.

Grafika, acélmetszet
Allegória, Axmann József

Művészet, III., 1904. 205.
Adatok művészetünk történetéhez.

Patak Jenő

Táblakép.

"Az ékszerésznél". Axmann József müv

a Müegylet sorsolási kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864. I. IV. l. 332. old.

Axmann József réz- és acélmetsző, XIX.

Metszete: Egy allegória /1822/

Századok. 1874. 26-44 o.

Nagy Iván: Magyarországi képzőművészek

MDK

Axmann, Joseph

(1793-1873)
ostrár metsző.

Fölént almanachokat és rézkönyvet illusztrált.

Bermann, Moritz: Österreich-Ungarn im neunzehnten Jahrhundert, Wien 1884 605.

K. D. V.

AXMANN M. építész

Tata Tápart u 5. (1833)

Gerő László: Építészeti stílusok

Bp. 1957. 108. l.

~~xx~~ Axman Márton

a sárosmegyei ~~xxx~~ fricsi kastély /1623/.

sgraffitóit festette.

Mirowi Myskovszky Ernő: A magyar képzőművészet
története. Bp. 1906.

20.1.

Axman Márton

Repr.:

Sgraffitok a Frics-i várkastély oromfaláról.

Mirovi Myskovszky Ernő: A magyar képzőművészet története. Bp. 1906.

95.1.
23. kép.
vö. 20. l.

Axmann Márton

a fricsi kastély nagytermének 2 faragott ajtajók képziti (?).

H. Takács Márianna: Magyarországi udvarházak és kastélyok, Budapest, 1970.

1251

Martinus Axmann, festő M.D.K.

műve a XVII. sz. ban épült sárosmegei frics-i vár sgraffitodiszitése. A jobb oldali torony főkomlorzatának egik ormán olvasható: „Martinus Axmann pinxit A. 1630."

Divald Kornél: A felsőmagyarországi renaissance építészet.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp. 1899. 33. hét. 265. old.

M.D.K.

Atman Márton sgraffitó készítő

1630 ban a fricsi kastély sgraffitóit készíti.

A művészeket története. Irta: Beöthy Zsolt III.

Bp. 1912 432

Axmann Márton MDK
festő XVIII. XVIII.sz. 1. fele

A magyar történelemből s népéletből vett alakokat ábrázoló fricsi sgrafitto képei.

Magy.Müv. Tört. I. /szerk. Dercsényi/ 348.o.

Atmann Márton Jestő M.D.h.

A friesi kastély planétázat ábrázoló allegorikus alakjainak sgraffitóit készítette 1630-ban.

Divald Kornél. Régi ötvösművek Bentercebánya stb. ág. hitv. ev. tplomaiban. Bp. 1911. 14-15.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
1978. ÁPR. 3.
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 287-748, 340-726

NÓGRÁD

Axman Milos

1021

Axman Milos: Felszabadítók.

Oro

Zelei Mi

Hűvös, sötét helyen

Mostanában csak úgy otthon töltögeti el az estéket. Nemcsak azért, mert egykori törzshelyüket, a Borostyánt lebontották és egy, talán túlságosan is tágas, Bukarest nevű étterem épült a helyén, ahol a kicsi európai országokat, no meg fő- és egyéb városaikat — így Budapestet is Bukaresttel — összekeverő, hangos és tájékozatlan sok, a lámpák meg a reklámok úgy pazarolják fényüket, hogy az éjszakából semmi nem marad.

— Hm — mondta Gáspár és tekintetével a holdat kutatta, de nem látta meg.

Nézelődött egy darabig, azután bement a kamrába, leakasztotta a szegről a kiszolgált horgas botot, aztán a

Ackmann Mihály épületei M.D.K.

Tata – Tópart u 5. 1833 ban épitette saját magának.

Genthe · Mitteil. 1959 I · 389

M. D. K.

AXMANN Mihály épitész

Tata. Tápart-u 5. sz. Corohász. 1833.

Gerő: Tata ... Bp. 1954. 51. l.

M. D. K

AXMANN Mihály építész

Pata. Tápart-u 5. Emeletes ház

saját részére, 1833.

Magyar építészet. Bp. 1954. 97. l.

megjöva

Axmann Viktor

építén.

Szül. Eszék 1878.

Végzett a münchenni
műegyetemen.

Az oklevél honosításának
éve 1902

Névjegyzműegyetem 208. l.

Bierbaposta

84. l.

Axmethy Gyuláné
Aranydiplomát kapott oktober 1-én
a Képzőművészeti Főiskolán.

Paál Ákos: Tanévnyitó a Képzőművészeti
Főiskolán.

Rajztanítás 1974/1 32 old

Arnix István.

A bonyhádi képzőművészeti szakkör idei kiállításán képei – temperái – szerepeltek.

Tolnai Napló, 1952. Dec. 25.

Axnix István MDK

Szerepelt Tolna megyei képzőművészeti kiállításon a szekszárdi Béri Balogh Ádám muzeumban.

P.Gy. :Tizennyolc művész több mint 60 alkotása. Tolnamegyei Népujság, 1962. nov. 15.

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848.....I. F. 63

Név: Aybl Johan

Foglalkozás: kőműves

Szárm. hely: Landt ob. der Ens (Felsőausztria)

Hitfelekezet: _____ Csal. állapot: _____

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1742. IV 28.

A polgárjogért fizetett összeg forintban: _____

Ayer Róbertné

Szerepel az Iparművészeti Társulat karácsonyi kiállításán - Andrássy-uti szerkházában.

P. H. 1929. XII. 1.

ayer

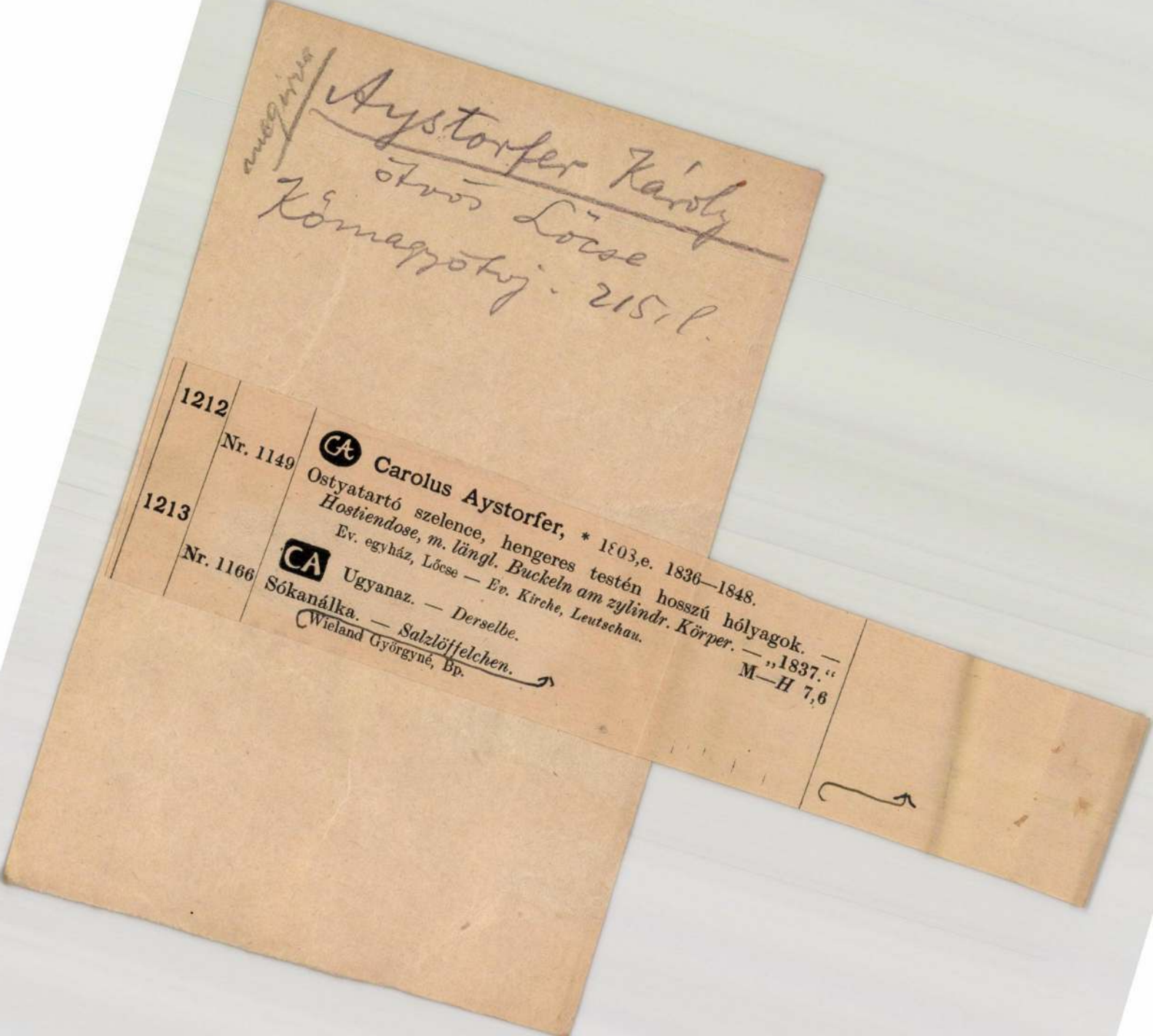

magyarra

Aystorfer Károly
ötvös Lőcse
Kőmagyötvj. 215. l.

1212	Nr. 1149	CA **Carolus Aystorfer,** * 1803,e. 1836—1848. Ostyatartó szelence, hengeres testén hosszú hólyagok. — *Hostiendose, m. längl. Buckeln am zylindr. Körper.* — „1837." Ev. egyház, Lőcse — *Ev. Kirche, Leutschau.* M—*H* 7,6
1213	Nr. 1166	CA Ugyanaz. — *Derselbe.* Sókanálka. — *Salzlöffelchen.* Wieland Györgyné, Bp.

Ayszker

Szentiványi Gyula

(Eyszker) Ábrahám, éremvéső. 1562–1601. (haláláig) a körmöci pénzverdében működött; 1580-tól főéremvéső volt.

Naphelet Lexikon

Ayszker Ábrahám

Lásd Eisker

magyar

Axmann János, grafikus

Művészet, III., 1904. 271.

Adatok művészetünk történetéhez

Az —

— Arold

AZ, Rudolph, pozsonyi könyvkötőszegéd

R. A. Buchbindergesell, † 18 éves korában, Pozsony, 1840 junius 24, tüdőbajban. (1840, 239 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Azary Prihoda

Enyelgés, of.

Szeged 1917

Magyar Vellő Minisztérium

Szeged

irodavezető.

. . . . . 3.800 P-t,

. . . . . 4.800 "

Összesen: 8.600 P-t,

pengőt,

z. csekkszámla terhére:

:. . . . . 5.000 P-t,

. évi szeptember hó 7.-én.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Takács Menyhért s.k.

miniszteri tanácsos.

eléül:

Prichoda István

Szent György Céh
magyar graf. kiáll.

39. PRICHODA
ISTVÁN: Mulató
társaság, rézkarc . 26×22 43×37
L. az illusztrációt 41. l.

A Gyűjtő
1915. 46 l.
Képek

Polymár, vár.

140 128

Prichoda István

821. PRICHODA ISTVÁN: Mulatság.
Eredeti rézkarc. 40×50 . . . 30

A Gyűjtő 1914.
5-6. 07.

XIX. aukció

Kiskörös, 1 rom

86

Prichoda István

XXI. aukció
A Gyűjtő 1915. 57. l.
83. l.

252. PRICHODA ISTVÁN: Dáridó. Rézkarc 30

1374. PRICHODA ISTVÁN: Színházban. Rézkarc 30

Szentendre, Pozsarevaczka

II. 465

Prihoda István

életrajz

irod.

Csókássy 125. l.

si diszben, jobbjában a jogarral
Az aranygyapjas és a szent-István
i és az összes rendjelek csillagjai
alatt öt sorban:

RSTE
oren den 12 Februar 1768; übernahm
che am
Jahre den 6 Juny als König von
mischer Kaiser,
hmen gekrönt; erklärte Sich den 11 Aug.
rreich,
deutsche Kaiserwürde nieder, starb

alt des L. Mohn in Wien.

9.
6.

Prihoda István

PRIHODA ISTVÁN

szül. Kolozsvárott, 1891. Tanulmányait Bpesten végezte. Rézkarcai közismertek. Műveivel 1914-ben elnyerte a Grafikusok Egyesületének díját, 1926-ban a Szinyei Társaság grafikai díját, a sanfranciscoi világkiállításon pedig aranyéremmel tüntették ki. Több grafikája van a bpesti Szépművészeti múzeumban.

PRIHODA STEFANO

nato a Kolozsvár, nel 1891. Ha studiato a Budapest. Le sue acqueforti sono generalmente note. Nel 1914 ottiene il premio della Società dei Cultori di Grafica, nel 1926 il premio di grafica della Società Szinyei, all'Esposizione di San Francesco una medaglia d'oro. Molte sue acqueforti e disegni sono in possesso del Museo di Belle Arti di Budapest.

1251

Gróf Kassy

Prihoda István

festő

Műcs. kiáll. 1915 tól

Pipics 119. l.

Prihoda István

l.

Lex Magyarás

456. b. l.

Ujsag 1927. máj. 3. — 1927.
jun. 1.

1913. 269. l. Kerrl 360. 3 t
Münchner 1915. 107. l.
Köppel.
1911. 192. l. (Kitimtetésch)
t (Kitimtetésch.)

Az Est. 1939. aug. 20
(Magyar festők kiállítása Olaszországban)

Az Est. 1929. máj.
14. (Prihoda Istvánt festőművész egy évi börtönre ítélték.)

657/1905 sz. (Gyulafehérvár, 1905 jul. 10. 43 sz. a.)

dr. Cserni Béla, rég. szakmegbizott indokolja

tervét. (Tudomásul. VII. 24. c. i. 565/905)

Prihoda

Könyvek a hazfelü-
gyelőnél!
Plakát, 1919.

repr.

A magyar tanács-
köztársaság. 1919
Bp. 1949.

A miniszter meghagyásá

Lippich

osztálytanácsos.

A müemlékek országos b i z o t t

Prihoda István

MAGYAR MŰVÉSZET

~~1925. 590~~
1928. 404
~~1933. 379~~

Művészet

1911. 197. l.
1913. 269, 360. l.
1915. 107. l.

szakosztály

Prichoda István

festo

irod

Csatkai Soprext

31. l

XVII. t.

BUDAPEST
1939 MAR 29 22

Prihoda István

l.

M. Bibl. Szemle

1924. 204. l.

HELYSÉG

Nagyekemező.

VÁRMEGYE

SZAKCSOPORT

ÖTV

KOR

XV

ŐRZÉSI HELYISÉG

Gör. ev. egyház.

TULAJDONOS

MÉRET

TÁRGY

Kehely. fedele

LEIRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS)

Ezüst filigrán dís

FÉNYKÉP, RAJZ

Prihoda István

A Mübarát 1922.

49. l.

(Az Ernst-Múzeum
XIX. csoport kiállítása.

XIV. Lajos apotheosisa.

692. Charles le Brun.

Prihoda István

Ivod
z

Skexlib

Siklossy:
Az ex-libris
Magyarországon

Nagyvárádi Szigligeti-Társaság

V. 311.

Příhoda

A Gyüjtő. 1915. 41. l.

SZENT-GYÖRGY-CZÉH GRAFIKUS KIÁLLITÁSA

Graphiker-Ausstellung

39. PRICHODA ISTVÁN: Mulató társaság. — Stephan Prichoda: Lustige Gesellschaft.
Graphische Ausstellung der Sankt-Georgs-Innung.

Prichoda István

SZENT-GYÖRGY-CZÉH GRAFIKUS KIÁLLITÁSA

Graphiker-Ausstellung

Székely linoleum-metszete jó példája annak, hogyan lehet e raffináltság nélkül való technikával festői hatásokat és igaz monumentalitást elérni.

Olgyai-Erdőssy-Bottka vezetése mellett nyertek bepillantást a grafika boszorkánykonyhájába Tichy Gyula, Prichoda István, Ágoston Ernő és Bayer Ágost. Tichyt mégis inkább Nagy Sándor művészetével merném kapcsolatba hozni: ő is szivesen elmereng a részleteken, el-elmesélget, allegorizál, sokszor nem is a festő, de a költő fantáziája vezeti. . . . Érdektelenné azonban soha sem válik.

Az allegóriától a miszticizmusig jutott Erdei Viktor, kinek leforrott egyszerüségü vonalai pompásan simulnak tehnikájához: a tökéletesen szénrajzhatásu litográfiához.

Prichoda Istvánra a szó jó értelmében lehet rámondani a chiceur jelzőt. Könnyed biztonsággal rajzolja alakjait, melyek össze vannak forrva mai életünkkel, egy fiatal művész merészsége egyesül benne egy tapasztalt humorista látásával.

Prichodával közös művészi nevelést árul el Ágoston Ernő, mig azonban Prichoda művészetében több a barokkos vidámság, addig Ágostonban a melankóliára hajló nyugodalmasság jut érvényre.

Bayer Ágost egy igen friss hatásu drezdai részlettel köszönt be hozzánk, reméljük, legközelebb mint figurális grafikust is bemutathatjuk, amely téren szintén figyelemreméitó művei vannak.

Tardos Árminban is szorgalmas és hivatott grafikust ismer meg közönségünk.

Glück Károly művészetén meglátszik, hogy külföldi példákon csiszolta azt ily kellemesen élvezhetővé. Két finoman megfigyelt architekturális részlete és egy biztos beállitásu női aktja bizonyára szivesenlátott vendége lesz mappa-gyüjtőinknek, viszont Barta Ernő festői hatásu nagyméretű eredeti kőrajzai a falra kivánkoznak művészi dekorációképen.

Előnyösen látszik meg a külföldi iskola Sándor József művén, melyen a festő széles ecsetkezelése lép harmónikusan frigyre a rézkarcoló aprólékosan kifinomodott technikájával.

MULATÓ TÁRSASÁG
PRICHODA ISTVÁN RÉZKARCA

A SZENT GYÖRGY CÉH
GRAFIKUS KIÁLLITÁSÁBÓL

A kinai művészet általában bensőségesebb őszintébb, egyszerűbb mint a japáni. Az utóbbi könnyebb járatú, de épen azért lendületesebb, romantikusabb. Külsőségeiben a kinai nem keresi annyira a formát, jóllehet a kalligrafikus festésnek ő az atyja. Kalligrafiája azonban jobban alkalmazkodik a valósághoz, kevésbé másítja a dolgok veleszületett szellemét, mint a japáni.

A kinai festőművészet hihetetlen egyszerűségig tudott emelkedni klasszikus korszakaiban. A kifejezési eszközöket a végsőkig redukálta. Legerősebb igyekezettel azt célozta, hogy a formákat, színeket minél nagyobb egységekbe vonja össze és e sűrített értékeket egyetlen vonallal vagy tonussal juttassa kifejezésre. Sémákat alkotott, bármely normális szem által a legcsekélyebb nehézség nélkül felfogható képleteket, de ezzel a kényelmesnek látszó eljárással a művészi rezonálóképességet leírhatatlanul nehéz feladatok elé állította.

Amily kevés bölcsesség kell a kinai művészet mennyiségtanának elsajátításához, oly tartalmas egyéniséget tételez fel az életet adó lehelet, mely szimpla formuláit egyéni művészi erővel

Művészet
1915

tölti el. A régi kinai festő konzervatizmusa közmondásos. Ábrázolási módját nemzedékről nemzedékre öröklődő szabályok határozzák meg. Kötelező erejűeknek ismeri el e törvényeket a legnagyobb szellem is, illetőleg különös ambicióval dolgozik kifejlesztésükön. Az eredetiség keresését ezzel szemben nem tartja érdemnek.

A régi kinai és japáni képek megállapításánál tehát a formák szerkezeti sajátossága csak bizonyos mértékig vehető osztályozási alapul. A tanitvány, az utánzó és a hamisító ugyanolyan ecsetvonással rajzolta meg a végsőkig egyszerűsített alaptormákat, mint a mester. Kelet művészei, amennyiben egy iskolához tartoznak, külsőségekben nemcsak hajlamuknál fogva találkoznak, hanem vaiósággal igyekevnek egymás hasonmásaivá lenni. Ami bennük különböző, nem a formák sajátos felépítésében, nem a rajz, a kalligrafia törvényszerűségeiben, sokszor nem is az ábrázolás szellemében, hanem a kvalitásban keresendő.

A hivatott bírálónak nem okoz túlságos nehézséget a kvalitáskülönbség megállapítása abban az esetben, ha az összehasonlításhoz eléggé biztos, pozitiv alap áll rendelkezésére. E kedvező eset azonban nem mindennapos. A kinai Ming- és a japáni Ashikaga-korszaktól kezdve (XIV. század vége) eléggé gazdag a nagy mesterektől származó anyag, de az előző korok vezető szellemeinek nagysága már többnyire csak képzeletben rekonstruálható.

Ilyenkor másolatok, vagy esetleg az egykorú kritika alapján kell véleményt mondani, ami természetesen legtöbb esetben csak hozzávetőleges lehet, csak a főbb dolgokra vonatkozhat.

Általános érvényű kritériumaink közül a legfontosabbak szükségképen azok, melyeket saját művészetünkkel szemben is alkalmazunk: a forma, illetőleg a térértékek artisztikus kifejlesztése és a szabad cselekvőképesség, a mozgás éreztetése. A tonusok mélysége és összhangja, a színek ereje. szépsége, gyakran a festék, a selyem vagy papiros minősége is igen sokatmondó bizonyitékok. A távol Kelet nagy mesterei ép oly világoslátású emberek, mint a mi anatómiai iskolázottságú művészeink. A kalligrafikus jellegű ábrázolás az ő szemükben is csak akkor értékes, ha életet fejez ki, ha a természet alapos ismeretéről tanuskodik.

A kinai és japáni festő azonban, míg egyrészt szigorú törvényszerűségek keretei közt mozog, másrészt nem ismeri az ábrázoló művé-

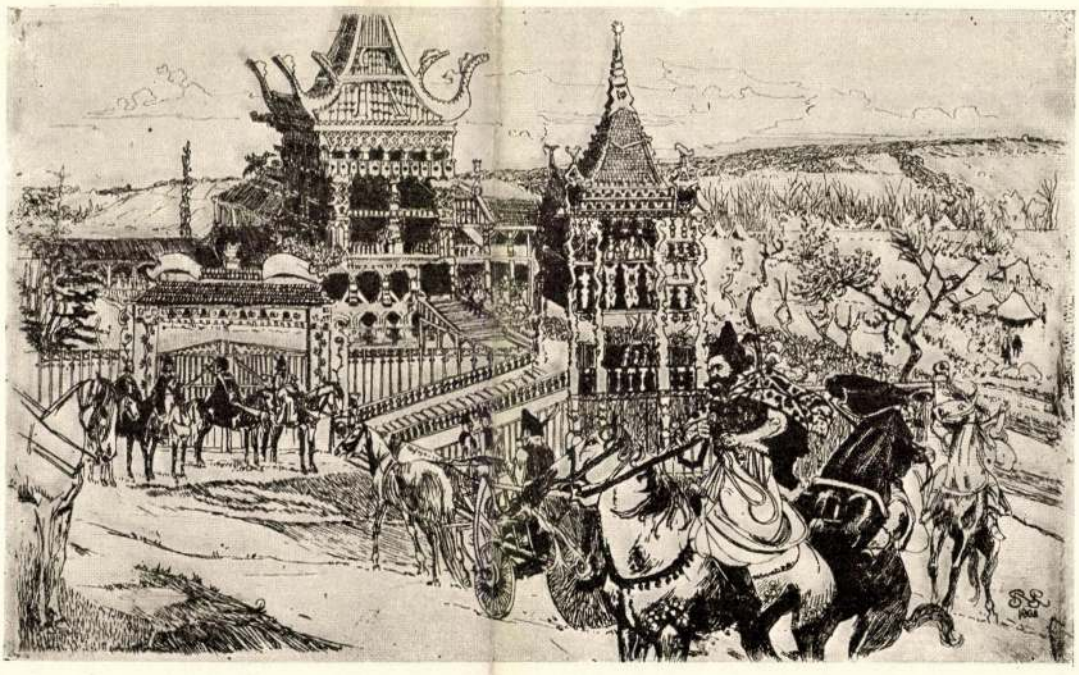

ATTILA PALOTÁJA
NAGY SÁNDOR RÉZKARCA

A SZENT GYÖRGY CÉH
GRAFIKAI KIÁLLITÁSÁBÓL

MŰTEREMBEN
PRIHODA ISTVÁN RÉZKARCA

Művészet 1913

amely épp az impresszionizmus körébe utalta e kérdést, hanem az a természetes ok, hogy az esztétikai impresszionizmus, épp úgy, mint az indokolatlan félelmek egy része, ennek a „faji felejtésnek" a következményei. Az egyenes bizonyítás a dolog természete szerint ki van zárva. Ma már nem vehetjük elő az ősembert, hogy lélektani elemzést hajtsunk végre rajta. És mégis van mód, ha nem is az abszolut bizonyításra, mégis arra, hogy a felelet a valószínűség olyan mértékét mutassa, ami hipotéziseknél egyáltalán várható.

Azt mondottuk, hogy az impresszió tudattalan szimbolum, azaz a szimbolizált dolog maga nincs a tudatunkba, sőt hogy — legalább részben — nem is hozható a tudatba lélekelemzés segítségével. Azonban hangsúlyozzuk, hogy itt az impresszió fogalmának egy megszorított értelméről van szó. Impresszión nem bármily érzéki benyomást, hanem csakis az ezekhez csatlakozó érzelmi velejárókat értjük. Azonban még csak nem is mindenféle benyomás érzelmi velejáróit tekintjük impressziónak. Ha végignézzük a Hamletet, szintén támadnak bennünk benyomások, azonban a Hamlet-tragédia felkeltette érzelmek nem impressziók, hanem félig tudatos szimbolumok. Félig tudatos voltuk mellett szól pl. az, hogy mindannyian érezzük az interpretáció szükségét. Hogy igyekezünk bizonyos módon elemezni Hamlet jellemét. Az eredmény nem lesz egyértelmű. Az egyik így, a másik úgy fogja értelmezni. Az egyik azt fogja mondani, hogy Hamlet tetteti az őrültséget, a másik, hogy valóban az, a harmadik, hogy ő egy zseniális filozófus. Amint ezt a Hamlet-kommentárokból tudjuk. Természetesen, mihelyt ily eltérőek a vélemények egy lelkiállapot értelmére, indokainak természetére nézve, azonnal sejthető, hogy itt a baj nem a megfigyelés kevéssé éles, vagy helyes módjában állott, hanem az elemzési módszer természetes hiányaiban. Az is valószínű, hogy a megfigyelések és az ellenmondó ítéletek is mind helyesek, csak nem ismerjük a szempontot, amelyből tekintve ellenmondásaik kiegyenlítődnek.

Az impressziók tehát primitivebb állapotok. Primitiv voltuk azonban csak annyit jelent, hogy ma már nem sikerül annyi alkatelemet bennük felfedezni, mint egyéb szimbolumokban. Magukban véve azonban annak idején épp oly összetettek lehettek.

Ha az impressziónak fenntebb adott értelmét szem előtt tartjuk, akkor önként adódik a kérdés, van-e olyan művészet, vagy művészeti irány, amelynek anyaga ne impressziókból álljon. Minden művészet végső értelmezésében érzelemábrázolás. Az érzelmeket azért kell ábrázolni, mert nincs más eszközünk arra, hogy kifejezzük őket, mint ilyen közvetett úton. A lelki jelenségek belső állapotok, amelyek közvetlenül más emberekkel nem közölhetők, csak bizonyos eljárások segítségével. Ilyen eljárás a nyelv. A szavak épp úgy jelek, mint akár a festészet, vagy a szobrászat jelrendszere. Mindannyian érzelmeket fejeznek ki és csak mint érzelemkifejezőknek van fontosságuk. Ha azonban az érzelemkifejező jelrendszereket összehasonlítjuk, akkor azt fogjuk látni, hogy köztük igen nagy különbségek vannak. Sőt ugyanazon jelrendszeren belül is az egyik kifejezés tökéletesebb, mint a másik. A tökéletes kifejezésmód azonban az esztétikában nem ugyanaz, mint a tudományokban. A tudományok is használnak szimbolumokat, és épp az exakt tudományok járnak ebben elől. Azonban a tudományban az a jó szimbolum, amely a fogalmat egyértelműen jelzi, azaz, ha értelme iránt semmi kétség sem merül fel. Ilyenek a mathematika jelei. Az összeadást, a szorzást jelek fejezik ki, de teljesen egyértelmű módon. Másként áll a dolog az esztétikában. Itt a jel tökéletessége nem az egyértelműségén nyugszik. Valamely szimbolum lehet sokértelmű és mégis tökéletesebb, mint egy másik, ami egyértelmű. Miben áll a szép szimbolumok tökéletessége?

Az érzelmek épp úgy, mint a többi lelkiállapotok is, igen sokfélék. Vannak köztük olyanok, amelyek minden emberben megvannak, vannak olyanok, amelyek csak némelyekben állanak elő. Sőt az érzelmek terén lényegében épp úgy áll a dolog, mint a pozitiv tudomány és az élet fogalmaiban. Ezek is fejlődnek. Vannak érzelmek, amelyek bizonyos korszakban álltak elő és ennek előtte nem érezték őket. Főleg a szociális érzések

Prihoda István

Nőiarchép, hideg-
tükarca repr.

Vas. Ujs. 1913. 835. l

AZ ÁGFALVAI R. K. PLÉBÁNIA HIVATALTÓL

382/1940. sz.

A Műemlékek Tekintetes

Országos Bizottságának

Budapest

IX. Högyes Endre u. 10

Prihoda István

Angyal c. vezkarca

repr.

Schweizer Illustrierte

Zeitung

1924.

jun.

Prihoda István

Művészeti Körlevél
1936. febr. 1.

237. PRIHODA ISTVÁN, Fekvő női akt. Eredeti hidegtű.
Aláírt példány. 43×35 . . . . . 10.–

(200-tól 250-ig.)

Prihoda István

Árverési Csarnok aukciókat.

32. sz. 1926. ápr.
34. sz. 1926. okt.
37. sz. 1927. márc.
38 sz. 1927 máj
39 sz. 1927 okt

Clair Vilmos: Párbaj-kódex.
Budapest, 1908. X. 168.

Prihoda István

vezkarca Révész Imre =

Juhok c. Képe után

Repr.

Pásztortűz 1931. okt. 18.

34. **Dr. Temesváry János:** Hét erdélyi püspö
35. **Dr. Biró Vencel:** A kolozsmonostori belső fejedelmek idejében — — — —
36. **Szabó T. Attila:** Az Erdélyi Múzeum Va
37. **Dr. Kántor Lajos:** Hidvégi gróf Mikó Imr Múzeum-Egyesület megalakítása érdek
38. **Dr. Ferenczi Miklós:** Az erdélyi magyar
39. **Dr. Balogh Arthur:** A székely vallási és
40. **Dr. György Lajos:** Eulenspiegel magyar
41. **Dr. Dömötör Sándor:** A cigányok temp
42. **Dr. Kristóf György:** Báró Eötvös József
43. **Dr. Hofbauer László:** Az Erdélyi Híradó
44. **Dr. Kristóf György:** Kazinczy és Erdély
45. **Dr. Asztalos Miklós:** A székelyek őstört
46. **Dr. Varga Béla:** Az individualitás kérdé
47. **Kemény Katalin:** Erdélyi emlékírók
48. **Dr. Dömötör Sándor:** Vida György fac
49. **Dr. Oberding József György:** A mezőgaz román törvényhozásban — — — —
50. **Szabó T. Attila:** Közép-szamos-vidéki h
51. **Dr. Balogh Jolán:** Olasz falfestmények G
52. **Dr. Ferenczi Miklós:** Az erdélyi magyar
53. **Dr. Kántor Lajos:** Magyarok a román n
54. **Dr. György Lajos:** Magyar anekdotáink
55. **Dr. Veress Endre:** Gróf Kemény József
56 **Dr. Kántor Lajos:** Kölcsönhatás a magya
57. **Dr. Tavaszy Sándor:** A lét és valóság
58. **Szabó T. Attila:** Adatok Nagyenyed XVI
59. **Dr. Imre Lajos:** A falunevelés irányelvei
60. **Dr. Veress Endre:** A történetíró Báthory
61. **Dr. Boros György:** Carlyle — — —
62. **Dr. Juhász Kálmán:** Két kolozsmonostori
63. **Dr. Biró József:** A kolozsvári Bánffy-palot
64. **Dr. Ferenczi Miklós:** Az erdélyi magyar i

Megrendelhetők az **Erdélyi Múz**
Az

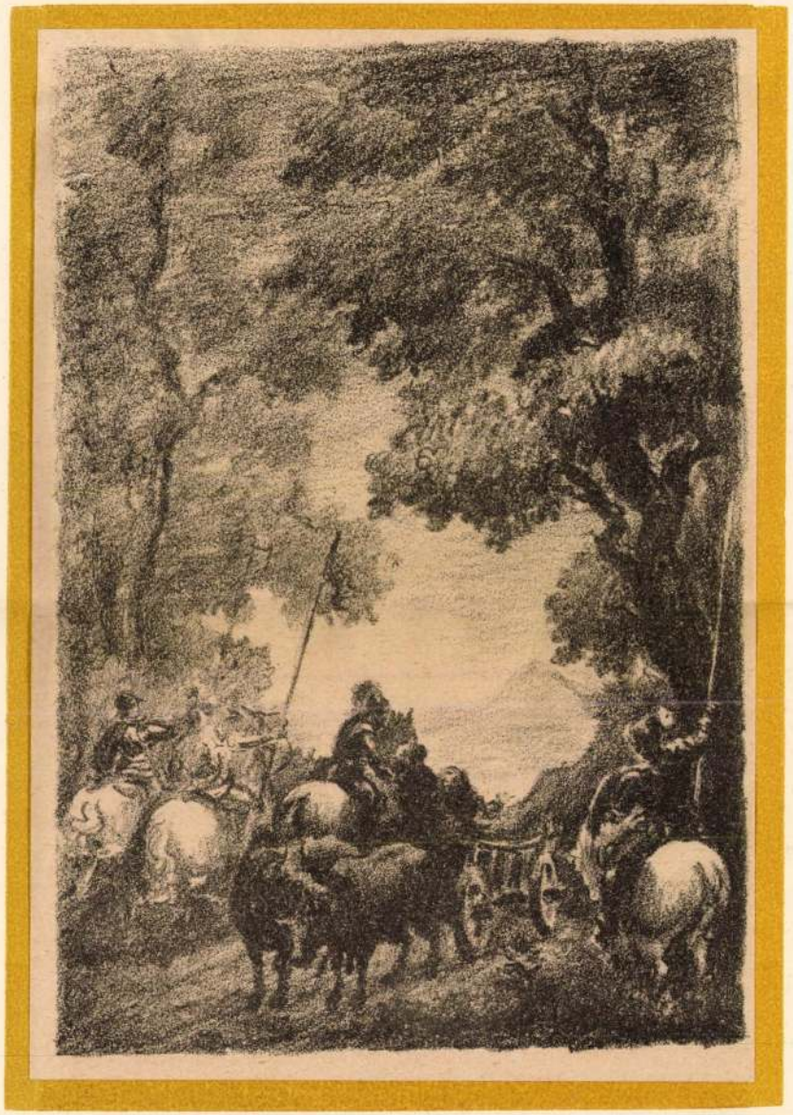

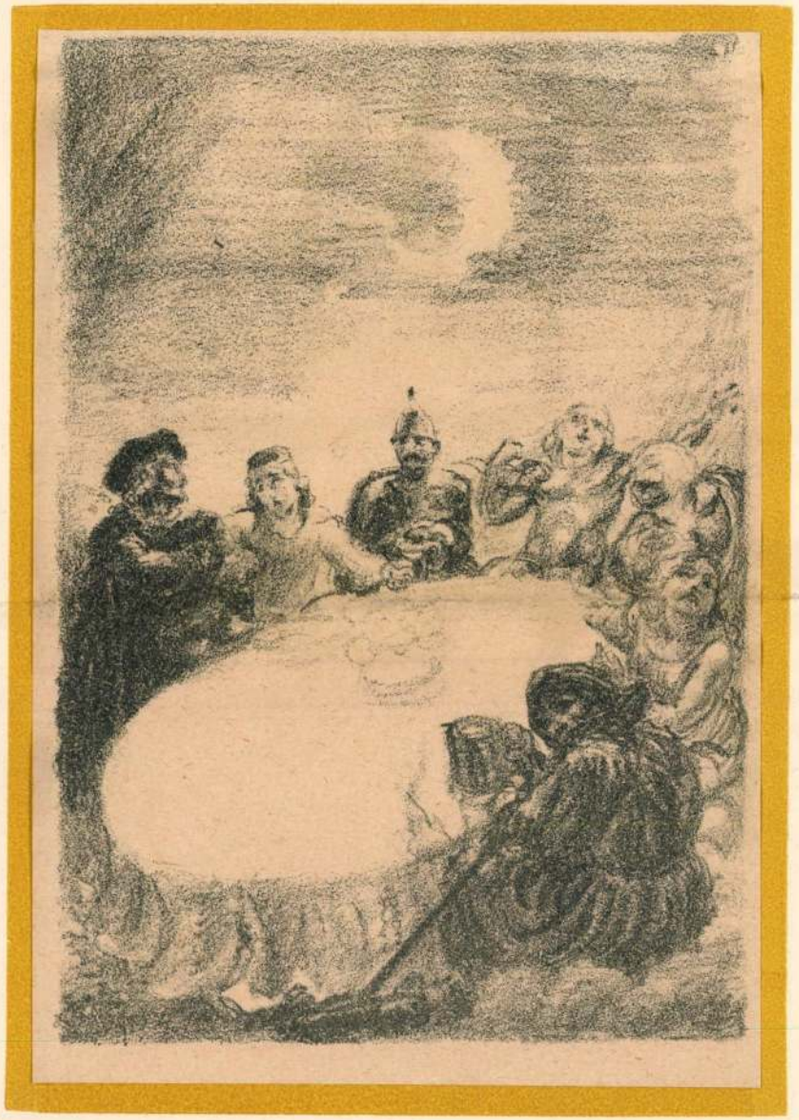

Prihoda István eredeti kőrajza „Andersen összes meséi"-hez.

Weiss L. és F., Budapest. — Offset-nyomás.

A Magyar Grafika melléklete.

1922. 10. szám

Prihoda István

Prihoda István

Thieme Becker
XXVII. 401/2.l.
Lyka

Prihoda Istvan

Kaiser

Nemzeti Salon Almanach

128

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedé

.....

a műhelyfőnök v
aláí

8. sorsz. Műhelyi minta. -

Azary Brihoda
István

l

Erer Kortárs

18-l

Budapest IX. 67.

AZARY PRIHODA *István*, grafikus és festő. * Kolozsvár 1891. Tanulmányait a budapesti Képzőművészeti Főiskolán végezte. Rézkarcaival három ízben nyert állami grafikai díjat. Főleg hideg tűvel készült lapjai, könnyed, nobilis stílusban adják vissza aktjait, figurális kompozícióit. Legjobbak a Diana és a Vénus c. lapjai, melyekben a hideg tű lágy és közvetlen kifejezőereje teljesen érvényre jut.

E. Gy. I 91.

III
678 (1305).
820 (75)

F és Kereptet

kissé jobbra ~~néz~~ fordult. Fejét dicsfény
~~és~~ könyvet F tart, ~~a melynél ko-~~
ja koszorú alakú, bajusza és sza-
án corda szoritja.

: VII. 26-án. 100 lirán. (46 frt 25 kr.)
31-én. (246/95.)
z 54347/95. min. számot.)

31

Azary - Prihoda

István

festő és grafikus

cca

Gutenberg Lex.

IV. k.

640 l.

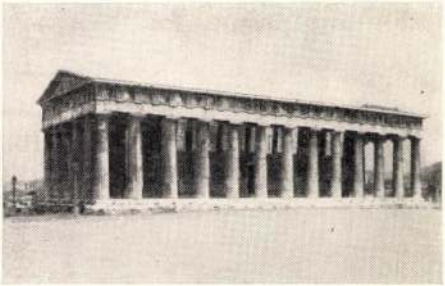

Thézeus temploma

Az Akropólisz bejárata

A Parthénon

Athéna Niké temploma

Azary Prichoda István

irod

Művézi rézkarcok katalogusa. Kolozsvár, é. n. (1941?)

Miniaturaf

Dr.T.Berko

ki ór. /L.

Történeti

pecséttan/

Dr.Szilágy

Dr.Rumorán

Příhoda István

crod

Elek Artur

Az újabb magyar grafikai művészet.

Magyar Művészet

1937. 212. l.

-35

Janssen v. Jansen

150

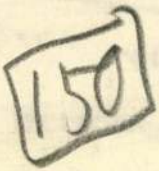

Příhoda

Azary Prihoda István, stb.

marad a 44. old. kiredett szöveg,

esetleg lehet a diszéreten tompitani.

Azary Prihoda I.

Azary Prihoda István

vezkacoló

laid

Hungarica II. 40

Muvészeti Lexikon 44.l

1904. September 9. 445

Téglás Gábornak: a havasi pásztorkodást üző vidékek tanulmányozása czéljából kért államsegély fedezet hiányában nem engedélyezhető (612/1904.)

Azary Prihodá István

grafikus, szül. 1891. Kolozsvárt.
~~Kolozsvár~~. A bpesti képzőmiv, főgyskolen tanult, azután Budapesten műhodve fölég vezkarcai révén lett kedvelttie.

Naphelet lexikon

ellenj

àtvèteli

57 maga

Prichoda Imre

festő

1920

Eimisk 1930. 87. l.

Prihoda Istrán

1911. a nemzeti kolomban
rend. graf. kiállítása
250 k. graf. díj.

[illegible] Akary

Prihoda István

festő

II. Budai László

u. 8/a.

MKSz 1947

Prihoda István

egy Akt r. eredeti
rézkarca, továbbá
Csók István, Deák Ébner
Lajos, Glatter Gyula,
Ivány Grünwald Béla,
Magyar Mannheimer
~~Gyula~~ Gyuszi, Perlmutter Izsák,
Varsary János mű-
vei után készült
rézkarcai repr.
(László Fülöp)

Lyka — Conrad

lapszám nincs

gálódván, az
előzése szempo
kálatokat elren
Az ez alkal
szóló számlákat
med, hogy a vá
konysági alapb
a jelzett alapu
tesi m. kir. ado
kezelő pénztárh
Kelt Szent

2 drb. melléklet.

Jól

Prihoda István

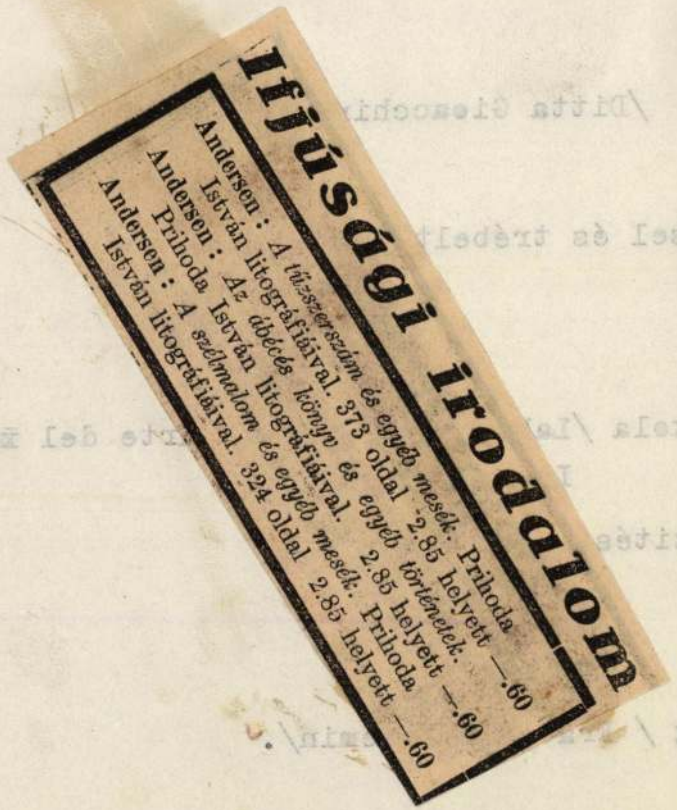

Revai Kiadás

e t

g /Ditta Gioacchino Dorigo/.

ssel és trébelt rézfoglalattal.

skola /Laboratorio-Scuola Arte del ~~Lex~~ Legno/.

szitéssel.

~~X~~ / Fratelli Scremin/.

i evanni

Prihoda István

Az 1926-évi Orsz. Kézműipari kiállítás Oklevele, fenti műre, repr.

Magyar Iparművészet

1927. 89. l.

Prihoda József
grafikus
verit vett az alábbi
kiáll. magyar csoportjában

Cat Firenze 1927.

96.1

E szerény, de kultúrtörténeti és mű
emlék után hosszú évtizedekig hiányoznak
hetvenes éveiben azonban egymásután négy
kőfaragó-iskolájának élénk tevékenységét.

János királyi festő 1371-ből származ
templom nyugati homlokzatán találjuk be
1373. évi, Paucher Henrik, Erzsébet anya
Miklós fia Tamásnak 1375. évi síremléke a
bástya kőemléktárába. János festő sírkövé
készült — valamennyinek anyaga eszterg
azonosságán kívül, a felirat betűinek formá
hogy az utolsó hármat egy kéz munkájának
közös elvekre vall. Minuszkulás felirat k
címert. János festő sírkövén három üres pajz
az arnóparti város liliomával díszített és
modorában tartott négykaréllyal kombinált,
Tamás sírkövén sisakkal díszített hámigát
annyira rongált, hogy csak a sisakdíszt lehet
állapítására, hogy az egész sírkő felépítése,
Valamennyit azonos művészi sajátosságo
finoman faragott címerkép, mely erősen k
Teljesen helytálló tehát Horváth Henrikne
a Domonkosok kőfaragó műhelyéből, talán

Prihoda István

részt vett a Magyar

Részkarcolómüvészek

Egyesületének zürichi

kiállitásán.

Ungarische Graphik

Zürich 1924.

14. l.

15. l.

életét öleli fel, nem teljes. Részint egyes szent
részint pedig Párisban bukkant fel pár lapja, míg
library tulajdona.

A Vatikáni Legendárium miniatúráinak ki
megszokott formáktól. A hangsúly a miniatúrák
Aurea nyomán dolgozott, minden lapra négy-n
jelenetet festett, csak pár sorból álló magyaráz
helyet. A Legendárium miniatúrái tehát nem a
kezőleg, a pársoros szöveget a kép magyarázatá
hanem a képen van a hangsúly, ami kétségkív
és legközelebbi rokonait a Biblia Pauperum

A vatikáni példány megőrizte Szent Imr
legendáját, míg Szent Istváné hiányzik úgy itt,

Szent Gellért legendájából két lapon 8
a pillanattól, hogy Szent Istvánnak bemutatják
(68 r.—69 v.). Ugyancsak nyolc képet szánt a
éjszakai imádkozásával kezdődik és a pécsvá
folytatódik (78 v.), míg a következő lapon
Lehetséges, hogy még egy lap ábrázolta Szent
a szokásos befejező képaláírás.

Legterjedelmesebb Szent László legend

Příchoda István

vrah

Velence 1922

163. l.

FELJEGYZÉSEK – MÁRCIUSRA

Bika hava

Tavaszhó

ÁPRILIS

Szt.

h

A hónap és hét napjai	Római katolikus naptár	Protestáns naptár	Uj-Görög naptár	Ó-görög naptár
1 Szombat	Hugó pk. ††	Hugó	Egyipt. Mária	19 Krizsánt

2-án. 14. *Róm. kat. ev.* Bőjt V. vas. Fekete vas. Ki fedd meg engem bűnről? Ján. V *Prot. ev.* ugyanaz; olv. Zsid. 9, 11—15. — *Új-Görög ev.* Jakab és János nagyravá 10. r., 47. sz. *Ó-görög ev.* ugyanaz.

2 Vasárnap	**A 5. Judica**	**A 5. Áron**	**A. Nagybőjt 5. v.**	**20 B. Nagyb. 5. v.**
3 Hétfő	Rikárd pk. ††	Keresztély	Nikéta	21 Jakab
4 Kedd	Izidor pk. ††	Izidor	György	22 Vazul
5 Szerda	Ferr. sz. Vince ††	Vince	Diodór	23 Nikon
6 Csütörtök	Coelesztin p ††	Coelesztin	Eutik	24 Zakariás
7 Péntek	Fájd. Szűz ††	Hermann	Kalliop vt.	**25 Gy. B. A.**
8 Szombat	Dénes pk. ††	Lidia	Herodion	26 Gábor

9-én. 15. *Római kat. ev.* Bőjt VI. vas. Virágvasárnap. Midőn Jézus Jeruzsálemhez kö XXI, 1—9. — *Prot. ev.* ugyanaz; olv. Filipp. 2, 5—11. — *Új-görög ev.* Jézus bevon lembe. Máté 21. r., 83. sz. — *Ó görög ev.* ugyanaz.

9 Vasárnap	**A 6. Palmarum**	**A 6. Erhardt**	**A. Nagybőjt 6. v.**	**27 B. Nagyb. 6. v.**
10 Hétfő	Ezekiel ††	Zsolt	Terenc	28 István
11 Kedd	I. Leó pápa ††	Leó	Antipa	29 Márk
12 Szerda	Gyula p. ††	Gyula	Vazul pk.	30 Klim. J.
13 Csütörtök	Nagycsütört. ††	Ida	Márton p.	31 Hipác
14 Péntek	Nagypéntek ††	**Nagypéntek**	**Nagypéntek**	**1 Ápr. Nagyp.**
15 Szombat	Nagyszomb. ††	Atala	Kreszcenc	2 Titusz

16-án. 16. *Róm. kat. ev.* Húsvétvasárnap. Mária Magdolna és Mária, Jakab anyja XVI, 1—7. — *Prot. ev.* ugyanaz; olv. Kor. I. 5, 6—8. — *Új-görög ev.* Kezdetben va 1. r. 1. sz. — *Ó-görög ev.* ugyanaz.

16 Vasárnap	**A. Húsvétvas.**	**A. Húsvétvas.**	**A. Húsvétvas.**	**3 B. Húsvétv.**
17 Hétfő	*Húsvéthétfő*	**Húsvéthétfő**	**Húsvéthétfő**	**4 Húsvéthétfő**
18 Kedd	Apollonius vt.	Ilma	**Húsvétkedd**	**5 Húsvétkedd**
19 Szerda	Emma	Kocsárd	Pal János	6 Eutik
20 Csütörtök	Tivadar hv.	Tivadar	Teodór hv.	7 György
21 Péntek	Anzelm pk. ??	Anzelm	Január	8 Herodion

Ei

Wohl inhalt unsere-
Redoknek dolgozott.-
Rados Ernst, Fränkel Ernst

1	Apollo	1938 "
1	Deutsche Kunst und Denkmal	
1	Pantheon	1938 évfolyam
1	Weltkunst	1938. "

Sá/E

Kelt Budapesten, 1938. március 2.

Azary Prihoda István

1921-ben Szmyei Merse
Pál társaság graf.
dija.

Kath. Aranysz. J.
Prot. Lothár

CSÜTÖRT.

28

Kath. B. Margit
Prot. Károly

Napkelte 7 ó. 32 p., nyugta 16 ó. 54 p.

PÉNTEK

29

Kath. Szal. Fer.
Prot. Adél

Napkelte 7 ó. 31 p., nyugta 16 ó. 56 p.

SZOMBAT

30

Kath. Martina sz.
Prot. Mártonka

Napkelte 7 ó. 30 p., nyugta 16 ó. 57 p.

Izr. 15 S. Besalakh Fák ü.

Prihoda István

szül. Kolozsvár 1891
nov. 15. RK. gimn.
egetts.
1917/18 nyári tanf.
kepzőm fördi

Honfoglalástori kova VIII. 206.

Prihoda István

1909/10 – 1913/14, 1917/18

Ferkèpzomfoiskèvk

124. l.

Prihoda István

részt vett a buffalói
magyar graf. kiállításon
1914.

Birnbaum

34. l.

hajló felületét négykarélyos keretelésű vés
lapjait és a szárat vésett betűk díszítik.
talpát azonban a négy evangélista vés
darabja e csoportnak a lándoki kehely, n
loval bevont kerek lemezrotulusain has

Idetartozik Nagy Lajos zárai kely
szarkofággal egyidejűleg ajándékozott a ki
mellett, Nagy Lajos áttetsző zománcú st
rotulusán négykarélyú keretben a magya
századi kiegészítésnek látszik.

Mint a fenti rövid összefoglalásból
hetetlen darabjain, a Nagy Lajos-kori ö
alkalmazták. Leggyakoribb az egyszerű
elterjedt a domborműves medailonok alk
a vésettaljú áttetsző zománcot kisebb
A technika olasz, közelebbről sienai ered
arany, vagy ezüst alapját lapos domborn
réteggel. A különböző mélységekben elhe
ságát nemcsak érvényesülni engedi, de a
a vékonyabb réteg világosabb tónust adva
E technika meghonosítását a magyar szak
származó Gallicus-családnak tulajdonítja.

Gallicus Péter, Simon sienai ötvös
A király udvari ötvöse volt, munkásságát

Prihoda István

Szül. Kolozsváron 1891 nov. 15. Rk. 3-ad éves rajztanárjelölt.

1912/13. I. első osztály beli mű-vésznőv. Jempleiyi Tivadarnál és Olgyai V.

Municipium Apulense b. n. VI. 257.

Prihoda Istvánt

II éves rajztanár, dölt.
1911-ben Nemzeti Szalon
grafikai kiállításának
egyik díja.

Évkönyve, Képzőmű-
vészeti Főiskola, 1910-11.
40. l.

„KÖNYVBARÁTOK NAGY KÖNYVEI“ NÉGY KÖTE

10 PENGŐ

ELŐFIZETÉSI DÍJÉRT A

„KÖNYVBARÁTOK KIS KÖNYVEI“ NÉGY KÖTE

KAPJA.

Részletes tájékoztatót
örömmel küld a

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOM

Prihoda István

1922. gyűjt. kiáll.

Ernstnél Fodor
graf. mű

Szinyei Merse Pál-tar-
saság grafikai
díjat nyerte.

de nem ezen a
kiállitáson

Út a falu végén.

335. Yan van Goyen

Prihoda István

1933 feb-márc, kicik
VII. 44, 45, 46, 47

Klebelsberg emlékkiáll Mücsarnok

Prihoda István

Munsarnok

1915. tav. kiáll. 259, 262, 263

1916–17. téli kiáll. 280, 284

1917 tav. kiáll. 331, 337

1917–18. téli kiáll. 431, 432

hadifogságban

1918. tav. kiáll. 370, 375.

1925–26. akt kiáll. 349

~~Agyagyöngyök, neolith. kori~~

~~VI. 125.~~

287-289. 293

O M. Kapsz Társ.

~~Magyar Akvarell és Pasztellfestés~~ Magyar grafikai egyesülete

Akttanulmány

Mutrenyelemet

Atelier-jelenet

P. Irénke arcképe

hidegtükarcok

Bizottságá - - - -

a mai napon felvettük.

Azaz 151. P20

*Budapest, 193*8. már

Ez a nyugta csak a postatakarék-pénztári elismervénnyel, vagy fő-pénztárunknak a befizetést igazoló elismervényével érvényes.

Prihoda István

Műcsarnok
1912. márc. kiáll. 287–289.
293

Zichy János gróf VI. 305

Prihoda István

1913. MGE és MAPE közös
Nemzeti Salon
6 kiválasztó kar.

1911. Nemzeti Salon

Tőzafüredi népkvt. III. 178.

Azary Prihoda István

Áldástosztó Krisztus - rézkarc Bp.1961.
325x240 mm 50.-Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska/
O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965. 246.l.

Azray Prihoda István

Táncoló cigánylány - rézkarc Bp.1961. 235x310 mm
50.-Ft.

Táncolók - rézkarc Bp.1962. 298x460 mm.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és mesze-
tek /összeállitotta: Munkácsi Piroska/
O.Sz.K. kiadványi Bp. 1965. 193.1.

Azray Prihoda István 1.

Cigánylány tükörrel - rézkarc Bp.1961. 310x225 mm
50.-Ft.

Lakodalom - rézkarc Bp.1962. 304x480 mm

Ökrösszekeres - rézkarc Bp.1962. 318x483 mm

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska/
O.Sz.K. kiadványi Bp. 1965. 193.1.

Azary Prihoda- István (1891-1965)

Könyvek a házfelügyelőnél
(1919, plakát 94x62 cm, szepró)
Pásztörténeti Intézet Archivuma

Kiss Sándor: Magyarország történetének
képes könyve 1819-1945 (Bp. 1969)

197 old.

MDK

Azary Prihoda István

1921. Grafikai dijat kapott

A Szinyei Merse Pál Társ. Értesitője. 1927. febr. 3. sz.

MDK

Azary Prihoda István

Tripoliszi magyar festészeti kiállitás

Pesti Napló 1939. jun. 17.

MDK.

AzaryPrihoda István festőművész:

A római magyar festőművész kiállitás.

Magyar Honvéd dátum nélk. ujság.

MDK

Azary Priboda István,

a közgyülés által odaitélt éves dij nyertese.

1931. Grafikai dijat nyert.

Mint éves dij nyertese, ezen a kiállitáson csak versenyen kivül vesz részt.

Nem.Szal. 333.kiáll. -1925. márc.15.-29. Kat.
A Szinyei M.P. Társ által dijazott müvészek kiáll.-a.

MDK

Azary Prihoda István. festőművész.

Tripoliszi magyar festészeti kiállitás.

Magyarország, 1939. junius 17. 7.l.

MDK

Azary-Prihoda, graf.-k

közös munkája van közöttük.

4 papirmappában 42 rézkarc , Kat. 773. 61.l.

Dr.Szemlér Lőrinc gyüjteményének aukciója. Bp.1936.
Árv. Közl. 1936. 5.rk.sz. melléklete. 61.l.

Könyvdiszek.- Könyvillusztrációk.

Azary

M.D.K.

Azary Prihoda István
festő

„Könnyvek a hárfelügyelőnél" c. plakátja

Flórian László: A magyar Tanácsköztársaság plakátjai
Magyar Nemzet, 1959. ápr. 7.

4l

M.P.M.

M.D.K.

Azary Prihoda István. /1891-

957. A kis modell. Rézkarc. 29x17.5 papir.
Elveszett. /Fővárosi Képt./

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
67. l.
MUMOK. Bp. 1952.

Azary Prihoda István (1891-)

A kis modell.
Rézkarc. Sign. 913.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

MDK

Azary Prihoda István

részt vett a Fiuggi fürdőhelyen rendezett kiállításon

Magyar festőművészek kiáll. Olaszországban. Pesti Hirlap 1939. aug. 23.

Avary Prihoda István

Szerepelt a Finggiban megnyílt magyar kiállításon.

NU 1939. VIII. 20.

Azary Prihoda István

Tripoliszban a kindikátusok palotájának nagytermében rendezett magyar festészeti kiállítás réktvevője.

Új Magyarság 1939. VI.

Összefüggésben: ..... számmal.

ás előtt	Kiadás után és letét előtt

— Pallas nyomda, Budapest 1940.

MDK

(Azary) Prihoda István

Régi kapu, szin.cer.

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp. 1952.

9000 - 67,5467

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

PEDAGÓGUSOK LAPJA

1969 MÁR 2 0

1021

1919-es plakát, Azary-Prihoda István munkája

Azary Prihoda István

kaptak.) A kö
rajzi napot kív
Sok szó ese
ban és a hoz
közvetlen érde
sekről is. Az
vénykönyvéből
ismertetése, a
intézése, a f

ezeti munkáért

nek az elismerésnek, hisz a ki-
üntetett hosszú éveken át fog-
alkozott odaadó áldozatkész-
séggel a budapesti bizottság-
an mint bérfelelős a fővárosi
edagógusok bérügyeivel.

Hirdetés

Szász-svájci iskola 13—16 éves 25
anulója vakációban 14 napra, tel-
es költségmegtérítéssel napközi
ilátást keres. **„Balatonkörnyék"**
eligére a kiadóba.

*

edagógust (gyógypedagógust)
érfit alkalmaz testi fogyatékosok
iképző intézetéhez nevelőnek:
llami Szociális Otthon. Budapest,
IV., Május 1 út 45. (Tel.: 226—
)6). Fizetés: besorolás szerint
10% intézeti. 250.— Ft gyógyped.
ótlék. Önéletrajz, utolsó munka-
elyről szolgálati igazolás, erkölcsi bizonyítvány szükséges. Je-
ntkezés személyesen vagy írás-
an. Lakás nincs.

*

Harmónium javítása, romos fel-
újítása — garanciával zongorahan-
olás — vidékre leutazom. Hibás
harmóniumot veszek. Szakiskolai
égzettséggel.

POKORNYI KÁROLY
Újpest, Rózsa utca 53.

VÍZSZINTES: 1. Erős érzelem. **8. Az idézet harmadik sora.** 13. Kettős ének. 14. Orosz pedagógus (1824—1870). 17. Sebkötöző szalag. 18. Vigyáznak rá. 20. Mássalhangzó kiejtve. 21. . . . készlet — hasznos nászajándék. 22. Nemcsak úgy nem. 24. Ón vegyjele. 25. Folyó Észak-Olaszországban. 27. Folyó Szibériában. 28. Személyes névmás. 29. Vadak téli táplálását szolgálja. 31. Hajlítja a szavak végét. 34. Tornaeszköze. 36. N. H. 37. Saját személyisége. 38. Vajon ló? 40. Lásd: vízszintes 27. 46. Kicsinyítő képző. 47. Kína lakói az i. e. III. évezredben, . . . -népek. 48. Egyszerű gépek. 49. Területi Bizottság. 50. Talajféle. 52. Vég franciául. 53. Nyakára jár valakinek. 56. Nem halt meg. 57. Z. F. O. 58. Sielő magánhangzói. 60. Tiltószócska. 61. Nyílása. 63. Papírra vetettem. 65. Péter oroszul. 67. D. N. 68. Feltételes kötőszó. 69. Háziállat. 70. Átnyújt neki. 71. Trópusi láz ellenszere. 74. Dal kezdete és vége. 76. Mássalhangzó kiejtve. 77. Riadó. 79. B. N. I. 80. Ezeket méltányolják a kitüntetések. 84. Gonosz egyiptomi isten.

FÜGGŐLEGES: 1. **Az idézet első része.** 2. Csak németül. 3. Velence első embere. 4. Nyílás. 5. Római aprópénz. 6. Elvadult mulatság. 7. Kötőszó. 8. A bőrben élősködő állatok görög neve. 9. Amerikai gyalogos. 10. Y. J. L. 11.

lásd még:

(tzary) Prihoda

P 79

Azary Prihoda István
festő

Részt vesz Tripoliszban, a szindikátusok palotájának nagytermében rendezett magyar festészeti kiállitáson.

N.U.1939.VI.17.

ANTON AZBE, festő

Sassy Attila, miskolci festő Párizsban Azbe festőiskolájában tanult tovább Ferenczy Károly iskolája után. 317.old.

BOGDÁL FERENC: Sassy Attila, 1880-1967 317.old.

A HERMAN OTTÓ MÚZEUM ÉVKÖNYVE, IX. 1970, Miskolc, 1971

Ázbej Imre

MDK

III.osztály, tempera

Mücsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

MDK

Azbej Imre

Ájtatos asszonyok, of.

7.nemzeti képzőm.kiáll. M 1944. jun. Mücs.

Azbej Imre MDK

Ájtatos asszonyok, olf.

Lókupecek, olf.

Műcsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Azbej Sarre

Nyákit

Ny M. 1942. IV. 19.

rgy út 41.), készpénzfizetés ellenében.

9.650-51 Művészettörténeti Dokumentá-

Ebben az esetben a kért könyvet pós-

Acta Cassae Parochorum" egri anyaga,

rök utáni állapotát rögziti.

Művészettörténeti Dokumentációs

Központ

Tavaszi Tárlat

Szombaton délelőtt nyilt meg ünnepélyes keretek között *a Műcsarnok* hagyományos *Tavaszi Tárlata*. A kiállitás rendezőségét régi és ismert elvei vezették. A hatalmas helyiségek széles lehetőségeket nyujtanak, a tárlat gazdagon vonultatja föl a magyar képzőművészetek képviselőinek majd egész rétegét. Stilus szerinti csoportositások helyett teljes és nagy keresztmetszetre törekszik. Egymás mellé sorolja az érdemdus idősebbeket és a fiatalabbakat, az ismertebb és a kevésbé ismert művészeket egyaránt. A tárlat általánosan uralkodó hangja a természetelvüségé. A kiállitók legnagyobb része annak a stilusnak a szolgálatában áll, mely megállapodott szellemével régóta hagyományossá lett nálunk; mintegy biztos és ingadozásokra, kilengésekre alig hajlandó mértékrendszerét kivánja jelenteni a magyar képzőművészeteknek, hogy elsősorban hozzáviszonyithassa a szemlélő az ujabb, különösebb, számára sokszor kevéssé érthető törekvéseket.

A tárlat érdeme mindenekelőtt a széleskörü felsorakoztatás. Nem rajzol tökéletes és teljes képet, inkább ujabb ellenőrzését lehetővé teszi mindazon elveknek, amelyekben a közönség régebben tanult meg hinni. Időszakonként megismétlődő és állandó időszerü seregszemléje a hazai képzőművészeteknek. A polgári szemlélet számára inkább biztonságot és önigazolást jelent, semmint kétkedést, zavart, ujabb gondok jelentkezését. A tárlat arca sok különálló egyéniségből kovácsolódik eggyé, de az általános hangulat, a *Műcsarnok* megszokott hagyománya, valami módon szellemi rokonságba keveri a résztvevők legnagyobb részét. Ez a rokonság első és legkiemelkedőbb jellemzője a kiállitás általános képének. A tétel igazságát több kivétel, több erény és sok botlás is erősiti.

A részletes és a minden epizódra kiterjedő ismertetés terve az anyag nagyságán bukik meg. Hosszabb elemző birálat föladata lenne számba venni mindazt, ami dicséretre, vagy ami pálcatörésre jogosithatja az itélkezőt. A rövidebb, inkább ismertetés jellegü közlemény megelégedhetik azzal, ha többé-kevésbé helyesen képes számbavenni a kiemelkedőbb és az általános hangulatot jelentő alkotásokat. Egy-egy művész nevének emlitése a gazdag sorból elégséges, ha a szemlélő az egyes résztvevők értékéből kiván egységes képet alkotni a művészi eseményről.

A kiállitáson mintegy 250 művésznek majd 500 műalkotása szerepel. Egyformán hatalmas anyaggal vonultak föl a festők és a szobrászok. A képek sorában akadnak a maradi stilus szerint alakitott tájképek, életképek vagy ujabb impresszionistább kompozició, de feltünik itt-ott a római iskola egy-két hive is. A gazdag sort csupán név emlitésével lehet jelezni. A festők közül *Azbej* Imre, *Bazilides* Barna, *Burján* László, *Buzi* Barna, *Dobroszláv* Lajos, *Csupor* László, *Ferenczy* Ödönné, *Gaál* Hermin, *Feszthy* Masa, *Gyelmis* Lukács, *Heintz* Henrik, *Istókovits* Kálmán, *Kallós* Miklós Elek, *Kása* Gábor, *Komáromi Kacz* Endre, *Krusnyák* Károly, *Morinyi* Ödön, *Szlányi* Lajos, *Takács* István, *Tápay* Lajos, *Udvary* Pál. A szobrászok közül *Borzai-Szuchy* Ferenc, *Cser* Károly, *Dózsa Farkas* András, *Halmágyi* István, *Jankó* János, *Jálics* Ernő, *Liczkay Kovács* Zoltán, *Matzon* Frigyes, *Martinelli* Jenő, *Szentessy-Hiesz* Géza és *Unghváry* Lajos. A grafikusok közül *Aszódi Weil* Erzsébet, *Csabai-Wágner* József, vitéz *Erdős* János ötlenek legkönnyebben a látogató szemébe.

Az emlitett művészeken kivül még számos akad, akik hasonló képességgel és művészi készültséggel szolgálják a kiállitás sikerét. Kellemes, hangulatos, egyforma igénnyel megjelenő műalkotások. Helyes rendezési elv szerint csoportosulnak egymás mellett a különböző hangulatu és tárgyu műalkotások; a rendezés munkáját *Komáromi-Kacz* Endre, *Haranghy* Jenő és *Papp* Domonkos festőművészek, valamint *Mátray* Lajos és *Szamosi Soós* Vilmos szobrászművészek végezték. A kiállitókat egyformán ösztönzi herceg *Esterházy* Pál több dija, melyet a történelmi, az életképfestészeti, kompozició- és akt szobrászati munkákra irt ki.

R. D.

Azbej Imre

Kú. 1942. IV. 18.

lér. — El
isebb hir
n részesü
vasárnap

Olcsó szabott árak!

Telefon:

almak bej.
nélyes rek
ELÁ
LÁ
Pod
Ké
Sa

sz fo
3 kép 2.40

kávéházi-
ezések

borpult,
LIÁRD,
tai, alpakkaáru.
endezés, Király-u. 44

el

fürdőtelep szál-
, strand stb. el-
tézetek alkalma-
nyugdíjalapoknak
Kassai, Kaposvár,
4.

N központban
t kiadó. Bőveb-
u. 40. III. 1.
983

tvány,
ÁLIS gyökeres
ására még ma
ajánlatot.
GNÁC
. GYÖNGYÖS.
ók 66.

yeg

LYEG-bolt
k, ujdonságszolgálat,
Valéria-u. 19. (szem-
tz-szállóval). Telefon:
73. Legujabb magyar
gyzék 80 fillérért

élyegüzlet
tel — Eladás — Csere
lány listák
kiegészítése
t 2. Telefon:
143—048

szer

EZÜSTÖT
t legdrágábban
ijmentesen kiváltom

hez, fedezetre
pénzes társakat
keresek.
Szakiroda:
Baross-tér 4, II. 7.

N. U. 942. IV.

TÁRSÍTUNK
FINANSZÍROZUNK
8 nap alatt!
IRODA: TERÉZ-KRT. 15
ELŐLEG NINCS

18

Lakás

KASSAI 3 szobás komfortos lakásomat elcserélném hasonló régi alapbéres lakásért Budapesten I., II., III. kerületben. Kurdy, Budapest, Pasaréti-út 61. 952

LUXUS KIVITELÜ
erkélyes egy- és kétszoba hallos és GARZONLAKÁSOK Németvölgyi-ut 34. sz. alatt épülő bérházban, juniusi beköltözésre KIADÓK. Bővebbet a helyszinen 10-től 3-ig.

Öröklakás

XI., Bocskai-uti
legujabb TÁRSASHÁZUNKBAN néhány különböző nagyságu
öröklakás

Nyaralás

NYARALÓ Duna mellett már májustól kiadó. Sződliget, Vörösmarthy-utca 36.

Görömböly-Tapolcai
Hungária Szállóban
szobák pensióval foglalhatók. Budapesti telefon: 408—473.

DIÁKNYARALTATÁS
Bükkhegységben, havi 120 P. Tájékoztató Minorita Rendház, Eger.

SZOBA ellátással keresztény hölgynek 7 pengő Balatonszepezden, Viriusné, Budapest, Kemenes-utca 4.

NÉGYSZOBÁS verandás balatonparti villa bebutorozva 650 pengőért kiadó, olcsóbb villa és lakás is kapható. Viriusné, Budapest, Kemenes-utca 4.

Birtok

Megbizóink részére
mező- és erdő-
birtokot keresünk
megvételre és házcserével kapcsolatban, az ország bármely részén. OMGE Ingatlan osztálya. Budapest IX., Köztelek-u. 8. Tel.: 181—040.

Ruházkodás

VIHARKABÁT
hátizsák, hálózsák stb
Molnár Gyula
VII., Károly-körut 3 c
T 427—575. Sarokfüzlet

Tökéletes szabásu

Zong

Divatos
Pianetto
Stern
Rákócz

Va
fo
Az
MUS
VII., Erzsébet-k
Telefon 2
Zongorák, kis pi
val. — Kedvező f
Bérlet, csere, vétel,
Kérjen dijmen

RÖVIDEBB ZO
PIANINOT sürgö
DÉKRŐL IS, ár,
lésével. Strokl,
Telefon: 225—662.

VENNÉK PIANI
gorát sürgősen k
fon: 115—934. E
tőzsde. VIDÉKRŐ

STINGL, Laube
pianinók legolcs
Grimmnél József

Zongora harmónium.
J., Te
Tele
Vidé... szállítás

Legu

Tanuljuk meg előre a jobboldali közlekedést!

Második lecke: a Boráros-tér és a Széna-tér uj forgalmi rendje

A főváros utcáin megjelentek a polgármester nagybetűs figyelmeztető plakátjai: *„Vigyázz! Október 9-től jobbra hajts!"* Ugyanakkor kiragasztották *Eliássy* Sándor főkapitány rendeletét is az uj közlekedésről. Ajánlatos, hogy a néhány nap alatt, ami még hátra van a jobboldali közlekedés bevezetéséig, tanulmányozzuk az uj közlekedési rendeletet. A „jobbra hajts" rendelete szerint főutvonalak Budapesten: *a Kossuth Lajos-utca, a gróf Tisza István-utca, az Andrássy-út, a Teréz-körút, az Erzsébet-körút, a Stefánia-ut és a Rákóczi-ut teljes hosszában, a Felső Margit-rakpartnak a Jégvere-*

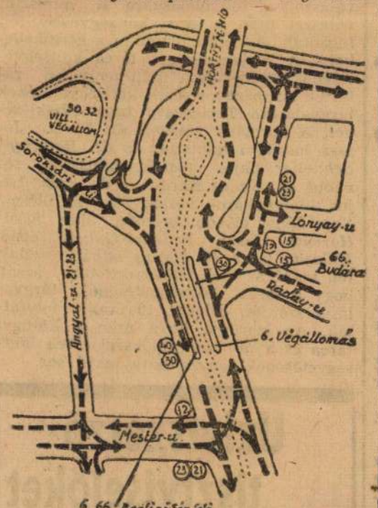

utca és a Pálffy-tér közötti szakasza, a Széchenyi rakpartnak a Ferenc József-tér és a Kossuth Lajos-tér közötti szakasza, továbbá a József-körutnak a Rákóczi-ut és a Baross-utca közötti szakasza. Az uj rendelet szabályozza részleteiben is, hogyan kell közlekedni a biciklistáknak, az autósoknak, a lófogatu járműveknek és a gyalogosoknak a főutvonalakon.

A jobboldali közlekedés főbb szabályai a következők: *az uttesten annak menetirány szerinti jobboldalán kell haladni! A szembejövő járműnek jobbra kell kitérni! Járművet általában csak balra szabad előzni! Jobbra előzni csak azokon a hidakon és utvonalakon szabad, ahol ezt a rendőrhatóság külön elrendelte vagy megengedte! Irányváltozás esetén balra, a külső nagy ivben, jobbra a belső kis ivben kell bekanyarodni! A szembejövő gyalogosnak lehetőleg jobbra kell kitérni, az előlhaladót pedig balról kell előzni! Kerékpárosoknak csak egymásután és az uttestnek a mentirány szerinti jobboldalán szabad haladni!*

A hatvan paragrafusból álló uj közlekedési rendelet a jobbrahajtás elveinek megfelelően az általános intézkedéseket értelemszerüen módositja. Nagyrészt módosulnak a forgalmi korlátozások is. *Az egyirányu közlekedés ötven utcában megváltozik, hatvanegyben változatlan marad.* A tereken a körforgalom irányát ellenkezőre fordul, *a kerékpárforgalom számára több utcát megnyitnak*, a bekanyarodási tilalmak pedig majdnem mind megváltoznak.

Hétfőn életbelépett a bérautók korlátozásáról szóló rendelet is. A *Nemzeti Ujság* részletesen közölte a rendeletet, amely szerint hétköznapokon délelőtt 6-tól este 10-ig Budapesten legfeljebb 500 szürketaxi és 500 kéktaxi, hétköznapokon este 10-től reggel 6-ig, valamint vasárnapokon és ünnepnapokon egész nap legfeljebb 150 szürke- és 150 kéktaxi tartható forgalomban. Az autobusz- és bérautóforgalom csökkentése következtében olyan közlekedési problémák adódtak, amelyeket az arra illetékeseknek a rendelkezésekre álló eszközökkel a legrövidebb idő alatt meg kell oldaniok. Ez az eszköz pedig: *a villamos.* Németországban és Olaszországban az autobusz- és bérautóforgalom részbeni csökkentése után a *villamosközlekedés kibővitésével* segitettek a közlekedési nehézségeken, és pedig ugy, hogy *éjszakai járatokat* állitottak be a villamosközlekedésbe. Ezek az éjszakai járatok főutvonalakon negyed- és félóránként közlekednek, távolabb eső pontokra pedig óránként. Ez a rendszer ugy Németországban, mint Olaszországban kitünően bevált.

Budapesten most hasonló helyzet állt elő. Elsősorban azoknak az éjszakai munkásoknak és éjszakai foglalkozásuaknak kell megkönnyiteni a munkahelytől lakásának környékére való jutását, akik, mondjuk, *éjjel 1 és 2 órakor hagyják el munkahelyüket és reggel 8-kor ujból kezdik a munkát.* Ha ezek a munkások éjszaka 2—3 órát gyalogolnak lakásukig, alig marad idejük az alvásra. Nem tudják kipihenni magukat, *ez pedig csak a termelés rovására mehet!* Már akkor kellett volna gondoskodni a fővárosban az éjszakai villamosjáratok megindításáról, amikor megjelent a rendelet az éjszakai autobuszjáratok megszüntetéséről. Feltétlenül szükség van *a kelenföldi, óbudai, ujpest—rákospalotai, kőbányai, pestszenterzsébeti és a pestszentlőrinci éjszakai villamosjáratok idejének meghosszabbitására.* Inditson a Beszkárt éjjel meghatározott időközökben 1 óra után is járatokat a 67-es, 3-as, 87-es, 49-es, 17-es, 28-as, 42-es, 43-as, 30-as és 32-es viszonylatokban. Az időközben szerzett tapasztalatok alapján természetesen szükség szerint még bővitení lehet ezeket az éjszakai járatokat. A Beszkárt állitsa be a fokozatosan megszünő autobuszjáratok kalauzait az éjszakai villamosjáratokhoz. *Ezzel az ő helyzetük is meg volna oldva egy csapásra.*

Ezekután, Hölgyeim és Uraim, folytassuk tovább a tanulást. Tegnapi számunkban bemutattuk, hogy milyen lesz a „jobbra hajts" a városháza környékén, az Apponyi- és Vörösmarty-tereken.

Második lecke: vegyük kezünkbe a térképet és tanuljuk meg, hogy *milyen lesz a „jobbra hajts" a Boráros-téren és a Széna-téren.*

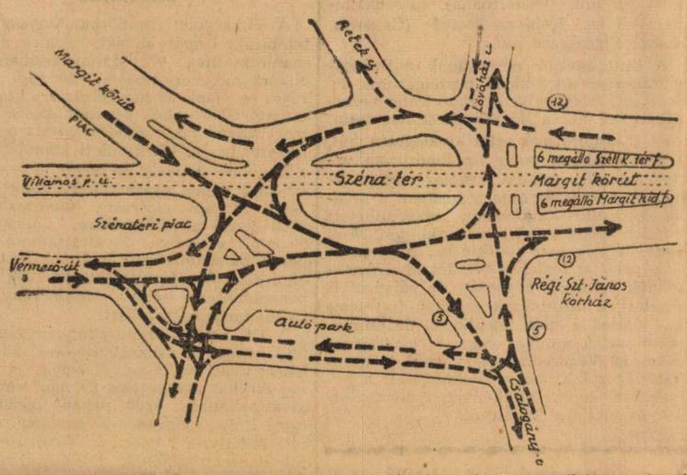

A Boráros-téren — miként mai első térképünk mutatja — a jobbrahajtás elvei szerint a Horthy Miklós-hidra fejhajtani csak a Ráday-utca torkolatánál lévő járdasziget mellett szabad. A Ráday-utcában csak a körut felé, a Lónyay-utcában a körut felől közlekednek a járművek. A Horthy Miklós-hidról érkező kocsik *nem keresztezhetik* a teret, amennyiben a Calvin-tér felé tartanak, jobbra lehajtanak és a hid alatt, a Közraktár-utca felé távoznak. Az Angyal-utcában, a Soroksári-ut és Mester-utca között *egyirányu a forgalom* a Mester-utca felé. A 21-es és 23-as jelzésü autobuszok keresztülhaladnak az utcán *és a Mester-utca 2. sz. ház előtt van a végállomásuk.* Visszafelé a hid alatt mennek el, megkerülve a teret. *Induló állomásuk a Lónyay-utca sarkán van.* A 30-as kocsik Budáról érkezve a Mester-utca előtt állanak meg, majd a járdaszigetek után a másik oldalra fordulnak és a Ráday-utca torkolatában lévő járdaszigetnél állanak meg. A körüti 12-es autobuszok leszálló végállomása *a Ráday-utca és Lónyay-utca között van, míg Buda felé a Mester-utca sarkától indulnak.*

Miért?

Aki a száját és a fogait nem ápolja, azt embertársai minden bizonnyal kerülik. Az ODOL alaposan tisztitja a száját és a fogakat, behatol a szájüreg minden részébe és ott elpusztitja a bomlasztó baktériumokat Az ODOL tartósan véd és kellemesen ható üde lehelletet biztosit

Második térképünk a jobboldali forgalom számára átalakitott *Széna-teret mutatja be.* A Széna-teret teljesen átépitették és az autobuszvégállomásokat kitelepitik onnan a Széll Kálmán-téri uj, hatalmas *autobusz-pályaudvarra.* A Széna-téren a jobbrahajtás elrendelésével egyidejüleg *egyirányu forgalom lép életbe.* A Margit-hid felől közlekedő kocsik befordulhatnak a Lövőház-utcába vagy a Retek-utcába, tovább mehetnek a Margit-körúton, de ha a tér másik oldalán lévő utcákba akarnak behajtani, *meg kell kerülniök a középen lévő nagy járdaszigeteket.* A villamos középen halad, a Széll Kálmán-téri villamospályaudvar felé. A téren csak az 5-ös és a 12-es autobuszok haladnak keresztül, a Margit-körúton illetőleg a Csalogány-utcán. A Retek-utcában ujonnan rendeltek el egyirányu hajtást, az Olasz-fasor felé. A Lövőház-utcából jövő kocsik nem keresztezhetik a teret, hanem körbe kell hajtaniok, mert a füvel beültetett járdaszigetek és a villamosmegállók között csak a Lövőház-utca felé lehet hajtani az egyirányu körforgalom értelmében.

Hölgyeim és Uraim, ajánlatos, hogy a második leckét is szorgalmasan megtanulják!

KONCZ KÁROLY

Átszervezték a Közellátási Hivatalt

Győrffy-Bengyel Sándor közellátásügyi miniszter központi irányitás alá helyezte az Országos Közellátási Hivatalt, hogy a közellátási szervek a lehető leggyorsabban intézhessék a közellátással kapcsolatos ügyek megoldását.

Az átszervezett Országos Közellátási Hivatal két részre tagozódik: a közellátási politika és a készletek elosztása *Lossonczy* István államtitkár felügyelete alá tartozik, az Árhivatal *Rozváczy* Lajos államtitkár vezetése alatt működik.

Az *Országos Közellátási Hivatal* közönséget érdeklő szerveinek elhelyezkedése a következő:

Közélelmezési és takarmányozási főosztály, termény- és takarmányügyek: Hunyadi János-ut 1, I. em. 4.

Állati termékek főosztálya, hus-, zsir- és zsiradékügyek, tej, tejtermékek, tojás- és baromfiügyek: földmivelésügyi minisztérium I. és II. emelet.

Igénybevételi és gazdaságok ellátási főosztálya, Tőzsdepület.

Ipari ellátási főosztály, ruházati, háztartási, tüzelő- és világitóanyagok, cukor és egyéb ipari anyagok ügyei: Széchenyi-rakpart 6, IV. em. Jegykioszló: Földmivelésügyi minisztérium I. emelet.

Közellátási rendészet: Széchenyi-rakpart 3.

Az Árhivatal elhelyezése: VI., Nagymező-utca 1. Ügybeosztása a következő: I/a, b. Textilipari szakosztály. II/a. Vegyipari szakosztály. II/b. Árfelügyeleti szakosztály. III/a. Faipari szakosztály. III/b. Tüzelőanyagszakosztály. IV/a. Gabonanemüek, hüvelyesek, kapásnövények, kereskedelmi növények, szálas takarmányok, takarmánymagvak, konyhakerti és füszermagvak, vetőmagvák, főzelék- és zöldségfélék, gyümölcs. A malom- és hántolóipar termékei, füszerőrlés, ipari erőtakarmány, burgonyazuzás, malátagyártás és bérszántás. IV/b. Élőállat- és állati termékek, baromfi, tojás, méz, gyapju. Szalámi- és huskonzervek. Főzelék- és gyümölcskonzerv. Száritott főzelék, sütőipar és tésztagyártás, füszer- és gyarmatáru. V/a. Vas- és acélöntés és gyártás, kovácsolt áruk. szerszámok gyártása, géppgyártás. Vas- és érchányászat. V/b. Drótkötél, drótfonat, edénygyártás, finommechanikai cikkek. valamint a fenti iparágakkal kapcsolatos kereskedelem. VI/a. Epitkezési anyagok és ezek árvizsgálata. VI/b. Egetett anyagok, tetőfedőanyagok, porcellánipar és épitőanyagkereskedelem. VII/a. Bőr- és bőrfeldolgozóipar. VII/b. Egyéb fel nem sorolt iparok árvizsgálata.

A *Kereskedelmi Hivatal* a közellátásügyi miniszter felügyelete alatt működik és *kizárólag külkereskedelmi ügyekkel foglalkozik.*

A közönség köréből mind többen és többen

ARTIN ENYHE, BIZTOS HASHAJTÓ

jelentkeznek személyes kihallgatásra közvetlenül a közellátásügyi miniszterhez, akár feljelentéssel, akár pedig ügyeik elintézésére irányuló kérésekkel. *A miniszter igen szivesen veszi a nagyközönség érdeklődését* és segitségnyujtását. Hogy azonban ezzel az ország közelátásának irányitó munkáját ne háríttassák, *fogadónapokat rendszeresitett.* *Győrffy-Bengyel* Sándor közellátásügyi miniszter előzetes bejelentés alapján fogad

✝

Kimondhatatlan fájdalomtól porig sujtva jelentjük, hogy legdrágább kincsünk

özv. Dr. Balogh Henrikné

sz. Dr. Czeizel Ida

v. klinikai orvos, az Ujságirók Szanatorium Egyesületének főorvosa,

f. hó 3-án d. u. 1/2 6 órakor hosszu szenvedés után kilehelte nemes lelkét.

F. hó 6-án, csütörtökön d. u. 1/4 órakor kisérjük utolsó utjára a Kerepesi-uti temető halottas házából a róm. kath. vallás szertartása szerint. Az engesztelő szent miseáldozatot november 7-én, pénteken d. e. 11 órakor mutatjuk be a Ferencesek budai, Margit-körut 23. alatti templomában.

Drága Mindenünk, nyugodj békében!

Részvétlátogatások szives mellőzését kérjük.

A gyászoló család.

magánfeleket: hétfőn, szerdán, pénteken 12—13 óra között.

Lossonczy István államtitkár előzetes bejelentés alapján magánfeleket fogad kedden, szerdán 12—13 óra között.

Rozváczy Lajos államtitkár előzetes be jelentés alapján fogadja a magánfeleket.

Az *Országos Közellátási Hivatalban* felek fogadása hétköznapokon kizárólag 12—13 óra, szombaton 11—12 óra között történik.

Mindenkinek saját érdeke tehát, hogy elintézésre váró ügyeivel közvetlenül az illetékes főosztályhoz, szakügyosztályhoz forduljon, hogy ezáltal az ügyeknek gyors és bürokráciamentes elintézését a maga részéről is elősegitse.

A keresztény nemzeti politika pilléreit Wolff Károly épitette fel

Károly-napkor minden évben emlékünnepéllyel áldozott Budapest keresztény társadalma *Wolff* Károly emlékezetének. Most, a rendkivüli viszonyok miatt a szokásos vigadói ünnepély elmaradt s a *Wolff Károly Klub* kedden délután hat órakor *Lotz* Antal törvényhatósági bizottsági tag vezetésével küldöttségileg koszoruzta meg az elhunyt államférfiu sirját a farkasréti temetőben, este pedig a klub Városház-utcai helyiségében vacsora volt, amelynek keretében felavatták a Wolff Károly-emlékserleget. A vacsorán nagyszámu előkelő közönség jelent meg.

A bevezető beszédet *Csilléry* András egyetemi tanár, örökös székesfővárosi törvényhatósági bizottsági tag tartotta. Visszapillantást vetett az összeomlás idejére, amikor Wolff Károly megkezdte harcát a keresztény nemzeti eszmék érvényesüléséért. Két évtizeddel azelőtt bátor kiállás kellett a küzdelemhez. A ma embere könnyen kritizál, de tagadhatatlan, hogy *Wolff Károly nélkül nem lett volna keresztény nemzeti politika, amelynek pilléreit ő épitette fel.* Itt hagyta szellemi örökségét, eszméit, célkitüzéseit s ezeket ma is maradéktalanul követnünk kell. *Kora megértette, meg kell, hogy értse az utókor is.*

A lelkes helyesléssel fogadott beszéd után *Makay* Dezső, a főudvarnagyi biróság elnöke, mint a Keresztény Nemzeti Liga elnöke tartotta meg serlegavató beszédét. Visszaemlékezett azokra a szörnyü napokra, amikor a szenvedések tüzében Wolff Károly elindult utjára. *Wolff Károly ma már a történelemé.* Nem a hatalomért küzdött, lelkileg minden jóhiszemüségével támogatta azokat, akik a keresztény nemzeti irányzatot hirdették. És itt érte őt a keserves csalódás. A nemvárt oldalról való támadás, munkájának elgáncsolása. Védekezésre kényszeritették a keresztény városháza megmentésében. Látta, hogy csak a fajvédelem utján juthatunk el az uj országépitéshez.

Olaszország és Franciaország viszonya

Róma, november 4.

Az olasz lapok a Garibaldi-dombon lefolyt ünnepséggel és Mussolini szavaival foglalkozva különösen Olaszország és Franciaország viszonyára térnek ki. A Popolo di Roma többek között ezeket mondja: Nem felejtünk — mondotta a Duce — és valóban, Olaszország sohasem felejtette el a francia fegyverek kegyetlen közbelépését az 1849-i római köztársaság önkéntesei ellen. Nem felejtette el 1859-et, amikor francia védnökség alá akarták helyezni az olasz államszövetséget, III. Napoleon állandó fenyegetéseit és a garibaldisták 1867-i hősies mentanai csatáját a franciák ellen.

A Messaggero is megállapitja, hogy az olasz nép sohasem felejtette el azokat az árulásokat, sértegetéseket és rágalmakat, amelyek a hősi olasz népet érték azok részéről, akik örök barátságot és hálát igértek nekik. Nem a francia vezérkar ismerte a háboru után az olasz katonák értékeit, hanem a nagy német hadvezérek, Ludendorff és Hindenburg, akik emlékirataikban és hadijelentéseikben dicsőitették az olasz hadsereg hősiességét.

550.000 pengőért rádiumot vásárol a főváros

A főváros közegészségi szakbizottsága kedden délben ülést tartott, amelyen *Salamon* Géza tanácsnok közölte, hogy a főváros a szülőnők kórházi felvételének megkönnyitésére felterjesztést intéz a belügyminiszterhez. A szülőanyák elhelyezésének egyik legnagyobb akadálya, hogy a magánkórházak és a gyógyintézetek elzárkóznak a szülőnők felvétele elől. Sürgeti a főváros, hogy *a társadalombiztositó intézetek* viseljék a szüléssel kapcsolatos kórházi ápolási költségeket és *létesitsenek minél több szülőotthont.* A bizottság egyhangu helyesléssel vette tudomásul a főváros felterjesztését, amelytől remélik az eddigi helyzet javitását.

Salamon tanácsnok közölte, hogy a főváros az egyik brüsszeli cég által felajánlott *2278.75 milligramm rádiumot a hozzátartozó tubusokkal és bizonyitványokkal együtt 550.000 pengőért megvásárolja.* Az ár kedvező a fővárosra nézve s a rádium az Eötvös Loránd Rádium- és Röntgen Intézet tulajdonába kerül. Rámutatott arra a tanácsnok, hogy a BSzKRT külön hóeltakaritási programot állitott össze s remélhető, hogy ebben az évben havazáskor nem lesznek forgalmi zavarok. Bejelentette még, hogy a főváros és az OTI megegyezést kötött, amelynek értelmében *az OTI az eddig fizetett kórházi ápolási költséget felemeli a drágaság miatt 6 pengőre.*

Nagy helyesléssel fogadták el *Szendy* Károly polgármester rendelkezését, amely szerint *a hősi halált halt honvédek ravatalát a főváros feldiszitteti.* A harctéren szerzett sebesülés, vagy betegség következtében hősi halált halt s a főváros köztemetőiben eltemetésre kerülő honvédek ravatalára a főváros szineivel ellátott szalaggal diszitett koszorut, vagy virágcsokrot helyeznek. A főváros ezzel is le akarja róni soha el nem muló hálaját és kegyeletét azok iránt, akik a haza védelmében ontották vérüket és áldozták életüket.

Döntöttek az Emericana tudományos, művészi és irodalmi jutalmairól

Nemes és figyelemreméltó intézményt kezdeményezett az Emericana. Lényegileg azt akarja, hogy kiválogassa tagjai közül azokat, akik a tudomány, irodalom, művészet, zene, sport és szervezés terén az átlagnál jobb teljesitményt mutatnak s alkalmasak lehetnek arra, hogy idővel vezetőszerepre jussanak. Hogy milyen komolyan és felelősségteljesen látott ehhez a munkához az Emericana, azt mutatja a „Pro Litteris et Artibus" bizottság névsora. Ez a bizottság válogatta ki a jutalomra érdemeseket. Elnöke dr. *Szekfü* Gyula egyetemi tanár, ügyvezető alelnöke dr. *Schwartz* Elemér egyetemi tanár, országos vezértitkár, titkára pedig dr. *Tóth* József egyetemi magántanár. A tudományos pályázók felett dr. *Hültl* Dezső műegyetemi tanár elnöklésével alakult bizottság határozott, tagjai dr. *Burger* Károly, dr. *Eckhardt* Ferenc, dr. *Horváth* Sándor, dr. *Paizs* Dezső és dr. *Szeberényi* László egyetemi tanárok. Az irodalom dr. *Eckhardt* Sándor egyetemi tanár elnöklésével működő következő bizottság alá tartozott: *Alszeghy* Zsolt, *Babics* Mihály, *Mécs* László, dr. *Tamás* Lajos és dr. *Tóth* László. A művészeti jutalmakról dr. *Gerevich* Tibor egyetemi tanár elnöklésével alakult következő bizottság döntött: néhai vitéz *Aba Novák* Vilmos, dr. *Lepold* Antal, dr. *Márkus* László, *Megyer-Mayer* Antal és dr. *Németh* Antal. A zenebizottság elnöke: dr. *Székelyhidy* Ferenc, tagjai *Bárdos* Lajos, vitéz *Haász* Aladár, *Harmath* Artur és *Kodály* Zoltán. A sportbizottság elnöke dr. *Perczel* György, a Beszkárt vezérigazgatója, tagjai gróf *Andrássy* Mihály, a KMAC elnöke, dr. *Neubauer* Konstantin főiskolai tanár, dr. *Szukováthy* Imre egészségügyi főfelügyelő, *Ulbrich* Hugó, a Cserkész Szövetség országos társelnöke és dr. *Vangel* Gyula, a MAC elnöke. A szervezési csoport munkálatait néhai *Huszár* Károly ny. miniszterelnök vezette, tagjai pedig dr. *Balassa* Brunó kultuszminiszteri osztályfőnök, *Baranyai* Lipót, a Nemzeti Bank elnöke, *Kósa* Kálmán kultuszminiszteri osztályfőnök, *Mihalovics* Zsigmond prelátus kanonok és dr. *Szandtner* Pál egyetemi tanár.

A bizottságok most fejezték be munkájukat. A tudományos szakcsoportban a Káldy György-érmet kapta *Berczik* Árpád (Sicambria) magyar irodalomtörténész és dr. *Mollay* Károly (Hercunia) német nyelvész. Dicsérő oklevelet nyertek: dr. *Foltiny* István (Maritia Banatia, Szeged) régész, dr. *Kalmár* Zoltán (Promontória) állattan, dr. *Csiki Strauss* Árpád (Transylvania) sebészorvos és dr. *Entz* Géza (Transdanubia) műtörténész.

Az irodalmi szakcsoportban a Balassi Bálint-éremdijat nyerte *Kinizsi* Andor (Alba Regia) szépiró, *Bárány* Tamás (Transsylvánia) költő, dicsérő oklevelet nyert *Dücső* Gyula (Lautumia) szépiró.

A művészi szakcsoportban a Munkácsy Mihály-éremdijat nyerte *Azbej* Imre (Hunnia) festőművész és *Biró* Anna (Suburbana) szinművész.

A zenei szakcsoportban a Liszt Ferencdijat nyerte *Geszler* György (Transdanubia) zeneszerző, *Sieradtzky* Artur (Sycambria) zeneszerző, dicsérő oklevelet kapott *Szabó* Miklós (Alba Regia) előadóművész.

A sport szakcsoportban a Szent Lászlóéremdijat nem adták ki, viszont dicsérő oklevelet nyertek: *Tasnády* Ferenc (Lautumia) futó és *Szánthó* Endre (Cassovia, Kassa) labdarugó.

A szervezési csoportban a IV. Béla király-érmet nyerte dr. *Kalmár* János (Flávia) társadalomszervező, *Berek* István Ferenc (Transsylvania) sportegyesületi szervező. Dicsérő oklevelet nyert dr. *Várhelyi* Imre (Suburbana) társadalomszervező és *Koblenz* József (Cassovia, Kassa) ifjuságszervező.

A kitüntetettek névsorának nyilvánosságrahozása alkalmából beszélgettünk dr. *Schwartz* Elemérrel, az Emericana vezértitkárával, aki a következőket mondotta:

— E kitüntetések célja kiválogatás volt, a továbbiakban pedig az Emericana vezérsége teljes erkölcsi, esetleg anyagi támogatásban is kivánja részesiteni a kiválogatottakat. Jutalomban részesülhetett minden aktiv emericánás, aki, aki 35-ik életévét még nem töltötte be. A corporatiók priorjai terjesztették fel az érdemeseknek tartottak névsorát, de pályázni is lehetett, a bizottságok azonban figyelemmel voltak a nem jelentkező, de elismerésre méltó munkát végzett emericanásokra is. Végeredményben ezzel jó munkát végeztünk, hogy előmozditsuk a helyes szelekciót. Munkánkat rendszeresitjük és folytatni kivánjuk.

A legfrissebb déli lap az Uj Nemzedék

Politikai Posta

A KÉPVISELŐHÁZ bizottságai kedden folytatták a költségvetés tárgyalását. Délelőtt és délután *Szabó* Gusztáv elnöklésével a *kereskedelem és közlekedésügyi tárca* s a hozzátartozó üzemek költségvetését tárgyalták. A kormány részéről dr. *Varga* József kereskedelmi- és közlekedésügyi miniszter és dr. *Reményi-Schneller* Lajos pénzügyminiszter, továbbá dr. *Álgyay* Pál és dr. *Szász* Lajos államtitkárok, vitéz *Horthy* István államtitkár, MÁV-elnök és *Kuzmich* Gábor postavezérigazgató vett részt az ülésen. *Angyal* László előadói ismertetése után gróf *Zichy* Nándor, *Rátz* Kálmán, *Közi-Horváth* József, *Ilovszky* János, *Horváth* Ferenc, gróf *Teleki* János, *Tauffer* Gábor, *Bencs* Zoltán, *Börcs* János, *Czermann* Antal, *Malasits* Géza, *Sigray* István, vitéz *Várady* László, *Kunder* Antal, *Zimmer* Ferenc, *Homonnay* Tivadar és gróf *Teleki* Béla szólalt fel s dr. *Varga* József miniszter minden egyes cimnél válaszolt a felszólalásokra. A miniszter válaszai után a tárca költségvetését elfogadták. A délutáni ülésen a kereskedelem- és közlekedésügyi tárca költségvetésének letárgyalása után nyomban rátértek az *iparügyi tárca* költségvetésének tárgyalására *Temesváry* Imre elnökletével. A kormány részéről dr. *Varga* József iparügyi miniszter és dr. *Reményi-Schneller* Lajos pénzügyminiszter, továbbá dr. *Kádas* Károly és dr. *Szász* Lajos államtitkárok vettek részt az ülésen. *Stitz* János előadói beszéde után *Közi-Horváth* József, *Padányi-Gulyás* Jenő, *Malasits* Géza és *Sigray* István szólalt fel, majd a vitát félbeszakitották azzal, hogy a tárca költségvetésének tárgyalását szerdán délelőtt 10 órakor folytatják. Az iparügyi tárca után a külügyi tárca és a miniszterelnökségi tárca költségvetésének tárgyalására kerül sor.

Üzletszerző tisztviselőket

őskeresztényeket, fővárosi keresztény napilap terjesztéséhez felveszünk. Gyakorlattal rendelkezők jelentkezzenek okmányaikkal V., Báthory-u. 8. I. emelet 4, délelőtt 9-től 11. óráig

Cukorkanagykereskedő, áruháztulajdonos, vendéglős a zsidótörvény legujabb elitéltjei

A VI. kerületi rendőrkapitányság büntetőbirája *Ungár* Miksát, akinek a Podmaniczky-utca 67. számu házban van cukorkanagykereskedése, 30 napi elzárásra és ujabb 60 napi elzárásra átváltoztatható 6000 pengő pénzbüntetésre itélte, mert *kilenc zsidó alkalmazottját* nem jelentette be. A VI. kerületi kapitányságon a Lakos és Székely Béke-tér 3. sz. alatti speciális gépek gyára tulajdonosait: *Nyári* Jenőt 20 napi elzárásra átváltoztatható 2000 pengő pénzbüntetésre, *Lakos* Bélát 50 napi elzárásra átváltoztatható 8000 pengő pénzbüntetésre és *Lakos* Dénest 20 napi elzárásra átváltoztatható 1000 pengő pénzbüntetésre itélte a zsidótörvény többszörös megszegése miatt.

A IX. kerületi rendőrkapitányság büntetőbirája a zsidótörvénybe ütköző kihágás miatt dr. *Fenyves* Jenőt, a *Fenyves* Áruház igazgatóját 20 napi elzárásra átváltoztatható 8000 pengő pénzbüntetésre itélte. Ugyanez a rendőrbiró *Kertész* Mihály, a Fémáru és Tükörüzem cég tulajdonosát zsidónak törvényellenes alkalmazása miatt 20 napi elzárásra átváltoztatható 1000 pengő pénzbüntetésre, valamint *Barna* László vendéglőst ugyancsak a zsidótörvénybe ütköző kihágás miatt 50 napi elzárásra átváltoztatható 500 pengő pénzbüntetésre itélte.

FILLÉRES HIRDETÉSEK

Apróhirdetéseket felvesz a központi kiadóhivatalon kivül a KSV fiókkiadóhivatala: „Christophoros" Utazási és Menetjegy Iroda IV., Kossuth Lajos-u. 5., VIII., Rákóczi-ut 1. Belvárosi Könyvszalon IV., Veres Pálné-utca 8.

Minden szó hétköznapon 15 fillér. — Vasárnap 20 fillér. — Első és vastagabban szedett szavak duplán számítanak. Legkisebb hirdetés 10 szó. — Állást keresők 50 százalékos engedményben részesülnek. Keretes hirdetések milliméter sora hétköznap 25 fillér, vasárnap 30 fillér.

Betöltendő állások
(Nők részére)

KERESEK jobb nőt leányával, házimunka elvégzésére, két gyermek gondozására. Jó bánásmód biztositva. Németül beszélők előnyben. Horthy Miklós-ut 41., V. 4. 230

MAGÁNOS hölgy keres kis otthona, személye és ruházata gondozására kifejezetten ügyeskezű, rendszerető nőt. Némi járandósága legyen. Margit-körúton szobát, esetleg egyéb hozzájárulást kap. Életfefrást „Jóleikü" jeligére főkiadóba. 20231

Villák

ÓMATYÁSFÖLDÖN 320 □ PARKBAN 3×2, 1×3 ÖSSZKOMF. közp. fütés, 6% hozam, alkalmi áron 41.000-ért kondicióval. Groszmann, Teréz-körut 5. T.: 425—160. 3856

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ-UTNÁL 180 ölön 2 szobás lakással, üzlettel 30.000-ért;

HEGYALJAI-UTNÁL parkban, adómentes 3 szobás összkomfortos urivilla sürgősen 60 ezerért;

GUYON RICHARD-UTNÁL 780 ölön 5 szobás komfortos, központi fütéses, adómentes urivilla 85 ezerért. Kényszereladások nyilvántartva. Dr. Hegyi, 13-96-83. 226

Vétel — Eladás

EZÜST evőkészlet
különlegesség, 95 darab, 5000 gram, hivatalos áron kapható. Szigeti Nándor és Fia, II., Olasz-fasor 35. T.: 153—271. 225

Lakberendezések

„Hunor" IRODABUTOR-lakberendezés, tervszerinti BUTOROK Kecskeméti-u. 11. T.: 184-611.

Vas- és rézbutor

GYERMEKKOCSI, gyermekágy, babakocsi, gyermekszék legolcsóbban Prohászka gyárból. Gróf Zichy Jenő-utca 46. Fiók: Üllői ut 7.

Hangszer

VENNEK pianinót vagy zongorát, sürgősen, készpénzért. Andrássy-ut 10. Dohánytőzsde. Telefon: 11-69-34. 3855

Szőnyeg

Veszek PERZSASZŐNYEGET legmagasabb árban. Telefon: 423-707.

A legfrissebb reggeli lap A NEMZETI UJSÁG

Hirdessen a NEMZETI UJSÁGBAN

Mindig időszerű Kinizsi Andor vidám regénye **Igy kell férjhezmenni!** Kapható a könyvkereskedésekben.

Asbey Imre

Asbey Imre

fertő

élet. arck.

Gell Maud

27 l.

Azbej Imre
festő

l.

Szépmüvèszet
1942. 22. l.

1941. évi karacsonyi
királl
a Képzőm. fők.

(A Képzőmüvészeti
Főiskola Ifjusági
Köre)

Szépmívészet

Azbej Imre

rajztanár jelölt

Ferkèpzomfoiskèvk

1939–41. 151 l.

Vieves Rózsepál

tanárjelölt

Azbej Imre

rajztanárjelölt

l Férképzomfoiskèvk

1939-41 144 l

Közepisk tanárjelölt

tt. évi

Saláth Ferenc	[illegible]	[illegible]
Vk 16199 Dr. Derecsényi Dezső	477,11	4,20
Vk 123804 Szabó Erzsébet	223,30	1,80
Vk 102768 dr. Csabai István	285,67	3,53
Vk 15211 Dr. vit. Nagy Zoltán	560,54	5,33
V.Z. 16.915 Dr. Pálinkás Szántó	59,11	4,20
Összesen:	3.659,14	= 40,07

Figyelmeztetés: 1. A fizetési jegyzéket **nem kell vi**
havi sorrendben irattárában megő
2. A téritményeket a fent megjelölt

Igazoljuk, hogy a 16. számú hasábban feltüntetett öss

----------, 194

---

főnök.

561. rakt. szám.

Azbey Imre

Kovácsés Hajnal
együttes készítette
a tiszaujfalui templom
freskóit 1941.
ben?

Azbej Imre

l

Szépmüvészet

1941 46. l

Azbej Imre

16. **vitéz Faragó Ede:** *Tarlótűz, tábortűz.* A kiváló cserkésztiszt nagyszabású regénye. Hőse egy magyar cserkésztiszt, háttere a világháború, alapeszméje a diadalmas cserkészgondolat. Azbej Imre rajzaival. Vk. (Bolti ára 3·80 P.)

Diárium 1939

Azbej Imre

FARAGÓ EDE, vitéz: *Tarlótűz, tábortűz.* A kiváló cserkészvezető nagyszabású regénye. Hőse egy magyar cserkésztiszt, háttere a világháború, alapeszméje a diadalmas cserkészgondolat. Azbej Imre rajzaival. É. n. 2. kiad. 282 l. (K. K. K.) Fv. (Bolti ára: 4·80 P.)

~~1936–40. képzőm~~

~~fürek~~

KILIÁN ZOLTÁN: *Mátyás király [illegible]* [illegible] B. Fetkás Imre [illegible]. A [illegible] pompás [illegible] [illegible] 1. (K. K. K.) Vk. (Bolti [illegible] 3'60 P.)

Rendszám: [illegible]

Azbej Imre

AZ

ALKOTÁS MŰVÉSZHÁZ

(VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 19. I.)

XXXVII. KIÁLLITÁSÁNAK

KATALOGUSA

AZBEJ IMRE
BOLNER KÁROLY
NEMES BÉLA

FESTŐMŰVÉSZEK KÉPEI

1948. OKTÓBER 17—NOVEMBER 3

MEGTEKINTHETŐ NAPONTA 10-2-IG

AZBEJ IMRE művei:

1. Ájtatos asszonyok	olaj	2500.—
2. Munkából hazafelé	olaj	2000.—
3. Gázló (keret nélkül)	olaj	2000.—
4. Nyári konyha	olaj	1200.—
5. Ujjáépítés	tempera	2000.—
6. Tánc	tempera	2500.—
7. Nyári alkonyat	olaj	Mgtul.
8. Picur	olaj	Mgtul.
9. Rőzseszedő	olaj	1500.—

BOLNER KÁROLY művei:

Olajfestmények.

10. Kondás	800.—
11. Szentendrei utcarészlet	800.—
12. Tölgyfák	600.—
13. Füzvessző hántás	800.—
14. Szentendrei táj	800.—
15. Öreg cigány	400.—
16. Tanulmányfej I.	400.—
17. Tanulmányfej II.	400.—

NEMES BÉLA művei:

18. A hegytetőről	olaj	Mgtul.
19. Kilátás	olaj	600.—
20. Testvérek	olaj	800.—
21. Szinvázlat a „Testvérek"-hez	akvarell	250.—
22. Erdei út	olaj	800.—
23. Napsütés	akvarell	Mgtul.
24. Arcképtanulmány	akvarell	Mgtul.
25. Domboldal	olaj	400.—
26. Eső	akvarell	300.—
27. Szinvázlat a „Napsütés"-hez	akvarell	250.—
28. Áram a hegyen	olaj	800.—
29. Vizpart	akvarell	300.—
30. Nyomortanyák a Ferencvárosban	pasztell	800.—
31. Kievi romok	akvarell	Mgtul.
32. Kazlak	olaj	800.—
33. Parti út	akvarell	200.—
34. Ők hárman	akvarell	Mgtul.
35. Hullámok	pasztell	1000.—
36. Önarckép	akvarell	Mgtul.
37. Napfény az erdőn	olaj	500.—

Azbej Imre

I. éves hallg

Keprm. Försk. Évk

1936/37. 72 l.

Ferkèpzomfoiskèvk

✓

Szent Péter öntött rézszobor. Mag. 10·5 cm.
XVIII. század.

Azbej Imre

1937/38. II. éves
festészeti szak, I–II.
rendes hallg. felév.

Ferkèpzomfoiskèvk

1937/39.

149. l.

megírva

Azbej Imre

l.

Ferkápzomfoiskávk

1939-41. 101 l

131. l.

Többtör

1939-tól ánegbízott tanáregéd

Aba Novák Vilmelett.

t rokról tegyen hozzám jelentést. Er-

ítést nem kell tenni.

április hó 22.-en.

iszter rendeletéből:

miniszteri osztályfőnök.

Azbej Imre
festő

1941-ben Aba Novák Vilmos tanársegéde volt a Képzőművészeti Főiskolán

1936 - 1941. közt
Szentendrén

Azbej Imre

l.

Képzőművészet

1941. 46. l.

Dénes: Mozgástanulmá-
nyoka Képzőművészeti
Főiskolán.

Nagyr.

Dr. Szentiványi Gyula
művészeti író úrnak

Budapest.
XI. Lágymányosi utca 16

Azbej Imre

festő Benczur u. 1.

Műcsarnok

1942. ápr – máj tav

tárl – 293.

1943, márc – ápr tav.

kiáll 173

MDK

Azbei

Azbei, Kovács és Hajnal együttestól Tiszaujfalun készült freskók.

Cikk: dr. Molnár Ernő irása.

Magy. Építőművészet, 1941. 12.sz. 395.lap

MDK

Azbey

Állat- és mozgástanulmányok a Képzőm.Főisk. kiállitásán. Magyarország 1940. dec. 4.

MDK

Azbey Imre negyedévfolyamos Képzm.Főisk.növ.

A pécsi müvésztelep vendége.

Cikk: Látogatás Aba-Novák Vilmos növendékeinél a pécsi müvésztelepen.

Esti Ujság 1939 aug.26. 4.l.

MDK

Azbej Imre

Mozgástanulmányi képeket állitott ki a Képzőm Főiskolán.

Cikk: Kiállitások

Szépmüvészet 1941. 46.old.

MDK

Azbej Imre

Művével résztvett a kiállításon.

KmFars. 1943. márc. - ápr. tav. kiáll.
Kiállító művészek névsora. 23.lap

MDK

Azbej Imre

Ajtatos asszonyok. Olajf.
Lókupecek. Olajf.

VII. Nemzeti Képzőművészeti Kiall. kat.
Műcsarnok. 1944. Jun. 1-18-ig. 16.1.

Azbej Imre MDK

Mező

Mücsarnok 1943 tavaszi kiállitás

Azbej Imre

festőművész

Nemzeti Kultur Egyesület kiállitása - Pátria Club helyiségeiben - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1935.XI.12.

Arbey Imre

Szabad Művészet, 1948

II. évf. 5. sz. 200. o. – Szabadtvezetet közlemények. – Sátoraljaujhelyi csop.

Azbej Imre

kiállított festménye:

Az ég és föld felfedezői (freskótem), tempera - eternit, 23×54 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállítása 1957. Kat. szerk.: Kisdéginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

7. l.

Azbej Imre MDK

Az ég és föld felfedezői, freskóterv, tempera,

Mücsarnok 1937 Tavaszi tárlat

MDK

Azbej Imre, festő

Az ég és föld felfedezöi. tempera
/freeskóterv/ eternit

Mücsarnok. -Tavaszi Tárlat. 1957. Kat. 7.1.

Azbej Imre

Az ég és föld felfederői, tempera, (freskólero) eternit, 23 x 54 cm

Budapest Munkácsnok Kiállítása 1957, Kat. nem. Kisdéginé Kisimi Irén.

7.

Azbej Imre

illusztrálta. Farajó Ede: Tarlótüz, tábortüz c. könyvet (Könyvbarátok Kis Könyvei, 1936)

Budapest 1982/11

AZBEJ Imre

91 12. 5h

Új Müvészet

Új Művészet

MIT

MAGYAR ILLUSZTRÁTOROK
TÁRSASÁGA

MAGYAR ILLUSZTRÁTOROK TÁRSASÁGA

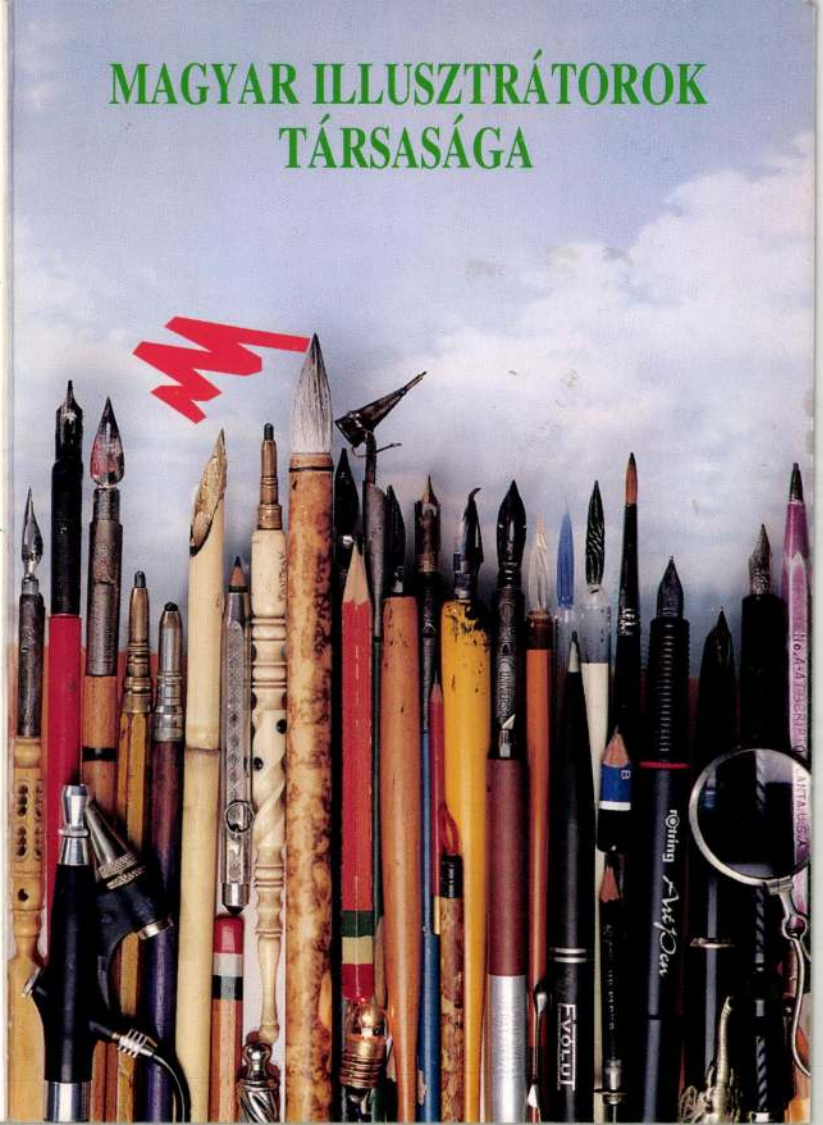

KIÁLLÍTÓK

ARTNER MARGIT
AZBEJ KRISTÓF
BÉKÉS ROZI
BOGDÁN HAJNAL
DAMÓ ISTVÁN
EGYED LÁSZLÓ
ELEK LÍVIA
ENGEL TEVAN ISTVÁN
FALTISZ ALEXANDRA
FÁBRY JÁNOS
FELVIDÉKI ANDRÁS
GAÁL JÓZSEF
GYŐRFFY SÁNDOR
GYULAY LIVIUSZ
HELÉNYI TIBOR
KALMÁR ISTVÁN
KÁDÁR KATALIN
KERESZTES DÓRA
KISS ILONA
KISS ISTVÁN
KOSCH PÉTER
KOVÁCS JOHANNA
KOVÁCS PÉTER BALÁZS
KŐNIG RÓBERT
LIPTÁK GYÖRGY
MAGÉN ISTVÁN
MORVAY LÁSZLÓ
OLÁH GYÖRGY
OROSZ ISTVÁN
PATAKI TIBOR
RÉNYI KRISZTINA
SÁRKÁNY GYŐZŐ
SZABADOS MARGIT
SZECSKÓ PÉTER
SZŐNYEI GYÖRGY
SZURCSIK JÓZSEF
VASVÁRI LÁSZLÓ SÁNDOR
VÁSÁRHELYI ANTAL
VÉN ZOLTÁN
VIDA GYŐZŐ
ZENG YOUXUAN

MEGHÍVÓ

A Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány
és a Képcsarnok Rt.
meghívja Önt és kedves családját a

MAGYAR ILLUSZTRÁTOROK TÁRSASÁGA

bemutatkozó kiállításának ünnepélyes megnyitójára
1995. március 1-jén 17 órára
A CSONTVÁRY GALÉRIÁBA
(Budapest V., Vörösmarty tér 1.)

Köszöntőt mond:
DR. POGÁNY GÁBOR MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

Megnyitja:
SZEMADÁM GYÖRGY FESTŐMŰVÉSZ

A kiállítás megtekinthető: 1995. március 1 – 15-ig,
hétfőtől péntekig 10–18, szombaton 10–14 óra között.

Azbey Sándor épitész MDK

42.sz. terv repr.

Schmiedl Ferenc:Négytanterems felsőtagozatu általá-nos iskola tervpályázata Magyar Epitőmüvészet 1955. IV.évf.7-8.sz. 231.l.

megirva

Azbej Sándor

III. éves ép. hallg. 1939-40
Kotsis-sanszék

Nyaraló-szálloda terve
műszaki rajzokkal

Technika

1940. 241 l.

3
8
4
6
21.

1940
21
1919

müv.

g. 78

1 Rot. 4r.

Havarol,

M. Henry

La France artistique et monumentale.

Ouvrage publié sous la direction de —

Tome deuxième. Avec la collaboration de Mlle. A. Kaempfen, L. de Fourcaud, E. Molinier, A. de Lostalot, L. Palustre, H. Jouin, E. Corroyer.

Ábel Sándor

l.

Technika

1938. 133. l.

134. l

" II. I – XII. für. _____ 1908.

" III. I/II. III. 1909.

AZBEJ Sándor életútja (1913–)

RÚL 1. 748.

század. A
adbeli oltárai,
a plébánia
méltó Szent
agas, XVI. a

csúcsíveskori
bi egyszerű,

vörösmárvány
Thurzó Ilona
emléktáblája
torony alatti
fer avitatis et
lt kőlap felső

MDK

Azbey Sándor

Azbey Sándor / bútor/ résztvett a IV.Orszg. Iparm.Kiáll.-on.

IV.Országos Iparművészeti Kiállitas.Műcsarnok Budapest 1959.Dec. 18 - 1960.Jan.31.Kat.

MDK

Azbey Sándor

butor

4. orsz. iparmüv. kiáll. Mücs. 1959. dec.

MDK

Azbey Sándor

butor

4. Orsz. iparm. kiáll. Mücs. 1959.

M.D.K.

Arbej Sándor
épitész

Az Emke kávéház terveit
készítette

Szabó Julia. Az Emke kávéház.
Műveszet, 1961. december. — 20 l.

ÁZBEJ Sándoré épitész

FEKETE Judit: Megnyugódnak-e a hegyvidékiek?
Magyar Nemzet, LV. évf. 1992. junius 8. 5.p

A Lékai téren épülö üzletházról ill. a Lejtő uti Molnár Farkas villáról

INVITE YOU TO THE OPENING OF
THE EXHIBITION

'11 ARTISTS WHO MAKE LITHOGRAPHS IN VÁC'
(HOMMAGE À SZABÓ ISTVÁN LITOGRÁFUS)

CSABA BORGÓ GYÖRGY
JÓZSEF GAÁL
MICHAEL HORSLEY
ANDRÁS MÁRKOS
ISTVÁN NÁDLER
ANDRÁS MIKLÓS SÁROS
SI - LA - GI
RÓBERT SWIERKIEWICZ
ÁRPÁD SZABADOS
JÓZSEF SZURCSIK
KÁROLY VILHELM

2. JUNE 1992, 6 - 8 pm
BRITISH EMBASSY
BUDAPEST, HARMINCAD ST. 6A
Monday to Friday 9 - 12.^{30}, 2 - 4 p.m.

Azbej Sándor épitén

BOTE (Budapesti Orvostudományi Egyetem) Kollégium (Azbej Sándor épitén). Magyar Épitőipar, 1966. 15. évf. 1. sz., p. 14-15.

Az 1966. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája.
/Müvtört.Ért. 1969. 3.sz. p. 243-284./

p. 247.

Azbej Sándor

tervezte a bp-i Dezső téri orvostudományi egyetem kollegiumát. 1965.
406. sz. reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

1361

Azbej Sándor építészmérnök

Faldíszt komponált, a város (Kazincbarcika) első üzemének főépületére

cikket l.: „Andrássy Kurta János szobrászművész" cimszó alatt

Szüts Dénes: „Szobrok városa" c. cikke

Nógrád, 1978. IV. 6

Azbej Sándor, építészmérnök

Kazincbarcika város „globális" tervezésében vezető helyet kapott Azbej Sándor. — Négy oszlopon álló magyaros motívumú grafittát (falidíszt) komponált a város első üzemének főépületére (említve) — Az építész a város építéséért emlékérem arany fokozatának tulajdonosa.

Szüts Dénes: A szobrok városa.
Napló (Veszprém), 1978. ápr. 22.

MDK

Azbej Sándor, ép.

Terve: Kazincbarcikai Fő-tér.

Munkatársai: Schmiedl Ferenc
Miskolczy László.

Mücs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954.jan6-febr. Kat. 24.l.

M. D. K

AZBEJ Sándor építész

Gyöngyös vasutállomás és kör-
nyéke pályázat (II. megvétel)

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 80. l.

M. D. K.

AZBEJ Sándor építész

Ózd városközpont rendezési-hasznosítási (tervpályázat)

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 80. l.

K. D. K.

AZBEJ Sándor építész

Pécs Rákóczi út és környezete rendezési pályázat (III. díj)

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. 02. 80. l.

Azbey Sándor, építész MDh

A várpalotai városkörpont rendezésére
Kiírt pályázaton díjat nyert.

–: Hír 8. l.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. szept. 3.

Azbey Sándor épitész M.D.K.

Résztvett a pályázaton

10 000 -FtDijazásban részesült /sorolás nélkül/

Társterv ező: Schall József

Kathy Imre:Várpaletai tervpályázat

Magyar Épitőművészet 1962/ 1. 46-49.1.

M.D.K.

AZBEJ Sándor építész

„Fregoli épület" nyáron idényóvoda
télen művelődési ház

„Fregoli épület" a Termelő szövetkezetekben

Magyar Nemzet 1961. aug. 25. 3. l.

Azbej Sándor

Egri Tanárképző Főiskola leánykollégiuma. /Azbej Sándor építész, Hreblay Ferenc belsőépitész, Schrenk Ágne Ágnes kertterv./ - Ism: Rusznyák János, Müszaki Tervezés, 1968. 11.sz. 2o-23. l.

Az 1968. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Irt. 1971.2.sz. 149-182. l.

154. l.

Azbej Sándor

Jakab Zoltán: Pedagógiai Főiskola lánykollégiuma, Eger. Építész: Azbej Sándor, konstruktőrök: Latorczai László, Jakab Zoltán, statikus: Vörös György, kerttervezők: Hreblay Ferenc, Schrenk Ágnes. - Képes ismertetés/Fotók: Heltay László/

Magyar Építőművészet, 1969.3.sz. ~~kmk~~ 9-11. l.

Azbey Sándor épitész M.D.K.

Az egri uj Pedagógiai Főiskola épülete

Napló
Magyar Nemzet 1964. május 6. 4.l.

dr. D. K.

AZBEJ Sándor építész

Lápymányosi úti lakótelep egyik tervezője Res.

Gyöngyösi István: Budapest új lakótelepei
Magyar Építőművészet 1954. (VI.) 1-2. sz.
18. l.

Azbej Sándor

építész

{ Lágymányosi lakótelep, rajz. (repr.)
{ Terve Körner József

Tomay T: „Város" a fővárosban.
Népszava 1956 jan. 8, 84 évf. 7 sz. 3 l.

Azbej Sándor

a lágymányosi lakótelep lakóépületei-
nek tervezője.

Tóth Endréné: Budapest Enciklo-
pédia, Budapest, 1970.

1511

M.D.K.

AZBEJ Sándor építész

(LAKÓTERU)

Lágymányosi lakótelep IX. tömb

(Repr.)

Tarskerveső: Selényi István

Bene László: Lakásépítés Budapesten.

Magyar Építőművészet 1959. 5/6. sz. 170. l.

Azbej Sándor

a XI. Lágymányosi lakónegyed épületei-
nek tervezője. (1955-60).

Berza László, Bernát György, Erdei Fe-
renc stb.: Budapest Lexikon, Budapest
1973. 13351

6351

M. D. K.

AZBEJ Sándor építész
és
Selényi István

Lágymányosi lakótelep VIII. IX. tömb
Resz.

Cserba Dezső: A lágymányosi lakótelep
Magyar Építőművészet 1956. (V.) 5. sz.
136-137. l.

M.D.K.

AZBEJ Sándor építész

~~Sára~~:

Miskolczy L. – Azbej – Selényi Rózsa

terück VIII. IX. Tömb (Repr) lakóépületek

Cserba Dezső: A lágymányosi lakó-

telep

Magyar Építőművészet 1956. (V.) 5. sz.

136–137. l.

MAGYAR NEMZET
1957 OKT 12

Azbey Sándor

Azbey Sándor

139

ÚJ ÉPÍTKEZÉSEK A FŐVÁROSBAN

Szorgos munka folyik a Lakóépület Tervező Vállalat műtermeiben. Számos lakótelep tervei készülnek itt. A lakóházakon kívül a lakóegységekhez szükséges közintézmények terveit is itt vetik papírra. Az alábbiakban három lakótelep készülő iskolájának, bölcsődéjének és éttermes lakótömbjének terveit mutatjuk be.

A lágymányosi lakótelep bölcsődéje

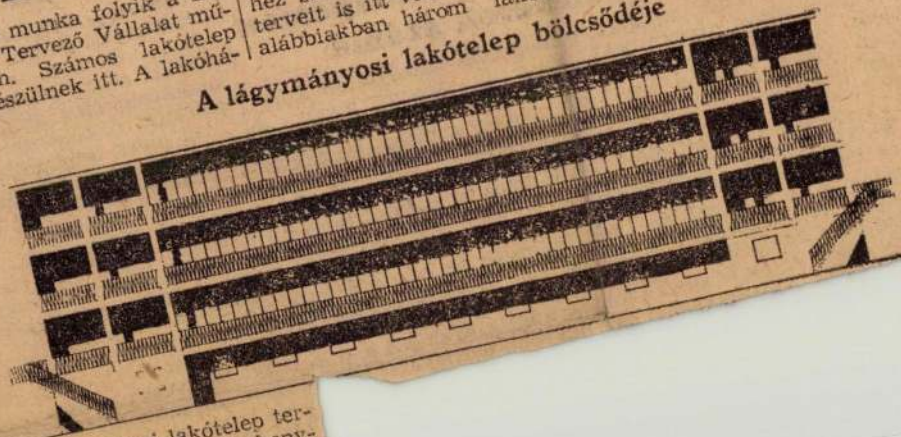

A lágymányosi lakótelep tervezett bölcsődéje saját konyhával és mosodával rendelkezik és 120 gyermek befogadására alkalmas. Az új megoldású terv nemcsak a szokásos napozó teraszokon ad lehetőséget a gyermekek levegőztetésére; a foglalkoztatókat teljes szélességben bármikor összehúzódó két méter széles verandával. Így egyetlen ajtó nyitásával ki lehet tenni a gyermekágyakat a szabad levegőre. A bölcsőde tervezője *Azbey Sándor* építészmérnök.

NAPI KRÓNIKA

A hangjelzési tilalom óta Budapesten csökkent a balesetek száma

A Belügyminisztérium szerint a hangjelzési tilalom bevezetése óta a fővárosban jelentősen csökkent a napi közlekedési balesetek száma. Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy két nap alatt történik körülbelül annyi baleset, mint azelőtt 24 óra alatt. Október elsejétől — a hangjelzési tilalom érvénybelépésétől — **10-ig,** harminc balesettel volt kevesebb, mint ez év augusz-

gyalogosok szabálytalan áthaladása az úttesten, nyolcat a fel- és leugrálás mozgó járműről, négyet a mozgó járműből történt kiesés. Fel- és leugrálás miatt két baleset halálos volt. Általános tapasztalat, hogy a gépjárművezetők sokkal óvatosabbak, mint eddig. A balesetek többsége az esti órákban fordul elő. A szerencsétlenségek megelőzése céljából igen fontos, hogy a gyalogosok sok-kal nagyobb elővigyázato-

Magya

Alekszej moszkvai pátriárka átutazott Budapesten

Alekszej, Moszkva és egés Oroszország pátriárkája, pén teken délután magasrang egyházi személyiségekből áll küldöttség élén átutazott Bu dapesten. A küldöttség Moszk váról jövet, Belgrádba utazott hogy viszonozza Vikentije pát riárkának és a szerb ortodox egyház küldöttségének tavaly moszkvai látogatását. A küldöttséget a ferihegyi repülőtéren *Berki* Feriz, a magyarországi ortodox egyházközségek esperes adminisztrátora vezetésével, a magyar ortodox papság képviselői, a Művelődésügyi Minisztérium Egyházügyi Hivatala képviseletében *Miklós* Imre, az Egyházügyi Hivatal elnökhelyettese, az Országos Béketanács nevében *Straub* István, a Béketanács titkára fogadták.

— **Alapításának 50. évfordulóját** ünnepli Tengelic község.

INTÉZKEDÉS

Azbey Sándor épitész

MDK

Lágymányos lakótelep repr.

Magyar Épitőművészet 1955.IV.évf.11-12.sz.332.1.

Arbey Sándor
építőművész

M.D.K.

Karincbarcika globális megtervezésében jelentős szerepet vitt

Vajna Éva: Képzőművészeti alkotások karincbarcikán
Művészet, 1960. december, – 6 lap

M. D. K.

AZBEJ Sándor építész

Kazincbarcika, lakóépület

Borsányi Pál: Új építőanyagok és alkalmazásuk

Magyar Építőművészet 1956 (V.) 6. sz. 186. l.

le. D. K.

AZBEJ Sándor építész

Kazincbarcikai lakóépületek

Borsainé Pál.. új építőanyagaink és alkalmazásuk

Magyar Építőművészet 1956.(V.) 6. sz.

183. l.

Azbej Sándor, építész MDk.

1957-58-ban Kazincbarcikán
felépült lakótelepből
részlet

Repr.

–: A hároméves terv vidéki alkotásaitól

Népszabadság, Bp. 1959. febr. 12. 12. l
[Vidéki]

Azbej Sándor épitész

NDK

Kazincbarcika főtere, modell-foto repr.

Perényi Imre:Kompozicios törekvések városterveződési gyakorlatunkban Magyar Épitőművészet 1955.IV.évf. 3-5.sz. 88.l.

M.D.K.

Azbej Sándor épitész

KÖZTI

Nemzeti Szinház, Kp. / Hevesi Sándor tér, ideiglenes épület átalakitása /

Épitésvezető: Szabó György repr.

Képzőművészeti alkotások: Barcsay Jenő, Illés Gyula Bolba Henrik, Juhász Árpád, Szinte Gábor

Magyar Épitőművészet 1967/1. 10-17.l.

M.D.L.

Arbej Sándor
épitész

A Nemzeti Szinhaz épitésze.

Lászlo Gyula: Egy mozaik születése
Művészet, 1967. Október – 28 lap.

Azbej Sándor

tervei perint épült fel 1966-ban a Magyar Színház restaurált épülete.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

1631

Azbej Sándor épitész

M.É.K.

A budapesti Nemzeti Szinház tervpályázatán
megvétel / 60ooo Ft /
Társtervező: Schall József

Zárójelentés a budapesti Nemzeti Szinház tervpályázatáról
Magyar Építőművészet 1966/3. 6-40.l.

MDK

Azbej Sándor, építész

Az épületet és a belső tér kiképzését tervezte

— : bemutatták a Nemzeti Színházat 2

ESTI HIRLAP Bp. 1966 szept. 19.

le. D. K.

AZBEJ Sándor építész

Lenin szobor és Tanácsköztársaság-emlékmű-pályázat (építészet és térrendezés) II. díj

Társtervező: Schaal József

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 80. l.

Azbej Sándor építész

neve említve

Művészettörténeti Értesítő 1972

300. old.

MDf

Arbej Sándor
épitész

Arbej elképzelései szerint készült az ujjáalakitott Nemzeti Szinhár.

Soós Klára Szinte gábor fainta szriája . . .
Művészet, 1967. április - 20 lap.

Azbej Sándor

tervei szerint épitették át (1965) az Izabella téri Magyar Szinház, ezidőszerint Nemzeti Szinház épületét.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 13351

6.991

Azbej Sándor, építész MDK

A régi Magyar Színházból átalakított Nemzeti Színház korszerűsítését tervezte.

– : Ideiglenes Nemzeti 6.

ESTI HIRLAP Dp. 1966. okt. 12.

Azbej Sándor épitész M.DK.

Közreműködött a Nevesi Sándor téri Szinház átépitésben és diszitésében

tervező épitész

Tisztelt Szerkesztőség!

Az alkotók neve

Magyar Nemzet 1966. okt. 30. 14 l.

M.D.K.

Ázbej Sándor építészmérnök

A Hevesi Sándor téren átépitett szinház, az uj Nemzeti Szinház ideiglenes otthona a művész alkotása.
Fényképfelvétel az épületről és a forgószinpadról.

Sas György: "Nemzeti Szinház uj modern otthona" c.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1966. juli 1.
X. évf. 26. sz. 2-4. lap

M.D.K.

Azbej Sándor

Az uj Nemzeti Szinház pályamüvéért megvételt nyert Hatvanezer forintért.

L.É.: "Milyen lesz az uj Nemzeti Szinh[illegible] c. Film Szinház Muzsika, Bp. 1966. febr X. évf. 5. sz. 6-7. lap

M.D.F.

Azbej Sándor

Az uj Nemzeti Szinház pályamüvéért megvételt nyert Hatvanezer forintért.

L.É.: "Milyen lesz az uj Nemzeti Szinház" c. Film Szinház Muzsika, Bp. 1966. febr. 4. X. évf. 5. sz. ~~[illegible]~~ 6-7. lap

Azbej Sándor épitész M.D.K.

Pályatervét 15 000 Ft-ért megvásárolták

Társtervező: Ivánka András

Kihir ették az uj Nemzeti Szinh z elhelyezésére kiirt tervpályáz t eredményét

Magyar Nemzet 1964. augzstus 28. 3.1.

M.D.K.

Arbej Sándor, építész

tervei szerint épült át az egykori Magyar Színház, mely most a felszabadulás Nemzeti Színház otthona.

Sándor Pál: The Fourth Home of the National Theatre

BUDAPEST, 1968. VI.évf. sz. old.

Azbej Sándor

Hevesi téri szinház, Budapest. /Azbej Sándor, Német Antal épitészek/. - Magyar Épitőipar, 1968.lszz25.l.

Az 1968. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1971.2.sz. 149-182. l./

153. l.

Azbej Sándor

Nemzeti Szinház, Budapest. /Azbej Sándor épitész, Barcsay Jenő, Bolba Henrik, Szinte Gábor festőművész, Kiss Illés Gyula szobrászmüvész, Juhász Árpád ötvös./ - Magyar Epitőművészet, 1967. 16.évf. 1.sz. 9-17. l.

Az 197o. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 197o. 1.sz. 68-1o7. l./

75. l.

Azbej Sándor

Száray Lóránt: /Bp./ Hevesi Sándor téri Nemzeti Szinház. /Láng Adolf, Azbej Sándor épitészek, Németh Antal belsőépitész, Illés Gyula szobrász, Barcsay Jenő iparmüvész./ - Miszaki Tervezés, 1967. 5.sz. 14-17. l.

Az 1967. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

75. l.

Arbej Sándor

műve a Nemzeti Színház (Bp)

/rövid képes ismertetés/

Magyar építőművészet, 1972.3.sz. /építészet és szabadidő/. 10.l.

Azbej Sándor

tervezte a bp-i Izabella téri Nemzeti Színház átépítését 1966. 413. p.

reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építéssel 1867-1967. Budapest 1970.

1371

Arbej Sándor
építész

M.Dk

1966 októberében adták át az
uj Nemzeti Szinházat rendelte-
tésének. Az épület ujjáépítése
Arbej Sándor nevéhez fűződik

Lánczi Sándor: A Nemzeti Szinház uj épülete
művészet, 1967. április – 17 kap.

M.D .K.

Azbej Sándor épitész

Közremüködött a szinház diszitésében

a szinház átalakitásának terve

Perneczky Géza: Látogatás a Nemzetiben a Negyvesi Sándor téren
Magyar Nemzet 1966. julius 10. 10. 1.

. . .

Azlej Sándor épitész

a szinház tiszaktiszánek terve

MDK.

Azbej Sándor

Munkássága az uj Nemzeti Szinházon

Magyar Nemzet 1966 okt.3o.

MDK.

Azbey Sándor

Tervei az Izabella-téri szinházépülettel kapcsolatban

Magyar Nemzet 1965 szept.26.

Azbej Sándor, építész

MDG

Megvásárolt terv.

Repr.

–: A Nemzeti Sinház terepályázat
Eredményei és tanulságai

7.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. febr. 6.

M.D.K.

Azbej Sándor építész

A Nemzeti Színház elhelyezésének és közvetlen környékének kialakitására kiirt tervpályázaton dijazva

15ooo Ft-os felemelt megvétel

Társtervező: Ivánka András

Magyar építőművészet 1964 /6. 4-8.l.

M.D.K.

Azbej Sándor, építész MDK

Pályaművét megvették.

J. G.: Kihirdették a budapesti Nemzeti Színház terapályázatának eredményét 8.

Népszabadság, kp. 1966. jan. 29.

Azbej Sándor, építész MDK

Tervei alapján alakították át a hajdani Magyar Színházat modern, „ideiglenes" Nemzeti Színházzá.

Szász István: Nyitás októberben 12

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. aug. 7.

M.D.K.

Azbej Sándor épitész

Résztvett a pályázaton 60ooo Ft

Társtervező: Schall JÓzsef,

G.J.: Kihirdették a Nemzeti Szinház terv-pályázatát

Magyar Nemzet 1966. jan. 29. 5. 1.

M.D.K.

Azbej Sándor építész

Résztvett a pályázaton 60000 Ft

Társtervező: Schall József,

G.J.: Kihirdették a Nemzeti Szinház terv-
pályázatát

Magyar Nemzet 1966. jan. 29. 5. 1.

Azbej Sándor, építész MDh

Tervét 15000-ft-ért megvásárol-
ták.

–: Kikindették az új Nemzeti Szinhán
elhelyezésére kiírt tervpályázat
eredményét 8.l.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1964. aug. 25

Ybl Miklós, építész MDK

A volt Magyar Színház átépítési terveit készítette el.

Mészáros Ferenc: 1966-ban készül el az Izabella téri színház 14.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1964. aug. 16.

Azbej Sándor, építész

I. f.-ban részesült.

— : Az 1973. évi Ybl Miklós-díjasok

7.

Népszabadság, Bp 1973. ápr. 4.

Azbej Sándor

A Középület Tervező Vállalat mérnöke, akit az Ybl Miklós-dij I. fokozatával tüntettek ki, mint a lap közli: "Dijak, kitüntetések - 1973" cimmel.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. ápr. 7.
XVII. évf. 14. sz. 2. lap.

Aabej Sándor, építész

Az algíri stadion főtervezője. 1964-ben kapta a meglízást. 1967-ben Algírba költözött, s helyszínen ellenőrizte a munkákat. Művét most azonták.

Lakás, óvoda, stadion után

↓

Horváth István: Hotelterv a rajzasztalon 3.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. máj. 7.

MDK

Azbej Sándor, építész

Az Alpintan épülő Sportstadiont tervezte.

- Sportcsarnok — magyar tervek alapján

3

ESTI HIRLAP, Bp., 1967. dec. 11.

Azbej Sándor, építész

Az algíri stadion felépítésénél
van szerepe.

A stadion egy részlete. Repr.

—: Megnyitás előtt az algíri olimpiai
stadion.

16.

Népszabadság, Bn. 1972. jún. 13.

Azbej Sándor

A/zbej/ S/ándor/: Algériai olimpiai stadion /Azbej Sándor épitész/ - Magyar Épitőművészet, 1967.16.évf. 1.sz. 57-59. l.

Az 1967.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970.1.sz. 68-107. l./

loo. l.

Azbej Sándor

A/zbej/ S/ándor/: Algeriai Olympiai Stadion. /Azbej Sándor épitész, Bősze György belsőépitész, Kiss E. Gusztáv kertterv./ -Miszaki Tervezés, 1967.5.sz. 28-29.l.

Az 1967.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 197o.1.sz. 68-1o7. l./

1oo. l.

M.D.K.

Azbej Sándor épitész

KÖZTI

Algériai olimpiai stadion
Belső épitész: Bősze György
Kertépités: Schrenk Ágnes

Magyar Építőművészet 1 67/1. 57-59.1.

M.D.K.

Azbej Sándor

A Pesti Szinház felujitásának tervét készitette. Ugyancsak a müvész tervezte Hevesi Sándor téri Nemzeti Szinházáz épületét is. A Szinház előcsarnokát, nézőterét, szinpadát és az előcsarnok egyik különleges részletét fényképfelvételeken mutatja be a lap.

/l.é./: "Két uj szinház" c. közl.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1967. szept. 1.
XI. évf. 35. sz. 8-9. lap

Azbej Sándor, építész

MDK

Tervezőcsoportja készítette el

a Vígszínház kamaraszínhází-
nak átépítési [újjáépítési]
terveit.

N. A.: Régi házak között is modern lesz
a Pesti Színház 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1967. jút. 11.

Azbey Sándor építész M.D.K.

A Vigszinház kamaraszinpada / váci utca Bartók terem/ tervezőépitésze x részére Tury Mária festő által tervezett falidekoráció tervezőépitésze

Na pló

Magyar Nemzet 1966 március 16. 4.1.

M.D.K.

Azbej Sándor

A "KÖZTI" mérnöke tervezte a Vigszinház Kamara Szinházát, amely Pesti Szinház néven a Váci utcában készül és 1967 szeptemberében kezdi meg működését.

"A tizenhetedik pesti szinház " c.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1967. jan. 27.
XI. évf. 4. sz. 30. lap

Nemzeti Színház, Budapest
Építész: Azbej Sándor (KÖZTI)

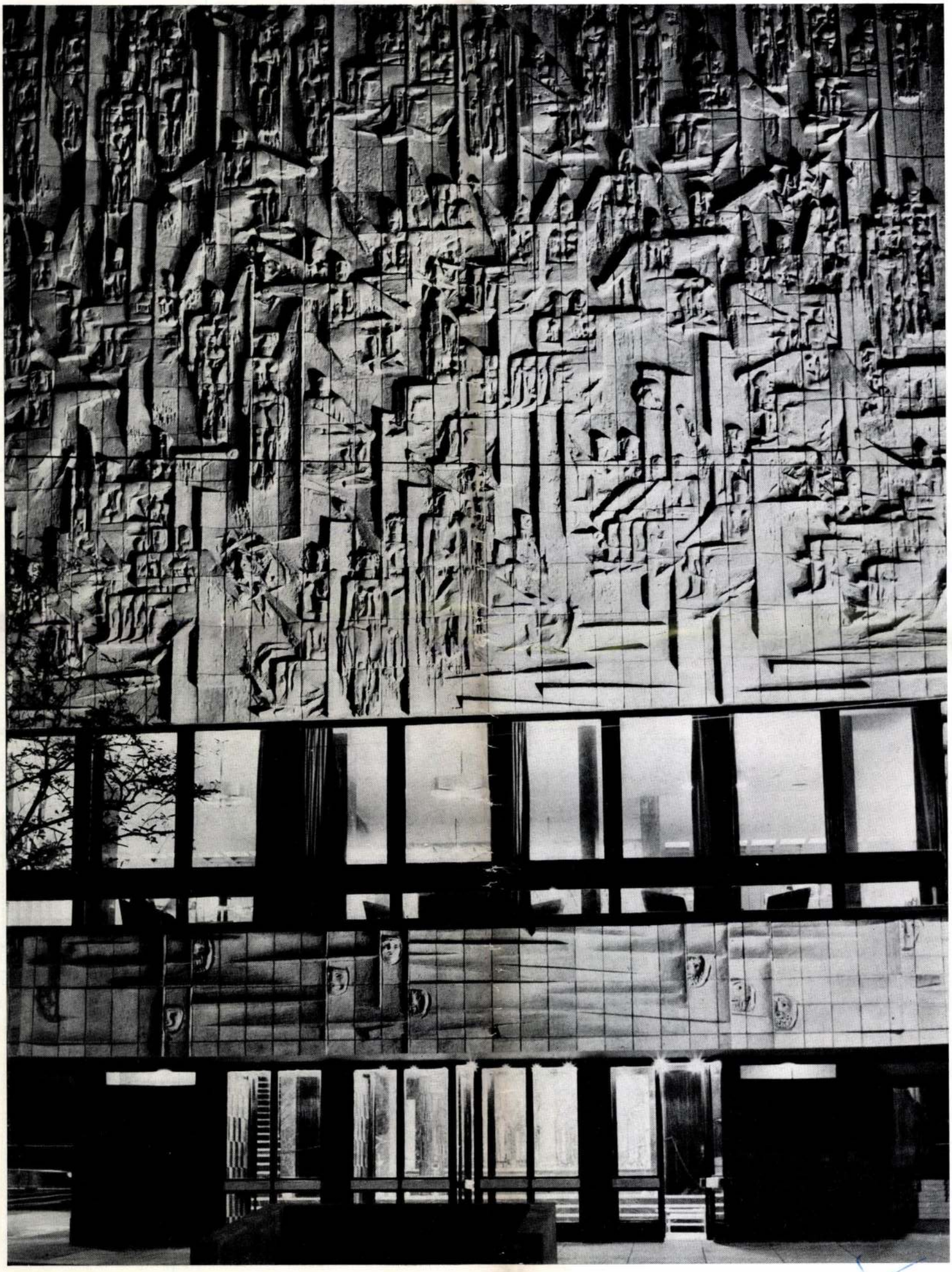

Munkatárs: Németh Antal (KÖZTI)
Statikus: Kollár Imre
Gépész: Nyéki Tamás
Elektromos berendezés: Szücs Károly
Víz-csatorna: Halmy Iván
Szcenika: Tolnay Pál
Akusztika: dr. Lohr Ferenc
Beruházó: Művelődésügyi Beruházási Vállalat
Kivitelező: Középületépítő Vállalat
Építésvezető: Szabó György

Főbejárat

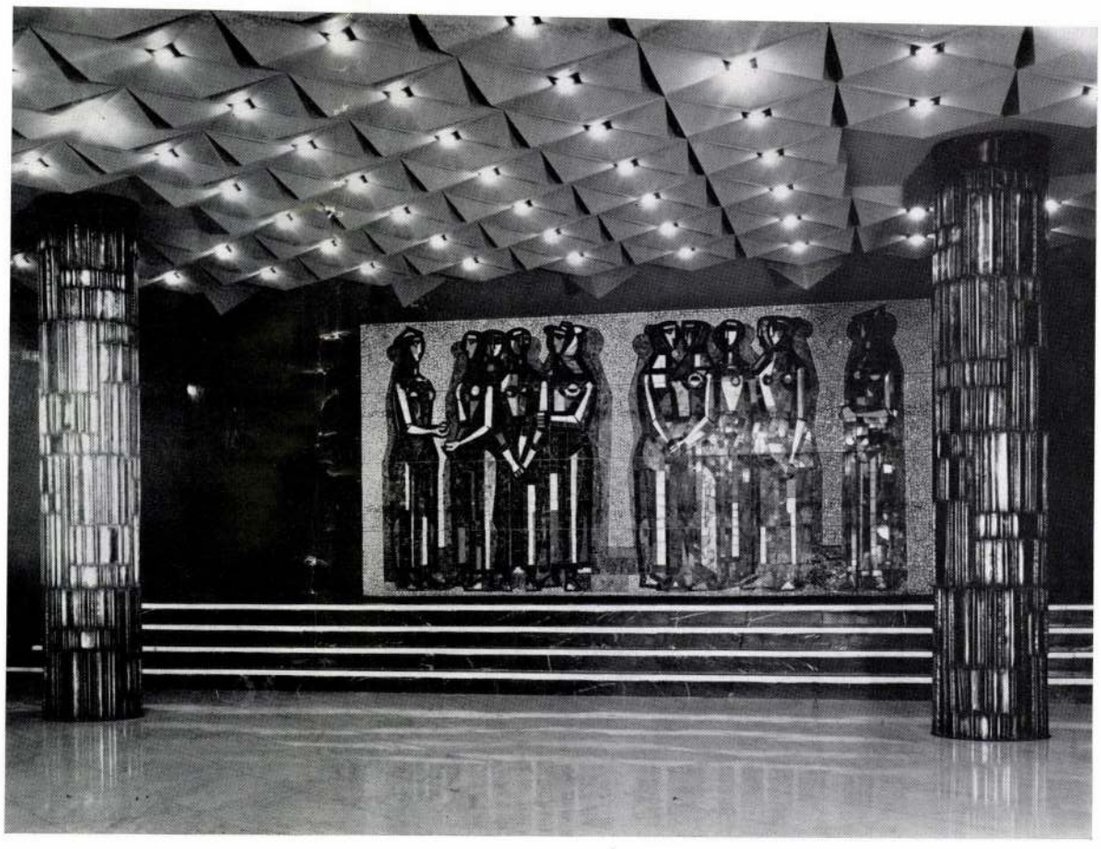

Előcsarnok: Barcsay Jenő Pro Arte-díjas mozaikja

Főhomlokzat részlete

1966. október 1-én megnyílt a Hevesi Sándor téren a Magyar Nemzeti Színház ideiglenes épülete.

A Nemzeti Színház harmadik otthona, 18 hónapig tartó küzdelmes tervezői és kivitelezői munkával lelkes összefogás eredményeképpen elkészült.

Ha szűkszavú volt is a hivatalos elismerés, melyet a tervező méltán megérdemelt volna, a társadalom spontán elismerése honorálta a nagy munkát a közönség, a színházi emberek és az építészek körében.

Azbej Sándor építész ugyanúgy járt, mint 130 évnek előtte Zitterbarth Mátyás az első Nemzeti Színház tervezője, akiről annak idején sajnálkozva írta meg a „Honművész", hogy a pompás színház tervezőjéről megfeledkeztek.

Talán nem is illendő, hogy az mutassa be az épületet, aki maga is a Nemzeti Színház tervén dolgozik, mert kritikusabb mint más és elfogultabb, de elismerésében éppen ezért biztosan őszintébb és tárgyilagosabb. Számára ugyanis az épület még kötöttségei mellett is a korszerű színházi törekvések nagy modellje, melyben az építésszel együtt érlelődik színész, rendező és műszaki.

1963-ban merült fel először a földalatti vasút építése miatt a Blaha Lujza téri Nemzeti Színház épület problémája, annak megerősítése, esetleg lebontása és vele együtt az ideiglenes hajlék gondja. Az illetékesek a volt Magyar Színház épületét választották ki és először csak kisebb tatarozást írtak elő. A tervezőknek és a színház szakembereinek köszönhető, hogy nem felületi beavatkozás, hanem korszerű alapvető rekonstrukció készült! Csak a jegyzőkönyvek és a levelek tudják éreztetni a színház építésének küzdelmes, sőt heroikus másfél esztendejét.

Az átalakítás alapvető kötöttségét az jelentette, hogy a közönség megfelelő elhelyezését és belső forgalmát, valamint a Nemzeti Színház igényes repertoárjának színpadüzem kiszolgálását úgy kell teljesíteni, hogy az épület alaprajzi kontúrja nem változhat, egyedüli terjeszkedés vertikális. Konkrétebben: a nézőtér és a színpad a szűk utcák által határolt trapéz alakú keskeny telket teljesen kitölti.

A szellemes tervezés ezt a kényszerhelyzetet teljesen feledtetni tudja, mert a forgalom jó vezetése kissé telítetten bár, de torlódás nélkül kapcsolja a színház tereit.

A hajdani félköríves bejárati rész és az oldallépcsőházak bontásával új homlokzati fal épült, megfelelő bejáratot adva a földszinti és emeleti közönségnek. Két terelőfal osztja az előcsarnokot: a széles középső sáv vezet az oldalruhatárak érintésével a nézőteret övező oldalfolyosóhoz, és a nézőtérre terelőfalak által leválasztott szélső traktusokból pedig egy-egy lépcsőkar vezet az első emeleti dohányzó-foyerbe, és biztosítja az erkélyek alsó töltését.

Átalakítás előtti kép

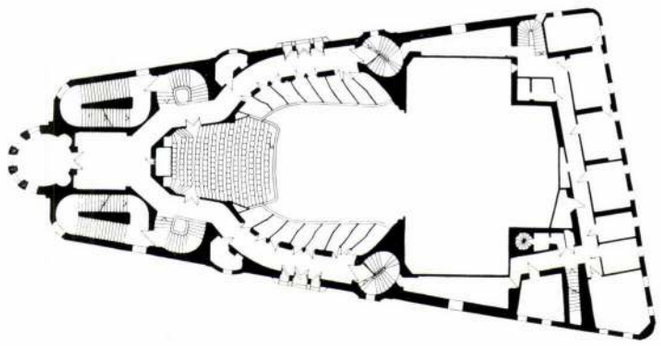

Az erkély alaprajza az átalakítás előtt, 1:800

Képzőművészeti alkotások:

Homlokzati relief:	Illés Gyula szobrászművész
Földszinti előtér mozaikja:	Barcsay Jenő festőművész
Büfé oldalfal vörösréz diszítése:	Bolba Henrik festőművész
Büfé luminátor és az előcsarnok vörösréz oszlopburkolatai:	Juhász Árpád ötvösművész
Színész-büfé falintarziája:	Szinte Gábor festőművész

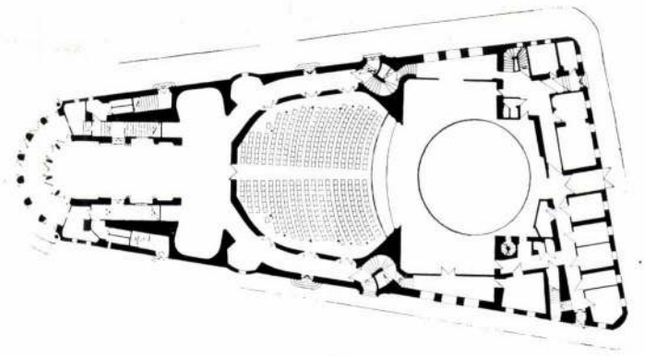

Földszinti alaprajz az átalakítás előtt 1:800

Az új homlokzat

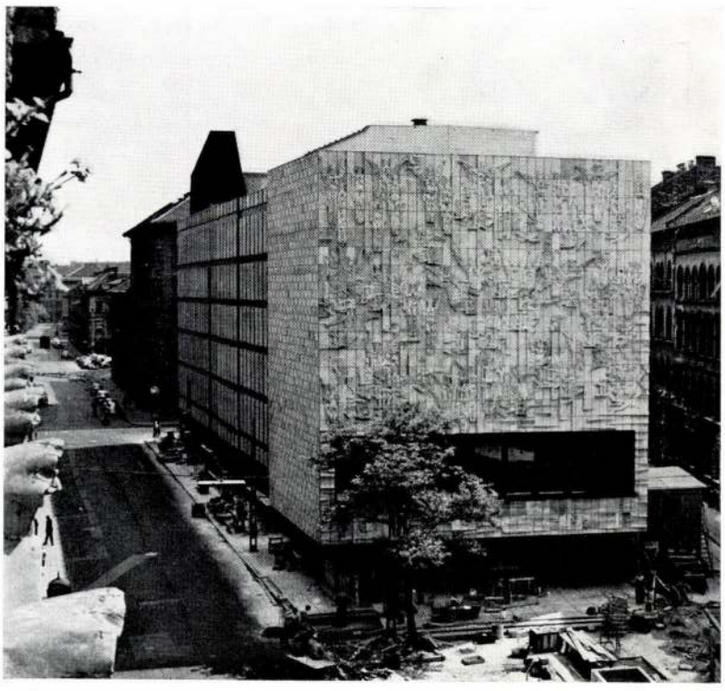

Oldalhomlokzat részlete

Homlokzati részlet

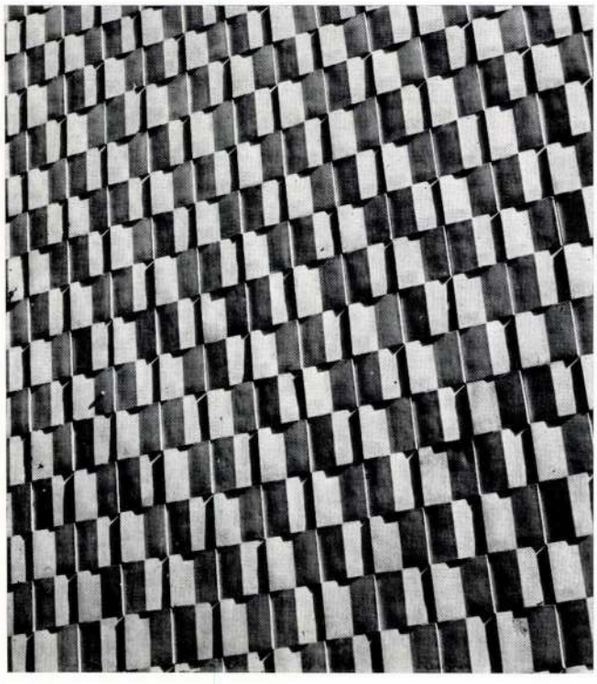

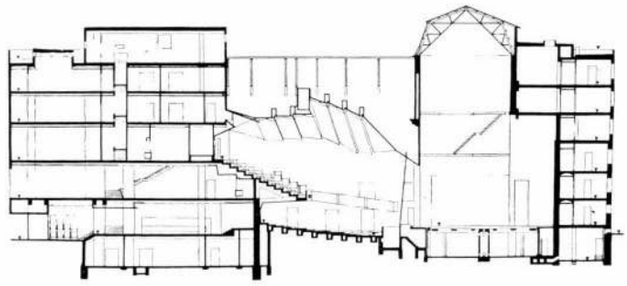

Metszet, 1:800

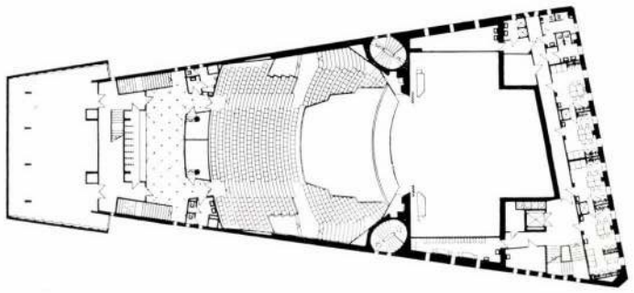

II. emeleti alaprajz, 1:800

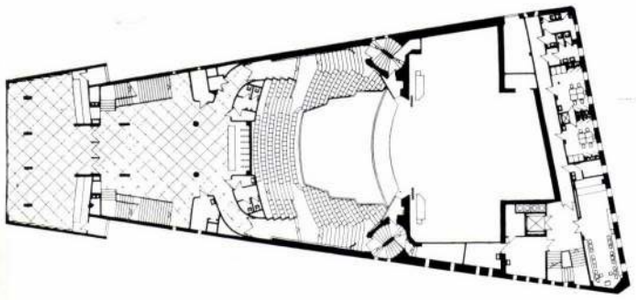

I. emeleti alaprajz, 1:800

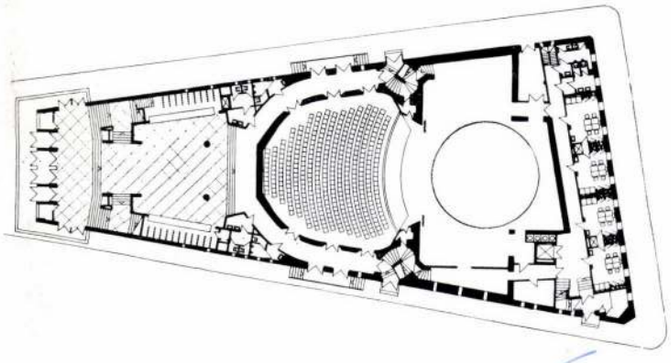

Földszinti alaprajz, 1:800

Emeleti dohányzó

Emeleti dohányzó

Büfé

Az emeleti előcsarnokhoz kapcsolódik a szépterű büfé-terem megnyitva a tér felé.

A nézőtér megtartotta a patkó alakját, de elmaradtak a páholyok, egy enyhe lejtésű földszint és a látási viszonyokat biztosító meredek erkély készült. A földszinti padló kialakítását erősen megkötötte a megtartandó színpadszint, és a környező folyosók szintje. Az aránylag szűkre szabott (meglevő kötöttségek miatt) színpadot jól egészíti ki a flexibilisen használható zenekari zóna, mely előszínpadot biztosít, változtatható szinten.

A színpad mérete kötött volt, mindössze a hátsó színpadi bővölet magasságát sikerült a tervezőknek emelni. A színház üzeme szempontjából a legnagyobb probléma a díszlettárolás és -szállítás. A szűkös területek ugyanis nem tették lehetővé a díszletfestő-műhely és raktár elhelyezését az épületben. Általánosságban ki kell emelni a hihetetlenül szűk adottságok mellett is a jól szervezett funkcionális működést, a terek jó kapcsolatát és az üzemi igények gondos teljesítését. Szellemes megoldással sikerült például a közönségforgalmi zónák fölött kihasználni műhelyek részére a területet.

A rövid leíró ismertetés után, értékelve a színház épületét, talán a legfontosabb, amit ki kell emelnünk — a funkcionális megoldás már elmondott méltatása után — a közönségforgalmi nagy terek, az előcsarnok, a foyer-dohányzó és a nézőtér igényes kialakítása. Elismeréssel kell szólnunk a kivitel nívójáról, a Középülettervező Vállalat és a Szakipari Vállalat munkájáról, amelynek feltétele a tervezés gondossága és a művezetés pontossága volt.

A belső terek értékelésében, amit kritikailag kifogásolhatunk, az az anyagok sokfélesége. A bejárati előcsarnok falburkolata fekete márvány, fekete mozaik-márvány és fekete kismozaik. A fekete szín összefogja a különböző felületeket, de mégis kissé zsúfolt hatást ad az anyagbeli változatosság és ezt az önmagában igen szép vörösrézlemez borítású oszlopok még fokozzák. Nagyon kulturált a földszinti előcsarnok kiváló Barcsay márványmozaikjának az elhelyezése, amely nemessé teszi a teret és ünnepélyessé.

Számomra az emeleti büfé-terem a legnagyobb élmény, elegáns egyszerűségével, edzett üvegfalával, műves szépségű luminátoraival, lamellás, egyszerű oldalfalaival. Talán a rejtett világítás az, ami túlzott.

Nézőtér

A nézőtér méreteiben, lejtésviszonyaiban kötött volt, a tér egységét a belső kiképzés volt hivatva megadni. Komoly és ünnepélyes a tér hangulata, a diófa falburkolatok és a lángoló cinober-vörös kárpitozású ülések és függöny. A mennyezet váltotta ki a legtöbb vitát. Az eredeti terv fehér, rejtett világítású, akusztikus pajzsokból tervezett volt, amit az egyenletesebb fényállapotok miatt színeztek szürkére. Ettől drámaibb és komorabb — szerintem helyesen. Ami észrevételezhető, az a pikkelyes oldalfal és a szintén megbontott mennyezet egy térben való ilyen szerepeltetése, nyugtalan mozgalmassága, a csatlakozás szerkezeti problémáival. Mindezeket az észrevételeket azonban másodrendűvé teszi a tér ünnepélyes és meleg, teátrális és mégis meghitt összhatásának elismerése.

Az épület külső megformálása nehéz és különleges feladat volt, az adott és alig változtatható tömeg adottságával. A főbejárati kiugró homlokzati felület Illés Gyula pirogranit domborművével szerencsésen megválasztott karakteres főmotívuma az épületnek. A bemutatott esti felvétel fejezi ki talán legjobban a tervezői elképzelést a teátrális hatású homlokzatról, de a főbejárati felület gazdagsága talán nagyobb mértéktartást kívánt volna az oldalhomlokzatok megoldásában.

Talán úgy foglalhatnánk össze, hogy ha a kötött feltételek, színházüzemi lehetőségek ki is fejezik az átmeneti időszakra rendeltetést — az építészeti kialakítás és térformálás magas színvonala, műves gondja, a képzőművészet megnemesítő jelenléte — méltó otthont teremtett a Magyar Nemzeti Színházhoz.

Hofer Miklós

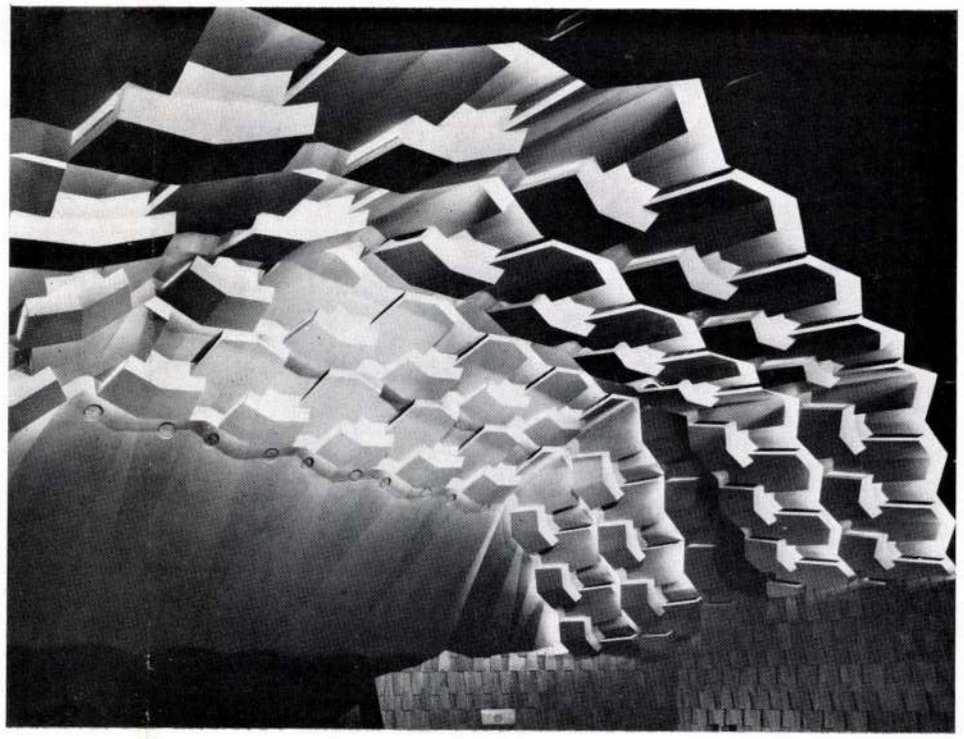

Mennyezeti részlet

Nézet a színpad felé

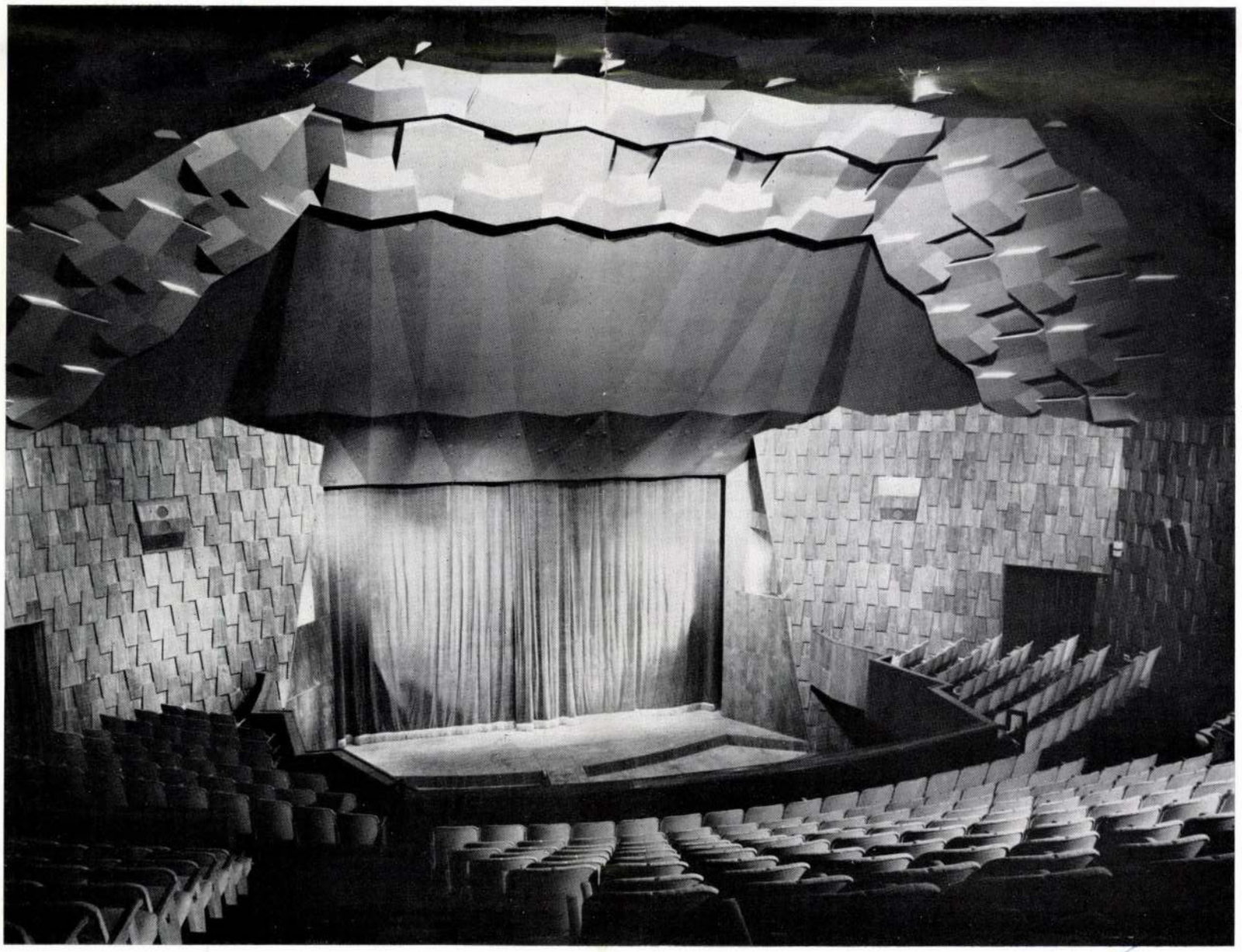

Bányászati Tervező Intézet székháza, Budapest
Építészek: Jakab Zoltán, Zilahy István (LAKÓTERV)

Nézet a Széna tér felé

1. Szélfogó
2. Előcsarnok
3. Porta
4. Folyosó
5. Gondnok
6. Raktár
7. Ruhatár, előtér
8. Vetítő
9. Székraktár
10. Irattár
11. Iktató
12. Modellező
13. Grafika
14. Gépkocsivezetők
15. Műszerraktár
16. Sportszerraktár
17. Anyagraktár
18. Vállalati foto helységei
19. Foto-kör helységei
20. Telefonközpont
21. Női W. C. mosdó
22. Férfi W. C. mosdó
23. Étterem, kultúrterem
24. Tálaló
25. Konyha
26. Húselőkészítő
27. Fekete mosogató
28. Fehér mosogató
29. Szárazáru-raktár
30. Kamra, iroda
31. Takarítók szobája

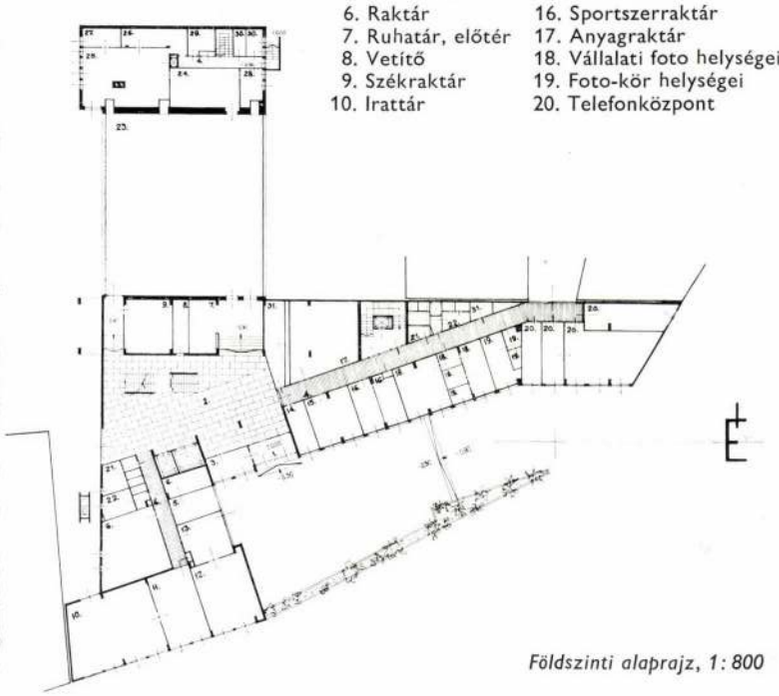

Földszinti alaprajz, 1: 800

1. Közlekedő
2. Folyosó
3. Osztályvezető
4. Műtermek
5. Tárgyaló
6. Büfé
7. Raktár
8. Női W. C. mosdó
9. Férfi W. C. mosdó
10. Takarítókamra

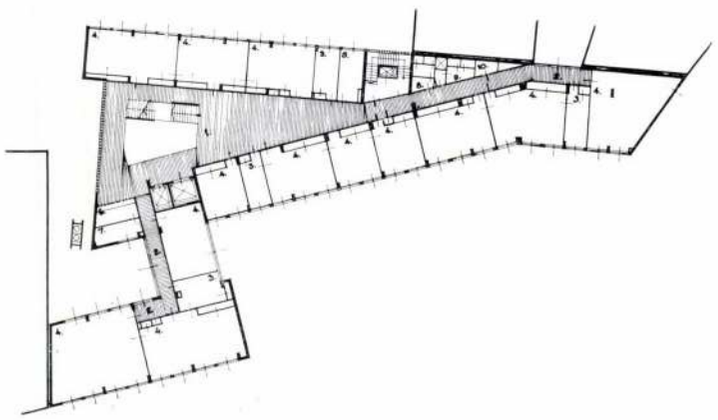

IV. emelet alaprajza, 1: 800

M.D.K.

Arbej Sándor, építész

és Schall József közös terve megvételben részesült a Nemzeti Színház nemzetközi pályázatán. Strómylag hosszabb ovoj és egy külső és egy belső nézeti rajz.

"BUDAPEST", Bp. 1966. IV.évf. ápr.sz.

21. old.

negativa

Azelt (Azold, Atzelt), Johann

l.

Bpgrafabr 239.m.

231

Keleniji cikkle

✓

que l'auteur doué de ces caricatures est la *Co*
en 1800) l'épouse du diplomate Russe *Pierre*
même se trouve dans le recueil; puis, il y a,
Grand-Duc de Toscane et sa femme. Napoléon
Livingstone, l'explorateur célebre, Alfred de R
collection contient même l'effigie d'une persona
mér Batthyány qui dans ce temps vécut en It

Avant de conclure notre rapport, nous d
les livres de la bibliothèque Károlyi sont presqu
en de reliures contemporaines admirables; on e
de la reliure du XVIII-ème et du XIX-ème s
du XVIII-ème siècle y sont aussi bien représe
relieurs de Paris et de Londres. Entre les rel
Girardet, *Hering* et *Koehler*. Nous trouvons
du nom du relieur (No. 1290), qui avait tout dr

En matière de reliure les possesseurs
dépense. Même des romans quelquonques, des t
avec un luxe qui n'est ordinairement accordé

La bibliothèque contient un grand nomb
leurs graveurs et dessinateurs du XVIII-ème
Picart, *Boucher*, *Piazette*, *Moreau* et *Fontebas*
XVIII-ème siècle *(Grüner)*, et enfin des artiste
Grandville, *Doré*, etc.

La plupart des volumes porte une mar
famille Károlyi.

Nous offrons donc ce catalogue au publi
vont profiter de l'occasion exceptionelle de cett

Azelt János

mörnbergi rezin.

lárd

Kolb Jenő:

Régi játékkártyák

és kártyafestők.

Sopron. 1938.

7, 8. l. 9. l.

Azelt Johann

nürnbergi rézin-

l. Kolb Jan
Pogi játékkártyák

70. l.

121747-1911. szám.

A z ólyomi királ
ber hó 26-án 1909. V. 368/4
t. Bizottságnak visszaváról
Budapest, 1911.

A miniszt

Azelt, John.

Székesfehérvár és
Belgrád látképe.
Fenti rézm. 1688.
Illusztr. röplap.

Hubay 1948

1014. sz.

~~főiskolai ny. r. tanár.~~

meghagyásra javaslatba hozni, a jel
hagyott ily személyekre vonatkozó r
lanitása iránt pedig már most bejel

b./ az I. Rész I. fejezet
az a rendelkezés, hogy az ipari had
tárgyalásához az illetékes hadtest
megbizottját /hadüzemi személyzeti
kell hivni;,

c./ az I. Rész I. fejezet
azok a rendelkezések, hogyha a megh
pett és a mozgósitott állapot még u
év vége előtt megszünt a meghagyott
nyessége ujra hatályba lépnek és a
év végéig érvényben maradnak;

d./ az.I. Rész I. fejezet
az a rendelkezés, hogy az ipari had
nak felülvizsgálatára vonatkozó elő
előadónak is véleményeznie kell;,

./.

Valamennyi O.H. szervne

Azelt, Joh.

rézm.

I. Lipót, az orosz cár, Sobieski János és Velence képviselője a töröktől visszafoglalt városok neveivel. Fenti rézm. 1688.

Illustr. röplap.

Hubay 1948

1006. sz.

tételnél tegye meg.

A szükséges nyomtatvány ü

számu rendeletemre való hivatkozáss

Pallas irodalmi és nyomdai r.t. hon

Budapest, VI. Rózsa-utca 111. A meg

nyomtatvány raktári számát és a leg

dány számot. A nyomtatvány megrendel

költségek Cimedet nem terhelik. Az

gok gondoskodni. Az anyaggazdálkodá

kintettel fegyelmi felelősség terhe

egyes nyomtatványból Cimed annyit r

nül szüksége van. Az esetleg megma

használás céljából gondosan őrizze

a nyomdának visszanem küldhetők.

Budapest, 1941. évi juliu

Valamennyi Om. szerv

Azelt, Johann

rézm.

Belgrád 1688. évi
ostroma. Fenti rézm.
Mellérlet.

Hubay 1948

1005. r.

lése végett felhivom Cim figyelmét,
óknak a közép és szakiskolák tan-
gyelőknek pedig a népiskolák tan-
ztését megtenni.
vi junius hó 13-án.

A miniszter rendeletéből:

[signature]
főiskolai ny.r.tanár.

ek.

Azelt J.
verm

l.

Fek Bptöröl

99. tabla

fillért tettek volna ki, ámde 3

..... kor. 720.-

bi munkák más vállal-

..... " 1133.90

..... " 216.-

..... " 323.61

n a fenti ..... kor. 2393.51

Mély tisztelettel

Azelt. J.
verin.

l.

Budavuraf. 1936

33 l.

6071/1917.
---------- szám.
eln.

./.

A Müemlékek Országos Bizottságának
megfelelő további eljárás, jelesül a
helyszini szakértői vizsgálat sürgő
foganatositása végett, idemellékelte
visszavárólag azzal a megjegyzéssel
küldöm le, hogy a t. Országos Bizott
ság a megbizatásáról a pozsonyi cs.

Azelt, Johann

l. Kelenyi cikke

Kel Bpgrafabr

239. 12

Azelt

rézm.

Rónai jegyz.

V.

~~Kisjenő b. n. IX. 21.~~

Székesfehérvár. T. 4629.

A mocsaras vidék előterében van a bástyákkal és köröndökkel megerősitett erőd és [illegible] város, a Sárviz-vizen túl pedig a háttérben hegyek hullámzanak. Felirata a lebegő mondatszalagon:

STVL=WEISSENBVRG.

alól középütt: Azelt s.
magyarázó szövegének kezdete: 1. Rätzen statt és befejezése:
11. Sarwiz Fluss.

Rm., mér. a vk. 18.7: 15.6 cm.

126-94-344.

Azelt, réznietszó | II. 219.

Muz. és Kot. Ert

Azelt

223

Dubicza:

Ostroma 1685. augusztushó végén

Az „UNNA Fluvius" jobb partján a háromszögletű vár körül a város égő házait látjuk, a melyek közül négy mecset válik ki. Balról a Pálffy János Károly vezérlete alatt álló 100 lovas és 4000 gyalog Katona két részről tör be a városba, melynek piaczán őket a katholikus lakosság, élén a plébanossal, fogadja. A háttérben a „Via Gradiscam versus" közelében a „Jessenovitzer" (9) és jobbra a „Costaitzer Succurs theils geschlagen, theils in die flucht gejagt" (van feltünsetve) (10), míg a temető közepén álló kath. templomon innen elhelyezett horvát csapatok (7) egyrészre a menekülő törököket (8) felkonczolja. ⌊

Telirata fölül:

„Stadt und Schloß Dubiza"

s alól jobbra: „Azelt sc."

Jobbra magyarázat van: „1. Das Schloss Dubiz" kezdettel és „12. Die Costainitzer Türcken mit denen von Gradisca greiffen die Croaten werden aber in die Unna gejaget." befejezéssel.

Rézmetszet, méretei a vonalkeretnek 19.7: 30.8 c/m.

Metszette: Azelt.

T. 223.

Boethius: Triumphleuchtender Krieg Helm. Nürnberg. J. Ch. Lochner. 1688. II. r. pag. 164.

⌊ Az előtérben pedig jobbra a Costainitzi s gradiscai törökök támadják a horvátokat, de ezek őket a falyóba szorítják.

Stucke Ammunition bagage und deß gantzen Lagers
auß dem Felde geschlagen worden
So geschehen
Unterm Commando Ihro Hochfürstl: Durchl:
deß Hertzogs zu Lothring
den 16. Aug: Anno 1685."

Alól jóbbra pedig ez áll: „Elzelt sc." Azelt

Rézmetszet, méretei a vonalkeretnek 31: 39.4 cm.
Metszette: Elzelt.

nem Azelt

Ltsa 4566

126/94 No 77.

Esztergom:

A törökök ostroma 1685-ben:

A „DONAV FL" innenső partján jobbról látjuk a szt. Tamás hegy felől fölvett várat, melynek bástyáni a két fejű sasos lobogó leng, s melyet a keresztül-kasul kereszteződő árkokból (a szt. György hegyről) a törökök ostromolnak, a kiknek táborát a nevezett hegyen innen s balra vehetjük szemügyre, s a kik rőzsékkel és ágyukkal törekszenek a hegyre feljutni. A háttérben „Comorn" és „Neuheisl" van jelezve mig a jobbra kanyargó Dunán innen „Die Christliche Armee" szemlélhető, honnan a lovasság, a mocsarat átgázolva, ront a törökökre. Jobbról, de alól a „GRVNDRISS VON GRAN"-t nyerjük mig fölül Mars jobbjában kardot a a gránátokkal lángba borított Gonosz-szellem pedig rojtos lobogót tart kezébe.

Ez utóbbin tizennégy sorban ezeket olvassuk:

Eigentliche
ABBILDVNG
von der
BELÆGERVNG GRAN
Welcher gestalt die Türckische Armee dißen Ort attaquirt, 12 Tage ernstlich beschossen aber bey an gekommenen Ensatz der Kayserl: und dero hocher Allyrten Armee verlaßen, auch mit verlierung vieller

Érsek-Ujvár:

~~A vár ostroma 1685-ben~~:

1685-iki ostrom alatt

Az ~~egő~~ vár bástyáin jobbrál még a félholdas lobogó leng, míg az ágyúütegek védelme alatt, az egyesült keresztény csapatok, melyek a bástyákat két oldalról is megmászszák, az árkokban folytonosan előrenyomulnak és a háttérben ~~pedig~~ a törökök futásban keresnek menedéket. Az előtérben balról a kürtösök és a dobosok teljesítik feladatukat s jobbrál a lóhaton ülő parancsnokok beszélgetnek. Ez utóbbiakból ~~Az~~ egy parancsnoki botját emeli fel, ~~a másik pedig~~ egy kardjával a vár felé mutat és hallgatja a mellette állónak beszédét, a ki mögött a tarsaság negyedik tagja látható.

Felirata fölül:

„Neuheüsel"

salól a balsarokban: „A sc."

(Ardt ?

Rézmetszet, méretei a vonalkeretnek 23.3 : 26.7 cm.

JA

Lsha 4561.

126/94 № 62.

T. Lipót:

Mellszobra.

A talapzatra helyezett szobor a fejedelmet babér koszorúval fején, jobbra fordulva s vértben ábrázolja. Göndör parókájának fürtjei vállaira omlanak, nyakkendője csipkéből való s az aranygyapjás rendet nyakláncon hordja. A háttért pálmára akasztott rojtos draperia képezi, a szobrot babérgaly karolja át, a mely mellett koszorút, országalmát és jogart látunk a talapzaton. Felirata nyolcz sorban:

Der Aller=
Durchleüchtigste
Großmächtigste und un-
überwindlichste Fürst und Herr Herr LEOPOLDUS Erwehlter
Röm. Kayser, zu allen Zeiten Mehrer des Reichs in Germania zu Hungarn, Böheimb Dalmatien Croatien und Sclavonien König. Erzherzog zu Österreich, Herzog Burgundt, Steüer, Cärnten, Crain u: Würthenberg Graf zu Habspurg
Tyrol und Görtz etc. etc.

s alól a jobb sarokban: „Azelt s."

Rézmetszet, méretei a vonalkeretnek 17.8:14.5 Cm.
Metszette: Azelt.

2893.
Boethius: Triumphleuchtender Kriegs-Helm. Nürnberg bei J. Chr. Lochner 1688. T. r. pag. 160.

So geschehen
Unter Commando Ihro Hochfürstl Durchl:
desz Hertzogs zu Lothring
den 16. Aug: Anno 1685.

alól jobbra: Azelt sc.

Rm., mér. a vk. 31.1: 39.4 cm.

126-94-77.

Esztergom. T. 4566.

Balra a várat ostromló csapatok és sátraik vannak, jobbra pedig a S. Thomas [illegible] és a S. Georgen Bergről ágyúkkal ostromolják a DONAV FL. jobbpartján lévő várat, a melynek bástyáin a keresztény csapatok lobogói lengenek. A háttérben Comorn és Neuheisl tünik föl. Oldalt jobbra a GRVNDRISS VON GRAN szemlélhető. Felirata az allegorikus alakoktól tartott draperián:

Eigentliche
ABBILDVNG
von der
BELAEGERVNG GRAN
Welcher gestalt die Türckische Armee, diszen Ort attaquirt, 12. Tage [illegible] ernstlich beschossen aber bey angekommenen Ensatz der Kayserl: und dero Hocher Allyrten Armee verlaszen, auch mit verlierung vieller Stucke Ammunition bagage und desz gantzen Lagers ausz dem Felde geschlagen worden

Székes Fehérvár:

A vár és város ~~látképe~~

Középütt van a vár, a hol a székesegyház (6), két tornyán a félhold látható s a hol, az épületek körül leginkább a meczetek válnak ki. Körülötte ~~az~~ öt külváros terül el. Úgy ezeket, mint a várat bástyáfalak s köröndök védelmezik és vizes árkok veszik körül. A háttérben, a hegyeken innen, a Sárvíz (11) folyik, az elötért mocsarak bontják (10), jobbról pedig a török temető van (9). Felirata a fent lebegő szalagon:

„STVLWEISSENBVRG"

s alól középütt: „Azelt sc."

Végre a két alsó sarokban magyarázat olvasható: „1. Rätzen Statt" kezdettel s „11. Sarwiz Fluss" befejezéssel.

Rézmetszet, méretei a vonalkeretnek

Metszette: Azelt.

Ltsa 4629

126/94 N° 344.

Azelt János, rajzoló és rézmetsző. 1654-ben Nürnbergben született, s 1672—1692 között u. o. működött. Magyar tárgyú metszetei a következők:

Esztergom bevétele. Felirata: Eigentliche / Abbildung / von der / Belaegervng Gran / 5 sor szöveg után... so geschehen / Unterm Commando Ihro Hochfürstl: Durchl: / desz Hertzogs zu Lothring / den 16 Aug: Anno 1685. Rézmetszet; ívrét. Jelzése: Azelt sc.

Nagyvárad betétele. Felirata: Eroberung der Weltberuffenen Stadt und Vestung Grosswardein. Rézmetszet; ívrét. Jelzése: Azelt sc. Bubics szerint az 1692-iki utolsó ostromnak hű képe.

Aba Sámuel király arczképe. Álló alak, jobbra fordul. (XVII. Aba. Der III. König in / Hungarn.) Rézmetszet. M. 12·3 : 6·5 cm. Gróf Nádasdy Ferencz: Mausoleum cz. művében lévő rézmetszet után. Jelzése: Azelt sc.

ökönyv kiadására
atározására..... 1.200 - "

mlák kiegyenlitésére 200 - "

kra ..... 6.000 - "

Összesen P 20.000 - P.

prilis 14.-én.

1000.—
5000 —
4200 —
2000
1000
2600.
1700.
1000

18500.

Azelt János

Beeck Menyhért Lipót
cs. táborszernagy, budai
parancsnok mellképe.
Rézm. Megjelent: Boethius
Chr.: Ruhmbelorberter
Kriegshelm. Nürnberg.
1688. III. k. 12. l.

Majláth tört. kiall

179. l

93295 szám.

A képzőművészet
gáira nézve az idemellékelt
Felkérem a tek.
a vezetése alatt lévő intéz
ben velem közölje véleménye

Budapest, 19

Arelt János

verse

I. Lipót magyar király
mellképe. Rerm. Arelt
fecit. Megjelent: Boe-
thius Chr. Kriegshelm.
Nürnberg, 1688.

Magyarországi kiadás

199. l.

Eszék. T. 274.

A háttérben látjuk Esseck várát a hozzá vezető hidakkal, az előtérben pedig az égő Walpo-n és Butzin-on innen keresztény és török gyalogság és lovasság küzd. Jelzése alól balra: Azelt.

Rm., mér. a vk. 16.3 : 26.5 cm.

Azold, Johann

lásd:

Azelt, Johann

AZELT, Johann rézmetsző

1686

Szalai - Szabó 1999. 94-95. No. 21.

n?

Azelt / Azold, Atzel/ Johann MDK

nürnbergi rajzoló és rézmetsző

16.o.

Rézkarc: Wahre Abbildung und Kleidung der Vornehmsten Türkischen Frauen....

Sign: I. Azelt sc.
Zu finden bey David Funck in Nürnberg.

Négy török nő ábrázolása, háttérben hegyvidék és várrészlet.

75.o. 239. szám.

/Dr. Kelényi B.Ottó/: Buda és Pest grafikus ábrázolásai a visszafoglalás korában. 1683-1718. 86.és XVI.o. Budapest 1937.

M.D.K.

Azell, Johann, nürnbergi rajzoló és rézmetsző (1672 és 1699 körül)

több Budát ábrázoló látkép szerzője. Egyik Magyarország térképének keretdíszítésén szerepel, másik kettő az 1686-évi ostromot, a negyedik Buda képzeletbeli látképét ábrázolja, elfogott török nők viseletét bemutató lapon.

Rózsa György: Budapest régi látképei /1493 - 1800/.

Bp. 1963. 155, 179, ~~old.~~ 229-230, és 310. old.

Azelt János

rezin

Pálffy János Károly
gróf altábornagy
(1645–1694) mell-
kepe oval keretben.
Rezm. Megjelent:
Boethius Chr. Rum-
belorberter Kriegshelm.
Nürnberg, 1688.

Majláth tört. kiáll

207, 208. l.

Kálvária-csoport
Aknaszlatináról
Kősó, mag. 37 cm.

HALBIG, JOHANN (német szobrász, 1814—1882)
Erzsébet királyné leánykorában
Gipsz, 70 cm.
Jelezve a hátoldalon: Halbig 1857.

MAGYAR SZOBRÁSZ, 1860 körül
Scitovszky prímás mellszobra
Gipsz, mag. 70 cm.

OLASZ SZOBRÁSZ, XIX. század
IX. Pius pápa mellszobra
Márvány, mag. 66 cm.

NÉMET SZOBRÁSZ, XIX. század vége
Krisztus imádása
Polikrom fadombormű, 57×58 cm.
Utánzat a XV. század stiljében.

Azelt Jáms

rezm.

Abdůpasa

(Abdurrahman) budai pasa mellkepe. Rezm. Megjelent: Boethius Chr.: Rumbelorberter Kriegshelm. Nürnberg 1688. II. k. 398. l.

Majláth tört kiáll.

175. l.

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI M. K

1908 évi 10334 számv. sz.

III/c. ügyosztály.

A válaszban a megkeresés számának és évének pontos feljegyzése kéretik.

A Müemlékek tek

A müemlékek ors
Kilián Frigyes utóda M
rolt könyvek vételára f
lettel kiutalványozott 44
megvizsgáltatván csak akk
könyvekről illetve folyóir
hozzátartozó leltári kivon

Azelt János rézm

szül. 1654-ben
Nürnbergben, † 1692?

Aspermont Ferdinand Gobert gróf (1643-1708) sábor-szernagy, Érsekujvár parancsnokának mellkepe, oval keretben. Rézm. Nürnberg 1688.

Majlath tört. kiáll

177. l

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
Jiz-1908
ösb. 14/28

2029-Á-1908.szám.

A „Müemlékek orsz.Bi

Elnökség

Hivatkozással a

csehi ref.templomnál fennálló

~~kiutalt~~ a tekintetes Cím által

ről szoló nyugtát ide mellékel

Azelt J.

nürnbergi rézm

Előkelő budai török nők c. rézm ⁊. Azelt jart hazánkban. Több magyarországi város és vár ♁

repr.

Kremnémetmet

198. l. (képpel)
199. l. 200. l.

♁ ábrázolásat ismerjük, s a megbízható illusztrátorok körül vals.

⁊ Ez a metszet önállólapként jelent meg David Funck nürnbergi kiadónál.

IRODALOM

-Magy.Müvelődéstört.III.
557.l.képe.

JEGYZET

Azelt Johann

Valamennyit Azelt
műveinek tartom. Másnak sig-
naturája rajtak nincs. Évtbe
tő, hogy nem
minden lapot
nem szignált

Boethius Christophorus:

Kriegs-Helm. I. 1.

„Eigentliche Vorstellung des so berühmten
König-Reichs Ungarn
neben Sibenbürgen, Moldau, Wallachey,
Bosnien und anderrs Ländern bis an
Constantinopel." (Hadijelvények-
től és eszközöktől körülvett fölirat a felső jobb sa-
rokban).

Térkép, méretei 71·5 : 45 cm.

Boethius Christophorus:

Kriegs-Helm. I. 14.

„Mahumed

Der IV. Türckische Kayser".

Mellrép, félhold keretben. Szemközt, kissé balra ford., fején turbán.

Méretei 14·5: 18 cm.

Boetius Christophorus:
Kriegs-Helm : I. 160.

„Der Aller Durchleüchtigste Grossmächtigste ...
.... Fürst und Herr Herr Leopold Erwählter
Röm. Kayser ..... in Germania, zu Hungarn,
Böheimb ..... Graf zu Habsburg ... etc. etc."

Mellig, szobor-talpazaton. Fején babér koszorú
övezi, ~~pánczélban~~ vértben van, mellén az aranygyapjas
rend jelvényével.

Méretei 14·5 : 17·9 cm.

Jelzés alól jobbra : „Azelt S."

Boethius Christophorus:
Kriegs- Helm : I. 178.

„Treffen bey Barcan" (Párkány).
(1683.)

Látkép. Elöl a két sereg csapatokban, hátrább ütközet. A háttérben balról Párkány, jobbról Esztergom.

Jelmagyarázat: fent a felirat alatt (A – Z.)

Méretei 32·8 : 20·5 cm.

Bél,

Beothius Christophorus:
Kriegs-Helm: II. 76.

„Chur-Bayerischer prächtiger Einzug zů Wien." (1685.)

Díszvonulás: 11 kocsisorban, mezek előtt még 3 sor lovas vonúl. (Magyarázata a szöveg 75. lapján).

Méretei 31·5 : 24·8 cm.

Kiegyenlítetlan
metszetek
Beothius munkái –
jából, Talán
Azelt
Munkái,
Utána vezni

Érsekújvár

Beothius Christophorus:

Kriegs- Helm: T. 92.

„Nenhensel" (1685. Augustus 20.)

Ostrom.

Metszet 26·6 : 23·3 cm.

Jelzés az alsó bal sarokban: „A. sc."

Boethius Christophorus: Kriegs-Helm: T. 98.

„ Abbildung des Türkischen Haupt-Fahnens, so von dess Hochlöbl: Schwäbischen Reichs Creises Auxiliar Völckeren aus der Vestung Neuheüsel zurück gebracht worden. (1685. M. Novemb.")

Mellette jobbról a zászló leírása.

Méretei (az írással): 25·7: 14·6 cm.

Esztergom

Berthius Christophorus:
Kriegs-Helm : T. 124.

„ Eigentliche Abbildung von der Belagerung
Gran
..... Unserm Commando Ihro Hochfürstl: Durchl:
dess Herzogs zu Lothring, den 16. Aug: Anno 1685."
(Felirat a felső jobb sarokban.

Magyarázat magán a képen, az illető helyeken. A török tábor elől és balra a Dunáig helyezkedett el. Esztergom jobbra, a középtérben van. Jobbra lent a várnak alaprajza külön képen is meg van.

Mérési 89.5 : 31.1 cm.

Jelzés alól jobbra : „Azelt sc."

Beothius Christophorus: Kriegs-Helm: T. 164.

„Der Hoch und Wohlgebohrne Graff u. Herr Herr
Johann Carl Palphi, von Erdöd ....
Würklichen Cammerern, General Feld Marschall Lentenant, u: Obristen über ein Regiment Cuirassierer."

Mellrép, ov. ker. Szembe néz, Jejét kissé jobbra fordítva.

Méretei (az irással együtt) 14·1 : 17·6 cm.

Beothius Christophorus:
Kriegs-Helm: II. 165.

„Stadt und Schloss Dubiza".

Látkép, ostrommal.
Felmagyarázat az alsó jobb sarokban 1–12. alatt.

Méretei 30·3 : 19·7 cm.

Felzés lent jobbra: „Azelt sc".

Boethius Christophorus:

Kriegs-Helm: II. 170.

„Ihre Excell: Der Hochgebohrne Herr Herr

Johann Valentin

des H. R. Reichs Graf von Schultz, Ritter, ... General .... Oberister .... und General in Ober-Ungarn etc."

Mellék, ov. ker. Fedetlen fejét kissé jobbra fordítva szemközt néz.

Mérték (az irással együtt): 14: 17·6 cm.

1685

Beerthius Christophorus:
Kriegs- Helm: T: 172.

„Belägerung der Stadt
Eperies."

Látképe az ostromlott városnak, az előtérben balra két gyalogos csapattal, hátrább az elsáncolt, működő ágyúkkal.

Jelmagyarázat fent balról A–F., jobbról G–L. alatt.

Mérete 19·3 : 15 cm.

Schultz – fele ostrom
Tőkölyi ellen
1685. aug.

Beothius Christophorus:
Kriegs-Helm: II. 198.

„Der Hoch u: Wohlgeborne Graff u. Herr Herr
Anas Graff von Caprara .... General
Feldmarschall .... Obrister, und General in Nider
und Ober Ungarn."

Mellkép, ov. ker. Födetlen fejét kissé jobbra
fordítva szemköit néz.

Mérétei (az írással együtt) 14.5: / 17.8:

Beothius Christophorus:
Kriegs-Helm: π. 290.

„Grundriss der Vestung Munkatsch in Ober-Ungarn und Anfang dero Belägerung durch die Kayserl. Waffen unter |: titel :| Hrn General Caprara im Mertzenmonat des 1686. Jah."

A vár alaprajza.
Fent balról A – E., jobbról G – N. alatt a jelmagyarázat.

Méretei 28·5 : 24·5 cm.

Beothius Christophorus:
Kriegs-Helm: II. 370.

„Herr Herr Hans Adam von
Schöning
Cur-Fürst: Durchl: zu Brandenburg,
General über dero in Ungarn, wider den
Erbfeind mitagirendes Kriegs-Heer."

Mellrép, oo. ker. Födetlen fejét kissé balra
fordítva szemközt nez.

Méretei (az irással) 14·2 : 17·8 cm.

Beothius Christophorus:

Kriegs- Helm: T. 373.

(Treffen bei Segedin).

Csatakép, felirat nélkül.

A háttérben a horizonton meg van jelölve: balra „Baranyavár", jobbról „Darda" és „Eszek".

Méretei 40: 32·4 cm.

Boethius Christophorus:

Kriegs-Helm: T. 398.

„Warhaffte abbildung dess Letzten
Türckischen Commendanten
Abdi
Bassa und Vezier in Offen."

Mellrép.

Metretei 14.5: 17.7 cm.

Buda

Beothius Christophorus:
Kriegs-Helm: II. 450.

„Erobertes Ofen, in vollem Brande."
(1686-ban).

Látképe a mindenütt égő egész Budának, jobbról és elötte: tüzelő ágyúütegekkel, a Dunán innen, balról, a pesti oldalon sátortábor és szintén elsáúczolt, működő ágyúk.

Felmagyarázat: a felső bal (A–H) és jobb sarokban (I–R alatt).

Méretei 19.4 : 14.6 cm.

Boëthius Christophorus:
Kriegs-Helm. T. 452.

„Der Hoch u: Wohlgeborne Herr Herr Ferdinand
Gobert Graf zu Aspermont....
Würklichen Cammerer, General Feldt Wachtmeister,
Obrister über ein Regiment zu Füss und Commen-
dant der Vestung Neuhäusel."

Mellék. Kissé jobbra fordúlva szemközt néz.

Méretei 14·5: 17·7 cm.

Boethius Christophorus:

Kriegs-Helm: III. 10.

Der Durchleuchtigste Fürst und Herr
Herr Ferdinand Albrecht Herzog
zu Braunschweig u: Lüneburg."

Derékig, vaspáncélban. Alatta (az írás közepén) címere.

Méretei (az írással) 14·6 : 17·5 cm.

Beothius Christophorus:
Kriegs-Helm: III. ii.

„Der Hoch und Wohlgebohrene Herr Herr Melchior Leopold Freyherr von der Beeck Herr auf Monfurt .... Würkl. Cammerer, General Machtmeister und Obrister .... wie auch der Königl: haubt Stadt Ofen Commendant.

Mellkép. Vaspáuczél.
Alatta (a felirat közepén) czímere.

Méretei (az irással együtt) 14·4 : 17·5 cm.

Beöthius Christophorus:
Kriegs-Helm: III. 14.

Finck (von Finckenstein) hadnagy kivégeztetése.

Három kép egy lapon:

1.) Finck a budai csász. parancsnok előtt,
2.) A török nők " " " "
3.) Fincken végrehajtják az itéletet (alefejezés, felnégyelés, karobatűzés jelenetei). Az utóbbiképen a teret hátúl katonaság veszi körül négy csoportban.

Felmagyarázat alól a kép hosszában (I–II. sz. alatt)

Méretei: 1.) 15 : 9·1 cm
2.) 15 : 9·1 cm
3.) 31·7 : 9·6 cm.

Beothius Christophorus:
Kriegs-Helm: III. 36.

„Moscau

oder „Des grosen Russlands General-Tafel..."
..." Nürnberg, bey Johann Christoph Lochner."

Méretei 53: 41·7 cm.

[illegible]

Beothius Christophorus:
Kriegs-Helm: III. 68.

„Prospect der Vestung Mongatz"

Felmagz-alól: A. dass grosse haupt Schloss. B. das mittelste, C. das dritte, ein jedes hat absonderliche in dem Felsen eingehauene Graeben, alss beij D. E. F. Zusehen ist ... stb M-ig.

Méretei 30·8: 17·6 cm.

Beothius Christophorus:
Kriegs- Helm. III. 93.

„Oeseck"

(A felső jobb sarokban: „Grundriss und Prospect von Essech und welcher gestalt sich der Türckische Gros-Vezir darvon sich mit seiner Armee auf das stärckeste verschantzet... .... vom 10. biss 19. July A. 1687."

Három kép a lap szélében. A felső: Eszék és környékének látképe; a 2-ik: a Dráva mente (térképrajz); a Duna mente Esztergomtól a Dráva torkolatáig a városok, községek megjelölésével („Gegenwärtige Landkarten stellt für den Marsch der Kayserl. Armee...")

Mind a három rész magyarázva van.

Méretei: a) 11·4 : 50·4
b) 21·9 : 50·4
c) 9. : 50·4
} 42·3 : 50·4 cm.

Beothius Christophorus:
Kriegs-Helm: III. 213.

„Der Hauptpass Esseck"

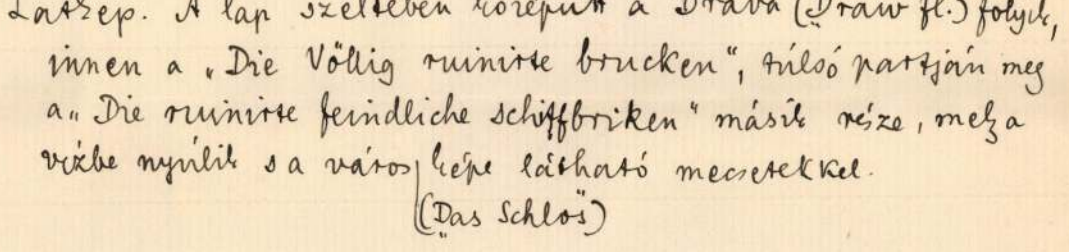

Látkép. A lap széltében középütt a Dráva („Draw fl.") folyik, innen a „Die Völlig ruinirte brucken", túlsó partján meg a „Die ruinirte feindliche schiffbriken" másik része, mely a vízbe nyúlik s a város képe látható mecsetekkel. („Das Schlös")

Dunevold

Elfoglaltatása
által

Mérétei 32: 19·7 cm.

Berthius Christophorus:
Kriegs-Helm: III. 262.

„Solimann II. Türcki-
scher Kaijser."

Ovalis mellkép, mely a szultánt díszöltözetben ábrázolja

Méretei (az ivással): 14·3 : 17·5 cm.

Beothius Christophorus:
Kriegs-Helm: III. 344.

"Erla".

Látkép: falak, házcsoportok. Vonuló sereg, balra az előtérben vezértarnak látszó lovas csoport.

Mérete 31·7 : 17·7 cm.

Azelt J.
rézmetsző

Beothius Christophorus:
Kriegs-Helm: III. 456.
Nürnberg, 1688.

„Stol-Weissenburg"

Látkép. Lenn a jobb és bal sarokban a jelmagyarázat 1–6. és 7–11. sz. alatt.

Méretei 15·6 : 14·9 cm.

Felzése (lent középen):
„Azelt s."

1688.

Beothius Christophorus:
Kriegs-Helm: III. 539.

„Die Eroberung der Vestung
Lipa".

Ostrom: tűz, működő ágyúk, ostromló sereg.
Középen lisé balra egy zászló a császári vassal.

Méretei 18.9 : 14.7 cm.

(Signat. nincs).

Beothius Christophorus:
Kriegs-Helm: III. 542.

„Griechisch Weissenburg
oder Belgrad."

Láttep. A magyarázat az illető helyeken van oda-
írva, mint: „Donau-Fluss, oder Schoss..." stb.

Méretei 15·4 : 19 cm.

Beothius Christophorus:
Kriegs- Helm: (Anhang) 58. lap. III.

„Fünf-Kirchen"

(a XVII. sz. 2. felében).

Lásd ép. Ostrom.

Méretei 32 : 12·9 cm.

Beothius Christophorus:

Kriegs- Helm: Anhang (III:), 88. lap.

„Wahrhaffige Abbildung der Kost-baren und gewaltigen

Essecker brücken,

davon der Herr General Lesslie den 4/14. Aug: 1686. 1100 Schritt abgebrant."

Az előterében a hidon harczolnak. A híd mögött mocsaras rét, a háttérben hegyláncz van, melynek lábainál a felső jobb sarokban város („Dorda") látszik.

Jelmagyarázat A–E alatt fent jobbra.

Méretei 32·2: 24 cm.

Beothius Christophorus:
Kriegs-Helm: Anhang (III.) 114.

Der Hochgeborne Graf und Herr Herr
Carl Ferdinand Graf von Wallenstein,
Ritter dess Guldnen Vliesses .... Geheimer Rath
und Cammerer ... Ihrer ... Kayserin Oberster Hof-
meister ..."

Mellkép.

Méretei (az írással együtt) 14: 17·2 cm.

M.D.K.

Adleth Ferenc
építész

1872-ben a Dugonicstéren levő mai egyetemet Skalnitzky tervei szerint építette.

Bálint Sándor: Szeged városa, Bp. 1959. 109.l.

M.D.K.

Ardelt Ferenc (1833-1906)
építész

Ausztriából vándorolt Szegedre és a piaristák gimnáziumának rajztanára lett. Több épület mestere.

Bálint Sándor: Szeged városa, Bp. 1959.

105l.

Bildnis Heinrich Heines, Berlin 1827.

M.D.K.

Cordeth Ferenc
építész

1859-ben épített Szent György iskolát lebontották.

Bálint Sándor: Szeged városa, Bp. 1959. 128 l.

M.D.C.

Azling Károly

l

Szana 1890

13. l.

ti a veszteségeket, tekintve,
lan művészi és nemzeti érté-
hogy műemlékeket lehetetlen
knél ahelyreállitásuk össze-

ől a németek által okozott mű-
elebbi jelenzésére, azokról to-
tásban a következő képet adjuk,
jegyzékeink alapján:
zért vettük elsőnek, mert az or-
nert műemlékekben a legtöbb vesz-
tt a német ellenállás utolsó fész-
Budapestnek legrégibb városrésze,
templomaival és házaival, a
zében is egy összefüggő, nagy mű-
pusztult, ép ház nem maradt benne.

Azling Károly művész-esztergályos.

Tud. gyűjt.

1819. V., 114-119.

Bérekesztése a' honnyi művészekről és az ö műveikről való tudósításoknak.

megírva

Azling Károly

Źródł.
z
Thieme-Becker
II. 293. l.
C. Lykas

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Azling Károly faszobrász és müeszterg.
/XIX sz. e. f./

Századok. 1874. 26-44 o.

Nagy Iván: Magyarországi képzőművészek

megírva

Aznavourian Leon

részt vett a képző-
művészeti főiskola
pécsi művésztelepé-
nek kiállításán pé-
csi tájképekkel

Nikelszky Géza:

A nyári művészte-
lep képkiállítása
a Nőegyletben.
Dunántul. 1933
aug. 26.

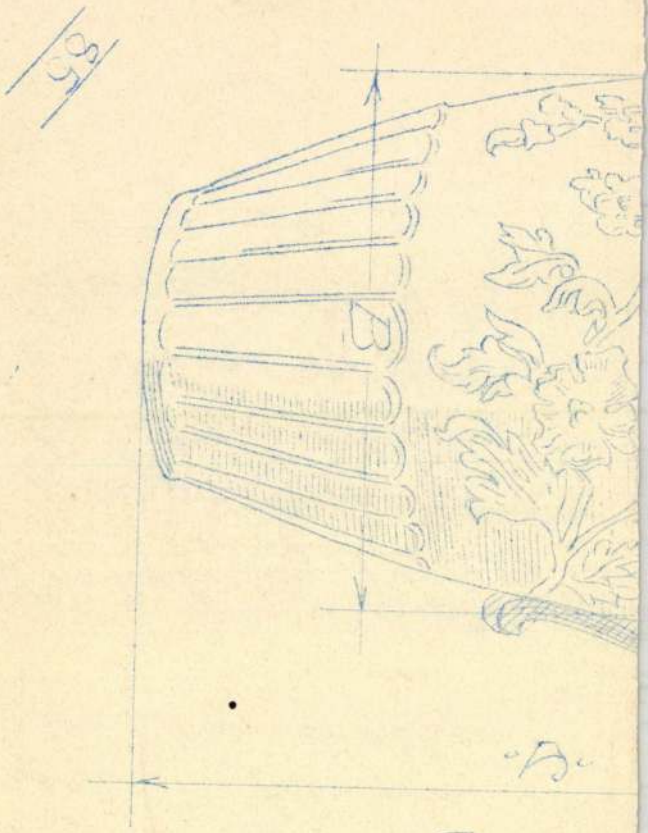

	A	B
NAGYSÁG I	= 19 c/m	13
GRÖSSE II	= 20½ "	14
" III	= 22 "	15

Aznavourian Leo: Szentendrei sziget.

Aznavourian Leo:
Erdélyi leány.

Aznavourian Leo

Rátek. 116. l.

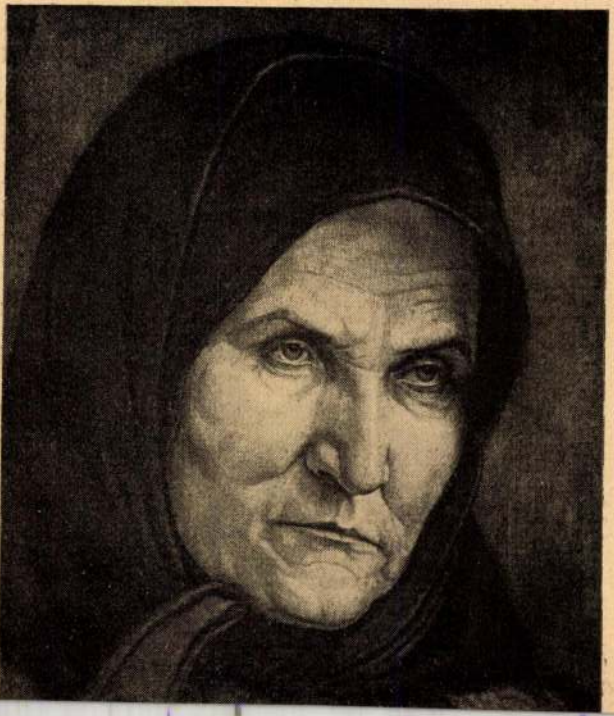

a VIII. ker., majd a II., később a VI. ker. felsőkereskedelmi iskolát vezette, 1927 óta pedig mint a Jurányi-utcai felsőkereskedelmi iskola igazgatója működik. Pedagógiai működésén kivül élénk irodalmi tevékenységet fejt ki, több önálló munkája jelent meg. 1909 óta szerkesztője és kiadója „A házinyul tenyésztése és értékesitése" cimü lapnak. Cikkei és értekezései jelennek meg szak- és napilapokban. A Házinyultenyésztők Országos Szövetségének és a csillaghegyi Polgári Körnek elnöke, Békésmegyer községi tanácsának tagja. Tanulmányutja során beutazta Német-, Francia-, Görög-, Török-, Oroszországot és Bulgáriát.

Augenfeld I. Leó ny. bankigazgató, kormányfőtanácsos. Született Budapesten, 1857-ben. Ugyanitt végezte középiskoláit és már nagyon fiatalon, 1874-ben, a Magyar Általános Hitelbank szolgálatába lépett, ahol 54 évig teljesitett szolgálatot. Augenfeld vállalatának megbizásából Ausztriában és Németországban több tanulmányutat tett az értékpapirkereskedelem magyarországi fejlesztésének céljából. A háboru alatt már mint igazgató müködött és a hadiköcsönök körül szerzett érdemeinek elismeréséül 1916-ban a Ferenc József-rend lovagkeresztjével tüntetik ki. Augenfeld legértékesebb munkásságát az 1919. évi forradalom és kommün idejében fejtette ki, amikoris állásából nem mozditották el, hanem mint igazgató tovább müködhetett. Az akkori rendelet szerint az arany és ezüst ékszerek és értéktárgyak a bankba voltak beszolgáltatandók. Az értékek megőrzése a bank kötelessége volt és Augenfeldnek ügyes politikával sikerült az értékeket megmenteni és a forradalmi idők után jogos tulajdonosaiknak visszaszolgáltatni. Ezen nagyszerü politika egyedül az ő érdeme, miért is Magyarország legelőkelőbb urai hálájukat fejezték ki ezen munkásságáért. Igy például József kir. hercegék, Auguszta főhercegasszony és Lónyay hercegék stb. Az értékeken kivül a beszolgáltatott értékpapirokat is sikerült megmentenie és pedig olyan módon, hogy amikor az intézetbe került, lebélyegezte és jelekkel látta el, igy mindenki visszakaphatta értékpapirjait. Az értékek megmentéséért elsőizben a Tébe által Hegedüs Lóránt volt pénzügyminiszter mondott köszönetet. Huszár Károly miniszterelnök is megemliti munkájában Augenfeld eredményes munkálkodását. A forradalmak után nagy szerepe volt a bank rendes üzleti életének ujjászervezésében és dacára előrehaladott korának, 1927-ig teljesitett szolgálatot.

Már előzőleg, 1923-ban kormányfőtanácsosi cimmel tüntették ki. A közigazgatási irodalomban is müködött és több szakcikke jelent meg.

Aulich Ferenc, ny. min. számvevőségi tanácsos. Született Budapesten 1882-ben. Unokaöccse az 1848-ban vértanuhalált halt Aulich tábornoknak. Középiskoláit a budapesti piarista gimnáziumban végezte és rövid ideig jogot hallgatot. 1900-ban lépett az igazságügyminisztérium szolgálatába. Sorozatos előhaladása után 1919-ben számvevőségi tanácsos lett. Az államszámviteli szakvizsgát 1902-ben tette le. A háboru alatt 1914—1919-ig katonai szolgálatot teljesitett a szerb és orosz hadszintéren. Grodeknél sulyos sebesülést szenvedett; mint szolgálatonkivüli főhadnagy szerelt le. Több kitüntetés tulajdonosa. A magyarországi labdarugósport meghonositásánál jelentékeny szerepet vitt, a nagy BTC és MUE megalapitásában résztvett s évekig müködött mint csapatkapitány. A sport fejlesztése terén uttörő munkásságot végzett és több ifjusági sporttehetséget nevelt. A tennisz- és korcsolyasportban több dijat nyert.

Ávédik Simon, kir. kúriai tanácselnök. Erzsébetvároson (Kisküküllő m.), 1850-ben született, meghalt Budapesten 1918-ban. Középiskolai tanulmányait a kolozsvári piarista gimnáziumban, mint annak legjelesebb tanulója végezte el. 1871—80-ig az erzsébetvárosi rafaeli örmény kath. algimnázium tanára volt. Tanári müködésének ideje alatt jogi tanulmányokat is folytatott s 1876-ban a kolozsvári egyetemen a jogtudományi államvizsgát „kitünő" képesitéssel letette. 1879-ben ügyvédi vizsgát tett s öt éven át ügyvédi gyakorlatot folytatott. 1885-ben albiróvá nevezték ki Szentágotára. Mint járásbiró, illetve törvényszéki biró Nagysinken és Erzsébetvároson müködött, mint táblabiró pedig Marosvásárhelyt. 1906-ban kúriai biróvá és 1918 februárjában kir. kuriai tanácselnökké nevezték ki. Mint polgári és büntető biró egyaránt kitünt nagy szakképzettségével. Különleges tudását különösképpen a birtokrendezési ügyek bonyolult kérdéseinek megoldásában csillogtatta. Az urbéri elkülönitési, az arányositási és a tagositási jogkérdések legalaposabb ismerője volt. Az ezekre vonatkozó törvényjavaslatok előkészitésében érdemteljes munkásságot fejtett ki. Harminchárom éven át szolgálta — mint biró — az igazságszolgáltatást. A nagy elméleti tudással párosult kristálytiszta itélőképessége, a magyar bíróság klasszikus hagyományainak egyik legkiválóbb egyéniségévé avatta.

Axnix Márton, ny. áll. tüzérszertári aligazgató. Született a mosonmegyei Mosonszolnok községben, 1868-ban. Iskolai tanulmányainak befejezése után kereskedelmi pályára lépett, majd 1888-ban, mint közlegény vonult be az 5. hadtesttüzérezredhez. 1895-ben sikerrel tette le a csapatszámtiszti vizsgát, 1897-ben Wienben a műszaki-tüzértanfolyamot végezte el. 1901-ben a kassai tüzérszertárhoz tüzérszertári járulnokká nevezték ki. 1904-ben a pétervaradi tüzérszertárhoz helyezték át, majd a budapesti tüzérszertárhoz került. 1908-ban tüzérszertári tisztviselővé nevezték ki. 1909-ben a wieni tüzérszertárhoz helyezték át. 1914-ben tüzérszertári főtisztviselővé lépett elő. 1920-ban a honvédelmi minisztérium 3a) osztályára rendelték. 1921-ben lett tüzérszertári aligazgató. 1927-ben nyugállományba vonult. Kitüntetései: a koronás aranyérdemkereszt,

a hü szolgálataiért adományozott 35 éves diszérem, az 1898-as és 1908-as jubileumi emlékérmek és a hadiérem. Az Országos Tiszti Kaszinónak és a Nyukosz-nak tagja.

Aznavourian Léon festőművész, mérnök. Alexandriában (Egyiptom) született 1889-ben. Atyja Agop Aznavourian. Müegyetemi tanulmányait Lausanneban (Svájc) végezte. atyja kereskedelmi vállalkozásaiban vett részt. 1927-ben festeni kezd, Budapestre jön, ahol Fényes Adolf irányitása mellett dolgozik néhány hónapig, majd a Képzőművészeti Főiskolára Benkhardt Ágost tanár osztályába iratkozik be. Nyáron a szolnoki és szentendrei művésztelepeken dolgozik. 1931-ben a Mücsarnokban kiállitott „Erdélyi leány" cimü festménye általános elismerésben részesült. Festőművészete igen sokoldalu, de főként portré- és tájképfestő.

B

Baán Jenő, m. kir. kormányfőtanácsos, felsőházi tag, esperes-plébános. Született a sopronmegyei Iván községben, 1869-ben. Tanulmányainak befejezése után 1891-ben Győrön pappá szentelték. 1893 óta Süttör község plébánosa. 1916-ban esperessé, 1929-ben cimzetes kanonokká nevezték ki. 1925-ben a közélet terén kifejtett munkásságának elismeréséül m. kir. kormányfőtanácsossá nevezték ki. Sopron vármegye közéletében vezető szerepet visz.

Babare Adél, ny. felső leányiskolai és leánygimnáziumi igazgató. Született Nagybecskereken, ahol dalmát származásu atyja előkelő gabonakereskedő és az ottani kereskedelmi kamara elnöke volt. Tanulmányait a Zirzen Janka vezetése alatt álló budapesti elemi és polgári iskolai tanitónőképző-intézetben végezte. Tanulmányai elvégzése után, 1881-ben, a fiumei állami elemi és felsőbb leányiskolához került. Itt előbb az elemi iskola tanitónője, később a felsőbb leányiskola tanárnője lett. 1902-ben a máramarosszigeti áll. felsőbb leányiskola internátusának ujraszervezésével és vezetésével bizta meg a kultuszminiszter és két évvel később a fiumei felsőbb leányiskola élére állitotta, igazgatói minőségben. Vezetése alatt történt ez iskolának leánygimnáziummá való átszervezése is. Harmincöt évig müködött a tanügyi pályán. Páratlan népszerüségével, nagy nyelvtudásával és kitünő paedagógiai képességével nagy szolgálatokat tett a fiumei magyar ügynek. Nyugdijaztatásakor a város közönségének lelkes ünneplésében, felettes hatóságok legteljesebb elismerésében és királyi kitüntetésben is részesült.

Babits Mihály, költő. Született Szekszárdon, 1883-ban. Középiskolai tanulmányainak befejezése után a budapesti tudományegyetem filozófiai karának hallgatója volt és tanári oklevelet szerzett. Pályafutását középiskolai tanárként kezdte meg. Versei először a „Holnap" cimü antológia I. kötetében kerültek nyilvánosságra. Az egész irodalmi világ felfigyelt arra, a magyar költészetben ismeretlen hangra, amelyen szólott. A „Nyugat" cimü folyóirat, amelynek azóta egyik szerkesztője lett, akkor hivta meg munkatársául. Első önálló verskötetéről, „Levelek Irisz koszorujából" a legmelegebben emlékezett meg a kritika. Költészetét előkelő forma, ösztönös tartózkodás jellemzi. Regényei telje-

Aznavourian Leon

festő, mérnök-

ród

Nikelszky Géza:

Egyiptomi festőművész Pécsett. Dunántúl. 1933. aug. 19.

1933 nyarán hetelig festette a pécsiörnyéki tájakat. Alexandriából jött, armeniai származásu. Lausannban végezte a műegyetemet, mint kulturmérnök 8 évvel ezelőtt jött Magyarországba, magyar nőt vett feleségül. A képzőművészeti főiskolán fordit

Benkhard Ágost tanúvanza volt. A pesti Múcsarnok kiállítója. A szentendrei és Holnok ünnyes telepeken dolgozik. Fenyes Adolfot vallja mesterének.

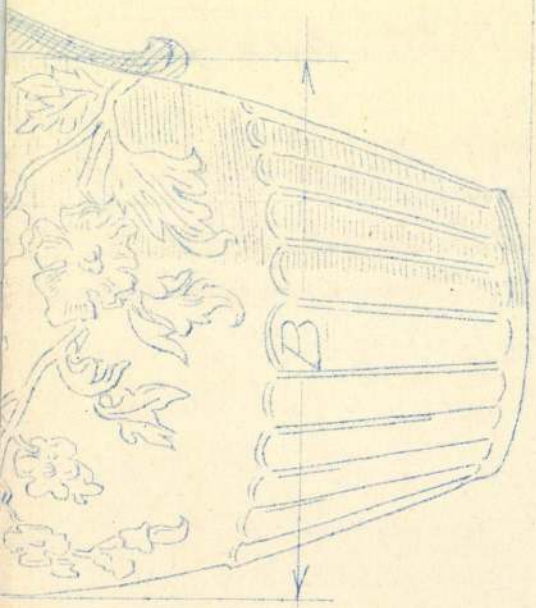

85

Aznavourian Leon: Séta az erdőben

Foto Seidner

A Szinyei Társaság X

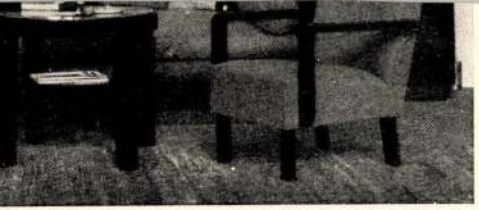

t szoba

Kivitelezte: „Garcon" modern lakásművészeti műhely
emzetközi Vásárról

Ami a többi utcasorokat illeti, áttekinthetőbb, jobb összefüggést látunk az egész terület adottságaival, ami a vásár fejlődésével kell, hogy együtt járjon.

Ami azonban a homlokzatok kiképzését illeti — itt volna egy-két megfigyelésem: az összhang hiányzik — a vásár külső képe még nem ad teljesen megnyugtató képet, mert egyrészt a Cirpac, másrészt a többi tervező különféle épületei nem házasíthatók össze, annak ellenére, hogy a vásárvezetőség műszaki osztálya legjobb igyekezettel kiegyenlített, t. i. már ott, ahol lehetett.

A vásárpályázat eredményeképpen az idei vásár főhangja a külső terület, melyet legnagyobbrészt a Cirpac I. díj nyertes építészei, *Molnár Farkas, Fischer, Breuer, Fekete* és *Révész* tervei szerint építettek. Az alaprajzi elrendezésben a főtér ki-

Aznavourian Leon

festő

V. Falk Miksa u. 18/20

MKSz 1947

Aznavourian Leon

festő

Pécsi kiáll. 1935 dec.

Őszi kiáll.

Őszi este,
Szőlőhegy,
Pécsváradi domb,
Őszi táj,
Fűzfák,
valamennyi olaj.

Krusch Lajos

„MÁTRA" HIRLAPIRODA

Gyöngyös

POSTAFIÓK: 175.

GYÖNGYÖS 942 MÁR 15 21 D

20 f MAGYAR KIR. POSTA

Tcr

Európa Lapterjesztő

Budapest

V Rothermere ú 12

Aznavourian Leon

Nemzeti Szalon

Aznavourian Leon.

1935. Tavaszi Szalon kiáll.

Séta az erdőben,olaj
Sokac leány,olaj

Nemzeti Szalon

Aznavourian León

örmény származásu
jókvalitásu festő
Budapesten él –
Lásd nevét a tele-
fon könyvben

lakik 1938-39.

V. Falk Miksa u. 18/20

Telefonszámia

125-639.

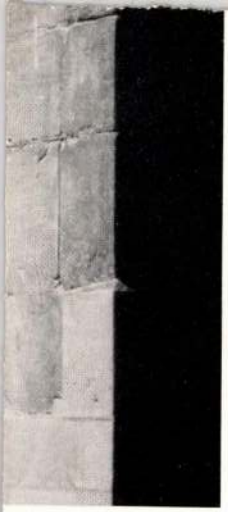

ERLAG

aufs neue erwirbt und sie nun erst eigentlich besitzt! Auch die vorzüglichsten Veröffentlichungen können ja nur den einen Sinn und das eine Ziel haben, zu den Werken selbst hinzuführen. Das aber tun die „Deutschen Dome“ in Wort und Bild aufs beste. Sie kommen dem Verlangen nach tieferer Erkenntnis deutscher Kunst entgegen, und sie vermögen zugleich das Bedürfnis danach wachzurufen. Was wir Kunstgeschichte nennen, wird eines Tages zu Ende sein, das unmittelbare Erlebnis bleibt.

Prof. August Grisebach
in „Geistige Arbeit“ 20. 8. 1934

Aznavourian Léon

2 szentendrei tájképe kiáll. olaff. a szentendrei Festők Társasága I sz. kiállitásán. Nemzeti Szalon 1930 nyár.

Aznavourian Léon

Séta az erdőben, dajf.
Sokác leány, dajf.

X. Tavaszi Szalon

1935.

ának
hagyott
a könyv-
endezésé-
álására
ől a fe-
nek karás-
ságu Minisz-
ngedélye
gő. Tisz-
adó 1600
ri szám-
xxixxxx
....sz.
.O.B.
t jelzett
égezték,

Aznavourian Léon

Aznavourian Léon festőművész,
V. Falk Miksa-u. 18/20. 125-639

Budavár. 1940. sept
– 1942. jan.

Aznavurian Leon

festő

Műcs. kiáll, 1931 tól
Pipics 109. l.

Damokos, Miklós 2x

3, 4, 289,

Torony 71

Aznavourian Leon

Műcsarnok

1931. őszi tárl. III. 334

Aznavourian Léon

5 Önarckép olajf. 250.—

Nemzeti Szalon
tav. kiáll. 1932 jun

Aznavourian Leon

1928/29 – 1930/31, 1932/33 I

Fertépzőmfőiskévk

63. 1.

Aznavourian M. MDK

ötvösség, fémmunkák

Az Iparművészeti Társ. Karácsonyi Vásár, kiáll.
Magyar Iparművészet 1937. 247.o.

MDK

Aznavourian Leóné iparművész

Kiállitója az állandó mintakiállitásnak,
ötvös- és fémtárggyal.

Magy. Iparművészet, 1939. 22o. lap

MDK

Aznavourian Leóné iparművész

Kiállitója az állandó mintakiállitásnak,
üveg- és márványtárggyal.

Magy.Képzőművészet, 1939. 22o.lap

Azold, l. Azelt

L.

Szendrey Szentiványi

60. l.

Azold, l. *Azelt.*

MDK

Aznavourian Leon, festőmüv. Bp.

Pécsi Képzőmüv. és Mübarátok Társ. kiáll. Pécs.
1936. jun. 32 1o 1.

ronnyal. Háromboltszakaszos hajó,
z Esterházy-család 1724-ben.

MDK

Aznavourian Léon

Szentendrei szerb templom udvara, of.

Kertrészlet, of.

szentendrei festők 1. kiáll. 1930. márc
N.Szal. 9 l.

MDK

Aznavourián Leon, festő

egy szép darabbal szerepelt az 1931-es tárlaton.

(99) Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesülete. Képző művészet. 1931 43-44 sz. 186 l.

Museum für Völkerkunde

Leipzig

(93) Museum für Völkerkunde Leipzig Inventar

Neuguinea Neuerwerbungen 1931 - 43 Bände 1 bis 7

MDK

Aznavourián Leó, iparművész,
üvegjei is fejlett ülésel készültek.

Mária Valéria -n.- i termek. „Művészet az ipoarban". kar. kiáll.
Uj Magyars. 1941 XII. 5.

MDK

Aznavourian Leon, festő.

Séta az erdőben, of.

Sokácz leány, "

Neuz. Szal. Műv. E. - Szinyei Társ. X. Tav. kiall. - 1935 V. 8-19. - Kat.

MDK

Aznavourian Leon

A Pécsi Képzőm. és Mübarátok Társ. müvésztagjai 1938.

MDK

Aznavourion Leon festő

A képzőművészeti főiskola kökényi csoportjának kiáll. Pécsett. 1934.szept.

Nikpkiáll.

MD K

Aznavour,an Leon,festö

Önarckép. Olf.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat. 1932.junius. Kat.

MDK

Aznavourian Leon bp.i festőm.

a Társaság tagja

Pécsi Képzőm. és Műbar.Társ. 23.kiáll. 1938.jun.

Aznavourian Leon, f.

[redacted]

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. kiáll. 1936. nov.

Aznovornuian Leon

Tájképpel szerepelt a szentendrei festők kiáll.-án a Nemzeti Szalonban.

M.H.930.III.2.

Aznavourian Leon

"Kertrészlet" c. művével
szerepelt a szentendrei festők első kiáll.-án
a Nemzeti Szalónban.

P.H.930.III.2.

Aznovourian Leon

Alkotásaival szerepelt a szentendrei festők kiáll.-án a Nemzeti Szalónban.

N.U.930.III.2.

Azavourián Leon MDK

Erdélyi leány, pasztell

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

Arnavourian Leon

művei újabb törekvisekről tanuskodnak.
MAPE kiáll.-a.

– io: A Mücs. őszi tárlata.
P. V. 931. X. 18.

Áztai Csaba

iparművész.

Munkái az V. Romániai és Üvegművészeti Biennálén Salgótarjánban

TV Híradó
1979 XII. 21
19.50